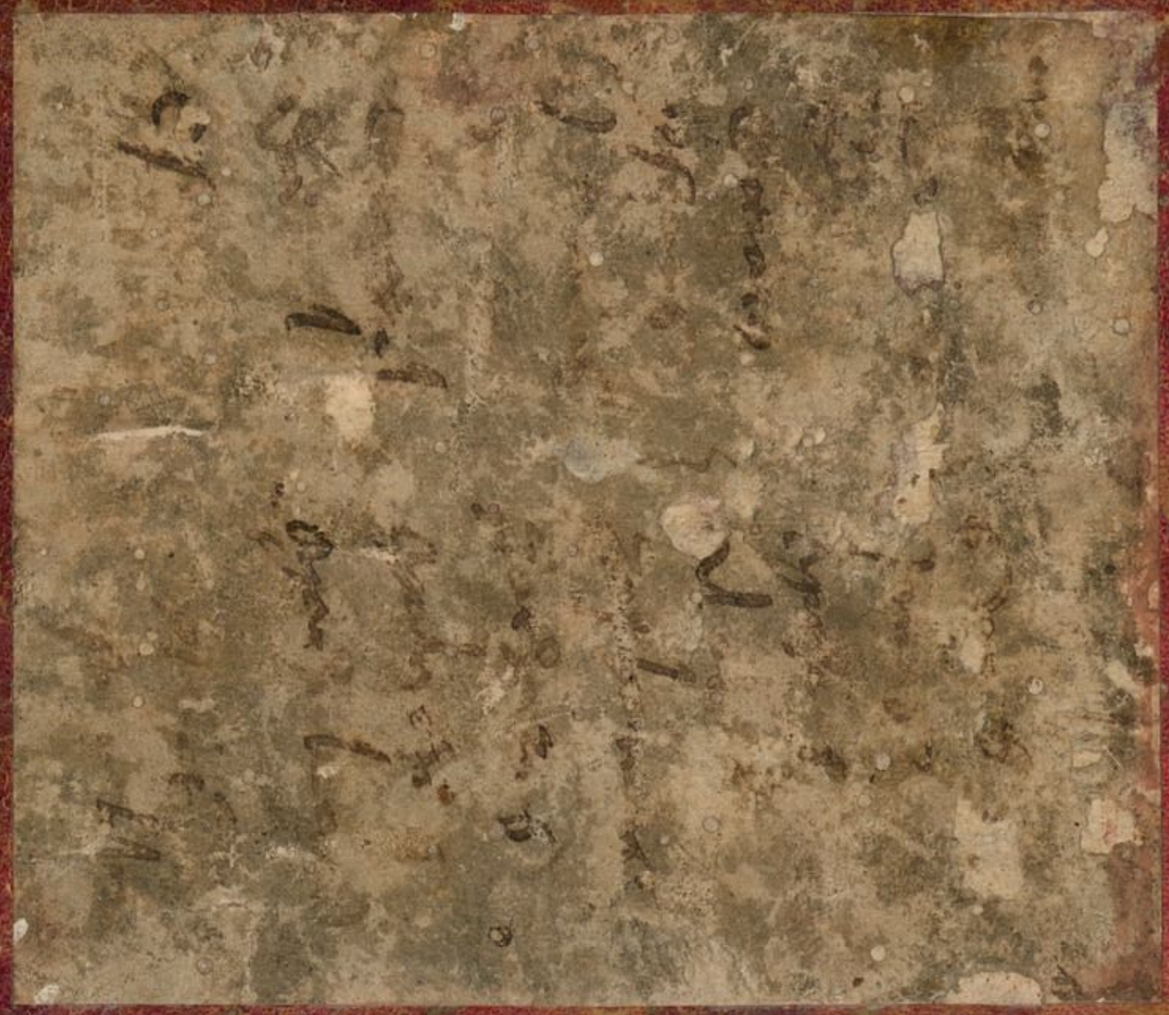

Cod. 26898

Heftfälze ausgelöst, gesondert
aufbewahrt

Cod. 26898

Heftfälze ausgelöst, gesondert
aufbewahrt

Convent. Ratisb. ord. Praedicat.

Incipit prologus In parabolas Salomonis proverbiorum

Chromatio et Eliodoro episcopis Iheronimus presbyter. Iungat epistola quos iungit sacerdocium, ymmo carta non dividat quos Christi nectit amor. Commentarios in Osee, Amos, Zachariam, Malachiam quos poscitis scripsissem si licuisset prae valitudine. Mittitis solacia sumptuum, notarios nostros et librarios sustentatis, ut vobis potissimum nostrum desudet ingenium. Et ecce ex latere frequens turba diversa poscentium, quasi aut equum sit me vobis esurientibus aliis laborare, aut in racione dati et accepti cuiquam praeter vos obnoxius sim. Itaque longa egrotacione fractus, ne penitus hoc anno reticerem et apud vos mutus essem, tridui opus vestro nomini consecravi, interpretacionem videlicet trium Salomonis voluminum: Masloth, quas Hebraei parabolas, vulgata editio proverbia vocat; Coeleth, quem Grece ecclesiasten, Latine contionatorem possumus dicere; Sirasirim, quod in nostra lingua vertitur canticum canticorum. Fertur et panaretos Ihesu filii Syrach liber, et alius pseudographus qui sapiencia Salomonis inscribitur. Quorum priorem et hebraicum repperi, non ecclesiasticum ut apud Latinos sed parabolas praenotatum. Cui iuncti erant ecclesiastes et canticum canticorum, ut similitudinem Salomonis non solum librorum numero sed eciam materiarum genere coequaret. Secundus apud Hebreos nusquam est, quia et ipse stilus grecam eloquenciam redolet, et nonnulli scriptorum veterum hunc esse Iudei Filonis affirmant. Sicut ergo Iudith et Thobie et Machabeorum libros legit quidem ecclesia, sed inter canonicas scripturas non recipit, sic et haec duo volumina legat ad edificacionem plebis, non ad auctoritatem ecclesiasticorum dogmatum confirmandam. Si cui sane Septuaginta interpretum magis editio placet, habet eam a nobis olim emendatam. Neque enim sic nova cudimus ut vetera destruamus. Et tamen cum diligentissime legerit, sciat magis nostra intelligi, quae non in tertium vas transfusa coacuerit, sed statim de prelo purissime commendata teste suum saporem servaverunt. Explicit.

Incipit proverbiorum primus liber Salomonis capitulum primum

Parabole Salomonis filii David regis Israel, ad sciendam sapienciam et disciplinam, ad intelligenda verba prudenciae, et suscipiendam erudicionem doctrinae, iusticiam et iudicium et equitatem, ut detur parvulis astucia

Bibl. Conventus ratisbonensis

Clm. 26898

z adolescenti scia et intellectus. Au
diens sapiens sapiencior erit z intelli
gens gubernacula possidebit. Aiad
uertit parabola et interpretacione verba
sapiencium et enigmata eorum. Timor
domini principium sapiencie. Sapiam atque
doctrinam stulti despiciunt. Audi fili
mi disciplinam patris tui z ne dimittas
legem matris tue ut addatur gracia ca
piti tuo et torques collo tuo. Fili
mi si te lactaverint peccatores ne ac
quiescas eis. Si dixerint veni nobis
cum et insidiemur sanguini abscon
damus tendicula contra insontem frus
tra. Deglutiamus eum sicut infernus
viventem et integrum quasi descenden
tem in lacum. omnem preciosam substanciam re
periemus implebimus domos nostras spo
liis sortem mitte nobiscum. Marsu
pium unum sit omnium nostrum. Fili mi ne
ambules cum eis prohibe pedem tuum a
semitis eorum pedes enim illorum ad ma
lum currunt et festinant ut effundant
sanguinem. Frustra autem iacitur rethe
ante oculos pennatorum. Ipsi quoque contra sang
winem suum insidiantur z moliuntur
fraudes contra animas suas. Sic se
mite omnis avari animas possidencium ra
piunt. Sapiencia foris predicat in plateis
dat vocem suam in capite turbarum cla
mitat in foribus portarum urbis pro
fert verba sua dicens. Usquequo parvuli
diligitis infanciam z stulti ea que
sibi sunt noxia cupient z imprude
tes odibunt scienciam. Convertimini ad cor
repcionem meam en proferam vobis spiritum
meum et ostendam verba mea. Quia
vocavi et renuistis extendi manum
meam et non fuit qui aspiceret despexistis
omne consilium meum z increpaciones meas
neglexistis ego quoque in interitu vestro
ridebo z subsannabo cum vobis id
quod timebatis advenerit cum irruerit
repentina calamitas et interitus quasi
tempestas ingruerit quando venerit
super vos tribulacio z angustia tunc
invocabunt me et non exaudiam
mane consurgent z non invenient me
eo quod exosam habuerint discipli
nam et timorem domini non susceperint
nec acquieverint consilio meo z detra
xerint universe correpcioni mee. Come
dent igitur fructus vie sue suisque con
siliis saturabuntur. Aversio parvulorum
interficiet eos et prosperitas stultorum
perdet illos. Qui autem me audierit abs
que terrore requiescet z habundancia per
fruetur malorum timore sublato. ii
Fili mi si susceperis sermones
meos et mandata mea ab
sconderis penes te ut audiat sa
pienciam auris tua. Inclina cor tuum ad
audiendam sapienciam z ad cognoscendam
prudenciam. Si enim sapienciam invocaveris
et inclinaveris cor tuum prudencie
si quesieris eam quasi pecuniam z sicut the
sauros effoderis illam tunc intel
liges timorem domini et scienciam dei inve
nies quia dominus dat sapienciam z ex ore
eius sciencia z prudencia. Custodiet
rectorum salutem z proteget gradientes
simpliciter servans semitas iusticie
et vias sanctorum custodiens. Tunc intel
liges iudicium z iusticiam z equitatem
z omnem semitam bonam. Si intraverit
sapiencia cor tuum z sciencia anime tue pla
cuerit consilium custodiet te z pru
dencia servabit te ut eruaris a via

Clm 26898

mala et ab hominibus qui peruersa loquuntur
Qui derelinquunt iter rectum et ambu
lant per vias tenebrosas. Qui letantur
cum male fecerint et exultant in rebus
pessimis quorum vie peruerse et infames
gressus eorum. ut eruaris a muliere
aliena et ab extranea que mollit ser
mones suos et relinquit ducem puber
tatis sue et pacti dei sui oblita est
Inclinata enim est ad mortem domus eius
et ad inferos semite eius. Omnes
qui ingrediuntur ad eam non reuertentur
nec apprehendent semitas vite ut am
bules in via bona et calles iustorum
custodias. Qui enim recti sunt habitabunt
in terra et simplices permanebunt in ea
Impij vero de terra perdentur et qui ini
que agunt auferentur ex ea. C. iij.

Fili mi ne obliuiscaris legis
mee et precepta mea custo
diat cor tuum longitudinem enim dierum
et annos vite et pacem apponent tibi
Misericordia et veritas non te deserant. Cir
cunda eas gutturi tuo et describe
in tabulis cordis tui et inuenies gratiam
et disciplinam bonam coram deo et
hominibus. Habe fiduciam in domino ex
toto corde tuo et ne innitaris pru
dentie tue. In omnibus vijs tuis cogi
ta illum et ipse diriget gressus tuos
Ne sis sapiens apud temetipsum time
dominum et recede a malo. Sanitas
quippe erit vmbilico tuo et irrigatio
ossium tuorum. Honora dominum de tua
substantia et de primitijs frugum tuarum da
pauperibus et implebuntur horrea
tua saturitate et vino torcularia
tua redundabunt. Disciplinam domini
fili mi ne abiicias nec deficias
cum ab eo corriperis. Quem enim dili
git dominus corripit et quasi pater in filio
complacet sibi. Beatus homo qui inuenit sa
pientiam et qui affluit prudentia. Melior
est acquisitio eius negotiatione argen
ti et auri primi et purissimi fructus eius
Preciosior est cunctis opibus et omnia que
desiderantur huic non valent comparari
Longitudo dierum in dextera eius et in
sinistra eius diuitie et gloria. Vie eius
vie pulchre et omnes semite eius paci
fice. Lignum vite est his qui apprehen
derint eam et qui tenuerit eam beatus
Dominus sapientia fundauit terram stabiliuit
celos prudentia. Sapientia illius erupe
runt abyssi et nubes rore concrescunt
Fili mi ne effluant hec ab oculis
tuis. Custodi legem meam atque con
silium et erit vita anime tue et gratia
faucibus tuis. Tunc ambulabis fi
ducialiter in via tua et pes tuus non
impinget. Si dormieris non timebis quies
ces et suauis erit sompnus tuus. Ne
pauecas repentino terrore et irruentes
tibi potentias impiorum. Dominus enim erit in
latere tuo et custodiet pedem tuum ne
capiaris. Noli prohibere benefacere eum qui
potest si vales et ipse benefac. Ne di
cas amico tuo. Vade et reuertere et cras
dabo tibi cum statim possis dare. Ne
moliaris amico tuo malum cum ille in
te habeat fiduciam. Ne contendas ad
uersus hominem frustra cum ipse tibi ni
chil mali fecerit. Ne emuleris hominem
iniustum nec imiteris vias eius quia ab
hominatio domini est omnis illusor et cum
simplicibus sermocinatio eius. Egestas
a domino in domo impij habitacula
autem iustorum benedicentur. Illusores ipse de
ludet et mansuetis dabit gratiam. Gloriam sa
pientes possidebunt stultorum exaltatio ignominia.

Jhesus maria

Audite filii disciplinam patris [iiii] et attendite ut sciatis prudentiam. Donum bonum tribuam vobis legem meam ne derelinquatis. Nam et ego fui filius patris mei tenellus et unigenitus coram matre mea et docebat me atque dicebat: Suscipiat verba mea cor tuum custodi precepta mea et vives. Posside sapientiam posside prudentiam ne obliviscaris neque declines a verbis oris mei. Ne dimittas eam et custodiet te. Dilige eam et conservabit te. Principium sapientie posside sapientiam et in omni possessione tua acquire prudentiam. Arripe illam et exaltabit te glorificaberis ab ea cum eam fueris amplexatus. Dabit capiti tuo augmenta gratiarum et corona inclita proteget te. Audi fili mi et suscipe verba mea ut multiplicentur tibi anni vite. Viam sapientie monstrabo tibi et ducam te per semitas equitatis quas cum ingressus fueris non arctabuntur gressus tui et currens non habebis offendiculum. Tene disciplinam ne dimittas eam custodi illam quia ipsa est vita tua. Ne delecteris semitis impiorum nec tibi placeat malorum via. Fuge ab ea nec transeas per illam declina et desere eam. Non enim dormiunt nisi malefecerint nec rapitur somnus ab eis nisi supplantaverint. Comedunt panem impietatis et vinum iniquitatis bibunt. Iustorum autem semita quasi lux splendens procedit et crescit usque ad perfectam diem. Via impiorum tenebrosa nesciunt ubi corruant. Fili mi ausculta sermones meos et ad eloquia mea inclina aurem tuam. Ne recedant ab oculis tuis custodi ea in medio cordis tui. Vita enim sunt invenientibus ea et universe carni sanitas. Omni custodia serva cor tuum quia ex ipso vita procedit. Remove a te os pravum et labia detrahentia sint procul a te. Oculi tui recta videant et palpebre tue precedant gressus tuos. Dirige semitam pedibus tuis et omnes vie tue stabilientur. Ne declines ad dexteram neque ad sinistram averte pedem tuum a malo. Vias enim que a dextris sunt novit deus perverse vero sunt que a sinistris sunt. Ipse autem rectos faciet cursus tuos itinera autem tua in pace producet.

Fili mi attende [v] ad sapientiam meam et prudentie mee inclina aurem tuam ut custodias cogitationes et disciplina labia tua conservet. Ne intenderis fallacie mulieris. Favus enim distillans labia meretricis et nitidius oleo guttur eius. Novissima autem illius amara quasi absinthium et acuta quasi gladius biceps. Pedes eius descendunt in mortem et ad inferos gressus illius penetrant. Per semitam vite non ambulant vagi sunt gressus eius et investigabiles. Nunc ergo fili mi audi me et ne recedas a verbis oris mei. Longe fac ab ea viam tuam et ne appropinques foribus domus eius. Ne des alienis honorem tuum et annos tuos crudeli ne forte impleantur extranei viribus tuis et labores tui sint in domo aliena et gemas in novissimis quando consumpseris carnes et corpus tuum et dicas: Cur detestatus sum disciplinam

et increpacionibus non acquieuit cor
meum Nec audiui vocem docencium me
et magistris non inclinaui aurem meam
Pene fui in omni malo in medio ecclesie
et sinagoge Bibe aquam de cisterne
na tua et fluenta putei tui Diriuen
tur fontes tui foras et in plateis
aquas tuas diuide habeto eas solus
nec sint alieni participes tui Sit
vena tua benedicta et letare cum muliere
adolescencie tue Cerua carissima et
gratissimus hinnulus vbera eius inebrient
te omni tempore et in amore illius delectare
iugiter Quare seduceris fili mi ab
aliena et foueris in sinu alterius Re
spicit dominus vias hominis et omnes gressus
illius considerat Iniquitates sue capiunt
impium et funibus peccatorum suorum con
stringitur Ipse morietur quia non habuit disci
plinam et in multitudine stulticie sue decipietur

Fili mi si spoponderis **Cap vi**
pro amico tuo defixisti apud ex
traneum manum tuam illaqueatus
es verbis oris tui et captus propriis sermo
nibus tuis Fac ergo quod dico fili mi
et temetipsum libera quia incidisti in
manus proximi tui Discurre festina
suscita amicum tuum ne dederis somp
num oculis tuis nec dormitent pal
pebre tue Eruere quasi dammula
de manu et quasi auis de insidiis au
cupis Vade ad formicam o piger
et considera vias eius et disce sapienciam
que cum non habeat ducem nec preceptorem
nec principem parat estate cibum sibi
et congregat in messe quod come
dat Usque quo piger dormis quando
consurges ex sompno tuo Paululum
dormies paululum dormitabis
paululum conseres manus tuas vt
dormias et veniet tibi quasi viator eges
tas et pauperies quasi vir armatus Si
vero impiger fueris veniet ut fons messis
tua et egestas longe fugiet a te Ho
mo apostata vir inutilis graditur ore
peruerso annuit oculis pede terit digito
loquitur prauo corde machinatur malum
et in omni tempore iurgia seminat huic ex
templo veniet perdicio sua et subito con
teretur nec habebit vltra medicinam
Sex sunt que odit dominus et septimum
detestatur anima eius Oculos sublimes
linguam mendacem manus effundentes
sanguinem innoxium cor machinans
cogitaciones pessimas pedes veloces
ad currendum in malum proferentem menda
cia testem fallacem et eum qui seminat
inter fratres discordias Conserua fili mi
precepta patris tui et ne dimittas legem
matris tue liga ea in corde tuo iugiter
et circunda gutturi tuo Cum ambulaueris
gradiatur tecum cum dormieris custo
diat te et euigilans loquere cum eis
quia mandatum lucerna est et lex lux et
via vite increpacio discipline custodi
at te a muliere mala et a blanda
lingua extranee Non concupiscat
pulchritudinem cor tuum nec capiaris
nutibus eius precium enim scorti vix
vnius est panis Mulier autem viri pre
ciosam animam capit Numquid abscondere
potest homo ignem in sinu suo ut vesti
menta illius non ardeant Aut ambulare super
prunas ut non comburantur plante
eius Sic qui ingreditur ad vxorem
proximi sui non erit mundus cum tetigerit
eam Non contemnitur culpa cum quis fura
tus fuerit furatur enim ut esurientem
impleat animam deprehensus quoque reddet

septuplum et omnem substantiam domus sue tradet et liberabit se. Qui autem adulter est propter cordis inopiam perdet animam suam. Turpitudinem et ignominiam congregabit sibi et obprobrium illius non delebitur quia zelus et furor viri non parcet in die vindicte nec acquiescet cuiusquam precibus nec suscipiet pro redemptione dona plurima

Capitulum vii

Fili mi custodi sermones meos et precepta mea reconde tibi. Fili honora dominum et valebis preter eum vero non timebis alienum. Serua mandata mea et viues et legem meam quasi pupillam oculi tui liga eam in digitis tuis et scribe illam in tabulis cordis tui. Dic sapientie soror mea es et prudentiam voca amicam tuam ut custodiat te a muliere extranea et ab aliena que verba sua dulcia facit. De fenestra enim domus mee per cancellos prospexi et video paruulos et considero iuuenem vecordem qui transit per plateam iuxta angulum et prope viam domus illius graditur in obscuro aduesperascente die in noctis tenebris et caligine et ecce mulier occurrit illi ornatu meretricio preparata ad capiendas animas garrula et vaga quietis impatiens nec valens in domo consistere pedibus suis. Nunc foris nunc in plateis nunc iuxta angulos insidians. Apprehensumque iuuenem deosculatur et procaci vultu blanditur dicens. Victimas pro salute debui hodie reddidi vota mea. Ideo egressa sum in occursum tuum desiderans te videre et repperi. Intexui funibus lectum meum straui tapetibus pictis ex egipto. Aspersi cubile meum mirra et aloe et cynamomo. Veni inebriemur uberibus donec illucescat dies et fruamur cupitis amplexibus. Non est enim vir in domo sua abiit via longissima. Sacculum pecunie secum tulit in die plene lune reuersurus est in domum suam. Irretiuit eum multis sermonibus et blandiciis labiorum protraxit illum. Statim eam sequitur quasi bos ad victimam ductus et quasi agnus lasciuiens et ignorans quod ad vincula stultus trahatur donec transfigat sagitta iecur eius. Velud si auis festinet ad laqueum et nescit quod de periculo anime illius agitur.

Capitulum viii

Nunc ergo fili audi me et attende verbis oris mei ne abstrahatur in viis eius mens tua neque decipiaris semitis illius. Multos enim vulneratos deiecit et fortissimi quique interfecti sunt ab ea. Vie inferi domus eius penetrantes interiora mortis. Numquid non sapientia clamitat et prudentia dat vocem suam. In summis excelsisque verticibus super viam in mediis semitis stans iuxta portas ciuitatis in ipsis foribus loquitur dicens. O viri ad vos clamito et vox mea ad filios hominum. Intelligite paruuli astuciam et insipientes animaduertite. Audite quoniam de rebus magnis locutura sum et aperientur labia mea ut recta predicent. Veritatem meditabitur guttur meum et labia mea detestabuntur impium. Iusti sunt omnes sermones mei non est in eis prauum quid neque peruersum. Recti sunt intelligentibus et equi inuenientibus

sciam. Accipite disciplinam meam
et non pecuniam, doctrinam magis quam
aurum eligite. Melior est enim sapientia
cunctis opibus pretiosissimis, et omne
desiderabile non potest ei comparari. Ego
sapientia habito in consilio et eruditis
intersum cogitationibus. Timor domini
odit malum, arrogantiam et superbiam
et viam pravam, et os bilingue detes-
tor. Meum est consilium et equitas, mea
est prudentia, mea est fortitudo. Per
me reges regnant et legum condito-
res iusta decernunt. Per me princi-
pes imperant et potentes decernunt
iusticiam. Ego diligentes me diligo,
et qui mane vigilaverint ad me
invenient me. Mecum sunt divitie
et gloria, opes superbe et iusticia. Meli-
or est fructus meus auro et lapide pre-
tioso et genimina mea argento
electo. In viis iustitie ambulo, in
medio semitarum iudicii, ut ditem di-
ligentes me et thesauros eorum re-
pleam. Dominus possedit me in initio
viarum suarum, antequam quicquam faceret a prin-
cipio. Ab eterno ordinata sum et ex an-
tiquis antequam terra fieret. Necdum erant
abissi, et ego iam concepta eram. Nec-
dum fontes aquarum eruperant, necdum
montes gravi mole constiterant. Ante
colles ego parturiebar. Adhuc terram
non fecerat et flumina et cardines or-
bis terre. Quando preparabat celos, aderam,
quando certa lege et gyro vallabat a-
bissos, quando ethera firmabat sursum
et librabat fontes aquarum, quando cir-
cumdabat mari terminum suum et legem po-
nebat aquis ne transirent fines suos,
quando appendebat fundamenta terre, cum eo
eram cuncta componens et delectabar
per singulos dies, ludens coram eo omni
tempore, ludens in orbe terrarum, et delicie mee
esse cum filiis hominum. Nunc ergo, filii, au-
dite me. Beati qui custodiunt vias
meas. Audite disciplinam et estote
sapientes et nolite abicere eam. Beatus
homo qui audit me et qui vigilat ad fores
meas cottidie et observat ad postes
ostii mei. Qui me invenerit inveniet
vitam et hauriet salutem a domino. Qui
autem in me peccaverit, ledet animam suam.
Omnes qui me oderunt diligunt mortem.

Sapientia edificavit sibi domum. Ca. ix.
excidit columpnas septem. Immo-
lavit victimas suas, miscuit vinum
et proposuit mensam suam, misit ancillas
suas ut vocarent ad arcem et ad me-
nia civitatis: Si quis est parvulus, veniat
ad me. Et insipientibus locuta est: Venite,
comedite panem meum et bibite vinum
quod miscui vobis. Relinquite infan-
tiam et vivite et ambulate in viis pru-
dentie. Qui erudit derisorem, ipse sibi
facit iniuriam. Qui arguit impium,
generat maculam sibi. Noli arguere
derisorem, ne oderit te. Argue sapientem
et diliget te. Da sapienti occasionem
et addetur ei sapientia. Doce iustum et fes-
tinabit accipere. Principium sapientie timor
domini, et scientia sanctorum prudentia. Per me enim
multiplicabuntur dies tui et addentur
tibi anni vite. Si sapiens fueris, tibi-
metipsi eris; si autem illusor, solus portabis
malum. Mulier stulta et clamorosa,
plenaque illecebris et nichil omnino
sciens sedit in foribus domus sue
super sellam in excelso urbis loco,
ut vocaret transeuntes per viam et perge-
tes itinere suo: Qui est parvulus, decli-
net ad me. Et vecordi locuta est

Alque fuit tūc dilectores z pa[tr]is
absconditus suauior z ignorauit
q gigantes ibi sūt et i pfundis i
ferni conuiue eius Qui applicabi
illi descēdet ad inferos nā q ab
scesserit ab ea saluabitur C. X.

Filius sapiens letificat patrem
filius vero stultus mesticia
est matris sue Nō pderunt thesau
ri impietatis iusticia vero liberabit
a morte Nō affliget dn̄s fame aīam
iusti et insidias impiorum subuertet
Egestatē opata ē manus remissa
manus aūt forcium diuicias parat
Qui nititur mēdaciis hic pascit
ventos idē aūt ipe sequitur aues vo
lantes Qui cōgregat i messe filius
sapiens ē q aūt stertit i estate filius
cōfusionis ē Bndicco dn̄i sup ca
put iusti os aūt impiorum opit ini
quitas Memoria iusti cū laudibus
et nomē impiorum putrescet Sa
piens corde pcepta suscipit nam
stultus cediturr labiis Qui a
bulat simplicit' ābulat confidēt'
q aūt depuuat vias suas manifes
tus erit Qui annuit oculo dabit
dolorē et stultus labiis verbera
bitur et q arguit palā pacificat
Vena vite os iusti z os impiorum
opit iniquitatē Odiū suscitat rix
as z vniuersa delicta opit caritas
In labiis sapientis inueitur sapiencia
et virga i dorso eius q indiget corde
Sapientes abscondūt sciam os aūt
stulti cōfusioni pximū ē Sba di
uitis vrbs fortitudinis eius pauor
pauperum egestas eorum Opus iusti
ad vitā fructus aūt impii ad pctm
Via vite custodienti disciplinā q

aūt increpacones relinquit errat
Abscondūt odiū labia mēdacia q
pfert cōtumeliam insipiens ē In mlto
loquio pctm nō deerit q aūt moderat'
labia sua prudentissimus ē Argentū
electū lingwa iusti cor impiorum pro
nichilo Labia iusti erudiūt plurī
mos qui aūt indocti sūt i cordis eges
tate morientur Bndicco dn̄i diuites
facit nec sociabitur eis afflicto Quasi
p risū stultus opat' scelus sapi
encia aūt ē viro prudencia Quod ti
met impius veniet sup eū desideriū
suū iustis dabitur Quasi tēpestas
transiens nō erit impius iustus aūt qsi
fundamentū sempiternū Sicut
acetū dentibus et fumus oculis
sic piger hiis qui miserunt eū i
via Timor dn̄i appōet dies z anni
impiorum breuiabuntur Expectacio
iustorum leticia spes aūt impiorum
pibit Fortitudo simplicis via dn̄i
et pauor hiis qui opantur malū
Iustus in eternū nō cōmouebitur
impii aūt nō habitabūt sup terrā Os
iusti pturiet sapiam lingwa puorum
Labia iusti cōsiderāt placita z os impiorum

Statera dolosa C. XI. Ab̄ia
abhoīacio ē apud deū et pō
dus equū volūtas eius Vbi fuerit
supbia ibi erit z cōtumelia Vbi aūt
humilitas ibi z sapia Simplicitas
iustorum diriget eos z supplātacio
puersorum vastabit illos Nō pderit
diuicie i die vlcōis iusticia aūt
liberabit a morte Iusticia simplicis
diriget viā eius z i impietate sua
corruet impius Iusticia rectorū
liberabit eos et i insidiis suis ca
pientur iniqui Mortuo hoīe impio

nulla erit ultra spes et expectacio
sollicitorum peribit Justus de angustia
liberatus est et tradetur impius pro eo
Simulator ore decipit amicum suum iusti
autem liberabuntur sciencia In bonis iustorum
exultabit civitas et ore impiorum sub-
uertetur in perdicione impiorum erit laudacio
In benedictione iustorum exaltabitur civi-
tas et ore impiorum subuertetur Qui despi-
cit amicum suum indigens corde est vir
autem prudens tacebit Qui ambulat
fraudulenter reuelat archana
qui autem fidelis est celat amici commissum
Ubi non est gubernator populus corruet
salus autem ubi multa consilia Affli-
getur malo qui fidem facit pro extraneo
qui autem cauet laqueos securus erit Mu-
lier graciosa inveniet gloriam et robusti
habebunt divicias Benefacit anime
sue vir misericors qui autem crudelis est
et propinquos abicit Impius facit
opus instabile Seminanti autem iusti-
ciam merces fidelis Clemencia preparat
vitam et sectatio malorum mortem
Abhominabile deo cor pravum et volun-
tas eius in hiis qui simpliciter ambu-
lant Manus in manu non erit innocens
malus semen autem iustorum saluabitur
Circulus aureus in naribus suis
mulier pulchra et fatua Desiderium
iustorum omne bonum est prestolacio impiorum
furor Alii dividunt propria et diciores
fiunt Alii rapiunt non sua et semper in egesta-
tate sunt Anima que benedicit impinguabitur
et qui inebriat ipse quoque inebriabitur
Qui abscondit frumenta in tempore ma-
ledicetur in populis benedictio autem super
caput vendencium Bene consurgit di-
luculo qui querit bona qui autem investiga-
tor malorum est opprimetur ab eis Qui
confidit in diviciis suis corruet
Justi autem quasi virens folium germinabunt
Qui conturbat domum suam possidebit
ventos et qui stultus est serviet sapienti
Fructus iusti lignum vite et qui suscipit
animas sapiens est Si iustus in terra reci-
pit quanto magis impius et peccator

Capitulum xii

Qui diligit disciplinam
diligit scienciam qui autem odit incre-
paciones insipiens est Qui bonus est
hauriet a domino graciam qui autem confidit co-
gitacionibus suis impie agit Non
roborabitur homo ex impietate radix
iustorum non commovebitur Mulier di-
ligens corona est viro suo et putredo
in ossibus eius que confusione res dig-
nas gerit Cogitaciones iustorum iudicia
et consilia impiorum fraudulenta Verba
impiorum insidiantur sanguini os autem
iustorum liberabit eos Verte impios et
non erunt domus autem iustorum permanebit
Doctrina sua noscetur vir qui autem vanus
et excors est patebit contemptui Me-
lior est pauper et sufficiens sibi quam glo-
riosus et indigens pane Novit iustus
animas iumentorum suorum viscera autem impiorum
crudelia Qui operatur terram suam saciabitur
panibus qui autem sectatur ocium stultissimus est
Qui suavis est vivit in moderacionibus
suis in munitionibus relinquit contumelias
Desiderium impii munimentum est pes-
simorum radix autem iustorum proficiet Propter
peccata labiorum ruina proximat malo
effugiet autem iustus de angustia De
fructu oris sui unusquisque replebitur
bonis et iuxta opera manuum suarum re-
tribuetur ei Via stulti recta in oculis
eius qui autem sapiens est audit consilia
Fatuus statim indicat iram suam qui
autem dissimulat iniuriam callidus est

Qui quod novit loquitur index iustitie
est qui autem mentitur testis est fraudulentus
Est qui promittit et quasi gladio pungitur
conscientie lingua autem sapientium sanitas
est Labium veritatis firmum erit in perpetuum
qui autem testis est repentinus concinnat lin-
guam mendacii Dolus in corde cogitan-
tium mala qui autem ineunt pacis consilia
sequitur eos gaudium Non contristabit
iustum quicquid ei acciderit impii autem
replebuntur malo Abhominatio est domino
labia mendacii qui autem fideliter agunt
placent ei Homo versutus celat scientiam
et cor insipientium provocat stultitiam
Manus fortium dominabitur que autem remissa
est tributis serviet Meror in corde vi-
ri humiliabit illud et sermone bono le-
tificabitur Qui negligit dampnum
propter amicum iustus est iter autem impiorum
decipiet eos Non inveniet fraudulen-
tus lucrum et substantia hominis erit auri pretium
In semita iusticie vita iter Cxiij
autem devium ducit ad mortem
Filius sapiens doctrina est patris
qui autem illusor est non audit cum ar-
guitur De fructu oris sui homo satiabitur
bonis anima autem prevaricatorum iniqua
os Qui custodit os suum custodit animam
suam qui autem inconsideratus est ad loquendum
sentiet mala Vult et non vult piger
anima autem operantium impinguabitur Ver-
bum mendax iustus detestabitur impius
autem confundit et confundetur Iustitia
custodit innocentis viam impietas vero
peccatorem supplantat Est quasi dives cum
nichil habeat et est quasi pauper cum in
cla multis divitiis sit Redemptio anime
viri divitie sue qui autem pauper est incre-
pationem non sustinet Lux iustorum leti-
ficat lucerna autem impiorum extinguetur

Anime dolose errant in peccatis iusti autem
misericordes sunt et miserentur Inter
superbos semper iurgia sunt qui autem agunt
cuncta consilia reguntur sapientia Substantia sba
festinata minuetur que autem paulatim
colligitur manu multiplicabitur Spes
que differtur affligit animam lignum vite
desiderium veniens Qui detrahit
alicui rei ipse se in futurum obligat
qui autem timet preceptum in pace versabitur
Filio doloso nichil erit boni servo
autem sapienti prosperi erunt actus et dirige-
tur via eius Lex sapientis fons
vite ut declinet a ruina mortis
Doctrina bona dabit gratiam in itinere
contemptorum vorago Astutus omnia agit
cum consilio qui autem fatuus est aperit
stultitiam Nuntius impii cadet in
malum legatus fidelis sanitas Eges-
tas et ignominia ei qui deserit dis-
ciplinam qui autem acquiescit arguenti
glorificabitur Desiderium si compleatur
delectat animam detestantur stulti eos
qui fugiunt mala Qui cum sapienti-
bus graditur sapiens erit amicus autem
stultorum similis illis efficietur Peccatores
persequitur malum et iustis retribuentur
bona Bonus relinquet heredes
filios et nepotes et custoditur iusto
substantia peccatoris Multi cibi in novalibus
patrum et aliis congregantur absque
iudicio Qui parcit virge odit filium
suum qui autem diligit illum instanter
erudit Iustus comedit et replet
animam suam venter autem impiorum insaturabilis
Sapiens mulier edificat Cxiiij
domum suam insipiens constructam
quoque destruet manibus Ambu-
lans recto itinere et timens deum despi-

cietur ab eo qui insanam graditur
via In ore stulti virga superbie la
bia sapientium custodiunt eos
Ubi non sunt boves presepe vacuum
est Ubi aut plurime segetes ibi mani
festa fortitudo bovis Testis fide
lis non mentitur profert aut mendacium
testis dolosus Querit derisor sa
pientiam et non inveniet doctrina pru
dentium facilis Vade contra virum stul
tum et nescit labia prudentie Sapientia
callidi est intelligere viam suam et impru
dentia stultorum errans Stultus illu
dit peccatum et inter iustos morabitur
Cor quod novit amaritudinem ani
me sue in gaudio eius non miscebitur
extraneus Domus impiorum delebitur
tabernacula aut iustorum germinabunt
Est via que videtur homini iusta novis
sima aut eius ducunt ad mortem
Risus dolore miscebitur et extrema
gaudii luctus occupat Viis suis
replebitur stultus et super eum erit vir
bonus Innocens credit omni verbo
astutus considerat gressus suos Sa
piens timet et declinat a malo stul
tus transilit et confidit Impaciens
operabitur stulticiam et vir versutus odio
sus est Possidebunt parvuli stulticiam
et astuti expectabunt scientiam Jace
bunt mali ante bonos et impii ante
portas iustorum Etiam proximo suo pau
per odiosus erit amici vero divitum
multi Qui despicit proximum suum pec
cat qui aut miseretur pauperi beatus erit
Qui credit in domino misericordiam diligit
errant qui operantur malum Misericordia et
veritas preparant bona In omni opere bo
no erit habundantia Ubi aut verba sunt
plurima ibi frequenter est egestas
Corona sapientium divitie eorum Fa
tuitas aut stultorum imprudentia Libe
rat animas testis fidelis et profert men
dacia versipellis In timore domini fi
ducia fortitudinis et filiis eius erit spes
Timor domini fons vite ut decli
net a ruina mortis In multitudine
populi dignitas regis et in paucitate
plebis ignominia principis Qui
patiens est multa gubernatur pruden
cia sua qui aut impatiens est exaltat
stulticiam suam Vita carnium sani
tas cordis putredo ossium invidia
Qui calumpniatur egentem exprobrat
factori eius honorat aut eum qui miseretur
pauperis In malicia sua expelletur
impius sperat aut iustus in morte
sua In corde prudentis requiescit
et indoctos quosque erudiet Justicia
elevat gentem miseros facit populos
peccatum Acceptus est regi minister in
telligens iracundiam eius inutilis sustinebit

Responsio mollis frangit C xv
iram sermo durus suscitat
furorem Lingua sapientium ornat sci
entiam os fatuorum ebullit stulticiam
In omni loco oculi domini contemplantur
bonos et malos Lingua placabilis
lignum vite que aut immoderata est con
teret spiritum Stultus irridet disci
plinam patris sui qui aut custodit incre
pationes astucior fiet In habundanti
iusticia virtus maxima est cogita
tiones aut impiorum eradicabuntur
Domus iusti plurima fortitudo et in
fructibus impii conturbatio Labia
sapientium disseminabunt scientiam cor

stultorum diffile est. Victime impiorum
abhominabiles domino vota iustorum pla
cabilia. Abhominacio est domino via impii
qui sequitur iusticiam diligitur ab eo
Doctrina mala deserenti viam vite
qui increpaciones odit morietur. In
fernus et perdicio coram domino quanto ma
gis corda filiorum hominum. Non amat
pestilens eum qui se corripit nec apud
sapientes graditur. Cor gaudens ex
hilarat faciem in merore animi
deicitur spiritus. Cor sapientis querit
doctrinam et os stultorum pascitur in
peritia. Omnes dies pauperis mali
securamens quasi iuge convivium
Melius est parum cum timore domini
quam thesauri magni et insaciabiles
Melius est vocari ad olera cum cari
tate quam ad vitulum saginatum cum odio
Vir iracundus provocat rixas qui
paciens est mitigat suscitatas
Iter impiorum quasi sepes spinarum
via iustorum absque offendiculo
Filius sapiens letificat patrem et
stultus homo despicit matrem suam
Stulticia gaudium stulto et vir
prudens diriget gressus suos
Dissipantur cogitaciones ubi non est
consilium ubi vero plures sunt consiliarii
confirmantur. Letatur homo in sentencia oris
sui et sermo oportunus est optimus
Semita vite super eruditum ut decli
net de inferno novissimo. Domum
superborum demolitur dominus et firmos
faciet terminos vidue. Abhomina
cio domini cogitaciones male et purus
sermo pulcherrimus firmabitur
ab eo. Conturbat domum suam qui

sectatur avariciam qui autem odit munera
vivet. Per misericordiam et fidem purgantur
peccata per timorem autem domini declinat omnis
a malo. Mens iusti meditabitur
obedienciam os impiorum redundat
malis. Longe est deus ab impiis
et oraciones iustorum exaudiet. Lux ocu
lorum letificat animam fama bona
impinguat ossa. Auris que audit
increpaciones vite in medio sapien
cium commorabitur. Qui abicit dis
ciplinam despicit animam suam qui autem
acquiescit increpacionibus possessor est cordis.
Timor domini Cap. xvi
disciplina sapiencie et gloriam
precedit humilitas. Hominis est animam
preparare et domini gubernare lin
guam. Omnes vie hominum patent
oculis eius spirituum ponderator
est dominus. Revela domino opera tua et
dirigentur cogitaciones tue
Universa propter semetipsum operatus
est dominus impium quoque ad diem malum
Abhominacio est domini omnis arrogans
eciam si manus ad manum fuerit non
est innocens. Inicium bone vie facere
iusticiam est accepta autem apud deum
magis quam immolare hostias. Misericordia
et veritate redimitur iniquitas
et in timore domini declinatur a malo
Cum placuerint domino vie hominis ini
micos quoque eius convertet ad pacem
Melius est parum cum iusticia quam multi
fructus cum iniquitate. Cor hominis dis
ponit viam suam sed domini est dirigere
gressus eius. Divinacio in labiis
regis in iudicio non errabit os
eius. Pondus et statera iudicia

Domini sunt et opera eius omnes lapides sacculi. Abhominabiles regi qui agunt impie quoniam iustitia firmatur solium. Voluntas regum labia iusta qui recta loquitur diligetur. Indignatio regis nuntii mortis et vir sapiens placabit eam. In hilaritate vultus regis vita et clementia eius quasi imber serotinus. Posside sapientiam quia auro melior est et acquire prudentiam quia pretiosior est argento. Semita iustorum declinat mala custos animae suae servat viam suam. Contritionem precedit superbia et ante ruinam exaltabitur spiritus. Melius est humiliari cum mitibus quam dividere spolia cum superbis. Eruditus in verbo reperiet bona et qui sperat in Domino beatus est. Qui sapiens corde est appellabitur prudens et qui dulcis eloquio maiora reperiet. Fons vitae eruditio possidentis doctrina stultorum fatuitas. Cor sapientis erudiet os eius et labiis illius addet gratiam. Favus mellis verba composita dulcedo animae sanitas ossium. Est via quae videtur homini recta et novissimum eius ducit ad mortem. Anima laborantis laborat sibi quia compellit eum os suum. Vir impius fodit malum et in labiis eius ignis ardescit. Homo perversus suscitat lites et verbosus separat principes. Vir iniquus lactat (oblectat) amicum suum et ducit eum per viam non bonam. Qui attonitis oculis cogitat prava mordens labia sua perficit malum. Corona dignitatis senectus quae in viis iustitiae reperietur. Melior est patiens viro forti et qui dominatur animo suo expugnatore urbium. Sortes mittuntur in sinum sed a Domino temperantur.

Capitulum XVII

Melior est buccella sicca cum gaudio quam domus plena victimis cum iurgio. Servus sapiens dominabitur filiis stultis et inter fratres hereditatem dividet. Sicut igne probatur argentum et aurum camino ita corda probat Dominus. Malus obedit linguae iniquae et fallax obtemperat labiis mendacibus. Qui despicit pauperem exprobrat factori eius et qui in ruina laetatur alterius non erit impunitus. Corona senum filii filiorum et gloria filiorum patres eorum. Non decet stultum verba composita nec principem labium mentiens. Gemma gratissima expectatio praestolantis quocumque se verterit prudenter intelligit. Qui celat delictum quaerit amicitias qui altero sermone repetit separat foederatos. Plus proficit correptio apud prudentem quam centum plagae apud stultum. Semper iurgia quaerit malus angelus autem crudelis mittetur contra eum. Expedit magis ursae occurrere raptis fetibus quam fatuo confidenti sibi in stultitia sua. Qui reddit mala pro bonis non recedet malum de domo sua. Qui dimittit aquam caput est iurgiorum et antequam patiatur contumeliam iudicium deserit. Et qui iustificat impium et qui condemnat iustum abhominabilis est uterque apud Deum. Quid prodest habere divitias stulto cum sapientiam emere non possit. Qui altam facit domum suam quaerit ruinam et qui evitat discere incidit in mala. Omni tempore diligit qui amicus est et frater in angustiis comprobatur.

Homo stultus plaudit manibus
cum spoponderit pro amico suo. Qui me-
ditatur discordias diligit rixas
et qui exaltat os suum querit ruinam.
Qui perversi cordis est non inveniet bonum
et qui vertit linguam incidet in ma-
lum. Natus est stultus in ignomini-
am suam sed nec pater in fatuo leta-
bitur. Animus gaudens etatem flo-
ridam facit spiritus tristis exsiccat
ossa. Munera de sinu impius accipit
ut pervertat semitas iudicii. In facie
prudentis lucet sapientia oculi stul-
torum in finibus terre. Ira patris filius
stultus et dolor matris que genuit
eum. Non est bonum dampnum inferre
iusto nec percutere principem qui recta
iudicat. Qui moderatur sermo-
nes suos doctus et prudens est et
preciosi spiritus vir eruditus. Stultus
quoque si tacuerit sapiens reputabitur et
si ~~[illegible]~~ compresserit labia sua intelligens.

Occasiones querit qui C. xviij
vult recedere ab amico omni
tempore erit exprobrabilis. Non recipit
stultus verba prudencie nisi ea
dixeris que versantur in corde eius.
Impius cum in profundum venerit
peccatorum contempnit sed sequitur eum
ignominia et obprobrium. Aqua
profunda verba ex ore viri et torrens
redundans fons sapiencie. Personam
accipere in iudicio non est bonum ut
declines a veritate iudicii. Labia
stulti inmiscent se rixis et os eius
iurgia provocat. Os stulti contricio
eius et labia illius ruina anime eius.
Verba bilinguis quasi simplicia
et ipsa perveniunt usque ad interiora eius.

Pigrum deicit timor anime autem effemina-
torum esurient. Qui mollis et dis-
solutus est in opere suo frater est sua
opera dissipantis. Turris fortis-
sima nomen domini ad ipsum currit
iustus et exaltabitur. Substancia di-
vitis urbs roboris eius et quasi
murus validus circumdans eum.
Antequam conteratur exaltatur cor hominis
et antequam glorificetur humiliatur. Qui
prius respondet quam audiat stultum se
esse demonstrat et confusione dignum.
Spiritus viri sustentat inbecillitatem
suam spiritum vero ad irascendum faci-
lem quis poterit sustinere. Cor pru-
dens possidebit scienciam et auris sapi-
encium querit doctrinam. Donum hominis
dilatat viam eius et ante principem
spacium ei facit. Iustus prior est
accusator sui venit amicus eius et in-
vestigabit eum. Contradictiones
comprimit sors et inter potentes quoque
diiudicat. Frater qui adiuvatur
a fratre quasi civitas firma et iudicia
quasi vectes urbium. De fructu oris
viri replebitur venter eius et genimi-
na labiorum eius saturabunt eum. Mors
et vita in manu lingue qui diligunt
eam comedent fructus eius. Qui in-
venit mulierem bonam invenit bonum
et hauriet iocunditatem a domino.
Qui expellit mulierem bonam ex-
pellit bonum qui autem tenet adulte-
ram stultus est et insipiens. Cum
obsecracionibus loquitur pau-
per et dives effabitur rigide.
Vir amabilis ad societatem
magis amicus erit quam frater.

Melior est pauper qui Cxix
ambulat in simplicitate sua
quam dives torquens labia insipiens
Ubi non est scientia animae non est bonum et
qui festinus est pedibus offendit Stul
titia hominis supplantat gressus eius
et contra Deum fervet animo suo
Divitiae addunt amicos plurimos a
paupere autem et hii quos habuit se
parantur Testis falsus non erit
inpunitus et qui mendacia loquitur
non effugiet Multi colunt personam
potentis et amici sunt dona tribu
entis Fratres hominis pauperis oderunt
eum insuper et amici procul recesserunt
ab eo Qui tantum verba sectatur nichil
habebit qui autem possessor est mentis
diligit animam suam et custos pru
dentiae inveniet bona Testis falsus
non erit inpunitus et qui loquitur men
dacia peribit Non decent stultum
deliciae nec servum dominari principibus
Doctrina viri per patientiam noscitur
et gloria eius est iniqua praetergredi
Sicut fremitus leonis ita et
regis ira et sicut ros super her
bam ita et hilaritas eius Dolor
patris filius stultus et tecta iugiter
perstillantia mulier litigiosa Do
mus et divitiae dantur a paren
tibus a Domino autem proprie uxor pru
dens Pigredo inmittit soporem
et anima dissoluta esuriet Qui cus
todit mandatum custodit animam
suam qui autem neglegit vias suas
mortificabitur Feneratur Domino
qui miseretur pauperis et vicissitudinem
reddet ei Erudi filium tuum ne
desperes ad interfectionem autem eius ne po
nas animam tuam Qui inpatiens est sus
tinebit dampnum et cum rapuerit aliud
adponet Audi consilium et suscipe dis
ciplinam ut sis sapiens in novissi
mis tuis Multae cogitationes in corde viri
voluntas autem Domini permanebit
Homo indigens misericors est et melior pau
per quam vir mendax Timor Domini ad vitam
et in plenitudine commorabitur absque visi
tatione pessima Abscondit piger ma
num suam sub ascella nec ad os
suum adplicat eam Pestilente flagel
lato stultus sapientior erit si autem
corripueris sapientem intelleget dis
ciplinam Qui adfligit patrem et fu
git matrem ignominiosus est et infelix
Non cesses fili audire disciplinam et
doctrinam nec ignores sermones scientiae
Testis iniquus deridet iudicium
et os impiorum devorat iniquitatem

Parata sunt derisoribus Cxx
iudicia et mallei percutientes
stultorum corporibus Luxuriosa res
vinum et tumultuosa ebrietas quicum
que his delectatur non erit sapiens
Sicut rugitus leonis ita terror
regis qui provocat eum peccat in animam
suam Honor est homini qui separat se a con
tentionibus omnes autem stulti miscentur
Propter frigus piger arare
noluit mendicabit ergo aestate et non
dabitur ei Sicut aqua profunda sic
consilium in corde viri sed homo sapiens
exhauriet illud Multi homines
misericordes vocantur virum autem fidelem
quis inveniet Iustus qui ambulat in
simplicitate sua beatos post se fi
lios derelinquet Rex qui sedet in solio
iudicii dissipat omne malum intui
tu suo Quis potest dicere mundum est

cor meu, mundus sum a peccato. Pond
et pondus, mensura et mensura u
truq3 abhominabile e apud deum. Ex
studiis suis intelligitur puer si
munda et si recta sint opa eius.
Aurem audientem et oculum videntem
dns fecit utruq3. Noli diligere sop
num ne te egestas opprimat. Aperi
oculos tuos et saturare panibus.
Malum e malum e dicit omnis emptor
et cum recesserit tunc gloriabitur. Est aurum
et multitudo gemmarum et vas preciosum
labia sciencie. Tolle vestimentum eius
qui fideiussor extitit alieni et pro ex
traneis aufer pignus ab eo. Sua
uis e homini panis mendacii et postea
implebitur os eius calculo. Cogita
ciones consiliis roborantur et guber
naculis tractanda sunt bella. Ei
qui reuelat misteria et ambulat frau
dulenter et dilatat labia sua ne
commisceatis. Qui maledicit patri
suo et matri extinguetur lucerna eius
in medijs tenebris. Hereditas ad quam
festinatur in principio in nouissimo
benedictione carebit. Ne dicas reddam
malum pro malo expecta dnm et ipse
liberabit te. Abhominatio e apud dnm pon
dus et pondus et statera dolosa non
e bona. A dno diriguntur gressus viri
quis autem hominum intelligere potest viam suam.
Ruina e homini deuotare sanctos et post
vota retractare. Dissipat impios
rex sapiens et curuat super eos for
nicem. Lucerna dni spiraculum hominis
que investigat omnia secreta ventris. Misericordia
et veritas custodiunt regem et robora
tur clemencia thronus eius. Exultacio
iuvenum fortitudo eorum et dignitas senum
canicies. Liuor vulneris absterget mala et plage
in secretioribus ventris.

XXI

Sicut diuisiones aquarum
ita cor regis in manu dni quo
cumq3 voluerit inclinabit illud. Omnis via
viri sibi recta videtur appendit autem
corda dns. Facere misericordiam et iudicium
magis placet deo quam victime. Exal
tacio oculorum et dilatacio cordis lucer
na impiorum peccatum. Cogitaciones ro
busti semper in habundancia. Omnis autem piger
semper in egestate e. Qui congregat the
sauros lingua mendacii vanus et
excors e et impingetur ad laqueos mortis.
Rapine impiorum detrahent eos qui
noluerunt facere iudicium. Peruersa
via viri aliena e a deo. Qui autem mundus
e rectum opus eius. Melius e sedere
in angulo domatis quam cum muliere liti
giosa et in domo communi. Anima impij
desiderat malum, non miserebitur proximo
suo. Mulctato pestilente sapiencior
erit paruulus et si sectetur sapientem suscipiet
scienciam. Excogitat iustus de domo
impij ut detrahat impios a malo.
Qui obturat aurem suam ad clamorem
pauperis et ipse clamabit et non ex
audietur. Munus absconditum ex
tinguit iras et donum in sinu indigna
cionem maximam. Gaudium iusto est
facere iudicium et pauor operantibus
iniquitatem. Vir qui errauerit a via doc
trine in cetu gigantum commorabitur.
Qui diligit epulas in egestate
erit. Qui diligit vinum et pinguia
non ditabitur. Pro iusto datur impius
et pro rectis iniquus. Melius e habitare
in terra deserta quam cum muliere rixosa
et iracunda. Thesaurus desiderabilis
et oleum in habitaculo iusti et impru
dens homo dissipabit illud. Qui
sequitur iusticiam et misericordiam inveniet

vitam et gloriam. Civitatem fortium as
cendit sapiens et destruxit robur
fiducie eius. Qui custodit os suum
et linguam suam custodit ab angustijs
animam suam. Superbus et arrogans vo
catur indoctus qui in ira operatur superbiam.
Desideria occidunt pigrum noluerunt
enim quicquam manus eius operari. tota die
concupiscit et desiderat. Qui autem
iustus est tribuet et non cessabit. Hos
tie impiorum abhominabiles quia offe
runtur ex scelere. Testis mendax peribit
vir obediens loquitur victoriam. Vir
impius procaciter obfirmat vultum
suum qui autem rectus est corrigit viam suam.
Non est sapientia non est prudentia non est
consilium contra dominum. Equus paratur ad
diem belli dominus autem salutem tribuet.

Melius est nomen bonum CXXII
quam divicie multe super argentum
et aurum gratia bona. Dives et pauper
obviaverunt sibi utriusque operator est
dominus. Callidus videt malum et abscon
dit se innocens pertransijt et afflictus est
dampno. Finis modestie timor domini
divicie et gloria et vita. Arma et gladij
in via perversi custos autem anime sue longe
recedet ab eis. Proverbium est adolescens
iuxta viam suam eciam cum senuerit non
recedet ab ea. Dives pauperibus im
perat et qui accipit mutuum servus est fe
nerantis. Qui seminat iniquitatem me
tet mala et virga ire sue consumabitur.
Qui pronus est ad misericordiam benedicetur de
panibus enim suis dedit pauperi. Victo
riam et honorem acquiret qui dat munera
animam autem aufert accipientium. Eice
derisorem et exibit cum eo iurgium et ces
sabunt cause et contumelie. Qui dili
git cordis mundiciam propter gratiam labiorum
suorum habebit amicum regem. Oculi domini cus
todiunt scientiam et supplantabuntur verba
iniqui. Dicit piger leo est foris in me
dio platearum occidendus sum. Fovea
profunda os aliene cui iratus est dominus
incidet in eam. Stulticia colligata est
in corde pueri et virga discipline fugabit
eam. Qui calumpniatur pauperem ut au
geat divicias suas dabit ipse diciori
et egebit. Fili inclina aurem tuam
et audi verba sapientum appone autem cor ad
doctrinam meam que pulchra erit tibi
cum servaveris eam in ventre tuo et redunda
bit in labijs tuis ut sit in domino fidu
cia tua unde et ostendi eam tibi ho
die. Ecce descripsi eam tibi tripliciter in
cogitacionibus et sciencia ut ostenderem
tibi firmitatem et eloquia veritatis re
spondere ex hijs illis qui miserunt
te. Non facias violenciam pauperi quia
pauper est neque conteras egenum in porta
quia dominus iudicabit causam eius
et configet eos qui confixerunt animam eius.
Noli esse amicus homini iracundo neque am
bules cum viro furioso ne forte discas
semitas eius et sumas scandalum
anime tue. Noli esse cum hijs qui defi
gunt manus suas et qui vades se
offerunt pro debitis si enim non habes
unde restituas quid cause est ut
tollat operimentum de cubili tuo. Ne
transgrediaris terminos antiquos quos
posuerunt patres tui. Vidisti virum
velocem in opere suo coram regibus sta
bit nec erit ante ignobiles.

CXXIII
Quando sederis ut comedas
cum principe diligenter attende
que posita sunt ante faciem tuam et
statue cultrum in gutture tuo si
tamen in potestate habes animam tuam. Ne desideres

de cibis eius in quo est panis men
dacij. Noli laborare ut diteris sed
prudencie tue pone modum. Ne eri
gas oculos tuos ad opes quas habere
non potes quia facient sibi pennas
quasi aquile et volabunt in celum. Ne co
medas cum homine invido et ne desideres
cibos eius quoniam in similitudinem arioli
et coniectoris estimat quod ignorat.
Comede et bibe dicet tibi et mens
eius non est tecum. Cibos quos come
deras evomes et perdes pulchros ser
mones tuos. In auribus insipiencium
ne loquaris quia despiciet doctri
nam eloquij tui. Ne attingas terminos
parvulorum et agros pupillorum ne in
troeas propinquus enim eorum fortis est
et ipse iudicabit contra te causam
illorum. Ingrediatur ad doctrinam cor
tuum et aures tue ad verba sciencie.
Noli subtrahere a puero disciplinam
si enim percusseris eum virga non morietur.
Tu virga percuties eum et animam eius de
inferno liberabis. Fili mi si sapiens
fuerit animus tuus gaudebit tecum cor
meum et exultabunt renes mei cum
locuta fuerint rectum labia tua. Ne
emuletur cor tuum peccatores sed in timore
domini esto tota die quia habebis spem
in novissimo et prestolacio tua non aufe
retur. Audi fili mi et esto sapiens et
dirige in via animum tuum. Noli esse in con
viviis potatorum et in comessacionibus
eorum qui carnes ad vescendum con
ferunt quia vacantes potibus et
dantes symbola consumentur et vesti
etur pannis dormitacio. Audi pa
trem tuum qui genuit te et ne contem
nas cum senuerit mater tua. Veritatem
eme et noli vendere sapienciam et doctrinam

et intelligenciam. Exultat gaudio
pater iusti qui sapientem genuit filium le
tabitur in eo. Gaudeat pater tuus
et mater tua et exultet que genuit te.
Prebe fili mi cor tuum michi et ocu
li tui vias meas custodiant. Fovea
enim profunda est meretrix et puteus
angustus aliena. Insidiatur in via
quasi latro et quos incautos viderit in
terficiet. Cui ve cui rixe cui fo
vee cui sine causa vulnera cui suf
fusio oculorum. Nonne hiis qui mo
rantur in vino et student calicibus
epotandis. Ne intuearis vinum
quando flavescit cum splenduerit in vitro
color eius. Ingreditur blande sed in
novissimo mordebit ut coluber
et sicut regulus venena diffundet.
Oculi tui videbunt extraneas et cor
tuum loquetur perversa et eris sicut dor
miens in medio mari et quasi sopitus
gubernator amisso clavo et dices
Verberaverunt me et non dolui traxe
runt me et ego non sensi. Quando
evigilabo et rursus vina reperiam.

C xxiiii

Ne emuleris viros
malos nec desideres esse cum eis
quia rapinas meditatur mens
eorum et fraudes labia eorum loquuntur.
Sapiencia edificabitur domus et prudencia
roborabitur. In doctrina replebuntur
cellaria omnis substancia preciosa et pul
cherrima. Vir sapiens fortis est et vir
doctus robustus et validus quia
cum disposicione initur bellum et
erit salus ubi multa consilia sunt.
Excelsa stulto sapiencia in porta
non aperiet os suum. Qui cogitat
mala facere stultus vocabitur. Co
gitacio stulti peccatum est et abhominacio

hominem detractor. Si desperaveris las-
sus in die angustie, imminuetur for-
titudo tua. Erue eos qui ducuntur
ad mortem et qui trahuntur ad interi-
tum liberare ne cesses. Si dixeris
vires non suppetunt, qui inspector est
cordis ipse intelligit et servatorem
anime tue nichil fallit, reddetque homi-
ni iuxta opera sua. Comede fili mi mel
quia bonum est et favum dulcissimum
gutturi tuo. Sic et doctrina sapie-
ncie tue, quam cum inveneris habebis
in novissimis spem et spes tua non
peribit. Ne insidieris et queras impieta-
tem in domo iusti neque vastes re-
quiem eius. Septies enim cadet iustus
et resurget, impii autem corruent in
malum. Cum ceciderit inimicus tuus
ne gaudeas et in ruina eius ne ex-
ultet cor tuum, ne forte videat dominus
et displiceat ei et auferat ab eo iram
suam et refundat eam in te. Ne con-
tendas cum pessimis, nec emuleris
impios quoniam non habent futurorum spem
mali et lucerna impiorum extinguetur.
Time deum fili mi et regem et cum de-
tractoribus ne commiscearis quoniam
repente consurget perdicio eorum et
ruinam utriusque quis novit. Hec
quoque sapientibus. Cognoscere personam
in iudicio non est bonum. Qui dicunt
impio iustus es maledicent ei
populi et detestabuntur eum tribus.
Qui arguunt laudabuntur et super
ipsos veniet benedictio. Labia deos-
culabitur qui recta verba respondet. Prepara
foris opus tuum et diligenter
exerce agrum tuum ut postea edifi-
ces domum tuam. Ne sis testis frus-
tra contra proximum tuum nec lactes

quemquam labiis tuis. Ne dicas quomodo
fecit mihi sic faciam ei, unicuique red-
dam secundum opus suum. Per agrum hominis
pigri transivi et per vineam viri stulti
et ecce totum repleverant urtice, ope-
ruerant superficiem eius spine et ma-
ceria lapidum destructa erat. Quod
cum vidissem posui in corde meo et
exemplo didici disciplinam. Parum
inquam dormies, modicum dormitabis,
Usque quo piger dormies, usque quo de
sompno surges? pauxillum manus
conseres ut quiescas et veniet quasi
cursor egestas tua et mendicitas
quasi vir armatus. CXXV

Hec quoque parabole salomonis
quas transtulerunt viri Ezechie
regis Iude. Gloria dei est celare verbum
et gloria regum investigare sermonem.
Celum sursum et terra deorsum et cor re-
gum inscrutabile. Aufer rubiginem
de argento et egredietur vas puris-
simum. Aufer impietatem de vultu
regis et firmabitur iusticia thronus
eius. Ne gloriosus appareas coram rege
et in loco magnorum ne steteris. Me-
lius est enim ut dicatur tibi ascende huc
quam ut humilieris coram principe. Que
viderunt oculi tui ne proferas in iurgio
cito ne postea emendare non possis
cum dehonestaveris amicum tuum. Causam
tuam tracta cum amico tuo et secretum
extraneo ne reveles, ne forte insultet
tibi cum audierit et exprobrare non cesset.
Gratia et amicicia liberant quas tibi
serva ne exprobrabilis fias. Mala
aurea in lectis argenteis qui loquitur
verbum in tempore suo. Inauris aurea et
margarita refulgens qui arguit sa-
pientem et aurem obedientem. Sicut frigus

minus in die messis ita legatus
fidelis ei qui misit eum animam illius requi
escere facit. Nubes et ventus et plu
uie non sequentes vir gloriosus et
promissa non complens. Paciencia le
nietur princeps et lingua mollis con
fringet duriciam. Mel invenisti comede
quod sufficiat tibi ne forte saciatus
evomas illud. Subtrahe pe
dem tuum de domo proximi tui ne forte
saciatus oderit te. Iaculum et gla
dius et sagitta acuta homo qui loquitur
contra proximum suum falsum testimonium. Dens
putridus et pes lassus qui sperat super
infideli in die angustie et amittit
pallium suum in die frigoris. Acetum
in nitro et qui cantat carmina cordi
pessimo. Sicut tinea vestimento et ver
mis ligno ita tristicia viri nocet
cordi. Si esurierit inimicus tuus
ciba illum si sitierit da ei aquam bibe(re)
prunas enim congregabis super caput
eius et dominus reddet tibi. Ventus aquilo
dissipat pluvias et facies tristis
linguam detrahentem. Melius est sede(re)
in angulo domatis quam cum muliere
litigiosa in domo communi. Aqua
frigida anime sicienti et nuncius bonus
de terra longinqua. Fons turbatus
pede et vena corrupta iustus cadens
coram impio. Sicut qui mel comedit
multum non est ei bonum sic qui scruta
tor est maiestatis opprimetur a gloria.
Sicut urbs patens et absque murorum
ambitu ita vir qui non in loquendo potest
cohibere spiritum suum. Ca. xxvi

Quomodo nix in estate et plu
uia in messe sic indecens est
stulto gloria. Sicut avis ad
alta transvolans et passer quo libet
vadens sic maledictum frustra prola
tum in quempiam superveniet. Flagellum
equo et chamus asino et virga dor
so imprudencium. Ne respondeas stulto
iuxta stulticiam suam ne efficiaris ei
similis. Responde stulto iuxta stulti
ciam suam ne sibi sapiens esse videatur.
Claudus pedibus et iniquitatem bi
bens qui mittit verba per nuncium stultum.
Quomodo pulchras frustra habet
claudus tibias sic indecens est in ore
stultorum parabola. Sicut qui mittit la
pidem in acervum mercurii ita qui tri
buit insipienti honorem. Quomodo
si spina nascatur in manu temulenti
sic parabola in ore stultorum. Iudicium
determinat causas et qui imponit stulto
silencium iras mitigat. Sicut canis
qui revertitur ad vomitum suum ita impru
dens qui iterat stulticiam suam. Vidisti
hominem sapientem sibi videri magis
illo spem habebit stultus. Dicit pi
ger leo in via leena in itineribus.
Sicut ostium vertitur in cardine suo ita
piger in lectulo suo. Abscondit
piger manus suas sub ascella sua
et laborat si ad os suum eas convertit.
Sapientior sibi piger videtur septem
viris loquentibus sentencias. Sicut qui
apprehendit auribus canem sic qui tran
sit impaciens commiscetur rixe alterius.
Sicut noxius est qui mittit lanceas
et sagittas ad mortem sic vir qui
fraudulenter nocet amico suo et cum fuerit
deprehensus dicit ludens feci. Cum
defecerint ligna extinguetur ignis
sic susurrone subtracto iurgia
conquiescunt. Sicut carbones ad
prunas et ligna ad ignem sic homo
iracundus suscitat rixas. Verba

susurronis quasi simplicia et ipsa perveniunt ad interiora ventris. Quomodo si argento sordido ornare velis vas fictile sic labia tumentia cum pessimo corde sociata. Labiis suis intelligitur inimicus cum in corde suo tractaverit dolos. Cum submiserit vocem suam ne credideris ei quoniam septem nequicie sunt in corde illius. Qui operit odium fraudulenter revelabitur malicia eius in concilio. Qui fodit foveam incidet in eam et qui volvit lapidem revertetur ad eum. Lingua fallax non amat veritatem et os lubricum operatur ruinas.

C xxvii

Ne glorieris in crastinum ignorans quid superventura pariat dies. Laudet te alienus et non os tuum extraneus et non labia tua. Grave est saxum et onerosa arena sed ira stulti utroque gravior. Ira non habet misericordiam nec erumpens furor et impetum concitati ferre quis poterit. Melior est manifesta correptio quam amor absconditus. Meliora sunt vulnera diligentis quam fraudulenta odientis oscula. Anima saturata calcabit favum anima esuriens et amarum pro dulci sumet. Sicut avis transmigrans de nido suo sic vir qui relinquit locum suum. Unguento et variis odoribus delectatur cor et bonis amici consiliis anima dulcoratur. Amicum tuum et amicum patris tui ne dimiseris et domum fratris tui ne ingrediaris in die afflictionis tue. Melior est vicinus iuxta quam frater procul. Stude sapientie fili mi et letifica cor meum ut possis exprobranti respondere sermonem. Astutus videns malum absconditus est parvuli transeuntes sustinuere dispendia. Tolle vestimentum eius qui spopondit pro extraneo et pro alienis aufer pignus ab eo. Qui benedicit proximo suo voce grandi de nocte consurgens maledicenti similis erit. Tecta perstillantia in die frigoris et litigiosa mulier comparantur. Qui retinet eam quasi qui ventum teneat et oleum dextere sue evocabit. Ferrum ferro acuitur et homo exacuit faciem amici sui. Qui servat ficum comedet fructus eius et qui custos est domini sui glorificabitur. Iere 2.
Quomodo in aquis resplendent vultus prospicientium sic corda hominum manifesta sunt prudentibus. Infernus et perdicio non replebuntur similiter et oculi hominum insatiabiles. Quomodo probatur in conflatorio argentum et in fornace aurum sic probatur homo ore laudantis. Cor iniqui inquirit mala cor autem rectum inquirit scienciam. Si contuderis stultum in pila quasi tipsanas feriente desuper pilo non auferetur ab eo stulticia eius. Diligenter agnosce vultum pecoris tui tuosque greges considera. Non enim habebis iugiter potestatem sed corona tribuetur in generatione et generationem. Aperta sunt prata et apparuerunt herbe virentes et collecta sunt fena de montibus. Agni sunt ad vestitum tuum et hedi ad agri precium. Sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos et necessaria domus tue et ad victum ancillis tuis.

C xxviii

Fugit impius nemine persequente iustus autem quasi leo confidens absque terrore erit. Propter peccata terre multi principes eius et propter hominis sapientiam et horum scientiam que dicuntur vita ducis longior erit. Vir pauper calumpnians pauperes similis est ymbri vehementi in quo paratur fames. Qui derelinquit legem laudant impium qui autem custodiunt

succenditur contra eum. Viri mali
non cogitant iudicium qui autem requi
runt dominum animaduertunt omnia. Melior est
pauper ambulans in simplicitate
sua quam diues prauis itineribus. Qui
custodit legem filius sapiens est
qui autem pascit comessatores confun
dit patrem suum. Qui coaceruat di
uicias vsuris et fenore liberali
in pauperes congregat eas. Qui de
clinat aurem suam ne audiat legem
oracio eius erit execrabilis. Qui de
cipit iustos in via mala in interi
tu suo corruet et simplices pos
sidebunt bona eius. Sapiens sibi vi
detur vir diues / pauper autem prudens
scrutabitur eum. In exaltacione iustorum
multa gloria est regnantibus impijs ruine
hominum. Qui abscondit scelera sua
non dirigetur qui autem confessus fuerit et re
liquerit ea misericordiam consequetur. Beatus
homo qui semper est pauidus qui vero mentis est durae
corruet in malum. Leo rugiens et vr
sus esuriens princeps impius super
populum pauperem. Dux indigens pru
dencia multos opprimet per calumpniam
qui autem odit auariciam longi fient dies
eius. Hominem qui calumpniatur anime sang
winem si vsque ad lacum fugerit nemo sus
tinet. Qui ambulat simpliciter
saluus erit qui autem peruersis ingreditur
vijs concidet semel. Qui operatur
terram suam saciabitur panibus qui autem
sectatur ocium replebitur egestate
Vir fidelis multum laudabitur qui autem
festinat ditari non erit innocens. Qui
cognoscit in iudicio faciem non bene
facit iste et pro buccella panis deserit
veritatem. Vir qui festinat ditari et alijs
inuidet ignorat quod egestas super
ueniat ei. Qui corripit hominem gra
ciam postea inueniet apud eum magis
quam ille qui per lingue blandimenta de
cipit. Qui subtrahit aliquid a patre
suo et matre et dicit hoc non est peccatum par
ticeps homicide est. Qui se iactat
et dilatat iurgia concitat qui autem
sperat in domino saluabitur. Qui confi
dit in corde suo stultus est qui autem
graditur sapienter iste laudabitur
Qui dat pauperi non indigebit
qui despicit deprecantem sustinebit
penuriam. Cum surrexerint im
pij abscondentur homines cum illi
perierint multiplicabuntur iusti

Uiro qui corripientem CXXIX
dura ceruice contempnit repe
tinus superueniet interitus et eum sa
nitas non sequitur. In multiplicacione
iustorum letabitur vulgus cum impij
sumpserint principatum gemet populus
Vir qui amat sapienciam letificat pa
trem suum qui autem nutrit scorta perdet
substanciam. Rex iustus eriget terram
vir auarus destruet eam. Homo qui bla
dis fictisque sermonibus loquitur amico
suo rete expandit pedibus eius
Peccantem virum iniquum inuoluet
laqueus et iustus laudabit atque
gaudebit. Nouit iustus causam
pauperum et impius ignorat scienciam
Homines pestilentes dissipant ciui
tatem sapientes vero auertunt furorem
Vir sapiens si cum stulto contenderit
siue irascatur siue rideat non inue
niet requiem. Viri sanguinum oderunt

simplicem: iusti autem querunt animam eius.
Totum spiritum suum profert stultus: sa-
piens differt et reservat in posterum.
Princeps qui libenter audit verba men-
dacii, omnes ministros habebit impios.
Pauper et creditor obviaverunt
sibi: utriusque illuminator est dominus.
Rex qui iudicat in veritate pauperes,
thronus eius in eternum firmabitur.
Virga atque correctio tribuunt sa-
pientiam: puer autem qui dimittitur volunta-
ti sue, confundit matrem suam. In
multiplicatione impiorum multipli-
cabuntur scelera: et iusti ruinas
eorum videbunt. Erudi filium tuum, et
refrigerabit te, et dabit delicias
anime tue. Cum prophetia defecerit, dis-
sipabitur populus: qui vero custodit legem,
beatus est. Servus verbis non potest eru-
diri: quia quid dicat intelligit, et re-
spondere contempnit. Vidisti hominem
velocem ad loquendum? stultitia magis
speranda est quam illius correptio.
Qui delicate a pueritia nutrit
servum suum, postea sentiet illum con-
tumacem. Vir iracundus provocat
rixas: et qui ad indignandum facilis
est, erit ad peccata proclivior. Superbum
sequitur humilitas: et humilem spiritu
suscipiet gloria. Qui cum fure par-
ticipatur, odit animam suam: et qui
adiurantem audit, et non indicat.
Qui timet hominem, cito corruet: qui
sperat in domino, sublevabitur. Multi re-
quirunt faciem principis: et a domino iu-
dicium egreditur singulorum. Abo-
minantur iusti virum impium: et abhomi-
nantur impii eos qui in recta sunt via. Verbum
custodiens filius extra perditionem erit. Verba congregantis
filii vomentis

C XXX

Visio quam locutus est
vir cum quo est deus, et qui deo secum
morante confortatus, ait: Stultissi-
mus sum virorum, et sapientia hominum non est
mecum. Non didici sapientiam, et non novi scien-
tiam sanctorum. Quis ascendit in celum atque
descendit? quis continuit spiritum in mani-
bus suis? quis colligavit aquas quasi in vesti-
mento? quis suscitavit omnes terminos terre? quod
nomen est eius, et quod nomen filii eius, si nosti?
Omnis sermo dei ignitus, clipeus est
omnibus sperantibus in se. Ne addas quicquam
verbis illius, et arguaris inveniarisque men-
dax. Duo rogavi te, ne deneges
michi antequam moriar. Vanitatem et verba
mendacii longe fac a me. Mendici-
tatem et divitias ne dederis michi: tri-
bue tantum victui meo necessaria: ne forte
saturatus illiciar ad negandum, et dicam:
quis est dominus? et egestate compulsus
furer, et periurem nomen dei mei.
Ne accuses servum ad dominum suum, ne
forte maledicat tibi, et corruas.
Generatio que patri suo maledicit,
et que matri sue non benedicit. Generatio que
sibi videtur munda, et tamen non est lota a
sordibus suis. Generatio cuius excelsi
sunt oculi, et palpebre eius in altum
porrecte. Generatio que pro dentibus gla-
dios habet, et commandit molaribus suis,
ut comedat inopes de terra, et pauperes
ex hominibus. Sanguisuge due sunt filie
dicentes: affer, affer. Tria sunt insa-
turabilia, et quartum quod numquam
dicit: sufficit. Infernus, et os vulve,
et terra que non satiatur aqua: ignis vero
numquam dicit: sufficit. Oculum qui subsan-
nat patrem, et qui despicit partum matris
sue, effodiant eum corvi de torrentibus,
et comedant eum filii aquile. Tria sunt
difficilia michi, et quartum penitus ignoro.

Viam aquile in celo viam colubri super petram viam nauis in medio maris et viam viri in adolescentia. Talis est et via mulieris adultere que comedit et terges os suum dicit Non sum operata malum. Per tria mouetur terra et quartum quod non potest sustinere. Per seruum cum regnauerit per stultum cum saciatus fuerit cibo per odiosam mulierem cum in matrimonio fuerit assumpta et per ancillam cum heres fuerit domine sue. Quatuor sunt minima terre et ipsa sunt sapientiora sapientibus. Formice populus infirmus qui preparat in messe cibum sibi. Lepusculus plebs invalida qui collocat in petra cubile suum. Regem locusta non habet et egreditur vniuersa per turmas suas. Stellio manibus nititur et moratur in edibus regis. Tria sunt que bene gradiuntur et quartum quod incedit feliciter. Leo fortissimus bestiarum et ad nullius pauebit occursum. Gallus succinctus lumbos et aries nec est rex qui resistat ei. Et qui stultus apparuit postquam eleuatus est in sublime. Si enim intellexisset os imposuisset manum. Qui autem fortiter premit vbera ad eliciendum lac exprimit butirum et qui vehementer emungit elicit sanguinem et qui prouocat iras et iurgia producit discordias. Verba lamuelis regis. Visio qua erudiuit eum mater sua. Quid dilecte mi quid dilecte vteri mei quid dilecte votorum meorum. Ne dederis mulieribus substantiam tuam et diuitias tuas ad delendos reges. Noli regibus o lamuel noli regibus dare vinum quia nullum secretum est vbi regnat ebrietas ne forte bibant et obliuiscantur iudiciorum iustorum et mutent causam filiorum pauperis. Date siceram merentibus et vinum his qui amaro sunt animo. Bibant et obliuiscantur egestatis sue et doloris sui non recordentur amplius. Aperi os tuum muto et causis omnium filiorum qui pertranseunt. Aperi os tuum decerne quod iustum est et iudica inopem et pauperem.

Capitulum xxxi

Mulierem fortem quis inueniet procul et de vltimis finibus terre precium eius. Confidit in ea cor viri sui et spolijs non indigebit. Reddet ei bonum et non malum omnibus diebus vite sue. Quesiuit lanam et linum et operata est consilio manuum suarum. Facta est quasi nauis institoris de longe portans panem suum. Et de nocte surrexit deditque predam domesticis suis et cibaria ancillis suis. Considerauit agrum et emit eum de fructu manuum suarum plantauit vineam. Accinxit fortitudine lumbos suos et roborauit brachium suum. Gustauit et vidit quia bona est negociatio eius non extinguetur in nocte lucerna eius. Manum suam misit ad fortia et digiti eius apprehenderent fusum. Manum suam aperuit inopi et palmas suas extendit ad pauperem. Non timebit domui sue a frigoribus niuis omnes enim domestici eius vestiti sunt duplicibus. Stragulatam vestem fecit sibi bissus et purpura indumentum eius. Nobilis in portis vir eius quando sederit cum senatoribus terre. Sindonem fecit et vendidit et cingulum tradidit chananeo. Fortitudo et decor indumentum eius et ridebit in die nouissimo. Os suum aperuit sapientie et lex clementie in lingua eius. Considerauit semitas domus sue et panem ociosa non comedit. Surrexerunt filij eius et beatissimam predicauerunt vir eius et laudauit eam. Multe filie congregauerunt diuicias tu supergressa es vniuersas. Fallax gratia et vana est pulcritudo mulier timens deum ipsa laudabitur. Date ei de fructu manuum suarum et laudent eam in portis opera eius.

Sequitur liber ecclesiastes

deu ipa laudabitur Date ei de fru
tu manuu suarum et laudent eam
in portis opera eius // Hic inci
pit prologus i librum ecclesiasten
Memini me an hec ferme
quinquennio cu ad hue rome
essem et ecclesiasten sancte
blesille legerem ut eam ad contemptu
huius mundi provocarem et omne quod
i mundo cerneret putaret esse p nichi
lo rogatu ab ea ut i more comme
tarioli obscura queque dissererem
ut absque me posset intelligere
que legebat Itaque qm i pcinctu
nri opis subita morte subtracta
e et nos meruimus o paula et eu
stochiu tale vite me hre conso
te tantoque vulnere tunc p cussus ob
mutui Nunc in bethlehem positus
angustiore videlicet civitate et
illius memorie et vobis reddo
quod debeo Hec breviter amo
nens quod nullius auctoritatem
secutus sum sed de hebreo tras
ferens magis me septuaginta
duorum interpretu consuetudini co
aptavi In hiis dumtaxat que no
multu ab hebraicis discrepabant
Interdum aquile quoque et symachi
et theodotionis recordatus su
ut nec novitate nimia lectoris
studiu deterrerem nec rursu
contra conscientiam meam fon
te veritatis omisso opinionu
rivulos consectarer //
Explicit prologus bti Jero
nimi pbri in libru ecclesiaste

Hic Incipit scdus liber Sa
lomonis scilicet ecclesiastes ca[m] pmu

Verba ecclesiastes filij
david Regis ierlm Va
nitas vanitatu dixit
ecclesiastes Vanitas vani
tatu et oia vanitas
Quid habz amplius ho
de universo labore suo quo laborat
sub sole Generatio preterit et generatio ad
venit terra vero in eternu stat Oritur
sol et occidit et ad locu suu revertit
ibique renascens girat p meridiem
et flectitur ad aquilonem lustrans uni
versa i circuitu pgit spus et i circu
los suos revertitur Oia flumina intrant
mare et mare no redundat Ad locu
unde exeunt flumina revertuntur ut iteru
fluant Cuncte res difficiles no pt
ho eas explicare smone No saciat
oculus visu nec auris auditu impletur
Quid e quod fuit ipm quod futurum
e Quid e qd factum e ipm quod faci
endu e Nichil sub sole novum nec
valet quisquam dicere ecce hoc recens e /

Iam enim precessit in seculis que fuerunt
ante nos. Non est priorum memoria sed nec
eorum quidem que postea futura sunt
erit recordacio apud eos qui futuri
sunt in novissimo. Ego ecclesiastes fui
rex in ierusalem et proposui in animo meo que-
rere et investigare sapienter de omnibus
que fiunt sub celo et sub sole fiunt.
Hanc occupacionem pessimam dedit deus
filiis hominum ut occuparentur in ea. Vidi
que fiunt cuncta sub sole et ecce uni-
versa vanitas et afflictio spiritus. Perver-
si difficile corriguntur et stultorum
infinitus est numerus. Locutus sum in cor-
de meo dicens. Ecce magnus effectus
sum et precessi omnes sapiencia qui fuerunt
ante me in ierusalem et mens mea con-
templata est multa sapienter et didici.
Dedique cor meum ut scirem pruden-
ciam atque doctrinam erroresque et stul-
ticiam et agnovi quod in hiis quoque esset
labor et afflictio spiritus eo quod in multa
sapiencia multa sit indignacio et qui
addit scienciam addit et laborem et dolorem.

C. ij

Dixi ergo in corde meo
vadam et affluam deliciis et fru-
ar bonis et vidi quod hoc quoque esset vani-
tas. Risum quoque reputavi errorem et
gaudio dixi. Quid frustra deci-
peris. Cogitavi in corde meo abstra-
here a vino carnem meam ut animum
meum transferrem ad sapienciam devitarem-
que stulticiam donec viderem quid esset
utile filiis hominum quo facto opus
est sub sole numero dierum vite sue. Et
magnificavi opera mea. Edificavi
mihi domos. Plantavi vineas. Feci
ortos et pomeria et consevi ea cunctis
generis arboribus et construxi mihi
piscinas aquarum ut irrigarem
silvam lignorum germinancium. Possedi
servos et ancillas multamque familiam
habui. Armenta quoque et magnos o-
vium greges ultra omnes qui fue-
runt ante me in ierusalem. Coacervavi
mihi argentum et aurum et substancias regum
et provinciarum. Feci mihi cantatores et canta-
trices et delicias filiorum hominum ci-
phos et urceos in ministerio ad vina
fundenda et supergressus sum opibus
omnes qui fuerunt ante me in ierusalem.
Sapiencia quoque perseveravit mecum et omnia
que desideraverunt oculi mei non
negavi eis nec prohibui cor meum
quin omni voluptate frueretur et oblecta-
ret se in hiis que paraveram et hanc
ratus sum partem meam si uterer
labore meo. Cumque me convertissem ad
universa opera que fecerant manus
mee et ad labores in quibus frustra
sudaveram vidi in omnibus vanitatem
et afflictionem animi et nichil permanere
sub sole. Transivi ad contemplandam
sapienciam erroresque et stulticiam.
Quid est inquam homo ut sequi possit re-
gem factorem suum. Et vidi quod tantum
precederet sapiencia stulticiam quantum
differt lux a tenebris. Sapientis
oculi in capite eius stultus autem in
tenebris ambulat. Et didici quod
unus utriusque esset interitus et dixi
in corde meo. Si unus et stulti et
meus occasus erit quid mihi prodest
quod maiorem sapiencie dedi operam locu-
tusque sum cum mente mea animadverti
quod hoc quoque esset vanitas. Non enim erit
memoria sapientis similiter ut stulti
in perpetuum et futura tempora oblivione
cuncta pariter operient. Moritur
doctus similiter et indoctus. Et idcirco

tedüit me vite mee videns mala
vniuersa esse sub sole et cuncta vanitatem
et afflictionem spiritus. Rursus detestatus
sum omnem industriam meam qua sub so-
le studiosissime laboravi habiturus
heredem post me quem ignoro utrum
sapiens an stultus futurus sit et
dominabitur laboribus meis quibus
desudavi et sollicitus fui. Et est quicquam
tam vanum. Unde cessavi renunciavitque
cor meum ultra laborare sub
sole. Nam cum alius laboret in sapientia
atque doctrina et sollicitudine homini
ocioso quesita dimittit et hoc quoque
vanitas et magnum malum. Quid enim
proderit homini de universo labore suo et
afflictione spiritus qua sub sole cruci-
atus est. Cuncti dies eius laboribus
et erumpnis pleni sunt nec per noctem
mente requiescit et hoc nonne vanitas
est. Nonne melius est comedere et bibere
et ostendere anime sue bona de labori-
bus suis et hoc de manu dei est. Quis
ita vorabit et deliciis affluet ut
ego. Homini bono in conspectu suo de-
dit deus sapientiam et scientiam et intelli-
gentiam. Peccatori autem dedit afflictionem
et curam superfluam ut addat et con-
greget et tradat ei qui placuit deo
sed et hoc vanitas est et cassa sollicitudo
mentis.

Omnia tempus habent. C. iij.
et suis spaciis transeunt uni-
versa sub sole. Tempus nascendi
et tempus moriendi. Tempus plantandi
et tempus evellendi quod plantatum est. Tempus
occidendi et tempus sanandi. Tempus destru-
endi et tempus edificandi. Tempus flendi
et tempus ridendi. Tempus plangendi et
tempus saltandi. Tempus spargendi lapi-
des et tempus colligendi. Tempus amplexandi
et tempus longe fieri ab amplexibus.
Tempus acquirendi et tempus perdendi. Tempus
custodiendi et tempus abiciendi. Tempus
scindendi et tempus consuendi. Tempus ta-
cendi et tempus loquendi. Tempus dilectionis
et tempus odii. Tempus belli et tempus pacis.
Quid habet amplius homo de labore suo. Vi-
di afflictionem quam dedit deus filiis
hominum ut distendantur in ea. Cuncta
fecit bona in tempore suo et mundum tra-
didit disputationi eorum ut non inveniat
homo opus quod operatus est deus ab inicio
usque ad finem. Et cognovi quod non esset
melius nisi letari et facere bona in vita
sua. Omnis enim homo qui comedit et bibit
et videt bonum de labore suo hoc do-
num dei est. Didici quod omnia opera que
fecit deus perseverent in perpetuum. Non
possumus eis quicquam addere vel auferre
que fecit deus ut timeatur. Quod
factum est ipsum permanet que futura sunt
iam fuerunt et deus instaurat quod
abiit. Vidi sub sole in loco iudicii
impietatem et in loco iusticie iniqui-
tatem et dixi in corde meo. Iustum et
impium iudicabit dominus et tempus omnis
rei tunc erit. Dixi in corde meo de
filiis hominum ut probaret eos deus et osten-
deret similes esse bestiis. Idcirco unus
interitus est hominis et iumentorum et equa
utriusque condicio. Sicut moritur
homo sic et illa moriuntur. Similiter spi-
rant omnia et nichil habet amplius
homo iumento. Cuncta subiacent vanitati
et omnia pergunt ad unum locum. De terra
facta sunt et in terram pariter revertuntur.
Quis novit si spiritus filiorum adam
ascendat sursum et si spiritus iumentorum
descendat deorsum. Et deprehendi

nichil esse melius quam letari hominem in opere suo et hanc esse partem illius. Quis enim eum adducet ut post se futura cognoscat.

C. iiii

Verti me ad alia et vidi calumpnias que sub sole geruntur et lacrimas innocentum et neminem consolatorem nec posse resistere eorum violencie cunctorum auxilio destitutos. Et laudavi magis mortuos quam viventes et feliciorem utroque iudicavi qui necdum natus est nec vidit mala que sub sole fiunt. Rursus contemplatus sum omnes labores hominum et industrias animadverti patere invidie proximi et in hoc ergo vanitas et cura superflua est. Stultus complicat manus suas et comedit carnes suas dicens. Melior est pugillus cum requie quam plena utraque manus cum labore et afflictione animi. Considerans repperi et aliam vanitatem sub sole. Unus est et secundum non habet non filium non fratrem et tamen laborare non cessat nec saciantur oculi eius divitiis nec recogitat dicens cui laboro et fraudo animam meam bonis. In hoc quoque est vanitas et afflictio spiritus pessima. Melius est ergo duos esse simul quam unum habent enim emolimentum societatis sue. Si unus ceciderit ab altero fulcietur. Ve soli quia cum ceciderit non habet sublevantem se. Et si dormierint duo fovebuntur mutuo unus quomodo calefiet. Et si quispiam prevaluerit contra unum duo resistunt ei. Funiculus triplex difficile rumpitur. Melior est puer pauper et sapiens rege sene et stulto qui nescit providere in posterum quod et de carcere cathenisque interdum quis egrediatur ad regnum et alius natus in regno inopia consumatur. Vidi cunctos viventes qui ambulant sub sole cum adolescente secundo qui consurgit pro eo. Infinitus est numerus populi omnium qui fuerunt ante eum et qui postea futuri sunt non letabuntur in eo. Sed et hoc vanitas et afflictio spiritus. Custodi pedem tuum ingrediens domum dei et appropinqua ut audias. Multo enim melior est obediencia quam stultorum victime qui nesciunt quid faciant mali.

C. v

Ne temere aliquid loquaris neque cor tuum sit velox ad proferendum sermonem coram deo. Deus enim in celo et tu super terram. Idcirco sint pauci sermones tui. Multas curas sequitur sompnia et in multis sermonibus invenitur stulticia. Si quid vovisti deo ne moreris reddere. Displicet enim ei infidelis et stulta promissio. Sed quodcumque voveris redde. Multoque melius est non vovere quam post votum promissa non reddere. Ne dederis os tuum ut peccare facias carnem tuam neque dicas coram angelo non est providencia ne forte iratus deus super sermones tuos dissipet cuncta opera manuum tuarum. Ubi multa sunt sompnia plurime sunt vanitates et sermones innumeri. Tu vero deum time. Si videris calumpnias egenorum et violenta iudicia et subverti iusticiam in provincia non mireris super hoc negocio quia excelso excelsior alius est et super hos quoque eminenciores alii sunt et insuper universe terre rex imperat servienti. Avarus non implebitur pecunia et qui amat divitias fructus non capiet ex eis et hoc ergo vanitas. Ubi multe

sunt opes multe et qui comedunt eas
Et quid prodest possessori nisi quod cernit
diuitias oculis suis Dulcis est sop-
nus operanti siue parum siue multum
comedat Saturitas autem diuitis non
sinit eum dormire Est et alia infir-
mitas pessima quam vidi sub sole
diuitie conseruate in malum domini sui
Pereunt enim in afflictione pessima generauit
filium qui in summa egestate erit Sicut
egressus est nudus de utero matris
sue sic reuertetur et nichil auferet
secum de labore suo Miserabilis pror-
sus infirmitas quomodo venit sic
mundum sic reuertetur Quid ergo prodest ei
quod laborauit in ventum cunctis diebus
vite sue comedit in tenebris et
in curis multis et in erumpna atque
tristicia Hoc itaque mihi visum bonum est
ut comedat quis et bibat et fruatur
leticia ex labore suo quo laborauit
ipse sub sole numero dierum vite sue quos
dedit ei deus et hec est pars illius et omni
homini cui dedit deus diuitias atque
substantiam potestatemque ei tribuit ut come-
dat ex eis et fruatur parte sua et
letetur de labore suo hoc est donum
dei Non enim satis recordabitur dierum
vite sue eo quod deus occupet deliciis
Est et aliud malum Cap vj cor eius
quod vidi sub sole et quidem
frequens apud homines Vir cui dedit
deus diuitias et substantiam et honorem et
nichil deest anime eius ex omnibus que
desiderat nec tribuit ei potestatem deus
ut comedat ex eo sed homo extraneus
vorabit illud hec vanitas et mise-
ria magna est Si genuerit quispiam
centum liberos et vixerit multos
annos et plures dies etatis habuerit

et anima illius non vtatur bonis substantie sue
sepulturaque careat de hoc ego pro-
nuncio quod melior illo est abortiuus
Frustra enim venit et pergit ad tenebras
et obliuione delebitur nomen eius Non
vidit solem neque cognouit distanciam
boni et mali etiam si duobus milibus
annis vixerit et non fuerit perfruitus
bonis Nonne ad vnum locum properant
omnia Omnis labor hominis in ore eius sed anima
eius non implebitur bonis Quid habet
amplius stultus sapiens et quid pauper
diuite nisi ut pergat illuc vbi est vita
Melius est videre quod cupias quam deside-
rare quod nescias Sed et hoc vanitas
est et presumptio spiritus Qui futurus
est iam vocatum nomen eius et scitur quod homo
sit et non possit contra fortiorem se in
iudicio contendere Verba sunt plurima
multaque in disputando vanitatem habentia
Quid necesse est homini Cap vij
maiora se querere cum ignoret
quid contingat sibi in vita sua numero
dierum peregrinacionis sue et tempore quod velud
vmbra preterit aut quis ei poterit in-
dicare quid post eum futurum sub sole
sit Melius est nomen bonum quam vnguen-
ta preciosa et dies mortis die natiuitatis
Melius est ire ad domum luctus quam ad
domum conuiuii In illa enim finis cunctorum
admonetur hominum et viuens cogitat
quid futurum sit Melior est ira risu
quia per tristiciam vultus corrigitur animus
delinquentis Cor sapientum vbi tris-
ticia est et cor stultorum vbi leticia
Melius est a sapiente corripi quam stultorum
adulacione decipi quia sicut sonitus spinarum
ardencium sub olla sic risus stulti sed et hoc vanitas
Calumpnia conturbat sapientem et perdet robur cordis eius

Melior e finis orois q principiu
Melior e paciēs arrogāte Ne sis ve
lox ad irascendu q ira i sinu stulti
requiescit Ne dicas Quid putas
cause e q priora opa meliora fuere
q nuc sint Stulta e huiscemodi int
rogacio Utilior e sapia cu diuiciis
et magis pdest videtibus solem
Sicut ei ptegit sapia sic ptegit
pecunia Hoc aut plus hz erudicio
z sapia q vita tribuit possessori
suo Considera opa dei q nemo possit
corrigere que ille despexerit In die
bona fruere bonis et mala diem
precaue Sicut ei hanc sic z illa fecit
deus ut no reciat ho contra eu
iustas querimonias Hec q vidi i di
ebus vanitatis mee Iustus perit
in sua iusticia et impius multo vi
uit tpe in malicia sua Noli esse
iustus multu neq plus sapias q
necesse e Ne obstupescas ne ipie
agas multu et noli esse stultus
ne moriaris in tpe no tuo Bonu
e te sustentare iustu sed et ab illo
ne subtrahas manu tua quia q
deu tīet nichil ~~[illegible]~~ negligit Sapia
confortauit sapiente sup decē prici
pes ciuitatis No e ei ho iustus
in terra q faciat bonu z no peccet
Sed et cunctis sermonibus qui dicunt
ne accomodes cor tuu ne forte
audias seruu maledicentē tibi Scit
eni consciā tua q tu crebro ma
ledixisti aliis Cuncta temptaui in
sapia Dixi sapiens efficiar z ipa
longius recessit a me multo mag
q erat Et alta pfunditas qs inue
niet eā Lustraui vniusa aio meo
ut scire z considerare z quererem

sapiam z raconē z ut cognoscerē
impietatē stulti et errorē iprude
ciu et inveni amariorē morte mu
lierē q laqueus venatorz e z sagena
cor eius vincula sut manus eius
Qui placet deo effugiet illa q aut
peccator e capietur ab illa Ecce hoc
inveni dixit ecclesiastes vnu z al
terz ut invenire raconē quā ad
huc querit aia mea z no inveni Viru
de mille vnu repi mulierē ex oib
no inveni Solu hoc inveni q fecerit
deus hoiez rectu et ipe se infinitis
miscuerit questioibus Quis talis ut sa
piens e z qs cognouit solucom verbi

Cviii

Sapia hois lucet i vultu eius
et potentissimus faciē illius
comutauit Ego os regis obser
uo et precepta iuramenti dei Ne fes
tines recedere a facie eius neq pma
neas in ope malo q oe qd voluerit
faciet et sermo illius ptate plenus e
nec dicere ei quisq pt Quare ita fa
cis Qui custodit preceptu no experietur
quicq mali tempus z respōsionē
cor sapientis intelligit Omni nego
cio tempus e et oportunitas z multa
hois afflicio Qui ignorat pterita
futura nullo scire pt nuncio Non e
in hois dicione phibere spm nec habz
ptatē in die mortis nec sinitur quiescere
ingruente bello neq saluabit
impietas impiu Omia hec consi
deraui et dedi cor meu cunctis opibus
que fiunt sub sole Interdu dnatur
ho hoi in malu suu Vidi impios
sepultos qui etiā du adhuc viue
rent in loco sco erant z laudabant
in ciuitate q iustoz operū sed z hoc

Vanitas est. Et ei quia non profertur
cito contra malos sentencia absque vllo
tiore filii hominum perpetrant mala. Et
tamen peccator peccat ex eo quod centies fa
cit malum et per pacienciam sustentatur. Ego
cognoui quod erit bonum timentibus deum
qui verentur faciem eius et quod non sit bonum
impio nec prolongentur dies eius sed quasi
vmbra transeant qui non tient faciem
domini. Est et alia vanitas que fit super
terram. Sunt iusti quibus multa ma
la proueniunt quasi opera egerint impiorum.
Et sunt impii qui ita securi sunt quasi
iustorum facta habeant. Sed et hoc
vanissimum iudico. Laudaui igitur
leticiam quod non esset homini bonum sub
sole nisi quod comederet et biberet atque gau
deret et hoc solum secum auferret de
labore suo in diebus vite sue quos
dedit ei deus sub sole. Et apposui
cor meum ut scirem sapienciam et intelli
gerem distencionem eorum que versantur
in terra. Est homo qui diebus et noctibus
sompnum oculis non capit et intellexi
quod omnium operum dei nullam possit homo
invenire racionem eorum que fiunt sub
sole et quanto plus laborauerit
ad querendum tanto minus inueniet. Etiam
si dixerit sapiens se nosse non poterit.

Omnia hec tractaui in corde meo ut intelligerem
ac curiose inuestigarem. Sunt iusti
atque sapientes et opera eorum in manu
dei et tamen nescit homo utrum amore dei
an odio dignus sit sed omnia in futurum
seruantur incerta eo quod vniuersa eque
eueniant iusto et impio bono et
malo mundo et immundo ymolanti
victimas et sacrificia contempnenti.
Sicut bonus sic et peccator ut periurus

ita et ille qui verum deierat. Hoc est pessim
um inter omnia que sub sole fiunt quia eade
cunctis eueniunt. Vnde et corda filiorum
hominum implentur malicia et contemp
tu in vita sua et post hoc ad inferos
deducentur. Nemo est qui semper viuat
et qui huius rei habeat fiduciam. Melior
est canis viuus leone mortuo. Viuen
tes enim sciunt se esse morituros. Mor
tui vero nichil amplius nouerunt nec
habent vltra mercedem quia obliuioni
tradita est memoria eorum. Amor quoque
et odium et inuidie simul perierunt
nec habent partem in hoc seculo et in opere
quod sub celo geritur. Vade ergo et come
de in leticia panem tuum et bibe cum
gaudio vinum tuum quia deo placent
opera tua. Omni tempore sint vestimenta
tua candida et oleum de capite tuo
non deficiat. Perfruere vita cum vx
ore quam diligis cunctis diebus vite
instabilitatis tue qui dati sunt
tibi sub sole omni tempore vanitatis tue.
Hec est enim pars in vita et in labore
tuo quo laboras sub sole. Quodcumque
facere potest manus tua instanter
operare quia nec opus nec racio nec sapiencia
nec sciencia erunt apud inferos quo tu
properas. Verti me ad aliud vidi
quod sub sole nec velocium esse cursum
nec fortium bellum nec sapiencium
panem nec doctorum diuicias nec
artificum graciam sed tempus casumque
in omnibus. Nescit homo finem suum
sed sicut pisces capiuntur hamo
et sicut aues comprehenduntur laqueo
sic capiuntur homines tempore malo cum
eis extemplo superuenerit. Hanc quoque

sub sole vidi sapiaz z pbaui maxi
ma Ciuitas pua z pauci i ea viri
Venit cotra ea rex magnus z valla
ea/ extruxit munitões p gyru z p
fca e obsidio Inuentusq e i ea vir
paup et sapiens liberauit vrbe p
sapiaz sua z nllus deinceps recor
datus e hois illius pauxis Et dice
ba ego meliore esse sapiaz for
titudie Quo g sapia paupis co
tepta e z vba ei no sut audita Vba
sapietu audiut in silecio plusq
clamor pncipis int stultos Melior
e sapia q arma bellica z q i vno
peccauit mlta boa pdet Cap x

Musce morientes pdut suauitate
vngenti/ precior e sapiencia
puaq gla ad tepus stulticia Cor
sapietis in dextra eius z cor stulti
i sinistra illius Sed i via stultus a
bulas cu ipe isipies sit/ ois stultos
estiat Si spus ptate hntis ascen
derit sup te locu tuu ne dimiseris
q curacio cessare faciet pcta maxia
Est z malu quod vidi sub sole q si
p errore egrediens a facie pncipis
positu stultu in dignitate sublimi
et diuites sede deorsu Vidi suos i
equis z pncipes abulates q si suos
sup tra Qui fodit fouea incidit
in ea z q dissipat sepe/ mordebit
eu coluber Qui transfert lapi
des affligetur i eis z q scindit lig
na vulnerabit ab eis Si retusu
fuit ferru pus sed ebetatu fuerit
mlto labore exacuet z ps industria
sequit sapia Si mordeat spens
in silecio nichil eo minus h q ocul
te detrahit Vba ois sapietis gra
et labia insipietis pcipitabut eu
Inicium vbor eius stulticia z nouissia

ois illius error pessimus Stultus vba
multiplicat Ignorat hō quid ante
fuit et quid post futurus sit qs ei
poterit indicare Labor stultoru af
fliget eos qui nesciut i vrbe pgere
Ve tibi tra cuius rex e puer z cuius
pncipes mane comedut Beata tra
cuius rex nobilis e z cuius pncipes
vescut in tpe suo ad reficiendu z no
ad luxuria In pigriciis humiliabit
contignacio et i infirmitate manuu
pstillabit domus In risu faciunt pa
ne et vinu ut epulent bibentes
et pecunie obediut oia In cogita
cōe tua regi ne detrahas z i secreto
cubiculi tui ne maledixis diuiti
quia et aues celi portabut voce
tua z q hz penas anunciabit sniaz

Mitte pane tuu sup Cap xi
transeuntes aquas q post multa
tpa inuenies illu Da ptes septe nec no
et octo q ignoras quid futuru sit
mali sup tra Si reple fuerit
nubes ymbre effundet sup tram
Si ceciderit lignu ad austru aut
ad aquilone in quocuq loco ce
ciderit ibi erit Qui obseruat ventu
no seiat et q considerat nubes
nuq metet Qm ignoras q sit
via spus et qua racōe copigant
ossa i ventre pgnatis sic nescis
opa dei q fabricator e oim Mane
semina semen tuu z vespe ne
cesset manus tua q nescis quid
magis oriatur aut hoc aut illud
et si vtruq simul melius erit Dul
ce lumen z delectabile e oculis
videre solem Si anis multis vix
erit hō et i hiis oibus letus erit
fuerit meminisse debet tenebrosi
tpis z dierp mltorp qui cu venerint

xerit vanitati et arguit preterita. Re-
tare ergo iuvenis in adolescentia tua
et in bono sit cor tuum in diebus iuven-
tutis tue et ambula in viis cordis
tui et in intuitu oculorum tuorum et sci-
to quod pro omnibus hiis adducet te deus
in iudicium. Aufer iram a corde tuo
et amove maliciam a carne tua.
Adolescentia enim et voluptas vana sunt.
Memento creatoris tui / C. xii
in diebus iuventutis tue antequam
veniat tempus afflictionis tue et appro-
pinquent anni de quibus dicas non michi
placent antequam tenebrescat sol et luna
et stelle et lumen et nubes reverta-
tur post pluviam quando commovebuntur
custodes domus et mutabunt viri for-
tissimi et ociose erunt molentes in
minuto numero tenebrescent viden-
tes per foramina et claudent ostia in
platea in humilitate vocis mole-
tis et consurgent ad vocem volucris
et obsurdescent omnes filie car-
minis. Excelsa quoque timebunt et for-
midabunt in via. Florebit amigda-
lus et impinguabitur locusta et dissi-
pabitur capparis quoniam ibit homo in do-
mum eternitatis sue et circuibunt
in platea plangentes antequam rumpa-
tur funis argenteus et recurrat
vitta aurea et conteratur ydria
super fontem et confringatur rota super
cisternam et revertatur pulvis in terram
suam unde erat et spiritus redeat ad dominum
qui dedit illum. Vanitas vanitatum
dixit ecclesiastes et omnia vanitas. Cumque
esset sapientissimus ecclesiastes
docuit populum et enarravit que fe-
cerat et investigans composuit pa-
bolas multas. Quesivit verba utilia
et conscripsit sermones rectissimos ac

veritate plenos. Verba sapientium sicut
stimuli et quasi clavi in altum defixi que
per magistrorum consilia data sunt a pas-
tore uno. His amplius fili mi ne requi-
ras faciendi plures libros nullus
est finis frequensque meditatio carnis
est afflictio. Finem loquendi omnes pa-
riter audiamus. Deum time et mandata eius
observa. Hoc est omnis homo et cuncta que
fiunt adducet deus in iudicium
pro omni errato sive bonum sive malum sit.

Explicit ecclesiastes Incipit cantica

Cap primum

Incipit tercius liber Salomonis cantici canticorum

Vox ecclesie ad xpm

Osculetur me osculo
oris sui quia meliora sunt
ubera tua vino fra-
grancia unguentis optimis
et odor unguentorum tuorum
super omnia aromata. Un-
guentum effusum nomen tuum. Ideo
adolescentule dilexerunt te. Trahe
me post te curremus in odore unguentorum tuorum.

Vox sponsi ad sponsam id est xpi ad ecclesiam

Introduxit me rex in cellaria sua.
Exultabimus et letabimur in te memo-
res uberum tuorum super vinum. Recti di-
ligunt te. Nigra sum sed formosa filie

firm sicut tabernacula cedar sicut pelles salomonis Vox sponse
Nolite me considerare q fusca sim quia decolorauit me sol filij matris mee pugnauerunt contra me posuerunt me custodem in vineis vineam meam non custodiui Vox ecce adhuc
Indica mihi quem diligit anima mea ubi pascas ubi cubes in meridie ne vagari incipiam per greges sodalium tuorum Vox xpi ad eccam Si ignoras te o pulchra inter mulieres egredere et abi post vestigia gregum et pasce edos tuos iuxta tabernacula pastorum Equitatui meo in curribus pharaonis assimilauit te amica mea
Vox sponse ad sponsum Pulchre sunt gene tue sicut turturis collum tuum sicut monilia Vox eccam Munitiones aureas faciemus tibi vermiculatas argento Vox ecce Cum esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorem suum Fasciculus myrre dilectus meus mihi inter ubera mea commorabitur Botrus cypri dilectus meus mihi in vineis engaddi
Vox xpi Ecce tu pulchra es amica mea ecce tu pulchra oculi tui columbarum Vox ecce Ecce tu pulcher es dilecte mi et decorus Lectulus noster floridus tigna domorum nostrarum cedrina laquearia nostra cipressina
Ego flos campi Vox xpi Sicut lilium inter spinas sic amica mea inter filias Vox ecce Sicut malus inter ligna silue sic dilectus meus inter filios Sub umbra illius quem desiderauerat sedi et fructus eius dulcis gutturi meo Introduxit me rex in cellam vinariam Ordinauit in me caritate Fulcite me floribus

Stipate me malis quia amore langueo Vox ecclesie Leua eius sub capite meo et dextera illius amplexabitur me Vox xpi
Adiuro vos filie ierusalem per capreas cervosque campi ne suscitetis neque evigilare faciatis dilectam meam quoadusque ipsa velit Vox ecce Vox dilecti mei Ecce iste venit saliens in montibus transiliens colles Similis est dilectus meus capreis hinnuloque cervorum En ipse stat post parietem nostrum respiciens per fenestras prospiciens per cancellos En dilectus meus loquitur mihi Vox xpi Surge propera amica mea formosa mea et veni Iam hiems transiit imber abiit et recessit flores apparuerunt in terra nostra tempus putationis aduenit Vox turturis audita est in terra nostra ficus protulit grossos suos Vinee florentes dederunt odorem suum
Vox sponsi Surge propera amica mea speciosa mea et veni columba mea in foraminibus petre in cauerna maceriae Ostende mihi faciem tuam Sonet vox tua in auribus meis Vox enim tua dulcis et facies tua decora Vox ecce adhuc
Capite nobis vulpes paruulas que demoliuntur vineas nam vinea nostra floruit Cap mi
Dilectus meus Vox ecclesie mihi et ego illi qui pascitur inter lilia donec aspiret dies et inclinentur umbre Reuertere similis esto dilecte mi capree hinnulo cervorum super montes bether
Vox ecce electe de gentibus In lectulo meo quesiui per noctes quem diligit anima mea Quesiui illum

no inveni. Surgam z circuibo civitate
p vicos et plateas queram quem
diligit aia mea. Quesivi illum z
no inveni. Invenerunt me vigiles
qui custodiunt civitatem. Eccia de x
dicit. Num quem diligit aia mea vi
distis. Paululum cum ptransisse eos
inveni quem diligit aia mea. Tenui
eum nec dimittam donec introducam illum
in domum matris mee z in cubiculum
genitricis mee. Sponsus ad aias
Adiuro vos filie ierlm p capreas
cervosq3 camporum ne suscitetis
neq3 evigilare faciatis dilectam
donec ipa velit. Synagoga de
eccia. Que e ista q ascendit p de
sertum sicut virgula fumi ex aro
matibus mirre et thuris z universi
pulveris pigmentarij. Vox celestis
En lectulum salomonis lx fortes
ambiunt ex fortissimis isrl. Omes
tenentes gladios z ad bella doc
tissimi. uniuscuiusq3 ensis sup fe
mur suum ppter timores nocturnos
Eccia dt de xpo. Ferculum fecit sibi
salomon de lignis libani. Co
lumpnas eius fecit argenteas. Recli
natorium aureum. Ascensum purpu
reum. media caritate constravit
ppter filias ierlm. Vox ecce de xpo
Egredimini et videte filie syon
regem salomonem in diademate
quo coronavit eum mr sua i die
desponsationis illius z i die letitie
cordis eius. Vox xpi ad eccam

Quam pulchra es — Cap iiij
amica mea q pulchra es o
culi tui columbarum absq3 eo qd in
trinsecus latet. Capilli tui sicut
greges caprarum que ascenderunt
de monte galaad. Dentes tui sicut
greges tonsarum que ascenderunt de
lavacro. Omes gemellis fetibus
et sterilis no e inter eas. Sicut vitta
coccinea labia tua z eloquium tuum
dulce. Sicut fragmen mali punici
ita gene tue absq3 eo qd intrinsecus
latet. Sicut turris david collum tuum
que edificata e cum ppugnaculis. mille
clipei pendent ex ea. Omis armatura
fortium. Duo ubera tua sicut duo
hinnuli capree gemelli qui pas
cuntur in lilijs donec aspiret dies
et inclinentur umbre. Sponsus
de sponsa dicit. Vadam ad montem
mirre et ad collem thuris. Spon
sus ad sponsam. Tota pulchra
es amica mea et macula no e i te
Veni de libano sponsa mea veni
de libano veni coronaberis. De ca
pite amana de vertice sanir z her
mon de cubilibus leonum de montibus
pardorum. Vulnasti cor meum i uno
oculorum tuorum et in uno crine colli
tui. Quam pulchre sunt mamme tue
soror mea sponsa. pulchriora sunt
ubera tua vino z odor unguentorum tuorum
sup omia aromata. Favus distillans
labia tua sponsa. mel z lac sub lin
gua tua z odor vestimentorum tuorum sicut
odor thuris. Ortus conclusus soror
mea sponsa ortus conclusus fons
signatus. Emissiones tue padisus
malorum punicorum cum pomorum fruc
tibus. ciprus cum nardo nardus
et crocus fistula z cynamomum
cum universis lignis libani mirra
et aloe cum omibus pmis ungentis
Fons ortorum puteus aquarum viventium
que fluunt impetu de libano. Surge aquilo — Vox ecce spus
et veni auster pfla ortum meum z fluent — dona tribuit

Arota illius

Cap v

Veniat dilectus *Ecclesia de Christo* meus in ortum suum ut comedat fructum pomorum suorum. *Cristus ad ecclesiam dicit* Veni in ortum meum soror mea sponsa messui mirram meam cum aromatibus meis comedi favum cum melle meo bibi vinum cum lacte meo *Cristus ad apostolos* Comedite amici mei bibite et inebriamini carissimi Ego dormio et cor meum vigilat *Ecclesia dicit* Vox dilecti mei pulsantis Aperi michi soror mea amica mea columba mea immaculata mea quia caput meum plenum est rore et cincinni mei guttis noctium *Sponsa ad seipsam* Expoliavi me tunica mea quomodo induar illa Lavi pedes meos quomodo inquinabo illos *Vox ecclesie de Christo* Dilectus meus misit manum suam per foramen et venter meus intremuit ad tactum eius Surrexi ut aperirem dilecto meo Manus mee distillaverunt mirram et digiti mei pleni mirra probatissima Pessulum ostii mei aperui dilecto meo at ille declinaverat atque transierat Anima mea liquefacta est ut dilectus meus locutus est Quesivi et non inveni illum vocavi et non respondit michi Invenerunt me vigiles qui custodiunt civitatem percusserunt me et vulneraverunt me tulerunt pallium meum custodes murorum Adiuro vos filie Ierusalem si inveneritis dilectum meum ut nuncietis ei quia amore langueo *Vox sinagoge ad ecclesiam de Christo* Qualis est dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierum Qualis est dilectus tuus ex dilecto quia sic adiurasti nos *Vox ecclesie de Christo* Dilectus meus candidus et rubicundus electus ex milibus Caput eius aurum optimum come eius sicut elate palmarum nigre quasi corvus Oculi eius sicut columbe super rivos aquarum que lacte sunt lote et resident iuxta fluenta plenissima Gene illius sicut areole aromatum consite a pigmentariis Labia eius distillancia mirram primam Manus illius tornatiles auree plene iacinctis Venter eius eburneus distinctus saphiris Crura illius columpne marmoree que fundate sunt super bases aureas Species eius ut Libani electus ut cedri Guttur illius suavissimum et totus desiderabilis Talis est dilectus meus et iste est amicus meus filie Ierusalem *Vox sinagoge ad ecclesiam* Quo abiit dilectus tuus o pulcherrima mulierum quo declinavit dilectus tuus et queremus eum tecum *Vox ecclesie* *Ca vi*

Dilectus meus descendit in ortum suum ad areolam aromatum ut pascatur in ortis et lilia colligat Ego dilecto meo et dilectus meus michi qui pascitur inter lilia *Vox Christi ad ecclesiam* Pulchra es amica mea suavis et decora sicut Ierusalem terribilis ut castrorum acies ordinata Averte oculos tuos a me quia ipsi me avolare fecerunt Capilli tui sicut grex caprarum que apparuerunt de galaad Dentes tui sicut grex [struck through] ovium que ascenderunt de lavacro Omnes gemellis fetibus et sterilis non est in eis Sicut cortex mali punici sic gene tue absque occultis tuis Sexaginta sunt regine et octoginta concubine et adolescentularum non est numerus Una est

Columba mea perfecta mea una est
matri sue electa genitrici sue vidē-
runt ea filie sion et beatissimā predica-
uerūt regine et concubine et laudauē-
runt ea Quę est ista que progreditur
sicut aurora consurgens pulchra ut
luna electa ut sol terribilis ut cas-
troꝝ acies ordinata Vox ecclē
ad synagogā Descendi in ortū
nucū ut videm poma convallium
et ut inspiacm si floruisset vinea
et germinassent mala punica Cui
nescio aia Vox synagoge ad eccl̄am
mea conturbaut me propter
quadrigas aminadab Reuertere
reuertere sunamitis reuertere reuertere
ut intueamur te Vox synagoge
Quid videbis in sunamite nisi
choros castroꝝ Vox xpi de eccl̄a
Quam pulchri sunt gressus tui in
calciamentis filia principis Iuncturę
femorum tuorum sicut monilia que
fabricata sunt manu artificis
Umbilicus tuus sicut crater tor-
natilis nunq̄ indigens poculis
Venter tuus sicut acervus tritici val-
latus liliis Duo ubera tua sicut duo
hinnuli gemelli capree Collum tuum
sicut turris eburnea Oculi tui
sicut piscine in esebon que sunt
in porta filie multitudinis Nasus
tuus sicut turris libani qui respicit
contra damascum Caput tuum
sicut carmelus et come capitis
tui sicut purpura regis nexa ca-
nalibus Quam pulchra es et quam
decora carissima in deliciis Statura
tua assimilata est palme et ubera
tua botris Sponsus de eccl̄a dr
Dixi ascendam in palmam et apprehē-
dam fructus eius Et erunt ubera tua sicut
botri vineę et odor tui sicut odor malorū Gutt
tuum sicut vinum optimum Eccl̄a de xo dr
Dignum dilecto meo ad potandum la-
biisq̄ et dentibus illius ad ruminandū
Sponsa de sponso dr Ego dilecto
meo et ad me conversio eius Eccl̄a ad xm dr
Veni dilecte mi egrediamur agrum
commorem in villis maneamus in vineis
videamus si floruit vi-
nea si flores fructus parturiunt si flo-
ruerunt mala punica ibi dabo tibi
ubera mea Mandragore dederunt
odorem in portis nris Omnia poma
nova et vetera dilecte mi servavi tibi
Vox primarche ad xpm Cap viii
Quis michi det te fratrem meum
sugentem ubera matris mee ut
inveniam te foris et deosculer te
et iam nemo me despiciat Appre-
hendam te et ducam in domum matris
mee et in cubiculum genitricis mee
Ibi me docebis et dabo tibi poculum
ex vino condito et mustum malo-
granatorum meorum Leva eius sub
capite meo et dextera illius amplexa-
bitur me Vox xpi Adiuro vos
filie ne suscitetis neq̄ evigilare faciatis dilectam donec ipsa
velit Vox synagoge de eccl̄a dr
Que est ista que ascendit de deserto
deliciis affluens innixa super dilectum
suum Vox sponsi ad synagogā
Sub arbore malo suscitavi te
ibi corrupta est mater tua Ibi vio-
lata est genitrix tua Eccl̄a ad xpm
Pone me ut signaculum super cor
tuum ut signaculum super brachium
tuum quia fortis est ut mors dilectio

dura ut infernus emulacio Lam
pades eius lampades ignis atqz
flamarum aque multe no potuerit
extinguere caritatem n' flumina obruent
illa Si dedit hō omēz sbam dom⁹
sue p dilecōe q̄i nichil despiciet
eam/ Xp̄c ad sinagoga de ecc̃ia
Soror mea pruula ē et vbera no
habz Sed quid faciem⁹ sorori mē
in die qn alloquēda ē Xp̄c sibi
rndet Si murus ē edificem⁹
sup eu ppugnacula argentea
Si ostiu ē compingam⁹ illud tabu
lis cedrinis Rndet ecc̃ia Ego mu
rus et vbera mea sicut turris ex
quo facta sū coram eo q̄i pacem
repiens Synagoga ad ecc̃iaz
dicit Vinea fuit pacifico i ea q̄
habet ppłos tradidit ea custo
dibus Vir affert p fructu eius
mille argenteos Xp̄c dicit hic
Vinea mea coram me ē Mille tui
pacifici z ducenti hijs qui custodi
unt fructus eius Xp̄c ad ecc̃iaz d'
Que habitas i ortis amici auscultā
fac me audire vocē tuā Xp̄c ad
ecc̃iam iterz dicit/ Fuge dilecte
mi et assimilare capree hinulo
qz ceruorz sup motes aromatu

Incipit liber Sapie Cap̄ pmū

Diligite iusticia qui iu
dicatis terra Sentite
de dno i bonitate z in
simplicitate cordis
querite illu qm inveniēt ab hijs
qui no temptat illud Appet aut eis
qui fidem habet in illo Puse ei
cogitacōes separant a deo pbata
aut vtus corripit insipientes qm
i malivola aiaz no introibit
sapia n' habitabit i corpe subdito
pctis Sps ei disciplie effugiet
fictu z auferret se a cogitacoibz
que sut sine intellcu z corripiet
a supueniente iniqtate Benign
ē em sps sapie z no liberabit
maledictu a labijs suis qm re
nu illius testis ē deus z cordis
illius scrutator ē verus z ligue
eius auditor Qm sps dni re
plevit orbem terrz z hoc quod
continet oia sciam het vocis ppt
hoc q loquit' iniqua no pt la
tere n' pteriet illu corripiens
iudiciu In cogitacoibz ei impij
interrogaco erit Sermonu aut
illius audico ad deu pueniet et
ad correpcone iniquitatu illi⁹
qm auris zeli audiet oia z tu
multus murmuracionu no abscō
detur Custodite g° vos a murr
muracōe q nichil pdest z a detrac
cōe parcite ligwe qm smo obscu
rus i vacuu no ibit Os aut qd
mentitur occidit aiam Nolite ze
lare mortē in errore vite vre neqz
acqratis pdicōne i opibus ma
nuu vrarz qm deus mortem no
fecit nec letat' in pdicōe vivorz

Creavit enim deus ut essent omnia et sanabiles fecit nationes orbis terrarum. Non est in illis medicamentum exterminii nec inferorum regnum in terra. Iusticia enim perpetua est et immortalis. Iniusticia autem mortis acquisitio est. Impii autem manibus et verbis accersierunt illam et estimantes illam amicam defluxerunt et sponsiones posuerunt ad illam quoniam morte digni sunt qui sunt ex parte illius. Ca. ii.

Dixerunt enim impii apud se cogitantes non recte. Exiguum est et cum tedio tempus vite nostre. Non est refrigerium in fine hominis et non est qui agnitus sit reversus ab inferis. Quia ex nichilo nati sumus et post hoc erimus tamquam si non fuerimus quoniam fumus flatus est in naribus nostris et sermo scintille ad commovendum cor nostrum. Quo extinctus cinis erit corpus nostrum et spiritus diffundetur sicut mollis aer et transibit vita nostra tamquam vestigium nubis et sicut nebula dissolvetur que fugata est a radiis solis et a calore illius aggravata. Et nomen nostrum oblivionem accipiet per tempus et nemo memoriam habebit operum nostrorum. Umbre enim transitus est tempus nostrum et non est reversio finis nostri quoniam consignata est et nemo revertitur. Venite ergo et fruamur bonis que sunt et utamur creatura tamquam in iuventute celeriter. Vino precioso et unguentis nos impleamus et non pretereat nos flos temporis. Coronemus nos rosis antequam marcescant. Nullum pratum sit quod non pertranseat luxuria nostra. Nemo nostrum exsors sit luxurie nostre. Ubique relinquamus signa leticie quoniam hec est pars nostra et hec est sors nostra. Opprimamus pauperem iustum et non parcamus vidue nec veterani revereamur canos multi temporis. Sit autem fortitudo nostra lex iusticie. Quod enim infirmum est inutile invenitur. Circumveniamus ergo iustum quoniam inutilis est nobis et contrarius est operibus nostris et improperat nobis peccata legis et diffamat in nos peccata discipline nostre. Promittit scientiam dei se habere et filium dei se nominat. Factus est nobis in traductionem cogitationum nostrarum. Gravis est nobis etiam ad videndum quoniam dissimilis est aliis vita illius et immutate sunt vie eius. Tamquam nugaces estimati sumus ab illo et abstinet se a viis nostris tamquam ab immundiciis et prefert novissima iustorum et gloriatur se deum patrem habere. Videamus ergo si sermones illius veri sint et temptemus que ventura sunt illi et sciemus que erunt novissima illius. Si enim est verus filius dei suscipiet illum et liberabit eum de manibus contrariorum. Contumelia et tormento interrogemus eum ut sciamus reverentiam eius et probemus pacientiam illius. Morte turpissima condempnemus eum. Erit enim ei respectus ex sermonibus illius. Hec cogitaverunt et erraverunt. Excecavit enim illos malicia eorum et nescierunt sacramenta dei neque mercedem speraverunt iusticie nec iudicaverunt honorem animarum sanctarum. Quoniam deus creavit hominem inexterminabilem et ad ymaginem similitudinis sue fecit illum. Invidia autem diaboli mors intravit in orbem terrarum. Imitantur autem illum qui sunt ex parte illius. Ca. iii.

Iustorum autem anime in manu dei sunt et non tanget illos tormentum mortis. Visi sunt oculis insipientium

mori et estimata est afflictio exitus illorum et ab itinere iusto abierunt in exterminium et quod a nobis est iter exterminium illi autem sunt in pace Et si coram hominibus tormenta passi sunt spes illorum immortalitate plena est In paucis vexati in multis bene disponentur quoniam deus temptavit illos et invenit eos dignos se Tamquam aurum in fornace probavit illos et quasi holocausti hostiam accepit illos et in tempore erit respectus illorum Fulgebunt iusti tamquam scintille in arundineto discurrent Iudicabunt nationes et dominabuntur populis et regnabit dominus illorum in perpetuum Qui confidunt in illo intelligent veritatem et fideles in dilectione acquiescent illi quoniam donum et pax est electis eius Impii autem secundum quod cogitaverunt correptionem habebunt qui neglexerunt iustum et a domino recesserunt Sapientiam enim et disciplinam qui abicit infelix est et vacua est spes illorum et labores sine fructu et inhabitabilia opera eorum Mulieres eorum insensate sunt et nequissimi filii illorum maledicta creatura eorum quoniam felix est sterilis et incoinquinata et que nescivit thorum in delicto habebit fructum in respectione animarum sanctarum Et spado qui non est operatus per manus suas iniquitatem nec cogitavit adversus deum nequissima Dabitur enim illi fidei donum electum et sors in templo dei acceptissima Bonorum enim laborum gloriosus est fructus et que non concidat radix sapientie Filii autem adulterorum in consummatione erunt et ab iniquo thoro semen exterminabitur Et si quidem longe vite erunt in nichilum computabuntur et sine honore erit novissima senectus illorum Et si celerius defuncti fuerint non habebunt spem nec in die agnitionis allocutionem Nationes enim iniquae dire sunt consummationes

Capitulum iiii

O quam pulchra est casta generatio cum claritate Immortalis est enim memoria illius quoniam et apud deum nota est et apud homines Cum presens est imitantur illam et desiderant eam cum se eduxerit et in perpetuum coronata triumphat incoinquinatorum certaminum premium vincens Multigena autem impiorum multitudo non erit utilis et spuria vitulamina non dabunt radices altas nec stabile firmamentum collocabunt Et si in ramis in tempore germinaverint infirmiter posita a vento commovebuntur et a nimietate ventorum eradicabuntur Confringentur enim rami inconsummati et fructus illorum inutiles et acerbi ad manducandum et ad nichilum apti Ex iniquis enim omnes filii qui nascuntur testes sunt nequitie adversus parentes in interrogatione sua Iustus autem si morte preoccupatus fuerit in refrigerio erit Senectus enim venerabilis est non diuturna neque numero annorum computata Cani sunt autem sensus hominis et etas senectutis vita immaculata Placens deo dilectus factus et vivens inter peccatores translatus est Raptus est ne malicia mutaret intellectum eius et ne fictio deciperet animam illius Fascinatio enim nugacitatis obscurat bona et inconstantia

malicie

concupiscencie transuertit sensum sine malicia
Consumatus in breui expleuit tempora
multa placita enim erat deo anima illius
propter hoc properauit educere illum de
medio iniquitatum populi autem vide
tes et non intelligentes nec ponen
tes sunt in precordijs talia quoniam gratia
dei et misericordia in sanctos eius z respectus
in electos eius Condempnat autem ius
tus mortuus viuos impios z iu
uentus celerius consumata longam
vitam iniusti Videbunt enim finem sa
pientis et non intelligent quid co
gitauerit de illo deus z quare
muniuerit eum illum dominus videbunt z
contempnent illum Illos autem dominus irri
debit et erunt post hec decidentes
sine honore et in contumelia inter
mortuos in perpetuum quoniam disrumpet
illos inflatos sine voce et commouebit
illos a fundamentis z usque ad sup
mum desolabuntur et erunt gementes
et memoria eorum peribit Venient in
cogitacione peccatorum suorum timidi et
traducent illos ex aduerso iniquitates ipsorum

Cap v

Tunc stabunt iusti in
magna constancia aduersus
eos qui se angustiauerunt et qui
abstulerunt labores illorum Vide
tes turbabuntur timore horribili
et mirabuntur in subitacione inspe
rate salutis pre angustia spiritus ge
mentes dicentes et intra se penitenciam
agentes z pre angustia spiritus gementes
hij sunt quos aliquando habuimus in
derisu et in similitudinem improperij
nos insensati vitam illorum estima
bamus insaniam et finem illorum sine
honore Ecce quomodo computati sunt
inter filios dei et inter sanctos sors illorum
est Ergo errauimus a via veritatis
et iusticie lumen non luxit nobis z sol
intelligencie non est ortus nobis Lassa
ti sumus in via iniquitatis z perdicionis
et ambulauimus vias difficiles Viam
autem domini ignorauimus Quid nobis pro
fuit superbia aut diuiciarum iactan
cia quid contulit nobis Transierunt
omnia illa velud vmbra z tanquam nun
cius percurrens z tanquam nauis que pertrans
sit fluctuantem aquam cuius cum pre
[illegible] terierit non est vestigium in
venire neque semitam carine illius
in fluctibus aut tanquam auis que trans
volat in aere cuius nullum inuenitur
argumentum itineris illius sed tantum
sonitus alarum verberans leuem ventum
et scindens per vim itineris aerem
commotis alis transuolauit et post
hoc nullum signum inuenitur itineris
illius Aut tanquam sagitta emissa
in locum destinatum diuisus aer con
tinuo in se reclusus est ut ignoretur
transitus illius Sic et nos nati con
tinuo desiuimus esse et virtutis quidem
signum nullum valuimus ostendere
In malignitate autem nostra consumpti
sumus Talia dixerunt in inferno
hij qui peccauerunt quoniam spes impij
tanquam lanugo est que a vento tol
litur et tanquam spuma gracilis
que a procella dispergitur z tanquam fumus
qui a vento diffusus est z tanquam memo
ria hospitis vnius diei pretereuntis
Iusti autem in perpetuum viuent z apud
dominum est merces eorum et cogitacio eorum
apud altissimum Ideo accipient
regnum decoris z diadema speciei
de manu domini quoniam dextra sua teget
eos z brachio sancto suo defendet illos

Et accipiet armaturam zelus illius et armabit creaturam ad ultionem inimicorum. Induet pro thorace iusticiam et accipiet pro galea iudicium certum. Sumet scutum inexpugnabile equitatem. Acuet autem iram duram in lanceam et pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos. Ibunt directe emissiones fulgurum et tamquam a bene curvato arcu nubium exterminabuntur et ad certum locum insilient et a petrosa ira plene mittentur grandines et excandescet in illos aqua maris et flumina concurrent duriter. Contra illos stabit spiritus virtutis et tamquam turbo venti dividet illos et ad heremum perducet omnem terram iniquitas illorum et malignitas evertet sedes potentum.

VI

Melior est sapientia quam vires et vir prudens magis quam fortis. Audite ergo reges et intelligite discite iudices finium terre. Prebete aures vos qui continetis multitudines et placetis vobis in turbis nationum quoniam data est a domino potestas vobis et virtus ab altissimo qui interrogabit opera vestra et cogitationes scrutabitur quoniam cum essetis ministri regni illius non recte iudicastis neque custodistis legem iusticie neque secundum voluntatem dei ambulastis. Horrende et cito apparebit vobis quoniam iudicium durissimum his qui presunt fiet. Exiguo enim conceditur misericordia. Potentes autem potenter tormenta patientur. Non enim subtrahet personam cuiusquam dominus qui est dominator omnium nec verebitur magnitudinem cuiusquam quoniam pusillum et magnum ipse fecit et equaliter cura est illi de omnibus. Fortioribus enim fortior instat cruciatio. Ad vos ergo reges sunt hi sermones mei ut discatis sapientiam et non excidatis. Qui enim custodierint iusticia iuste iudicabuntur et iustificabuntur et qui didicerint ista invenient quid respondeant. Concupiscite ergo sermones meos et diligite illos et habebitis disciplinam. Clara est et que nunquam marcescit sapientia et facile videtur ab his qui diligunt eam et invenitur ab his qui querunt eam et preoccupat qui se concupiscunt ut illis se prior ostendat. Qui de luce vigilaverit ad illam non laborabit assidentem enim illam foribus suis inveniet. Cogitare ergo de illa sensus est consummatus et qui vigilaverit propter illam cito securus erit quoniam dignos se ipsa circuit querens et in viis suis ostendet se illis hilariter et in omni providentia occurret illis. Initium enim illius verissima est discipline concupiscentia. Cura ergo discipline concupiscentie dilectio est et dilectio illius custodia legum est. Custoditio autem legum consummatio incorruptionis. Incorruptio autem facit esse proximum deo. Concupiscentia itaque sapientie deducit ad regnum perpetuum. Si ergo delectamini in sedibus et sceptris o reges populi diligite sapientiam ut in perpetuum regnetis. Diligite lumen sapientie omnes qui preestis populis. Quid autem est sapientia et quemadmodum facta sit referam et non abscondam a vobis sacramenta dei sed ab initio nativi-

vestigabo et ponam in lucem scienciam illius et non preteribo veritatem neque cum invidia tabescente iter habebo quoniam talis homo non erit particeps sapiencie. Multitudo autem sapientum sanitas est orbis terrarum et rex sapiens populi stabilimentum est. Ergo accipite disciplinam per sermones meos et proderit vobis.

Cap vii

Sum quidem et ego mortalis homo similis omnibus et ex genere terreni illius qui prior factus est et in ventre matris figuratus sum caro decem mensium tempore coagulatus sum in sanguine ex semine hominis et delectamento sompni conveniente. Et ego natus accepi communem aerem et similiter decidi in factam terram et primam vocem similem omnibus emisi plorans. In involumentis nutritus sum et curis magnis. Nemo enim ex regibus aliud habuit nativitatis initium. Unus ergo introitus est omnibus ad vitam et similis exitus. Propterea optavi et datus est michi sensus et invocavi et venit in me spiritus sapiencie et preposui illam regnis et sedibus et divitias nichil esse duxi in comparatione illius nec comparavi illi lapidem preciosum quoniam omne aurum in comparatione illius arena est exigua et tamquam lutum estimabitur argentum in conspectu illius. Super salutem et speciem dilexi illam et proposui pro luce habere illam quoniam inextinguibile est lumen illius. Venerunt autem michi omnia bona pariter cum illa et innumerabilis honestas per manus illius et letatus sum in omnibus quoniam antecedebat me ista sapiencia et ignorabam quoniam omnium horum mater est. Quam sine fictione didici et sine invidia communico et honestatem illius non abscondo. Infinitus enim thesaurus est hominibus quo qui usi sunt participes facti sunt amicicie dei propter discipline dona commendati. Michi autem dedit deus dicere ex sententia et presumere digna horum que michi dantur quoniam ipse sapiencie dux est et sapientium emendator. In manu enim illius et nos et sermones nostri et omnis sapiencia et operum sciencia disciplina. Ipse enim dedit michi horum que sunt scienciam veram ut sciam dispositionem orbis terrarum et virtutes elementorum, initium et consummationem et medietatem temporum, vicissitudinum permutationes et consummationes temporum, anni cursus et stellarum dispositiones, naturas animalium et iras bestiarum, vim ventorum et cogitationes hominum, differentias virgultorum et virtutes radicum et quecumque sunt absconsa et improvisa didici. Omnium enim artifex docuit me sapiencia. Est enim in illa spiritus intelligencie sanctus, unicus, multiplex, subtilis, modestus, disertus, mobilis, incoinquinatus, certus, suavis, amans bonum, acutus, quem nichil vetat benefaciens, humanus, benignus, stabilis, securus, omnem habens virtutem, omnia prospiciens et qui capiat omnes spiritus intelligibilis mundus subtilis. Omnibus enim mobilibus mobilior est sapiencia. Attingit autem ubique propter suam mundiciam. Vapor est enim virtutis dei et emanatio quedam est claritatis omnipotentis dei sincera et ideo nichil inquinatum in illam incurrit. Candor enim est lucis eterne et speculum sine macula dei

magestatis et ymago bonitatis illius
et cum sit una omnia potest et permanens
in se omnia innovat et per naciones in
animas sanctas se transfert amicos dei et
prophetas constituit Neminem enim di-
ligit deus nisi eum qui cum sapiencia inhabitat
Est enim hec speciosior sole et super
stellarum disposicionem luci comparata
prior invenitur Illi enim succedit nox

Sapienciam autem non vincit Cap viii
malicia Attingit ergo a fine
usque ad finem fortiter et disponit omnia
suaviter Hanc amavi et exquisivi a
iuventute mea et quesivi sponsam
mihi eam assumere et amator factus sum
forme illius Generositatem illius glorifi-
cat contubernium habens dei Sed et
omnium dominus dilexit eam Doctrix enim
est discipline dei et electrix operum
illius Et si divicie appetuntur in vita
quid sapiencia locupleci*us* que operatur
omnia Si autem sensus operatur quis ma-
gis horum que sunt quam illa est artifex
Et si iusticiam quis diligit labo-
res huius magnas habent virtutes
Sobrietatem enim et prudenciam docet
et iusticiam et virtutem quibus utilius
nichil est in vita hominibus Et si multitu-
dinem sciencie desiderat quis scit preterita
et de futuris estimat Scit versucias
sermonum et dissoluciones argumentorum
Signa et monstra scit antequam fiant
et eventus temporum et seculorum Proposui ergo
hanc adducere mihi ad convivendum sciens
quoniam mecum communicabit de bonis
et erit allocucio cogitacionis et tedii
mei Habebo propter hanc claritatem ad
turbas et honorem apud seniores
Iuvenis et acutus inveniar in iudicio

et in conspectu potencium admirabilis
ero et facies principum mirabuntur
me Tacentem me sustinebunt et loquen-
tem me respicient et sermocinantem
me plura manus ori suo inponent
Preterea habebo per hanc immortalitatem
et memoriam eternam hiis qui post me
futuri sunt relinquam Disponam populos
et naciones erunt mihi subdite Ti-
mebunt me audientes reges horrendi
In multitudine bonus videbor et in
bello fortis Intrans in domum
meam conquiescam cum illa Non enim
habet amaritudinem conversacio illius
nec tedium convictus illius sed leticiam
et gaudium Hec cogitans apud
me et commemorans in corde meo quoniam
immortalitas est in cogitacione sapiencie
et in amicicia illius delectacio bona
et in operibus manuum illius honestas
sine defectione et in certamine loquele
illius sapiencia et preclaritas in commu-
nicacione sermonum illius Circuibam
querens ut mihi illam assumerem Puer
autem eram ingeniosus et sortitus sum
animam bonam Et cum essem magis
bonus veni ad corpus incoinquina-
tum Et ut scivi quoniam aliter non possum
esse continens nisi deus det et hoc
ipsum erat sapiencia scire cuius esset
hoc donum Adii dominum et deprecatus
sum illum et dixi ex totis precordiis meis

Deus patrum meorum et Cap ix
domine misericordie qui fecisti omnia verbo
tuo et sapiencia tua constituisti
hominem ut dominaretur creature tue
que a te facta est ut disponat orbem
terrarum in equitate et iusticia et in
directione cordis iudicium iudicet

Da mihi sedium tuarum assistricem
sapientiam et noli me reprobare a pu-
eris tuis quoniam servus tuus sum ego et
filius ancillae tuae homo infirmus et
exigui temporis et minor ad intellectum
iudicii et legum. Nam et si quis erit consumma-
tus inter filios hominum si ab illo
abfuerit sapientia tua in nichilum
computabitur. Tu elegisti me
regem populo tuo et iudicem filiorum
tuorum et filiarum et dixisti edificare
templum in monte sancto tuo et in ci-
vitate habitationis tuae altare similitudinem
tabernaculi sancti tui quod praeparasti
ab initio et tecum sapientia tua quae
novit opera tua quae et affuit et tunc
cum orbem terrarum faceres et sciebat
quid placitum esset oculis tuis
et quid directum in praeceptis tuis.
Mitte illam de celis sanctis tuis et
a sede magnitudinis tuae ut mecum
sit et mecum laboret ut sciam
quid acceptum sit coram te. Scit enim
illa omnia et intelligit et de-
ducet me in operibus meis sobrie
et custodiat me in sua potentia
et erunt accepta opera mea et dis-
ponam populum tuum iuste et ero dig-
nus sedium patris mei. Quis enim
hominum poterit scire consilium dei aut
quis cogitare poterit quid velit
deus. Cogitationes enim mortalium
timide et incerte providentie
nostre. Corpus enim quod corrumpitur
aggravat animam et terrena inhabitatio
deprimit sensum multa cogitantem.
Et difficile estimamus quae in terra
sunt et quae in prospectu sunt invenimus
cum labore, quae in celis autem sunt quis
investigabit. Sensum autem tuum quis
sciet nisi tu dederis sapientiam et
miseris spiritum sanctum tuum de altis-
simis et sic correcte sint semite
eorum qui in terris sunt et quae tibi
placent didicerint homines. Nam
per sapientiam tuam sanati sunt quicumque
placuerunt tibi domine ab initio.

Cap. X

Haec illum qui primus
formatus est a deo pater
orbis terrarum cum solus esset creatus
custodivit et eduxit illum a de-
licto suo et eduxit illum de limo
terrae et dedit illi virtutem continendi
omnia. Ab hac ut recessit iniustus in
ira sua per iram homicidii fraternitatis
deperiit. Propter quod cum aqua deleret
terram sanavit iterum sapientia per contemp-
tibile lignum iustum gubernans. Haec
et in consensu superbiae cum se nationes
contulissent scivit iustum et conserva-
vit sine querela deo et in filii misericordiam
fortem custodivit. Haec iustum a pere-
untibus impiis liberavit fugientem
descendente igne in pentapoli. Quibus
in testimonium nequitiae fumigabunda
constat deserta terra et incerto tempore
fructus habentes arbores et incredibilis
animae memoria stans figmentum
salis. Sapientiam enim praetereuntes non
tantum in hoc lapsi sunt ut ignorarent
bona sed et insipientiae suae reli-
querunt hominibus memoriam ut in his
quae peccaverunt nec latere potuissent.
Sapientia autem hos qui se observant
a doloribus liberavit. Haec autem
profugum irae fratris iustum deduxit per
vias rectas et ostendit illi regnum
dei et dedit illi scientiam sanctorum honestavit
illum in laboribus et complevit labores

illius in fraude circumvenientium
cum illi affuit et honestum fecit illum.
Custodivit illum ab inimicis et a
seductoribus tutavit illum et certamen
forte dedit illi ut vinceret et sciret
quoniam omnium potentior est sapientia. Hec ven-
ditum iustum non dereliquit sed a pec-
catoribus liberavit illum. Descenditque
cum illo in foveam et in vinculis non
dereliquit eum donec afferret illi scep-
trum regni et potentiam adversus eos
qui eum deprimebant et mendaces osten-
dit qui maculaverunt illum et dedit
illi claritatem eternam. Hec populum iustum
et semen sine querela liberavit a na-
tionibus que illum deprimebant. Intravit
in animam servi dei et stetit contra reges
horrendos in portentis et signis. Et
reddidit iustis mercedem laborum suorum
et deduxit illos in via mirabili
et fuit illis in velamento diei et in
luce stellarum nocte. Et transtulit
illos per mare rubrum et transvexit eos
per aquam nimiam. Inimicos autem illorum
dimersit in mare et ab altitudine infe-
rorum eduxit illos. Ideo iusti tulerunt
spolia impiorum et decantaverunt
domine nomen sanctum tuum et victricem ma-
num tuam laudaverunt pariter quoniam sapientia
aperuit os mutorum et linguas in-
fancium fecit disertas. Direxit opera
eorum in manibus prophete sancti. Iter fecerunt
per deserta que non habitantur et
in locis desertis fecerunt casas. C XI

Steterunt contra hostes et de in-
imicis se vindicaverunt. Sitie-
runt et invocaverunt te et data est
eis aqua de petra altissima et requies
sitis de lapide duro. Per que enim
passi sunt penas inimici illorum a
defectione potus et in eis cum habun-
darent filii israel letati sunt. Per hec
cum illis deessent bene cum illis actum
est. Nam pro fonte quidem sempiternum
fluminis humanum sanguinem dedisti in-
iustis. Qui cum minuerentur in tra-
ductione infantium occisorum dedisti illis
habundantem aquam insperate ostendens
per sitim que tunc fuit quemadmodum tuos
exaltares et adversarios illorum neca-
res. Cum enim temptati sunt et quidem
cum misericordia disciplinam acceperunt. Scie-
runt quemadmodum cum ira iudicati
impii tormenta paterentur. Hos quidem
tanquam pater monens probasti. Illos autem
tanquam rex durus interrogans con-
dempnasti. Absentes enim et presentes si-
militer torquebantur. Duplex enim illos
acceperat tedium et gemitus cum memo-
ria preteritorum. Cum enim audirent per
sua tormenta bene secum agi commemo-
rati sunt dominum admirantes in fine
exitus. Quem enim in expositione
prava proiectum deriserunt in finem
eventus mirati sunt non similiter
iustis sitientes. Pro cogitationibus autem
insensatis iniquitatis illorum quod
quidam errantes colebant mutos
serpentes et bestias supervacuas
inmisisti illis multitudinem mutorum
animalium in vindictam ut scirent quia
per que peccat quis per hec et torquetur.
Non enim impossibilis erat omnipotens manus
tua que creavit orbem terrarum ex
materia invisa inmittere illis multitu-
dinem ursorum aut audaces leones
aut novi generis ira plenas et igno-
tas bestias aut vaporem ignium
spirantes aut odorem fumi proferen-
tes aut horrendas ab oculis scintillas

emittentes quarum non solum lesura
illos poterat exterminare sed et aspec-
tus per terrorem occidere. Sed et sine his
uno spiritu poterant occidi persecutionem
passi ab ipsis factis suis et dissipa-
ti per spiritum virtutis tue. Sed omnia in mensura
et numero et pondere disposuisti. Mul-
tum enim valere tibi soli superat semper
et virtuti brachii tui quis resistet.
Quoniam tamquam momentum stature sic est an-
te te orbis terrarum et tamquam gutta roris
antelucani que descendit in terram. Sed
misereris omnium quoniam omnia potes et dis-
simulas peccata hominum propter penitentiam.
Diligis enim omnia que sunt et nichil
odisti horum que fecisti. Nec enim odi-
ens aliquid constituisti aut fecisti.
Quomodo autem posset aliquid permanere
nisi tu voluisses aut quod a te vo-
catum non esset conservaretur. Parcis
autem omnibus quoniam tua sunt domine qui amas

O quam bonus et [xij] animas
suavis est domine spiritus tuus
in nobis. Ideoque hos qui exerrant
partibus corripis et de quibus pec-
cant amones et alloqueris ut relic-
ta malicia credant in te domine. Illos
enim antiquos inhabitatores sancte tue
terre quos exhorruisti quoniam odibi-
lia tibi opera faciebant per medi-
camina et sacrificia iniusta et fi-
liorum suorum necatores sine misericordia et
comestores viscerum hominum et devo-
ratores sanguinis et auctores pa-
rentes animarum inauxiliatarum perde-
re voluisti a medio sacramento tuo
per manus parentum nostrorum ut digna
perciperent peregrinationem puerorum dei
que tibi omnium carior est terra. Sed et his

tamquam hominibus pepercisti et misisti an-
tecessores exercitus tui vespas ut il-
los paulatim exterminarent. Non quia
impotens eras in bello subicere impios
iustis aut bestiis sevis aut verbo
simul exterminare. Sed partibus iudicans
dabas locum penitentie non ignorans
quoniam iniqua est natio eorum et naturalis
malicia ipsorum et quoniam non poterat mu-
tari cogitatio illorum in perpetuum. Semen
enim erat maledictum ab initio. Nec
timens aliquem veniam dabas peccatis
illorum. Quis enim dicet tibi quid fecisti
aut quis stabit contra iudicium tuum
aut quis in conspectu tuo veniet vin-
dex iniquorum hominum. Aut quis tibi
imputabit si perierint nationes
quas tu fecisti. Non enim est alius deus
quam tu cui cura est de omnibus ut osten-
das quoniam non iniuste iudicas iudi-
cium. Neque rex neque tirannus in conspectu
tuo inquirent de his quos perdidisti.
Cum ergo sis iustus iuste omnia dispo-
nis. Ipsum quoque qui non debet puniri con-
dempnas et exterum estimas a tua
virtute. Virtus enim tua iustitie ini-
tium est et ob hoc quod omnium dominus es
omnibus te parcere facis. Virtutem enim osten-
dis tu qui non crederis esse in virtute con-
summatus et hos qui te nesciunt in
audacia traducis. Tu autem dominator
virtutis cum tranquillitate iudicas et
cum magna reverentia disponis nos.
Subest enim tibi cum volueris posse.
Docuisti autem populum tuum per talia opera
quoniam oportet iustum esse et humanum et bone
spei fecisti filios tuos quoniam iudicans
das locum in peccatis penitentie. Si enim ini-
micos servorum tuorum et debitos morti

cum tantam cruciasti attendens et liberasti
dans tempus et locum per que possit a ma-
licia mutari cum quanta diligentia
iudicas filios tuos quorum parentibus
iuramenta et conventiones dedisti bo-
narum promissionum. Cum ergo nobis dis-
ciplinam das inimicos meos multi-
pliciter flagellas ut bonitatem tuam
iudicantes cogitemus et cum de nobis
iudicatur speremus misericordiam tuam. Unde
et illis qui in vita sua insensate et
iniuste vixerunt per hec que coluerunt
dedisti summa tormenta. Etenim in erro-
ris via diutius erraverunt deos esti-
mantes hec que in animalibus sunt
supervacua infancium insensatorum
more viventes. Propter hoc tamquam pueris
insensatis iudicium in derisum dedis-
ti. Qui autem ludibriis et
increpationibus correpti non sunt dig-
num dei iudicium experti sunt. In his
enim que patiebantur moleste fe-
rebant in quibus patientes indig-
nabantur per hec que putabant
deos in ipsis cum exterminarentur vide-
tes illum quem olim negabant se nos-
se verum deum agnoverunt. Propter quod
et finis condempnationis illorum veniet super illos.

Vani sunt autem omnes homines C. xiii
in quibus non subest scientia dei
et de his que videntur bona non
potuerunt intelligere eum qui est neque ei
operibus attendentes agnoverunt
quis esset artifex. Sed aut ignem aut
spiritum aut citatum aerem aut girum
stellarum aut nimiam aquam aut solem
aut lunam rectores orbis terrarum
deos esse putaverunt. Quorum si spe-
cie delectati deos putaverunt sciant
quanto his dominator eorum speciosior est.
Speciei enim generator hec omnia constituit.
Aut si virtutem et opera eorum mirati sunt
intelligant ab ipsis quoniam qui hec con-
stituit forcior est illis. A magni-
tudine enim speciei et creature cognos-
cibiliter poterit horum creator videri.
Sed tamen adhuc in his minor est que-
rela. Et hii enim fortassis errant
deum querentes et volentes invenire.
Et enim cum in operibus illius conversentur
inquirunt et persuasum habent quoniam bona
sunt que videntur. Iterum autem nec his
debet ignosci. Si enim tantum potuissent
scire ut estimare possent seculum
quomodo huius dominum facilius non in-
venerunt. Infelices autem sunt et inter
mortuos spes illorum est qui appella-
verunt deos opera manuum hominum au-
rum et argentum artis inventionem
et similitudines animalium aut lapidem
inutilem opus manus antique.
Aut si quis artifex faber de silva
lignum rectum secuerit et huius doc-
te eradat corticem omnem et arte sua
usus diligenter fabricet vas utile
in conversatione vite. Reliquiis autem
huius operis ad preparationem esce ab-
utatur et reliquum horum quod ad nul-
lum usum facit lignum curvum et ver-
ticibus plenum sculpat diligenter
per vacuitatem suam et per scientiam artis
sue figuret illud et assimilet
illud ymagini hominis aut alicui
ex animalibus comparet illud perliniens
rubrica et rubicundum faciens fuco
colorem illius et omnem maculam que -ctu
in illo est perliniens ut faciat
ei dignam habitationem et in pariete
ponens illud et confirmans ferro

ne forte cadat prospiciens illi sciens
quoniam non potest se adiuvare Imago enim
est et opus est illi adiutorium et de substantia
sua et de filiis suis et de nuptiis vo-
tum faciens inquirit Non erubescit
loqui cum illo quod sine anima est et pro sani-
tate quidem infirmum deprecatur et pro
vita mortuum rogat et in adiutorium
inutile invocat et pro itinere petit
ab eo quod ambulare non potest et de ac-
quirendo et de operando et de omnium
rerum eventu petit ab eo qui in omnibus
est inutilis.

Capitulum xiiii

Iterum alius navigare cogitans
et per feros fluctus iter facere
incipiens ligno portante se fragilius
lignum invocat Illud enim cupiditas
acquirendi excogitavit et artifex
sapientia sua fabricavit Tu autem pater
gubernas providentia Quoniam dedisti in
mari viam et inter fluctus semitam
firmissimam ostendens quoniam potens es
ex omnibus salvare etiam si sine rate
quis adeat mare Sed ut non essent
vacua sapientie tue opera propter hoc etiam
exiguo ligno credunt homines animas
suas et transeuntes mare per ratem
~~fut~~ liberati sunt Sed et ab initio cum pe-
rirent superbi gigantes spes orbis
terrarum ad ratem confugiens remisit
seculo semen nativitatis que manu tua
erat gubernata Benedictum est enim
lignum per quod fit iustitia Per manus
autem quod fit idolum maledictum est et ipsum
et qui fecit illud quia ille quidem operatus
est illud autem cum esset fragile deus
cognominatus est Similiter autem odio sunt
deo impius et impietas eius Etenim
quod factum est cum illo qui fecit tormenta

patietur Propter hoc et in idolis nationum
non erit respectus quoniam creature dei in
odium facte sunt et in temptationem animis
hominum et in muscipulam pedibus
insipientium Initium fornicationis
est exquisitio idolorum et adinventio illorum
corruptio vite est Neque enim erant ab
initio neque erunt in perpetuum Super-
vacuitas enim hominum hec advenit
in orbem terrarum et ideo brevis illorum
finis est inventus Acerbo enim luctu
dolens pater cito sibi rapti filii
fecit imaginem Et illum qui tunc quasi
homo mortuus fuerat nunc tamquam deum
colere cepit et constituit inter servos
suos sacra et sacrificia Deinde
interveniente tempore convalescente iniqua
consuetudine hic error tamquam
lex custoditus est et tyrannorum im-
perio colebantur figmenta Et hos quos
in palam homines honorare non poterant
propter quod longe essent e longinquo
figura illorum allata evidentem
ymaginem regis quem honorare vole-
bant fecerunt ut illum qui aberat tam-
quam presentem colerent sua sollicitudine
Provexit autem ad horum culturam et
hos qui ignorabant artificis exi-
mia diligentia Ille enim volens plus
placere illi qui se assumpsit elaboravit
arte sua ut similitudinem in melius figu-
raret Multitudo autem hominum abducta
per speciem operis eum qui ante tempus tamquam
homo honoratus fuerat nunc ut deum ado-
ravit et hec fuit vite humane de-
ceptio quoniam aut affectui aut regibus
deservientes homines incommunicabile
nomen lapidibus et lignis imposue-
runt Et non suffecerat errasse eos
circa dei scientiam sed et in magno viventes

in sciencie bello tot et tanta magna ma-
la pacem appellant. Aut enim filios
suos sacrificantes aut obscura sa-
crificia facientes aut insanie ple-
nas vigilias habentes neque vitam
neque nupcias mundas iam custodiunt
sed et alius alium occidit per invidiam
aut adulterans contristat et omnia
commixta sunt sanguis homicidium
furtum et fictio corrupcio infideli-
tas turbacio et periurium tumultus
et bonorum domini immemoracio anima-
rum inquinacio nativitatis immutacio nup-
ciarum inconstancia inordinacio mechie
et impudicicie. Infandorum enim ydo-
lorum cultura omnis mali causa est
et inicium et finis. Aut enim dum le-
tantur insaniunt aut certe vaticinantur
falsa aut vivunt iniuste aut peierant
cito. Dum enim confidunt in ydolis
que sunt sine anima male iurantes
noceri se non sperant. Utraque ergo
illis evenient digne quoniam male
senserunt de deo attendentes ydo-
lis et iuste iuraverunt in ydolo con-
tempnentes iusticiam. Non enim iura-
tum est virtus sed peccancium pena
perambulat semper iniustorum prevaricacionem.

CXV

Tu autem deus noster suavis
et verus es paciens et in misericordia
disponens omnia. Et enim si peccaverimus
tui sumus scientes magnitudinem
tuam. Et si non peccaverimus scimus
quoniam apud te sumus computati. Nos-
se enim te consumata iusticia est et
scire iusticiam et virtutem tuam radix
est immortalitatis. Non enim in errorem
induxit nos hominum male artis
excogitacio nec umbra picture

labor sine fructu. Effigies sculp-
ta per varios colores cuius aspectus in-
sensato dat concupiscenciam et diligit mor-
tue ymaginis effigiem sine anima.
Malorum amatores digni sunt morte
qui spem habent in talibus et qui
faciunt illos et qui diligunt et qui
colunt. Sed et figulus mollem
terram premens laboriose fingit ad
usus nostros unumquodque vas et
de eodem luto fingit que munda
sunt in usu vasa et similiter que huius
sunt contraria. Horum autem vasorum quis
sit usus iudex est figulus. Et cum la-
bore vano deum fingit de eodem
luto. Ille qui paulo ante de terra fac-
tus fuerat et post pusillum reducit
unde acceptus est repetitus anime
debitum quam habebat. Sed est cura illi
non quia laboraturus est nec quoniam bre-
vis illi vita est sed concertatur auri-
ficibus et argentariis sed et erari-
os imitatur et gloriam profert quoniam
res supervacuas fingit. Cinis enim
est cor eius et terra supervacua spes
illius et luto vilior vita illius
quoniam ignoravit qui se finxit
et qui inspiravit illi animam que operatur
et qui insufflavit ei ~~ani~~ spiritum vi-
talem. Sed estimaverunt lusum esse
vitam nostram et conversacionem vite com-
positam ad lucrum et oportere undique
eciam de malo acquirere. Hic enim scit
se super omnes delinquere qui ex terre
materia fragilia vasa et sculp-
tilia fingit. Omnes enim insipientes
et infelices supra modum anime superbi
superbi sunt inimici populi tui et impe-

rantes illi. Quoniam omnia ydola nacionum
deos estimaverunt quibus nec oculorum
visus est ad videndum, neque nares
ad percipiendum spiritum, neque aures
ad audiendum, neque digitos ma-
nuum ad tractandum. Sed et pedes
eorum pigri ad ambulandum. Ho-
mo enim fecit illos et qui spiritum mutuatus
est finxit illos. Nemo enim sibi similem
homo poterit deum fingere. Cum sit enim mor-
talis mortuum fingit manibus ini-
quis. Melior est enim ipse hiis quos
colit quia ipse quidem vixit cum esset
mortalis illi autem numquam. Sed et ani-
malia miserrima colunt. Insensata
enim comparata hiis illis sunt deteriora.
Sed nec aspectu aliquis ex hiis ani-
malibus bona potest conspicere. Effugerunt
autem dei laudem et benedictionem eius. XVI

Propter hec et hiis similia passi
sunt tormenta digne et per multi-
tudinem bestiarum exterminati sunt.
Pro quibus tormentis bene disposuisti
populum tuum quibus dedisti con-
cupiscenciam delectamenti sui novum sa-
porem parans eis escam ortigome-
tram ut illi quidem concupiscentes
escam propter ea que illis ostensa sunt
et missa sunt eciam a necessaria concupiscencia
averterentur. Hii autem in brevi inopes fac-
ti novam gustaverunt escam. Oporte-
bat enim illis sine excusacione quidem
supervenire interitum exercentibus tyran-
nidem hiis autem tantum ostendere quemad-
modum inimici illorum exterminabantur.
Etenim cum supervenit illis seva besti-
arum ira morsibus perversorum colubrorum
exterminabantur. Sed non in perpetuum
ira tua permansit sed ad correctionem
in brevi turbati sunt signum habentes
salutis ad commemoracionem mandati
legis tue. Qui enim conversus est non per
hoc quod videbat sanabatur sed per te
omnium salvatorem. In hoc autem ostendisti
inimicis nostris quia tu es qui liberas
ab omni malo. Illos enim locustarum et
muscarum occiderunt morsus et non est
inventa sanitas anime illorum quia digni
erant ab huiusmodi exterminari. Filios
autem tuos nec draconum venenatorum
vicerunt dentes. Misericordia enim tua adveni-
ens sanabat illos. In memoria enim
sermonum tuorum examinabantur et velociter
sanabantur ne in altam incidentes
oblivionem non possent tuo uti ad-
iutorio. Etenim neque herba neque
malagma sanavit eos sed sermo tuus
domine qui sanat omnia. Tu es domine qui vi-
te et mortis habes potestatem et deducis
ad portas mortis et reducis. Ho-
mo autem occidit quidem per maliciam animam
suam et cum exierit spiritus non revertetur
nec revocabit animam que recepta est.
Sed tuam manum effugere impossibile
est. Negantes enim nosse te impii per for-
titudinem brachii tui flagellati sunt
novis aquis et grandinibus et plu-
viis persecucionem passi sunt et per ignem
consumpti. Quod enim mirabile erat
in aqua que omnia extinguit plus ignis
valebat. Vindex est enim orbis iustorum.
Quodam enim tempore mansuetabat ignis ne
comburerentur que ad impios missa
erant animalia sed ut ipsi videntes sci-
rent quoniam dei iudicio paciuntur persecu-
cionem. Et quodam tempore in aqua supra
virtutem ignis exardebat undique ut
iniqua terre nacionem exterminaret

pro quibus angelorum esca nutrivisti
populum tuum et paratum panem de celo prestitisti
illis sine labore omne delectamentum
in se habentem et omnis saporis suavitatem
Substantiam enim tua et dulcedinem quam
in filios habes ostendebas et deserviens
uniuscuiusque voluntati ad quod quisque
volebat convertebat Nix autem et glacies
sustinebat vim ignis et non ta-
bescebat ut sciret quoniam fructus ini-
micorum exterminabat ignis ardens
in grandine et pluvia coruscans
Hoc autem iterum ut nutrirentur iusti
etiam in hiis sue virtutis oblitus est
Creatura enim tibi factori deserviens
exardescit in tormentum adversus
iniustos et lenior fit ad benefaciendum
pro hiis qui in te confidunt Propter hoc
et tunc omnia transfigurata omnium nutri-
ci gratie tue deserviebat ad voluntatem
horum qui a te desiderati sunt ut sci-
rent filii tui quos dilexisti domine quoniam
non nativitatis fructus pascunt homines
sed sermo tuus hos qui in te crediderint
conservat Quod enim ab igne non
poterat exterminari statim ab exiguo
solis radio calefactum tabescebat
ut notum omnibus esset quoniam oportet pre-
venire solem ad benedictionem tuam et ad
ortum lucis te adorare Ingrati enim
spes tamquam hibernalis glacies
tabescet et disperiet tamquam aqua supervacua

Magna enim sunt iudicia C xvij
tua domine et inenarrabilia ver-
ba tua Propter hoc indisciplinate anime er-
raverunt Dum enim persuasum habent
iniqui posse dominari nationi sancte
vinculis tenebrarum et longe noctis
compediti inclusi sub tectis fugi-
tivi perpetue providentie placuerunt

Et dum putant se latere in obscuris pec-
catis tenebroso oblivionis velamen-
to dispersi sunt paventes horrende et
cum admiratione nimia perturbati Ne-
que enim que continebat illos spelunca si-
ne timore custodiebat quoniam sonitus des-
cendens perturbabat illos et persone
tristes illis apparentes pavorem pre-
stabant et ignis quidem nulla vi po-
terat illis lumen prebere nec siderum
limpide flamme illuminare poterant
illam noctem horrendam Apparebat autem
illis subitaneus ignis timore plenus
et timore perculsi illius que non videbatur
faciei estimabant deteriora esse que
non videbant et magice artis
appositi erant derisus et sapientie glorie
correptio cum contumelia Illi enim qui pro-
mittebant timores et perturbationes
se expellere ab anima languente hii
qui cum derisu pleni timore languebant
Nam et si nichil illos ex monstris
perturbabat transitu animalium et serpentium
sibilatione commoti tremebundi
peribant Et aerem quem nulla ratione
quis effugere posset negantes se vi-
dere Frequenter enim preoccupat pessi-
ma redarguente conscientia Cum sit enim timi-
da nequitia dat testimonium condempnationis
Semper enim presumit seva
perturbata conscientia Nichil enim est
timor nisi presumptionis adiutorium
proditio cogitationis auxiliorum Et
dum ab intro minor est expectatio
maiorem computat scientiam eius cause
de qua tormentum prestat Illi autem qui im-
potentem vere noctem et ab infimis
et ab altissimis inferis supervenien-
tem eundem sompnum dormientes aliqui

exagitabat timor aliquis autem de-
sciebat traductor. Subitaneus
enim illis et insperatus timor superven-
erat. Deinde si quis ex illis decidis-
set custodiebatur in carcere sine fer-
ro reclusus. Si enim rusticus quis
erat aut pastor aut agri laborum opa-
rius praeoccupatus esset ineffugabi-
lem sustinebat necessitatem. Una
enim catena tenebrarum omnes erant col-
ligati. Sive spiritus sibilans aut inter
spissos arborum ramos avium sonus
suavis aut vis aque decurrentis nimium
aut sonus validus precipitatarum petrarum
aut ludentium animalium cursus invisus
aut mugientium valida bestiarum
vox aut resonans de altissimis mon-
tibus echo deficientes faciebant
illos pre timore. Omnis enim orbis terrarum
limpido illuminabatur lumine et non im-
peditis operibus continebatur. Solis
autem illis superposita erat gravis nox
imago tenebrarum que superventura
illis erat. Ipsi ergo sibi erant graviores tenebris.

Sanctis autem tuis maxima CXVIII
lux erat et horum quidem vocem
audiebant sed figuram non videbant.
Et quia non et ~~ipsi~~ ipsi per eadem
passi erant magnificabant te et
qui ante lesi erant quia non ledebantur
gratias agebant tibi et ut esset dif-
ferentia te donum petebant. Propter quod
ignis ardentem columpnam ducem ha-
buerunt ignote vie et solem sine lesu-
ra boni hospitii prestitisti. Digni quidem
illi carere luce et pati carcerem
tenebrarum qui inclusos custodiebant
filios tuos per quos incipiebat
incorruptum legis lumen seculo dari.
Cum cogitarent iustorum occidere infantes
et uno exposito filio et liberato
in traductionem illorum multitudinem filiorum
abstulisti et pariter illos in aqua valida
perdidisti. Illa enim nox cognita est an-
te a patribus nostris ut vere scientes quibus
iuramentis crediderunt animequiores
essent. Suscepta est autem a populo tuo sani-
tas quidem iustorum iniustorum autem exter-
minatio. Sicut enim lesisti adversarios
sic provocans magnificasti. Absconse
enim sacrificabant iusti pueri bonorum
iustitie legem in concordia disposuerunt
similiter bona et mala recepturos
iustos patri omnium decantantes laudes.
Resonabat autem inconveniens inimicorum
vox et flebilis audiebatur ~~planctus~~
planctus ploratorum infantium.
Simili autem pena servus cum domino afflic-
tus est et popularis homo regi similia
passus. Similiter ergo omnes uno
nomine mortis mortuos habebant
innumerabiles. Nec enim ad sepeliendum
vivi sufficiebant quoniam uno momento
que erat preclarior natio eorum exterminata
est. De omnibus enim non credentes propter vene-
ficia tunc vero primum sicut exterminium
primogenitorum spoponderunt populum dei
se esse. Cum enim quietum silentium te-
neret omnia et nox in suo cursu me-
dium iter haberet omnipotens sermo tuus
domine exiliens de celo a regalibus
sedibus venit durus debellator in
media exterminii terra prosiliit gla-
dius acutus insimulatum imperium
tuum portans et stans replevit omnia
morte et usque ad celos attingebat
stans in terra. Tunc continuo visus
somniorum malorum turbaverunt illos
et timores supervenerunt insperati et

alius alibi proiectus semivivus propter
quam moriebatur causam ostendebat mortis.
Visiones enim que illos turbaverunt
hec premonebant ne inscii quare
mala patiebantur perirent. Tetigit
autem tunc iustos temptatio mortis
et commotio in heremo facta est multi
tudinis sed non diu permansit ira tua.
Properans enim homo sine querela deprecari
~~pro~~ pro populis proferens servitutis sue
scutum orationem et per incensum deprecati
onem allegans restitit ire et finem
imposuit necessitati ostendens quoniam tuus
est famulus. Vicit autem turbas non in
virtute corporis nec armatura potentie
sed verbo illum qui se vexabat subiecit
iuramenta parentum et testamentum com
memorans. Cum enim iam acervatim cecidi
ssent super alterutrum mortui interste
tit et amputavit impetum et divisit
illam que ad vivos ducebat viam. In
veste enim poderis quam habebat totus
erat orbis terrarum et parentum magna
lia in quatuor lapidum ordinibus
erat sculpta et magnificentia tua
in diademate capitis illius erant
scripta. His autem cessit qui extermina
bat et hec extimuit. Erat enim sola
temptatio ire sufficiens. Impiis autem
usque in novissimum sine misericordia ira supervenit.

Prescierat enim et futura CXIX
illorum quod ipsi cum reversi essent
ut se ducerent et cum magna sollici
tudine premisissent illos consequebantur
penitentia acti. Adhuc enim inter manus
habentes luctum et deplorantes ad monu
menta mortuorum aliam sibi assump
serunt cogitationem inscientie et quos
rogantes proiecerant hos tamquam fugi
tivos persequebantur. Ducebat enim illos
ad hunc finem digna necessitas et horum

que acciderant commemorationem amitte
bant ut que deerant tormentis reple
rent punitio et populus quidem tuus mirabiliter
transiret illi autem novam mortem invenirent.
Omnis enim creatura ad suum genus ab
initio refigurabatur deserviens preceptis
tuis ut pueri tui custodirentur illesi.
Nam nubes illorum castra obumbra
bat et ex aqua que ante erat terra ap
paruit arida et in mari rubro via
sine impedimento et campus germinans
de profundo nimio per quem omnis natio
transivit que tegebatur manu tua. Vide
ntes tua mirabilia et monstra
tamquam equi enim depaverunt escam et tam
quam agni exultaverunt magnificantes
te domine qui liberasti eos. Memores enim
adhuc erant illorum que in incolatu
illorum facta fuerant quemadmodum pro
natione animalium produxit terra muscas
et pro piscibus eructavit fluvius mul
titudinem ranarum. Novissime autem vi
derunt novam creaturam avium cum ad
ducti concupiscentia postulaverunt escas
epulationis. In allocutione enim desiderii
ascendit illis de mari ortigometra
et vexationes peccatoribus supervenerunt
non sine illis que ante facta erant
argumentis per vim fluminis. Iuste
enim patiebantur secundum suas nequitias.
Etenim detestabiliorem hospitalitatem
instituerunt. Alii quidem ignotos non
recipiebant advenas. Alii autem bonos
hospites in servitutem accipiebant.
Et non solum hoc sed alius quidem respectus
erat illorum quoniam inviti recipiebant
extraneos. Qui autem cum letitia rece
perunt hos qui eisdem usi erant iusti
tiis sevissimis afflixerunt doloribus.
Percussi sunt autem cecitate sicut illi

in o(mn)ibus iusti cu(m) subitaneis coo
p(er)ti essent tenebris. Unusquisq(ue) tn̄
(et) p(ro)priu(m) o(m)n(ium) sui querebat. In se ei ele
menta du(m) co(n)ue(r)tu(n)t(ur) sicut i(n) organo
qualitatis son(us) immutat(ur) (et) omnia
sui(m) sonu(m) custodiu(n)t. Un(de) etia(m) esti
mari ex ip(s)o certo visu p(otes)t. Ign(is)
ei i(n) aquatica co(n)uertebat(ur) (et) que(que)
erat natatica in t(er)ra t(ra)nsiebat. Ig
nis in aq(ua) valebat sup(ra) sua(m) v(ir)tute(m)
et aqua extinguendis nature obli
uiscebat(ur). Flamme e contrario corrup
tibiliu(m) a(n)i(m)aliu(m) no(n) vexauere car
nes coambulantiu(m) nec dissoluebat
illa q(uod) facile dissoluebat(ur) sicut gla
cies bona esca. In o(mn)ibus ei(m) mag
nificasti p(o)p(u)l(u)m tuu(m) d(omi)ne (et) honorasti
(et) no(n) despexisti i(n) o(mn)i t(em)p(o)r(e) (et) i(n) o(mn)i loco assis
tens eis.

Explicit liber sapiencie

Incipit prologus i(n) ecc(les)iasticu(m)

Multor(um) nobis (et) magnor(um)
p(er) legem (et) p(ro)phetas ali
orumq(ue) qui secuti s(un)t illos
sapiencia demonstrata
in quibus oportet laudare ysrahel
doctrine et sapie(n)c(ie) causa q(uia) non
solu(m) ip(s)os loquentes neces(s)e (est) p(er)itos
sed etia(m) extraneos posse (et) dicentes
(et) scribentes doctissi(m)os fieri. Auus
meus Ihesus postq(uam) se amplius
dedit ad diligenciam lectionis
legis et p(ro)phetar(um) (et) alior(um) librorum
qui nobis a parentibus nris tradit(i)
sunt voluit et ip(s)e scribe(re) aliquid
hor(um) que ad doctrina(m) (et) sapiencia(m)
p(er)tinent ut desiderantes discere
et illor(um) p(er)iti facti magis magis
q(ue) attendant a(n)i(m)o (et) co(n)firme
tur ad vita(m) legittima(m). Hortor
itaq(ue) vos venire cu(m) beniuolencia
et attencione (et) studio lectione(m) facere
et venia(m) habere in illis in quibus
videmur sequentes ymaginem sapie(n)c(ie)
(et) deficere in verbor(um) co(m)posicione. Na(m) defi
ciu(n)t verba hebraica q(uando) t(ra)nslata fu
erint ad alteram linguam. Non solu(m)
aut(em) hec sed et ip(s)a lex (et) p(ro)ph(et)e ceteriq(ue)
librorum no(n) p(ar)ua(m) habe(n)t differencia(m)
q(uando) int(er) se dicuntur. Na(m) i(n) octauo
(et) tricesimo anno t(em)p(o)ribus ptolomei
euergetis regis postq(uam) p(er)ueni in
egiptu(m) (et) ad multu(m) t(em)p(u)s ibi fuissem
inveni libros relictos no(n) p(ar)ue neq(ue)
conte(m)pnende doctrine. Itaq(ue) bonu(m)
et necessariu(m) putaui et ip(s)e add(er)e
aliqua diligencia (et) labore in(ter)p(re)
tandi istu(m) libru(m) et multa vigilia
attuli doctrina(m) in sapiencia ul spa
cio t(em)p(o)ris ad illa que ad fine(m) ducunt
libru(m) dare illis qui volunt a(n)i(m)um inte(n)
dere (et) disc(er)e quemadmodu(m) oporteat in
stitue(re) mores qui s(e)c(un)d(u)m lege(m) d(omi)ni
p(ro)posuerint vitam agere.

Incipit liber ecclesiasticus quem fecit Jesus filius syrach

Omnis sapiencia Capitulum primum a domino deo est et cum illo fuit semper et est ante euum. Arenam maris et pluuie guttas et dies seculi quis dinumerauit? Altitudinem celi et latitudinem terre et profundum abissi quis mensus est? Sapienciam dei precedentem omnia quis investigauit? Prior omnium creata est sapiencia et intellectus prudencie ab euo. Fons sapiencie verbum dei in excelsis et ingressus illius mandata eterna. Radix sapiencie cui reuelata est et astucias illius quis agnouit? Disciplina sapiencie cui reuelata est et manifestata et multiplicacionem illius ingressus quis intellexit? Unus est altissimus creator omnium omnipotens et rex potens et metuendus nimis sedens super thronum illius et dominans deus. Ipse creauit illam spiritu sancto et vidit et dinumerauit et mensus est et effudit illam super omnia opera sua et super omnem carnem secundum datum suum et prebet illam diligentibus se. Timor domini gloria et gloriacio et leticia et corona exultacionis. Timor domini delectabit cor et dabit leticiam et gaudium in longitudinem dierum. Timenti deum bene erit in extremis et in die defunctionis sue benedicetur. Dilectio dei honorabilis sapiencia; quibus autem apparuerit in visu diligunt eam in visione et in agnicione magnalium suorum. Inicium sapiencie timor domini et cum fidelibus in vulua concreatus est et cum electis feminis graditur et cum iustis et fidelibus agnoscitur. Timor domini sciencie religiositas.

Religiositas custodiet et iustificabit cor, iocunditatem atque gaudium dabit. Timenti dominum bene erit et in diebus consummacionis illius benedicetur. Plenitudo sapiencie timere deum et plenitudo a fructibus illius. Omnem domum illius implebit a generacionibus et receptacula a thesauris illius. Corona sapiencie timor domini replens pacem et salutis fructum et vidit et dinumerauit eam; utraque autem sunt dona dei. Scienciam et intellectum prudencie sapiencia compartietur et gloriam tenencium se exaltat. Radix sapiencie est timere deum, rami enim illius longeui. In thesauris sapiencie intellectus et sciencie religiositas; execracio autem peccatoribus sapiencia. Timor domini expellit peccatum. Nam qui sine timore est non poterit iustificari; iracundia enim animositatis illius subuersio illius est. Usque in tempus sustinebit paciens et postea reddicio iocunditatis. Bonus sensus usque in tempus abscondet verba illius et labia multorum enarrabunt sensum illius. In thesauris sapiencie significacio discipline; execracio autem peccatori cultura dei. Fili concupiscens sapienciam conserua iusticiam et deus prebebit tibi illam. Sapiencia enim et disciplina timor domini et beneplacitum est illi fides et mansuetudo et adimplebit thesauros illius. Ne sis incredibilis timori domini et ne accesseris ad illum duplici corde. Ne fueris ypocrita in conspectu hominum et non scandalizeris in labiis tuis.

attende in illis ne forte cadas et
adducas aie tue inhonoratione
et reuelet deus absconditam tua
et i medio sinagoge elidat te qm
accessisti maligne ad dnm z cor
tuu plenu e dolo et fallacia

Cap^m ij

Fili accedens ad seruitute
dei sta in iusticia z tiore et
prepara aiaz tua ad temptacoez Depri
me cor tuu et sustine Inclina aure
tua et suscipe vba intellectus z ne
festines in tempus obductois Sus
tine sustentacones dei z coniunge
deo z sustine ut crescat i nouissio
vita tua Ome qd tibi applicitu
fuerit accipe et in dolore sustine et
in humilitate tua paciaz habe qm
in igne pbatur aurz z argentu
hoies vo receptibiles i camino hu
miliacois Crede deo z recupabit te
et dirige via tua et spa i illu Ser
ua timore illius et in illo veterasce
Metuentes dnm sustinete miiaz eis
et ne deflectatis ab illo ne cadatis
Qui tietis dnm credite illi z no
euacuabit merces vra Qui tietis
dnm spate i illu et i oblectacone
veniet vobis miia Qui ~~diligitis~~
timetis dnm diligite illu z illumia
buntur corda vra Respicite filij na
coes hoim et scitote qm nullus spe
rauit in dno et confusus e Permansit
in madatis eius et derelictus e Aut
quis inuocauit illu et despexit eu
Qm pius et misericors e deus et
remittet in die tribulacois pccta et
protector e oibus exquirentibus se in
veritate Ve duplici corde z labijs
scelestis et manibus male facie
tibus et pccori terra ingredienti
duabus vijs Ve dissolutis corde qui
no credunt deo et ideo no ptegent
ab eo Ve hijs qui pdiderunt sustinencia
et qui dereliquerunt vias rectas z di
uerterunt in vias prauas et quid
facient cu inspicere cepit dns Qui
timent dnm no erunt incredibiles vbo
illius z qui diligunt illu conseruabunt
via illius Qui tient dnm inquirent
que beneplacita sunt illi z qui dili
gunt eu replebuntur lege ipius Qui
tient dnm custodient madata illius
et paciaz habebunt usqz ad inspectioez
illius dicentes si pniaz no egerimus
incidemus in manus dni et no i manus
hoim Scdm eni magnitudinez ipius
sic z miia illius cu ipo e Qui tient
dnm preparabunt corda sua et i conspectu
illius sanctificabunt aias suas

Cap^m iij

Filij sapie eccia iustorz z nacio
illorz obediencia z dileccio Iudiciu
pris audite filij dilecti et sic fa
cite ut salui sitis Deus eni prem
honorauit in filijs et iudiciu matris
exquirens firmauit in filios Qui di
ligit deu exorabit pro pctis z contine
bit se ab illis et in diebus oracois
exaudietur et sicut q thesaurizat
ita et q honorificat matrez sua Qui
honorat prem suu iocundabitur i filijs
et in die oracois sue exaudietur Qui
honorat prem suu vita viuet longiore
et q obedit pri refrigerabit matrem
Qui tiet dnm honorat parentes et
qsi dnis seruiet hijs qui se genue
runt in ope z smone z oi paciencia Honora
prem tuu ut superueniat tibi bndic
cio a deo et bndiccio illius i nouissio
maneat Bndiccio pris firmat do
mos filiorz Maledicco aut matris era
dicat fundamenta Ne glorieris i contume
lia pris tui no e eni tibi gla s3 confusio

Gloria enim hominis ex honore patris sui et de-
decus filii pater sine honore. Fili suscipe
pe senectam patris tui et non contristes
eum in vita illius et si defecerit sensu
veniam da illi et ne spernas eum in tua
virtute. Elemosina enim patris non erit in oblivi-
one. Nam pro peccato matris restituetur tibi
bonum et in iusticia edificabitur tibi
et in die tribulationis commemorabitur
tui et sicut in sereno glacies sol-
ventur peccata tua. Quam male fame
est qui relinquit patrem et est maledictus
a deo qui exasperat matrem. Fili in ma-
nsuetudine opera tua perfice et super hominum
gloriam diligeris. Quanto magnus
es humilia te in omnibus et coram deo invenies
gratiam quoniam magna potentia dei
solius et ab humilibus honoratur. Altiora
te ne quesieris et fortiora te ne scru-
tatus fueris sed que precepit tibi deus
cogita semper et in pluribus operibus
eius ne fueris curiosus. Non est enim
tibi necessarium ea que abscondita
sunt videre oculis tuis. In supervacuis
rebus noli scrutari multipliciter
et in pluribus operibus eius non eris curiosus.
Plurima enim super sensum hominum ostensa
sunt tibi. Multos enim supplantavit suspi-
tio eorum et in vanitate detinuit sensus
illorum. Cor durum male habebit
in novissimo et qui amat periculum in illo
peribit. Cor ingrediens duas vias non
habebit successus et pravicordius in
illis scandalizabitur. Cor nequam gra-
vabitur in doloribus et peccator adiciet
ad peccandum. Synagoge superborum
non erit sanitas frutex enim peccati era-
dicabitur in illis et non intelligetur.
Cor sapientis intelligitur in sapientia et
auris bona audiet cum omni concupiscentia
sapientiam. Sapiens cor et intelligibile

abstinebit se a peccatis et in operibus iu-
sticie successus habebit. Ignem arden-
tem extinguit aqua et elemosina resistit
peccatis et deus prospector est eius qui reddit
gratiam meminit in posterum et in tem-
pore casus sui inveniet firmamentum. C iiij

Fili elemosinam pauperis ne defrau-
des et oculos tuos ne transvertas
a paupere. Animam esurientem ne
despexeris et non exasperes pauperem
in inopia sua. Cor inopis ne af-
flixeris et non protrahas datum an-
gustianti. Rogationem tribulati ne
abicias et non avertas faciem tuam
ab egeno. Ab inope ne avertas ocu-
los tuos propter iram et non relinquas
querentibus tibi retro maledicere. Ma-
ledicentis enim tibi in amaritudine
anime exaudietur precatio illius exau-
diet autem eum qui fecit illum. Congrega-
tioni pauperum affabilem te facito
et presbitero humilia animam tuam
et magnato humilia caput tuum.
Declina pauperi sine tristicia aurem
tuam et redde debitum tuum et responde
illi pacifica in mansuetudine. Libera
eum qui iniuriam patitur de manu superbi
et non acide feras in anima tua. In iu-
dicando esto pupillis misericors ut
pater et pro viro matri illorum et eris
tu velud filius altissimi obediens
et miserebitur tui magis quam mater. Sa-
pientia filiis suis vitam inspirat et
suscipit inquirentes se et preibit in via
iusticie et qui illam diligit diligit
vitam et qui vigilaverint ad illam comple-
ctentur placorem eius. Qui tenuerint
illam vitam hereditabunt et quo introibit
benedicet deus. Qui serviunt ei ob-
sequentes erunt sancto et eos qui diligunt

illam diligit deus. Qui audit illam
iudicat gentes et qui intuetur illam per-
manebit confidens. Si crediderit
ei permanebit et hereditabit illam et
erunt in confirmatione creature illorum
quoniam in temptatione ambulat cum eo et
in primis elegit eum. Timorem et metum
et probationem inducet super illum et
cruciabit illum in tribulatione
doctrine sue donec temptet eum in cogi-
tationibus illius et credat anime illius.
Et firmabit illum et iter adducet
directum ad illum et letificabit illum
et denudabit absconsa sua illi et
thesaurizabit super illum scientiam et intel-
lectum iusticie. Si autem oberraverit
derelinquet eum et tradet eum in ma-
nus inimici sui. Fili conserva tem-
pus et devita a malo. Pro anima tua
non confundaris dicere verum. Est enim
confusio adducens peccatum et est confusio
adducens gloriam et gratiam. Ne acci-
pias faciem adversus faciem tuam
nec adversus animam tuam mendacium. Ne
reverearis proximum tuum in casu suo
nec retineas verbum in tempore salutis.
Non abscondas sapientiam tuam in decore
eius. In lingua enim sapientia dinoscitur
et sensus et scientia et doctrina in verbo
veritatis et firmamentum in operibus
iusticie. Non contradicas verbo
veritatis ullo modo et de mendacio
ineruditionis tue confundere.
Non confundaris confiteri peccata tua
et ne subicias te omni homini pro peccato.
Noli resistere contra faciem potentis
nec coneris contra ictum fluvii. Pro
iusticia agonizare pro anima tua et
usque ad mortem certa pro iusticia et
deus expugnabit pro te inimicos
tuos. Noli citatus esse in lingua tua
et inutilis et remissus in operibus tuis.
Noli esse sicut leo in domo tua
evertens domesticos tuos et opprimens
subiectos tibi. Non sit porrecta ma-
nus tua ad accipiendum et ad dandum collecta.

C V

Noli attendere ad possessiones
iniquas et ne dixeris est mihi
sufficiens vita. Nihil enim proderit in tempore
vindicte et obductionis. Ne sequaris
in fortitudine tua concupiscentiam cordis tui
et ne dixeris quomodo potui aut quis me subi-
ciet propter facta mea. Deus enim vindicans
vindicabit. Ne dixeris peccavi et quid
mihi accidit triste. Altissimus enim est
redditor. De propiciatu peccatorum noli esse
sine metu. Nec adicias peccatum super
peccatum et ne dicas miseratio dei mag-
na est, multitudinis peccatorum meorum mise-
rebitur. Misericordia enim et ira ab illo cito proxi-
mat et in peccatores respicit ira illius.
Non tardes converti ad dominum et ne
differas de die in diem. Subito enim
veniet ira illius et in tempore vindicte
disperdet te. Noli anxius esse in diviciis
iniustis, non enim proderunt in die obduc-
tionis et vindicte. Non ventiles te in omnem
ventum et non eas in omnem viam. Sic
enim omnis peccator probatur in duplici lingua.
Esto firmus in via domini et in veritate sen-
sus tui et scientia et prosequatur te verbum
pacis et iusticie. Esto mansuetus
ad audiendum verbum dei ut intelligas
et cum sapientia proferas responsum verum.
Si est tibi intellectus responde proximo. Sin
autem sit manus tua super os tuum ne capi-
aris in verbo indisciplinato et confun-
daris. Honor et gloria in sermone sensati,
lingua imprudentis subversio est ipsius.

Non appelleris susurro in vita tua
et lingua tua ne capiaris et confun-
daris. Super furem enim est confusio et penitencia
et denotatio pessima super bilinguem
susurratori autem odium et inimicicia et
contumelia. Justifica pusillum et magnum similiter.

Nolis fieri pro amico inimicus proximo. VI.
Improperium enim et contumeliam
malus hereditabit et omnis peccator in-
vidus et bilinguis. Non te extollas
in cogitatione anime tue velud thaurus
ne forte elidatur virtus tua per stulti-
ciam et folia tua comedat et fructus
tuos perdat et relinquaris velud lig-
num aridum in heremo. Anima enim nequam
disperdet qui se habet et in gaudium ini-
micis dat illum et deducet in sortem impiorum.
Verbum dulce multiplicat amicos et miti-
gat inimicos et lingua eucharis
in bono homine habundabit. Multi pa-
cifici sint tibi et consiliarius sit tibi
unus de mille. Si possides amicum in
temptatione posside eum et ne facile
credas ei. Est enim amicus
secundum tempus suum et non permanebit
in tempore tribulationis. Est amicus qui con-
vertitur ad inimiciciam et est amicus
qui odium et rixam et convicia denu-
dabit. Est autem amicus socius mense
et non permanet in die necessitatis.
Amicus si permanserit fixus erit tibi
quasi coequalis et in domesticis
tuis fiducialiter aget. Si humilia-
verit se contra te et a facie tua ab-
sconderit se unanimem habebis
amiciciam bonam. Ab inimicis tuis se-
parare et ab amicis tuis attende. A-
micus fidelis protectio fortis qui autem in-
venit illum invenit thesaurum. Amico
fideli nulla est comparatio et non est dig-
na ponderatio auri et argenti contra
bonitatem fidei illius. Amicus fidelis
medicamentum vite et immortalitatis
et qui metuunt dominum invenient illum.
Qui timet deum eque habebit amiciciam
bonam quoniam secundum illum erit amicus illius.
Fili a iuventute tua excipe doc-
trinam et usque ad canos invenies sa-
pientiam. Quasi is qui arat et seminat ac-
cede ad illam et sustine bonos fruc-
tus illius. In opere enim illius exiguum
laborabis et cito edes de generationibus
illius. Quam aspera nimium sapientia
indoctis hominibus et non permanebit in
illa excors. Quasi lapidis virtus
probatio erit in illis et non demorabun-
tur proicere illam. Sapientia enim doctrine
secundum nomen eius est et non multis
est manifesta. Quibus autem agnita
est permanet usque ad conspectum dei. Au-
di fili et accipe consilium intellectus
et ne abicias consilium meum. Injice
pedem tuum in compedes illius et in tor-
ques illius collum tuum. Subice hu-
merum tuum et porta illam et ne acce-
dieris vinculis eius. In omni animo tuo
accede ad illam et in omni virtute tua con-
serva vias eius. Investiga illam et
manifestabitur tibi et continens factus
ne derelinquas eam. In novissimis
enim invenies requiem in ea et converte-
tur tibi in oblectationem et erunt tibi com-
pedes eius in protectionem fortitudinis
et bases virtutis et torques illius
in stolam glorie. Decor enim vite est in illa et
vincula illius alligatura saluta-
ris. Stolam glorie indues eam et coro-
nam congratulationis superpones tibi.
Fili si attenderis mihi disces et si
accomodaveris animum tuum sapiens eris.
Si inclinaveris aurem tuam excipies
doctrinam et si dilexeris audire sapiens

cus. In multitudine presbyterorum prudentium
sta et sapientie illorum ex corde coniunge
ut omnem narrationem dei possis au
dire et proverbia laudis non effugiant
te et si videris sensatum evigila
ad eum et gradus ostiorum illius exte
rat pes tuus. Cogitatum habe in
preceptis dei et in mandatis illius maxime
assiduus esto et ipse dabit tibi cor
et concupiscentia sapientie dabitur tibi. C. VII

Noli facere mala et non te apprehen
dent. Discede ab iniquo et de
ficient mala abs te. Non semines
mala in sulcis iniusticie et non me
tes ea in septuplum. Noli querere
ab homine ducatum neque a rege cathe
dram honoris. Non te iustifices ante
deum quoniam agnitor cordis est ipse et
penes regem noli videri velle sapi
ens. Noli querere fieri iudex nisi
valeas virtute irrumpere iniquitates
ne forte extimescas faciem potentis
et ponas scandalum in agilitate
tua. Non pecces in multitudine civi
tatis nec te immittas in populum neque al
liges duplicia peccata nec enim in uno
eris immunis. Noli esse pusillani
mis in animo tuo exorare et facere
elemosinam ne despicias. Ne dicas in mul
titudine munerum meorum respi
ciet deus et offerente me deo altissimo
munera mea suscipiet. Non irrideas
hominem in amaritudine anime sue est
enim qui humiliat et exaltat circumspec
tor deus. Noli arare mendacium ad
versus fratrem tuum neque in amicum similiter
facias. Noli velle mentiri omne men
dacium, assiduitas enim illius non est bona.
Noli verbosus esse in multitudine presbyterorum
et non iteres verbum in tua oratione. Non
oderis laboriosa opera et rusticati
onem ab altissimo creatam. Non te repu

tes in multitudine indisciplinatorum memen
to ire quoniam non tardabit. Humilia
valde spiritum tuum quoniam vindicta carnis
impii ignis et vermis. Noli prevaricari
in amicum pecuniam differenti neque fratrem
carissimum auro spreveris. Noli dis
cedere a muliere sensata et bona quam
sortitus es in timore domini. Gratia enim
verecundie illius super aurum. Non ledas
servum in veritate operantem neque merce
narium dantem animam suam. Servus sen
satus sit tibi dilectus quasi anima tua
non defraudes illum libertate neque
inopem derelinquas illum. Pecora tibi
sunt attende illis et si sunt utilia per
severent apud te. Filii tibi sunt eru
di illos et curva illos a pueritia eorum.
Filie tibi sunt serva corpus illarum et
non ostendas hilarem faciem tuam ad
illas. Trade filiam tuam et grande opus
feceris et homini sensato da illam. Mulier
si est tibi secundum animam tuam non proicias
illam et odibili non credas te in toto
corde tuo. Honora patrem tuum et gemi
tus matris tue ne obliviscaris. Me
mento quoniam nisi per illos natus non fuis
ses et retribue illis quomodo et illi tibi.
In tota anima tua time deum et sacerdo
tes illius sanctifica. In omni virtute tua dili
ge eum qui te fecit et ministros eius ne
derelinquas. Honora deum ex tota anima
tua et honorifica sacerdotes et purga
te cum brachiis. Da illis partem sicut
mandatum est tibi primiciarum et purga
tionis et de negligentiis tuis purga
te cum paucis. Datum brachiorum tuorum
et sacrificium sanctificationis offeres domino
et initia sanctorum et pauperi porrige ma
num tuam ut perficiatur propitiatio et benedictio
tua. Gratia dati in conspectu omnis viventis
et mortuo non prohibeas gratiam. Non
desis plorantibus in consolatione et cum

lugentibus ambula. Non te pigeat vi
sitare infirmum ex his enim in dilectione
firmaberis. In omnibus operibus
tuis memorare novissima tua et in
eternum non peccabis. Capitulum viij

Non litiges cum homine potente ne
forte incidas in manus illius. Non
contendas cum viro locuplete ne forte
contra te constituat litem tibi. Multos
enim perdidit aurum et argentum et usque ad
cor regum extendit et convertit. Non
litiges cum homine linguato et non strues
in ignem illius ligna. Non communices
homini indocto ne male de progenie tua
loquatur. Ne despicias hominem avertentem
se a peccato neque improperes ei memento
quoniam omnes in correptione sumus. Ne sper
nas hominem in sua senectute etenim
ex nobis senescunt. Noli de mortuo
inimico tuo gaudere sciens quoniam omnes
morimur et in gaudium nolumus
venire. Ne despicias narrationem
presbyterorum sapientium et in proverbiis eorum
conversare ab ipsis enim disces sapientiam
et doctrinam intellectus et servire
magnatis sine quela. Non te prete
reat narratio seniorum et enim ipsi
didicerunt a patribus suis quoniam ab ip
sis disces intellectum et in tempore necessi
tatis dabis responsum. Non incendas car
bones peccatorum arguens eos et ne incen
daris flamma ignis peccatorum illorum.
Ne contra faciem stes contumeliosi ne
sedeat quasi insidiator ori tuo. Noli
fenerari homini fortiori te quod si fenera
veris quasi perditum habe. Non spondeas
super virtutem tuam quod si spoponderis quasi re
stituens cogita. Non iudices contra
iudicem quoniam secundum quod dignum est iudi
cat. Cum audace ne eas in via ne
forte gravet mala sua in te ipse
enim secundum voluntatem suam vadit et
simul cum stulticia illius peribis. Cum ira
cundo non facias rixam et cum audace
non eas in desertum quoniam quasi nichil est
ante illum sanguis et ubi non est adiu
torium elidet te. Cum fatuis consilium
non habeas non enim poterunt diligere nisi
que eis placent. Coram extraneo
non facias consilium nescis enim quid pa
riat. Non omni homini cor tuum manifestes
ne forte inferat tibi gratiam falsam et convicietur.

Non zeles mulierem Capitulum ix
sinus tui ne ostendat super te
maliciam doctrine nequam. Non des mu
lieri potestatem anime tue ne ingrediatur
in virtute tua et confundaris. Ne re
spicias mulierem multivolam ne for
te incidas in laqueos illius. Cum saltatrice
ne assiduus sis nec audias illam
ne forte pereas in efficacia illius. Vir
ginem ne conspicias ne forte scan
dalizeris in decore illius. Ne des for
nicariis animam tuam in ullo ne perdas
te et animam tuam et hereditatem tuam. Noli
circumspicere in vicis civitatis nec
oberraveris in plateis illius. Averte
faciem tuam a muliere compta et ne
circumspicias speciem alienam. Propter
speciem mulieris multi perierunt et
ex hoc concupiscentia quasi ignis exardes
cit. Omnis mulier que est fornicaria quasi
stercus in via ab omnibus transeuntibus
conculcabitur. Speciem mulieris aliene
multi admirati reprobi facti sunt collo
quium enim illius quasi ignis exardescit.
Cum muliere aliena ne sedeas omnino
nec accumbas cum ea super cubitum et
non alterceris cum illa in vino ne
forte declinet cor tuum in illam et san
guine tuo labaris in perditionem. Ne de
relinquas amicum antiquum novus enim
non erit similis illi. Vinum novum amicus

novum veterascet et cum suavitate bibes illud. Non zeles gloriam et opes peccatoris, non enim scis quae futura sit illius subversio. Non placeat tibi iniuria iniustorum, sciens quoniam usque ad inferos non placebit impius. Longe abesto ab homine potestatem habente occidendi et non suspicaberis timorem mortis. Et si accesseris ad illum, noli aliquid committere ne forte auferat vitam tuam. Communionem mortis scito quoniam in medio laqueorum ingredieris et super dolentium arma ambulabis. Secundum virtutem tuam cave te a proximo tuo et cum sapientibus et prudentibus tracta. Viri iusti sint tibi convivae et in timore Dei sit tibi gloriatio. Et in sensu sit tibi cogitatus Dei et omnis enarratio tua in praeceptis altissimi. In manu artificum opera laudabuntur et princeps populi in sapientia sermonis sui, in sensu vero seniorum verbum. Terribilis est in civitate sua homo linguosus et temerarius in verbo suo odibilis erit.

X

Iudex sapiens iudicabit populum suum et principatus sensati stabilis erit. Secundum iudicem populi sic et ministri eius, et qualis rector est civitatis tales et inhabitantes in ea. Rex insipiens perdet populum suum et civitates inhabitabuntur per sensum prudentium. In manu Dei potestas terrae et execrabilis omnis iniquitas gentium, et utilem rectorem in tempus suscitabit super illam. In manu Dei potestas hominis et super faciem scribae imponet honorem suum. Omnis iniuriae proximi ne memineris et nihil agas in operibus iniuriae. Odibilis coram Deo et hominibus est superbia et execrabilis omnis iniquitas gentium. Regnum a gente in gentem transfertur propter iniustitias et iniurias et contumelias et diversos dolos. Avaro autem nihil est scelestius. Quid superbit terra et cinis? Nihil est iniquius quam amare pecuniam. Hic enim et animam suam venalem habet, quoniam in vita sua proiecit intima sua. Omnis potentatus brevis vita. Languor prolixior gravat medicum. Brevem languorem praecidit medicus. Sic et rex hodie est et cras morietur. Cum enim morietur homo, hereditabit serpentes et bestias et vermes. Initium superbiae hominis apostatare a Deo, quoniam ab eo qui fecit illum recessit cor eius. Quoniam initium peccati est omnis superbia; qui tenuerit illam adimplebitur maledictis et subvertet eum in finem. Propterea exhonoravit Dominus conventus malorum et destruxit eos usque in finem. Sedes ducum superborum destruxit Deus et sedere fecit mites pro eis. Radices gentium superbarum arefecit Deus et plantavit humiles ex ipsis gentibus. Terras gentium evertit Dominus et perdidit eas usque ad fundamentum. Arefecit ex ipsis et disperdidit illos et cessare fecit memoriam eorum a terra. Perdidit Deus memoriam superborum et reliquit memoriam humilium sensu. Non est creata hominibus superbia neque iracundia nationi mulierum. Semen hominum honorabitur hoc quod timet Deum. Semen autem hoc exhonorabitur quod praeterit mandata Domini. In medio fratrum rector illorum in honore et qui timent Deum erunt in oculis illius. Gloria divitum honoratorum et pauperum timor Dei est. Et noli despicere hominem iustum pauperem et noli magnificare virum peccatorem divitem

Magnus e iudex et potens e i honore
et no e maior illo q timet deu Ser
uo sensato liberi servient et vir pru
dens et disciplinatus no murmura
bit correptus et inscius no hono
rabit Noli te extollere in faciendo
ope tuo et noli cunctari i tempore
angustie Melior e q opatur et ha
bundat i oibus qm q gliat et eget
pane Fili in mansuetudine serva aiam
tua et da illi honore sedm meritu
suu Peccante in aiam sua qs iusti
ficabit et quis honorificabit exho
norate aiam sua Paup gliatur p
disciplina et p timore suu et est
ho q honorificatur ppe substantiam sua
Qui aut gliatur in paupertate qnto
magis in sba et q gloriatur in
substantia paupertatem vereatur

Sapia humiliati exaltabit C xi
caput illius et in medio mag
natoru consedere illu faciet Non
laudes viru in spe sua neque sper
nas hoiem in visu suo Brevis
i volatilibus e apis et initiu dul
coris habet fructus illius In vesti
tu ne glieris umqm nec in die ho
ris tui nec extollaris qm mira
bilia opa altissimi solius et glo
sa et absconsa et invisa opa il
lius Multi tiranni sederunt in thro
no et insuspicabilis portavit diade
ma Multi potentes oppssi sunt vali
de et glosi traditi sunt i manus
alteroru Priusqm interroges ne
vituperes quemqm et cu interrogaveris
corripe iuste Priusqm audias
ne respondeas vbm et i medio seniorum
ne addicias loqui De ea re q te
no molestat ne certaveris et i iu
dicio peccantium no consistas Fili ne
i multis sint actus tui et si dives
fueris no eris immunis a delicto
Si enim secutus fueris no apphe
des et no effugies si precesseris
Est ho laborans et festinans et dolens
impius et tanto magis no habu
dabit Est ho marcidus egens
recuperatoe plus deficiens virtute
et habundans paupertate et oculus dei
respexit illu in bono et erexit illu
ab humilitate ipius et exaltavit
caput eius et mirati sunt i illo
multi et honoraverunt deu Bona et
mala vita et mors paupertas et
honestas a deo sunt Sapia et disci
plina et scia legis apud dnm dilec
tio et vie bonoru apud dnm Er
ror et tenebre peccatoribus concreata
sunt Qui aut exultant i malo con
senescunt i malis Datio dei pma
net iustis et pfectus illius successus
sus habebit i eternu Est q locu
pletatur parce agendo et hec pars
mercedis illius in eo qd dicit inve
requiem mi et nunc manducabo de
bonis meis solus et nescit qd tps
pteriat et mors appropinquat et reli
quat oia alijs et moriatur Sta
in testamento tuo et i illo colloquere
et in ope mandatoru tuoru veterasce
Ne maneas in opibus peccatoru Con
fide aut in deo et mane in loco tuo
Facile e enim in oculis dei subito
honestare paupem Bndictio dei
in mercede iusti festinat et i hore
veloci processus illius fructificat
Ne dicas quid est mi opus et que

erunt ex hoc bona. Ne dicas suffici-
ens sunt et quid ex hoc pessima-
bor. In die bonorum ne immemor sis
malorum et in die malorum ne immemor
sis bonorum quoniam facile est coram deo
in die obitus retribuere unicuique secundum
vias suas. Malicia hore oblivio-
nem facit luxurie magne et in fine ho-
minis denudacio operum illius. Ante
mortem ne laudes hominem quemquam
quoniam in filiis suis cognoscitur vir.
Non omnem hominem inducas in domum
tuam multe enim sunt insidie dolosi.
Sicut enim eructant precordia fetencium
et sicut perdix inducitur in caveam
et ut caprea in laqueum sic et cor su-
perborum et sicut prospector videns ca-
sum proximi sui. Bona enim in mala con-
vertens insidiatur et in electis imponet
maculam. A scintilla una augetur
ignis et ab uno doloso augetur
sanguis homo enim peccator sanguini insi-
diatur. Attende tibi a pestifero
fabricat enim mala ne forte inducat
super te subsannacionem in perpetuum. Ad-
mitte ad te alienigenam et subver-
tet te in turbine et abalienabit
te a viis propriis. Capitulum xii

Si benefeceris scito cui feceris et
erit gratia bonis tuis multa. Be-
nefac iusto et invenies retribucionem
magnam et si non ab ipso certe a deo.
Non est enim bene qui assiduus est in malis
et elemosinas non danti quoniam et altissimus
odio habet peccatores et misertus est
penitentibus. Da misericordi et ne suscipias
suscipias pias peccatorem et impiis et peccatoribus
reddet vindictam custodiens eos in
diem vindicte. Da bono et non rece-
pis peccatorem. Benefac humili et non
dederis impio. Prohibe panes
illi dari ne in ipsis pocior te sit. Nam
duplicia mala invenies in omnibus bonis
quecumque feceris illi quoniam et altissimus odio
habet peccatores et impiis reddet vindictam.
Non agnoscetur in bonis amicus
et non abscondetur in malis inimicus.
In bonis viri inimici illius in tristicia
et in malicia illius amicus agnitus est.
Non credas inimico tuo in eternum sicut
enim eramentum eruginat nequicia
illius. Et si humiliatus vadat curvus
abice animum tuum et custodi te ab illo.
Non statuas illum penes te nec sedeat
ad dexteram tuam ne conversus stet in
loco tuo ne forte conversus in locum tuum
inquirat cathedram tuam et in novissimo
cognoscas verba mea et in sermonibus
meis stimuleris. Quis miserebitur
incantatori a serpente percusso et omnibus
qui appropiant bestiis et qui comitatur
cum viro iniquo et obvolutus est
in peccatis eius. Una hora tecum permane-
bit si autem declinaveris non supportabit.
In labiis suis indulcat inimicus
et in corde suo insidiatur ut subvertat
te in foveam. In oculis suis lacri-
matur inimicus et si invenerit tempus
non saciabitur sanguine. Et si incurrerit
tibi mala invenies eum illic priorem.
In oculis suis lacrimatur inimicus
et quasi adiuvans suffodiet plantas
tuas. Caput suum movebit et plau-
debit manu et multa susurrans
commutabit vultum suum. Capitulum xiii

Qui tetigerit picem inquinabitur
ab ea et qui communicaverit superbo
induet superbiam. Pondus super se tol-
let qui honestiori se communicat et di-
ciori te ne socius fueris. Quid communicabit

cacabus ad olla. Quando enim colliserit
confringetur. Dives iniuste egit et fre-
mebit pauper autem lesus tacebit. Si
largitus fueris assumet te et si non
habueris derelinquet te. Si habes
convivet tecum et evacuabit te
et ipse non dolebit super te. Si neces-
sarius illi fueris supplantabit te et sub-
ridens spem dabit narrans tibi
omnia bona et dicet Quid opus est tibi
et confundet te in cibis suis donec
te exinaniat bis et ter et in no-
vissimo deridet te. Postea videns
derelinquet te et caput suum move-
bit ad te. Humiliare deo et expecta
manus eius. Attende ne seductus
in stulticia humilieris. Noli esse humilis
in sapientia tua ne humiliatus in stulti-
ciam seducaris. Advocatus a pote-
ciore discede ex hoc enim magis te
advocabit. Ne improbus sis ne impi-
garis et ne longe sis ab eo ne eas
in oblivionem. Ne retineas ex equo
loqui cum illo nec credas multis verbis
illius. Ex multa enim loquela temptabit
te et subridens interrogabit te
de absconditis tuis. Immitis animus
illius conservabit verba tua et non parcet
de malicia et de vinculis. Cave
tibi et attende diligenter auditui tuo
quoniam cum subversione tua ambulas. Au-
diens vero illa quasi in sompnis vide et vi-
gilabis. Omni vita tua dilige deum
et invoca illum in salute tua. Omne animal
diligit simile sibi sic et omnis homo proximum sibi.
Omnis caro ad similem sibi coniungetur
et omnis homo simili sui sociabitur. Si
communicabit lupus agno aliquando sic
peccator iusto. Que communicatio sancto
homini ad canem aut que pars
bona diviti ad pauperem. Venacio
leonis onager in heremo sic pascua
divitum sunt pauperes. Et sicut abho-
minatio est superbo humilitas sic execra-
tio divitis est pauper. Dives commotus
confirmatur ab amicis suis humilis
autem cum ceciderit expellitur et a notis.
Diviti decepto multi recuperatores.
Locutus est superba et iustificaverunt
illum. Humilis deceptus est insuper et ar-
guitur. Locutus est sensate et non
est ei datus locus. Dives locutus
est et omnes tacuerunt et verbum illius usque
ad nubes perducent. Pauper locutus
est et dicunt Quis est hic et si offen-
derit subvertent illum. Bona est substan-
tia cui non est peccatum in consciencia et nequissi-
ma paupertas in ore impii. Cor hominis
immutat faciem illius sive in bono sive
in malo. Vestigium cordis boni et faciem
bonam difficile invenies et cum labore.

C xiiij

Beatus vir qui non est
lapsus verbo ex ore suo et non
est stimulatus in tristicia delicti.
Felix qui non habuit animi sui tristiciam
et non excidit a spe sua. Viro cu-
pido et tenaci sine racione est substan-
tia et homini livido ad quid aurum. Qui
acervat ex animo suo iniuste aliis con-
gregat et in bonis illius alius luxu-
riabitur. Qui sibi nequam est cui alio
bonus erit et non iocundabitur in bonis
suis. Qui sibi invidet nichil est
illo nequius et hec reddicio est ma-
licie illius. Et si bene fecerit ignoranter
et non volens facit et in novissimo
manifestat maliciam suam. Nequam
est oculus lividi et avertens faciem
et despiciens animam suam. Insatiabilis
oculus cupidi in parte iniquitatis et
non saciabitur donec consumat iniusti-
ciam arefaciens animam suam. Oculus

malus ad mala et no saciabitur
pane indigens et i tristicia erit sup
mensam suam Fili si habes bn fac tecu
et deo dignas oblacoes offer Me
mor esto qm mors no tardat et
testamentu inferorum quod demo
stratu e tibi Testamentu eni huius
mudi morte morietur Ante morte
bn fac amico tuo et scdm vires tuas
exporriges da paupi No defrau
deris a die bono et pticula dici boi
no te ptereat Nonne aliis relinques
dolores et labores tuos In divisioe
sortis da et accipe et iustifica aiam
tua Ante obitu tuu operare iusticia
qm no e apud inferos invenire ci
bu Omnis caro sicut fenu veterascet
et sicut foliu fructificans in arbore
viridi alia generantur et alia deiciuntur
sic generatio carnis et sanguinis alia
finitur et alia nascitur Omne
opus corruptibile in fine deficiet
et q illud operatur ibit cu illo et oe
opus electum iustificabitur et q operatur
illud honorabitur in illo Beatus
vir q in sapia morabitur et q i iusticia
meditabitur et in sensu cogitabit
circumspectionem dei Qui excogitat
vias illius i corde suo et i abscon
ditis illius intelligens vadens post illam
qsi investigator et i viis illius con
sistens Qui respicit p fenestras il
lius et i ianuis eius audiens Qui re
quiescit iuxta domu illius et i parieti
bus illius figens palu Statuet ca
sulam suam ad manus illius et requies
cent in casula illius bona p eum
Statuet filios suos sub tegmine
illius et sub ramis illius morabitur
ptegetur sub tegmine illius a fervore
et in gloria eius requiescet CXV

Qui timet deu faciet bona et qui
continens e iusticie apprehendet

illa et obviabit illi qsi mr honorifica
ta et qsi mulier a virginitate suscipiet
illu et firmabitur in illo et no flectetur
Cibabit illud pane vite et intellectus
et aqua sapie salutaris potabit illu
et firmabitur in illo et non flectetur
et continebit illud et no confundetur
et exaltabit illud apud proximos suos
Et in medio ecclesie aperiet os eius
et adimplebit illud spu sapie et intel
lectus et stola glorie vestiet illud Iocun
ditatem et exultationem thesaurizabit
sup illu et noie eterno hereditabit
illu Homines stulti no apprehendent ea
et homines sensati obviabunt illi et ho
mines stulti no videbunt ea longe
enim abest a superbia et dolo Viri men
daces no erunt illius memores et viri
veraces invenientur in illa et successu
habebunt usque ad inspectionem dei Non
e speciosa laus i ore peccatoris qz no
e a dno missus qm a deo profecta e
sapia Sapiencie enim dei astabit laus
et i ore fideli habundabit et dnator
dabit ea illi No dixeris p deu abest
que enim odit ne feceris No dicas
ille me implanavit No eni necessarii
sunt ei homines impii Omne execra
mentu erroris odit dns et no erit
amabile timentibus deu Deus ab ini
cio constituit hoiem et reliquit illu
i manu consilii sui adiecit mandata
et precepta sua Si volueris mandata
conservare conservabunt et i ppetuu
fidem placitam facere Apposuit tibi
aqua et igne ad quod volueris por
rige manu tua Ante hoiem vita
et mors bonu et malu quod pla
cuerit ei dabitur illi qm multa sa
pia dei et fortis in potencia et videns
oia sine intermissioe Oculi dni ad

timentes eu et ipse agnoscit omem
opam hois Nemini madat impie agere
et nemini dedit spaciu peccadi Non
em concupiscit mltitudie filioru
infideliu et inutilium Cap xvi

Ne iocudeis in filijs impijs si
multiplicent no oblecteis sup
ipos si non e tior dei in illis Non
credas vite illoz et ne respexeris
in labores eoz Melior e eni vn9 tiens
deu q mille filij impij Et utile e
mori sine filijs q relinque filios im
pios Ab vno sensato inhitabit
pria et a tribus impijs deseret
Multa alia vidit oculus meus
et fortiora hoz audiuit auris mea
In synagoga petcau exardebit
ignis et i gente incredibili exar
descet ira Non exorauert p peccatis
suis atiqui gigantes qui destruc
ti sut confidentes sue virtuti z no
pepcit pegrinacoi illoz deus sed
pcussit eos z execratus e illos pro
supbia illoz no misertus e illis
gente tota pdes z extollente se
in suis pccis Et sicut sexcenta mi
lia peditu qui cogregati st i duri
cia cordis sui et si vn9 fuisset ceruic
catus miru si fuisset imunis Mia
em et ira eu illo potes e exora
cio et effundens ira scdm miaz
sua Sic correpco illi9 hoiez scdm
opa sua iudicat no effugiet in
rapina pccoz et no retardabit
sufferencia miam facient Omis
mia faciet locu vnicuiqz scdm me
ritu opez suoz z scdm intellcm
pegrinacois illius Ne dicas a deo
abscondar et ex summo qs mei
memorabit In ppl'o magno no ag
noscar Que e eni aia mea i tam
imensa creatura Ecce celu z celi celoz
abissus z vniusa tra z que i eis sut
in conspcu illius comouebut mo
tes simul z colles z fudamenta
terre Et cu conspexit illa de9 tmore
cocucietur et in oibus hijs isen
satu e cor et oe cor intelligit
ab illo et vias illi9 qs intelliget
et pcella qua n oculus videbit
hois Na plura opa illi9 st i ab
sconsis sed opa iusticie eius qs
enrrabit vl enutiabit aut qs
sustinebit Longe ei e testamentu
a quibusda et interogaco hoim
i cosumacoe est Minuitur
corde cogitat inania z vir ipru
des et errans cogitat stulta Au
di me fili et disce disciplina se
et in verbis meis attende i corde
tuo et dica i equitate disciplinam
et scrutabor enarrare sapienciam
et i vbis meis attende i corde tuo
z dico inequitate spus virtutes qs
posuit deus in opa sua ab inicio
et i veritate enuccio sciam ei9 et i
Iudicio dei opa ipi9 ab inicio et
ab institucoe hoim ipoz distinxit
partes illoz et inicia ipoz in
gentibus suis Ornauit i etnu
opa illoz n esurierut n labora
uerut z no destiterut ab opibus
suis Vnusquisqz proxim suu non
angustiabit usqz in eteru Noli esse in
credibilis vo illi9 Post hec deus
in tra respexit et impleuit illa
bonis suis Aia at ois vitalis de
nunciauit an facie ipi9 et ipsa
iteru reuersio illoz Cap xvii

Deus creauit de tra hominem
et scdm ymagine sua fecit
illum et iteru illu conuert i ipam
et scdm se vestiuit illu virtute

numerum dierum et tempus dedit illi et dedit illi
potestatem eorum que sunt super terram. Posuit
timorem illius super omnem carnem et dominatus
est bestiarum et volatilium. Creavit ex ipso
adiutorium simile sibi consilium et linguam
et oculos et aures et cor dedit illis
excogitandi et disciplina intellectus
replevit eos. Creavit illis scientiam
spiritus et sensu replevit cor illorum
et mala et bona ostendit illis. Posuit
oculum ipsorum super corda ipsorum ostendere
illis magnalia operum suorum ut nomen
sanctificationis collaudent et gloriari in
mirabilibus illius ut magnalia enarrent
operum eius. Addidit illis disci-
plinam et legem vite hereditavit illos.
Testamentum eternum constituit cum
illis et iustitiam et iudicia sua os-
tendit eis. Et magnalia honoris
eius vidit oculus eorum et honorem vocis
audierunt aures illorum. Et dixit illis
Attendite ab omni iniquo. Et man-
davit illis unicuique de proximo suo.
Vie illorum coram illo sunt semper non sunt
absconse ab oculis ipsius. In unam-
quamque gentem posuit rectorem et
pars dei israel facta est manifesta et omnia
opera illorum velud sol in conspectu dei
et oculi eius sine intermissione inspi-
cientes in viis eorum. Non sunt abscon-
sa testamenta per iniquitatem eorum et
omnes iniquitates eorum in conspectu dei.
Elemosina viri quasi sacculus cum ipso et
gratiam hominis quasi pupillam conservabit
et postea resurget et retribuet
illis retributionem unicuique in caput
ipsorum et convertet in interiores partes terre.
Penitentibus autem dedit viam iustitie
et confirmavit deficientes sustinere
et destinavit illis sortem veritatis.
Convertere ad dominum et relinque peccata tua.
Precare ante faciem domini et minue offen-

dicula. Revertere ad dominum et avertere ab
iniustitia tua et nimis odito execra-
tionem et cognosce iustitias et iudi-
cia dei et sta in sorte propositionis
et orationis altissimi dei. In partes
vade seculi sancti cum vivis et dantibus
confessionem deo. Non demoreris in
errore impiorum. Ante mortem confitere. — Confessio
A mortuo quasi nihil perit con-
fessio. Confiteberis vivens vivus
et sanus confiteberis et laudabis
deum et gloriaberis in miserationibus illius.
Quam magna misericordia dei et propitiatio
illius convertentibus ad se. Nec enim
omnia possunt esse in hominibus quoniam non est
immortalis filius hominis et in vanitate
malitie placuerunt. Quid lucidius
sole et hic deficiet aut quod nequius
quam quod excogitavit caro et sanguis et hoc
arguetur. Virtutem altitudinis celi
ipse conspicit et omnes homines terra et cinis.

Qui vivit in eternum creavit CXVIII
omnia simul. Deus solus iustifi-
cabitur et manet invictus rex
in eternum. Quis sufficiet enarrare
opera illius? Quis investigabit
magnalia eius? Virtutem autem mag-
nitudinis eius quis enuntiabit aut
quis adiciet enarrare misericordiam eius?
Non est minuere neque adicere nec est
invenire magnalia dei. Cum consum-
maverit homo tunc incipiet et cum quieverit
tunc operabitur. Quid est homo et que est gratia
eius et quid est bonum aut quid nequam
illius? Numerus dierum hominum ut multum
centum anni quasi gutte aque maris depu-
tati sunt et sicut calculus arene
sic exigui anni in die evi. Propter
hoc patiens est deus in illis et effundet
super illos misericordiam suam. Vidit presump-
tionem cordis illorum quoniam mala est et
cognovit subversionem illorum quoniam nequam est

Deo adipiscentur propiciacionem suam
in illis et ostendit illis viam equitatis
Misericordia hominis circa proximum suum misericordia
autem dei super omnem carnem Qui misericordiam
habet docet et erudit quasi pastor
gregem suum Miseretur excipientis doc
trinam miseracionis et qui festinant
in iudicijs eius Fili in bonis non des
querelam et in omni dato ne des tristiciam
verbi mali Nonne ardorem refrigerabit
ros Sic et verbum melius quam datum Nonne
ecce verbum super datum bonum Sed
utraque cum homine iustificato Stul
tus acriter improperabit et datum in
disciplinati tabescere facit oculos
Ante iudicium para iusticiam tibi et
antequam loquaris disce Ante languo
rem adhibe medicinam et ante iudicium
interroga te ipsum et in conspectu dei in
venies propiciacionem Ante languorem
humilia te et in tempore infirmitatis
tue ostende conversacionem tuam
Non impediaris orare semper et ne ve
rearis usque ad mortem iustificari
quoniam merces dei manet in eternum
Ante oracionem prepara animam tuam et
noli esse quasi homo qui temptat deum Me
mento ire in die consumacionis et tempus
retribucionis in conversacione faciei
Memento paupertatis in tempore habun
dancie et necessitatum paupertatis
in die diviciarum A mane usque ad
vesperam immutabitur tempus hec et
hec omnia citata oculis dei Homo sa
piens in omnibus metuit et in diebus
delictorum attendit ab inercia Omnis
astutus agnoscit sapienciam et inveni
enti eam dabit confessionem Sensati
in verbis et ipsi sapienter egerunt et in
tellexerunt veritatem et iusticiam
et impleverunt proverbia et iudicia
Post concupiscencias tuas non eas et
a voluntate tua avertere Si prestes
anime tue concupiscencias eius faciet te
in gaudium inimicis tuis Ne oblec
teris in turbis nec in modicis assi
dua est enim commissio illorum Ne fueris
mediocris in contencione ex fenore
et non est tibi nichil in sacculo eris
enim invidus anime tue.

Cap. xix

Operarius ebriosus non lo
cupletabitur et qui spernit mo
dica paulatim decidet Vinum et
mulieres apostatare faciunt sapi
entes et arguunt sensatos et qui se
iungit fornicarijs erit nequam Pu
tredo et vermes hereditabunt illum
et extolletur in exemplum maius
et tolletur de numero anima eius Qui
credit cito levis corde est et mino
rabitur et qui delinquit in animam suam in
super habebitur Qui gaudet iniqui
tate denotabitur et qui odit correc
cionem minuetur vita Et qui odit lo
quacitatem extinguit maliciam
Qui peccat in animam suam non peni
tebit et qui iocundatur in malicia
denotabitur Ne iteres verbum nequam
et nequam et non minorabitur Amico
et inimico noli narrare sensum
tuum et si est tibi delictum noli denu
dare Audiet enim te et custodiet te et quasi
defendens peccatum odiet te et sic aderit
tibi semper Audisti verbum adversus proxi
mum tuum commoriatur in te fidens
quoniam non te disrumpet A facie verbi
parturiet fatuus tanquam gemitus par
tus infantis Sagitta infixa femori
carnis sic verbum in corde stulti
Corripe amicum ne forte non intellexerit
et dicat non feci aut si fecerit ne
iterum addat facere Corripe proximum
ne forte non dixerit et si dixerit

ne forte iterum ¶ Corripe amicum sepe enim fit commissio et non omni verbo credas ¶ Est qui labitur lingua sua sed non ex animo ¶ Quis enim est qui non deliquerit in lingua sua ¶ Corripe proximum antequam commineris et da locum timori altissimi quia omnis sapientia timor dei et in illa timere deum et in omni sapientia dispositio legis et non est sapientia nequicie disciplina et non est cogitatus peccatorum prudentia et est prudentia nequicia et in ipsa execratio ¶ Est et insipiens qui minuitur sapientia ¶ Melior est homo qui deficit sapientia et deficiens sensu in timore quam qui habundat sensu et transgreditur legem altissimi ¶ Est solercia certa et ipsa iniqua et est qui emittit verbum certum narrans veritatem ¶ Est qui nequiter se humiliat et interiora eius plena sunt dolo ¶ Et est iustus qui se nimis submittit a multa humilitate ¶ Et est iustus qui inclinat faciem et fingit non videre quod ignoratum est ¶ Et si ab imbecillitate virium vetetur peccare si invenerit tempus malefaciendi malefaciet ¶ Ex visu cognoscitur vir et ab occursu faciei cognoscitur sensatus ¶ Amictus corporis et risus dentium et ingressus hominis enunciant de illo ¶ Est correpcio mendax in ira contumeliosi et est iudicium quod non probatur esse bonum et est tacens et ipse est prudens Capitulum xx

Quam bonum est arguere quam irasci et confitentem in oratione non prohibere ¶ Concupiscencia spadonis devirginavit iuvenculam sic qui facit per vim iudicium iniquum ¶ Quam bonum est correptum manifestare penitentiam sic enim effugies voluntarium peccatum ¶ Est tacens qui invenitur sapiens et est odibilis qui procax est ad loquendum ¶ Est autem tacens non habens sensum loquele et est tacens sciens tempus apti temporis ¶ Homo sapiens tacebit usque ad tempus ¶ Lascivus autem et imprudens non servabit tempus ¶ Qui multis utitur verbis ledit animam suam ¶ Et qui potestatem sibi assumit iniuste odietur ¶ Est processio in malis viro indisciplinato et est inventio in detrimentum ¶ Est datum quod non est utile et est datum cuius retributio duplex ¶ Est propter gloriam minoratio et est qui ab humilitate sua levabit caput ¶ Est qui multa redimat modico precio et restituens ea septuplum ¶ Sapiens in verbis seipsum amabilem facit gratie autem fatuorum effundentur ¶ Datus insipientis non erit utilis tibi oculi enim illius septemplices sunt ¶ Exigua dabit et multa improperabit et apertio oris illius inflamatio est ¶ Hodie feneratur quis et cras expetit et odibilis homo odibilis fatuo non erit amicus et non erit gracia bonis illius ¶ Qui enim edunt panem illius false lingue sunt ¶ Quociens et quanti deridebunt eum ¶ Neque enim quod habendum erat directo sensu distribuit similiter et quod non erat habendum ¶ Lapsus false lingue sicut qui in pavimento cadens sic casus malorum festinanter veniet ¶ Homo acharis quasi fabula vana et in ore disciplinatorum assidua erit ¶ Ex ore fatui reprobatur parabola non enim dicit illam in tempore suo ¶ Est qui vetatur pre inopia peccare et in requie sua stimulabitur ¶ Est qui perdet animam suam pre confusione et ab

imprudentia personae perdet eam. Est qui
pro confusione promittit amico suo et
lucratus est eum inimicum gratis.
Opprobrium nequam in homine mendacium
et in ore indisciplinatorum assidue erit.
Potior est fur quam assiduitas viri men-
dacis perditionem autem ambo heredita-
bunt. Mores hominum mendacium sine hono-
re et confusio illorum cum ipsis sine inter-
missione. Sapiens in verbis producit se
ipsum et homo prudens placebit magna-
tis. Qui operatur terram suam exaltabit
acervum frugum et qui operatur iustitiam
ipse exaltabitur. Qui vero placet magna-
tis effugiet iniquitatem. Xenia
et dona excecant oculos iu-
dicum et quasi mutus in ore avertit cor-
reptiones eorum. Sapientia absconsa
et thesaurus invisus quae utilitas
in utrisque. Melior est qui celat insipien-
tiam suam quam homo qui abscondit sapientiam suam.

Fili peccasti ne adicias CXXI
iterum sed et de pristinis deprecare
ut tibi dimittantur. Quasi a facie
colubri fuge peccata et si accesseris
ad illa suscipient te. Dentes
leonis dentes eius interficientes
animas hominum. Quasi romphea bis
acuta omnis iniquitas plagae illius
non est sanitas. Obiurgatio et in-
iuriae annullabunt substantiam et domus
quae nimis locuples est annullabitur
superbia sic substantia superbi eradicabitur.
Deprecatio pauperis ex ore usque ad
aures perveniet dei et iudicium fes-
tinato adveniet illi. Qui odit
correptionem vestigium est peccatoris
et qui timet deum convertetur ad cor suum.
Notus a longe potens lingua au-
daci et sensatus scit labi se ab
illo. Qui aedificat domum suam
impendiis alienis quasi qui colligit lapi-
des in hieme. Stuppa collecta syna-
goga peccantium et consummatio illorum
flamma ignis. Via peccantium com-
planata lapidibus et in fine
illorum inferi et tenebrae et poe-
nae. Qui custodit iustitiam continebit
sensum eius. Consummatio timoris dei
sapientia et sensus. Non erudietur
qui non est sapiens in bono. Est autem
insipientia quae abundat in malo et non
est sensus ubi non est amaritudo.
Scientia sapientis tamquam inundatio
abundabit et consilium illius sicut
fons vitae permanet. Cor fatui quasi
vas confractum et omnem sapientiam
non tenebit. Verbum sapiens quodcumque
audierit scius laudabit et adiciet.
Audiet luxuriosus et displicebit illi
et proiciet illud post dorsum suum.
Narratio fatui quasi sarcina in
via. Nam in labiis sensati invenietur
gratia. Os prudentis quaeretur in ecclesia
et verba illius cogitabunt in cordibus
suis. Tamquam domus exterminata sic
fatuo sapientia et scientia insensati in-
enarrabilia verba. Compedes in pedibus
stulto doctrina et quasi vincula manuum
dextra. Fatuus in risu exaltat
vocem suam vir autem sapiens vix tacite
ridebit. Ornamentum aureum prudenti
doctrina et quasi brachiale in brachio
dextro. Pes fatui facilis in domum
proximi et homo peritus confundetur
a persona potentis. Stultus a fe-
nestra respiciet in domum vir autem
eruditus foris stabit. Stultitia
hominis auscultare per ostium et prudens
gravabitur contumelia. Labia im-
prudentium stulta narrabunt verba autem

prudentiu statera ponderabitur
In ore fatuorum cor illorum et in corde
sapientium os illorum Dum maledicit
impius diabolum maledicit ipse et
animam suam Susurro coinquinabit
animam suam et in omnibus odietur Ta
citus et sensatus honorabit CXXII
In lapide luteo lapidatus est
piger et omnes loquentur super asperna
tionem illius De stercore boum
lapidatus est piger et omnis qui teti
gerit eum excutiet manus Con
fusio patris est de filio indisciplinato
filia autem fatua in diminoratione
fiet Filia prudens hereditas viro
suo nam que confundit in contumeliam fit
genitoris Patrem et virum confundit
audax et ab impiis non minorabitur
ab utrisque autem inhonorabitur Musica
in luctu importuna narratio
flagella et doctrina in omni tempore sa
pientia Qui docet fatuum quasi qui conglu
tinat testam Qui narrat verbum
non audienti quasi qui excitat dormien
tem de gravi sopno Cum dormi
ente loquitur qui narrat stulto
sapientiam et in fine narrationis dicit
quis est hic Supra mortuum plora
defecit enim lux eius et supra fatuum
plora defecit enim sensus Modicum
plora supra mortuum quoniam requievit
pessimum vero supra vitam fatui Luctus
enim ei nequissima vita super mor
tem fatui Luctus mortui septem
diebus fatui autem et impii omnes
dies vite illorum Cum stulto non multa
loquaris et cum insensato ne abie
ris Serva te ab illo ut non mo
lestiam habeas et non coinquinaberis
in peccato illius Deflecte ab illo
et invenies requiem et non acidi
aberis in stultitia illius Super
plumbum quid gravabitur et quod illi
aliud nomen quam fatuus Harenam
et salem et massam ferri facilius
est ferre quam hominem imprudentem et fa
tuum et impium Sicut loramentum
ligneum colligatum fundamentum edi
ficii non dissolvetur sic et cor con
firmatum in cogitatione consilii Co
gitatus sensati in omni tempore nec metu
non depravabitur Sicut palee in
excelsis et cementa sine inpensa
posita contra faciem venti non perma
nebunt sic et cor timidum in cogita
tione stulti contra impetum timoris non
resistit Sicut ornatus harenosus
sus in pariete limpido sic et cor
trepidum in cogitatione fatui omni
tempore non metuet sic et qui in preceptis
dei permanet semper Pungens oculum
deducit lacrimas et qui pungit cor
profert sensum Mittens lapidem
in volatilia deiciet illa sic et
qui conviciatur amico dissolvit amici
tiam Ad amicum et si produxeris gla
dium non desperes est enim regressus
ad amicum Si aperueris os triste
non timeas est enim recordatio ex
cepto convicio et improperio et superbia
et misterii revelatione et plaga
dolosa In omnibus his effugiet
amicus Fidem posside cum amico
in paupertate illius ut et in bonis
illius leteris In tempore tribulationis
illius permane illi fidelis ut et in
hereditate illius sis coheres Ante
ignem camini vapor et fumus ig
nis exaltatur sic et ante sanguinem
maledicta et contumelie et mine Amicum
salutare non confundar et a fa
cie illius non me abscondam et si

mala michi euenerit ppt illud sus
timebo Dns qui audiet tacebit se
ab eo Quis dabit ori meo custo
diam et sup labia mea signaculu
certu ut no cadam ab ipsis et lig
wa mea perdat me Cap xxiij

Domine pr et dnator vite mee
ne derelinquas me i cogitatu
et consilio illoru nec sinas me cade
in illa exprobratione Quis suppo
i cogitatu meo flagella et i corde
meo doctrina sapie ut ignoracioi
bus eoru no parcat m et no appa
reant delicta illoru ne adicrescant
ignorancie mee et multiplicent delic
ta mea et pcta mea habundent
et incidam in conspectu adversarioru
meoru et gaudeat inimicus meus
Dne pr et deus vite mee ne dere
linquas me i cogitatu illoru ex
tollentia oculoru meoru ne dederis
m et ome desideriu averte a me
aufer a me ventris concupiscencias
concubitus concupie ne apphedat
me et aie irreuerenti et infronito
ne tradas me Doctrinam oris
audite filij et q custodierit illam
no periet labijs suis n scan
dalizabit in opibus nequissimis In
vanitate sua apphendit pctor et
supbus et maledicus scandalizabi
in illis Iuracioni no assuescat os
tuu multi eni casus i illa Noiacio
vo dei no sit assidua i ore tuo et
noibus scoru no admiscearis qm
no eris imunis ab eis Sicut eni
seruus interrogatus assidue a liuore
no minuitur sic ois iurans et
noians in toto a pcto no pur
gabitur Vir multu iurans imple
bitur iniquitate et no discedet
a domo illius plaga et si frustr
uerit fratrem delictu ipsius sup ipm
erit et si dissimulauerit delinquet
dupliciter et si in vacuu iurauerit
no iustificabit replebit enim ret
bucione domus illius Est et
alia loquela contraria morti no in
veniat in hereditate iacob Etenim
amisericordibus oia hec auferent
et i delictis no volutabunt In
disciplinose loquele no assuescat
os tuu est enim in illa vbu pcti
Memento pris et mris tue In me
dio enim magnatoru consistis ne
forte obliuiscatur deus i conspec
tu illoru et assiduitate tua in
fatuatus impeium paciaris et
maluisses no nasci et die nati
uitatis tue maledicas Ho assue
tus i vbis impperij i oibus diebus
suis no erudiet Duo gna ha
bundant in pctis et tciu adducit
ira et pdicionem Aia calida quasi
~~ignis~~ quasi ignis ardens non ex
tinguetur donec aliquid glu
tiat et ho nequa in ore carnis
sue no desinet donec incendat
ignem Hoi fornicario ois panis
dulcis no fatigabit tnsgrediens
usq ad finem Ois ho q tnsgre
ditur lectu suu contepnens aiam
sua et dicens Quis me videt
tenebre circudant me et parietes
cooperiunt me et nemo circuspi
cit me/ que vereor Delictoru
meoru no memorabit altissimus
et non intelligit quomo omia
videt oculus illius qm expellit
a se timore dei huiusmodi hois timor
et oculi hoim timentes illu et

no cognouit q̄m oculi dm̄i mul
to plus lucidiores sup solē cir
cuspicientes om̄s vias hoīm
et p̄fundū abissi ⁊ hoīm corda
intuentes ī absconditas ptes
Dnō ei deo anq̄ⁿ crearet oīa sūt
agnita sic ⁊ p̄9 p̄fectū respiciat
oīa hic in plateis ciuitatis vin
dicabitᶻ q̄si pull9 eq̄n9 fugabitᶻ
et vbi nō sparabit apprehendetur
et erit dedecus oībus eo q̄ nō
intellexerit timorē dm̄i Sic oīs
mulier relinquens virū peccabitᵗ
et statuens hereditatē ex alieno
matrimonio Primo ei in lege al
tissimi incredibilis fuit ⁊ scd̄o
virū suū dereliquit Tercio ī
adulterio fornicata ē et ex alio
viro filios statuit sibi Hec in
eccl̄iam adducetᶻ et in filios ei9
respicietᶻ Nō tradent filij eius
radices et rami eius nō dabūt
fructū Relinquet in maledictū
memoria eius ⁊ dedecus illi9 nō
delebitᶻ et agnoscent q̄ delicti sūt
q̄m nichil melius q̄ timor dei et
nichil dulcius q̄ respicere ī man
datis dm̄i Gloria magna ē seq dn̄m
longitudo eñ dierū assumetur ab eo

Sapiencia laudabit animā Cxxiiij
suā et in deo honorabitur et
in medio p̄pli sui gloriabitur ⁊ ī eccl̄
sijs altissimi aperiet os suū ⁊ in
conspectu virtutis illi9 gloriabitᶻ ī me
dio p̄pli exaltabitᶻ et ī plenitudine
sancta admirabitᶻ et in multitudine
~~~~electorum~~~~ electorū habebit laudē et inter
benedictos benedicetur dicens Ego
ex ore altissimi prodiui primogenita
an̄ omnē creaturā Ego feci ī celis

ut oriretur lumen indeficiens ⁊ sicut
nebula texi omnē terrā Ego in tcira
altissimis habitaui et thron9 meus ī
columpna nubis Gyrum celi circui
ui sola et p̄fundū abissi penetraui
et ī fluctibus maris ambulaui et
ī oī terra steti et ī oī p̄p̄lo et ī omni
gente primatū habui et oīm excel
lencium et humilium corda p̄pria v̄
tute calcaui Et in his oībus requiē
quesiui et in hereditate eius mo
rabor Tunc precepit ⁊ dixit m̄ crea
tor oīm et q̄ creauitᵗ me requieuit in
tabernaculo meo ⁊ dixit m̄ In iacob
inhabita et in isrl̄ hereditare ⁊ ī electis
meis mitte radices Ab inicio et
an̄ secula creata sū et vsq̄ ad futurū
seculū nō desinā et ī habitacōe sancta
corā ip̄o ministraui Et sic ī syon
firmata sū et ī ciuitate sanctificata
similiter requieui et ī ierl̄m ptās
mea Et radicaui in p̄p̄lo honorificato
et ī ptes dei mei hereditas illius
et in plenitudine scōr̄ detencio mea
Quasi cedrus exaltata sū ī libano
et q̄si cypressus ī monte syon Quasi
palma exaltata sū in cades ⁊ q̄si
plantacō rose ī iericho Quasi oli
ua speciosa in campis et q̄si platan9
~~rose in iericho~~ exaltata sū iuxta
aquā ī plateis Sicut cynamomū
et balsamū aromatizans odorē
dedi Quasi mirra electa dedi sua
uitatē odoris et q̄si storax ⁊ gal
ban9 et vngula et gutta ⁊ quasi
liban9 nō incisus vaporaui habita
cōm meā et q̄si balsamū nō mixtū
odor meus Ego q̄si therebintus
extendi ramos meos ⁊ rami mei
honoris et gracie Ego q̄si vitis fructi
ficaui suauitatē odoris et flores
mei fructus honoris ⁊ honestatis
Ego mater pulchre dilectionis ⁊ timoris
~~~~

et agnicois et sce spei In me ois
gra vie z veritatis i me ois spes
vite et vtutis Transite ad me oes
qui cocupiscitis me et a gnacoi
bus meis adiplemini Sps eni meus
sup mel dulcis et hereditas mea
sup mel et fauu Memoria mea in
gnacoes seculoz Qui edut me ad
huc esuriet et q bibut me adhuc
sicient Qui audit me no cofudet
et qui opant in me no peccabut
Qui elucidat me vita etna habe
but Hec oia liber vite z testamtu
altissimi et agnico veritatis Lege
madauit moyses in preptis iustici
aru et hereditate domui iacob et
istl pmissiois Posuit dauid pueo
suo excitare rege ex ipo fortissim
et in throno glorie sedete i sempi
tnu Qui iplet qsi phison sapiaz
et sicut tygris in diebus nouoz
Qui adiplet qsi eufrates sensu
Qui mltiplicat qsi iordanis i tpe
messis Qui mittit disciplinaz sicut
lucem et assistens qsi gyon in die
vindemie Q pficit pmus scire ipaz
et isfirmior no investigabit eam
A mari eni habudabit cogitaco eius
et cosiliu illius in abisso magna
Ego sapia effudi flumia ego quasi
trames aq in mese de fluuio Ego
qsi fluuius dorix et sicut aqductus
exiui de padiso Dixi Rigabo or
tu platacoinu meaz et inebriabo
partus mei fructu Et ecce fons
e in trames habudas z fluuius meus
appinquauit ad mare qm doctrina
qsi an lucanu illius oibus z nar
rabo illa usqs i logiquu Penetra
bo omes inferiores ptes tre z inspi
ciam oms dormientes z illuiabo
oms sperantes i dno Adhuc doctrina

qsi pphecia effunda et relinqua illa
querentibus sapiam et no desinam in
pgenies illoz usqs i euu scm Videte
qm no solu mi laboraui sed oibus
exquirentibus veritatem CXXV

In tribus placitu e spui meo
que sut pbata cora deo z hoibus
Concordia fratru et amor pximo
et vir et mlier sibi bn cosenciētes
Tres spes odiuit aia mea z aggra
uor valde aie illoz Paupem sup
bu et diuite mendacem z sene fa
tuu et insensatu Que i iuuentu
te tua no cogregasti quo iuenies
in senectute tua Qua speciosu cani
cie iudiciu et pbris cognoscere con
siliu Qua speciosa veteranis sapia
et gloriosis intellectus z consiliu Co
rona senu mlta pericia z gla illoz
tior dei Noue insuspicabilia cordis
magnifi caui z decimu dica i lig
wa hoibus Ho q iocudat in filiis
viuens et videns subusione inimico
suoz Btus q habitat cu mliere se
sata et q ligwa sua no e lapsus
et q no suiuit indignis se Btus
q inuenit amicu veru z q enarrat
iusticia auri audienti Qua magnus
q inuenit sapiaz z sciam sed no est
sup timentem deu Timor dei sup
oia se superponit Btus cui dona
tu est habere tiore dei q tenet illu
cui assimilabitur Tior dei inicium
dilectionis eius Fidei aut inicium ad
glutinandu e ei Ois plaga tristicia
cordis e et ois malicia nequicia
mlieris et ois malicia plaga et
no plaga videbit cordis Et omez
nequicia et no nequicia mlieris
et omem obductu z no obductu odi
encium et omem vindictaz z no vindic
ta inimicoz Non e caput nequius
sup caput colubri z no e ira super

iram mlieris Commorari leoni et
draconi placebit q̃ habitare cu mlie
re nequa Nequicia mulieris inmutat
faciē eius et obcecauit vultu suu
tanq̃ vrsus et q̃si saccu ostendit in
medio proximorum Ingemuit vir eius
et audiens suspirauit modicu Bre
uis oīs malicia sup malicia mu
lieris Sors peccatoꝝ cadat sup illam
Ascensus arenosus in pedibus ve
terani sic mlier linguata hoi quieto
Ne respicias mlieris speciem et nō
concupiscas mlierem in specie Mulieris
ira et irreuerentia confusio magna
Mulier si primatu habeat contraria
ē viro suo Cor humile et facies tristis
et plaga mortis mlier neq̃ Manus
debiles et genua dissoluta mulier
q̄ nō beatificat viru suu A muliere
iniciu factum ē pcti et per illa omes
morimur Non des aq̃ tue exitu
nec modicu nec mlieri neq̃ veniam
prodeundi Si nō ambulauerit ad ma
nu tuā confundet te in conspectu inimi
coꝝ A carnibus tuis abscide illa
ne semper te abutatur XXVI

Mulieris bone beatus vir numerus ei a
nnoꝝ illoꝝ duplex Mulier for
tis oblectat viru suu et annos vite
illius in pace implebit Pars bona
mlier bona In pte bona timenciu
deu dabitur viro pro factis bonis Diui
tis aūt et pauperis cor bonu in oī tpe
vultus illoꝝ hilaris A tribus timuit
cor meu et in quarto facies mea
metuit delatura ciuitatis et col
lectoni ppli et calupnia mendacē
Sup morte oīa grauia dolor cordis
et luctus mlier zelotipa In mlie
re zelotipa flagellu lingue oībus
comunicans Sicut boum iugu q̄d
mouetur ita et mlier neq̃ q̄ tenet
illam quasi qui apprehendat scorpiōē
Mulier ebriosa ira magna et con
tumelia et turpitudo illi9 nō teget
Fornicacio mulieris in extollencia
oculoꝝ et in palpebris illi9 agnos
cetur In filia non auertente se firma cus
todia ne inuenta occasione abuta
se ab oī irreuerentia oculoꝝ eius
caue et ne mireris si te neglexerit
Sicut viator siciens ad fonte os
aperiet et ab oī aq̃ proxima bibet
et contr omem palu sedebit et contr
omem sagitta aperiet pharetram
donec deficiat Gra mlieris sedule
delectabit viru suu et ossa illi9 in
pinguabit Disciplina illi9 datu dei
est Mulier sensata et tacita non
ē inmutacio erudite aīe Gra sup
gram mlier sca et pudorata Oīs
aūt ponderatio nō ē digna continents
aīe Sicut sol oriens in mundo in al
tissimis dei sic mlieris bone species
in ornamentu dom9 eius Lucerna
splendens sup candelabru sctu
et species faciei sup etatē stabilem
Columpne auree sup bases argente
as et pedes firmi sup plantas sta
bilis mlieris fundamenta eterna
sup petra solida et mādata dei
in corde mlieris scē In duobus co
tristatu ē cor meu et in tercio iracu
dia m aduenit Vir bellator defici
ens p inopia et vir sensatus co
temptus et q̄ transgredit a iusticia
ad pctm deus parauit eu ad rū
pheam Due species difficiles et
piculose apparuerunt michi Diffi
cile exuitur negocians a negli
gencia sua et nō iustificabitur
caupo a pctis labioru XXVII

Propter inopia mlti deliquerut
et q̄ querit locupletari auertit

oculu suu Sicut i medio copagis
lapidu palus figitur sic et inter
mediu vēditoris et emptoris angus
tiabit' peccatis Conteretur cu delin
quete delictu Si no in timore dni
tenueris te instanter cito subuertet'
domus tua Sicut in ptusura cri
bri remanebit puluis sic aporia
hois in cogitatu illius Vasa figu
li pbat fornax et hoies iustos tep
tacio tribulacois Sicut rusticacio
de ligno ostendit fructum illius sic vbu
ex cogitatu hois cordis Ante smo
ne no collaudes viru hec eni tep
tacio e hoim Si sequaris iusticia ap
prehendes illa et indues qu po
derem honoris illa et inhabitabis cu
ea et ptreget te in ppetuu et in die
agnicois inuenies firmamentu
Volatilia ad sibi similia conueni
unt et veritas ad eos qui opant'
illa reuertetur Leo venatoi insi
diatur sp sic pcca opantibus
iniqtate Homo sctus in sapia
manet sicut sol na stultus sicut
luna mutatur In medio isensa
tore sua vbu tpi in medio autē
cogitatiu assiduus esto Narraco
peccatiu odiosa et risus illorū i
delictis pcti Loquela multu iurās
obripilacom capiti statuet et
irreuerencia ipsius obturacio auriu
Effusio sanguinis in rixa supboz
et maledictio illoz auditus grauis
Qui denudat archana amici
fide pdit et no inueniet amicu ad
aim suu Dilige pximu et coniuge
fide cu illo Qz si denudaueris ab
sconsa illius no psequeris post eu
Sicut eni hō q extulit mortuu
suu sic q pdit amiciciam suam et ami
ciciam pxi sui Et sicut q dimittit aue
de manu sua sic reliquisti pximu
tuu et no eu capies Non illu se
queris qm longe abest Effugit eni
sicut caprea de laqueo qm vulnera
ta e aia eius Vltra eu no poteris
colligare et maledicti e concordia
Denudare at amici misteria despe
racio e aie infelicis Annuens ocu
lo fabricat iniqua et nemo eum
abiciet In conspectu oculoz tuoz
condulcabit os suu et sup smones
tuos admirabitur Nouissime at p
uertet os suu et in vbis suis dabit
scandalu Multa audiui et non
coequaui ei et dns odiet illu Qui
i altu mittit lapide sup caput
eius cadet et plaga dolosi diui
det vulnera Qui fouea fodit inci
det in ea et q statuit lapidem
pximo offendet in eo Et q laqueu
alio ponit peribit in illo Facienti
nequissimu consiliu sup ipm deuol
uetur et no cognoscet vn adue
niat illi Illusio et improperiu supboz
et vindicta sicut leo insidiabi
tur illi Laqueo peribunt qui oblectant
casu iustoz dolor at consumet illos
anteqm moriant' Ira et furor vtraq
execrabilia sunt et vir peccator
continens erit illoz. C.xxviii

Qui vindicari vult a deo inue
niet vindictam et pccta illius
seruans seruabit Relinque pximo
tuo nocenti te et tunc depcati tibi
pcca soluentur Homo homini seruat
iram et a deo querit medelam In
hoiem silem sibi no hēt miam et

de peccatis suis deprecabitur. Ipse cum caro sit reservat iram et propiciationem petit a deo. Quis exorabit pro delictis illius? Memento novissimorum et noli inimicari: tabitudo enim et mors imminent in mandatis eius. Memorare timorem dei et non irascaris proximo. Memorare testamentum altissimi et despice ignorantiam proximi. Abstine te a lite et minues peccata: homo enim iracundus incendit litem et vir peccator conturbat amicos et in medio pacem habentium immittet inimicitias. Secundum enim ligna silve sic ignis exardescit et secundum virtutem hominis sic iracundia illius erit et secundum substantiam suam exaltabit iram suam. Certamen festinatum incendet ignem et lis festinans effundet sanguinem et lingua testificans adducet mortem. Si sufflaveris quasi ignis exardebit et si exspueris super illam extinguetur: utraque ex ore proficiscuntur. Susurro et bilinguis maledictus: multos enim turbabit pacem habentes. Lingua tertia multos commovit et dispersit illos de gente in gentem. Civitates muratas divitum destruxit et domos magnatorum effodit. Virtutes populorum concidit et gentes fortes dissolvit. Lingua tertia mulieres viratas eiecit et privavit illas laboribus suis. Qui respicit illam non habebit requiem nec habebit amicum in quo requiescat. Flagelli plaga livorem facit: plaga autem lingue comminuet ossa. Multi ceciderunt in ore gladii sed non sic quasi qui interierunt per linguam suam. Beatus qui tectus est a lingua nequam qui in iracundia illius non transivit et qui non attraxit iugum eius et in vinculis illius non est ligatus. Iugum enim illius iugum ferreum est et vinculum illius vinculum ereum est. Mors illius mors nequissima et utilis potius infernus quam illa. Perseverantia illius non permanebit sed obtinebit vias iniustorum. In flamma sua non comburet iustos et qui relinquunt deum incident in illam et exardebit in illis et non extinguetur et immittetur in illos quasi leo et quasi pardus ledet illos. Sepi aures tuas spinis et noli audire linguam nequam et ori tuo facito ostia et seras auribus tuis. Aurum tuum et argentum tuum confla et verbis tuis facito stateram et frenos ori tuo rectos et attende ne forte labaris in lingua et cadas in conspectu inimicorum insidiantium tibi et sit casus tuus insanabilis in mortem.

Qui facit misericordiam fenerat proximo suo et qui prevalet manu mandata servat. C. xxix. Fenerare proximo tuo in tempore necessitatis illius et iterum redde proximo tuo in tempore suo. Confirma verbum et fideliter age cum illo et in omni tempore invenies quod tibi necessarium est. Multi quasi inventionem estimaverunt fenus et prestiterunt molestiam his qui se adiuverunt. Donec accipiant osculantur manus dantis et in promissionibus humiliant vocem suam et in tempore redditionis postulabit tempus et loquetur verba tedii et murmurationum et tempus causabitur. Si non potuit reddere adversabitur. Solidi vix reddet dimidium et computabit illud quasi inventionem. Si autem

fraudabit illu pecunia sua et possi
debit illu inimicu gratis et convi
cia et maledicta reddet illi et pro
honore et beneficio reddet illi contume
lia Multi eciam non causa nequicie
non fenerati sunt sed fraudari gratis
timuerunt Verumtamen super humile for
tior animo esto et pro elemosina non trahas
illum Propter mandatum assume pauperem
et propter inopiam eius ne dimittas
eum vacuum Perde pecuniam propter fratrem
et amicum et non abscondas illam sub
lapide in perdicionem Pone thesaurum
tuum in preceptis altissimi et proderit
tibi plus quam aurum Conclude elemosinam in
sinu pauperis et hec pro te exorabit
ab omni malo Elemosina viri quasi sacculus
cum ipso et gratiam hominis quasi pupillam
conservabit et postea resurget et
retribuet illis retribucionem unicuique
in caput illorum Super scutum poten
tis et super lanceam adversus inimicum
tuum pugnabit Vir bonus fidem fa
cit proximo suo et qui perdiderit confu
sione derelinquet sibi Graciam fide
iussoris tui ne obliviscaris in fine
dedit enim pro te animam suam Repromis
sore fugit peccator et immundus Bona
repromissoris ascribit sibi peccator
et ingratus sensu derelinquit libe
rantem se Vir repromittit de proximo
suo et cum perdiderit reverenciam relinquetur
ab eo Repromissio nequissima multos
perdidit dirigentes et commovit illos
quasi fluctus maris Viros potentes
gyrans migrare fecit et vagati
sunt in gentibus alienis Peccator trans
grediens mandatum domini incidit in
promissionem nequam et qui conatur
multa agere incidet in iudicium Recupera
proximum tuum secundum virtutem tuam et atten
de tibi ne incidas Inicium vite hominis
aqua et panis et vestimentum et domus
protegens turpitudinem Melior est
victus pauperis sub tegmine asserum
quam epule splendide in peregre sine
domicilio Minimum pro magno pla
ceat tibi et improperium peregrinacionis
non audies Vita nequam hospitan
di de domo in domum et ubi hospi
tabitur non fiducialiter aget nec aperiet
os Hospitabitur et pascet et pota
bit ingratos et ad hec amara
audiet Transi hospes et orna men
sam et que in manu habes ciba ceteros
A facie honoris amicorum meorum
necessitudine hospitio domus mee hospi
cio michi factus est frater Gravia
hec homini habenti sensum correpcio domus
et improperium feneratoris // Ca^m xxx

Qui diligit filium suum assiduat
illi flagella ut letetur in
novissimo suo et non palpet proximo
rum ostia Qui docet filium suum lau
dabitur in illo et in medio domesti
corum in illo gloriabitur Qui docet
filium suum in zelum mittit inimi
cum et in medio amicorum gloriabitur
in illo Mortuus est pater illius et quasi
non est mortuus similem enim sibi reli
quit post se In vita sua vidit
et letatus est in illo in obitu suo
non est contristatus nec confusus est
coram inimicis Reliquit enim defen
sorem domus contra inimicos et ami
cis reddentem graciam Pro animabus
filiorum colligabit vulnera sua et
super omnem vocem turbabuntur viscera
eius et consolabitur eos Equus
indomitus evadit durus et filius

remissus evadet preceps. Lacta fi-
lium et paventem te faciet. Lude cum
eo et contristabit te. Non corrideas
illi ne condoleas et in novissimo
obstupescent dentes tui. Non des illi
potestatem in iuventute et ne despici-
as cogitatus illius. Curva cervi-
cem eius in iuventute et tunde latera
eius dum infans est ne forte induret
et non credat tibi et erit tibi dolor
anime. Doce filium tuum et operare in illo
ne in turpitudinem illius offendas. Me-
lior est pauper sanus et fortis viri-
bus quam dives imbecillis et flagella-
tus malicia. Salus anime in sanctita-
te iusticie et melior est omni auro
et argento et corpus validum quam
census immensus. Non est census super
censum salutis corporis et non est
oblectamentum super cordis gaudium.
Melior est mors quam vita amara et
requies eterna quam languor perseve-
rans. Bona abscondita in ore clau-
so quasi appositiones epularum cir-
cumposite sepulchro. Quid pro-
derit libacio ydolo nec enim manduca-
bit nec odorabit. Sic qui effugatur
a domino portans mercedes iniquitatis
videns oculis et ingemiscens
sicut spado complectens virginem
et suspirans. Tristiciam non des
anime tue et non affligas temetipsum
in consilio tuo. Iocunditas cordis
hec est vita hominis et thesaurus
sine defectione sanctitatis et exultacio
viri est longevitas. Miserere anime tue
placens deo et contine et congrega
cor tuum in sanctitate eius et tristi-
ciam longe expelle a te. Multos
enim occidit tristicia et non est utilitas

in illa. Zelus et iracundia minu-
unt dies et ante tempus senectam ad-
ducet cogitatus. Splendidum cor
bonum in epulis est epule enim
illius diligenter fiunt. C xxxi

Vigilia honestatis tabefaci-
et carnes et cogitatus illius
auferet somnum. Cogitatus pre-
sciencie avertet sensum et infirmi-
tas gravis sobriam facit animam. Labo-
ravit dives in congregacione substancie
et in requie sua replebitur bonis
suis. Laboravit pauper in diminu-
cione victus et in fine inops fit.
Qui aurum diligit non iustificabi-
tur et qui insequitur consumpcionem
replebitur ex ea. Multi dati sunt
in auri casus et facta est in spe-
cie ipsius perdicio illorum. Lignum offen-
sionis est aurum sacrificancium. Ve
illis qui sectantur illud et omnis
imprudens deperiet in illo. Be-
atus est dives qui inventus est sine
macula et qui post aurum non abiit
nec speravit in pecunia et thesauris.
Quis est hic et laudabimus eum
fecit enim mirabilia in vita sua.
Quis probatus est in illo et per-
fectus inventus est et erit illi
gloria eterna. Qui potuit transgre-
di et non est transgressus facere
mala et non fecit. Ideo stabili-
ta sunt bona illius in domino et
elemosinas illius enarrabit
omnis ecclesia sanctorum. Super mensam
magnam sedisti non aperias super
illam faucem tuam prior. Non dicas
sic multa sunt que super illam sunt
memento quoniam malus est oculus

nequa Nequius oculo quid creatum
est Ideo ab omni facie sua lacrimabi
tur cum viderit Non extendas ma
num tuam prior et invidia contaminatus eru
bescas Nec comprimaris in convivio Vino
intellige que sunt proximi tui ex te
ipso Utere quasi homo frugi hiis que tibi
apponuntur et ut non tu manducans
multum odio habearis Cessa prior causa
discipline et noli nimius esse ne forte
offendas Et si in medio multorum se
disti prior illis non extendas manum
tuam nec prior poscas bibere Quam suf
ficiens est homini erudito vinum exi
guum et in dormiendo non labora
bis ab illo et non senties dolorem
Vigilia et colera et tortura viro
infrunito Sompnus sanitatis in homine
parco Dormiet usque mane et anima
illius cum ipso delectabitur Et si coactus
fueris in edendo multum surge e medio
et vome et refrigerabit te et non
adduces corpori tuo infirmitatem
Audi me fili et ne spernas me et in
novissimo invenies verba mea In
omnibus operibus tuis esto velox et
omnis infirmitas non occurret tibi
Splendidum in panibus benedicent
labia multorum et testimonium veritatis
illius fidele In nequissimo pane mur
murabit civitas et testimonium nequicie
illius verum est Diligentes in vino no
li provocare multos enim exterminavit vi
num Ignis probat ferrum durum sic vinum
corda superborum arguet in ebrietate
potatum Equa vita est hominibus vinum
in sobrietate Si bibas illud mode
rate eris sobrius Que est vita que
minuitur vino Quid defraudat
vitam mors Vinum in iocunditate crea
tum est non in ebrietate ab initio Ex
ultatio anime et cordis vinum moderate

potatum Sanitas est anime et corporis sobrius
potus Vinum multum potatum irrita
tionem et iram et ruinas multas facit
Amaritudo anime vinum multum potatum
Ebrietatis animositas imprudentis
offensio minorans virtutem et faciens
vulnera In convivio vini non arguas
proximum tuum et non despicias eum in iocun
ditate illius Verba improperii non dicas
illi et non premas illum in repetendo

Rectorem te posuerunt Cxxxij
noli extolli esto in illis quasi
unus ex ipsis Curam illorum habe et
sic considera et omni cura tua expli
cita recumbe ut leteris propter illos et
ornamentum gratie accipias coronam
et dignitatem consequaris corroga
tionis Loquere maior natu decet enim
te primum verbum diligenti scientia et non
impedias musicam Ubi auditus
non est non effundas sermonem et impor
tune noli extolli in sapientia tua Gem
mula carbunculi in ornamento au
ri et comparatio musicorum in convivio
vini Sicut in fabricatione auri
signum est smaragdi sic numerus mu
sicorum in iocundo et moderato vino
Audi tacens et pro reverentia accedet
tibi bona gratia Adolescens loquere
in tua causa vix cum necesse fuerit
Si bis interrogatus fueris habeat
caput responsum tuum In multis esto
quasi inscius et audi tacens simul et
querens et loqui in medio magna
torum non presumas et ubi sunt senes
non multum loquaris Ante grandinem
precibit coruscatio et ante verecundiam
precibit gratia et pro reverentia accedet
tibi bona gratia Et hora surgendi
non te trices Precurre autem prior in domum
tuam et illic avocare et illic lude et

age conceptiones tuas et non in delic-
tis et superbo verbo. Super hiis omnibus ben-
dicito dominum qui fecit te et inebrian-
tem te ab omnibus bonis suis. Qui timet
deum excipiet doctrinam eius et qui
vigilaverint ad illum invenient ben-
dictionem illius. Qui querit legem reple-
bitur ab ea et qui insidiose agit scan-
dalizabitur ab ea. Qui timent deum
invenient iudicium iustum et iusticias
quasi lumen accendent. Peccator homo vita-
bit correptionem et secundum voluntatem
suam inveniet comparationem. Vir consilii
non disperdet intelligenciam alienus et
superbus non pertimescet timorem. Etiam
postquam fecit cum eo sine consilio et
suis insectacionibus arguetur. Fili
sine consilio nichil facias et post
factum non penitebis. In via ruine
non eas et non offendes in lapides.
Nec credas te vie laboriose ne po-
nas anime tue scandalum. Et a filiis
tuis caveas et a domesticis tuis at-
tende. In omni opere tuo crede ex fide
anime tue hoc est enim conservacio manda-
torum. Qui credit deo attendit man-
datis et qui confidit in illo non minorabitur.

Timenti deum non occurrent mala sed in temptacione deus illum XXXIII
conservabit et liberabit a malis.
Sapiens non odit mandata et iustici-
as et non illidetur quasi in procella na-
vis. Homo sensatus credit legi dei
et lex illi fidelis. Qui interrogacionem
manifestat parabit verbum et sic depreca-
tus exaudietur et conservabit disci-
plinam et tunc respondebit. Precordia
fatui quasi rota carri et quasi axis
versatilis cogitatus illius. Equus
emissarius sic et amicus subsannator

sub omni supra sedenti hinnit. Quare
dies diem superat et iterum lux lucem
et annus annum a sole? A domini
sciencia separati sunt facto sole et precep-
tum custodiente. Et dei sapientia diminu-
tur et immutabit tempora et dies festos
ipsorum et in illis dies festos celebra-
verunt ad horam. Ex ipsis exaltavit
et magnificavit deus et ex ipsis po-
suit in numerum dierum et omnes homines
de solo et ex terra unde creatus est Adam.
In multitudine discipline dominus separavit
eos et immutavit vias eorum. Ex ipsis
benedixit et exaltavit et ex ipsis sanctifi-
cavit et ad se applicavit. Ex ipsis
maledixit et humiliavit et convertit illos
ad separacionem eorum. Quasi lutum fi-
guli in manu ipsius plasmare illud
et disponere. Omnes vie eius secundum
disposicionem eius sic homo in manu
illius qui se fecit et reddet illi secundum
iudicium suum. Contra malum bonum
est et contra vitam mors sic et contra
virum iustum peccator et sic intuere
in omnia opera altissimi duo et duo
unum contra unum. Et ego novissimus
vigilavi et quasi qui colligit racemos
post vindemiatores. In benedictione
dei et ipse speravi et quasi qui vindemiat
replevi torcular. Respicite quoniam
non mihi soli laboravi sed omnibus exqui-
rentibus disciplinam. Audite me
magnates et omnes populi et rectores
ecclesie auribus percipite. Filio et mulieri
fratri et amico non des potestatem super te in
vita tua et non dederis alii posses-
sionem tuam ne forte peniteat te et
depreceris pro illis. Dum adhuc supers es
et aspiras non immutabit te omnis
caro. Melius est enim ut filii tui te

rogent te respicere in manus filiorum tuorum. In omnibus operibus tuis precellens esto ne dederis maculam in gloriam tuam. In die consummacionis dierum vite tue et in tempore exitus tui distribue hereditatem tuam. Cibaria et virga et onus asino, panis et disciplina et opus servo. Operatur in disciplina et requiescere querit. Laxa manus illi et querit libertatem. Iugum et lorum curvant collum durum et servum inclinant operaciones assidue. Servo malivolo tortura et compedes mitte illum in operacionem ne vacet. Multam enim maliciam docuit ociositas. In opera constitue eum sic enim condecet illum. Quod si non obaudierit curva illum compedibus et non amplifices super omnem carnem verum sine iudicio nichil facias grave. Si est tibi servus fidelis sit tibi quasi anima tua quasi fratrem sic eum tracta quoniam in sanguine anime comparasti eum. Si leseris eum iniuste in fugam convertetur et si extollens discesserit quem queres et in qua via queres illum nescis.

Capitulum xxxiiii

Vana spes et mendacium viro insensato et sompnia extollunt imprudentes. Quasi qui apprehendit umbram et persequitur ventum sic et qui attendit ad visa mendacia. Secundum hoc visio sompniorum. Ante faciem hominis similitudo alterius hominis. Ab immundo quid mundabitur et a mendace quid verum dicetur. Divinacio erroris et auguria mendacia et sompnia malefacientium vanitas est. Et sicut parturientis cor tuum fantasias patitur nisi ab altissimo fuerit emissa visitacio. Ne dederis in illis cor tuum. Multos enim errare fecerunt sompnia et exciderunt sperantes in illis. Sine mendacio consummabitur verbum legis et sapiencia in ore fidelis complanabitur. Qui non est temptatus quid scit. Vir in multis expertus cogitabit multa et qui multa didicit enarrabit intellectum. Qui non est expertus pauca recognoscit. Qui autem in multis factus est multiplicat maliciam suam. Qui temptatus non est qualia scit et qui implanatus est habundabit nequicia. Multa vidi errando et plurimas verborum consuetudines. Aliquociens usque ad mortem periclitatus sum horum causa et liberatus sum gratia dei. Spiritus timencium deum queritur et in respectu illius benedicetur. Spes enim illorum in salvantem illos et oculi dei in diligentes se. Qui timet deum nichil trepidabit et non pavebit quoniam ipse est spes eius. Timentis deum beata est anima eius. Ad quem respiciat et quis est fortitudo eius. Oculi domini super timentes eum. Protector potencie firmamentum virtutis tegimen ardoris et umbraculum meridiani deprecacio offensionis et adiutorium casus exaltans animam et illuminans oculos dans sanitatem et vitam et benediccionem. Immolantis ex iniquo maculata est oblacio et non sunt beneplacite subsannaciones iniustorum. Dominus solus sustinentibus se in via veritatis et iusticie. Dona iniquorum non probat altissimus nec respicit in oblacionibus iniquorum nec in multitudine sacrificiorum eorum propiciabitur peccatis. Qui offert sacrificium ex substancia pauperum quasi qui victimat filium in conspectu

patris sui Panis egentium vita pau-
peris est qui defraudat illum homo sanguinis
est Qui aufert in sudore panem quasi
qui occidit proximum suum Qui effundit
sanguinem et qui fraudem facit mercen-
nario fratres sunt Unus destruens et
unus edificans quid prodest illis nisi
labor Unus orans et unus maledi-
cens cuius vocem exaudiet dominus Qui
baptizatur a mortuo et iterum ta-
git mortuum quid proficit lavacio eius
Sic homo qui ieiunat in peccatis suis et
iterum eadem faciens quid proficit humi-
liando se orationem illius quis exaudiet Capitulum

Qui conservat legem multi- C XXXV
plicat orationem Salutare sacri-
ficium est attendere mandatis et
discedere ab omni iniquitate et propiciacionem
litare sacrificiis super iniusticias et
deprecacio pro peccatis recedere ab iniusti-
cia Retribuet gratiam qui offert
similaginem et qui facit misericordiam offert
sacrificium Beneplacitum est domino re-
cedere ab iniquitate et deprecacio re-
cedere ab iniusticia Non apparebis ante
conspectum dei vacuus Hec enim omnia
propter mandatum dei fiunt Oblacio iusti
impinguat altare et odor suavitatis
est in conspectu altissimi Sacrificium
iusti acceptum est et memoria eius non
obliviscetur dominus Bono animo gloriam
redde deo et non minuas primici-
as manuum tuarum In omni dato hila-
re fac vultum tuum et in exultacione
sanctifica decimas tuas Da altissimo
secundum datum eius et in bono oculo adin-
vencionem facito manuum tuarum
quoniam retribuens est dominus et septies
tantum reddet tibi Noli offerre
munera prava non enim suscipiet
illa Et noli inspicere sacrificium

iniustum quoniam dominus vindex est et non est
apud illum gloria persone Non accipiet
dominus personam in pauperem et deprecacionem
lesi exaudiet Non despiciet preces
pupilli nec viduam si effundat loque-
lam gemitus Nonne lacrime vidue
ad maxillam descendunt et exclamacio
eius super deducentem eas A maxilla
enim ascendunt usque ad celum et dominus
exauditor non delectabitur in illis Qui
adorat deum in oblectacione suscipi-
etur et deprecacio illius usque ad nu-
bes propinquabit Oratio humiliantis se
nubes penetrabit et donec propinquet
non consolabitur et non discedet donec
altissimus aspiciat et dominus non elon-
gabit sed iudicabit iustos et faciet
iudicium et fortissimus non habebit
in illis pacienciam ut contribulet dor-
sum illorum et gentibus reddet vindictam
donec tollat plenitudinem superborum
et sceptra iniquorum contribulet
donec reddat hominibus secundum actus
suos et secundum opera Ade et secundum pre-
sumpcionem illius donec iudicet iudicium
plebis sue et oblectabit iustos
misericordia sua Speciosa misericordia dei in tempore
tribulacionis quasi nubes pluvie in tempore

Miserere nostri deus C siccitatis
omnium et respice nos C XXXVI
et ostende nobis lucem miseracionum
tuarum et immitte timorem tuum super
gentes que non exquisierunt te ut
cognoscant quia non est deus nisi tu
ut enarrent mirabilia tua et mag-
nalia tua Alleva manum tuam
super gentes alienas ut videant po-
tenciam tuam Sicut enim in conspectu
eorum sanctificatus es in nobis Sic in con-
spectu nostro magnificaberis in illis
ut cognoscant te sicut et nos cog-

nouimus quoniam non est deus preter te domine
Innoua signa et immuta mirabilia
glorifica manum et brachium dextrum
excita furorem et effunde iram
Extolle aduersarium et afflige ini-
micum Festina tempus et memento
finis ut enarrent mirabilia tua
In ira flamme deuoretur qui saluatur
et qui pessimant plebem tuam inueni-
ant perdicionem Contere caput prin-
cipum et inimicorum dicencium non est
alius preter nos Congrega omnes tribus
iacob et cognoscant quia non est deus
nisi tu ut enarrent magnalia tua
et hereditabis eos sicut ab inicio
Miserere plebi tue super quam inuoca-
tum est nomen tuum israel quem coequasti
primogenito tuo Miserere ciuitati
sanctificacionis tue ierusalem ciuitati re-
quiei tue Reple syon inenarrabi-
libus uirtutibus tuis et gloria tua
populum tuum Da testimonium quia ab ini-
cio creature tue sunt et suscita pre-
dicaciones quas locuti sunt in nomine tuo
prophete priores Da mercedem domine susti-
nentibus te ut prophete tui fideles
inueniantur et exaudi oraciones ser-
uorum tuorum Secundum benediccionem aaron
da populo tuo et dirige nos in via
iusticie ut sciant omnes qui habitant
terram quia tu es deus conspector seculo-
rum Omnem escam manducabit venter
et est cibus cibo melior Fauces
contingunt cibum fere et cor insensa-
tum uerba mendacia Cor prauum dabit
tristiciam et homo peritus resistet illi
Omnem masculum excipiet mulier
et est filia melior filio Species mulie-
ris exhilarat faciem viri sui et
super omnem concupiscenciam hominis super-
ducet desiderium Si est lingua cura-
cionis est et mitigacionis et misericordie non
est vir illius secundum filios hominum Qui
possidet mulierem bonam inchoat
possessionem Adiutorium secundum illum
est et columpna ut requies Ubi non
est sepes diripietur possessio et ubi
non est mulier ingemiscit egens
Qui credit qui non habet nidum et deflec-
tens ubicumque obscurauerit quasi
succinctus latro exiliens de ciuitate in ciui-
tatem

Omnis amicus dicet Cxxxvii

et ego amiciciam copulaui sed
est amicus solo nomine amicus Nonne
tristicia inest usque ad mortem Soda-
lis autem et amicus ad inimiciciam
conuertentur O presumpcio nequissima
unde creata es cooperire aridam
malicia et dolositate illius Soda-
lis amico coniocundabitur in oblec-
tacionibus et in tempore tribulacionis
aduersarius erit Sodalis amico condo-
let causa ventris et contra hostem
accipiet scutum Non obliuiscaris
amici tui in animo tuo et non immemor sis
illius in opibus tuis Noli consi-
liari cum socero tuo et a zelantibus
te absconde consilium Omnis consili-
arius prodit consilium sed est consili-
arius in semetipso A consiliario
malo serua animam tuam prius scito que
sit illius necessitas et quid ipse in animo suo
cogitabit ne forte mittat sudem
in terram et dicat tibi Bona est via
tua et stet e contrario videre quid
tibi eueniat Cum viro irreligioso
tracta de sanctitate et cum iniusto
de iusticia et cum muliere de hiis
que emulatur cum timido de bel-
lo cum negociatore de traiectione

cum emptore de venditione, cum viro
livido de gratiis agendis, cum im
pio de pietate, cum inhonesto de ho
nestate, cum operario agrario de
omni opere, cum operario annuali de con
summatione anni, cum servo pigro de
multa operatione. Non attendas his
in omni consilio, sed cum viro sancto
assiduus esto quemcumque cogno
veris observantem timorem dei, cuius
anima est secundum animam tuam, et qui cum
titubaverit in tenebris non
condolebit tibi. Et cor boni consilii
statue tecum. Non est enim tibi aliud
plus illo. Anima viri sancti enuntiat
aliquando vera quam septem circumspec
tores sedentes in excelso ad spe
culandum. Et in his omnibus depre
care altissimum ut dirigat in veri
tate viam tuam. Ante omnia opera ver
bum verax precedat te et ante omnem
actum consilium stabile. Verbum nequam
immutabit cor, ex quo partes quatuor
oriuntur: bonum et malum, vita et mors,
et dominatrix illorum assidua lingua. Vir
peritus multos erudivit et anime sue
suavis est. Qui sophistice loquitur
odibilis est, in omni re defraudabitur.
Non est illi data a domino gratia, omni enim sa
pientia defraudatus est. Est sapiens
anime sue sapiens, et fructus sensus illius
laudabilis. Vir sapiens plebem suam
erudit, et fructus sensus illius lauda
biles sunt. Vir sapiens implebitur
benedictionibus, et videntes illum lau
dabunt. Vita viri in numero dierum, di
es autem Israel innumerabiles sunt. Sapiens
in populo hereditabit honorem, et nomen
illius erit vivens in eternum. Fili, in vita
tua tempta animam tuam, et si fuerit nequam
non des illi potestatem. Non enim omnia omnibus
expediunt, et non omni anime omne genus pla
cet. Noli avidus esse in omni epulatione
et non te effundas super omnem escam.
In multis enim escis erit infirmitas,
et aviditas appropinquabit usque ad
choleram. Propter crapulam multi obierunt, qui
autem abstinens est adiciet vitam. XXXVIII
Honora medicum propter necessitatem,
etenim illum creavit altissimus.
A deo est enim omnis medela, et a rege
accipiet donationem. Disciplina medi
ci exaltabit caput illius, et in conspectu
magnatorum collaudabitur. Altissimus
creavit de terra medicinam, et vir pru
dens non abhorrebit eam. Nonne a ligno
indulcata est aqua amara? Ad agni
tionem hominum virtus eorum, et dedit hominibus
scientiam altissimus honorari in mirabilibus
suis. In his curans mitigabit do
lorem, et unguentarius faciet pigmenta
suavitatis et unctiones conficiet
sanitatis, et non consummabuntur opera eius.
Pax enim dei super faciem terre. Fili,
in tua infirmitate non despicias
teipsum, sed ora dominum et ipse curabit
te. Averte a delicto cor tuum et dirige
manus, et ab omni delicto munda cor
tuum. Da suavitatem et memoriam sila
ginis, et impingua oblationem, et da lo
cum medico. Etenim dominus creavit illum,
et non discedat a te, quia opera eius sunt
necessaria. Est enim tempus quando in manibus
eorum incurras. Ipsi vero dominum depreca
buntur ut dirigat requiem eorum et sani
tatem propter conversationem eorum. Qui de
linquit in conspectu eius qui fecit eum, in
cidet in manus medici. Fili, in mor
tuum produc lacrimas, et quasi dira
passus incipe plorare, et secundum iudi
cium contege corpus illius, et ne despi
cias sepulturam illius. Propter delaturam

et amare fer luctum illius uno die et
consolare propter tristitiam & fac luctum
secundum meritum eius uno die uel duobus
propter detractionem. A tristitia enim festi-
nat mors & cooperiet virtutem & tris-
titia cordis flectit ceruicem. In ab-
ductione permanet tristitia & substantia ino-
pis secundum cor eius. Ne dederis in tristi-
tia cor tuum sed repelle eam a te et
memento nouissimorum. Noli obliuis-
ci neque enim est conuersio et huic nichil
proderis et teipsum pessimabis. Memor
esto iudicii mei sic enim erit & tuum
michi heri & tibi hodie. In requiem
mortui requiescere fac memoriam eius
et consolare illum in exitu spiritus sui.
Sapientiam scribe in tempore vacuitatis et
qui minoratur actu sapientiam percipiet
qua sapientia replebitur qui tenet ara-
trum et qui gloriabitur in iaculo stimulo
boues agitat & conuersatur in operibus
eorum et narratio eorum in filiis thau-
rorum. Cor suum dabit ad versandos
sulcos et vigilia eius in sagina
vaccarum. Sic omnis faber & architec-
tus qui nocte tamquam die transigit.
Qui sculpit signacula sculptilia
et assiduitas eius variat pictu-
ram cor suum dabit in similitudinem
picture et vigilia sua perficiet opus.
Sic faber ferrarius sedens iuxta
incudem et considerans opus ferri
vapor ignis vrit carnes eius & in calo-
re fornacis concertatur. Vox mal-
lei innouat aurem eius & contra simi-
litudinem vasis oculus eius. Cor suum
dabit in consummationem operum & vigilia
sua ornabit imperfectionem. Sic figu-
lus sedens ad opus suum conuertens
pedibus suis rotam qui in sollicitudine
positus est semper propter opus suum et

innumera est omnis operatio eius. In brachio
suo formabit lutum et ante pedes
suos curuabit virtutem suam. Cor
suum dabit ut consummet linitionem
et vigilia sua mundabit forna-
cem. Omnes hii in manibus suis spe-
rauerunt et vnusquisque in arte sua
sapiens est. Sine hiis omnibus non
edificatur ciuitas & non inhabitabunt
nec inambulabunt & in ecclesiam non tran-
silient. Super sellam iudicis non sede-
bunt et testamentum iudicii non intel-
ligent neque palam facient disciplinam
et iudicium et in parabolis non inueni-
entur sed creaturam eui confirma-
bunt & deprecatio illorum in operatione ar-
tis accommodantes animam suam et
conquirentes in lege altissimi. XXXIX

Sapientiam omnium antiquorum exqui-
ret sapiens et in prophetis va-
cabit. Narrationem virorum nominatorum
conseruabit et in versucias parabolarum
simul introibit. Occulta prouerbiorum
exquiret et in absconditis parabolarum
conuersabitur. In medio magnatorum
ministrabit et in conspectu presidis ap-
parebit. In terram alienarum gentium
transiet bona enim & mala in hominibus
temptabit. Cor suum tradet ad
vigilandum diluculo ad dominum qui
fecit illum et in conspectu altissimi depre-
cabitur. Aperiet os suum in oratione et
pro delictis suis deprecabitur. Si enim
dominus magnus voluerit spiritu intellegen-
tie replebit illum et ipse tamquam
ymbres mittet eloquia sapientie sue
et in oratione confitebitur domino. Et ipse
diriget consilium eius & disciplinam
et in absconditis suis consiliabitur

Ipse palam faciet disciplinam doctrine
sue et in lege testamenti domini gloriabitur
Collaudabunt multi sapientiam eius et usque
in seculum non delebitur non recedet memo
ria eius et nomen requiretur a genera
tione in generationem Sapientiam eius enar
rabunt gentes et laudem eius enuncia
bit ecclesia Si permanserit nomen eius
derelinquet plus quam mille et si requie
verit proderit illi Adhuc consiliabor
ut enarrem furore enim repletus sum
In voce dicit Obaudite me divini
fructus et quasi rose plantate super
rivos aquarum fructificate Quasi
libanus odorem suavitatis habete
Florete flores quasi lilium date o
dorem et frondete in gratiam et col
laudate canticum et benedicite dominum
in operibus suis Date nomini eius mag
nificentiam et confitemini illi in voce la
biorum vestrorum in canticis in canticis et
cytharis et sic dicetis in confessi
one Opera domini universa bona valde
In verbo eius stetit aqua sicut
congeries et in sermone oris illius
sicut exceptoria aquarum quoniam in precep
to ipsius placatio fit et non est mino
ratio in salute illius Opera omnis
carnis coram illo et non est quicquam
absconditum ab oculis eius A seculo
usque in seculum respicit et nichil est
mirabile in conspectu eius Non est
dicere quid est hoc aut quid est illud
omnia enim in tempore suo querentur Bene
dictio illius quasi fluvius inundabit et
quomodo cataclismus aridam ine
briabit sic ira ipsius gentes que non
exquisierunt eum hereditabit Quomodo
convertit aquas in siccitatem et siccata
est terra et vie illius viis illorum direc
te sunt sic peccatoribus offensiones in
ira eius Bona bonis creata sunt
ab initio sic nequissimis bona et mala
Initium necessarie rei vite hominum aqua
ignis et ferrum sal lac et panis simi
lagineus et mel et botrus uve et
oleum et vestimentum hec omnia sanctis in
bonis sic et impiis et peccatoribus in ma
la convertentur Sunt spiritus qui ad vin
dictam creati sunt et in furore suo con
firmaverunt tormenta sua In tempore
consumationis effundent virtutem et furo
rem eius qui fecit illos confundent
Ignis grando fames et mors
omnia hec ad vindictam creata sunt Bes
tiarum dentes et scorpii et serpentes et
rumphea vindicans in exterminium
impios in mandatis eius epulabuntur
et super terram in necessitate preparabuntur et in tempori
bus suis non preterient verbum Propterea ab ini
tio confirmatus sum et consiliatus
sum et cogitavi et scripta dimisi Omnia
opera domini bona et omne opus hora sua
subministrabit Non est dicere hoc illo
nequius est omnia enim in tempore suo comprobabuntur
et nunc in omni corde et ore collauda
te et benedicite nomen domini

Cap xl.

Occupatio magna creata est
omnibus hominibus et iugum grave
super filios Adam a die exitus de ven
tre matris eorum usque in diem sepulture
in matrem omnium Cogitationes eorum et timo
res cordis adinventiones expectatio
nis et dies finitionis a presidente super
sedem gloriosam usque ad humiliatum in
terra et cinerem ab eo qui utitur iacincto
et portat coronam usque ad eum qui coo
peritur lino crudo Furor zelus tu
multus fluctuatio et timor mortis
iracundia perseverans et contentio et
in tempore refectionis in cubili sompnus
noctis immutat scientiam eius Modicum ad

tanquam nichil in requie et ab eo in
sompnis quasi in die respectus. Conturbatus
est in visu cordis sui tanquam qui evaserit in
die belli. In tempore salutis sue exsur-
rexit et admirans ad nullum timorem
cum omni carne ab homine usque ad pecus
et super peccatores septuplum. Ad hec
mors sanguis contentio et rumphea
oppressiones fames et contritio et
flagella. Super iniquos creata sunt
hec omnia et propter illos factus est cata-
clismus. Omnia enim que de terra sunt in
terram convertentur et aque omnes in mare
convertentur. Omne munus et iniquitas de-
lebitur et fides in seculum stabit.
Substantie iniustorum sicut fluvius siccabun-
tur et sicut tonitruum magnum in plu-
via personabit. In aperiendo manus
suas letabitur sicut prevaricatores
in consummatione tabescent. Nepotes im-
piorum non multiplicabunt ramos et
radices immunde super cacumen petre
sonant. Super omnem aquam viridi-
tas et ad oram fluminis ante omne fenum
evelletur. Gratia sicut paradisus in ben-
dictionibus et misericordia in seculum permanet.
Vita sibi sufficientis operarii condul-
cabitur et in ea invenies thesaurum.
Filii et edificatio civitatis confirma-
bit nomen et super hanc mulier imma-
culata computabitur. Vinum et musica
letificant cor et super utraque dilectio
sapientie. Tibia et psalterium suavem
faciunt melodiam et super utraque lin-
gua suavis. Gratiam et speciem deside-
rabit oculus tuus et super hec viri-
des sationes. Amicus et sodalis in
tempore convenientes et super utrosque mulier
cum viro. Fratres in adiutorium in tempore
tribulationis et super eos misericordia li-
berabit. Aurum et argentum est constitutio
pedum et super utrumque consilium bene pla-
citum. Facultates et virtutes exaltant
cor et super hec timor domini. Non est in timo-
re domini minoratio et non est in eo que-
rere adiutorium. Timor domini sicut
paradisus benedictionis et super omnem gloriam
operuerunt illum. Fili in tempore vite tue
ne indigeas melius est enim mori quam
indigere. Vir respiciens in mensam
alienam non est vita eius in cogita-
tione victus. Alit enim animam suam cibis
alienis vir autem disciplinatus et erudi-
tus custodiet se. In ore imprudentis
condulcabitur inopia et in ven-
tre illius ignis ardebit.

C xli

O mors quam amara est memoria
tua homini iniusto et pacem habenti
in substantiis suis viro quieto et
cuius vie directe sunt in omnibus et ad-
huc valenti accipere cibum. O mors
quam bonum est iudicium tuum homini indigen-
ti et qui minoratur viribus defecto
etate et cui de omnibus cura est et
incredibili qui perdit sapientiam. Noli
metuere iudicium mortis. Memento
que ante te fuerunt et que superve-
ntura sunt tibi. Hoc iudicium a domino
omni carni et que supervenient tibi
in beneplacito altissimi sive x anni
sive c anni sive mille anni. Non est
enim in inferno accusatio vite. Filii
abhominationum fiunt filii peccatorum et
qui conversantur secus domos impiorum.
Filiorum peccatorum peribit hereditas
et cum semine illorum assiduitas ob-
probrii. De patre impio queruntur filii
impii quoniam propter illum sunt in obprobrio.
Ve vobis viri impii qui dereliquistis
legem domini altissimi. Et si na-
ti fueritis in maledictione nascemini

et si mortui fueritis i maledictoe
eit ps. viii Dia que de filiis fili i
tram contenent sic impii a male
dicto in pdicom Luctus hom in
corpe ipoz no me aut impioz de
lebitur Curam habe de bono noie
hoc ei mag pmanebit tibi qm mil
le thauri magni z preciosi Boe
vite nus dierum bom aut nomen
pmanebit in evo Disciplina in
pace suate filii Sapia ei absco
dita et thaurus invisus q utilitas
in utrisq Melior e hō q abscon
dit stulticiam suam qm hō q abscodit
sapiam sua Verum tn reuerimi
in his que pcedut de ore meo Nō
e ei bonu omem reuerentia ser
uare et no oia oibus bn placent
in fide Erubescite a patre z matre
de fornicatoe et a psidente et a
potente de mendacio A principe et
a iudice de delicto et a synagoga
et a plebe de iniqtate A socio z
amico de iniustitia De loco i quo
habitas de furto de veritate dei et
testamento De discubitu in panibus
et ab obfuscatoe dati z accepti
A salutantibus de silentio a respe
tu mulieris fornicarie z ab auer
sione vultus cognati Ne auertas
faciem a pximo tuo et ab auferendo
pte et no restituendo Ne respicias
ab muliere alieni viri z ne scru
teris ancillam eius neq steteris ad
lectum eius Ab amicis de sermo
nibus impperii z cu dederis ne impropes

Non duplicabis sermone C xlii
auditu de reuelatoe sermonis
absconditi et eris vere sine confusione
et inuenies gratiam in conspectu oim

hominum ne p his oibus confundaris
Ne accipias psonam ut delinquas
de lege altissimi et de testamento et
de iudicio iustificare impium De ver
bo sociorum z viatorum et de datoe heredi
tatis amicorum De equalitate sta
tere et ponderum De acquisitoe mul
torum et paucorum De corruptoe emp
toris et negociatorum z de multa dis
ciplina filiorum et seruo pessimo latus
sanguinare Sup muliere nequam bonum
e signum Ubi manus multe sunt claude
et quodcunq trades numera z appende
Datum vero et acceptum describe De
disciplina insensati z fatui z de se
nioribus qui iudicantur ab adolescen
tibus et eris eruditus i oibus z proba
bilis in conspectu oim viuorum Filia pa
tris abscondita e vigilia z sollici
tudo eius auferet soporem Ne forte
in adolescentia sua adultera efficia
tur et commorata cum viro odibilis
fiat Ne qn polluatur in virginitate sua
et in paternis suis grauida inue
niatur ne forte cum viro commorata
transgrediatur aut certe sterilis
efficiatur Sup filia luxuriosa confir
ma custodiam ne qn faciat te venire
i obpbrium inimicis tuis a detrac
tione in ciuitate et abiectione plebis
et confundat te in multitudine ppli
Omni hoi noli intendere in speciem
et in medio mulierum noli commorari
De vestimentis enim pcedit tinea et
a muliere iniqtas viri Melior est
iniqtas viri qm benefaciens mulier et
mulier confundens in obpbrium Memor
ero igr operum dei et que vidi annunci
abo in sermonibus dni opera eius Sol
illuminans p oia respexit z gla dni

plenu e opus eius Bone dns fecit
scos enarrare oia mirabilia sua q
confirmabit dns ops stabilis i
gla sua Abissu et cor homi investi
gabit et i astucia illo excogita
bit Cognovit ei dns omez sciaz z in
spexit in signu evi anuncias que
preterierut et que supventura st re
velas vestigia occultoz et no p
terit illu ois cogitatus z no abscon
dit se ab eo ullus smo Magnalia
sapie sue decoravit q e an secula
et usq in sclm neq adiectu e neq
minuit z no eget alicuius consilio
Qua desiderabilia sut oia opa eius
et tanq scintilla q e considerare
Oia hec vivit et manet in sclm
et in oi necitate oia obaudiut ei
Oia duplicia unu cont unu et no
fecit quidq deesse Unius eius qz co
firmabit bona et quis saciabit
videns glam eius et quis sciens
confirmabit fortitudinez eius

Cxliii

Altitudis firmamentu pulcritu
do eius et spes celi in visione
glie Sol i aspectu anuncias exitu
Vas amirabile opus excelsi In
meridiano exurit tra et i cospectu
ardoris eius quis poterit sustinere
Fornace custodiens in opibus ar
doris triplicit sol exurens mon
tes radios igneos exsufflans
z refulgens radiis suis obcecat
oculos Magnus dns q fecit illu
et in smonibus eius festinavit iter
et luna in oibus in tpe suo ostensio
tpis et signu evi A luna signu
diei festi luminare qd minuitur i
cosumacoe Mensis scdm nomen
eius e crescens amirabilit i co
sumacoe Vas astroz in excelsis
in firmamento celi resplendes glose
Species celi gla stellaz mundu illu
minans i excelsis dns In vbis sctis
stabunt ad iudiciu z no deficient
in vigiliis suis Vide arcu z bndic
q fecit illu valde speciosus e i sple
dore suo Giravit celu in circuitu
glie sue man eius excelsi aperuerut
illu Impio suo acceleravit nive
et accelerat coruscacoes emittere
iudicii sui ppterea apti sut thesauri
et evolaverut nebule sicut aves
In magnitudie sua posuit nubes
et cofracti sut lapides grandis
In conspectu eius comovebut mo
tes et in volutate eius aspirabit
nothus Vox tonitrui eius vbera
bit tra tepestas aquilonis z cogre
gatio spus et sicut avis ad sedend
aspgit nivem et sicut locusta de
mergens ascensus eius Pulcritu
dine candoris eius amirabit ocu
lus et sup ymbre eius expavesce
cit cor Gelu sicut sale effundet
sup tram et du gelaverit fiet tanq
cacumia tribuli Frigidus vetus
aquilo flavit et gelavit cristallus
ab aq Sup omez congregacione
aquaz requiescit et sicut lorica
induit se aquis et devorabit mo
tes et exuret desertu et extinguet
viride sicut igne Medicina omi in
festinacoe nebule ros obvians
ab ardore veienti humile efficiet
eu In smoe illius siluit ventus
cogitacoe sua placabit abissum
plantavit illu dns ihus Qui
navigat mare enarrut picula eius
et audientes auribus no amira
bimur Illic preclara et mirabilia opa

varia genera bestiarum et omnium pecorum
et creatura beluarum. Propter ipsum confir-
matus est itineris finis et in sermone
eius composita sunt omnia. Multa dicemus
et deficiemus verbis. Consummatio autem ser-
monum ipse est in omnibus. Glorificantes ad
quid valebimus? Ipse enim omnipotens super omnia
opera eius sua. Terribilis dominus et
magnus vehementer et mirabilis pote-
ntia illius. Glorificantes dominum quantum-
cumque potueritis supervalebit adhuc
et admirabilis magnificentia eius.
Benedicentes dominum exaltate illum
quantum potestis maior est enim omni
laude. Exaltantes eum replemini virtute
ne laboretis non enim pervenietis. Quis
vidit eum et enarrabit et quis magni-
ficabit eum sicut est ab initio. Mul-
ta abscondita sunt maiora hiis pauca
enim vidimus operum eius. Omnia autem dominus
fecit et pie agentibus dedit sapientiam.

Laudemus viros gloriosos Cxliiii

et parentes nostros in generatione sua.
Multam gloriam fecit dominus magnificen-
tia sua a seculo. Dominantes in potestatibus
suis homines magni virtute et pruden-
tia sua prediti nunciantes in prophetis
dignitatem prophetarum et imperantes
in presenti populo et virtute prudentie po-
pulis sanctissima verba. In peritia sua re-
quirentes modos musicos et narran-
tes carmina scripturarum. Homines divi-
tes in virtute pulchritudinis studium
habentes pacificantes in domibus suis.
Omnes isti in generationibus gentis sue
gloriam adepti sunt et in diebus suis
habentur in laudibus. Qui de illis na-
ti sunt reliquerunt nomen narrandi
laudes eorum. Et sunt quorum non est
memoria et perierunt quasi non fuerint
et nati sunt quasi non nati et filii ipsorum
cum illis. Sed illi viri misericordie sunt quorum
pietates non defuerunt et cum semine
eorum permanent bona hereditas et nepo-
tes illorum semen in testamento stetit
et filiorum eorum hereditas propter illos
usque in eternum manet semen eorum et glo-
ria eorum non derelinquetur. Corpora eorum in
pace sepulta sunt et nomen eorum
vivet in generationes et generationes. Sa-
pientiam ipsorum narrent populi et laudem
eorum nunciet ecclesia. Enoch placuit
deo et translatus est in paradisum ut
det gentibus sapientiam. Noe inventus est
perfectus iustus et in tempore iracundie
factus est reconciliatio. Ideo dimissum
est reliquum terre cum factum est diluvium.
Testamenta seculi posita sunt apud illum
ne deleri possit diluvio omnis caro.
Abraham magnus pater multitudinis
gentium et non est inventus similis illi
qui conservavit legem excelsi et fuit in
testamento cum illo. In carne eius stare
fecit testamentum et in temptatione
inventus est fidelis. Ideo iureiurando
dedit illi gloriam in gente sua crescere
illum quasi terre cumulum et ut stellas
exaltare semen eius et hereditare
illos a mari usque ad mare et a flumine
usque ad terminos orbis terre. Et Isaac
eodem fecit modo propter Abraham patrem
suum. Benedictionem omnium gentium
dedit illi et testamentum confirmavit
super caput Iacob. Agnovit eum in
benedictionibus ~~Iacob~~ suis et dedit illi
hereditatem et divisit ei partem in tribu-
bus xii et conservavit illi homines
misericordie invenientes gratiam in oculis omnis carnis.

Dilectus deo et hominibus Cxlv

Moyses cuius memoria in benedic-
tione est. Similem illum fecit in gloria

scor̄ et magnificauit eū i tiore ini-
micor̄ et in v̄bis suis monstra pla-
cauit Glorificauit illū i conspectu regū
et iussit illi corā p̄plo suo ⁊ ostendit
illi glām suā In fide et lenitate
ipi⁹ scm̄ fecit illū et elegit illū
ex oī carne Audiuit eū ⁊ voce
ipius ⁊ induxit illū i nube Et de-
dit illi cor ad p̄cepta ⁊ lege vite
et discipline doce iacob testamētū
et iudicia sua isrl̄ Excelsū fecit
aaron frēm eius et silem sibi de tri-
bu leui Statuit ei testamētū eter-
nū et dedit illi sacerdotiū gentis
et beatificauit illū i glā ⁊ circūcīxit
illū zona glē Induit illū stola glē
et coronauit illū i vasis v̄tutis
Circūpedes et femoralia ⁊ hume-
rale posuit ei et cinxit illū tintin-
nabulis aureis plurimis i giro d̄ic
p̄mittere in incessu suo Auditū face-
re sonitū in templo i memoria filijs
gētis sue Stola scā auro ⁊ iacin-
tino et purpura opus textile viri
sapietis iudicio et veritate p̄diti
torto cocco opus artificis gēmis
p̄ciosis figuratis i ligatura auri ⁊
opa lapidarij sculptis In memo-
ria scd̄m nūm tribuū isrl̄ corona
aurea sup̄ mitra sua expssa sig-
scitatis glā honoris ⁊ opus v̄tutis
Desideria oculor̄ ornata sic pulchra
an ipm̄ nō fuerūt talia usq3 ad ori-
gentem nō est indutus illa alieni-
gena aliquis sed tm̄ filij ipi⁹ soli
et nepotes eius Per oīe tēp⁹
sacrificia ipi⁹ cōsumata sūt igni
cottidie Cōpleuit moyses ma⁹
eius et vnxit eū oleo sc̄o Factū
ē illi in testamētū etnū et semi-

eius sicut dies celi fungi sacerdocio
⁊ hr̄e laudē ⁊ glificare p̄plm̄ suū in
noīe suo Ipm̄ elegit ab oī viuēte
offerre sacrificiū deo icensū ⁊ bonū
odorē in memoria placare p̄plo suo
et dedit illi in p̄ceptis suis p̄tate
in testamētis iudicior̄ doce iacob
testioia et i lege sua lucē dare
isrl̄ q2 cōtra illū steterūt alieni
et p̄pter inuidia circūdederūt illū
in deserto hoīes qui erāt cū datan
et abyron et cōgregaciō chore in
iracundia Vidit dn̄s deus et nō
placuit ei et cōsumpti sūt i ipetu
iracundie Fecit illis monstra ⁊ cō-
sumpsit eos in flamma ignis Et ad-
didit aaron glām ⁊ dedit illi he-
reditate et p̄micias fructuū t̄re
diuisit illi Panē ipi⁹ i p̄mis pa-
uit in sacietate Nā sacrificia
dn̄i edent que dedit ipi ⁊ semi eius
Ceterū in t̄ra gētes nō hereditabit ⁊ ps
illi nō ē in gēte Ipe ei ps eius est
et hereditas Phinees filius Eleazari
tercius i glā est imitando ipm̄ in
timore dei et stare in reuerencia gētis
i bonitate et alacritate aīe sue
placuit deo isrl̄ Ideo statuit illi
testm̄ pacis p̄ncipē scor̄ ⁊ gētis
sue ut sit illi et semi eius sacerdocij
dignitas in eternū et testamētū
dauid regis filio Iesse de tribu iu-
da hereditas ipi et semi eius ut
daret sapiaz in cor nr̄m iudicare
gentē suā in iusticia ne abolerent
bona ipor̄ ⁊ glam ipsorū in gente
eor̄ eternam fecit Cap xlvj

Fortis in bello ihūs naue
successor moysi in p̄phetis
qui fuit magnus scd̄m nomē suū

maximus in salute electorum dei ex-
pugnare insurgentes hostes ut con-
sequeretur hereditatem israel quam gloriam
adeptus est in tollendo manus suas
et iactando contra civitates rumphe-
as quis ante illum sic restitit nam
hostes ipse dominus percussit aut non in
iracundia eius impeditus est sol et una
dies facta est quasi due invocavit altissimum
potentem in oppugnando inimicos
undique et audivit eum magnus et sanctus
deus in saxis grandinis virtutis valde
fortis et impetu fecit contra gentem
hostilem et in descensu perdidit con-
trarios ut cognoscant gentes pote-
ntiam eius quia contra deum pugnare
non est facile et secutus est a tergo pote-
ntis et in diebus moysi misericordiam fecit
ipse et caleph filius iephone stare
contra hostes et prohibere gentem a peccatis
et perfringere murmur malicie et
ipsi duo constituti a periculo liberati
sunt a numero sexcentorum milium pe-
ditum inducere illos in hereditatem in
terram que manat lacte et melle
et dedit dominus ipsi caleph fortitudinem
et usque in senectutem permansit illi
virtus ut ascenderet in excelsum terre
locum et semen ipsius obtinuit here-
ditatem et viderent omnes filii israel
quia bonum est obsequi sancto deo et iudi-
ces singuli suo nomine quorum non
est corruptum cor qui non aversi sunt
a domino ut sit memoria illorum in benedic-
tione et ossa eorum pullulent de loco
suo et nomen eorum permanet in eternum
permanens ad filios illorum sanctorum
virorum gloria dilectus a domino deo
suo samuel propheta domini renovavit
imperium et unxit principes in gen-
te sua in lege domini iudicavit con-
gregationem et vidit deum iacob et in
fide sua probatus est propheta et cognitus
est in verbis suis fidelis quia vidit deum
lucis et invocavit dominum omnipotentem
in pugnando hostes circumstantes
undique in oblatione agni inviolati
et intonuit celo dominus et in sonitu
magno auditam fecit vocem suam et
contrivit principes tyriorum et omnes
duces philistiim et ante tempus finis
vite sue et seculi testimonium prebuit in con-
spectu domini et christi pecunias et usque ad
calciamenta ab omni carne non accepit
et non accusavit illum homo et post hoc
dormivit et notum fecit regi et osten-
dit illi finem vite sue et exaltavit
vocem eius de terra in prophetia dele-
re impietatem gentis post hoc sur-
rexit nathan propheta in diebus da-
vid et quasi adeps separatus est a carne

C xlvii

Sic david a filiis israel
cum leonibus lusit quasi cum agnis
et in ursis similiter fecit sicut
cum agnis ovium in iuventute sua
numquid non occidit gigantem et abstu-
lit obprobrium de gente eius in tol-
lendo manum in saxo funde deiecit
in exultatione golie ubi invocavit
dominum omnipotentem et dedit in dexteram
eius tollere hominem fortem in bello et
exaltare cornu gentis sue sic
in x milibus glorificavit eum et laudavit
eum in benedictionibus domini in offerendo
illi coronam glorie contrivit enim
inimicos undique et extirpavit phi-
listiim contrarios usque in hodiernum
diem contrivit cornu ipsorum usque in
eternum in omni opere dedit confessionem
sancto excelso in verbo glorie de omni corde
suo laudavit dominum et dilexit deum qui

fecit illu 7 dedit illi contra inimicos
potencia et stare fecit cantores cont
altare et in sono eoz dulces fecit
modos Et dedit in celebracoibus
decus et ornauit tpa usqz ad con
summacoez vite ut laudarent nome
scm dni et amplificaret mane dei
scitate Cristus purgauit pcta ipius
et exaltauit in eternu cornu eius Et
dedit illi testamentu regni 7 sede
glie in isrl Post ipm surrexit filius
sensatus et pter illu deiecit oez
potencia inimicoz Salomon imperauit
in diebus pacis cui subiecit deus
omes hostes ut conderet domu in
noie suo 7 pararet scitate in sempiternu
Quemadmodu eruditus es in iuuen
tute tua et impletus es qsi flumen
sapia 7 terra retexit aia tua Et
replesti in compacoibus enigmata
ad insulas longe diuulgatu est nomen
tuu 7 dilectus es in pace tua In can
tilenis et puerbiis 7 compacoibus 7 inter
ptacoibus mirate sunt terre 7 in noie
dni dei tui cui est cognomen deus isrl
Collegisti qsi auricalcu auru et
ut plumbu complesti argentu et incli
nasti femora tua mulieribus ptatem
habuisti in tuo corpe dedisti ma
culam in gla tua et pphanasti seme
tuu inducere ad iracundia ad libe
ros tuos et in ceteris stulticiam tuam
ut faceres imperiu tuu bipartitum ex
effraym imperare imperiu durum Deus
aut no derelinquet miiam suam 7 no
corrumpet neqz delebit opa sua neqz
pdet abstirpe nepotes electi sui
et seme eius q diligit dnm no corrum
pet Dedit aut reliquum iacob 7 dauid
et de ipsa stirpe 7 finem habuit Sa
lomon cu pribus suis 7 reliquit post
se de semine suo gentis stulticiam
et minutu prudencia roboam qui
auertit gentem consilio suo Et ieroboam
filiu nabath q peccare fecit isrl
et dedit effraym viam peccandi
et plurima redundauerunt pcca eoz
Valde enim auerterunt eos a terra sua
et quesiuit omes nequicias usqz dum per
ueniret ad illos defensio et ab om
nibus peccatis liberauit eos

Cxlviii

Et surrexit helias ppha qsi
ignis et vbm ipius quasi fa
cula ardebat q induxit in illos
famem et irritantes illu inuidia
sua pauci facti sunt no poterant
enim sustinere pcepta dni Vbo dni
continuit celu 7 deiecit a se ig
nem ter Sic amplificatus est
helias in mirabilibus suis et quis
pt similiter gloriari tibi Qui sustu
listi mortuu ab inferis de sorte
mortis in vbo dni dei Qui deiecis
ti reges ad perniciem 7 confregisti
facile potenciam eoz 7 gloriosos de
lecto suo Qui audisti in syna iu
diciu et in oreb iudicia defensio
nis Qui vngis reges ad penitenciam
et pphetas facis successores post
te Qui receptus es in turbine
ignis in curru equoz igneoz Qui
inscriptus es in iudiciis tempoz leni
re iracundiam dni conciliare cor pa
tris ad filium 7 restituere tribus
iacob Beati sunt qui te viderunt
et in amicicia tua decorati sunt Nam
nos vita viuimus tantu post mor
tem aut no erit tale nomen nrm He
lias q in turbine tectus est 7 in heli
zeo completus est spus eius In diebus
suis no pertimuit pncipem 7 po
tencia nemo vicit illum Nec superauit

eum verbum aliquod et mortuum prophetavit
corpus eius. In vita sua fecit mo
stra et in morte mirabilia operatus
est. In omnibus hiis non penituit populus
et non recesserunt a peccatis suis usque
dum eiecti sunt de terra sua et dispersi
sunt in omnem terram. Et relicta est gens
perpauca et princeps in domo david.
Quidam ipsorum fecerunt quod placeret
deo. Alii autem multa commiserunt peccata.
Ezechias munivit civitatem suam et
induxit in medium ipsius aquam et
fodit ferro rupem et edificavit ad aquam
puteum. In diebus ipsius ascendit Sen
nacherib et misit rapsacen et
sustulit manum suam contra illos et
extulit manum suam in syon et super
bus factus est potentia sua. Tunc mo
ta sunt corda et manus ipsorum et dolu
erunt quasi mulieres parturientes et invo
caverunt dominum misericordem et expanden
tes manus suas extulerunt ad celum
et sanctus dominus deus exaudivit cito vo
cem ipsorum. Non est commemoratus pec
catorum illorum neque dedit illos inimi
cis suis sed purgavit illos in manu
Ysaye sancti prophete. Deiecit castra assi
riorum et contrivit illos angelus dei.
Nam fecit Ezechias quod placuit deo
et ambulavit fortiter in via david
patris sui quam mandavit illi ysaias propheta
magnus et fidelis in conspectu
dei. In diebus ipsius retro rediit
sol et addidit regi vitam. Spiritu
magno vidit ultima et consolatus
est lugentes in syon usque in sempiternum.
Ostendit futura et abscondita antequam evenirent.

Memoria Josie in compositione Cxlix

Memoria Josie in compositionem
odoris facta est opus pigmen
tarii. In omni ore quasi mel indulcabit
eius memoria et ut musica in convi
vio vini. Ipse est directus divinitus
in penitentia gentis et tulit abhominationes
impietatis et gubernavit ad dominum cor
ipsius et in diebus peccatorum corro
boravit pietatem. Preter david et
Ezechiam et Josiam omnes reges
peccatum commiserunt. Nam reliquerunt le
gem altissimi potentes reges iude
et contempserunt timorem dei. Dederunt
enim regnum suum aliis et gloriam suam
genti aliene. Incenderunt electam sanc
titatis civitatem et desertas fecerunt vias
ipsius in manu Jeremie. Nam male trac
taverunt illum qui a ventre matris con
secratus est propheta evertere et eruere et
perdere et iterum edificare et renovare.
Ezechiel qui vidit conspectum glorie
quam ostendit illi in curru cherubim. Nam
commemoratus est inimicorum in ymbre
bene facere illis qui ostenderunt vias
rectas. Et duodecim prophetarum ossa pullu
lent de loco suo. Nam corroboraverunt
iacob et redemerunt se in fide
virtutis. Quomodo amplificemus
Zorobabel. Nam et ipse quasi signum in
dextera manu sic et Jhesum filium
Josedech. Qui in diebus suis edi
ficaverunt domum et exaltaverunt tem
plum sanctum domino paratum in gloriam sempiternam.
Et neemias in memoria multi
temporis qui erexit nobis muros eversos
et stare fecit portas et seras qui
erexit domos nostras. Nemo natus est
in terra qualis enoch. Nam et ipse receptus est
a terra. Et ioseph qui natus est homo princeps
fratrum firmamentum gentis rector fratrum stabili
mentum populi et ossa ipsius visitata sunt et post
mortem prophetaverunt. Seth et Sem apud homines gloriam
adepti sunt et super omnem animam in origine
Adam

Simeon onie filius Cap. l. sacerdos magnus qui in vita sua suffulsit domum et in diebus suis corroborauit templum. Templi etiam altitudo ab ipso fundata est duplex edificacio et excelsi parietes templi. In diebus ipsius emanauerunt putei aquarum et quasi mare supra modum adimpleti sunt. Qui curauit gentem suam et liberauit eam a perdicione. Qui preualuit amplificare ciuitatem qui adeptus est gloriam in conuersacione gentis et ingressum domus et atrii amplificauit. Quasi stella matutina in medio nebule et quasi luna plena in diebus suis lucet et quasi sol refulgens sic ille refulsit in templo dei. Quasi arcus refulgens inter nebulas glorie et quasi flos rosarum in diebus vernis. Quasi lilia que sunt in transitu aque et quasi thus redolens in diebus estatis. Quasi ignis effulgens et thus ardens in igne. Quasi vas auri solidum ornatum omni lapide precioso. Quasi oliua pullulans et cipressus se in altitudinem extollens in accipiendo ipsum stolam glorie et vestiri eum in consumacione virtutis. In ascensu altaris sancti gloriam dedit sanctitatis amictum. In accipiendo autem partes de manu sacerdotum et ipse stans iuxta aram et circa illum corona fratrum quasi plantacio cedri in monte libano sic circa steterunt quasi rami palme et omnes filii aaron in gloria sua. Oblacio autem domini in manibus ipsorum coram omni sinagoga israel et consumacione fungens in aram amplificare oblacionem excelsi regis porrexit manum suam in libacione et libauit de sanguine vue. Effudit in fundamento altaris odorem diuinum excelso principi. Tunc exclamauerunt filii aaron in tubis productilibus sonuerunt et auditam fecerunt magnam vocem in memoria coram deo. Tunc omnis populus simul properauerunt et ceciderunt in faciem super terram adorare dominum deum suum et dare preces omnipotenti excelso deo. Et amplificauerunt psallentes in vocibus suis et in magna domo auctus est sonus suauitate plenus. Et rogauit populus dominum excelsum in prece usque dum perfectus est honor domini et munus suum perfecerunt. Tunc descendens extulit manus suas in omnem congregacionem filiorum israel dare gloriam deo a labiis suis et in nomine ipsius gloriari et iterauit oracionem suam volens ondere virtutem dei. Et post rursus plus orauit deum omnium quia magna fecit in omni terra. Qui auxit dies nostros a ventre matris nostre et fecit nobiscum secundum suam misericordiam. Det nobis iocunditatem cordis et fieri pacem in diebus nostris in israel per dies sempiternos credere israel nobiscum esse misericordiam dei ut liberet nos in diebus suis. Duas gentes odit anima mea tercia autem non est gens quam oderim. Qui sedent in monte seyr et philistiim et stultus populus qui habitat in sichimis. Doctrinam sapiencie et disciplinae scripsit in codice hoc ihesus filius syrach Iherosolimita qui renouauit sapienciam de corde suo. Beatus qui in istis versatur bonis qui ponit illa in corde suo sapiens erit semper. Si enim hec fecerit ad omnia valebit quia lux dei vestigium eius.

Confitebor tibi domine rex Cap. li. et collaudabo te deum saluatorem meum. Confitebor nomini tuo

qm adiutor et protector factus es mi
et liberasti corpus meum a perdicione
a laqueo lingue inique et a labiis
operancium mendacium Et in conspectu
astancium factus es mi adiutor et libe-
rasti me secundum multitudinem misericordie no-
minis tui A rugientibus ad escam
de manibus querencium animam meam
et de portis tribulacionum que cir-
cumdederunt me A pressura flamme que
circumdedit me et in medio ignis
non sum estuatus De altitudine
ventris inferi et a lingwa coinqui-
nata et a verbo mendacii A rege ini-
quo et lingwa iniusta Laudabit
usque ad mortem anima mea dominum et vi-
ta mea appropinquans erat in inferno
deorsum Circumdederunt me undique
et non erat qui adiuvaret Respiciens
eram ad adiutorium hominum et non erat
Memoratus sum misericordie tue domine et co-
operacionis que a seculo sunt quoniam eruis sus-
tinentes te et liberas eos de ma-
nibus gencium Exaltasti super terram
habitacionem meam et pro morte defluen-
ti deprecatus sum Invocavi dominum pa-
trem domini mei ut non derelinquat
me in die tribulacionis mee et in tempore
superborum sine adiutorio Laudabo
nomen tuum assidue et collaudabo
illud in confessione et exaudita est
oracio mea Liberasti me de perdicione
et eripuisti me de tempore iniquo Propterea
confitebor et laudem dicam tibi et be-
dicam nomini domini Cum adhuc iunior sum
priusquam oberrarem quesivi sapienciam
palam in oracione mea Ante tempus postu-
labam pro illa et usque in novissimis inqui-
ram eam et florebit tamquam precox uva
Letatum est cor meum in ea ambulavit
pes meus iter rectum A iuventute
mea investigabam eam Inclinavi modice
aurem meam et excepi illam Multam inve-
ni in meipso sapienciam et multum profeci
in ea Danti michi sapienciam dabo gloriam Con-
siliatus sum enim ut facerem illam Zela-
tus sum bonum et non confundar Col-
luctata est anima mea in illo et in faciendo
eam confirmatus sum Manus meas
extendi in altum et in sapiencia eius luxit
anima mea et ignorancias meas illumi-
navit Animam meam direxi ad illam
et in agnicione inveni eam Possedi cum
ipsis cor ab inicio propter hoc non dere-
linquar Venter meus conturbatus
est querendo illam propterea possidebo bonam
possessionem Dedit enim michi dominus
lingwam mercedem meam et in ipsa lau-
dabo eum Appropiate ad me et congregate
vos in domo discipline Quid adhuc
retardatis et quid dicitis in his
Anime vestre sitiunt vehementer Aperui
os meum et locutus sum Comparate vo-
bis sine argento sapienciam et collum vestrum
subicite iugo eius et suscipiat anima
vestra disciplinam in proximo est enim invenire
eam Videte oculis vestris quia modicum
laboravi et inveni michi multam requiem
Assumite vobis disciplinam in multo
numero argenti et copiosum aurum possi-
dete in ea Letetur anima vestra in misericordia
eius et non confundemini in laude ipsius
Operamini opus vestrum ante tempus et
dabit vobis mercedem vestram in tempore suo

Incipit prologus in ysayam prophetam

Nemo cum prophetas versibus vi-
derit esse descriptos metro
eos estimet apud hebreos li-
gari et aliquid simile habere de psal-
mis vel operibus salomonis sed quod
in demostene et tullio solet fieri

ut prosa scribantur et commata quae utique prosa et non versibus conscripserunt. Nos quoque utilitati legentium providentes interpretationem novam novo scribendi genere distinximus. Ac primum de Ysaia sciendum quod in sermone suo disertus sit, quippe ut vir nobilis et urbane eloquentiae nec habens quicquam in eloquio rusticitatis admixtum. Unde accidit ut pre ceteris florem sermonis eius translatio non potuerit observare. Deinde etiam hoc adiciendum quod non tam propheta dicendus sit quam evangelista. Ita enim universa Christi ecclesieque misteria ad liquidum persecutus est ut non eum putes de futuro vaticinari sed de preteritis historiam texere. Unde conicio noluisse tunc temporis Septuaginta interpretes fidei sue sacramenta perspicue ethnicis prodere ne sanctum canibus et margaritas porcis darent. Que cum hanc editionem legeritis ab illis animadvertetis abscondita. Nec ignoro quanti laboris sit prophetas intelligere nec facile quempiam posse iudicare de interpretatione nisi intellexerit ante que legerit. Nos quoque patere morsibus plurimorum qui stimulante invidia quod consequi non valent despiciunt. Sciens ergo et prudens in flammam mitto manum. Et nichilominus hoc a fastidiosis lectoribus precor ut quomodo Greci post Septuaginta translatores Aquilam et Symmachum et Theodotionem legunt vel ob studium doctrine sue vel ut Septuaginta magis ex collatione eorum intelligant, sic et isti saltem unum post priores habere dignentur. Legant prius et postea despiciant ne videantur non ex iudicio sed ex odii presumptione ignorata dampnare. Prophetavit autem Ysaias in Ierusalem et in Iudea necdum decem tribubus in captivitatem ductis ac de utroque regno nunc commixtim nunc separatim texit oraculum. Et cum interdum ad presentem respiciat historiam et post Babilonice captivitatis reditum populi significet in Iudeam, tamen omnis eius cura de vocatione gentium et de adventu Christi est. Quem quanto plus amatis, o Paula et Eustochium, tanto magis ab eo petite ut pro obtrectatione presenti qua me indesinenter emuli laniant, ipse michi mercedem restituat in futurum, qui scit me ob hoc in peregrine lingue eruditione sudasse ne Iudei de falsitate scripturarum ecclesiis eius diutius insultarent.

Explicit prologus beati Jeronimi in Isayam prophetam

Incipit Isayas Capitulum primum

Visio ysaye filij Amos quā
vidit sup iudā et hrlm in
diebus ozie Joatham achaz
ezechie regū iuda Audi
te celi et auribus p̄cipe terra qm
dns locutus e filios enutrui et
exaltaui ipi aut̄ spreuerūt me
cognouit bos possessorē sūu et
asin⁹ p̄sepe dm̄ sui Israel aut̄ non
cognouit me et pp̄⁹ meus non in
tellexit Ve gēti peccatrici pplo g̃
iui iniquitate semini nequa filijs sce
lestis Dereliquerūt dn̄m blasphe
mauerūt sanctū israel abalienati sūt
retrorsū Quare quo plaga vob
vltra addetis p̄uaricātes Omne
caput languidū et omne cor mes
rens A planta pedis usq; aduertice
non est in eo sanitas Vulnus et liuor
et plaga tumens non est circūligata
nec curata medicamine neque
fota oleo Terra vra deserta ciui
tates vre succense igni Regionem
vram coram vobis alieni deuorant
et desolabitur sicut in vastitate
hostili et derelinquet filia syon ut
umbraculū in vinea et sicut tugu
riū in cucumerario sicut ciuitas
q̄ vastat Nisi dns exercituū reliq̄s
set nobis semen q̄si sodoma fuis
semus et q̄si gomorre similes essem⁹
Audite verbū dn̄i principes sodomor⁹
p̄cipite auribus legē dei nr̄i pp̄le
gomorre Quo mihi multitudinis
victimarū vestrarū dicit dn̄s plenus
sum holocaustis arietū et adipem
pinguium et sanguine vitulorū
et agnor⁹ et hircor⁹ nolui Cum ve
niretis ante conspectum meum q̄s q̄siuit
hec de manibus vris ut ambuletis
in atriis meis Ne offeratis ultra
sacrificium frustra incensum abhomi
natio est mihi Neomeniam et sabbm et
festiuitates alias non ferā iniqui
tas est cetus Kalendas vras et
solennitates vras odiuit anima mea
facta sunt mihi molesta laborauī sustī
nens Et cū extenderitis manus vras
auferā oculos meos a vobis et cū
multiplicaueritis orōnē non exaudiam
manus enim vre sanguine plene sunt
Lauamini mundi estote auferte ma
lū cogitationū vrarū ab oculis meis
Quiescite agere pessime discite benefacere
querite iudiciū subuenite oppresso
iudicate pupillo defendite viduā
et venite et arguite me dr̄s dns Si fue
rint peccata vra ut coccinum q̄si nix dealba
buntur Et si fuerint rubra q̄si vermi
culus velut lana alba erunt Si
volueritis et audieritis me bona terre
comedetis Quod si nolueritis et me
ad iracundia prouocaueritis gladius
devorabit vos q̄a os dn̄i locutum est
Quomodo facta est meretrix ciuitas fi
delis plena iudicio Justicia habitā
in ea nunc autē homicidia Argentū tuū
versum est in scoriam Vinum tuum mixto
tum est aq̄ Principes tui infideles socij
furum Omnes diligunt munera sequūtur
retributiones Pupillo non iudicant et
causa vidue non ingreditur ad eos
Propterea ait dns deus exercituum fortis
israel Heu consolabor super hostibus
meis et vindicabor de inimicis meis
Et conuertā manum meam ad te et excoco
quasi ad purum scoriā tuā et auferam
omne stagnum tuum et restituam iudi
ces tuos ut prius fuerunt et consilia
rios tuos sicut a principio et post hoc
vocabis ciuitas iusti urbs fidelis
Sion in iudicio redimetur et reduces
ea in iustitia Et conteret scelestos

et peccatores simul et qui dereliquerunt
dominum consumentur. Confundentur enim ab
ydolis quibus sacrificaverunt et eru-
bescetis super ortis quos elegeratis
cum fueritis velud quercus defluentibus
foliis et velud ortus absque aqua
et erit fortitudo vestra ut favilla
stuppe et opus vestrum quasi scintilla
et succendetur utrumque simul et non
erit qui extinguat.

Capitulum ij

Verbum quod vidit ysayas fi-
lius amos super iudam et ierusalem
Et erit in novissimis diebus preparatus
mons domus domini in vertice mon-
tium et elevabitur super colles et fluent
ad eum omnes gentes et ibunt popu-
li multi et dicent Venite et ascen-
damus ad montem domini et ad domum dei
iacob et docebit nos vias suas
et ambulabimus in semitis eius
quia de syon exibit lex et verbum
domini de ierusalem Et iudicabit gentes
et arguet populos multos Et confla-
bunt gladios suos in vomeres et lan-
ceas suas in falces Non levabit
gens contra gentem gladium nec exercebun-
tur ultra ad prelium Domus iacob
Venite et ambulemus in lumine domini dei
mei Proiecisti enim populum tuum domum
iacob quia repleti sunt ut olim et
augures habuere ut philistiim
et pueris alienis adheserunt Repleta
est terra auro et argento et non est finis
thesaurorum eius Et repleta est terra
equis et innumerabiles quadrige eius
Et repleta est terra eius ydolis opus
manuum suarum adoraverunt quod fe-
cerunt digiti eorum Et incurvavit se
homo et humiliatus est vir Ne ergo dimit-
tas eis Ingredere in petram abscon-
dere in fossa humo a facie timoris
domini et a gloria maiestatis eius Oculi
sublimis hominis humiliati sunt et incur-
vabitur altitudo virorum Exaltabi-
tur autem dominus solus in die illa quia dies
domini exercituum super omnem superbum et
excelsum et super omnem arrogantem
et humiliabitur et super omnes cedros
libani sublimes et erectas et super
omnes quercus basan et super omnes
montes excelsos et super omnes colles
elevatos et super omnem turrim excel-
sam et super omnem murum munitum
et super omnes naves tharsis et super
omne quod visu pulchrum est Et incur-
vabitur omnis sublimitas hominum et humili-
abitur altitudo virorum Et elevabi-
tur dominus solus in die illa et ydola pe-
nitus conterentur et introibunt in spelun-
cas petrarum et voragines terre a fa-
cie fortitudinis domini et a gloria ma-
iestatis eius cum surrexerit percutere
terram In die illa proiciet homo vana
ydola argenti sui et simulachra
auri sui que fecerat sibi ut adora-
ret talpas et vespertiliones et in-
gredietur scissuras petrarum et
in cavernas saxorum a facie fortitu-
dinis domini et a gloria maiestatis eius
cum surrexerit percutere terram Quiesci-
te ergo ab homine cuius spiritus in naribus
eius est quia excelsus reputatus est ipse

Capitulum iij

Ecce enim dominator dominus exercituum
auferet ab ierusalem et a iuda va-
lidum et fortem omne robur panis
et omne robur aque fortem et virum
bellatorem et iudicem et prophetam
et ariolum et senem principem super quinquaginta
et honorabilem vultu et consiliarium
sapientem de architectis et prudentem
eloquii mistici Et dabo pueros
principes eorum et effeminati dominabuntur
eis et corruet populus vir ad virum

Unusquisque ad proximum suum tumultuabitur puer contra senem et ignobilis contra nobilem. Apprehendet enim vir fratrem suum domesticum patris sui dicens Vestimentum tibi est princeps esto noster ruina autem hec sub manu tua. Respondebit in die illa dicens Non sum Non sum medicus et in domo mea non est panis neque vestimentum. Nolite constituere me principem populi. Ruit enim ierusalem et iuda concidit quia lingua eorum et adinventiones eorum contra dominum ut provocarent oculos maiestatis eius. Agnitio vultus eorum respondebit eis et peccatum suum quasi sodoma predicaverunt nec absconderunt. Ve anime eorum quoniam reddita sunt eis mala. Dicite iusto quoniam bene quoniam fructum adinventionum suarum comedet. Ve impio in malum retributio enim manuum eius fiet ei. Populum meum exactores sui spoliaverunt et mulieres dominate sunt eis. Popule meus qui beatum te dicunt ipsi te decipiunt et viam gressuum tuorum dissipant. Stat ad iudicandum dominus et stat ad iudicandos populos. Dominus ad iudicium veniet cum senatoribus populi sui et principibus eius. Vos enim depasti estis vineam meam et rapina pauperis in domo vestra. Quare atteritis populum meum et facies pauperum commolitis dicit dominus deus exercituum. Et dixit dominus Pro eo quod elevate sunt filie syon et ambulaverunt extento collo et nutibus oculorum ibant et plaudebant et ambulabant et pedibus suis composito gradu incedebant Decalvabit dominus verticem filiarum syon et dominus crinem earum nudabit et pro vestimento eius ignominia. In die illa auferet dominus ornamenta calciamentorum et lunulas et torques et monilia et armillas et mitras et discriminalia et periscelidas et murenulas et olfactoriola et inaures et anulos et gemmas in fronte pendentes et mutatoria et palliola et linteamina et acus et specula et sindones et vittas et teristra. Et erit pro suavi odore fetor et pro zona funiculus et pro crispanti crine calvicium et pro fascia pectorali cilicium. Pulcherrimi quoque viri tui gladio cadent et fortes tui in prelio. Et merebunt atque lugebunt porte eius et desolata in terra sedebit. C. IIII

Et apprehendent septem mulieres virum unum in die illa dicentes Panem nostrum comedemus et vestimentis nostris operiemur tantummodo invocetur nomen tuum super nos aufer obprobrium nostrum. In die illa erit germen domini in magnificentia et gloria et fructus terre sublimis et exultatio hiis qui salvati fuerint de israel. Et erit omnis qui relictus fuerit in syon et residuus in ierusalem sanctus vocabitur omnis qui scriptus est in vita in ierusalem. Si abluerit dominus sordes filiarum syon et sanguinem ierusalem laverit de medio eius in spiritu iudicii et spiritu ardoris. Et creavit dominus super omnem locum montis syon et ubi invocatus est nubem per diem et fumum et splendorem ignis flammantis in nocte. Super omnem enim gloriam protectio et tabernaculum erit in umbraculum diei ab estu et in securitatem et in absconsionem a turbine et a pluvia. C. V

Cantabo dilecto meo canticum patruelis mei vinee sue. Vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei et sepivit eam et lapides collegit ex illa et plantavit vineam electam et edificavit turrim in medio eius

et torcular exstruxit ideo exspectauit ut faceret vuas et fecit labrusras Nunc go habitatores hrlm et viri iuda iudicate mter me et vineam meam Quid est quod debui ultra facere vineae meae et non feci in ea Ideo exspectauit ut faceret vuas et fecit labrusras Et nunc ostendam vobis quid ego faciam vineae meae Auferam sepem eius et erit in direptionem Diruam maceriam eius et erit in conculcationem et ponam eam desertam Non putabitur et non fodietur et ascendent sentes et spinae et nubibus mandabo ne pluat super eam ymbrem Vinea enim dni exercituum domus israel est et viri iuda delectabile germen eius Et exspectauit ut faceret iudicium et ecce iniquitas et iustitia et ecce clamor Ve qui coniungitis domum ad domum et agrum agro copulatis usque ad terminum loci Numquid habitabitis soli vos in medio terre In auribus meis sit haec dicit dns exercituum nisi domus multe deserte fuerint grandes et pulchre et absque habitatore Decem enim iugera vineae facient lagunculam vnam et qui coserit modios sementis facient modios tres Ve qui consurgitis mane ad sectandam ebrietatem et potatis usque ad vesperam ut vino estuetis Et cythara et lyra et tympanum et tibia et vinum in conviviis vestris et opus dni non respicitis nec opera manuum eius considerastis Propter captiuus populus meus quia non habuit scientiam et nobiles eius interierunt fame et multitudo eius sitiendo exaruit Propterea dilatauit infernus animam suam et aperuit

os suum absque vllo termino et descendet fortes eius et populus eius et sublimes et gloriosi eius ad eum Et incurvabitur homo et humiliabitur vir et oculi sublimium deprimentur Et exaltabitur dns exercituum in iudicio et deus sanctus sanctificabitur in iustitia Et pascentur agni secundum ordinem suum et deserta vberta te vsque aduenae comedent Ve qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis et quasi vinculum plaustri peccatum Et qui dicitis festinet et cito veniat opus eius ut videamus et appropiet et veniat consilium sancti israel et sciemus Ve qui dicitis malum bonum et bonum malum ponentes tenebras lucem et lucem tenebras ponentes amarum in dulce et dulce in amarum Ve qui sapientes estis in oculis vestris et coram vobismetipsis prudentes Ve qui potentes estis ad bibendum vinum et viri fortes ad miscendam ebrietatem Ve qui iustificatis impium pro muneribus et iustitiam iusti auferetis ab eo Propter hoc sicut devorat stipulam flamma ignis et carbones fenum exurit sic radix eorum quasi favilla erit et germen eorum ut pulvis ascendet Proiecerunt enim legem dni exercituum et eloquium sancti israel blasphemauerunt Ideo iratus est furor dni in populo suo et extendit manum suam super eum et percussit eum et conturbati sunt montes et facta sunt mortes eorum quasi stercus in medio platearum In hys omnibus non est auersus furor eius sed adhuc manus eius extenta Et leuabit signum in

ve qui dicitis bonum malum &c
Isay 5 nota

nationibus procul et sibilabit ad eum
de finibus terre Et ecce festinus
velociter veniet Non est deficiens neque
laborans in eo Non dormitabit neque
dormiet neque solvetur cingulum re
num eius nec rumpetur corrigia calci
amenti eius Sagitte eius acute
et omnes arcus eius extenti Ungu
le equorum eius ut silex et rote eius
quasi impetus tempestatis Rugitus
eius ut leonis rugiet ut catuli
leonum et frendet et tenebit predam
et amplexabitur et non erit qui eruat
et sonabit super eum in die illa sicut
sonitus maris Aspiciemus in terram
et ecce tenebre tribulationis et
lux obtenebrata est in caligine eius

In anno quo mortuus est VI
rex Ozias vidi dominum sedentem
super solium excelsum et elevatum et
plena erat domus a magestate
eius et ea que sub ipso erant reple
bant templum Seraphim stabant
super illud Sex ale uni et sex ale al
teri Duabus velabant faciem eius
et duabus velabant pedes eius et
duabus volabant Et clamabant
alter ad alterum et dicebant Sanctus sanctus
sanctus dominus deus exercituum plena
est omnis terra gloria eius Et commota
sunt super liminaria cardinum a voce
clamantis et domus impleta est fumo
Et dixi Ve michi quia tacui quia vir pol
lutus labiis ego sum et in medio populi
polluta labia habentis ego habito
et regem dominum exercituum vidi oculis
meis Et volavit ad me unus de
seraphim et in manu eius calculus
quem forcipe tulerat de altari et teti
git os meum et dixit Ecce tetigi
hec labia tua et auferetur iniquitas
tua et peccatum tuum mundabitur Et au
divi vocem domini dicentis Quem mittam
et quis ibit ex nobis Et dixi Ec
ce ego sum mitte me Et dixit Vade
et dices populo huic Audite audien
tes et nolite intelligere et videte
visionem et nolite cognoscere Exceca
cor populi huius et aures eius aggrava
et oculos eius claude ne forte videat
oculis et auribus suis audiat
et corde suo intelligat et convertatur
et sanem eum Et dixi Usquequo domine
Et dixit Donec desolentur civitates
absque habitatore et domus sine homine
et terra relinquetur deserta et longe faciet
et dominus homines et multiplicabitur
que derelicta fuerat in medio terre et adhuc
in ea decimatio et convertetur et erit in
ostensionem sicut therebintus et sicut
quercus que expandit ramos suos
Semen sanctum erit id quod steterit in ea

Et factum est in diebus Achaz VII
filii Joathan filii Ozie regis
iuda ascendit Rasin rex Syrie et
Facee filius Romelie rex Israel in Ierusalem
ad preliandum contra eam et non potuerunt
debellare eam Et nunciaverunt do
mui David dicentes Requievit Sy
ria super Effraym Et commotum est
cor eius et cor populi eius sicut mo
ventur ligna silvarum a facie venti
Et dixit dominus ad Ysayam Egre
dere in occursum Achaz tu et qui dere
lictus est Jasub filius tuus ad extre
mum aqueductus piscine superioris
in via agri fullonis et dices ad eum
Vide ut sileas Noli timere et cor
tuum ne formidet a duabus cau
dis titionum fumigantium istorum
in ira furoris Rasin regis Syrie
et filii Romelie eo quod consilium inie

contra te syria malum et effraym
et filius romelie dicens. Ascen-
damus ad iudam et suscitemus
eum et avellamus eum ad nos et
ponamus regem in medio eius
filium tabeel. Hec dicit dominus deus.
Non stabit et non erit istud sed ca-
put syrie damascus et caput
damasci rasyn. Et adhuc lxv
anni et desinet effraym esse populus
et caput effraym samaria et
caput samarie filius romelie.
Si non credideritis non permane-
bitis. Et adiecit dominus loqui ad
achaz dicens. Pete tibi signum
a domino deo tuo in profundum infer-
ni sive in excelsum supra. Et dixit
achaz. Non petam et non temptabo
dominum. Et dixit. Audite ergo domus
david. Numquid parum vobis est mo-
lestos esse hominibus quia molesti es-
tis et deo meo. Propter hoc dabit dominus
ipse vobis signum. Ecce virgo concipi-
et et pariet filium et vocabit nomen
eius emanuel. Butirum et mel come-
det ut sciat reprobare malum et eligere
bonum. Quia antequam sciat puer re-
probare malum et eligere bonum derelinquetur
terra quam tu detestaris a facie duo-
rum regum istorum. Adducet dominus super
te et super populum tuum et super domum patris
tui dies qui non venerunt a diebus
separacionis effraym a iuda cum rege
assiriorum. Et erit in die illa sibila-
bit dominus musce que est in extremo flumi-
num egipti et api que est in terra assur
et venient et requiescent omnes in tor-
rentibus vallium et cavernis petrarum
et in omnibus frutectis et in universis
foraminibus. In die illa radet dominus
in novacula acuta in hiis que trans
flumen sunt in rege assiriorum caput
et pilos pedum et barbam universam.
Et erit in die illa nutriet homo
vaccam boum et duas oves et pre uber-
tate lactis comedet butirum. Bu-
tirum enim et mel manducabit omnis
qui relictus fuerit in medio terre.
Et erit in die omnis locus ubi fuerint
mille vites mille argenteis in spi-
nas et in vepres erit. Cum sagittis
et arcu ingredietur illuc. Vepres
enim et spine erunt in universa terra et
omnes montes qui in sarculo sarientur
non veniet illuc terror spinarum
et veprium et erit in pascua bovis
et in conculcacionem pecoris. Capitulum

Et dixit dominus ad me. Sume
tibi librum grandem et scribe in
eo stilo hominis velociter spolia detra-
he cito predare. Et adhibui mihi
testes fideles. Uriam sacerdotem
et zachariam filium barachie et
accessi ad prophetissam et concepit et
peperit filium. Et dixit dominus ad me.
Voca nomen eius accelera spolia
detrahe festina predari. Quia antequam
sciat puer vocare patrem suum et
matrem suam auferetur fortitudo
damasci et spolia samarie coram
rege assiriorum. Et adiecit dominus
loqui ad me adhuc dicens. Pro eo
quod abiecit populus iste aquas syloe que
vadunt cum silencio et assumpsit ma-
gis rasyn et filium romelie. Propter
hoc ecce dominus adducet super eos aquas
fluminis fortes et multas regem assi-
riorum et omnem gloriam eius et ascen-
det super omnes rivos eius et fluet
super universas ripas eius et ibit per
iudam inundans et transiens usque
ad collum veniet et erit extensio ala-
rum eius implens latitudinem terre
tue o emanuel. Congregamini populi
et audite universe procul terre

Confortamini et vincimini accingite vos
et vincimini. Inite consilium et dissipabi-
tur. Loquimini verbum et non fiet quia nobiscum
deus. Hec enim ait dominus ad me sicut
in forti manu erudivit me ne irem
in via populi huius dicens. Non dicatis
coniuracio omnia enim que loquitur populus
iste coniuracio est et timorem eius ne pa-
veatis neque timeatis. Dominum exercituum
ipsum sanctificate. Ipse pavor vester et ipse
terror vester et erit vobis in sanctificacionem.
In lapidem autem offensionis et in petram
scandali duabus domibus israel in
laqueum et in ruinam habitantibus ierusalem
et offendent ex eis plurimi et cadent
et conterentur et irretientur et capientur.
Liga testimonium signa legem in discipu-
lis meis. Et expectabo dominum qui
abscondit faciem suam a domo iacob
et prestolabor eum. Ecce ego et pueri
mei quos michi dedit dominus in signum et
in portentum israel a domino exercituum qui
habitat in monte syon. Et cum dixerint
ad vos querite a phitonibus et a di-
vinis qui strident in incantacionibus suis.
Numquid non populus a deo suo requiret
visionem pro vivis ac mortuis. Ad
legem magis et ad testimonium. Quod si
non dixerint iuxta verbum hoc non erit
eis matutina lux. Et transibit per eam
et corruet et esuriet et cum esurierit
irascetur et maledicet regi suo et
deo suo. Et suspiciet sursum et ad
terram intuebitur. Et ecce tribulacio
et tenebre dissolucio et angustia et
caligo persequens et non poterit
avolare de angustia sua. C. ix

Primo tempore alleviata est terra
zabulon et terra neptalim et
novissimo aggravata est via maris
trans iordanem galilee gentium. Populus
qui ambulabat in tenebris vidit lu-
cem magnam habitantibus in regione umbre
mortis lux orta est eis. Multiplicasti
gentem non magnificasti leticiam. Le-
tabuntur coram te sicut qui letantur in
messe sicut exultant victores cap-
ta preda quando dividunt spolia. Iugum
enim oneris eius et virgam humeri eius
et sceptrum exactoris eius superasti si-
cut in die madian. Quia omnis violenta
predacio cum tumultu et vestimentum
mixtum sanguine erit in combustionem
et cibus ignis. Parvulus enim natus
est nobis filius datus est nobis. Et factus
est principatus super humerum eius et vo-
cabitur nomen eius admirabilis consili-
arius deus fortis pater futuri seculi prin-
ceps pacis. Multiplicabitur eius impe-
rium et pacis eius non erit finis. Super
solium david et super regnum eius sede-
bit ut confirmet et corroboret illud
in iudicio et iusticia amodo et usque
in sempiternum. Zelus domini exercituum
faciet hoc. Verbum misit dominus in iacob
et cecidit in israel. Et sciet populus
omnis effraym et habitantes samariam in
superbia et magnitudine cordis di-
centes. Lateres ceciderunt sed quadris
lapidibus edificabimus. Sicomo-
ros succiderunt sed cedros immuta-
bimus. Et elevabit dominus hostes ra-
sin super eum et inimicos eius in tumul-
tum vertet. Syriam ab oriente et philis-
tiim ab occidente et devorabunt israel
toto ore. In omnibus hiis non est aversus fu-
ror eius sed adhuc manus eius extenta.
Et populus non est reversus ad percucientem
se et dominum exercituum non exquisierunt.
Et disperdet dominus ab israel caput et
caudam incurvantem depravantem et refre-
nantem die una. Longevus et honorabilis
ipse est caput et propheta docens menda-
cium ipse cauda est. Et erunt qui bea-
tificant populum istum seducentes et qui
beatificantur precipitati. Propter hoc super

adolescentulis eius non letab' dns
et pupillorum eius adolescentulorum et
viduarum non miserebitur qr oīs
ypocrita est et nequam et vniusu os lo
cutu e stulticiam In oibus hijs non
e auersus furor eius sed adhuc man'
eius extenta Succensa e eñi quasi ignis
impietas Vepres et spinam vorabit
et succendetur in densitate saltus
et conuoluet' i superbia fumi In ira
dni exercitiuu conturbata est terra
et erit pp'l quasi esca ignis Vir fratri
suo non parcet et declinabit ad dexte
ram et esuriet et comedet ad sinistra
et non saturabitur Vnusquisqz car
ne brachij sui vorabit Manasses
effraym et effraym manassen sim'
ipsi contra iudam In oibz hijs non est
auersus furor eius sed adhuc man' eius ex
Ve qui condunt leges Cx tenta
iniquas et scribentes iustici
am scripserunt ut opprimerent i iudi°
pauperes et vim facerent cause hu
miliu ppli mei ut essent vidue preda
eorum et pupillos diriperent Quid
facietis in die visitatoris et calami
tatis de longe venientis Ad cuius co
fugietis auxiliu et ubi derelinquet'
gloriam vestram ne incuruemini sub vinclo
et cu interfectis cadatis Super oibz
hijs non e auersus furor eius Sz adhuc
man' eius extenta Ve assur virga fu
roris mei et baculus ipse e i manu
eorum indignacio mea Ad gentem
fallacem mittam eu et contra pplm
furoris mei Mandabo illi ut auferat
spolia et diripiat predam et ponat
illud i conculcacionem quasi lutu plate
arum Ipse aut non sic arbitrabitur et
cor eius non ita estimabit sed ad
conterendu erit cor eius et ad inter
niconem gentium non paucarum Dicet
enim Nunquid non principes mei simul
reges sunt Nunquid non ut charca
mis sic chalan Nunquid non ut
arfad sic emath Nunquid non ut
damascus sic samaria Quomodo inuenit
man' mea regna idoli Sic et simula
chra eorum de ierlm et de samaria
Nunquid non sicut feci samarie et ydo
lis eius sic faciam ierlm et simulach
ris eius Et erit cum impleuerit dns cuncta
opera sua i monte syon et i ierlm vi
sitabo super fructum magnifici cor
dis regis assur et super gloriam alti
tudinis oculorum eius Dixit eni in
fortitudine man' mee ego feci
et i sapiencia mea intellexi et abstu
li terminos pplorum et principes eoru
depredatus sum et detraxi quasi potens
i sublimi residentes et inuenit quasi
nidu man' mea fortitudinem
pplorum et sicut colliguntur oua que
derelicta sunt sic vniuersam terram
ego congregaui et non fuit qui mo
ueret pennam et aperiret os et garri
ret Nunquid gloriabitur securis contra
eu qui secat i ea aut exaltabitur
serra contra eu a quo trahitur
Quomodo si eleuaretur virga contra
leuantem se et exaltetur baculus qui
vtique lignu est Propter hoc mittet dna
tor dns exercitiuu i pinguibus eius
tenuitatem et subtus gloriam eius
succensa ardebit quasi combustio ig
nis Et erit lux israel in igne et
sanctus eius in flamma Et succendet
et deuorabit spinam eius et vepres
in die vna et gloria saltus eius et
carmeli eius ab aīa usqz ad car
nem consumetur Et erit terre
profugus et reliquie ligni saltus

eius p paucitate numabut' & puer
scribet eos Et erit in die illa non
adiciet residuum isrl & hij qui fu-
gerit de domo iacob inniti sup
eo q percutit eos sed innitet' super
dnm scm isrl in veritate Reliqe
convertent' reliquie inqua iacob ad
deu forte Si ei fuit pplus isrl qsi
harena maris relique convertentur
ex eo Consumacio abbreviata inu-
dabit iusticia Consumacoem ei & ab-
breviacom dns deus exercituum
faciet i medio oius tre ppter ho
dicit dns deus exercituum Noli ti-
mere pplus meus habitator syon ab
assur In virga ei percuciet te & ba-
culu suu levabit sup te i via e-
gipti Adhuc ei paululum modicu
q consumabitur indignacio mea et
furor meus sup scelus eorum et
suscitabit sup eu dns exercituum
flagellu iuxta plaga madian
et petra oreb et virga sua super
mare et elevabit eu i via egip-
ti Et erit in die illa auferetur onus
eius de humero tuo & iugum eius de
collo tuo et computrescet iugum a
facie olei Veniet i aioth transibit
cursim i magron apud magmas
comedabit vasa sua Transierunt
cursim gabaa sedes nra Obstu-
puit rama gabaa saulis fugit
hin i voce tua filia gallim atte-
de laysa paupercula anathot Mi-
gravit in edemena habitatores ga-
bim confortamini Adhuc dies e ut
i nobe stetur Agitabit manum
sua sup monte filie syon colle ihrlm
Ecce dnator dns exercituum con-
fringet laguncula i terrore & excel-
si statura succidentur & sublimes

humiliabut' & subvertent' condensa sal-
tus ferro & libanus cu excelsis cadet

Et egredietur virga de radice XI
Jesse et flos de radice eius
ascendet Et requiescet sup eu sps
dni Spus sapie et intellectus sps
consilij & fortitudis spus scie
et pietatis et replebit eu spus
timoris dni Non scdm visione ocu-
lorum iudicabit neq scdm auditu
aurium arguet sed iudicabit i ius-
ticia pauperes & arguet i equitate p
mansuetis tre Et percuciet terram
virga oris sui et spu labiorum suorum
interficiet impium Et erit iusticia ci-
gulum lumborum eius et fides cinctoriu
renum eius Habitabit lupus cu agno
et pardus cu edo accubabit Vitu-
lus et leo et oves simul morabuntur
et puer parvulus minabit eos Vitu-
lus & ursus pascentur simul requiescent
catuli eorum Et leo qsi bos comedet
paleas et delectabitur infans ab
ubere sup foramine aspidis & i caver-
na reguli qui ablactatus fuerit ma-
nu sua mittet Non nocebunt & no oc-
cidet in universo monte sco meo qr
repleta e terra scientia dni sicut aque
maris operientis In die illa radix
iesse qui stat in signu pplorum ipm gen-
tes deprecabuntur Et erit sepulchrum
eius gloriosum Et erit in die illa adi-
ciet dns scdo manum sua ad pos-
sidendum residuum ppli sui quod re-
linquetur ab assyriis & ab egipto
et a phetros et ab ethiopia et ab
helam et a sennaar et ab emath
et ab insulis maris Et levabit
dns signum in nacionibus & congregabit
profugos isrl & dispersos iuda
colliget a quatuor plagis tre

et auferetur scelus effraym et hos-
tes iuda peribunt Effraym non emula-
bitur iudam et iudas non pugnabit
contra effraym et volabunt in hume-
ros philistijm per mare simul preda-
buntur filios orientis ydumea
et moab preceptum manus eorum
et filij amon obedientes erunt
Et desolabit dominus linguam maris
egipti et leuabit manum suam
super flumen in fortitudine spiritus sui
et in virtute spiritus sui et percutiet eum
in septem riuis ita ut transeant per
eum calceati Et erit via residuo
populo meo qui relinquetur ab assiriis
sicut fuit israel in die qua ascendit de terra
Et dices in die CXII egipti
illa Confitebor tibi domine quoniam
Iratus es michi conuersus est furor tuus
et consolatus es me Ecce deus
saluator meus fiducialiter agam
et non timebo Quia fortitudo mea
et laus mea dominus et factus est michi in sa-
lutem Haurietis aquas in gaudio
de fontibus saluatoris et dicetis
in illa die confitemini domino et inuoca-
te nomen eius Notas facite in po-
pulis adinuentiones eius mementote
quoniam excelsum est nomen eius Cantate
domino quoniam magnifice fecit annunci-
ate hoc in uniuersa terra Exulta
et lauda habitacio syon quoniam mag-
nus in medio tui sanctus israel CXIII
Onus babilonis quod vidit
ysayas filius amos propheta
Super montem caliginosum leuate sig-
num exaltate vocem Leuate manum et in-
grediantur portas duces Ego man-
daui sanctificatis meis et vocaui for-
tes meos in ira mea exultantes
in gloria mea Vox multitudinis in mon-
tibus quasi populorum frequentium vox sonitus
regum gencium congregatarum Dominus ex-
ercituum precepit milicie belli veni-
entibus de terra procul a summitate
celi dominus et vasa furoris ut disper-
dat omnem terram Vlulate quia prope
dies domini quasi vastitas a domino veniet
propter hoc omnes manus dissoluentur
et omne cor hominis tabescet et conteretur
Torsiones et dolores tenebunt quasi
parturiens dolebunt Vnusquisque
ad proximum suum stupebit facies
combuste vultus eorum Ecce dies domini
veniet crudelis et indignacionis plena
et ire furorisque ad ponendam terram
in solitudinem et peccatores eius conteren-
dos de ea Quoniam stelle celi et splen-
dor earum non expandent lumen suum
Obtenebratus est sol in ortu suo et
luna non splendebit in lumine suo et
visitabo super orbis mala et contra
impios iniquitatem eorum et quiescere
faciam superbiam infidelium et arrogan-
tiam fortium humiliabo Preciosior erit
vir auro et homo mundo obrizo
Super hoc celum turbabo et mouebitur
terra de loco suo propter indignacionem
domini exercituum et propter diem ire furo-
ris eius Et erit quasi damula fugi-
ens et quasi ouis et non erit qui congre-
get Vnusquisque ad populum suum con-
uertetur et singuli ad terram suam
fugient Omnis qui inuentus fuerit occi-
detur et omnis qui superuenerit cadet in
gladio Infantes eorum allidentur
et in oculis eorum diripientur domus
eorum et vxores eorum violabuntur
Ecce ego suscitabo super vos me-
dos qui argentum non querant nec
aurum velint sed sagittis paruulos
interficient et lactantibus vteri non
miserebuntur et super filios non parcet

oculus eorum. Et erit babilon civitas illa gloriosa in regnis inclita in superbia chaldeorum sicut subvertit dominus sodomam et gomorram. Non habitabitur usque in finem et non fundabitur usque ad generationem et generationem neque ponet ibi tentoria arabs neque pastores requiescent ibi sed requiescent ibi bestie et replebuntur domus eorum draconibus et habitabunt ibi strutiones et pilosi saltabunt ibi et respondebunt ibi ulule in edibus eorum et sirenes in delubris voluptatis.

Prope est ut veniat tempus eius et dies eius non elongabuntur. Capitulum XIIII

Miserebitur enim dominus iacob et eliget adhuc de israel et requiescere eos faciet super humum suam. Adiungetur advena ad eos et adherebit domui iacob et tenebunt eos populi et adducent eos in locum suum et possidebit eos domus israel super terram domini in servos et ancillas et erunt capientes eos qui se ceperant et subicient exactores suos. Et erit in die illa cum requiem dederit tibi deus a labore tuo et a concussione tua et a servitute dura qua ante servisti sumes parabolam istam contra regem babilonis et dices Quomodo cessavit exactor quievit tributum. Contrivit dominus baculum impiorum virgam dominantium cedentem populos in indignatione plaga insanabili subicientem in furore gentes persequentem crudeliter. Conquievit et siluit omnis terra gavisa est et exultavit. Abietes quoque letate sunt super te et cedri libani. Ex quo dormisti non ascendet qui succidat nos. Infernus subter conturbatus est in occursu adventus tui suscitabit tibi omnes gigantes omnes principes terre. Surrexere de soliis suis omnes principes nationum. Universi respondebunt et dicent tibi Et tu vulneratus es sicut et nos nostri similis effectus es. Detracta est ad inferos superbia tua concidit cadaver tuum. Subter te sternetur tinea et operimentum tuum erunt vermes. Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris. Corruisti in terram qui vulnerabas gentes qui dicebas in corde tuo In celum conscendam super astra celi exaltabo solium meum, sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis. Ascendam super altitudinem nubium similis ero altissimo. Verumptamen ad infernum detraheris in profundum laci. Qui te viderint ad te inclinabuntur teque prospicient. Numquid iste est vir qui conturbavit terram qui concussit regna qui posuit orbem desertum et urbes eius destruxit vinctis eius non aperuit carcerem. Omnes reges gentium universi dormierunt in gloria unusquisque vir in domo sua. Tu autem proiectus es de sepulcro tuo quasi stirps inutilis. Sicut pannus pollutus et obvolutus eis qui interfecti sunt gladio et descenderunt ad fundamenta laci. Quasi cadaver putridum non habebis consortium neque cum eis in sepultura. Tu enim terram tuam disperdidisti tu populum tuum occidisti. Non vocabitur in eternum semen pessimorum. Preparate filios eius occisioni in iniquitate patrum eorum. Non consurgent nec hereditabunt terram neque implebunt faciem orbis civitatum. Et consurgam super eos dicit dominus exercituum et perdam babilonis nomen et reliquias et germen et

progenies, ait Dominus. Et ponam eam in
possessionem ericii, et in paludes aquarum,
et scopabo eam in scopa terens, dicit
Dominus exercituum. Juravit Dominus exercituum
dicens: Si non, ut putavi, ita erit; et
quomodo mente tractavi, sic eveniet,
ut conteram Assyrium in terra mea, et
in montibus meis conculcem eum: et
auferetur ab eis jugum ejus, et onus
illius ab humero eorum tolletur. Hoc con-
silium quod cogitavi super omnem terram,
et haec est manus extenta super universas
gentes. Dominus enim exercituum decrevit,
et quis poterit infirmare? et manus
ejus extenta, et quis avertet eam? In an-
no quo mortuus est rex Achaz, factum
est onus istud: Ne laeteris, Philisthaea
omnis tu, quoniam comminuta est virga per-
cussoris tui; de radice enim colubri
egredietur regulus, et semen ejus
absorbens volucrem. Et pascentur
primogeniti pauperum, et pauperes fi-
ducialiter requiescent; et interire
faciam in fame radicem tuam, et reli-
quias tuas interficiam. Ulula, porta;
clama, civitas; prostrata est Philis-
thaea omnis; ab aquilone enim fumus
veniet, et non est qui effugiet agmen
ejus. Et quid respondebitur nuntiis
gentis? Quia Dominus fundavit Sion, et
in ipso sperabunt pauperes populi ejus. ¶ XV

Onus Moab. Quia nocte
vastata est Ar Moab, contice-
ruit; quia nocte vastatus est mu-
rus Moab, conticuit. Ascendit
domus regia et Dibon ad excel-
sa in planctum, super Nabo et super Me-
daba Moab ululabit. In cunctis
capitibus ejus calvitium, omnis bar-
ba radetur. In triviis ejus accincti
sunt sacco; super tecta ejus et in plateis
ejus omnis ululatus descendet in
fletum. Clamabit Hesebon et Eleale,
usque Jasa audita est vox eorum. Super
hoc expediti Moab ululabunt,
anima ejus ululabit sibi. Cor meum
ad Moab clamabit; vectes ejus
usque ad Segor, vitulam conterna-
tem. Per ascensum enim Luith flens
ascendet, et in via Oronaim cla-
morem contritionis levabunt. Aquae
enim Nemrim desertae erunt, quia defe-
cit germen, aruit herba, viror om-
nis interiit. Secundum magnitudinem
operis et visitatio eorum. Ad torren-
tem salicum ducent eos, quoniam circuivit
clamor terminum Moab; usque ad
Gallim ululatus ejus, et usque ad pu-
teum Elim clamor ejus. Quia aquae
Dibon repletae sunt sanguine; po-
nam enim super Dibon additamenta,
his qui fugerint de Moab leone
et reliquiis terrae. ¶ XVI
Emitte agnum, Domine, dominatorem terrae, de
petra deserti ad montem filiae Sion.
Et erit sicut fugiens avis, et pulli
de nido avolantes, sic erunt filiae
Moab in transcensu Arnon. Ini
consilium, coge concilium; pone quasi
noctem umbram tuam in meridie;
absconde fugientes, et vagos
ne prodas. Habitabunt apud te profugi
mei; Moab, esto latibulum eorum
a facie vastatoris; finitus est
enim pulvis, consummatus est miser;
defecit qui conculcabat terram. Et
praeparabitur in misericordia solium ejus, et sede-
bit super illud in veritate in taber-
naculo David, judicans et quaerens
judicium, et velociter reddens quod
justum est. Audivimus superbiam Moab

superbus est valde superbia eius et
arrogantia eius et indignatio eius
plus quam fortitudo eius Ideo ulula-
bit moab ad moab universus ulu-
labit hiis qui letatur super muros
cocti lateris loquimini plagas suas
quoniam suburbana esebon deserta sunt
et vineam sabama dominum gentium
exciderunt flagella eius usque ad ya-
zer pervenerunt erraverunt in deserta
propagines eius relicte sunt transierunt
mare Super hoc plorabo in fletu
yazer vineam sabama Inebriabo
te lacrima mea esebon et eleale quoniam
super vindemiam tuam et super messem
tuam vox calcantium irruit Et au-
feretur leticia et exultatio de car-
melo et in vineis non exultabit
de carmelo neque iubilabit Vinum
in torculari non calcabit qui calcare
consueverat Vocem calcantium abstuli
Super hoc venter meus ad moab quasi
cithara sonabit et viscera mea
ad murum cocti lateris Et erit cum
apparuerit quod laboraverit moab super
excelsis suis Ingredietur ad sancta
sua ut obsecret et non valebit Hoc
verbum quod locutus est dominus ad moab
ex tunc et nunc locutus est dominus dicens
In tribus annis quasi anni mercenarii
auferetur gloria moab super omni populo
multo et relinquetur in eo sicut racemus
parvus et modicus nequaquam multus

CXVII

Onus damasci Ecce
damascus desinet esse civitas
et erit sicut acervus lapidum in
ruina Derelicte civitates aroer
gregibus erunt et requiescent ibi et
non erit qui exterreat Et cessabit ad-
iutorium ab effraym et regnum a da-
masco et reliquie sirie sicut gloria
filiorum israel erunt dicit dominus exercituum Et
erit in die illa Attenuabitur gloria
iacob et pinguedo carnis eius emar-
cescet Et erit sicut congregans in
messe quod restiterit et brachium eius
spicas leget et erit sicut querens
spicas in valle raphaym Et reli-
quetur in eo sicut racemus et sicut
excussio olee duarum aut trium oli-
varum in summitate rami sive quatuor
aut quinque in cacuminibus eius fructus
eius dicit dominus deus israel In die illa
inclinabitur homo ad factorem suum et oculi
eius ad sanctum israel respicient et non
inclinabitur ad altaria que fecerunt
manus eius et que operati sunt digiti
eius non respiciet lucos et delubra
In die illa erunt civitates fortitu-
dinis eius derelicte sicut aratra et
segetes que derelicta sunt a facie fi-
liorum israel et erit deserta quia oblita es
dei et salvatoris tui et fortis adiu-
toris tui non recordata propterea plan-
tabis plantationem fidelem et germen
alienum seminabis In die plantationis
tue labrusca et mane semen tuum
florebit Ablata est messis in die here-
ditatis et dolebit graviter Ve multitudini
populorum multorum ut multitudo maris
sonantis et tumultus turbarum sicut
sonitus aquarum multarum Sonabunt
populi sicut sonitus aquarum inundantium
et increpabit eum et fugiet procul
et rapietur sicut pulvis montium a
facie venti et sicut turbo coram
tempestate In tempore vespere et ecce tur-
batio in matutino et non subsistet
Hec est pars eorum qui vastaverunt nos
et sors diripientium nos

CXVIII

Ve terre cimbalo alarum que est trans
flumen ethiopie qui mittit in

mari legatos et in vasis papireis
super aquas. Ite angeli veloces
ad gentem convulsam et dilaceratam
ad populum terribilem post quem non est
alius gentem exspectantem et conculca-
tam cuius diripuerunt flumina terram eius
ad montem nominis domini exercituum mon-
tem syon. Omnes habitatores orbis qui
moramini in terra cum elevatum fuerit
signum in montibus videbitis et cla-
gorem tube audietis. Quia hec dicit
dominus ad me. Ego quiescam et conside-
rabo in loco meo sicut lux meridi-
ana clara est et sicut nubes roris
in die messis. Ante messem enim totus
effloruit et inmatura perfectio ger-
minabit. Et precidentur ramusculi
eius falcibus et que derelicta fue-
rint abscindentur et excutientur et re-
linquentur simul avibus montium et bes-
tiis terre et estate perpetua erunt super
eum volucres et omnes bestie terre super
illum hyemabunt. In tempore illo deferetur
munus domino exercituum a populo divul-
so et dilacerato a populo terribili post quem
non fuit alius a gente exspectante
et conculcata cuius diripuerunt flu-
mina terram eius ad locum nominis domini
exercituum montem syon.

C xix

Onus egipti. Ecce dominus ascendet
super nubem levem et ingredietur
egiptum et movebuntur simulachra
egipti a facie eius et cor egipti
tabescet in medio eius. Et concur-
rere faciam egiptios adversum egipti-
os et pugnabit vir contra fratrem
suum et vir contra amicum suum. Civi-
tas adversus civitatem regnum adversus
regnum et disrumpetur spiritus egipti
in visceribus eius et consilium eius preci-
pitabo. Et interrogabunt simulachra
sua et divinos suos et phitones suos
et ariolos et non erunt. Et tradam
egiptum in manu dominorum crudelium
et rex fortis dominabitur eorum ait dominus
deus exercituum. Et arescet aqua de
mari et fluvius desolabitur atque sicca-
bitur et deficient flumina attenuabuntur
et siccabuntur rivi aggerum. Calamus
et iuncus marcescet nudabitur
alveus et rivi a fonte suo et omnis
sementis irrigua siccabitur arescet
et non erit et merebunt piscatores
et lugebunt omnes mittentes in flumine
hamum et expandentes rethe super
faciem aquarum emarcescent. Confun-
dentur qui operabantur linum plec-
tentes et texentes subtilia et
erunt irrigua eius flaccentia omnes
qui faciebant lacunas ad capien-
dos pisces. Stulti principes tha-
neos sapientes consiliarii pharaonis
dederunt consilium insipiens. Quomodo
dicetis pharaoni filius sapientium ego
filius regum antiquorum. Ubi sunt nunc sa-
pientes tui. Annuncient tibi et indicent
quid cogitaverit dominus exercituum super
egiptum. Stulti facti sunt principes
thaneos emarcuerunt mempheos
deceperunt egiptum angulum populorum
eius. Dominus miscuit in medio spiritum
vertiginis et errare fecerunt egiptum
in omni opere suo sicut errat ebrius
et vomens et non erit egipto opus
quod faciat caput et caudam incurvan-
tem et refrenantem. In die illa erit
egiptus quasi mulieres et stupebunt et time-
bunt a facie commotionis manus domini
exercituum quam ipse movebit super eam.
Et erit terra iuda egipto in pavorem
omnis qui illius fuerit recordatus pavebit
a facie consilii domini exercituum quod ipse

egipti sup ea In die illa erunt qtuor
ciuitates in tra egipti loquentes
lingua chananea et iurantes per
Dnm exercituum/ciuitas solis vocabit/
una In die illa erit altare Dno in
medio tre egipti et titulus Dni
iuxta terminu ei et erit in signu et in
testimoniu Dno exercituum in tra egipti
Clamabunt enim ad Dnm a facie
tribulantis et mittet eis saluatorem et propugnatore et liberabit eos et
noscetur Dns ab egipto et cognoscent
egiptii Dnm in die illa et colent
eu in hostia et munerib et vota
uouebunt Dno et soluent Et percutiet
et Dns egiptu plaga et sanabit
ea et reuertent egiptii ad Dnm et
placabit eis Dns et sanabit eos
In die illa erit via de egipto in assyrios et introibit assyrius egiptu
et egiptius in assyrios et seruient egiptii assyriis In die illa erit israel tertius
egipto et assyrio benedictio in
medio tre cui benedixit Dns exercituum dicens Benedictus populus meus
egipti et opus manuum meum assyrio hereditas autem mea israel
Anno quo venit tharthan
in azotu cu misisset eu Sargon rex assyriorum et pugnasset contra azotu et cepisset eam In tempore illo locutus est Dns in manu Isaye filii amoz dicens Vade et solue
saccu de lumbis tuis et calciamentu
tua tolle de pedibus tuis et fecit
sic vadens nudus et discalciatus
Dixit Dns Sicut abiit puer meus Isaias nudus et discalciatus
tribus annis signu et portentu erit
super egiptu et super ethiopia Sic
deducet rex assyriorum captiuitatem
egipti et transmigrationem ethiopie iuuenes et senem nudos et discalciatos
et discoopertis natibus ad ignominiam egipti Et timebunt et confundentur
ab ethiopia spe sua et ab egipto
gloria sua Et dicet habitator insule
huius in die illa Ecce tales sunt spes
nostre ad quos confugimus ut auxilium
ut liberaret nos a facie regis assyrii
Et quo effugiemus nos

Onus deserti maris

Sicut
turbines ab africo veniunt
de deserto venit de terra horribili
visio Dura nuntiata est mihi Qui
incredulus est incredulus agit et
depopulator est vastat Ascende
elam obside medea omnem gemitum
gemitu eius cessare fecit Propterea repleti sunt lumbi mei dolore et angustia
possedit me sicut angustia parturientis Curui sum ne audirem conturbatus sum ne viderem et mentis est cor
meum tenebre stupefecerunt me
Babylon delicta mea posita est mihi
in desiderium Pone mensam contemplare
in speculo comedentes et bibentes
surgite principes accipite clipeum
hec enim dixit mihi Dns Vade et pone
speculatorem et quodcumque viderit
annuntiet Et vidit currum duorum
equitum ascensorem asini et ascensorem cameli et contemplatus est diligenter multo intuitu Et clamauit
ut leo Super speculam Dni ego sum
stans iugiter per diem et super custodiam meam ego sum stans totis noctibus Ecce iste uenit vir ascendens
biga equitum Et respondit et dixit Cecidit cecidit Babylon et omnia sculptilia deorum eius contrita sunt in terra
Tritura mea et filia aree mee
que audiui a Dno exercituum Deo

israel annunciaui vobis Onus duma
ad me clamat ex seyr Custos
quid de nocte custos quid de nocte
Dixit custos venit mane et nox
Si queritis querite conuertimini venite
Onus in arabia In saltu ad ves
pam dormietis in semitis do
danim Occurrentes sicienti ferte
aquam qui habitatis terram austri
cum panibus occurrite fugienti A fa
cie enim gladiorum fugerunt a facie
gladij imminentis a facie arcus
extenti a facie grauis prelij
quoniam hec dicit dominus ad me Adhuc
in vno anno quasi in anno mercenarij
et auferetur omnis gloria cedar et re
liquie numeri sagittariorum fortium
de filijs cedar imminuentur do
minus enim deus israel locutus est C. xxij

Onus vallis visionis Quid
nam quoque tibi est quia ascendisti
et tu omnis in tecta clamoris ple
na Urbs frequens ciuitas exul
tans Interfecti tui non interfecti gla
dio nec mortui in bello cuncti
principes tui fugerunt simulque du
re ligati sunt omnes qui inuenti sunt
vincti sunt pariter procul fugerunt propterea
dixi recedite a me amare flebo
Nolite incumbere ut consolemini me super
vastitate filie populi mei Dies enim
interfectionis et conculcationis et fle
tuum a domino deo exercituum in valle
visionis scrutans murum et magni
ficus super montes Et elam sumpsit
pharetram et currum equitis hominis
et parietem nudabit clypeus et erunt
electe valles tue plene quadri
garum et equites ponent sedes
suas in porta Et reuelabitur
operimentum iude et videbis in illa
die armamentarium domus saltus
et scissuras ciuitatis dauid vide
bitis quia multiplicate sunt Et con
gregastis aquas piscine inferi
oris et domos ierusalem numerastis et
destruxistis domos ad muniendum
murum et lacum fecistis inter duos
muros et aquam piscine veteris et
non suspexistis ad eum qui fecerat eam
et operatorem eius de longe vidistis
Et vocabit dominus deus exercituum in
die illa ad fletum et ad planctum et
ad caluitium et ad cingulum sacci
Et ecce gaudium et leticia occidere
vitulos et iugulare arietes come
dere carnes et bibere vinum Comme
damus et bibamus cras enim moriemur
Et reuelata est in auribus meis
vox domini exercituum Si dimittetur
iniquitas hec vobis donec moriamini
dicit dominus deus exercituum Hec dicit
dominus deus exercituum Vade et ingredere
ad eum qui habitat in tabernaculo ad
sobnam prepositum templi et dices ei
Quid tu hic aut quasi quis hic quia
excidisti tibi sepulcrum hic exci
disti in excelso memoriale dili
genter in petra tabernaculum tibi
Ecce dominus asportari te faciet si
cut asportatur gallus gallinaceus
et quasi amictum sic subleuabit te
Coronans coronabit te tribu
latione quasi pilam mittet te in terram
latam et spaciosam Ibi morieris
et ibi erit currus glorie tue ignomi
nia domus domini tui Et expel
lam te de statione tua et de ministerio
tuo deponam te Et erit in die illa
vocabo seruum meum heliachim
filium elchie et induam illum
tunica tua et cingulo tuo confortabo

eu et ptate tua dabo i manu eius
Et erit qsi pr habitantibus ierl'm et domui
iuda. et dabo claue domus dauid
sup humeru eius et aperiet et
non erit q claudat et claudet et no
erit q aperiat et figa illu paxil
lu in loco fideli et erit in soliu glorie
domus pris sui Et suspendent sup
eu omne gloria domus pris sui va
sorum diuersa genera omne vas puulum
a vasis craterarum usque ad oe vas
musicorum In die illa dicit dns exer
cituum auferetur paxillus qui fixus
fuerat in loco fideli et frangetur et cadet
et perit qd pependerat i eo quia dns locutus e

Onus tyri Vlulate CXXIII
naues maris quia vastata e
domus unde venire consueuerant
de terra cethim reuelatum e eis Ta
cete qui habitatis i insula negoti
acio sydonis transfretantes mare
repleuerunt te i aquis multis
Semen nyli fluuis messis et fru
ges eius et facta e negociacio
gencium Erubesce sydon ait ma
re fortitudo maris dicens Non
parturiui et no peperi et no enutri
ui iuuenes nec ad incrementu per
duxi virgines Cu auditu fuerit i
egipto dolebunt cu audierint de
thyro Transite maria vlulate
qui habitatis in insula Nunquid no hec
ma e q gloriabatur a diebus pristi
nis i antiquitate sua Ducent eam
pedes sui longe ad peregrinandu
Quis cogitauit hoc sup thyru
quondam coronatam Cuius negoti
atores principes institores eius incliti
terre Dns exercituu cogitauit hec
ut detraheret supbiam ois glorie et ad
ignominiam deduceret uniuersos in
clitos terre Transi terra tua qsi
flumen filia maris no e cingulu
ultra tibi Manu sua extendit
sup mare conturbabit regna
Dns mandauit aduersu chanaan
ut contereret fortes eius et dixit No
adicies ultra ut glorieris calump
niam sustinens virgo filia sydonis
i cethim consurgens transfreta ibi
quoque no erit requies tibi Ecce terra
chaldeorum talis ppls no fuit
assur fundauit eam in capti
tatem duxerunt robustos eius suf
foderunt domos eius posuerunt
eam in ruinam Vlulate naues
maris quia deuastata e fortitudo
vestra et erit in die illa in obliui
one eris o thyre lxx annis sicut
dies regis unius Post lxx au
annos erit tyro qsi canticu meretricis
Sume thyre cytharam circui
ciuitatem meretrix obliuioni tra
dita bn cane frequenta canticu
ut memoria tui sit Et erit post
lxx annos visitabit dns thyru
et reducet eam ad mercedes suas
Et rursu fornicabitur cu vni
uersis regnis terre sup faciem terre
Et erunt negotiatores eius et mer
cedes eius sanctificate dno Non
condentur neque reponentur
quia hiis qui habitauerint coram
dno erit negotiacio eius ut man
ducent in saturitatem et vestiantur
usque ad vetustatem CXXIIII

Ecce dns nudabit terram et
dissipabit eam et affliget
faciem eius et disperget habitatores

eius. Et erit sicut populus sic sacer-
dos et sicut servus sic dominus eius, sic
ancilla sic domina eius, sicut emens sic
ille qui vendit, sicut fenerator sic
et is qui ~~dat~~ mutuum accipit, sicut
qui repetit sic et is qui debet. Dissi-
patione dissipabitur terra et direp-
tione predabitur; dominus enim locutus est
verbum hoc. Luxit et defluxit terra
et infirmata est; defluxit orbis,
infirmata est altitudo populi terre,
et terra infecta est ab habitatoribus
suis, quia transgressi sunt leges, mu-
taverunt ius, dissipaverunt fedus
sempiternum. Propter hoc maledictio
vorabit terram, et peccabunt habitato-
res eius. Ideoque insanient cultores
eius, et relinquentur homines pauci.
Luxit vindemia, infirmata est
vitis, ingemuerunt omnes qui leta-
bantur corde. Cessavit gaudium tym-
panorum, quievit sonitus letancium,
conticuit dulcedo cithare. Cum can-
tico non bibent vinum; amara erit
potio bibentibus illam. Attrita
est civitas vanitatis, clausa est
omnis domus nullo introeunte. Clamor
erit super vino in plateis; deserta est
omnis leticia, translatum est gaudium
omnis terre. Relicta est in urbe solitu-
do, et calamitas opprimet portas,
quia hec erunt in medio terre, in medio
populorum. Quomodo si pauce olive que
remanserunt excuciantur ex olea, et
racemi cum fuerit finita vindemia,
hii levabunt vocem suam atque lauda-
bunt; cum glorificatus fuerit dominus, hinni-
ent de mari. Propter hoc in doctrinis
glorificate dominum, in insulis maris
nomen domini dei Israel. A finibus terre
laudes audivimus, gloriam iusti. Et
dixi: Secretum meum mihi, secretum meum
michi. Ve michi! prevaricantes pre-
varicati sunt, et prevaricatione transgres-
sorum prevaricati sunt. Formido et fo-
vea et laqueus super te, qui habitator
es terre. Et erit qui fugerit a facie for-
midinis cadet in foveam, et qui se explica-
verit de fovea tenebitur laqueo, quia
cataracte de excelsis aperte sunt
et concucientur fundamenta terre. Con-
fractione confringetur terra, et contricione
conteretur terra, commocione commovebi-
tur terra, agitatione agitabitur terra sicut
ebrius, et auferetur quasi tabernacu-
lum unius noctis, et gravabit eam iniqui-
tas sua, et corruet, et non adiciet
ut resurgat. Et erit in die illa
visitabit dominus super miliciam celi in
excelso et super reges terre qui sunt
super terram. Et congregabuntur in con-
gregacionem unius fascis in lacum,
et claudentur ibi in carcere; et post
multos dies visitabuntur, et eru-
bescet luna et confundetur sol, cum reg-
naverit dominus exercituum in monte Syon
in Ierusalem et in conspectu senum suorum fuerit
~~[illegible]~~ glorificatus. C XXV

Domine deus meus es tu, ex-
altabo te et confitebor nomi-
ni tuo, quoniam fecisti mirabilia, cogita-
ciones antiquas fideles. Amen. Quia
posuisti civitatem in tumulum, urbem
fortem in ruinam, domum alienorum,
ut non sit civitas et in sempiternum
non edificetur. Super hoc laudabit te
populus fortis, civitas gencium robus-
tarum timebit te, quia factus es fortitudo
pauperi, fortitudo egeno in tribulacione
sua, spes a turbine, umbraculum ab
estu. Spiritus enim robustorum quasi turbo
impellens parietem. Sicut estus in siti,
tumultum alienorum humiliabis, et
quasi calore sub nube torrente propagines

fortiu marcescere facies Et faciet
dns exercituum omib; pplis i monte hoc
conuiuiu pinguiu medullatoru vi
demie defecatae Et precipitabit i
monte isto facie vinculi colligati
sup oes pplos z tela qua orditus est
sup vniusas nacoes precipitabit
morte in sempiternu Et auferet
dns deus omez lacrima ab oi facie
et obprobriu ppli sui aufert de vni
usa terra quia dns locutus e Et dicet
in die illa Ecce deus nr iste ex
pectauim9 eu z saluabit nos Iste
dns sustinuim9 eu exultabim9
et letabim' i salutari eius quia
requiescet man9 dni i monte isto
Et triturabit' moab sub eo sicut
teruntur palee i plaustro z exten
det man9 suas sub eo sicut exte
dit natans ad natandu z humilia
bit glaz eius cu allisione manuu
eius et munimeta sublimiu muroru
tuoru concidet z humiliabut' z detra
hentur i terra usqz ad puluerem

XXVI

In die illa cantabit' canticum
istud i terra iuda Vrbs forti
tudinis nre syon saluator ponet
in ea murus et antemurale Api
te portas et ingrediet' gens iusta
custodiens veritate Vetus error
abiit suabis pace pace qz in te
sperauim9 Sperastis in dno i seculis
eternis in dno deo forti i ppetuu
quia icuabit habitates i excelso ci
uitate sublimem humiliabit humi
liabit ea usqz ad terra detrahet ea
usqz ad puluem Conculcabit eam
pes paupis gressus egenoru Se
mita iusti recta e rectus callis
iusti ad ambuladu Et i semita
iudicioru tuoru dne sustinuim9
te nom tuu et memoriale tuu i desi

derio aie Aia mea desideravit te i
nocte sed et spu meo i pcordiis
meis de mane vigilabo ad te
Cu feceris iudicia tua i terra iusti
cia discent oes habitatores orbis mi
sereamur impio z no discet iustici
iniqua In terra scoru iniqua gessit
et no videbit gliam dni Dne ex
altet' man9 tua z no videat Vide
ant et confundat' zelantes populi
et ignis hostes tuos deuoret Dne
dabis pace nobis Oia ei opa nra
opatus es i nob Dne de9 nr posse
derut nos dni absqz te tantu in
te recordem' nois tui Morientes
no viuat et gigates no resurgat
ppterea visitasti et contriuisti eos
et pdidisti omez memoria eoru et
indulsisti genti dne indulsisti geti
Nuqud glorificatus es Elongasti
omes t'minos terre Dne i agustia
requisierut te i tribulatoe murmuris
doctrina tua eis Sicut q concipit gaudz
cu appiquauit ad partu dolens
clamat i doloribus suis sic facti
sum9 a facie tua dne Concepim9
et pturiuim9 et pepim9 spm
salutis No fecim9 iusticia i terra
ideo no ceciderut habitatores terre
Viuet mortui tui dne iterfecti
mei resurget Expgiscimini et
laudate qui habitatis in puluere
qz ros lucis ros tu9 z terra gigatiu
detrahes i ruina Vade pple meus
intra cubicula tua claude hostia
tua sup te Abscondere modicu ad
momentu donec ptranseat indignatio
mea Ecce em dns egredietur de
loco suo ut visitet iniqtate habita
toris terre contra eu z reuelabit terra
sanguine suu z no opiet ult' iterfectos suos

In die illa visitabit dominus CXXVII
in gladio suo duro et grandi et forti
super leviathan serpentem vectem
et super leviathan serpentem tortu-
osum et occidet cetum qui in mari est. In
die illa vinea meri cantabit ei.
Ego dominus qui servo eam repente propi-
nabo ei ne forte visitetur contra eam
nocte et die servo eam. Indignatio
non est michi. Quis dabit me spinam
et veprem in prelio. Gradiar super
eam succendam eam pariter. An potius
tenebit fortitudinem meam. Faciet
pacem michi pacem faciet michi. Qui
egrediuntur impetu a iacob florebit
et germinabit israel et implebunt fa-
ciem orbis semine. Numquid iuxta
plagam percutientis se percussit eum aut
sicut occidit interfectos eius sic
occisus est. In mensura contra men-
suram cum abiecta fuerit iudicabit
eam. Meditatus est in spiritu suo duro
per diem estus. Ideo super hoc dimittetur
iniquitas domui iacob et iste omnis
fructus ut auferatur peccatum eius. Cum
posuerit omnes lapides altaris sicut
lapides cineris allisos non stabunt
luci et delubra. Civitas enim muni-
ta desolata erit et speciosa relin-
quetur et dimittetur quasi desertum ibi pas-
cetur vitulus et ibi accubabit et
consumet summitates eius. In siccita-
te messis illius conterentur mulieres
venientes et docentes eam. Non enim est
populus sapiens propterea non misere-
bitur eius qui fecit eum et qui formavit
eum non parcet ei. Et erit in die illa percu-
tiet dominus ab alveo fluminis usque ad
torrentem egipti et vos congrega-
bimini unus et unus filii israel. Et erit
in die illa clangetur in tuba magna

et venient qui perditi fuerant de terra
assiriorum et qui eiecti fuerant de
terra egipti et adorabunt dominum
in monte sancto in ierusalem. CXXVIII
Ve corone superbie ebriis ef-
fraym et flori decidenti glorie
exultationis eius qui erant in vertice
vallis pinguium pinguissime erran-
tes a vino. Ecce validus et fortis
dominus sicut impetus grandinis tur-
bo confringens sicut impetus aquarum
multarum inundantium et emissarum super
terram latam et spatiosam. Pedibus
conculcabitur corona superbie ebri-
orum effraym et erit flos decidens
glorie exultationis eius qui est super verticem
vallis pinguium quasi temporaneum
ante maturitatem autumpni quod cum as-
pexerit videns statim ut manu tenu-
erit devorabit illud. In die illa erit
dominus exercituum corona glorie et sertum
exultationis residuo populi sui et spiritus
iudicii sedenti super iudicium et
fortitudo revertentibus de bello
ad portam. Verum hii quoque pre vino nes-
cierunt et pre ebrietate erraverunt.
Sacerdos et propheta nescierunt pre
ebrietate absorti sunt a vino.
Erraverunt in ebrietate nescierunt
videntem ignoraverunt iudicium. Omnes
enim mense replete sunt vomitu
sordiumque ita ut non esset ultra locus.
Quem docebit scientiam et quem intelligere
faciet auditum. Ablactatos a lac-
te avulsos ab uberibus. Quia manda
remanda manda remanda expecta
reexpecta expecta reexpecta
modicum ibi modicum ibi. In loquela
enim labii et lingua altera loquetur
ad populum istum cui dixit hec est requies

mea reficite lassum et hoc est meum re
frigerium et noluerunt audire. Et erit
eis verbum domini manda remanda exspecta
reexspecta modicum ibi modicum ibi
ut vadant et cadant retrorsum et conte
rantur et illaqueentur et capiantur.
Propter hoc audite verbum domini viri illu
sores qui dominamini super populum meum
qui est in iherusalem. Dixistis enim Percussimus
fedus cum morte et cum inferno feci
mus pactum. Flagellum inundans
cum transierit non veniet super nos quia
posuimus mendacium spem nostram et men
dacio protecti sumus. Ideo hec dicit
dominus deus Ecce ego mittam in funda
mentis syon lapidem angularem precio
sum probatum in fundamento fundatum qui
crediderit non festinet. Et ponam iu
dicium in pondere et iusticiam in men
sura et subvertet grando spem men
dacii et protectionem aque inundabunt
et delebitur fedus vestrum cum morte et pac
tum vestrum cum inferno non stabit. Fla
gellum inundans cum transierit eritis ei
in conculcationem quandocumque pertransierit
tollet vos quia mane diluculo per
transibit in die ac nocte et tantummodo
sola vexatio intellectum dabit audi
tui. Coangustatum est enim stratum ita
ut alter decidat et pallium breve
utrumque operire non potest. Sicut enim in
monte divisionum stabit dominus sic
in valle que est in gabaon irascetur
ut faciat opus suum. Alienum est opus
eius ut operetur opus suum peregrinum
est opus eius ab eo. Et nunc nolite illu
dere ne forte constringantur vincula vestra.
Consummationem enim et abbreviationem
audivi a domino deo exercituum super
universam terram. Auribus percipite et
audite vocem meam. Attendite et
audite eloquium meum. Numquid tota die
arabit arans ut serat proscindet
et sariet humum suam. Nonne cum ade
quaverit faciem eius seret gith et cimi
num sparget et ponet triticum per ordi
nem et ordeum et milium et viciam in
finibus suis. Et erudiet illum deus
suus in iudicio docebit illum. Non enim
in serris triturabitur gith nec rota plau
stri super ciminum circuibit sed
in virga excucietur gith et ciminum
in baculo. Panis autem comminuetur.
Verum non in perpetuum triturans tritura
bit illud neque vexabit eum rota pla
ustri nec ungulis suis comminuet
eum. Et hoc a domino deo exercituum exi
vit ut mirabile faceret consilium
et magnificaret iusticiam. C xxix

Ve ariel ariel civitas quam
expugnavit david. Additus est
annus ad annum sollempnitates evo
lute sunt et circumvallabo ariel
et erit tristis et merens et erit mihi
quasi ariel. Et circumdabo quasi speram
in circuitu tuo et iaciam contra te
aggerem et munimenta ponam in obsidi
onem tuam. Humiliaberis de terra loqueris
et de humo audietur eloquium tuum. Et erit
quasi phitonis de terra vox tua et de hu
mo eloquium tuum mussitabit. Et erit
sicut pulvis tenuis multitudo ven
tilancium te et sicut favilla pertran
siens multitudo eorum qui contra te
prevaluerunt. Eritque repente confestim
a domino exercituum visitabitur in tonitruo
et in commotione terre et voce magna tur
binis et tempestatis et flamme ignis
devorantis. Et erit sicut sompnium vi
sionis nocturne multitudo omnium
gentium que dimicaverunt contra
ariel et omnes qui militaverunt et
obsederunt et prevaluerunt adversus eam.
Et sicut sompniat esuriens et comedit

eu at fuit exppgestus vacua e
aia eius Et sus sicut sompniat si
tiens z bibit et postq fuit exp
gestus lassus adhuc sitit z aia
eius vacua e sic erit mltitudo om
gentiu qui dimicauer cont monte
syon Obstupescite z ammiramini
fluctuate et vacillate inebriami
et no a vino mouemi z no ab e
brietate qm miscuit vob dns
spm soporis Claudet oculos
vros pphas z pncipes vros qui
vident visiones opiet Et erit vob
visio om sicut va libri signati
que cu dederit scienti lras dicat
lege istu Et rndebit no possu
signatus e ei Et dabitur liber
nescienti lras dicetq ei lege et
rndebit nescio lras Et dixit
dns Eo q appinquat pp' iste ore
suo et labijs suis glificat me
cor at eo longe e a me et timu
erit me madato hoim z doctrinis
Ideo ecce ego adda ut ammiratoez
facia pplo huic miraculo gran
di et stupendo Peribit ei sapia
a sapientibus eo z intellectus pru
detu eius abscondet Ve qui pro
fundi estis corde ut a dno abscon
datis consiliu quoz sut i tenebris
opa et dicut Quis videt nos
et quis nouit nos Puersa est
hec vra cogitacio qi lutu cotra
figulu cogitet z dicat opus facto
ri suo no fecisti me z figmentu
dicat factori suo no intelligis No
ne adhuc i modico et i breui co
uertetur libanus in chaarmel Et car
mel in saltu reputabitur Et audi
ent in die illa surdi va libri z de
tenebris z caligie ocli cecoru
videbut Et addet mites in dno
leticia et paupes hoies in scto
isrl exultabut qm defecit q p
ualebat consumatus e illusor z suc
cisi sut omes qui vigilabat sup
iniquitate qui peccare faciebant
hoies in vo z arguentem i porta
supplantabat et declinauer frust
a iusto Ppt hec dt dns ad domu
iacob q redemit abraham Non modo
confundetur iacob Nec modo vult
eius erubescet sed cu viderit fili
os suos opa manuu meaz in
medio sui scificantes nom meu z
scificabut nome scm iacob z deu
isrl pdicabunt et scient errantes
spu intellcm z mussitatores discent

Ve filii desertores Capitulum xxx legem
dicit dns ut faceretis con
silium et no ex me z ordire
mi telam et no p spm meum
ut adderetis pccm sup pccm qui
ambulatis ut descendatis i egip
tu et os meu non interrogastis
sperantes auxiliu in fortitudine
pharaonis habentes fiducia i umbra
egipti Et erit vobis fortitudo pha
raonis in confusione z fiducia
umbre egipti i ignominia Ee
rant enim in thaphnis pncipes tui
et nuntij tui usq ad thanes pue
nerut Omnes confusi st sup ppo
qui eis pdesse no poterat nec fuit
in auxiliu et i aliqua utilita
te sed in confusioe z i obpbriu
Onus iumentoz austri In terra
tribulacois z angustie Leena
et leo ex eis vipera z regulus
volans portantes sup humeros

iumentorum diuitias suas et super gibbum
camelorum thesauros suos ad populum
qui eis prodesse non poterit Egiptus enim
frustra et vane auxiliabitur
Ideo clamaui super hoc superbia
tantum est quiesce Nunc ergo ingressus
scribe ei super buxum et in libro di
ligenter exara illud et erit in die
nouissimo in testimonium usque in eternum
Populus enim ad iracundiam prouocans
est et filii mendaces filii nolentes
audire legem dei qui dicunt videntibus
nolite videre et aspicientibus nolite
aspicere nobis ea que recta sunt Loqui
mini nobis placentia videte nobis
errores Auferte a me viam decli
nate a me semitam cesset a facie
nostra sanctus israel Propterea hec dicit dominus
sanctus israel Pro eo quod reprobastis
verbum hoc et sperastis in calumpnia
et in tumultu et innixi estis super eo
propterea erit vobis iniquitas hec sicut
interruptio cadens et requisita in mu
ro excelso quoniam subito dum non spe
ratur veniet contritio eius et commi
nuetur sicut conteritur lagena fi
guli contritione perualida et non inue
nietur de fragmentis eius testa in
qua portetur igniculus de ince
dio aut hauriatur parum aque de fo
uea Quia hec dicit dominus deus sanctus israel
Si reuertamini et quiescatis salui
eritis In silencio et in spe erit for
titudo vestra et noluistis et dixistis
Nequaquam sed ad equos fugiemus
ideo fugietis Et super veloces as
cendemus Ideo velociores erunt qui
persequentur vos Mille homines a fa
cie terroris unius et a facie terroris
quinque fugietis donec relinquamini quasi

malus nauis in vertice montis et quasi
signum super collem Propterea expectat
dominus ut misereatur vestri et ideo exal
tabitur parcens nobis quia deus iudicii
dominus Beati omnes qui expectant eum
Populus enim Syon habitabit in ierusalem
plorans nequaquam plorabis mi
serans miserebitur tui Ad vocem
clamoris tui statim ut audierit re
debit tibi et dabit nobis dominus pa
nem artum et aquam breuem et non fa
ciet auolare a te ultra doctorem
tuum Et erunt oculi tui videntes
preceptorem tuum et aures tue audi
entes verbum post tergum monentis Hec
est via ambulate in ea neque ad dex
teram neque ad sinistram declinabitis
Et contaminabis laminas sculp
tilium argenti tui et vestimentum con
flatilis auri tui et disperges ea
sicut inmundiciam menstruate Egre
dere dices ei Et dabit semini tuo
pluuiam ubicumque seminaueris in terra
Et panis frugum terre erit uberrimus
et pinguis Pascetur in possessione
tua in die illa agnus spaciose et thau
ri tui et pulli asinorum qui operantur
terram commixtum migma comedent
sicut in area ventilatum est Et erunt
super omnem montem excelsum et super omnem
collem eleuatum riui currentium aquarum
in die interfectionis multorum cum ceci
derint turres Et erit lux lune sicut
lux solis et lux solis erit septempli
citer sicut lux septem dierum in die
qua alligauerit dominus vulnus populi sui
et percussuram plage eius sanauerit
Ecce nomen domini venit de longinquo
ardens furor eius et grauis ad
portandum labia eius repleta sunt

indignacione et lingua eius quasi ignis
deuorans Spiritus eius velud torrens
inundans usque ad medium colli ad per
dendas gentes in nichilum et frenum
erroris quod erat in maxillis populorum
Canticum erit vobis sicut vox sanctifica
te sollempnitatis et leticia cordis
sicut qui pergit cum tibia ut intret in
montem domini ad fortem israel Et audi
tam faciet dominus gloriam vocis sue et
terrorem brachij sui ostendet in commi
nacione furoris et flamma ignis de
uorantis allidet in turbine et in lapi
de grandinis A voce enim domini paue
bit assur virga percussus et erit tran
situs virge fundatus quam requiescere
faciet dominus super eum in tympanis
et in cytharis et in bellis precipuis
expugnabit eos preparata est enim ab
heri tophet a rege preparata pro
funda et dilatata Nutrimenta
eius ignis et ligna multa flatus
domini sicut torrens sulphuris succendens eam

Ve qui descendunt in egip XXXI
tum ad auxilium in equis spe
rantes et habentes fiduciam super quadrigis
quia multe sunt et super equitibus
quia preualidi nimis sunt et non
sunt confisi super sanctum israel et dominum non
requisierunt Ipse autem sapiens adduxit
malum et verba sua non abstulit
Et consurget contra domum pessimorum
et contra auxilium operancium ini
quitatem Egiptus homo et non deus
et equi eorum caro et non spiritus et dominus
inclinabit manum suam et corruet
auxiliator et cadet cui prestatur
auxilium simulque omnes consumentur
quia hec dicit dominus deus ad me
Quomodo si rugiat leo et catulus leonis
super predam suam cum occurrerit ei multitudo
pastorum a voce eorum non formida
bit et a multitudine eorum non paue
bit sic descendet dominus exercituum ut
prelietur super montem syon et super
colles eius Sicut aues volantes
sic proteget dominus exercituum ierusalem pro
tegens et liberans transiens et sal
uans Conuertimini sicut in profundum
recesseratis filij israel In die enim
illa abiciet vir ydola argenti
sui et ydola auri sui que fecerunt
vobis manus vestre in peccatum et cadet
assur in gladio non viri et gladius
non hominis vorabit eum et fugiet non
a facie gladij et iuuenes eius
vectigales erunt et fortitudo eius
a terrore transibit et pauebunt fugi
entes principes eius dixit dominus cuius
ignis est in syon et caminus eius in ierusalem

Ecce in iusticia regnabit XXXII
rex et principes in iudicio
preerunt Et erit vir sicut qui abscon
ditur a vento et celat se a tempesta
te sicut riui aquarum in siti et vm
bra petre prominentis in terra deserta
Non caligabunt oculi videncium et au
res audiencium diligenter auscul
tabunt Et cor stultorum intelliget
scienciam et lingua balborum velociter
loquetur et plane Non vocabitur
vltra is qui insipiens est princeps neque
qui fraudulentus appellabitur maior
Stultus enim fatua loquetur et cor
eius faciet iniquitatem ut perficiat
simulacionem et loquatur ad dominum frau
dulenter et vacuam faciat animam
esurientis et potum sicienti auferat
Fraudulenti vasa pessima sunt Ipse
enim cogitaciones concinnabit ad per

dos mitens in sermone mendacii cum
loqueretur pauper iudicium. Princeps vero
ea que digna sunt principe cogita-
bit et ipse super duces stabit. Mu-
lieres opulente surgite et audite
vocem meam. Filie confidentes percipite
auribus eloquium meum. Post dies
enim et annum et vos conturbabimini con-
fidentes. Consummata est enim vindemia
collectio ultra non veniet. Obstupes-
cite opulente conturbamini confiden-
tes. Exuite vos et confundimini acci-
gite lumbos vestros super ubera plangi-
te super regione desiderabili super
vinea fertili. Super humum populi mei
spine et vepres ascendent quanto ma-
gis super omnes domos gaudii civitatis
exultantis. Domus enim dimissa est. Mul-
titudo urbis relicta est. tenebre
et palpatio facte sunt super speluncas
usque in eternum. Gaudia onagrorum
pascua gregum donec effundatur super
nos spiritus de excelso et erit desertum
in chermel et chermel in saltum
reputabitur et habitabit in solitudine
iudicium et iusticia in chermel se-
debit et erit opus iusticie pax
et cultus iusticie silentium et securi-
tas usque in sempiternum. Et sedebit
populus meus in pulchritudine pacis et in
tabernaculis fiducie et in requie
opulenta. Grando autem in descensione
saltus et humilitate humiliabitur
civitas. Beati qui seminatis super omnes
aquas inmittentes pedes bovis et asini

XXXIII

Ue qui predaris nonne
et ipse predaberis. Et qui spernis
nonne et ipse sperneris. Cum consumma-
veris depredationem depredaberis cum fa-
tigatus desieris contempnere contempneris

Domine miserere nostri te enim expecta-
vimus. Esto brachium nostrum in mane et
salus nostra in tempore tribulationis. A vo-
ce angeli fugerunt populi ab exaltatione
tua dispersi sunt gentes. Et congrega-
buntur spolia vestra sicut colligitur bruchus
velut cum fosse plene fuerint de eo.
Magnificatus est dominus quoniam habitabit
in excelso implebit syon iudicio
et iusticia. Et erit fides in temporibus
tuis divitie salutis sapientia et scien-
tia. timor domini ipse thesaurus eius. Ecce vi- predicatores flebunt
dentes clamabunt foris angeli
pacis amare flebunt. Dissipate sunt
vie cessavit transiens per semitam.
Irritum factum est pactum proiecit civi-
tates non reputavit homines. Luxit
et elanguit terra confusus est libanus
et obsorduit et factus est saron si-
cut desertum et concussa est basan et
carmelus. Nunc consurgam dicit
dominus nunc exaltabor nunc sublevabor.
Concipietis ardorem parietis stipu-
lam spiritus vester ut ignis vorabit vos.
Et erunt populi quasi de incendio cinis
spine congregate igni comburentur.
Audite qui longe estis que fecerim
cognoscite vicini fortitudinem
meam. Conteriti sunt in syon peccatores
possedit tremor ypocritas. Quis
poterit habitare de vobis cum igne de-
vorante. Quis habitabit ex vobis
cum ardoribus sempiternis. Qui am-
bulat in iusticiis et loquitur veritatem
et proicit avariciam ex calumpnia et
excutit manus suas ab omni munere.
Qui obturat aures suas ne au-
diat sanguinem et claudit oculos suos
ne videat malum. Iste in excelsis ha-
bitabit munimenta saxorum sublimitas
eius panis ei datus est aque eius fideles

sunt. Regem in decore suo videbunt oculi
eius cernent terram de longe cor tuum
meditabitur timorem. Ubi est litteratus ubi
est verba legis ponderans ubi est doc
tor parvulorum. Populum impudentem
non videbis populum alti sermonis ita
ut non possis intelligere disertitudinem
linguae eius in quo nulla est sapientia.
Respice Syon civitatem sollempnitatis
nostrae. Oculi tui videbunt Jerusalem civitatem
opulentam tabernaculum quod nequaquam
transferri poterit nec auferentur clavi
eius in sempiternum ⁊ omnes funiculi
eius non rumpentur quia solummodo ibi mag
nificus dominus deus noster locus fluvio
rum rivi latissimi et patentes non
transibit per eum navis remigum ne
que trieris magna transgredietur
eum. Dominus enim iudex noster dominus legifer
noster dominus rex noster ipse salvabit nos.
Laxati sunt funiculi tui sed non prae
valebunt. Sic erit malus tuus ut di
latare signum non queas. Tunc divi
dentur spolia praedarum multarum clau
di diripient rapinam nec dicet vici
nus elangui populus qui habitat in ea
auferetur ab eo iniquitas. Cxxxiiij

Accedite gentes ⁊ audite et
populi attendite audiat terra
et plenitudo eius orbis et omne
germen quia indignatio domini
super omnes gentes et furor super
universam militiam eorum. Interfecit
eos et dedit eos in occisionem.
Interfecti eorum proicientur ⁊ de cada
veribus eorum ascendet fetor. Ta
bescent montes a ~~[illegible]~~
sanguine eorum et tabescet omnis
militia caelorum et complicabuntur
sicut liber caeli et omnis militia
eorum defluet sicut defluit folium
de vinea ⁊ de ficu. Quoniam inebriatus
est in caelo gladius meus. Ecce
super ydumeam descendet ⁊ super populum
interfectionis meae ad iudicium. Gla
dius domini repletus est sanguine incras
satus est adipe de sanguine agnorum
et hircorum de sanguine medullatorum
arietum. Victima enim domino in bosra ⁊ inter
fectio magna in terra edom ⁊ descen
dent unicornes cum eis ⁊ tauri cum
potentibus. Inebriabitur terra eorum
sanguine et humus eorum adipe pin
guium quia dies ultionis domini annus re
tributionis iudicii Syon. Et conver
tentur torrentes eius in picem ⁊ humus eius in
sulphur. Et erit terra eius in picem ar
dentem nocte ⁊ die non extinguetur
in sempiternum. Ascendet fumus eius
a generatione in generationem desolabitur
in saecula saeculorum. Non erit transiens per eam
et possidebunt illam onocrotalus
et ericius ⁊ ibis ⁊ corvus habitabunt
in ea. Et extendetur super eam mensura
ut redigatur ad nihilum ⁊ perpen
diculum in desolationem. Nobiles eius
non erunt ibi. Regem potius invocabunt
et omnes principes eius erunt in nihilum
et orientur in domibus eius spinae
et urticae et paliurus in munitionibus
eius et erit cubile draconum et
pascua struthionum ⁊ occurrent daemo
nia onocentauris ⁊ pilosus clamabit
alter ad alterum. Ibi cubavit lamia
et invenit sibi requiem. Ibi habuit
foveam ericius et enutrivit ca
tulos et circumfodit ⁊ fovit in um
bra eius. Illuc congregati sunt milvi
alter ad alterum. Requirite diligenter
in libro domini et legite unum ex eis
non defuit alter alterum non quaesivit

quia quod ex ore meo procedit ille
mandavit et spiritus eius ipse congregavit
ea et ipse eis misit sortem et manus
eius divisit eam illis in mensuram
usque in eternum possidebunt eam in genera-
tione et generationem habitabunt in ea. CXXXV

Letabitur deserta et invia et exul-
tabit solitudo et florebit quasi
lilium. Germinans germinabit et exul-
tabit letabunda et laudans. Gloria libani
data est ei decor carmeli et saron.
Ipsi videbunt gloriam domini et decorem dei
nostri. Confortate manus dissolutas
et genua debilia roborate. Dicite
pusillanimes confortamini nolite
timere. Ecce deus vester ultionem adducet
retributionis deus ipse veniet et sal-
vabit nos. Tunc aperientur oculi ce-
corum et aures surdorum patebunt.
Tunc saliet claudus sicut cervus
et aperta erit lingua mutorum quia
scisse sunt in deserto aque et torrentes
in solitudine et que erat arida in stag-
num et sitiens in fontes aquarum. In cu-
bilibus in quibus prius dracones habi-
tabant orietur viror calami et
iunci et erit ibi semita et via et via
sancta vocabitur. Non transibit per eam pol-
lutus et hec erit vobis directa via
ita ut stulti non errent per eam. Non
erit ibi leo et mala bestia non as-
cendet per eam nec invenietur ibi. Et am-
bulabunt qui liberati fuerint et redemp-
ti a domino convertentur et venient in syon
cum laude et leticia sempiterna super
caput eorum. Gaudium et leticiam ob-
tinebunt et fugiet dolor et gemitus.

Et factum est in xiiii anno CXXXVI
regis ezechie ascendit sen-
nacherib rex assiriorum super omnes
civitates iuda munitas et cepit eas.
Et misit rex assiriorum rapsacen
de lachis in ierusalem ad regem ezechiam
in manu gravi et stetit in aqueductu
piscine superioris in via agri fullo-
nis. Et egressus est ad eum eliachim
filius elchie qui erat super domum et sob-
na scriba et ioahe filius asaph a
commentariis et dixit ad eos rapsa-
ces. Dicite ezechie hec dicit rex mag-
nus rex assiriorum. Que est fiducia ista
qua confidis aut quo consilio vel for-
titudine rebellare disponis. Super quem
habes fiduciam quia recessisti a me. Ecce
confidis super baculum arundineum
confractum istum super egyptum cui si
innixus fuerit homo intrabit in manum
eius et perforabit eam. Sic pharao
rex egypti omnibus qui confidunt in eo.
Quod si responderis mihi in domino deo meo
confidimus, nonne ipse est cuius abstu-
lit ezechias excelsa et altaria et
dixit iude et ierusalem coram altari isto
adorabitis. Et nunc trade te domino
meo regi assiriorum et dabo tibi duo
milia equorum nec poteris ex te prebere
ascensores eorum. Et quomodo sustinebis
faciem iudicis unius loci ex servis
domini mei minoribus. Quod si confidis
in egypto in quadrigis et in equitibus
et nunc numquid sine domino ascendi ad
terram istam ut disperderem eam. Dominus dixit
ad me ascende ad terram istam et disperde
eam. Et dixit eliachim et sobna et io-
ahe ad rapsacen. Loquere ad servos
tuos syriace lingua intelligimus enim.
Ne loquaris ad nos iudaice in auri-
bus populi qui est super murum. Et dixit ad
eos rapsaces. Numquid ad dominum tuum
et ad te misit me dominus meus ut
loquerer omnia verba ista et non potius
ad viros qui sedent super murum ut

comedat de vinea sua et bibat uri-
nam pedum suorum vobiscum. Et stetit
rapsaces et clamavit voce magna
iudaice et dixit. Audite verba regis
magni assiriorum. Hec dicit rex.
Non seducat vos ezechias quia non
poterit eruere vos. Et non vobis
tribuat fiduciam ezechias super
domino dicens. Eruens liberabit nos
dominus non dabitur civitas ista in manu
regis assiriorum. Nolite audire eze-
chiam hec enim dicit rex assiriorum. Faci-
te mecum benedictionem et egredimini ad
me et comedite unusquisque vi-
neam suam et unusquisque ficum suam
et bibite unusquisque aquam cisterne
sue donec veniam et tollam vos ad
terram que est ut vestra terra frumenti et
vini terra panis et vinearum. Nec
conturbet vos ezechias dicens. Dominus
liberabit nos. Numquid liberaverunt dii
gencium unusquisque terram suam de
manu regis assiriorum. Ubi est deus
emath et arfath. Ubi est deus sephar-
nau. Numquid liberaverunt samariam
de manu mea. Quis est ex omnibus
diis terrarum istarum qui eruerit terram
suam de manu mea ut eruat dominus
ierusalem de manu mea. Et siluerunt
et non responderunt ei verbum. Mandaverat
enim eis rex dicens. Ne respondeatis ei.
Et ingressus est eliachim filius helchie
qui erat super domum et sobna scri-
ba et ioahe filius asaph a comme-
tariis ad ezechiam scissis vestibus
et nunciaverunt ei verba rapsacis. xxxvij

Et factum est cum audisset rex eze-
chias scidit vestimenta sua
et obvolutus est sacco et intravit
in domum domini et misit eliachim
qui erat super domum et sobnam scribam
et seniores de sacerdotibus opertos
saccis ad ysaiam filium amos prophetam
et dixerunt ad eum. Hec dicit ezechias.
Dies tribulacionis et correpcionis et
blasphemie dies hec quia venerunt
filii usque ad partum et virtus non est
pariendi. Si quo modo audiat dominus deus
tuus verba rapsacis quem misit rex
assiriorum dominus suus ad blasphemandum
deum viventem et exprobrandum sermonibus
quos audivit dominus deus tuus. Leva
ergo oracionem pro reliquiis que reperte
sunt. Et venerunt servi regis ezechie
ad ysayam. Et dixit ad eos ysayas.
Hec dicetis domino vestro. Hec dicit dominus.
Ne timeas a facie verborum que au-
disti quibus blasphemaverunt pueri
regis assiriorum me. Ecce ego da-
bo ei spiritum et audiet nuncium et re-
vertetur ad terram suam et corruere eum
faciam gladio in terra sua. Reversus
est autem rapsaces et invenit regem as-
siriorum preliantem adversus lobnam.
Audierat enim quia profectus esset de lachis.
Et audivit de tharaca rege ethi-
opie dicentes. Egressus est ut pug-
net contra te. Quod cum audisset
misit nuncios ad ezechiam dicens.
Hec dicetis ezechie regi iude lo-
quentes. Non te decipiat deus tuus
in quo tu confidis dicens. Non dabitur
ierusalem in manu regis assiriorum. Ecce
tu audisti omnia que fecerunt reges
assiriorum omnibus terris quas subverte-
runt et tu poteris liberari. Numquid
eruerunt eos dii gencium quos subver-
terunt patres mei gozan et aran
et reseph et filios eden qui erant
in talassar. Ubi est rex emath et
rex arfath et rex urbis sepharnai.

ama et fana Et tulit ezechias li-
bros de manu nuncior & legit eos
et ascendit in domu dni Et expa
dit eos cora dno Et orauit ad dnm
dicens dne ebaoth deus israel qui
des sup cherubim tu es deus solus
oim regnoz tre tu fecisti celu &
tra Inclina dne aurē tuā & audi
api dne oculos tuos & vide & audi
ora sennacherib qui misit ad
blasphemandū deū viuentis Vere
dne desolati fuerūt reges assirioz
tras et regiones eoz & dederūt
deos eoz igni Illi enim dii erant
opa manuū hoim lignū & lapides
et contriuerūt eos Et nūc dne deus
noster salua nos de manu eius & cog
noscāt oia regna tre qz tu es deus
solus Et misit ysayas filius amoz
ad ezechiā dicens hec dicit dns deus israel
p quibus rogasti me de sennache
rib rege assiriozū hoc est verbū quod
locutus est dns sup eū Despexit
te subsannauit te virgo filia sion
post te caput mouebit virgo filia
rlm Cui exprobrasti & que blas
phemasti & sup quē exaltasti uo
cē tuā et leuasti altitudines oculo
rū tuoz ad sanctū israel In manu fa
mulorū tuoz exprobrasti dño & dixisti
In multitudine quadrigaz tuarū
ego ascendi altitudines montium
iuga libani et succidā excelsa
cedroz eius & electas abietes illius et
introibo altitudines summitatis eius
saltū carmeli eius ego fodi & bibi
aquā et exsiccauī vestigio pedis
mei omnes riuos aggerū Nunquid
non audisti que olim fecerim ei &
diebus antiquis ego plasmaui id

Et nunc adduxi Et factum est ut
cōmoliaris expugnare & ciuitates
munitas Habitatores earū breuiatis
manibus obtremuerunt & confusi sunt fa
cti sunt sicut fenum agri & gramen
pascue et herba tectoz q exaruit
antq̄ maturescat Habitaculum tuum
et mansio tua et egressus tuus ego
cognoui et insaniam tua contra
me Ob furorem adversū me & superbia
tua ascendit & aures meas ponam
gō circulū naribus tuis & frenum
in labijs tuis & reducā te in viam
p quā venisti Tibi aut hoc erit signū
Comede hoc anno q sponte nascitur
& anno secūdo pomis vescere In anno aut
tertio seminate & metite & plantate vine
as & comedite fructū earū Et mittet id qđ
saluatum fuerit de domo iuda & qđ re
manet radicē deorsū & faciet fructū sur
sū qz de reliq̄s exibit reliqz & saluatio
de monte sion zelus domini exercituū fa
ciet istud propterea hec dicit dns de rege
assiriozū non introibit ciuitatē hanc & no
iaciet ibi sagittā & non occupabit eā
clypeo & non mittet aggerē in circuitu eius & aggerem
In via qua venit per eā reuertet & ciuitatem
hanc non ingredietur dicit dns & protegā ciuitatē istā
ut saluē eā propter me & propter da
uid seruum meum Egressus est angelus dñi
percussit in castris assiriozū centū octoginta quin
que milia & surrexerunt mane & ecce omnia corpora mortuoz
Et egressus abiit & reuersus
est & mansit in niniue Cumq̄ adoraret in templo
nesrach deū suū adramelech & sarasar
filii eius percusserunt eum gladio
fugerunt qđ in terram ararat et
regnauit asor addon filius
eius pro eo

In diebus illis egrotauit Cxxxviij
ezechias usque ad mortem et intrauit
ad eum ysayas filius amos propheta et
dixit ei Hec dicit dominus Dispone
domui tue quia morieris tu et non
viues Et conuertit ezechias faciem
suam ad parietem et orauit ad dominum et dixit
Obsecro domine memento queso quomodo
ambulauerim coram te in veritate et
in corde perfecto et quod bonum est in
oculis tuis fecerim Et fleuit eze
chias fletu magno Et factum est
verbum domini ad ysaiam dicens Vade et dic eze
chie Hec dicit dominus deus dauid patris
tui Audiui orationem tuam et vidi lac
rimas tuas Ecce ego addiciam super
dies tuos xv annos et de manu re
gis assiriorum eruam te et ciuitatem istam
et protegam eam Hoc autem tibi erit signum
a domino quia faciet dominus verbum hoc quod lo
cutus est Ecce ego reuerti faciam vm
bram linearum per quas descenderat
in orologio achaz in sole retrorsum
decem lineis Et reuersus est sol x lineis
per gradus quos descenderat Scriptura
ezechie regis iude cum egrotasset
et conualuisset de infirmitate sua
Ego dixi in dimidio dierum meorum
vadam ad portas inferi quesiui resi
duum annorum meorum Dixi non videbo
dominum deum in terra viuencium Non aspiciam
hominem ultra et habitatorem quietis Gene
ratio mea ablata est et conuoluta est
a me quasi tabernaculum pastorum Precisa est
velut a texente vita mea dum adhuc
ordiretur succidit me de mane usque
ad vesperam finies me Sperabam usque
ad mane quasi leo sic contriuit omnia
ossa mea De mane usque ad vesperam
finies me sicut pullus hyrundinis
sic clamabo meditabor ut columba
Attenuati sunt oculi mei suspicientes
in excelso Domine vim patior responde pro
me quid dicam aut quid respondebit mi
chi cum ipse fecerit Recogitabo tibi omnes
annos meos in amaritudine anime mee
Domine si sic viuitur et in talibus vita spiritus
mei corripies me et viuificabis me
Ecce in pace amaritudo mea ama
rissima Tu autem eruisti animam meam ut
non periret proiecisti post tergum tuum
omnia peccata mea Quia non infernus
confitebitur tibi neque mors laudabit
non expectabunt qui descendunt in la
cum veritatem tuam Viuens viuens ipse
confitebitur tibi sicut et ego hodie
pater filiis notam faciet veritatem tuam
Domine saluum me fac et psalmos nos
cantabimus cunctis diebus vite nostre
in domo domini Et iussit ysayas ut
tollerent massam de ficis et cataplas
marent super vulnus et sanaretur Et
dixit ezechias Quod erit signum
quia ascendam ad domum domini Cxxxix
In tempore illo misit merodach bala
dan filius baladan rex babilonis
libros et munera ad ezechiam Au
dierat enim quod egrotasset et conualuisset
Letatus est autem super eis ezechias et
ostendit eis cellam aromatum et ar
genti et auri et odoramentorum et
vnguenti optimi et omnes apothecas su
pellectilis sue et vniuersa que in
uenta sunt in thesauris eius Non fuit
verbum quod non ostenderet eis ezechias
in domo sua et in omni potestate sua In
troiuit autem ysayas propheta ad regem
ezechiam et dixit ei Quid dixerunt
viri isti et vnde venerunt ad te Et
dixit ezechias De terra longinqua ve
nerunt ad me de babilone Et dixit
Quid viderunt in domo tua Et dixit

Ezechias. Omnia que in domo mea sunt
viderunt. Non fuit res quam non osten
derim eis in thesauris meis. Et dixit
Ysayas ad ezechiam. Audi verbum domini
exercituum. Ecce dies venient et auferentur
omnia que in domo tua sunt et que the
saurizaverunt patres tui usque ad diem
hanc in babilonem non relinquetur quicquam
dicit dominus. Et de filiis tuis qui exibunt
de te quos genueris tollent et erunt
eunuchi in pallacio regis babilonis.
Et dixit ezechias ad ysaiam. Bonum
verbum domini quod locutus est. Et dixit. Fiat
tantum pax et veritas in diebus meis. CXL

Consolamini consolamini popule meus
dicit dominus deus vester. Loquimini ad cor
Ierusalem et advocate eam quoniam comple
ta est malicia eius dimissa est iniqui
tas illius. Suscepit de manu domini
duplicia pro omnibus peccatis suis. Vox cla
mantis in deserto parate viam domini rectas
facite in solitudine semitas dei nostri.
Omnis vallis exaltabitur et omnis mons
et collis humiliabitur et erunt prava
in directa et aspera in vias planas.
Et revelabitur gloria domini et videbit
omnis caro pariter quod os domini locutum est.
Vox dicentis clama. Et dixi quid
clamabo. Omnis caro fenum et omnis gloria
eius quasi flos agri. Exsiccatum est
fenum et cecidit flos quia spiritus domini suf
flavit in eo. Vere fenum est populus. Exsic
catum est fenum et cecidit flos. Verbum autem
domini manet in eternum. Super montem ex
celsum ascende tu qui evangelizas
Syon exalta in fortitudine vocem tuam
qui evangelizas Ierusalem exalta noli
timere. Dic civitatibus iude. Ecce
deus vester. Ecce dominus deus in fortitudine
veniet et brachium eius dominabitur. Ecce
merces eius cum eo et opus illius
coram eo. Sicut pastor gregem suum

pascet. In brachio suo congregabit
agnos et in sinu suo levabit fetas
ipse portabit. Quis mensus est pugillo
aquas et celos palmo ponderavit.
Quis appendit tribus digitis molem
terre et libravit in pondere montes et colles
in statera. Quis adiuvit spiritum domini
aut quis consiliarius eius fuit et ostendit
illi. Cum quo iniit consilium et instruxit
eum et docuit eum semitam iusticie et
erudivit eum scientia et viam prudencie
ostendit illi. Ecce gentes quasi stilla
situle et quasi momentum stature repu
tate sunt. Ecce insule quasi pulvis exi
guus et libanus non sufficiet ad
succendendum et animalia eius non suffi
cient ad holocaustum. Omnes gentes
quasi non sint sic sunt coram eo et quasi in
nichilum et inane reputate sunt ei.
Cui ergo similem fecistis deum aut
quam ymaginem ponetis ei. Numquid
sculptile conflabit faber aut arti
fex auro figurabit illud et laminis
argenteis argentarius. Forte lignum
et imputribile elegit artifex sa
piens et querit quomodo statuat simula
crum quod non moveatur. Numquid non scie
tis. Numquid non audietis. Numquid non
annunciatum est vobis ab inicio. Numquid
non intellexistis fundamenta terre. Qui
sedet super girum terre et habitatores eius
sicut locuste. Qui extendit velut
nichilum celos et expandit sicut ta
bernaculum ad habitandum. Qui dat
secretorum scrutatores quasi non sint iu
dices terre quasi inane fecit. Et quidem
neque plantato neque sato neque radi
cato in terra trunco eorum repente flavit
in eos et aruerunt et turbo quasi sti
pulam auferet eos. Et cui assimilastis
me et adequastis me dicit dominus. Levate

in excelsum oculos vestros et videte quis creavit hec. Qui educit in numero miliciam eorum, cunctos ex nomine vocat pre multitudine et fortitudinis et roboris virtutisque eius, neque unum reliquum fuit. Quare dicis iacob et loqueris israel abscondita est via mea a domino, et a deo meo iudicium meum transivit. Numquid nescis aut non audisti? Deus sempiternus dominus qui creavit terminos terre, non deficiet neque laboravit, nec est investigacio sapiencie eius. Qui dat lasso virtutem et hiis qui non sunt fortitudinem et robur multiplicat. Deficient pueri et laborabunt et iuvenes in infirmitate cadent. Qui autem sperant in domino mutabunt fortitudinem, assument pennas sicut aquile, current et non laborabunt, ambulabunt et non deficient. Ca^m xli

Taceant ad me insule et gentes mutent fortitudinem. Accedant et tunc loquantur, simul ad iudicium propinquemus. Quis suscitavit ab oriente iustum, vocavit eum ut sequeretur se? Dabit in conspectu eius gentes et reges obtinebit. Dabit quasi pulverem gladio eius, sicut stipulam a vento raptam arcui eius. Persequetur eos, transibit in pace, semita in pedibus eius non apparebit. Et nazarenus vocabitur secundum quosdam. Quis hec operatus est et fecit? Vocans generaciones ab exordio, ego dominus primus et novissimus ego sum. Viderunt insule et timuerunt, extrema terre et obstupuerunt, appropinquaverunt et accesserunt. Unusquisque proximo suo auxiliabitur et fratri suo dicet: confortare. Confortabit faber erarius percuciens malleo eum qui cudebat tunc temporis, dicens: glutino bonum est, et confortavit eum clavis ut non moveatur. Et tu israel serve meus iacob quem elegi te et non abieci te. Ne timeas quia tecum sum ego, ne declines quia ego deus tuus. Confortavi te et auxiliatus sum tui et suscepi te dextera iusti mei. Ecce confundentur et erubescent omnes qui pugnant adversum te, erunt quasi non sint et peribunt viri qui contradicunt tibi. Queres eos et non invenies viros rebelles tuos. Erunt quasi non sint et veluti consumpcio homines bellantes adversum te, quia ego dominus deus tuus apprehendens manum tuam dicensque tibi: ne timeas, quia ego adiuvi te. Noli timere vermis iacob, qui mortui estis ex israel. Ego auxiliatus sum tui dicit dominus, et redemptor tuus sanctus israel. Ego posui te quasi plaustrum triturans novum, habens rostra serrancia; triturabis montes et comminues, et colles quasi pulverem pones. Ventilabis eos et ventus tollet, et turbo disperget eos. Et tu exultabis in domino, in sancto israel letaberis. Egeni et pauperes querunt aquas et non sunt, lingua eorum siti exaruit. Ego dominus exaudiam eos, deus israel non derelinquam eos. Aperiam in supinis collibus flumina et in medio camporum fontes, aperiam ponam desertum in stagna aquarum et terram inviam in rivos aquarum. Dabo in solitudine cedrum et spinam et myrtum et lignum olive. Ponam in deserto abietem, ulmum et buxum simul, ut videant et sciant et recogitent et intelligant pariter quia manus domini fecit hec, et sanctus israel creavit illud. Prope facite iudicium vestrum dicit

dns. Afferte si forte quid habetis dixit rex iacob. Accedant et nunciet nobis quecumque ventura sunt. Priora que fuerunt nunciate et ponemus cor nostrum et sciemus novissima eorum et que ventura sunt indicate nobis. Annunciate que ventura sunt in futurum et sciemus quia dii estis vos. Bene quoque aut male si potestis facite et loquamur et videamus simul. Ecce vos estis ex nichilo et opus vestrum ex eo quod non est. Abhominatio est qui elegit vos. Suscitavi ab aquilone et veniet ab ortu solis et vocabit nomen meum et adducet magistratus quasi lutum et velut plastes conculcans humum. Quis annunciavit ab exordio ut sciamus et a principio ut dicamus iustus es. Non est annuncians neque predicens neque audiens sermones vestros. Primus ad syon dicet ecce assunt et ierusalem evangelistam dabo. Et vidi et non erat ex istis quisquam qui iniret consilium et interrogatus responderet verbum. Ecce omnes iniusti et vana opera eorum ventus et inane simulacra eorum.

Cxlij

Ecce servus meus suscipiam eum electus meus complacuit sibi in illo anima mea. Dedi spiritum meum super eum iudicium gentibus proferet. Non clamabit neque accipiet personam neque audietur foris vox eius. Calamum quassatum non conteret et linum fumigans non extinguet in veritate educet iudicium. Non erit tristis neque turbulentus donec ponat in terra iudicium et legem eius insule expectabunt. Hec dicit dns deus creans celos et extendens eos firmans terram et que germinant ex ea dans flatum populo qui est super eam et spiritum calcantibus eam. Ego dns vocavi te in iustitia et apprehendi manum tuam et servavi et dedi te in fedus populi in lucem gentium ut aperires oculos cecorum et educeres de conclusione vinctum de domo carceris sedentes in tenebris. Ego dns hoc est nomen meum gloriam meam alteri non dabo et laudem meam sculptilibus. Que prima fuerant ecce venerunt nova quoque ego annuncio antequam oriantur audita vobis faciam. Cantate dno canticum novum laus eius ab extremis terre qui descenditis in mare et plenitudo eius insule et habitatores earum. Sublevetur desertum et civitates eius in domibus habitabit cedar. Laudate habitatores petre de vertice montium clamabunt. Ponent dno gloriam et laudem eius in insulis nunciabunt. Dns sicut fortis egredietur sicut vir preliator suscitabit zelum vociferabitur et clamabit super inimicos suos confortabitur. Tacui semper silui patiens fui sicut parturiens loquar dissipabo et absorbebo simul. Desertos faciam montes et colles et omne germen eorum exsiccabo et ponam flumina in insulas et stagna arefaciam. Et ducam cecos in via quam nesciunt et in semitis quas ignoraverunt ambulare eos faciam. Ponam tenebras coram eis in lucem et prava in directa. Hec verba feci eis et non dereliqui eos. Conversi sunt retrorsum. Confundantur confusione qui confidunt in sculptili qui dicunt conflatili vos dii nostri. Surdi audite et ceci intuemini ad videndum. Quis cecus nisi

seruus meus et quis surdus nisi
ad quem nuncios meos misi Quis
cecus nisi qui venundatus est Quis
cecus nisi seruus domini Quis vides
multa nonne custodies Qui apertas
habes aures nonne audies Et dominus
voluit ut sanctificaret eum et magni-
ficaret legem et extolleret Ipse autem
populus direptus et vastatus laqueus
iuuenum omnes et in domibus carcerum
absconditi sunt Facti sunt in rapinam
non est qui eruat in direptionem et
non est qui dicat redde Quis est in vobis
qui audiat hec attendat et auscul-
tet futura Quis dedit in direptionem
iacob et israel vastantibus Nonne
dominus ipse cui peccauimus Et no-
luerunt in viis eius ambulare et
non audierunt legem eius Et effudit
super eum indignationem furoris sui et
forte bellum et combussit eum in cir-
cuitu et non cognouit et succen-
dit eum et non intellexit Cxliij

Et nunc hec dicit dominus creans
te iacob et formans te israel
noli timere quia redemi te et vo-
caui te nomine tuo seruus meus es tu
Cum transieris per aquas tecum ero et
flumina non operient te Cum ambula-
ueris in igne non comburreris et flam-
ma non ardebit in te Quia ego
dominus deus tuus sanctus israel Salua-
tor tuus dedi propiciationem tuam egip-
tum ethiopiam et saba pro te Ex quo
honorabilis factus es in oculis meis
et gloriosus ego dilexi te et dabo
homines pro te et populos pro anima tua No-
li timere quoniam tecum ego sum Ab ori-
ente adducam semen tuum et ab occi-
dente congregabo te Dicam aqui-
loni da et austro noli prohibere

Affer filios meos de longinquo et fi-
lias meas ab extremis terre et
omnem qui inuocat nomen meum in gloriam
meam creaui eum formaui eum et
feci eum Educ foras populum cecum
et oculos habentem surdum et aures ei
sunt Omnes gentes congregate sunt
simul et collecte sunt tribus Quis
in vobis annunciet istud et que pri-
ma sunt audire vos faciet Dent
testes eorum et iustificentur et audiant
et dicant Vere Vos testes mei dicit
dominus et seruus meus quem elegi ut sci-
atis et credatis michi et intelligatis
quia ego ipse sum Ante me non est formatus
deus et post me non erit Ego sum
deus ego sum dominus et non est absque me
saluator Ego annunciaui et sal-
uaui auditum feci et non fuit in vobis
alienus Vos testes mei dicit dominus
et ego deus et ab initio ego ipse
et non est qui de manu mea eruat
Operabor et quis auertet illud Hec dicit
dominus redemptor vester sanctus israel Propter
vos misi in babilonem et detraxi
vectes vniuersos et caldeos in na-
uibus suis gloriantes Ego dominus sanctus
vester creans israel rex vester Hec dicit
dominus qui dedit in mari viam et in aquis
torrentibus semitam qui eduxit qua-
drigam et equum agmen et robustum
Simul obdormierunt nec resurgent
contriti sunt quasi linum et extincti sunt
Ne memineritis priorum et antiqua ne
intueamini Ecce ego facio noua
et nunc orientur vtique cognoscetis
ea Ponam in deserto viam et in inuio
flumina et glorificabit me bestia agri
dracones et strutiones quia dedi in de-

ferto aquas et flumina in invio ut darē
potū ppło meo electo meo ppłm istū
formaui m laude mea narrabit
Non me inuocasti iacob nec laborasti
in me isrł Non obtulisti m arietē
holocausti et victimis tuis nō glorifi
casti me Non te seruire feci in obla
tione nec laborē tibi prebui in thure
Non emisti m argento calamū et
adipe victimarū tuarū nō inebriasti
me Verumtamen seruire me fecisti
in peccatis tuis prebuisti m laborem
in iniquitatibus tuis Ego sum ego
sum ipse qui deleo iniquitates tuas pp̄
me et peccatorum tuorum nō recordabor
Reduc me in memoriam et iudicemur
simul Narra si quid habes ut iusti
ficeris Pater tuus primus peccauit et in
terpretes tui preuaricati sunt in me et contā
minaui principes sanctos dedi ad inter
nicionem iacob et isrł in blasphemiam

Capitulum

Et nunc audi iacob serue meus et isrł quem elegi Hec dicit
dominus faciens et formans te ab u
tero auxiliator tuus Noli timere
serue meus iacob et rectissime quem
elegi Effundam enim aquas sup sitientē
et fluenta sup aridam Effundam
spiritum meum sup semen tuum et benedic
tionem meam sup stirpem tuam et ger
minabunt inter herbas quasi salices iuxta
preterfluentes aquas Iste dicet domini
ego sum et ille inuocabit in nomine
iacob et hic scribet manu sua domino
et in nomine isrł assimilabitur Hec
dicit dominus rex isrł et redemptor eius
dominus exercituum Ego primus et ego no
uissimus et absque me nō est deus Quis
similis mei vocet et annunciet et
ordinem exponat mihi ex quo constitui

populum antiquum ventura et que fu
tura sunt annunciet eis Nolite time
re neque conturbemini Ex tunc audire feci
te et annunciaui vos estis testes mei
Numquid est deus absque me et forma
tor quem ego nō nouerim Plasta
tores ydoli omnes nichil sunt et amatissima
eorum nō proderunt eis Ipsi sunt testes
eorum qui nō vident neque intelligunt
ut confundantur Quis formauit
deum et sculptile conflauit ad nichi
lum vtile Ecce omnes eius participes
confundentur fabri enim sunt ex hominibus
conuenient omnes stabunt et pauebunt
et confundentur simul Faber ferrarius
lima operatus est in prunis et in mal
leis formauit illud et operatus est
in brachio fortitudinis sue Esuriet
et deficiet nō bibet aquam et lassescet
Artifex lignarius extendit normam
formauit illud in angularibus et in
circino tornauit illud et fecit ymaginem
viri quasi speciosum hominem habitantem in
domo Succidit cedros tulit ili
cem et quercum que steterat inter
ligna saltus Plantauit pinum quam
pluuia nutriuit et facta est hominibus
in focum sumpsit ex eis et calefactus
est et succendit et coxit panes
De reliquo autem operatus est deum et adorauit
et fecit sculptile et curuatus
est ante illud medium eius combussit
igni De medio eius carnes coxit
et comedit coxit pulmentum et
saturatus est et calefactus est et dixit
Vah calefactus sum vidi focum
Reliquum autem eius deum fecit et sculp
tile sibi curuatur ante illud et adorat
illud et obsecrat dicens Libera
me quia deus meus es tu Nescierunt

neque intellexerit obliti enim sunt ne videat oculi eorum et ne intelligat corde suo non recogitat in mente sua neque cognoscunt neque sentiunt ut dicat Medietatem eius combussi igne et coxi super carbones eius panes coxi carnes et comedi et de reliquo eius ydolum faciam ante truncum ligni procidam Pars eius cinis est cor insipiens adorabit illud et non liberavit animam suam neque dicet forte mendacium est in dextera mea Memento horum iacob et israel quoniam servus meus es tu formavi te servus meus es tu israel non obliviscaris mei Delevi ut nubem iniquitates tuas et quasi nebulam peccata tua Revertere ad me quoniam redemi te Laudate celi quoniam fecit dominus iubilate extrema terre resonate montes laudationem saltus et omne lignum eius quoniam redemit dominus iacob et israel glorificabitur Hec dicit dominus redemptor tuus et formator tuus ex utero Ego sum dominus faciens omnia extendens celos solus stabiliens terram et nullus mecum Irrita faciens signa divinorum et ariolos in furorem vertens Convertens sapientes retrorsum et sciam eorum stultam faciens suscitans verbum servi sui et consilium nunciorum suorum conplens Qui dico ierusalem habitaberis et civitatibus iuda edificabimini et deserta eius suscitabo Qui dico profundo desolare et flumina tua arida faciam Qui dico cyro pastor meus es et omnem voluntatem meam complebis Qui dico iherusalem edificaberis et templo fundaberis

Capitulum xlv

Hec dicit dominus christo meo cyro cuius apprehendi dexteram ut subiciam ante faciem eius gentes et dorsa regum vertam et aperiam coram eo ianuas et porte non claudentur Ego ante te ibo et gloriosos terre humiliabo portas ereas conteram et vectes ferreos confringam et dabo tibi thesauros absconditos et archana secretorum ut scias quia ego dominus qui voco nomen tuum deus israel propter iacob servum meum et israel electum meum et vocavi te nomine tuo assimilavi te et non cognovisti me Ego dominus et non est amplius Extra me non est deus Accinxi te et non cognovisti me ut sciant hii qui ab ortu solis et qui ab occidente quoniam absque me non est deus Ego dominus et non est alius alter deus formans lucem et creans tenebras faciens pacem et creans malum Ego dominus faciens omnia hec Rorate celi desuper et nubes pluant iustum aperiatur terra et germinet salvatorem et iusticia oriatur simul ego dominus creavi eum Ve qui contradicit factori suo testa de samiis terre Numquid dicet lutum figulo suo quid facis et opus tuum absque manibus est Ve qui dicit patri quid generas et mulieri quid parturis Hec dicit dominus sanctus israel plastes eius Ventura interrogate me super filios meos et super opus manuum mearum mandate mihi Ego feci terram et hominem super eam creavi ego Manus mee extenderunt ~~celos~~ celos et omni milicie eorum mandavi Ego suscitavi eum ad iusticiam et omnes vias eius

dirigam. Ipse edificabit ciuitate
meam et captiuitate mea dimittet
no in precio neq; i muneribus dicit
dns deus exercituu. Hec dicit dns deus
Labor egipti et negotiacio ethio
pie et sabaim viri sublimes ad te
transibunt et tui erunt et post te am
bulabunt vincti manicis pergent et te
adorabunt teq; deprecabuntur. Tm
in te e deus et no e absq; te deus
Vere tu es deus absconditus deus
isrl saluator. Confusi sunt et erubue
runt omes simul. Abierunt i confu
sione fabricatores errorum. Isrl sal
uatus e in dno salute eterna. No
confundemini et no erubescetis usq;
in seclm secli. Qr hec dicit dns creas
celos ipse deus formans terra et fa
ciens ea ipse plastes eius. No i va
nu creauit ea sed ut habitetur
formauit ea. Ego dns et no e alius
No i abscondito locutus sum i loco
terre tenebroso. No dixi semini iacob
frustra querite me. Ego dns lo
quens iusticia annuncians recta
Congregamini et venite et accedite
simul qui saluati estis ex gentibus
Nescierunt qui leuant signu sculp
ture sue et rogant deu no saluate
Annunciate et venite et consiliamini
simul. Quis auditu fecit hoc ab
inicio ex tunc predixi illud. Nunqd
ego dns et no e vltra deus absq;
me deus iustus et saluans no est
preter me. Conuertimini ad me et salui
eritis omes fines terre qr ego dns et
no e alius. In memetipso iuraui
Egredietur de ore meo iusticie verbum
et no reuertetur quia mi curuabit
ome genu et iurabit ois lingua

Ergo in dno dicet, mee st iusticie
et imperiu. Ad eu venient et confun
dentur omes qui repugnant ei. In dno
iustificabitur et laudabitur ome semen isrl

Confractus est bel, C xlvi
contritus e nabo. Facta st simulacra
eorum corpa bestiis et iumentis. Onera
vra grauia pondere usq; ad lassitu
dinem. Contabuerunt et contrita sunt
simul. No potuerunt saluare portan
tem se et aia eorum i captiuitate ibit
Audite me domus iacob et ome
residuu domus isrl qui portamini
a meo utero qui gestamini a mea
vulua usq; ad senectutem ego ipse
et usq; ad canos ego portabo
Ego feci et ego feram ego portabo
et saluabo. Cui assimilastis me
et adequastis et comparastis me et
fecistis similem. Qui confertis aurum
de sacculo et argentu i statera
ponderatis conducentes artificem
ut faciant deu et procidunt et adorant
Portant illud i humeris gestantes
et ponentes i loco suo et stabit ac
de loco suo no mouebitur. Sed et
cu clamauerit ad eu no audiet
et de tribulacone no saluabit eos
Mementote istud et fundamini redite
preuaricatores ad cor. Recordamini
prioris seculi qm ego su deus et no
e ultra deus nec e similis mei. Annu
cians ab exordio nouissimu et
ab inicio que nec du facta sunt dicens
Consiliu meu stabit et ois voluntas mea
fiet. Vocans ab oriente auem et de terra lo
ginqua virum volutatis mee et locutus sum et addu
cam illud creaui et faciam illud. Audite me duro cor
de qui longe estis a iusticia. Prope feci iusticiam mea
no elongabitur et salus mea no morabitur. Dabo
i syon salutem et i ihrlm gloriam meam

Descende sede in puluere Cxlvii
virgo filia babilonis sede
in terra. Non est solium filie caldeorum
quia ultra non vocaberis mollis et te-
nera. Tolle molam et mole farinam
denuda turpitudinem tuam discooperi
humerum reuela crura transi flumina
reuelabitur ignominia tua et vide-
bitur obprobrium tuum. Ultionem capiam
et non resistet mihi homo. Redemptor noster
dominus exercituum nomen illius sanctus israel. Se-
de tacens et intra in tenebras filia
caldeorum quia non vocaberis ultra domina
regnorum. Iratus sum super populum meum
contaminaui hereditatem meam et de-
di eos in manu tua non posuisti eis
misericordias super senem aggrauasti iugum
tuum valde et dixisti in sempiternum
ero domina. Non posuisti hec super cor-
tuum neque recordata es nouissimi
tui. Et nunc audi hec delicata et
habitans confidenter que dicis in corde tuo
ego sum et non est preter me amplius non
sedebo vidua et ignorabo sterili-
tatem. Venient tibi hec duo subito
in die vna sterilitas et viduitas.
Uniuersa venerunt super te propter multitu-
dinem maleficiorum tuorum et propter duri-
ciam incantatorum tuorum vehementem
et fiduciam habuisti in duricia tua
et dixisti non est qui videat me. Sapientia
tua et scientia tua hec decepit te et
dixisti in corde tuo. Ego sum et preter
me non est altera. Veniet super te ma-
lum et nescies ortum eius et irruet
super te calamitas quam non poteris
expiare. Veniet super te repente mi-
seria quam nescis. Sta cum incanta-
toribus tuis et cum multitudine ma-
leficiorum tuorum in quibus laborasti ab
adolescentia tua si forte quid prosit
tibi aut si possis fieri fortior. Defe-
cisti in multitudine consiliorum tuorum.
Stent et saluent te augures celi
qui contemplabantur sidera et supputa-
bant menses ut ex eis annunciarent
ventura tibi. Ecce facti sunt quasi stipula
ignis combussit eos et non liberabunt
animam suam de manu flamme non sunt
prune quibus calefiant nec focus
ut sedeant ad eum. Sic facta sunt
tibi in quibuscumque laboraueras.
Negociatores tui ab adolescentia
sua unusquisque in via sua errauerunt
non est qui saluet te. Cxlviii
Audite hec domus iacob qui vo-
camini nomine israel et de aquis iuda
existis qui iuratis in nomine domini et
dei israel recordamini non in veritate neque
in iusticia. De ciuitate enim sancti vo-
cati sunt et super deum israel stabiliti
sunt dominus exercituum nomen eius. Priora ex
tunc annunciaui et ex ore meo exie-
runt et audita feci ea repente opera-
tus sum et venerunt. Sciui enim quia
durus es tu et neruus ferreus
ceruix tua et frons tua erea. Pre-
dixi tibi ex tunc antequam venirent indi-
caui tibi ne forte diceres ydola mea
fecerunt hec et sculptilia mea et
conflatilia mandauerunt ista que
audisti vide omnia. Uos autem num annun-
ciastis. Audita feci tibi noua ex
tunc et conseruata que nescis. Nunc
creata sunt et non ex tunc et ante diem
et non audisti ea ne forte dicas
Ecce cognoui ea. Neque audisti ne-
que cognouisti neque ex tunc aperta est
auris tua. Scio enim quia preuaricans

pvaricaberis z transgressore de ve
tre vocaui te. ppter nomen meu longe
facia furore meu z laude mea
infrenabo te ne intereas. Ecce ex
coqui te sed no qi argentu elegi te
i camino paupertatis. ppter me facia
ut no blasphemer z gloriam meam
alteri no dabo. Audi me iacob z isrl
que ego voco ego ipse primus z ego
nouissimus. Manus quoque mea fundauit
terra et dextra mea mensa e celos
Ego vocabo eos z stabunt simul. Con
gregamini omnes vos z audite quis
de eis annunciauit hec. Dns dilexit eu
faciet voluntate sua i babilone
et brachiu suum in caldeis. Ego ego
locutus sum et vocaui eu adduxi
eu et directa e via eius. Accedite
ad me et audite hec. no a principio
i abscondito locutus sum ex tempore an
teq fieret ibi eram. Et nunc dns deus
misit me et spus eius. Hec dicit
dns redemptor tuus sanctus isrl. Ego
dns deus tuus docens te vtilia
gubernans te i via qua ambulas.
Utinam attendisses mandata mea
facta fuisset sicut flumen pax tua
et iusticia tua sicut gurgites
maris et fuisset qi arena semen
tuu et stirps uteri tui ut lapilli
eius no interisset z no fuisset attri
tu nomen eius a facie mea. Egredimini
de babilone fugite a chaldeis in
voce exultacionis annunciate auditu
facite hoc z ferte illud usque ad
extrema terre. Dicite redemit dns ser
uu suu iacob. No sicierut i deserto
cu educeret eos. Aquam de petra p
duxit eis z scidit petra z fluxerut
aque. No e pax impiis dicit dns.

Audite insule z attendite — Lxix
populi de longe. Dns ab utero
vocauit me de ventre matris mee
recordatus e nois mei z posuit
os meu qi gladiu acutu. In um
bra manus sue protexit me z posuit
me sicut sagitta electam i pharetra
tra sua abscondit me z dixit mihi
Seruus meus es tu isrl quia in te
glorabor. Et ego dixi in vacuum la
boraui sine causa et vane forti
tudine mea consumpsi. Ergo iudiciu
meu cu dno et opus meu cu deo
meo. Et nunc hec dicit dns formans
me ex utero seruu sibi ut reducam
iacob ad eu et isrl no congregabitur
et glorificatus sum in oculis dni z
deus meus factus e fortitudo mea
Et dixit. Parum e mihi ut sis seruus
mi ad suscitandas tribus iacob et
feces isrl conuertendas. Ecce dedi
te in lucem gencium ut sis salus mea
usque ad extremu terre. Hec dicit dns re
demptor isrl sanctus eius ad contemptibi
lem animam et ad abhominatam gentem
ad seruu dnorum. Reges videbunt et
consurgent principes et adorabunt
propter dnm quia fidelis e z scm isrl
q elegit te. Hec dicit dns. In tempore pla
cito exaudiui te et i die salutis
auxiliatus sum tui et seruaui te et
dedi te in fedus populi ut suscitares
terra et possideres hereditates dissipa
tas ut diceres hiis qui vincti sunt
exite et hiis qui i tenebris sunt
reuelamini. Super vias pascentur
et i omnibus planis pascua eorum. No
esurient neque sicient z no percuciet
eos estus et sol quia miserator eorum
reget eos et ad fontes aquarum

potabit eos et ponā omēs montes
meos i via et semite mee exalta
buntur Ecce isti de longe venient et
ecce illi qui ab aquilone & mari et
isti de terra australi Laudate celi
et exulta terra iubilate montes
laudem qr consolatus e dns ppłm
suum et pauperū suorū miserebit
Et dixit syon dereliquit me dns
et dns oblitus e mei Nunquid obli
visci pt mulier infantē suum ut
nō misereatur filio uteri sui et si
illa oblita fuerit ego tn nō obli
viscar tui ecce i manibꝫ meis de
scripsi te muri tui corā oculis
meis semp Venerūt structores tui
destructores te & dissipantes a te
exibūt Leva i circuitu oculos tuos
et vide omēs isti congregati sūt
venerunt tibi Vivo ego dicit dns
quia hijs oībꝫ velut ornamento
vestieris et circūdabis eos qi
sponsa quia deserta tua & solitu
dines tue et terra ruine tue nūc
angusta erunt p habitatoribꝫ & longe
effugabuntur qui absorbebant te
Adhuc dicent in auribꝫ tuis filij
sterilitatis tue angustꝰ m̄ e locꝰ
fac spaciū m̄ ut habitem Et dices
in corde tuo Quis genuit michi
istos Ego sterilis et nō pariens
transmigrata et captiva & istos
quis enutrivit Ego destituta
& desolata et isti ubi erant
Hec dicit dns deus Ecce levo
ad gentes manū meā et ad ppłos
exaltabo signū et afferent filios
tuos in ulnis et filias tuas sup hume
ros portabunt et erunt reges nutricij
tui et regine nutrices tue vultu in
terra demisso adorabunt te & pulverē
pedū tuorū lingent Et scies qr ego
dns sup quo nō confundentur qui ex
spectant eū Nunquid tollet a forti
preda aut quod captum fuerit a ro
busto salvum ee poterit qr hec dt
dns equidē & a forti captivitas
tolletur et qd ablatū fuerit a ro
busto salvabitur Eos vo qui iudi
caverunt te ego iudicabo & filios
tuos ego salvabo Et cibabo hos
tes tuos carnibꝫ suis & qi musto
sanguine suo inebriabunt & sciet oīs
caro qr ego dns salvans te et rede
mptor tuus fortis iacob Cap l

Hec dicit dns Quis e hic
liber repudij matris vre quo
dimisi eā aut qs e creditor me
cui vendidi vos Ecce i iniqtati
bus vris venditi estis & i scelerib
vris dimisi matrē vram qr veni
et nō erat vir Vocavi & nō erat
q audiret Nunqd abbreviata et p
vula facta e manꝰ mea ut nō pos
sim redimere aut nō e i me virtus
ad liberandum Ecce i increpacōe
mea desertū faciā mare ponā flu
mina in siccum computrescent pisces
sine aqua et morientur i siti Jn
duā celos tenebris & saccū ponā
opimentū eorū Dns dedit michi
linguā eruditā ut sciam susten
tare eū q lassus e vo Erigit
mane mane erigit m̄ aurem
ut audiā qi magistrū Dns deꝰ ape
ruit m̄ aurē ego aūt nō contradico
retrorsum nō abij Corpus meū

dedi puncturis et genas meas
vellentibus. Facie mea non auerti
ab increpantibus et conspuentibus in
me. Dns deus auxiliator meus
ideo non sum confusus. Ideo posui fa
ciem meam ut petram durissimam et scio
quod non confundar. Iuxta est qui iusti
ficat me quis contradicet mihi
Stemus simul. Quis est aduersarius
meus accedat ad me. Ecce dns
deus auxiliator meus. Quis est
qui condemnet me. Ecce omnes sicut vestimen
tum conterent. tinea comedet eos. Quis
ex vobis timens dnm audiat vocem
serui sui. Quis qui ambulat in tenebris
et non est lucem ei. Speret in nomine dni
et innitat super deum suum. Ecce vos
omnes accendentes ignem circumdati
flammis. Ambulate in lumine ignis
vestri et in flammis quas accendistis
vobis. De manu mea factum est hoc vobis
in doloribus dormietis.

Audite me qui sequimini quod
iustum est et queritis dnm. Intendite
ad petram unde excisi estis
et ad cauernam lacus de qua fossi estis.
Attendite ad abraham patrem vestrum
et ad sarram que peperit vos. Quia
unum uocaui eum et benedixi ei et multi
plicaui eum. Consolabitur ergo dns
syon et consolabitur dns ruinas
eius et ponet desertum eius quasi delicias
et solitudinem eius quasi ortum dni.
Gaudium et letitia inuenietur in ea gratia
rum actio et vox laudis. Attendite
ad me populus meus et tribus mea
me audite quia lex a me exibit
et iudicium meum in lucem populorum requie
scet. Prope est iustus meus egressus

est saluator meus et brachia
mea populos iudicabunt me insule
exspectabunt et brachium meum
sustinebunt. Leuate in celum oculos
vestros et videte sub terra deorsum
quia celi sicut fumus liquescent
et terra sicut vestimentum atteretur
et habitatores eius sicut hec interibunt
Salus autem mea in sempiternum erit
et iustitia mea non defitiet. Au
dite me qui scitis iustum populus
meus lex mea in corde eorum. Nolite
timere obprobrium hominis et blas
phemiam eorum ne metuatis sicut
enim vestimentum sic comedet
eos tinea et sicut lana sic de
uorabit eos tynea. Salus autem
mea in sempiternum erit et iustitia
mea in generationem generationis. Con
surge consurge induere fortitudine
brachium dni consurge sicut in die
bus antiquis in generationibus
seculorum. Nunquid non tu percussisti
superbiam vulnerasti draconem. Nunq
non tu siccasti mare aquas abissi
uehementis. Qui posuisti profundum
maris uiam ut transirent liberati
et nunc qui redempti sunt a dno re
uertentur et venient in syon lau
dantes et letitia sempiterna super
capita eorum. Gaudium et letitia
tenebunt fugiet dolor et gemitus
Ego ego ipse consolabor vos
Quis tu ut timeas ab homine
mortali et a filio hominis qui quasi
fenum arescet et obliuiscaris
eos dni creatoris tui qui tetendit
celos et fundauit terram et formidasti

iugit' tota die a facie furoris ei'
q te tribulauat et parauat ad per
dend'. Ubi nc e furor tribulatis
cito ueiet gradiens ad apiendu3
no intficiet usq ad internicoe3
n' deficiet panis eius Ego at su
dns deus tuus q coturbo mare
et intumescet fluctus eius Dns ex
ercituu nome meu Posui uba mea
i ore tuo et i umbra manus mee
ptexi te ut plantes celos et fun
des tra et dicas ad syon pplus meus
es tu Eleuare eleuare consurge
ierlm q bibisti de manu dni cali
cem ire eius usq ad fundu calicis
sopois bibisti et potasti usq ad
feces Non e q sustetet ea ex oibz
filijs quos genuit et no e q apphe
dat manu ei' ex oibus filijs qs
enutriuit Duo sut que occurre
tibi quis cotristabit sup te Vasti
tas et contricio et fames et gla
dius quis cosolabitur te Filij tui
piecti sut Dormierut i capite oim
viaru sicut orix illaqata pleni
indignacoe dni increpacoe dei tui
Idcirco audi hoc paupcula et
ebria no a vino Hec dicit dna
tor tuus dns et deus tuus qui
pugna' p pplo suo Ecce tuli de ma
nu tua calice sopois fudo calicis
indignacois mee no addicies ut
bibas illu ultra et pona illu i
manu eoru qui te humiliauerut et dixe
rut aie tue Incuruare ut transeam et
posuisti ut terra corpus tuu3 et
quasi viam transeuntibus Clij

Consurge consurge induere
fortitudie tua syon induere
vestimetis glie tue ierlm ciuitas
sca quia no adiciet ultra ut p
transeat p te icircucisus et imudus
excutere de puluere Surge sede ierlm
solue vincula colli tui captiua filia
syon Quia hec dicit dns deus
Gratis venudati estis et sine arge
to redimemini Quia hec dicit dns deus
In egiptu descendit pplus meus in
pricipio ut colon' esset ibi et assur
absq ulla causa calupniatus e
eu Et nuc quid m e hic d' dns
Qm ablatus e pplus meus gratis
Dnatores ei' inique agut dicit
dns et iugit' tota die nome meu
blasphemat ppt' hoc sciet pplus
meus nome meu in die illa quia
ego ipe q loqbar ecce assu Quam
pulchri sup motes pedes anu
ciatis et pdicatis pace anunciat
bonu pdicatis salute dicentis
syon regnabit deus tuus Vox spe
culatoru tuoru Leuauerut vocem
simul laudabut quia oclo ad ocu
lu videbut cu couerterit dns syon
Gaudete et laudate simul deserta
ierlm quia cosolatus e dns pplm
suu redemit ierlm Parauit dns
brachiu scm suu i oculis oim
gentiu et videbut oes fines terre
salutare dei nri Recedite recedi
te exite inde pollutu nolite ta
gere exite de medio ei' Mudamini
qui fertis vasa dni qm no in tu
multu exibitis n' i fuga ppcabitis
Precedet ei vos dns et cogregabit vos
dns deus isrl Ecce intelliget seruus meus ex
altabit et eleuabit et sublimis erit valde
Sicut obstupuerut sup te multi sic
ingloriosus erit it viros aspect' ei' et for
ma ei' int filios hoim Iste asperget
gentes multas sup ipm cotinebut
reges os suu qr quibz no e narratu de
eo viderut et q no audierut cotemplati sut

Domine quis credidit C liij
auditui nostro et brachium domini
cui revelatum est Et ascendet sicut vir-
gultum coram eo et sicut radix de ter-
ra sitienti Non est species ei neque decor
et vidimus eum et non erat aspectus
et desideravimus eum despectum et no-
vissimum virorum virum dolorum et scientem
infirmitatem et quasi absconditus vultus
eius et despectus unde nec reputavimus
eum Vere languores nostros ipse tulit et
dolores nostros ipse portavit Et nos
putavimus eum quasi leprosum et percussum a deo
et humiliatum Ipse autem vulneratus est propter
iniquitates nostras attritus est propter
scelera nostra Disciplina pacis nostre
super eum et livore eius sanati sumus
Omnes nos quasi oves erravimus unus-
quisque in via sua declinavit et dominus
posuit in eo iniquitatem omnium nostrum
Oblatus est quia ipse voluit et non
aperuit os suum Sicut ovis ad oc-
cisionem ducetur et quasi agnus coram
tondente se obmutescet et non aperiet
os suum De angustia et de iudicio sub-
latus est generationem eius quis enarrabit
Quia abscisus est de terra viventium
propter scelus populi mei percussi eum et dabit
impios pro sepultura et divites pro mor-
te sua eo quod iniquitatem non fecerit neque
dolus fuit in ore eius Et dominus voluit
conterere eum in infirmitate Si posu-
erit pro peccato animam suam videbit semen
longevum et voluntas domini in manu eius
dirigetur Pro eo quod laboravit anima eius
videbit et saturabitur In scientia sua ius-
tificabit ipse iustus servus meus mul-
tos et iniquitates eorum ipse portabit
Ideo dispertiam ei plurimos et fortium
dividet spolia pro eo quod tradidit in
mortem animam suam et cum sceleratis
reputatus est Et ipse peccata multorum tulit
et pro transgressoribus rogavit

Lauda sterilis que non C liiij
paris decanta laudem et hinni
que non pariebas quoniam multi filii deserte
magis quam eius que habet virum dicit
dominus Dilata locum tentorii tui et pel-
les tabernaculorum tuorum extende
ne parcas Longos fac funiculos
tuos et clavos tuos consolida Ad
dexteram enim et ad levam penetrabis
et semen tuum gentes hereditabit et ci-
vitates desertas inhabitabit Noli ti-
mere quia non confunderis neque eru-
besces Non enim te pudebit quia confusi-
onis adolescentie tue oblivisceris
et obprobrii viduitatis tue non re-
cordaberis amplius quia dominabitur
tui qui fecit te Dominus exercituum nomen
eius et redemptor tuus sanctus israel deus
omnis terre vocabitur quia ut mulierem
derelictam et merentem spiritu vocavit
te dominus et uxorem ab adolescentia
abiectam dixit dominus deus tuus Ad punc-
tum in modico dereliqui te et in miseratio-
nibus magnis congregabo te In mo-
mento indignationis abscondi faciem
meam parumper a te et in misericordia sempiterna
misertus sum tui dixit redemptor
tuus dominus Sicut in diebus noe istud
michi est cui iuravi ne inducerem
aquas diluvii ultra super terram sic
iuravi ut non irascar tibi et non
increpem te Montes enim commovebuntur
et colles contremiscent misericordia autem mea
non recedet a te et fedus pacis mee
non movebitur dixit miserator tuus
dominus Paupercula tempestate convulsa
absque ulla consolatione Ecce ego ster-
nam per ordinem lapides tuos et fun-
dabo te in saphiris et ponam iaspidem
propugnacula tua et portas tuas
in lapides sculptos et omnes terminos

tuos i lapides desiderabiles omnes
fines tuos filios tuos doctos a dno et multi
tudine pacis filijs tuis et in iusticia
fundaberis recede procul a calump
nijs quia non timebis et a pavore qr
non appropinquabit tibi Ecce accola
veniet qui non erat mecum advena qon
da tuus adiungetur tibi Ecce ego
creavi fabrum sufflantem in igne pru
nas et proferentem vas in opus suum et
ego creavi interfectorem ad disperdendum
Omne vas quod fictum est contra te
non dirigetur et omnem linguam re
sistentem tibi in iudicio iudicabis lv

Hec est hereditas servorum dni et ius
ticia eorum apud me dicit dns
Omnes sicientes venite ad aquas
et qui non habetis argentum properate
emite et comedite Venite emite
absque argento et absque ulla commu
tatione vinum et lac Quare appenditis
argentum non in panibus et laborem vestrum
non in saturitate Audite audientes
me et comedite bonum et delectabitur
in crassitudine anima vestra Inclinate
aurem vestram et venite ad me audite
et vivet anima vestra Et feriam vobiscum
pactum sempiternum misericordias david fide
les Ecce testem populis dedi eum ducem
ac preceptorem gentibus Ecce gen
tes quas nesciebas vocabis et gen
tes que non cognoverunt te ad te cur
rent propter dnm deum tuum et sanctum israel
quia glorificavit te Querite dnm
dum inveniri potest invocate eum dum prope
est Derelinquat impius viam suam
et vir iniquus cogitationes suas
et revertatur ad dnm et miserebitur
eius et ad deum nostrum quoniam multus est
ad ignoscendum Non enim cogitationes
mee cogitationes vestre neque vie mee

vie vestre dicit dns Quia sicut exal
tantur celi a terra sic exaltate sunt
vie mee a vijs vestris et cogitationes
mee a cogitationibus vestris Et quomodo
descendit ymber et nix de celo et
illuc ultra non revertitur sed inebriat
terram et infundit eam et germinare eam
facit et dat semen serenti et panem
comedenti sic erit verbum meum quod
egredietur de ore meo Non revertetur
ad me vacuum sed faciet quecumque
volui et prosperabitur in hijs ad que
misi illud Quia in leticia egrediemini
et in pace deducemini montes et col
les cantabunt coram vobis laudem et
omnia ligna regionis plaudent manu
pro saliunca ascendet abies et pro ur
tica crescet mirtus et erit dns nomi
natus in signum eternum quod non auferetur lvi

Hec dicit dns Custodite iudi
cium et facite iusticiam quia
iuxta est salus mea ut veniat et
iusticia mea ut reveletur Beatus
vir qui facit hec et filius hominis qui
apprehendet istud custodiens sabbatum
ne polluat illud custodiens manus
suas ne faciat omne malum et non di
cat filius advene qui adheret dno di
cens Separatione dividet me dns a
populo suo et non dicat eunuchus qui
si custodierit sabbata mea et elegerint
que volui et tenuerint fedus meum
Dabo eis in domo mea et in muris meis
locum et nomen melius a filijs et filiabus
Nomen sempiternum dabo eis quod non
peribit et filios advene qui adhereant
dno ut colant eum et diligant nomen
eius ut sint ei in servos Omnem
custodientem sabbatum ne polluat
illud et tenentem fedus meum addu
cam eos in montem sanctum meum et letificabo

eos in domo orationis mee holocausta
eorum et victime eorum placebunt super
altari meo quia domus mea domus orationis
vocabitur cunctis populis ait dominus deus
qui congregat dispersos israel adhuc
congregabo ad eum omnes congrega-
tos eius Omnes bestie agri veni-
te ad devorandum omnes bestie sal-
tus Speculatores eius ceci omnes
nescierunt omnes canes muti non
valentes latrare videntes vana dor-
mientes et amantes sompnia et canes
impudentissimi nescierunt saturitatem
Ipsi pastores ignoraverunt intellige-
ntiam omnes in viam suam declinaverunt
unusquisque ad avariciam suam a summo
usque ad novissimum Venite sumamus
vinum et impleamur ebrietate et erit
sicut hodie sic et cras et multo amplius

Iustus perit et nemo est C lvij
qui recogitet in corde suo et viri mi-
sericordie colliguntur quia non est qui intelligat a
facie enim malicie collectus est iustus
Veniat pax et requiescat in cubili suo
qui ambulavit in directione sua
Vos autem accedite huc filij augura-
tricis semen adulteri et fornicarie
super quem lusistis super quem dilatas-
tis os et eiecistis linguam Nunquid
non vos filij scelesti semen mendax
qui consolamini in diis subter omne lignum
frondosum ymolantes parvulos in torren-
tibus subter eminentes petras In
partibus torrentis pars tua hec est
sors tua et ipsis effudisti libamen
obtulisti sacrificium Nunquid super hijs
non indignabor Super montem excel-
sum et sublimem posuisti cubile tuum et
illuc ascendisti ut ymolares hos-
tias et post ostium et retro postem
posuisti memoriale tuum quia iuxta me
discooperuisti et suscepisti adulterum
Dilatasti cubile tuum et pepigisti
cum eis fedus dilexisti stratum eorum
manu aperta et ornasti te regio unguen-
to et multiplicasti pigmenta tua
Et misisti legatos tuos procul et
humiliata es usque ad inferos In
multitudine vie tue laborasti non
dixisti quiescam Vitam manus tue
invenisti propterea non rogasti Pro quo
sollicita timuisti quia mentita es et
non es mei recordata neque cogitasti
in corde tuo quia ego tacens et quasi non
videns et mei oblita es Ego annun-
ciabo iusticiam tuam et opera tua non
proderunt tibi Cum clamaveris libe-
rent te congregati tui et omnes eos
auferet ventus tollet aura Qui
autem fiduciam habet mei hereditabit
terram et possidebit montem sanctum meum
et dicam viam facite prebete iter
declinate de semita auferte offendi-
cula de via populi mei quia hec dicit
dominus excelsus et sublimis habitans
eternitatem et sanctum nomen eius in ex-
celso et in sancto habitans et cum contrito et
humiliato spiritu ut vivificet humilium
spiritum et vivificet cor contritorum
Non enim in sempiternum litigabo neque
usque in finem irascar quia spiritus a fa-
cie mea egredietur et flatus ego
faciam Propter iniquitatem avaricie
eius ego iratus sum et percussi eum
abscondi faciem meam et indignatus
sum et abiit vagus in via cordis
sui Vias eius vidi et sanavi eum
et reduxi eum et reddidi consolationes
ipsi et lugentibus eius Creavi fructum
labiorum pacem Pacem ei qui longe est

et aqpe dixit dns z sanaui eu
Impij aut qi mare ferues qd qui
escere no pt z redudat fluctq
eius i conculcacom z lutu Non e
pax impijs dicit deus C lviij

Clama ne cesses qi tuba exal
ta voce tua et annuncia pplo
meo scelera eorum et domui iacob
pcta eorum Me etem de die i diem
querunt et scire vias meas uolt
quasi gens q iusticia fecerit z q ius
ticia dei sui no dereliquerit Rogat
me iudicia iusticie z appiquare
deo volut Quare ieiunauim9 et
no aspexisti humiliauim9 aias nos
tras et nescisti Ecce i dieb9 ieiu
nij vri inuenitur voluntas vra et
oms debitores vros repetitis Ecce
ad lites et contenes ieiunatis et
pcutitis pugno impie Nolite
ieiunare sicut usq ad hanc diem
ut audiatur in excelso clamor vr
Nunquid tale e ieiuniu qd elegi
p diem affligere hoiez aiaz sua Nu
quid contorquere qi circulu capd
suu et saccu z cinerem sternere Nuq
istud vocauit ieiuniu z diem accep
tabile dno Nonne hoc e magis ieiu
niu quod elegi Dissolue colliga
cones ipietatis solue fasciculos
depmentes Dimitte eos qui confracti
sut liberos et oe onus dirumpe Fra
ge esurienti panem tuu z egenos
vagosq induc i domu tua Cu vi
deris nudu opi eu z carnem tua
ne despexeris Tunc erumpet qi mane
lumen tuu et sanitas tua citius
orietur Et anteibit faciem tuam
iusticia tua z gla dni colliget te
Tunc inuocabis z dns exaudiet cla
mabis z dicet ecce assu Si abstu
leris de medio tui cathenam z desi
eris digitu extendere tuu z loq qd
no prodest cu effuderis esurienti aiaz
tuam et aiaz afflictam repleueris
orietur in tenebris lux tua z te
bre tue erunt sicut meridies Et
requiem dabit tibi dns deus tuus
sp et implebit splendoribq aiaz tua
et ossa tua liberabit Et eris qi ortq
irriguus z sicut fons aqrum cuius no
deficient aque Et edificabuntur in te
deserta seclorum fundamenta gnacois sus
citabis z vocaberis edificator sepiu
auertens semitas in qetem Si auer
teris a sabbo pedem tuu facere volu
ntatem tua i die sco meo et vocaueris sa
bbatum delicatum et
scm dni gloriosum z glorificaueris eu du
no facis vias tuas et no inuenit
voluntas tua ut loquaris sermone
tunc delectaberis sup dno z sustolla
te sup altitudinez terre z cibabo te
hereditate iacob patris tui Os enim
domini locutum est Cap lix

Ecce no e abbreuiata manus
dni ut saluare nequeat neq ag
grauata e auris eius ut no exau
diat sed iniquitates vre diuiserut
inter vos et deu vrm z pcta vra ab
sconderunt faciem eius a vobis ne ex
audiret Manus ei vre pollute sut
sanguine z digiti vri iniqtate La
bia vra locuta sut mendaciu z lig
wa vra fatur iniqtatem Non e q
inuocet iusticiam neq e q iudicet ve
sed confidunt i nichilo z locuti sut vani
tates Conceperunt laborem z pepe
rerunt iniquitatem Oua aspidu ru
perunt et telas aranee texerunt
Qui comederit de ouis eorum morietur

et quod confotum est erumpet in regulum. Tele eorum non erunt in vestimentum neque operientur operibus suis. Opera eorum opera inutilia et opus iniquitatis in manibus eorum. Pedes eorum ad malum currunt et festinant ut effundant sanguinem innocentem. Cogitationes eorum cogitationes inutiles, vastitas et contritio in viis eorum. Viam pacis nescierunt et non est iudicium in gressibus eorum. Semite eorum incurvate sunt eis, omnis qui calcat in eis ignorat pacem. Propter hoc elongatum est iudicium a vobis et non apprehendet vos iusticia. Expectavimus lucem et ecce tenebre, splendorem et in tenebris ambulavimus. Palpavimus sicut ceci parietem et absque oculis attrectavimus. Impegimus in meridie quasi in tenebris, in caliginosis quasi mortui. Rugiemus quasi ursi omnes et quasi columbe meditantes gememus. Expectavimus iudicium et non est, salutem et elongata est a nobis. Multiplicate sunt enim iniquitates nostre coram te et peccata nostra responderunt nobis, quia scelera nostra nobiscum et iniquitates nostras cognovimus. Peccare et mentiri contra dominum et aversi sumus ne iremus post tergum dei nostri, ut loqueremur calumniam et transgressionem. Concepimus et locuti sumus de corde verba mendacii. Et conversum est retrorsum iudicium et iusticia longe stetit, quia corruit in platea veritas et equitas non potuit ingredi. Et facta est veritas in oblivionem, et qui recessit a malo prede patuit. Et vidit dominus et malum apparuit in oculis eius quia non est iudicium. Et vidit quia non est vir et aporiatus est quia non est qui occurrat. Et salvabit sibi brachium suum et iusticia eius ipsa confirmabit eum. Indutus est iusticia ut lorica et

galea salutis in capite eius. Indutus est vestimentis ultionis et opertus est quasi pallio zeli. Sicut ad vindictam quasi ad retributionem indignationis hostibus suis et vicissitudinem inimicis suis, insulis vicem reddet. Et timebunt qui ab occidente nomen domini et qui ab ortu solis gloriam eius, cum venerit quasi fluvius violentus quem spiritus domini cogit. Et venerit Syon redemptor et eis qui redeunt ab iniquitate in Iacob dicit dominus. Hoc fedus meum cum eis dicit dominus. Spiritus meus qui est in te et verba mea que posui in ore tuo non recedant de ore tuo et de ore seminis tui dicit dominus amodo et usque in sempiternum.

Surge illuminare Ierusalem **Cap. lx** quia venit lumen tuum et gloria domini super te orta est. Quia ecce tenebre operient terram et caligo populos. Super te autem orietur dominus et gloria eius in te videbitur. Et ambulabunt gentes in lumine tuo et reges in splendore ortus tui. Leva in circuitu oculos tuos et vide: omnes isti congregati sunt, venerunt tibi. Filii tui de longe venient et filie tue de latere surgent. Tunc videbis et afflues et mirabitur et dilatabitur cor tuum quando conversa fuerit ad te multitudo maris, fortitudo gentium venerit tibi. Inundatio camelorum operiet te, dromedarii Madian et Effa. Omnes de Saba venient aurum et thus deferentes et laudem domino annunciantes. Omne pecus Cedar congregabitur tibi, arietes Nabaioth ministrabunt tibi. Offerentur super placabili altari meo et domum maiestatis mee glorificabo. Qui sunt isti qui ut nubes volant et quasi

columbe ad fenestras suas. Me enim
insule expectant et naves ma
ris in principio ut adducam filios
tuos de longe. Argentum eorum et
aurum eorum cum eis nomini domini dei tui
et sancto israel quia glorificavit te. Et edi
ficabunt filii peregrinorum muros tu
os et reges eorum ministrabunt tibi.
In indignacione enim mea percussi te
et in reconciliacione mea misertus su
tui. Et aperientur porte tue iugiter
die ac nocte non claudentur ut af
feratur ad te fortitudo gencium et
reges eorum adducantur. Gens enim
et regnum quod non servierit tibi
peribit et gentes in solitudine vas
tabuntur. Gloria libani ad te veniet
Abies et buxus et pinus simul
ad ornandum locum sanctificacionis mee
et locum pedum meorum glorificabo. Et
venient ad te curvi filii eorum qui
humiliaverunt te. Et adorabunt vesti
gia pedum tuorum omnes qui detra
hebant tibi et vocabunt te civitatem
domini syon sancti israel. Pro eo quod fuisti de
relicta et odio habita et non erat qui per
te transiret. Ponam te in superbiam
seculorum gaudium in generacionem et genera
cionem et suges lac gencium et ma
milla regum lactaberis. Et scies
quia ego dominus salvans te et redemptor
tuus fortis iacob. Pro ere af
feram aurum et pro ferro afferam ar
gentum et pro lignis es et pro lapidi
bus ferrum et ponam visitacionem
tuam pacem et prepositos tuos iusti
ciam. Non audietur ultra iniquitas
in terra tua vastitas et contricio
in terminis tuis. Et occupabit salus
muros tuos et portas tuas lauda
cio. Non erit tibi amplius sol ad lucen
dum per diem nec splendor lune illuminabit
te sed erit tibi dominus in lucem sempi
ternam et deus tuus in gloriam tuam. Non
occidet ultra sol tuus et luna tua non
minuetur quia dominus erit in lucem sempi
ternam et complebuntur dies luctus tui.
Populus autem tuus omnes iusti imperpetuum
hereditabunt terram germen planta
cionis mee opus manus mee ad
glorificandum. Minimus erit in
mille et parvulus in gentem fortis
simam. Ego dominus in tempore eius subito faciam istud.

Spiritus domini super me C lxi
eo quod unxerit me ad annunci
andum mansuetis misit me ut
mederer contritos corde et predi
carem captivis indulgenciam et clau
sis apercionem ut predicarem annum pla
cabilem domino et diem ulcionis deo meo
ut consolarer omnes lugentes et
ponerem fortitudinem lugentibus syon
et darem eis coronam pro cinere oleum
gaudii pro luctu pallium laudis
pro spiritu meroris. Et vocabuntur in ea
fortes iusticie plantacio domini ad
glorificandum. Et edificabunt deserta
a seculo et ruinas antiquas erigent
et instaurabunt civitates desertas
et dissipatas in generacionem et generacionem
et stabunt alieni et pascent pe
cora vestra et filii peregrinorum agri
cole et vinitores vestri erunt. Vos
autem sacerdotes domini vocabimini
ministri dei nostri dicetur vobis. Forti
tudinem gencium comedetis et in gloria
eorum superbietis. Pro confusione vestra

duplici et rubore laudabunt partem eorum
propter hoc in terra sua duplicia pos-
sidebunt leticia sempiterna erit eis
quia ego dominus diligens iudicium et
odio habens rapinam in holocaustum
Et dabo opus eorum in veritate et
fedus perpetuum feriam eis et scient
in gentibus semen eorum et germen
eorum in medio populorum Omnes qui vi-
derint eos cognoscent illos quia isti
sunt semen cui benedixit dominus Gau-
dens gaudebo in domino et exultabit
anima mea in deo meo quia induit me
vestimentis salutis et indumento ius-
ticie circumdedit me quasi sponsum
decoratum corona et quasi sponsam
ornatam monilibus suis Sicut enim
terra profert germen suum et sicut or-
tus semen suum germinat sic dominus deus
germinabit iusticiam et laudem coram universis gentibus

Propter Syon non tacebo lxii
et propter Ierusalem non quiescam do-
nec egrediatur ut splendor iustus
eius et salvator eius ut lampas
accendatur Et videbunt gentes ius-
tum tuum et cuncti reges inclitum
tuum et vocabitur tibi nomen novum
quod os domini nominavit Et eris coro-
na glorie in manu domini et diadema reg-
ni in manu dei tui Non vocaberis
ultra derelicta et terra tua non voca-
bitur amplius desolata sed voca-
beris voluntas mea in ea quia compla-
cuit domino in te et terra tua inhabitabitur
habitabit enim iuvenis cum virgine
et habitabunt in te filii tui Et gau-
debit sponsus super sponsam gaude-
bit super te deus tuus Super muros
tuos Ierusalem constitui custodes tota
die et tota nocte perpetuo non tacebunt

Qui reminiscimini domini ne taceatis
et ne detis silencium ei donec stabiliat
et donec ponat Ierusalem laudem in terra
Iuravit dominus in dextera sua et in bra-
chio fortitudinis sue Si dedero tri-
ticum tuum ultra cibum inimicis tuis
et si biberint filii alieni vinum tuum
in quo laborasti quia qui congre-
gabunt illud comedent et laudabunt
dominum et qui comportant illud bibent
in atriis sanctis meis Transite transi-
te per portas preparate viam populo meo
planum facite iter et eligite la-
pides et elevate signum ad populos
Ecce dominus auditum fecit in extremis
terre Dicite filie Syon ecce salva-
tor tuus venit ecce merces eius cum eo
et opus eius coram illo Et voca-
bunt eos populus sanctus redempti a domino
Tu autem vocaberis quesita civitas et
non derelicta Capitulum lxiii

Quis est iste qui venit de Edom
tinctis vestibus de Bosra
Iste formosus in stola sua gra-
diens in multitudine fortitudinis sue
Ego qui loquor iusticiam et propug-
nator sum ad salvandum Quare ergo
rubrum est indumentum tuum et vesti-
menta tua sicut calcantium in torcu-
lari Torcular calcavi solus et solus
de gentibus non est vir mecum Cal-
cavi eos in furore meo et conculca-
vi eos in ira mea Et aspersus est
sanguis eorum super vestimenta mea
et omnia indumenta mea inquinavi
Dies enim ultionis in corde meo annus
retributionis mee venit Circumspexi
et non erat auxiliator quesivi
et non erat qui adiuvaret Et salvavit
mihi brachium meum et indignatio mea

rpa auxiliata e michi Et conculcaui
ui pplos i furore meo z inebriaui
eos i indignacoe mea z detraxi
in tra vtute eorum Miseracoum ei
dni recordabor laude dni super
oibus que reddidit nob dns z sup
multitudie bonorum domu isrl que
largitus e eis scdm indulgen
tia sua z scdm multitudie miarum
suarum Et dixit Veruntm pplus meus
e filii no negates z fcus e eis
saluator In oi tribulacoe eorum
no e tribulatus z angelus facie
eius saluauit eos In dileccione
sua z in indulgencia sua ipe rede
mit eos z portauit eos z leuauit
eos cunctis diebus scli Ipi aute
ad iracundiam puocauert z afflix
erunt spm sancti eius et conuersus
e eis i inimicu et ipe debellauit
eos et recordatus e dierum seculi
moisi et ppli sui Vbi e q eduxit
eos de mari cu pastoribus gregis
sui Vbi e q posuit i medio eius spm
sci sui q eduxit ad dexteram moy
sen brachio magestatis sue qui
scidit aquas an eos ut faceret
sibi nome sempiternu Qui eduxit
eos p abissos qsi equum in deserto
no impigentem qsi aial i campo des
cendens spus dni ductor eius fuit
Sic adduxisti pplm tuu ut faceres
tibi nome glie Attende de celo z
vide de habitaculo sco tuo z solio
glie tue Vbi e zelus tuus z forti
tudo tua multitudo viscerum tuorum
et miseracoum tuarum sup me co
tinuert se Tu ei pr nr z abra
ham nesciuit nos z isrl ignorauit
nos Tu dne pr nr redeptor nr
a sclo nome tuu Quare errare
nos fecisti dne de vijs tuis z indur
asti cor nrm ne timerem9 te Con
uertere ppt suos tuos tribs heredi
tatis tue Quasi nichilum posside
runt pplm scm tuu hostes nri con
culcauerunt scificacom tua Facti
sum9 qsi i principio cu no dnare
ris nri nc inuocaret no tuu sup nos

lxiiii

Vtina disrupes celos
z descenderes a facie tua
montes defluerent sicut exustio
ignis tabescerent atq ardecent
igni ut notu fieret no tuu inimi
cis tuis a facie tua gentes turba
rentur Cu feceris mirabilia no susti
nebimus descendisti z a facie tua
motes defluxert A sclo no au
dierut neq auribus perceperut Ocls
no vidit deus absq te que prepara
ti expectantibus te Occurristi le
tanti et facienti iusticia i vijs tuis
recordabutur tui Ecce tu iratus
es et peccauim9 in ipis fuim9
sp z saluabim z fci sum9 ut imu
dus oms nos Quasi pann9 me
struate vniuse iusticie nre et
cecidim9 qsi foliu vniusi z ini
qtates nre qsi vent9 abstulert
nos Nõ e q inuocet no tuu q co
surgat et teneat te abscodisti
faciem tuam a nob z allisisti nos
i manu iniqtatis nre Et nuc dne
pr nr es tu nos vo lutu z fictor
nr et opa manuu tuarum oes nos
Ne irascaris dne satis z ne ultra
memineris iniqtatis nre Ecce re
spice pplus oms nos Ciuitas sci
tui facta e deserta syon deserta fca e

ierusalem desolata est domus sanctificationis
nostre et glorie nostre. Ubi laudaverunt te
patres nostri facta est in combustionem ignis et
omnia desiderabilia nostra versa sunt in rui-
nas. Numquid super hiis continebis te
domine tacebis et affliges nos vehementer.

Quesierunt me qui ante non LXV
interrogabant invenerunt qui non
quesierunt me. Dixi ecce ego ecce
ego ad gentes que nesciebant me
et quesierunt me qui non invocabant
nomen meum. Expandi manus meas
tota die ad populum incredulum qui gra-
ditur in via non bona post cogitationes
suas. populus qui ad iracundiam provocat
me ante faciem meam semper qui ymolant
in ortis et sacrificant super lateres
qui habitant in sepulcris et in delubris
ydolorum dormiunt qui comedunt
carnem suillam et ius prophanum in
vasis eorum qui dicunt recede a me
non appropinques michi quia immundus es isti
fumus erunt in furore meo ignis
ardens tota die. Ecce scriptum est coram
me non tacebo sed reddam et retri-
buam in sinum eorum iniquitates vestras et iniquitates
patrum vestrorum simul dicit dominus qui sa-
crificaverunt super montes et super col-
les exprobraverunt michi et remeciar
opus eorum primum in sinum eorum. Hec dicit
dominus. Quomodo si inveniatur granum in botro
et dicatur ne dissipes illud quoniam bene-
dictio est sic faciam propter servos meos
ut non disperdam totum et educam de ia-
cob semen et de iuda possidentem
montes meos et hereditabunt ea
electi mei et servi mei habitabunt ibi. Et
erunt campestria in caulas gregum
et vallis achor in cubile armen-
torum populo meo qui requisierunt me.

Et vos qui dereliquistis dominum qui
obliti estis montem sanctum meum qui po-
nitis fortune mensam et libatis super
eam numerabo vos in gladio et omnes in
cede corruetis pro eo quod vocavi et non
respondistis. locutus sum et non audistis et
faciebatis malum in oculis meis et
que nolui elegistis. propter hoc hec dicit
dominus deus. Ecce servi mei comedent
et vos esurietis. Ecce servi mei bibent
et vos sitietis. Ecce servi mei leta-
buntur et vos confundemini. Ecce servi mei
laudabunt pre exultatione cordis et vos
clamabitis pre dolore cordis et pre con-
tritione spiritus ululabitis et dimittetis
nomen vestrum in iuramentum electis meis. Et
interficiet te dominus deus et servos suos
vocabit nomine alio in quo qui benedictus
est super terram benedicetur in domino amen.
Et qui iurat in terra iurabit in deo amen.
Quia oblivioni tradite sunt angustie
priores et quia abscondite sunt ab ocu-
lis meis. Ecce enim ego creo celos novos
et terram novam. Et non erunt in memoria
priora et non ascendent super cor. Sed
gaudebitis et exultabitis usque in sem-
piternum in hiis que ego creo. Quia ecce
ego creo ierusalem exultationem et populum eius
gaudium et exultabo in ierusalem et gaude-
bo in populo meo et non audietur in ea
ultra vox fletus et vox clamoris. Non
erit ibi amplius infans dierum et senex
qui non impleat dies suos quoniam puer
centum annorum morietur et peccator centum
annorum maledictus erit. Et edificabunt
domos et habitabunt et plantabunt vineas
et comedent fructus earum. Non edifica-
bunt et alius habitabit non plan-
tabunt et alius comedet. Secundum dies enim

Servi dei

puer c annorum

ligni erunt dies populi mei et opera ma-
nuum eorum vetustabunt ~~[struck through]~~
Electi mei non laborabunt frustra neque
generabunt in conturbacione quia semen
benedictorum domini est et nepotes eorum
cum eis Eritque antequam clament ego ex-
audiam adhuc illis loquentibus ego
exaudiam Lupus et agnus pascentur
simul et leo ut bos comedet paleas
et serpenti pulvis panis eius Non no-
cebunt neque occident in omni monte sancto meo dicit dominus

Hec dicit dominus Celum michi Cap. lxvi
sedes est et terra scabellum pedum
meorum Que est ista domus quam edifi-
cabitis michi Et quis iste locus quietis
mee Omnia hec manus mea fecit et
facta sunt universa ista dicit dominus Ad quem
autem respiciam nisi ad pauperculum et con-
tritum spiritu et trementem sermones meos
Qui immolat bovem quasi qui interfici-
at virum qui mactat pecus quasi qui ex-
cerebrat canem qui offert oblacionem
quasi qui sanguinem suillum offerat qui re-
cordatur thuris quasi qui benedicat ydolo
Hec omnia elegerunt in viis suis et in
abhominacionibus suis anima eorum delec-
tata est Unde et ego eligam illusio-
nes eorum et que timebant adducam
eis quia vocavi et non erat qui responderet
locutus sum et non audierunt feceruntque
malum in oculis meis et que nolui ele-
gerunt Audite verbum domini qui tremitis
ad verbum eius Dixerunt fratres vestri odien-
tes vos et abicientes propter nomen meum
glorificetur dominus et videbimus in leticia
vestra ipsi autem confundentur Vox populi
de civitate vox de templo vox domini red-
dentis retribucionem inimicis suis
Antequam parturiret peperit antequam veniret
partus eius peperit masculum Quis
audivit umquam tale et quis vi-
dit huic simile Numquid parturiet ter-
ra in die una aut parietur gens sim-
ul quia parturivit et peperit Syon fi-
lios suos Numquid ego qui alios
parere facio ipse non pariam dicit
dominus Si ego qui generacionem tribuo
ceteris sterilis ero ait dominus deus tuus
Letamini cum Jerusalem et exultate in ea
omnes qui diligitis eam Gaudete
cum ea gaudio universi qui lugebatis
super eam ut sugatis et repleamini ab
ubere consolacionis eius ut mul-
geatis et deliciis affluatis ab omni-
moda gloria eius Quia hec dicit dominus
Ecce ego declinabo super eam quasi
fluvium pacis et quasi torrentem inun-
dantem gloriam gencium quam sugetis
ad ubera portabimini et super genua
blandientur vobis Quomodo si cui mater
blandiatur ita ego consolabor
vos et in Jerusalem consolabimini Vide-
bitis et gaudebit cor vestrum et ossa
vestra quasi herba germinabunt Et
cognoscetur manus domini servis
eius et indignabitur inimicis
suis Quia ecce dominus in igne veniet
et quasi turbo quadrige eius reddere
in indignacione furorem suum et in-
crepacionem suam in flamma ignis quia
in igne dominus diiudicabit et in gladio
suo ad omnem carnem Et multiplica-
buntur interfecti a domino qui sanctificabantur
et mundos se putabant in ortis post
ianuam intrinsecus qui comedebant
carnem suillam et abhominacionem
et murem simul consumentur dicit

dns. Ego aut opa eoz et cogitacões
eoz venio ut congregem cu oibus
gentibus et linguis et venient et
videbut gl'am mea. Et pona i eis
signu et mitta ex eis qui saluati
fuerit ad gentes i mari i affrica
et liddia tenentes sagitta et yta
liam et grecia ad insulas longe
et ad eos qui no audierit de me
et no viderit gl'am mea. Et anūc
ciabut gl'am mea gentibus et ad
ducet oms fres vros de cuctis ge
tibus donu dno in equis et i qua
drigis et i lecticijs et i mulis et
i carrucis ad mote scm meu ir'lm
dicit dns. Quo si inferat filij isrl
mun' in vase mudo in domu dni
et assuma ex eis in sacerdotes et
in leuitas dicit dns. Quia sicut
celi noui et terra noua que ego
facio stare coram me dicit dns
sic stabit semen vrm et nome
vrm. Et erit mensis ex mense et
sabbm ex sabbato. Veniet oms
caro ut adoret cora facie mea
dicit dns. Et egredient et videbt
cadauera viroz qui puaricati st
in me. Vermis eoz non morictur
et ignis eoz no extinguetur et
erut usq ad sacietate visionis
omi carni. Et.

Explicit Isayas Incipit prologus in Jeremiam p'phetam

Jeremias p'pheta cui hic p'logus
scribitur sermõe quide apud hebre
os ysaia et osee et quibusda alijs
p'phetis videtur esse rusticior sed
sensibus par est quippe qui eode
spu p'phetauit. Porro simplicitas
eloquij de loco ei in quo natus e
accidit. Fuit em anathotites qui
e usq hodie viculus tribus ab iero
solimis distans milibus. Sacerdos
ex sacerdotibus et i matris vtero
sanctificatus virginitate sua euuange
licu viru xpi esse dedicauit. Hic
vaticinari exorsus e puer et cap
tiuitate vrbis atq inde no spiri
tu sed et oculis carnis intuitus
e. Jam em decem tribus israhel
Assirij in medos transtulerant. Ja
terras eoz coloni gencium posside
bant. Inde et in iuda tantu et beny
amyn p'phetauit. Et ciuitatis sue
ruinas quadruplici plāxit alpha
beto quod nos mensure metri ver
sibusq reddim'. Preterea ordinem
visionu q apud grecos et latinos
oino confusus e ad p'stina fidem
correxim'. Librum aut baruch notarij
eius q apud hebreos no legit
nec habetur pretermisim'. Pro hijs
oibus maledicta ab emulis p'
stolantes quibus me necesse est
p singula opuscula respondere et
hoc pacior quia vos cogitis o
paula et eustochiu. Ceteru ad
compendiu mali retrius fuerat
modu furori eoz silencio meo
ponere qz cottidie noui aliquid scri
ptitantem inuidoru insania prouocare

Incipit liber Jeremie Capi⁹

Verba Jeremie filij Helchie de sacerdotibus
qui fuerut i Anathot
in tra beniami Quod
factum est vm dm ad eu
in diebus Josye filij Amon regis
Juda in xiij⁰ anno regni eius Et
factum est in diebus Joachim filij Jo
sie regis Juda usq; ad consumacoz
undecimi anni sedechie filij Josie
regis iuda usq; ad transmigra
cionem hrlm in mense quinto Et factum
est vm dm ad me dicens Priusq; te formarem
in vtero noui te et
antequam exires de vulua sanctifica
ui te et prophetam in gentibus dedi te
Et dixi Ha ha dne deus ecce nesci
o loqui quia puer ego sum Et dixit
dns ad me Noli dicere quia puer ego
sum quem ad oia que mittam te ibis
et vniuersa quecq; mandauero tibi lo
queris Ne timeas a facie eoz quia
ego tecum sum ut eruam te dicit dns
Et misit dns manum suam et tetigit
os meu Et dixit dns ad me Ecce
dedi verba mea in ore tuo Ecce con
stitui te hodie super gentes et super
regna ut euellas et destruas et
dissipes et edifices et plan
tes Et factum est vm dm ad me dicens
Quid tu vides Jeremia Et dixi Vir
gam vigilantem ego video Et dixit
dns ad me Bene vidisti quia vigila
bo ego super verbo meo ut faciam illud
Et factum est vm dm secdo ad me dicens
Quid tu vides Et dixi Ollam succen
sa ego video et facies eius a facie
aquilonis Et dixit dns ad me Ab
aquilone pandetur oe malum super
omnes habitatores terre Quia ecce ego
conuocabo omnes cognationes regnoꝝ
aquilonis ait dns Et venient
et ponet vnusquisq; solium suum
in introitu portarum hrlm et super oes
muros eius in circuitu et super vni
uersas urbes iuda Et loquar iudicia
mea cum eis super omnem malitiam eoz
qui dereliquerut me et libauerut
diis alienis et adorauerut opus
manuum suarum Tu ergo accinge lu
mbos tuos et surge et loquere ad
eos oia que precipio tibi ne formi
des a facie eoz ne timere
te faciam vultu eoz Ego quippe
dedi te hodie in ciuitatem munitam
et in columpnam ferream et in mu
rum eneum super omnem terram regibus
iuda et principibus eius et sacer
dotibus et oi populo terre et bellabunt
aduersum te et non prualebunt quia ego
tecum sum ait dns ut liberem te

Et factum est vm dm ad me di
cens Vade et clama in auribus

irlm dicēs Hec dicit dns Recor
datus sū tui miserās adolescēcia
tua ꝛ caritate desponsacōis tue
qn secuta me es in deserto i terra q
nō seiatur scūs isrl dno primicie
frugū eius omēs qui deuorant
eū delinquunt mala venient sup
eos dicit dns Audite vbm domi
domus iacob ꝛ oēs cognacōnes
domus isrl hec dt dns Quid inue
nerūt pres vri i me iniqtatis q
elongauerūt a me ꝛ ambulauerūt
post vanitate ꝛ vani facti sūt ꝛ nō
dixerūt vbi ē dns q ascendere nos
fecit de terra egipti q traduxit nos
p desertū p terrā inhitabile ꝛ inuia
p terrā sitis et ymagine mortis
p terrā in q nō hitauit vir neqꝫ
hitauit homo Et induxi vos i
terra carmeli ut comederetis fruc
tū eius ꝛ bona illius Et igressi co
taminastis terra meā ꝛ hereditate
meā posuistis i abhoīacōē Sacer
dotes nō dixerūt Vbi ē dns ꝛ te
nentes lege nescierūt me et pasto
res p̄uaricati sūt i me ꝛ pphete
pphetauerūt i baal ꝛ ydola secuti sūt
Pptea adhuc iudicio cotendā vo
biscū ait dns ꝛ cū filijs vris dis
ceptabo Transite ad insulas cethī
et videte ꝛ i cedar mittite ꝛ cosi
derate vehemēter ꝛ videte si factū
ē huiuscemodi si mutauit gēs deos
suos ꝛ certe ipi nō sūt dij Pplus
vō meus mutauit gloriā suā i ydolū
Obstupescite celi sup hoc ꝛ porte
celi desolamini vehemēter dt dominꝰ
Duo ein mala fecit pplūs meus
Me dereliquerūt fonte aq viue

ꝛ foderūt sibi cisternas dissipatas
que cotinere nō valēt aquas Nu
quid seruus ē isrl aut vernaculus
Quare ḡo factus ē i p̄da Sup eū
rugierūt leones ꝛ dederūt vocem
suā posuerūt terrā eius i solitudinē
ciuitates eius exuste sūt ꝛ non
ē q habitet in eis Filij q̄ mepheos
et thafnes costuprauerūt te usqꝫ
ad verticē Nu quid nō istud factū ē
tibi q̄ dereliquisti dnm deū tuū
eo tpe quo ducebat te p viā Et
nūc quid tibi vis i via egipti
ut bibas aquā turbidā Et quid
tibi cū via assirioꝝ ut bibas a
quā fluminis Arguet te malicia
tua et auersio tua increpabit te
Scito et vide q̄ malū ꝛ amarū
ē dereliquisse te dnm deū tuū et
nō esse timore eius apud te dt dns
exercituum A seculo cofregisti iugū
meū rupisti vīcula mea ꝛ dixisti
Nō seruiam In oī eī colle subli
mi et sub oī ligno frondoso tu p
sternebaris meretrix Ego aute
platauī te vineā electā ōme se
men veꝝ Quō ḡo couersa es m
i prauū vinea aliena Si laueris
te nitro et multiplicaueris tibi her
bā borith maculata es corā me
iniqtate tua dt dns deꝰ Quō dicis
Nō sū polluta post baalim nō a
bulaui Vide vias tuas i cōualle
scito quid feceris Cursor leuis ex
plicans vias suas onager assue
tus i solitudine i desiderio aīe sue
attraxit ventū amoris sui Nullus
auertet eā Omēs qui querūt eā
non deficient i menstruis inuenient

nota [illegible]

ea. Prohibe pedem tuum a nudita
te et guttur tuum a siti et dixisti
Desperavi. Nequaquam faciam adama
vi quippe alienos et post eos am
bulabo. Quomodo confunditur fur quando
comprehenditur sic confusi sunt domus
israel ipsi et reges eorum principes et
sacerdotes eorum et prophete eorum di
centes ligno Pater meus es tu et la
pidi tu me genuisti. Verterunt
ad me tergum et non faciem et in tempore
afflictionis sue dicent Surge et libera
nos. Ubi sunt dii tui quos fecisti
tibi. Surgant et liberent te in tempore af
flictionis tue. Secundum quippe numerum
civitatum tuarum erant dii tui iuda.
Quid vultis mecum iudicio contendere.
Omnes dereliquistis me dicit dominus.
Frustra percussi filios vestros disci
plinam non receperunt. Devoravit
gladius vester prophetas vestros quasi leo
vastator generatio vestra. Videte verbum
domini. Numquid solitudo factus sum
israheli aut terra serotina. Quare
ergo dixit populus meus Recessimus
non veniemus ultra ad te. Numquid
obliviscetur virgo ornamenti sui et
sponsa fascie pectoralis sue.
Populus vero meus oblitus est mei diebus
innumeris. Quid niteris bonam os
tendere viam tuam ad querendam dilec
tionem que insuper et malicias tuas
docuisti vias tuas et in alis tuis
inventus est sanguis animarum et pauperum
et innocentium. Non in fossis inveni eos
sed in omnibus que supra memoravi.
Et dixisti Absque peccato et innocens
ego sum et propterea avertatur furor tuus
a me. Ecce ego iudicio contendam
tecum eo quod dixeris Non peccavi.
Quam vilis facta es nimis iterans
vias tuas et ab egipto confunde
ris sicut confusa es ab assur. Nam
et ab ista egredieris et manus
tue erunt super caput tuum quoniam ob
trivit dominus confidenciam tuam
et nichil habebis prosperum. C iij

Vulgo dicitur Si dimiserit vir
uxorem suam et recedens ab eo
duxerit virum alterum Numquid re
vertetur ad eam ultra. Numquid non
polluta et contaminata erit mulier
illa. Tu autem fornicata es cum ama
toribus multis tamen revertere ad me
dicit dominus et ego suscipiam te. Le
va oculos tuos in directum et vide
ubi non prostrata sis. In viis sede
bas expectans eos quasi latro
in solitudine et polluisti terram in
fornicacionibus tuis et in maliciis
tuis. Quamobrem prohibite sunt stille
pluviarum et serotinus ymber non
fuit. Frons mulieris meretricis
facta est tibi noluisti erubescere.
Ergo saltem amodo voca me pater
meus dux virginitatis mee tu es.
Numquid irasceris in perpetuum aut perse
verabis in finem. Ecce locuta es et
fecisti mala et potuisti. Et dixit
dominus ad me in diebus Iosie regis
Numquid vidisti que fecerit aversa
trix israel. Abiit sibimet super omnem
montem excelsum et sub omni ligno
frondoso et fornicata est ibi.
Et dixi cum fecisset hec omnia ad me
convertere et non est reversa. Et vidit
prevaricatrix soror eius iuda quia
pro eo quod fornicata esset aversa

trix israel dimisissem eam et dedissem
ei libellum repudii et non timuit
prevaricatrix iuda soror eius et abiit
et fornicata est et ipsa et facilitate
fornicationis sue contaminavit terram
et mechata est cum ligno et lapide
et in omnibus hiis non est reversa ad me
prevaricatrix soror eius iuda in
toto corde suo sed in mendacio ait
dominus deus. Et dixit dominus deus ad me
Iustificavit animam suam aversatrix israel
comparatione prevaricatricis iude. Vade
et clama sermones istos contra
aquilonem et dices. Revertere aversa-
trix israel dicit dominus et non avertam fa-
ciem meam a vobis quia sanctus ego
sum dicit dominus et non irascar in perpetuum
Tamen scito iniquitatem tuam quia
in dominum deum tuum prevaricata es et
dispersisti vias tuas alienis sub
omni ligno frondoso et vocem meam
non audisti ait dominus. Convertimini
filii revertentes ait dominus quia ego vir
vester et assumam vos unum de civitate
et duos de cognatione et introducam
vos in syon et dabo vobis pasto-
res iuxta cor meum et pascent vos
sciencia et doctrina. Cumque multipli-
cati fueritis et creveritis in terra
in diebus illis ait dominus non dicent
ultra archa testamenti domini neque
ascendet super cor neque recordabun-
tur illius nec visitabitur nec fiet
ultra. In tempore illo vocabunt ierusalem
solium domini et congregabuntur ad eam
omnes gentes in nomine domini in ierusalem
et non ambulabunt post pravitatem cor-
dis sui pessimi. In diebus illis
ibit domus iuda ad domum israel et
venient simul de terra aquilonis
ad terram quam dedi patribus vestris
Ego autem dixi. Quomodo ponam te
in filiis et tribuam tibi terram deside-
rabilem hereditatem preclaram exer-
cituum gencium. Et dixi. Patrem vo-
cabis me et post me ingredi non
cessabis. Sed quomodo si contempnat
mulier amatorem suum sic contemp-
sit me domus israel dicit dominus. Vox
in viis audita est ploratus et ul-
ulatus filiorum israel quoniam iniquam
fecerunt viam suam obliti sunt domini
dei sui. Convertimini filii revertentes
et sanabo aversiones vestras. Ecce
nos venimus ad te tu enim es dominus
deus noster. Vere mendaces erant col-
les et multitudo moncium. Vere in domino
deo nostro salus israel. Confusio come-
dit laborem patrum nostrorum ab ado-
lescencia nostra. greges eorum et ar-
menta eorum filios eorum et filias eorum
comedit confusio. Dormiemus in
confusione nostra et operiet nos ig-
nominia nostra quoniam domino deo nostro
peccavimus nos et patres nostri ab
adolescencia nostra usque ad hanc
diem et non audivimus vocem domini dei nostri

Capitulum iiii

Si converteris israel ait
dominus ad me convertere. Si abstu-
leris offendicula tua a facie
mea non commoveberis et iurabis
vivit dominus in veritate et in iudicio
et in iusticia et benedicent eum gen-
tes ipsumque laudabunt. Hec enim
dicit dominus viro iuda et habitatoribus
ierusalem. Novate vobis novale
et nolite serere super spinas. Circum-

cidimini dno et auferte preputia cor
dium vestrorum viri iuda et habitatores
ierlm ne forte egrediatur ut ignis
indignatio mea et succendatur et non
sit qui extinguat propter maliciam
cogitationum vestrarum. Annunciate in
iuda et in ierlm. Auditum facite
loquimini et canite tuba in terra cla
mate fortiter et dicite. Congregamini
et ingrediamur civitates munitas
Levate signum in syon et confortami
ni et nolite stare quia malum ego
adduco ab aquilone et contritionem
magnam. Ascendit leo de cubili
suo et predo gentium se levavit. Egressus
est de loco suo ut ponat terram tuam
in desolationem. Civitates tue vas
tabuntur remanentes absque habitatore
Super hoc accingite vos ciliciis
plangite et ululate quia non est aver
sa ira furoris dni a nobis. Et
erit in die illa dicit dns peribit
cor regis et cor principum et obstu
pescent sacerdotes et prophete con
sternabuntur. Et dixi heu heu
heu dne deus. Ergo ne decepis
ti populum istum et ierlm dicens pax
erit vobis. Et ecce pervenit gladius
usque ad animam. In tempore illo dicetur
populo huic et ierlm. Ventus urens
in viis que sunt in deserto vie filie
populi mei non ad ventilandum et
ad purgandum. Spiritus plenus ex
his veniet mihi. Et nunc ego loquar
quar iudicia mea cum eis. Ecce quasi
nubes ascendet et quasi tempestas
currus eius velociores aquilis
equi illius. Ve nobis quoniam vastati
sumus. Lava a malicia cor tuum
ierlm ut salva fias. Usque quo
morabuntur in te cogitationes noxie
Vox enim annunciantis a dan et notum
facientis ydolum de monte effraym
Commemorate gentes. Ecce auditum est
in ierlm custodes venire de terra
longinqua et dare super civitates iuda
vocem suam. Quasi custodes agro
rum facti sunt super eam in gyro quia me
ad iracundiam provocavit ait dns
Vie tue et cogitationes tue fecerunt
hec tibi. Ista malicia tua quia amara
quia tetigit cor tuum. Ventrem meum
doleo ventrem meum doleo sensus
cordis mei conturbati sunt in me
Non tacebo quia vocem buccine audivit
anima mea clamorem prelii. Contritio
super contritionem vocata est et vasta
ta est omnis terra. Repente vastata sunt
tabernacula mea subito pelles
mee. Usque quo videbo fugientem au
diam vocem buccine. Quia stultus populus
meus me non cognovit filii insipi
entes sunt et vecordes. Sapientes
sunt ut faciant mala. Bene autem face
re nescierunt. Aspexi terram et ecce va
cua erat et nichili et celos et non
erat lux in eis. Vidi montes et ecce
movebantur et omnes colles contur
bati sunt. Intuitus sum et ecce non
erat homo et omne volatile celi re
cessit. Aspexi et ecce carmelus
desertus et omnes urbes eius destructe
sunt a facie dni et a facie ire fu
roris eius. Hec enim dicit dns. Deserta
erit omnis terra sed tamen consumationem non
faciam. Lugebit terra et merebunt celi
desuper eo quod locutus sum cogi
tavi et non penituit me nec aversus
sum ab eo. A voce equitis et mittentis
sagittam fugit omnis civitas. Ingressi
sunt ardua et ascenderunt rupes
Universe urbes derelicte sunt et non

habitat in eis homo Tu autem vastata quid
facies Cum vestieris te coccino cum
ornata fueris monili aureo et pin-
xeris stibio oculos tuos frustra com-
poneris Contempserunt te amatores
tui animam tuam querent Vocem enim quasi
parturientis audivi angustias ut
puerpere Vox filie syon intermo-
rientes expandentisque manus suas
Ve mihi quia defecit anima mea propter interfectos
Circuite vias ierusalem et C. V.
aspicite et considerate et querite
in plateis eius an inveniatis virum
facientem iudicium et querentem fidem
et propicius ero ei Quod si etiam vivit
dominus dixerit et hoc falso iurabunt
Domine oculi tui respiciunt fidem per-
cussisti eos et non doluerunt attri-
visti eos et renuerunt accipere disci-
plinam Indurauerunt facies suas
supra petram et noluerunt reverti Ego
autem dixi forsitan pauperes sunt
stulti et ignorantes viam domini iudi-
cium dei sui Ibo igitur ad optimates
et loquar eis ipsi enim cognoverunt
viam domini iudicium dei sui Et
ecce magis hii simul confregerunt
iugum ruperunt vincula Idcirco
percussit eos leo de silva lupus ad
vesperam vastabit eos pardus
vigilans super civitates eorum Omnis
qui egressus fuerit ex eis capietur
quia multiplicate sunt prevaricationes
eorum confortate sunt aversiones eorum
Super quo propicius esse potero filii
tui dereliquerunt me et iurant in his
qui non sunt dii Saturavi eos et
mechati sunt et in domo meretricis
luxuriabantur Equi amatores in
feminas et emissarii facti sunt

Unusquisque ad uxorem proximi sui
hinniebat Numquid super his non
visitabo dicit dominus et in gente tali
non ulciscetur anima mea Ascendite
muros eius et dissipate consumationem
autem nolite facere Auferte propagines
eius quia non sunt domini Prevaricatione
prevaricata est in me domus israel et
domus iuda ait dominus Negaverunt
dominum et dixerunt Non est ipse neque
veniet super nos malum gladium et
famem non videbimus Prophete fuerunt
in ventum locuti et responsio non fuit
in eis Hec ergo evenient illis
Hec dicit dominus deus exercituum Quia
locuti estis verbum istud Ecce do
verba mea in ore tuo in ignem et populum
istum in ligna et vorabit eos Ecce
ego adducam super vos gentem de lon-
ginquo domus israel ait dominus gen-
tem robustam gentem antiquam gentem
cuius ignorabis linguam nec intel-
liges quid loquatur Pharetra
eius quasi sepulcrum patens universi
fortes Comedent segetes tuas
et panem tuum devorabit filios
tuos et filias tuas comedet
gregem tuum et armenta tua comedet
vineam tuam et ficum tuam et con-
teret urbes tuas munitas in
quibus tu habes fiduciam in gladio
Verumtamen in diebus illis ait dominus
Non faciam vos in consumationem Quod
si dixeritis Quare fecit dominus deus
noster nobis hec omnia Dices ad eos
Sicut dereliquistis me et servistis
deo alieno in terra vestra Sic ser-
vietis diis alienis in terra non vestra
Annunciate hec domui iacob et
auditum facite in iuda dicentes

Audi populus stulte qui non habes cor, qui habentes oculos non videtis et aures et non auditis. Me ergo non timebitis ait dominus, et a facie mea non dolebitis, qui posui arenam terminum mari, preceptum sempiternum quod non preteribit. Et commovebuntur et non poterunt, et intumescent fluctus eius et non transibunt illud. Populo autem huic factum est cor incredulum et exasperans; recesserunt et abierunt, et non dixerunt in corde suo: Metuamus dominum deum nostrum qui dat nobis pluviam temporaneam et serotinam in tempore suo, plenitudinem annue messis custodientem nobis. Iniquitates vestre declinaverunt hec, et peccata vestra prohibuerunt bonum a vobis, quia inventi sunt in populo meo impii insidiantes quasi aucupes, laqueos ponentes et pedicas ad capiendos viros. Sicut decipula plena avibus sic domus eorum plene dolo. Ideo magnificati sunt et ditati, impinguati sunt et incrassati, et preterierunt sermones meos pessime. Causam vidue non iudicaverunt et causam pupilli non direxerunt, et iudicium pauperum non diiudicaverunt. Numquid super hiis non visitabo dicit dominus, aut super gentem huiusmodi non ulciscetur anima mea? Stupor et mirabilia facta sunt in terra: prophete prophetabant mendacium, et sacerdotes applaudebant manibus suis, et populus meus dilexit talia. Quid igitur fiet in novissimo eius?

Confortamini filii Beniamin. C. VI. in medio Ierusalem, et in Thecua clangite buccina, et super Bethacarem levate vexillum, quia malum visum est ab aquilone et contritio magna. Speciose et delicate assimilavi filiam Syon. Ad eam venient pastores et greges eorum; fixerunt in ea tentoria in circuitu; pascet unusquisque eos qui sub manu sua sunt. Sanctificate super eam bellum, consurgite et ascendamus in meridie. Ve nobis quia declinavit dies, quia longiores facte sunt umbre vesperi. Surgite et ascendamus in nocte et dissipemus domos eius. Quia hec dicit dominus exercituum: Cedite lignum eius et circa Ierusalem fundite aggerem. Hec est civitas visitationis; omnis calumpnia in medio eius. Sicut frigidam facit cisterna aquam suam, sic frigidam fecit maliciam suam; iniquitas et vastitas audietur in ea, coram me semper infirmitas et plaga. Erudire Ierusalem ne forte recedat anima mea a te, ne forte ponam te desertam, terram inhabitabilem. Hec dicit dominus exercituum: Usque ad racemum colligent, colligent quasi in vinea reliquias Israel. Converte manum tuam quasi vindemiator ad cartallum. Cui loquar et quem contestabor ut audiat? Ecce incircumcise aures eorum et audire non possunt. Ecce verbum domini factum est eis in obprobrium et non suscipient illud. Idcirco furore domini plenus sum, laboravi sustinens. Effunde super parvulum foris et super consilium iuvenum simul. Vir enim cum muliere capietur, senex cum pleno dierum. Et transibunt domus eorum ad alteros, agri et uxores pariter, quia extendam manum meam super habitantes terram, dicit dominus. A minore usque ad maiorem omnes avaricie student, et a propheta usque ad sacerdotem cuncti faciunt dolum. Et curabant contritionem filie populi mei cum ignominia dicentes: Pax pax, et non erat pax. Confusi sunt qui abhominationem fecerunt, quin potius confusione

non sunt confusi et erubescere nescierunt. Quam ob rem cadent inter ruentes in tempore visitationis suae corruent dicit Dominus. Haec dicit Dominus: State super vias et videte et interrogate de semitis antiquis quae sit via bona et ambulate in ea et invenietis refrigerium animabus vestris. Et dixerunt: Non ambulabimus. Et constitui super vos speculatores: Audite vocem tubae. Et dixerunt: Non audiemus. Ideo audite gentes et cognosce congregatio quanta ego faciam eis. Audi terra: Ecce ego adducam mala super populum istum fructum cogitationum eius, quia verba mea non audierunt et legem meam proiecerunt. Ut quid mihi thus de Saba affertis et calamum suave olentem de terra longinqua? Holocaustomata vestra non sunt accepta et victimae vestrae non placuerunt mihi. Propterea haec dicit Dominus: Ecce ego dabo in populum istum ruinas et ruent in eis patres et filii simul vicinus et proximus et peribunt. Haec dicit Dominus: Ecce populus venit de terra aquilonis et gens magna consurget de finibus terrae. Sagittam et scutum arripiet crudelis est et non miserebitur. Vox eius quasi mare sonabit et super equos ascendent praeparati quasi vir ad proelium adversum te filia Sion. Audivimus famam eius, dissolutae sunt manus nostrae, tribulatio apprehendit nos dolores ut parturientem. Nolite exire ad agros et in via ne ambuletis, quoniam gladius inimici pavor in circuitu. Filia populi mei accingere cilicio et conspergere cinere, luctum unigeniti fac tibi planctum amarum quia repente veniet vastator super nos. Probatorem dedi te in populo meo robustum et scies et probabis viam eorum. Omnes isti principes declinantes ambulantes fraudulenter, aes et ferrum universi corrupti sunt. Defecit sufflatorium in igne consumptum est plumbum, frustra conflavit conflator, malitiae enim eorum non sunt consumptae. Argentum reprobum vocate eos quia Dominus proiecit illos.

VII Verbum quod factum est ad Jeremiam a Domino dicens: Sta in porta domus Domini et praedica ibi verbum istud et dic: Audite verbum Domini omnis Juda qui ingredimini per portas has ut adoretis Dominum. Haec dicit Dominus exercituum Deus Israel: Bonas facite vias vestras et studia vestra et habitabo vobiscum in loco isto. Nolite confidere in verbis mendacii dicentes: Templum Domini templum Domini templum Domini est. Quoniam si bene direxeritis vias vestras et studia vestra, si feceritis iudicium inter virum et proximum eius, advenae et pupillo et viduae non feceritis calumniam nec sanguinem innocentem effuderitis in loco hoc et post deos alienos non ambulaveritis in malum vobismetipsis, habitabo vobiscum in loco isto in terra quam dedi patribus vestris a saeculo et usque in saeculum. Ecce vos confiditis vobis in sermonibus mendacii quae non proderunt vobis, furari, occidere, adulterari, iurare mendaciter, libare Baalim et ire post deos alienos quos ignoratis. Et venistis et stetistis coram me in domo hac in qua invocatum est nomen meum et dixistis: Liberati sumus eo quod fecerimus omnes abominationes istas. Numquid ergo spelunca latronum facta est domus ista in qua invocatum

e nomen meu i oculis vris ⁊ere
ego sū ego vidi dicit dns Jer ad lo
cū meū in silo ubi habitauit nom meū
a pncio ⁊ videte quid fecerim ei pp
malicia ppli mei isrl Et nc quia
fecistis ois opa hec dicit dns ⁊ locu
tus sū ad vos mane consurgens et
loquens ⁊ no audistis ⁊ vocaui vos
et no respondistis faciā domui hui
⁊ qui nomen e nom meū ⁊ in qua
vos habetis fiducia ⁊ loco quem
dedi vobis ⁊ patribus vris sicut
feci silo ⁊ proiciā vos a facie mea
sicut proieci omnes fres vros vniu
sū semen effraym Tu g̃ noli
orare pplm hoc nec assumas laus
dem p eis ⁊ oronē ⁊ no obsistas
mihi qm no exaudiā te Nonne vides
quid isti faciunt ⁊ ciuitatibus iuda
et ⁊ plateis hrlm filii colligunt
ligna et pres succendunt ignem
et mulieres conspergunt adipem ut
faciant placentas regine celi et
libent dijs alienis ⁊ me ad iracun
dia prouent Numquid me ad iracu
dia prouocat dicit dns Nonne semet
ipos in confusionē vultus sui Ideo
hec dicit dns deus Ecce furor meus
et indignatio mea conflabit sup
locū istu sup viros ⁊ sup iumenta
et sup lignū regionis ⁊ sup fruc
tus terre ⁊ succendet ⁊ no extinguet
hec dicit dns exercituū deus isrl holo
causthomata vra addite victimis
vris et comedite carnes qm no
sum locutus cu patribus vris ⁊ no
precepi eis in die qua eduxi eos
de terra egypti de vbo holocaustho
matu et victimis sed hoc verbum
precepi eis dicens Audite vocē mea
et ero vobis deus ⁊ vos eritis mi
hi in populum et ambulate in via qua
mandauero vobis ut bene sit vobis ⁊ no
audierunt nec inclinauerunt aurē suā
sed abierunt in voluntatibus suis
et in pūitate cordis sui mali sti
terunt retrorsum ⁊ no ante a die
qua egressi sunt patres vri de
terra egypti usq ad diem hanc Et
misi ad eos omnes seruos meos prophe
tas p diem consurgens diluculo et
mittens et no audierunt me nec
inclinauerunt aurē suā sed indurauc
runt ceruicē et pceps operati sunt
sup patres eorum Et loqueris ad eos uni
uersa hec et no audient te vocabis
eos et no respondebit tibi Et dices
ad eos hec e gens q no audiuit
vocē dñi dei sui ⁊ no recepit disci
plinā perijt fides ⁊ ablata est
de ore eorum Tonde capillū tuū
et proice et sume in directu planctu
quia proiecit dns ⁊ reliquit gnām
iram furoris sui qm fecerunt filii
iuda malū in oculis meis dicit dns
posuerunt offendicula sua in domo
in qua inuocatū e nom meū ut pol
luerent ea et edificauerunt excelsa
topheth q e in valle filii enom ut
incendent filios suos ⁊ filias suas
igni quę no precepi nec cogitauī in
corde meo Ideo ecce dies veniunt
dicit dns ⁊ no dicet amplius topheth ⁊ vallis
filii enom sed vallis occisionis ⁊ sepelient
in topheth eo qd non sit locus ⁊ erit morti
cinium populo huic in escas volucribus celi et
bestijs terre ⁊ no erit qui abigat ⁊ de
cessabit de urbibus iuda ⁊ de plateis
hrlm vocē gaudij ⁊ vocē letitie vocē sponsi
⁊ vocē sponse In desolatione erit omnis terra

C viii

In tpe illo ait dñs eicient
ossa regis iuda et ossa principu eius
et ossa sacerdotu et ossa pphaz et
ossa eoz qui habitauerut ierlm de se
pulchris suis et pandet ea ad sole
et luna et omez miliciam celi que
dilexert et quibus seruiert et post
que ambulauert et que quesiert et
adorauert Non colligent et no sepe
lient in sterqlinu sup faciē terre
erut Et eligent magis morte q̄ vi
ta oms qui residui fuerit de cog
natōe hac pessima in vniuersis locis
que derelicta sut ad que eieci eos
d' dns exercituu Et dices ad eos hec
d' dns Nuquid q' cadit no resurget
et q' auersus ē no reuertet Quare g°
auersus est pplus iste in ierlm auersiōe
contenciosa Apphenderut mendaciu
et noluert reuti Attendi et auscul
taui Nemo quod bonu ē loqtur nl
lus ē q' agat penitē sup pcto suo
dicens Quid feci Omnis couisi st ad
cursu suu qsi equs impetu vadens
ad preliu Miluus i celo cognouit
vrudo tpe suu turtur et yrūdo et cyconia
custodierut tempus aduētus sui
pplus aūt meus no cognouit iudiciu
dni Quomo dicitis sapientes sum⁹
et lex dni nobiscu ē Vere menda
ciu opatus ē stilus mēdax scri
baz Confusi sut sapientes pterri
ti et capti sut Vbu eni dni piecert
et sapia nlla ē i eis pptea dabo mu
lieres eoz exteris agros eoz hedibz
quia a minimo usqz ad maxim oes
auaricia sequut A ppha usqz ad sa
cerdote cucti faciut mendaciu et
sanabat cotricōez filie ppli mei ad
ignominiā dicentes pax pax cu
no esset pax Confusi st q' abhoīa
com fecerut qn ymo confusione
no sut confusi et erubescere nescierut
Idcirco cadet int' ruentes i tpe
visitatōis sue corruert d' dns
Congregās cogregabo eos d'
dns Non ē vua i vitibus et no est
ficus in ficulnea foliu defluxit
et dedi eis que pt'gressa st Qua
re sedem⁹ Couenite et ingrediam
ciuitate munita et sileam⁹ ibi quia
dns nr silere nos fecit et potu no
bis dedit aqua fellis Peccauim⁹
eni dno Expectauim⁹ pace et no
erat bonu tempus medele et ecce
formido A dan auditus ē fremi
tus equoz eius a voce hinnituu
pugnatoz eius comota ē ois tra
Et venerut et deuorauert tra et
plenitudine eius vrbe et habitatores
eius Quia ecce ego mitta vobis
serpentes regulos quibz no ē incan
tacio et mordebut vos ait dns Do
lor meus sup dolore i me cor meu
merens Ecce vox clamoris filie
ppli mei de tra logiqua Nuquid
dns no ē in syon aut rex eius no ē
i ea Quare g° me ad iracudiam
cocitauert in sculptilibus suis et
in vanitatibus alienis Transijt
messis finita ē estas et nos salua
ti no sum⁹ Sup cotritōe filie ppli
mei contritus su et cotristatus
stupor obtinuit me Nuquid re
sina no ē i galaad aut medicus
no ē ibi Quare g° obducta non
ē cicatrix filie ppli mei Cap ix

Quis dabit capiti meo aqua
et oculis meis fonte lacimaz
et plorabo die ac nocte interfec
tos filie ppli mei Quis dabit me
in solitudine diuersoriu viatoru Et

linquã p̄p̄lm meũ ⁊ recedã ab eis
quia oēs adulteri sũt cetus p̄ua
ricatorũ. Et extenderũt lingwã suã
q̄si arcũ mendacij ⁊ nõ veritatis
Confortati sũt in terra qr de ma
lo ad malũ egressi sũt ⁊ me nõ
¶ cognouerũt dicit dn̄s. Vnusquisq̄
a p̄ximo suo se custodiat ⁊ i omni
fratre suo nõ h̄eat fiduciam
q̄r oīs frater supplantãs suppla
tabit et oīs amicus fraudu
lent' incedet et vir fr̄em suũ
deridebit ⁊ veritatē nõ loq̄tur.
Docuerũt enim lingwã suã loqui
¶ mēdaciũ ut inique agerēt labo
rauerũt. Habitacio tua i medio p̄
doli in dolo renuerũt sc̄ire me d̄t
dn̄s. P̄ptera hec dicit dn̄s deus
exercituũ. Ecce ego conflabo et
p̄babo eos. Quid enim aliud faciã
¶ a facie filie p̄p̄li mei. Sagitta
vulnerans lingwa eorũ dolũ lo
cuta ē in ore suo pacē cũ amico
suo loq̄tur ⁊ occulte ponit ei insidi
as. Nunquid sup̄ hijs nõ visitabo
d̄t dn̄s aut in gente huiuscemodi nõ vlcis
cet' aīa mea. Sup̄ montes assumã
fletũ ac lamentũ ⁊ sup̄ speciosa
deserti planctũ qm̄ incensa sũt eo
q̄ nõ sit vir p̄transiens ⁊ nõ audi
erũt vocē possidentis. A volucre
celi usq̄ ad pecora transmigrauerũt
et recesserũt. Et dabo ierlm̄ i aceruos
arene et cubilia draconũ ⁊ ciuitates
iuda dabo in desolacōm eo q̄ nõ
sit habitator. Quis ē vir sapiens qui
intelligat hoc ⁊ ad quē verbũ oris
dn̄i fiat ut annũciet istud quare
perierit terra ⁊ exusta sit q̄si desertũ
eo q̄ nõ sit q̄ p̄transeat. Et dixit dn̄s
Quia dereliquerũt legē meã quã
dedi eis ⁊ nõ audierũt vocē meam

et nõ ambulauerũt i ea sed abierũt
post p̄uitatē cordis sui ⁊ post ba
alim quod didicerũt a patribus suis
Ideo h̄ d̄t dn̄s deus exercituũ deus
isr̄l. Ecce ego cibabo p̄p̄lm istud
absinthio ⁊ potũ dabo eis aquã
fellis ⁊ dispergã eos i gentibus quas
nõ nouerũt ipi ⁊ patres eorũ ⁊ mit
tam post eos gladiũ donec cõsu
mantur. Hec d̄t dn̄s exercituũ deus
isr̄l. Contemplamini ⁊ vocate lamenta
trices et veniant ⁊ ad eas que
sapientes sũt mittite ⁊ p̄perent
festinent ⁊ assumant sup̄ nos la
mentũ. Deducant oculi vr̄i lacrimas
⁊ palpebre vr̄e defluant aq̄s quia
vox lamentacōis audita ē de syon
Quomodo vastati sumus ⁊ confusi
vehemēter quia dereliquimus terrã qm̄
deiecta sũt tabernacula nr̄a. Au
dite ergo mulieres verbũ dn̄i ⁊ assumant
aures vr̄e sermonē oris eius ⁊ do
cete filias vr̄as lamentũ ⁊ vna
quaq̄ p̄ximã suã planctũ qr ascendit ¶
mors p̄ fenestras nr̄as ingressa
ē domos nr̄as disp̄dere paruulos
deforis iuuenes de plateis loquere
hec d̄t dn̄s. Et cadet morticinum
hoīs q̄si stercus sup̄ faciē regionis
et q̄si fenũ post tergũ metentis ⁊ nõ
ē q̄ colligat. Hec dicit dn̄s. Non ¶
glorietur sapiens in sapiēcia sua ⁊ nõ
glorietur fortis in fortitudine sua ⁊ non
glorietur diues in diuicijs suis sed
in hoc glorietur q̄ gloriatur scire et
nosse me quia ego sũ dn̄s q̄ facio
misericordiam ⁊ iudiciũ ⁊ iusticiã in terra
Hec eī placent m̄ d̄t dn̄s. Ecce dies
veniunt d̄t dn̄s ⁊ visitabo sup̄ omnē
q̄ incircũcisũ h̄et p̄puciũ ⁊ sr̄ egyptũ

⁊ super iuda ⁊ super edom ⁊ super filios
amon ⁊ super filios moab ⁊ super omnes
qui attonsi sunt in coma habitantes
in deserto quia omnes gentes habent
preputium. Omnis autem domus israel incir-
cumcisi sunt corde. Capitulum x.

Audite verbum quod locutus est
dominus super vos domus israel. Hec
dicit dominus. Iuxta vias gentium no-
lite discere ⁊ a signis celi nolite
metuere que timent gentes quia leges
populorum vane sunt quia lignum de saltu
precidit opus manus artificis
in ascia argento ⁊ auro decoravit
illud clavis ⁊ malleis compegit ut
non dissolvatur. In similitudinem pal-
me fabricata sunt ⁊ non loquentur
portata tollentur quia incedere non
possunt. Nolite ergo timere ea quia nec
male possunt facere nec bene. Non est
similis tui domine. Magnus tu ⁊ mag-
num nomen tuum in fortitudine. Quis
non timebit te o rex gentium. Tuum
enim est decus. Inter cunctos sapientes
gentium et in universis regnis eorum
non est similis tui. Pariter insipientes et
fatui probabuntur. Doctrina vanita-
tis eorum lignum est. Argentum involu-
tum de tharsis affertur ⁊ aurum de
ofir. Opus artificis ⁊ manus era-
rii. Iacinctus et purpura indumen-
tum eorum opus artificum universa hec.
Dominus autem deus verus est ipse deus vi-
vens et rex sempiternus. Ab indigna-
tione eius commovebitur terra ⁊ non sus-
tinebunt gentes comminationem eius.
Sic ergo dicetis eis. Dii qui celos
et terram non fecerunt pereant de terra ⁊
de his que sub celo sunt. Qui facit
terram in fortitudine sua preparat orbem
in sapientia sua ⁊ prudentia sua exten-
dit celos. Ad vocem suam dat multitudinem
aquarum in celo ⁊ elevat nebulas
ab extremitatibus terre. Fulgura in
pluviam facit ⁊ educit ventum de
thesauris suis. Stultus factus est
omnis homo a scientia sua confusus est omnis
artifex in sculptili quoniam falsum est
quod conflavit ⁊ non est spiritus in eis.
Vana sunt ⁊ opus risu dignum. In
tempore visitationis sue peribunt. Non his
est similis pars iacob. Qui enim formavit
omnia ipse est deus et israel virga hereditatis
eius dominus exercituum nomen est illi. Con-
grega de terra confusionem tuam que habitas
in obsidione quia hec dicit dominus. Ecce
ego longe proiciam habitatores terre in
hac vice et tribulabo eos ita ut
non inveniantur. Ve mihi super contritione
mea pessima plaga mea. Ego autem
dixi plane hec infirmitas mea
est ⁊ portabo illam. Tabernaculum meum
vastatum est omnes funiculi mei dis-
rupti sunt. Filii mei exierunt a me
⁊ non subsistunt. Non est qui extendat
ultra tentorium meum ⁊ erigat pelles
meas. Quia stulte egerunt pastores
⁊ dominum non quesierunt propterea non intellexe-
runt ⁊ omnis grex eorum dispersus est. Vox
auditionis ecce venit ⁊ commotio magna
de terra aquilonis ut ponat civitates
iuda in solitudinem ⁊ habitaculum draco-
num. Scio domine quia non est hominis via eius
nec viri est ut ambulet ⁊ dirigat
gressus suos. Corripe me domine verumtamen
in iudicio ⁊ non in furore tuo ne forte
ad nichilum redigas me. Effunde iram
tuam super gentes que non cognoverunt
te ⁊ super provincias que nomen tuum
non invocaverunt quia comederunt iacob et
devoraverunt eum. Consumpserunt
illum ⁊ decus eius dissipaverunt

Capitulum xi

Verbum quod factum est ad Jeremiam a domino dicens Audite verba pacti huius et loquimini ad viros iuda et ad habitatores ierlm et dices ad eos Hec dicit dominus deus isrl Maledictus vir qui non audierit verba pacti huius quod precepi patribus vestris in die qua eduxi eos de terra egipti de fornace ferrea dicens Audite vocem meam et facite omnia que precipio vobis et eritis mihi in populum et ego ero vobis in deum ut suscitem iuramentum quod iuraui patribus vestris daturum me eis terram fluentem lacte et melle sicut est dies hec Et respondi et dixi Amen domine Et dixit dominus ad me Vociferare omnia verba hec in ciuitatibus iuda et foris ierlm dicens Audite verba pacti huius et facite illa quia contestans contestatus sum patres vestros in die qua ego eduxi eos de terra egipti usque ad hanc diem mane consurgens contestatus sum et dixi Audite vocem meam Et non audierunt nec inclinauerunt aurem suam sed abierunt vnusquisque in prauitate cordis sui mali Et induxi super eos omnia verba pacti huius quod precepi ut facerent et non fecerunt Et dixit dominus ad me Inuenta est coniuracio in viris iuda et in habitatoribus ierlm Reuersi sunt ad iniquitates patrum suorum priorum qui noluerunt audire verba mea Et hii ergo abierunt post deos alienos ut seruirent eis Irritum fecerunt domus isrl et domus iuda pactum meum quod pepigi cum patribus eorum Quapropter hec dicit dominus Ecce ego inducam super eos mala de quibus exire non poterunt et clamabunt ad me et non exaudiam eos Et ibunt ciuitates iuda et habitatores ierlm et clamabunt ad deos quibus libant et non saluabunt eos in tempore afflictionis eorum Secundum numerum enim ciuitatum tuarum erant dii tui iuda et secundum numerum viarum tuarum ierlm posuisti aras confusionis aras ad libandum baalim Tu ergo noli orare pro populo hoc et ne assumas pro eis laudem et orationem quia non exaudiam in tempore clamoris eorum ad me in tempore afflictionis eorum Quid est quod dilectus meus in domo mea facit scelera multa Nunquid carnes sancte auferent a te malicias tuas in quibus gloriata es Oliuam vberem pulchram fructiferam speciosam vocauit dominus nomen tuum Ad vocem loquele grandis exarsit ignis in ea et combusta sunt fruteta eius Et dominus exercituum qui plantauit te locutus est super te malum pro malis domus isrl et domus iuda que fecerunt sibi Ad irritandum me libantes baalim Tu autem domine demonstrasti mihi et cognoui tu ostendisti mihi studia eorum Et ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam et non cognoui quia super me cogitauerunt consilia dicentes Mittamus lignum in panem eius et eradamus eum de terra viuencium et nomen eius non memoretur amplius Tu autem domine sabaoth qui iudicas iuste et probas renes et corda videam vlcionem tuam ex eis tibi enim reuelaui causam meam Propterea hec dicit dominus Ad viros anathot qui querunt animam meam et dicunt Non prophetabis in nomine domini et non morieris in manibus nostris Propterea hec dicit dominus exercituum Ecce ego visitabo super eos Iuuenes eorum morientur in gladio filii eorum et filie eorum morientur in fame et reliquie non erunt ex eis Inducam enim malum super viros anathoth annum visitacionis eorum

Iustus quidem tu es domine CXII
si disputem tecum verumtamen
iusta loquar ad te. Quare via im-
piorum prosperatur. Bene est omnibus qui
prevaricantur et inique agunt. Plan-
tasti eos et radicem miserunt proficiunt
et faciunt fructum. Prope es tu ori eorum
et longe a renibus eorum. Et tu domine
nosti me et vidisti et probasti cor meum
tecum. Congrega eos quasi gregem
ad victimam et sanctifica eos in die occi-
sionis. Usquequo lugebit terra et
herba omnis regionis siccabitur propter
maliciam habitancium in ea. Consump-
tum est animal et volucres quoniam dixerunt
Non videbit novissima nostra. Si
cum peditibus currens laborasti
quomodo contendere poteris cum equis
Cum autem in terra pacis securus non
fueris quid facies in superbia ior-
danis. Nam et fratres tui et domus
patris tui etiam ipsi pugnaverunt
adversum te et clamaverunt post te
plena voce. Ne credas eis cum lo-
cuti fuerint tibi bona. Reliqui domum
meam dimisi hereditatem meam dedi
dilectam animam meam in manus ini-
micorum eius. Facta est mihi hereditas
mea quasi leo in silva. Dedit contra
me vocem ideo odivi eam. Numquid
avis discolor hereditas mea mihi
Numquid avis tincta per totum. Venite
congregamini omnes bestie terre prope-
rate ad devorandum. Pastores
multi demoliti sunt vineam meam con-
culcaverunt partem meam dederunt por-
tionem meam desiderabilem in desertum
solitudinis. Posuerunt eam in dissipa-
tionem luxitque super me. Desolacione
desolata est omnis terra quia nullus est
qui recogitet corde. Super omnes vias
deserti venerunt vastatores terre

quia gladius domini devorabit ab ex-
tremo terre usque ad extremum eius
Non est pax universe carni. Seminave-
runt triticum et spinas messuerunt
hereditatem acceperunt et non eis proderit
Confundemini a fructibus vestris prop-
ter iram furoris domini. Hec dicit dominus adversum
omnes vicinos meos pessimos qui tan-
gunt hereditatem quam distribui populo
meo israel. Ecce ego evellam eos de
terra eorum et domum iuda evellam de
medio eorum. Et cum evulsero eos con-
vertar et miserebor eorum et reducam
eos virum ad hereditatem suam et virum
in terram suam. Et erit si eruditi didi-
cerint vias populi mei ut iurent in
nomine meo. Vivit dominus. Sicut do-
cuerunt populum meum iurare in baal
edificabuntur in medio populi mei. Quod
si non audierint evellam gentem illam eva-
sione et perdicione ait dominus. CXIII
Hec dicit dominus ad me. Vade et
posside tibi lumbare lineum
et pones illud super lumbos tuos et
in aquam non inferes illud. Et pos-
sedi lumbare iuxta verbum domini et posui
circa lumbos meos. Et factus est ser-
mo domini secundo ad me dicens. Tolle
lumbare quod possedisti quod est circa
lumbos tuos et surgens vade ad
eufraten et absconde illud ibi in
foramine petre. Et abii et abscondi
illud in eufrate sicut preceperat mihi
dominus. Et factum est post dies plurimos
dixit dominus ad me. Surge et vade
ad eufraten et tolle inde lumbare
quod precepi tibi ut absconderes illud
ibi. Et abii ad eufraten et fodi et
tuli lumbare de loco ubi absconde-
ram illud. Et ecce computruerat lum-
bare ita ut nulli usui aptum esset
Et factum est verbum domini ad me dicens

Hec dicit dominus deus: Sic putrescere faciam superbiam iuda et superbiam ierusalem multam, populum istum pessimum qui nolunt audire verba mea et ambulant in pravitate cordis sui. Abieruntque post deos alienos et erunt sicut lumbare istud quod nulli usui aptum est. Sicut enim adheret lumbare ad lumbos viri sic agglutinavi mihi omnem domum israel et omnem domum iuda dicit dominus ut esset mihi in populum et in nomen et in laudem et in gloriam et non audierunt. Dices ergo ad eos sermonem istum. Hec dicit dominus deus israel: Omnis laguncula implebitur vino. Et dicent ad te: Numquid ignoramus quia omnis laguncula implebitur vino? Et dices ad eos: Hec dicit dominus: Ecce ego implebo omnes habitatores terre huius et reges de stirpe david qui sedent super thronum eius et sacerdotes et prophetas et omnes habitatores ierusalem ebrietate, et dispergam eos virum a fratre suo et patres et filios pariter ait dominus. Non parcam et non concedam neque miserebor ait dominus ut non disperdam eos. Audite et auribus percipite, nolite elevari quia dominus locutus est. Date domino deo vestro gloriam antequam contenebrescat et antequam offendant pedes vestri ad montes caliginosos. Expectabitis lucem et ponet eam in umbram mortis et in caliginem. Quod si hoc non audieritis in abscondito plorabit anima mea a facie superbie. Plorans plorabit et deducet oculus meus lacrimas quia captus est grex domini. Dic regi et dominatrici: Humiliamini sedete quoniam descendit de capite vestro corona glorie vestre. Civitates austri clause sunt et non est qui aperiat. Translata est omnis iuda translatione perfecta. Levate oculos vestros et videte qui venitis ab aquilone. Ubi est grex qui datus est tibi pecus inclitum tuum? Quid dices cum visitaverit te? Tu enim docuisti eos adversum te et erudisti in caput tuum. Numquid non dolores apprehendent te quasi mulierem parturientem? Quod si dixeris in corde tuo: Quare evenerunt michi hec? Propter multitudinem iniquitatis tue revelata sunt verecundiora tua, pollute sunt plante tue. Si mutare potest ethiops pellem suam aut pardus varietates suas et vos poteritis bene facere cum didiceritis malum. Et disseminabo eos quasi stipulam que vento raptatur in deserto. Hec sors tua parsque mensure tue a me dicit dominus quia oblita es mei et confisa es in mendacio. Unde et ego nudavi femora tua contra faciem tuam et apparuit ignominia tua, adulteria tua et hinnitus tuus, scelus fornicationis tue. Super colles in agro vidi abhominationes tuas. Ve tibi ierusalem non mundaberis post me usquequo ad...

C. xiiij Capitulum

Quod factum est verbum domini ad ieremiam de sermonibus siccitatis. Luxit iudea et porte eius corruerunt et obscurate sunt in terra et clamor ierusalem ascendit. Maiores miserunt minores suos ad aquam; venerunt ad hauriendum et non invenerunt aquam, reportaverunt vasa sua vacua; confusi et afflicti et operuerunt capita sua propter terre vastitatem quia non venit pluvia in terra. Confusi sunt agricole, operuerunt capita sua. Nam et cerva in agro peperit et reliquit quia non erat

herba et onagri steterunt in rupibus traxerunt ventum quasi dracones defecerunt oculi eorum quia non erat herba. Si iniquitates nostre responderint nobis domine fac propter nomen tuum quoniam multe sunt aversiones nostre tibi peccavimus. Expectatio israel salvator eius in tempore tribulationis quare quasi colonus futurus es in terra et quasi viator declinans ad manendum. Quare futurus es vir vagus ut fortis qui non potest salvare. Tu autem in nobis es domine et nomen tuum invocatum est super nos ne derelinquas nos. Hec dicit dominus populo huic qui dilexit movere pedes suos et non quievit et domino non placuit. Nunc ergo recordabitur iniquitatum eorum et visitabit peccata eorum. Et dixit dominus ad me Noli orare pro populo isto in bonum. Cum ieiunaverint non exaudiam preces eorum et si obtulerint holocaustomata et victimas non suscipiam ea quoniam gladio et fame et peste ego consumam eos. Et dixi A a a domine deus prophete dicunt eis Non videbitis gladium et fames non erit in vobis sed pacem veram dabit in loco isto. Et dixit dominus ad me Falso prophete vaticinantur in nomine meo. Non misi eos et non precepi eis neque locutus sum ad eos. Visionem mendacem et divinationem fraudulentam et seductionem cordis sui prophetant vobis. Idcirco hec dicit dominus de prophetis qui prophetant in nomine meo quos ego non misi dicentes gladius et fames non erit in terra hac. In gladio et fame consumentur prophete illi et populi quibus prophetant erunt proiecti in viis ierusalem pre fame et gladio et non erit qui sepeliat eos ipsi et uxores eorum filii et filie eorum et effundam super eos malum suum. Et dices ad eos verbum istud Deducant oculi mei lacrimas per diem et noctem et non taceant quoniam contritione magna contrita est virgo filia populi mei plaga pessima vehementer. Si egressus fuero ad agros ecce occisi gladio et si introiero civitatem ecce attenuati fame. Propheta quoque et sacerdos abierunt in terram quam ignorabant. Numquid proiciens abiecisti iudam aut syon abhominata est anima tua. Quare ergo percussisti nos ita ut nulla sit sanitas. Expectavimus pacem et non est bonum et tempus curationis et ecce turbatio. Cognovimus domine impietates nostras et iniquitatem patrum nostrorum quibus peccavimus tibi. Ne des nos in obprobrium propter nomen tuum neque facias nobis contumeliam solii glorie tue recordare ne irritum facias fedus tuum nobiscum. Numquid sunt in sculptilibus gentium qui pluant aut celi possunt dare ymbres. Nonne tu es domine deus noster quem expectavimus. Tu enim fecisti omnia hec.

Cap XV

Et dixit dominus ad me Si steterit moyses et samuel coram me non est anima mea ad populum istum. Eice illos a facie mea et egrediantur. Quod si dixerint ad te Quo egrediemur dices ad eos hec dicit dominus Qui ad mortem ad mortem et qui ad gladium ad gladium et qui ad famem ad famem et qui ad captivitatem ad captivitatem. Et visitabo super eos quatuor species dicit dominus gladium ad occisionem et canes ad lacerandum et volatilia celi et bestias terre ad devorandum et ad dissipandum. Et dabo eos in fervorem universis regnis terre propter manassen filium ezechie regis iuda super omnibus que fecit in ierusalem. Quis enim miserebitur tui ierusalem

aut quis conturbabitur pro te aut quis
ibit ad rogandum pro pace tua Tu
eis reliquisti me dicit dominus retrorsum
abisti Et extendam manum meam super
te et interficiam te laboraui rogans
Et dispergam eos ventilabro in portis terre
Interfeci et perdidi populum meum et tamen
a viis suis non sunt reuersi Multipli
cate sunt vidue eius super arenam
maris induxi eis super matrem
adolescentis vastatorem in meridie
misi super ciuitates repente terrorem
Infirmata est que peperit vij filios de
fecit anima eius Occidit ei sol cum ad
huc esset dies confusa est et erubuit
et residuos eius dabo in gladium in
conspectu inimicorum ait dominus Ve mihi
mater mea quare genuisti me virum rixe
virum discordie in vniuersa terra Non
feneraui nec fenerauit michi quisque
Omnes maledicunt mihi dicit dominus Si
non reliquie tue in bonum si non occurri
tibi in tempore afflictionis et in tempore tribula
tionis et angustie aduersus inimicum
Nunquid federabitur ferrum ferro ab
aquilone et es Diuicias tuas et the
sauros tuos in direptionem dabo gratis
in omnibus peccatis tuis et in omnibus terminis
tuis Et adducam inimicos tuos
de terra quam nescis quia ignis suc
census est in furore meo super vos ar
debit Tu scis domine recordare mei
et visita me et tuere me ab hiis
qui persequuntur me Noli in patientia tua
suscipere me Scito quoniam sustinui
propter te opprobrium Inuenti sunt sermo
nes tui et comedi eos et factum est
michi verbum tuum in gaudium et in leti
tiam cordis mei quoniam inuocatum est
nomen tuum super me domine deus exer
cituum Non sedi in concilio ludentium

et gloriatus sum a facie manus tue solus
sedebam quoniam amaritudine replesti
me Quare factus est dolor meus per
petuus et plaga mea desperabilis
renuit curari facta est michi quasi men
dacium aquarum infidelium Propter hoc
dicit dominus Si conuerteris conuertam te
et ante faciem meam stabis et si sepa
raueris preciosum a vili quasi os meum
eris Conuertentur ipsi ad te et tu non
conuerteris ad eos Et dabo te po
pulo huic in murum ereum fortem et bella
bunt aduersum te et non preualebunt
quia ego tecum sum ut saluem te et
eruam te dicit dominus Et liberabo te de
manu pessimorum et redimam te de manu

Et factum est verbum **xvi** fortium
domini ad me dicens Non accipies
uxorem et non erunt tibi filii et fi
lie in loco isto Quia hec dicit dominus super
filios et filias qui generantur in loco
isto et super matres eorum que ge
nuerunt eos et super patres eorum de quorum
stirpe sunt nati in terra hac Mor
tibus egrotationum morientur Non
plangentur et non sepelientur in sterquili
nium super faciem terre erunt et gladio
et fame consumentur et erit cadauer
eorum in escam volatilibus celi et bes
tiis terre Hec enim dicit dominus Ne ingre
diaris domum conuiuij neque vadas
ad plangendum neque consoleris eos
quia abstuli pacem meam a populo
isto dicit dominus misericordiam et miseratio
nes Et morientur grandes et pu
silli in terra ista Non sepelientur neque
plangentur et non se incident neque
caluicium fiet pro eis et non frangent
inter eos lugenti panem ad consolandum

sup mortuo & no dabut eis potu
calicis ad consolandum sup pre suo
et mre. Et domu conuiuij no ingre-
dieris ut sedeas cu eis & comedas &
bibas qr hec dicit dns exercituu deus
isrl. Ecce ego auferam de loco isto
i oculis vris & in diebus vris vo-
ce gaudij & voce leticie voce spo-
si et voce sponse. Et cu annunciaue-
ris ppo huic oia verba hec & dixe-
rit tibi. Quare locutus e dns sup
nos omne malu grande istud. Que
iniquitas nra aut quod pctm nrm
quod peccauimus dno deo nro. Dices
ad eos. Quia dereliquerut me pres
vri ait dns & abierut post deos
alienos et seruierut eis & adoraue-
rut eos et me dereliquert & lege
mea no custodierut. Et vos peius
opati estis qm pres vri. Ecce eni
ambulat vnusquisqz post prauitate
cordis sui mali ut me no audiat.
Et eiciam vos de tra hac i tra qua
ignoratis vos & pres vri & serui-
etis ibi diis alienis die ac nocte
qui no dabut vobis requiem. Propterea
ecce dies veniut dicit dns et no
dicetur vltra viuit dns q eduxit fi-
lios isrl de tra egipti. Sed viuit
dns q eduxit filios isrl de terra
aquilonis et de vniusis tris ad
quas eieci eos et reducam eos in
tra sua qua dedi pribus eorum. Ec-
ce ego mittam piscatores multos dicit
dns et piscabuntur eos. Et post hec
mittam eis multos venatores & ve-
nabut eos de omi monte & oi colle
et de cauernis petrarum qr oculi
mei sup omes vias eorum. Non sut ab-
scondite a facie mea et no fuit
occulta iniquitas ab oculis meis.
Et reddam primu duplices iniquitates
et pcta eorum qr contaminauert tram mea
i morticiniis ydolorum suorum & abhomina-
tionibus suis impleuerunt hereditate
mea. Dne fortitudo mea & robur
meu et refugiu meu in die tribula-
tionis. Ad te gentes venient ab extre-
mis tre & dicent. Vere mendaciu possi-
derut pres vri vanitate q eis no
pfuit. Nunquid faciet sibi homo deos
Et ipi no sut dij. Idcirco ecce ego
ostendam eis per vice hac ostendam
eis manu meam et virtutem meam
et scient quia nomen mihi dns.

CXVII

Peccatum iuda scriptu e stilo fer-
reo i vngue adamantino exa-
ratu sup latitudine cordis eoru
et in cornibus ararum eorum. Cu re-
cordati fuerit filij eorum ararum suarum
et lucorum suorum lignorumqz frondentiu
in montibus excelsis sacrificantes i
agro fortitudinem tuam & oes thesau-
ros tuos in direptionem dabo & ex-
celsa tua ppter pctm tuu i vniusis
finibus tuis. Et relinqueris sola ab
hereditate tua qua dedi tibi & seruire
te faciam inimicis tuis in tra qua
ignoras qm igne succendisti i fu-
rore meo usqz in eternu ardebit.
Hec dicit dns. Maledictus homo q co- Maledictio
fidit in hoie et ponit carne brachiu
suu et a dno recedit cor eius. Erit
eni qsi miricae in deserto & no videbit
cu venerit bonu sed habitabit i sicci-
tate in deserto in tra salsuginis
et inhabitabili. Benedictus vir q confidit Benedictio
in dno et erit dns fiducia eius. Et
erit tamqz lignu quod transplantatur
sup aquas quod ad humore mittit
radices suas & no timebit cu venerit
estus. Et erit foliu eius viride et

i tpe siccitatis no erit sollicitu n
aliqn desinet face fructu Pravu
e cor hois et inscrutabile qs cog
noscet illud Ego dns scrutans cor
da et pbas renes q do vnicuiqz
iuxa via sua z iuxa fructu adinventio
nu suaru Perdix fouit que no
pepit fecit diuitias z no i iudicio
In dimidio dieru suoru relinquet eas
et i nouissio suo erit insipiens So
liu glie altitudis a pricipio locus
scificacois nre expectatio isrl
Dne omes qui te derelinquut cofu
dentur recedetes a te i tra scri
bent qm dereliquert vena aque
viuentiu dnm Sana me dne et
sanabor saluu me fac z saluus
ero qm laus mea tu es Ecce ipi
dicut ad me Ubi e vbm dni veniat
Et ego no su turbatus te pasto
rem sequens z diem hois no desi
deraui tu scis Quod egressu est
de labijs meis rectu in cospectu
tuo fuit Non sis mi tu formidinis
spes mea tu in die afflictionis
mee Confundatur qui me psequu
tur et no cofundar ego paueat
illi et no pauea ego Induc sup
eos die afflictois z duplici cotri
tioe contere eos Hec dt dns ad me
Uade et sta i porta filioru ppli p
qua ingrediuntur reges iuda et
egrediut z i cunctis portis irlmz
dices ad eos Audite vbm domi
reges iuda z ois iudea cuctiqz ha
bitatores irlm qui igredimi p ptas
istas Hec dt dns deus Custodite
aias vras z nolite portare pondera
in die sabbi n inferatis p ptas
irlm et nolite eicere ona de domi
bus vris in die sabbi z ome opus
no facietis i eo Sed sctificate die sabbi
sicut precepi pribus vris z no au
dierut n inclinauert aure suam
sed indurauert ceruice sua ne
audirent me et ne acciperent disci
plina Et erit si audieritis me dt
dns ut no inferatis ona p ptas
ciuitatis huius in die sabbi z si sc
ficaueritis die sabbi ne faciatis
in eo ome opus Ingredientur p
ptas ciuitatis huius reges z pri
cipes sedentes sup soliu dauid
et ascendetes in curribus et eqs
ipi et pricipes eoru viri iuda et
habitatores irlm z habitabit ciuitas
hec in sempiternu Et venient de
ciuitatibus iuda Et de circuitu
irlm et de tra beniamin z de ca
pestribus et de motibus z ab au
stro portates holocaustu z victi
ma et sacrificiu z thus z inferet
oblatom i domu dni Si aut non
audieritis me ut scificatis die
sabbati et ne portetis onus et ne
inferatis p portas irlm in die
sabbi succendam ignem i portis eius
z deuorabit domos irlm z no extinguet

Uerbu quod fctm e a dno XVIII
ad ieremia dices Surge et
descende i domu figuli Et ibi
audies vba mea Et descendi in
domu figuli Et ecce ipe facie
bat opus sup rota z dissipatu
e vas quod ipe faciebat de luto
manibus suis Conversusqz fecit illud
vas alteru sicut placuerat i oculis
eius ut faceret Et fctm e vbm dni
ad me dicens Nunquid sicut figu
lus iste no potero vobis facere do
mus isrl ait dns Ecce sicut lutu

in manu figuli sic vos in manu mea
domus israel. Repente loquar adversum
gentem et adversum regnum ut eradi
cem et destruam et disperdam illud. Si
penitentiam egerit gens ista a malo
suo quod locutus sum adversus eam
agam et ego penitentiam super malo quod
cogitavi ut facerem ei. Et subito
loquar de gente et regno ut
edificem et plantem illud. Si fecerit
malum in oculis meis ut non au
diat vocem meam penitentiam agam et ego
super bono quod locutus sum ut face
rem ei. Nunc ergo dic viro iuda et
habitatori ierusalem dicens hec dicit dominus. Ecce
ego fingo contra vos malum et
cogito contra vos cogitationes. Re
vertatur unusquisque a via sua ma
la et dirigite vias vestras et stu
dia vestra. Qui dixerunt Desperavimus
post cogitationes enim nostras ibimus
et unusquisque pravitatem cordis
sui mali faciemus. Ideo hec dicit
dominus. Interrogate gentes quis au
divit talia horribilia que fecit
nimis virgo israel. Numquid deficiet
de petra agri nix libani aut evelli
possunt aque erumpentes frigide et de
fluentes. quia obliti sunt mei populus
meus. Frustra libantes et impin
gentes in viis suis in semitis seculi
ut ambularent per eas itinere non
trito et fieret terra eorum in desola
tionem et in sibilum sempiternum. Omnis
qui preterierit per eam obstupescet et
movebit caput suum. Sicut ven
tus urens dispergam eos coram ini
mico dorsum et non faciem ostendam
eis in die perditionis eorum. Et dix
erunt Venite cogitemus contra
Ieremiam cogitationes. Non enim peribit

lex a sacerdote neque consilium a sa
piente nec sermo a propheta. Venite
et percutiamus eum lingua et non atten
damus ad universos sermones eius.
Attende domine ad me et audi vocem
adversariorum meorum. Numquid redditur
pro bono malum quia foderunt foveam
anime mee. Recordare quod steterim
in conspectu tuo ut loquerer pro eis bonum
et averterem indignationem tuam ab eis.
Propterea da filios eorum in famem et
deduc eos in manus gladii. Fiant
uxores eorum absque liberis et vidue.
Et viri earum interficiantur morte.
Iuvenes eorum confodiantur gladio
in prelio. Audiatur clamor de domi
bus eorum. Adduces super eos latro
nem repente quia foderunt foveam ut ca
perent me et laqueos absconderunt pedi
bus meis. Tu autem domine scis omne con
silium eorum adversum me in mortem.
Ne propicieris iniquitati eorum et peccatum
eorum a facie tua non deleatur. Fiant
corruentes in conspectu tuo et in tempore
furoris tui abutere eis. XIX

Hec dicit dominus. Vade et accipe
laguunculam figuli testeam a
senioribus populi et a senioribus
sacerdotum et egredere ad vallem
filiorum ennon que est iuxta introitum por
te fictilis et predicabis ibi verba que
ego loquar ad te et dices. Audite
verbum domini reges iuda et habitatores
ierusalem hec dicit dominus exercituum deus israel.
Ecce ego inducam afflictionem super
locum istum ita ut omnis qui audierit illa
tinniant aures eius eo quod dereliquerint
me et alienum fecerint locum istum
et libaverint in eo diis alienis quos
nescierunt ipsi et patres eorum et re
ges iuda et repleverint locum istum

sanguine innocentum et edificaverunt ex-
celsa baalim ad comburendum filios
suos igni in holocaustum baali que
non precepi nec locutus sum nec ascenderunt
in cor meum. Propterea ecce dies veniunt
dicit dominus et non vocabitur locus iste am-
plius topheth et vallis filii ennon
sed vallis occisionis et dissipabo con-
silium iuda et ierusalem in loco isto et sub-
vertam eos gladio in conspectu inimi-
corum suorum et in manu querentium animas
eorum et dabo cadavera eorum escam vo-
latilibus celi et bestiis terre et ponam
civitatem hanc in stuporem et in sibilum.
Omnis qui preterierit per eam obstupescet et
sibilabit super universa plaga eius.
Et cibabo eos carnibus filiorum suorum
et carnibus filiarum suarum. Et unus-
quisque carnes amici sui comedet in
obsidione et in angustia in qua concludent
eos inimici eorum et qui querunt animas
eorum. Et conteres lagunculam in oculis
virorum qui ibunt tecum et dices ad eos.
Hec dicit dominus exercituum. Sic conteram
populum istum et civitatem istam sicut conte-
ritur vas figuli quod non potest ultra
instaurari et in topheth sepelientur
eo quod non sit alius locus ad sepeliendum.
Sic faciam loco huic ait dominus et
habitatoribus eius ut ponam civitatem
istam sicut topheth. Et erunt domus
israel et ierusalem et domus regum iuda
sicut locus topheth immunde omnes domus in quarum
domatibus sacrificaverunt omni militie celi
et libaverunt libamina diis alienis. Venit autem ie-
remias de topheth quo miserat eum dominus ad
prophetandum et stetit in atrio domus domini et dixit ad omnem
populum. Hec dicit dominus. Ecce ego inducam super civitatem
hanc et super omnes urbes eius universa mala
que locutus sum adversum eam quoniam induraverunt
cervicem suam ut non audirent sermones meos.

Et audivit phassur C xx
filius emmer sacerdos qui
constitutus erat princeps in domo
domini ieremiam prophetantem sermones istos.
Et percussit phassur ieremiam prophetam
et misit eum in nervum quod erat
in porta beniamin superiori in domo domini.
Cumque illuxisset in crastinum eduxit
phassur ieremiam de nervo. Et dixit
ad eum ieremias. Non phassur vocavit
dominus nomen tuum sed pavorem undique
quia hec dicit dominus. Ecce ego dabo
te in pavorem te et omnes amicos tuos
et cadent in gladio inimicorum suorum
et oculi tui videbunt. Et omnem iudam
dabo in manu regis babilonis et trans-
ducet eos in babilonem et percutiet
eos gladio. Et dabo universam substantiam
civitatis huius et omnem laborem eius
omneque pretium et cunctos thesauros
regum iuda dabo in manu inimicorum
eorum et diripient eos et tollent et du-
cent in babilonem. Tu autem phassur
et omnes habitatores domus tue ibitis
in captivitatem et in babilonem venies
et ibi morieris ibique sepelieris tu
et omnes amici tui quibus prophetasti
mendacium. Seduxisti me domine et
seductus sum fortior me fuisti et
invaluisti. Factus sum in derisum tota
die omnes subsannabant me quia iam
olim loquor vociferans iniquitatem et
vastitatem clamito. Et factus est mihi
sermo domini in opprobrium et in derisum tota
die. Et dixi non recordabor eius
neque loquar ultra in nomine illius. Et factum
est in corde meo quasi ignis estuans
claususque in ossibus meis et defeci
ferre non sustinens. Audivi enim contu-
melias multorum et terrorem in circuitu

persequimini et persequamur eum ab omnibus
viris qui erant pacifici mei et custo-
dientes latus meum si quo modo decipiatur
et prevaleamus adversus eum et consequamur ul-
tionem ex eo. Dominus autem mecum est quasi
bellator fortis idcirco qui persequuntur
me cadent et infirmi erunt. Confundentur
vehementer quia non intellexerunt obprobrium
sempiternum quod numquam delebitur.
Et tu domine exercituum probator iusti qui
vides renes et cor. Videam quaeso ultionem
tuam ex eis tibi enim revelavi causam
meam. Cantate domino laudate dominum quia
liberavit animam pauperis de manu ma-
lorum. Maledicta dies in qua natus sum di-
es in qua peperit me mater mea non
sit benedicta. Maledictus vir qui annuntiavit
patri meo dicens Natus est tibi puer
masculus et quasi gaudio letificavit
eum. Sit homo ille ut civitates quas sub-
vertit dominus et non penituit eum. Audiat
clamorem mane et ululatum in tempore meri-
diano quia me non interfecit a vulva
ut fieret mihi mater mea sepulcrum et vulva
eius conceptus eternus. Quare de vul-
va egressus sum ut viderem laborem
et dolorem et consumerentur in confusione dies mei.

Verbum quod factum est **CXXI**
ad Ieremiam a domino quando misit
ad eum Sedechias rex Phassur fi-
lium Melchie et Sophoniam filium Ma-
asie sacerdotem dicens Interroga pro
nobis dominum quia Nabuchodonosor
rex Babilonis proeliatur adversum nos
si forte faciat dominus nobiscum secundum
omnia mirabilia sua et recedat a nobis.
Et dixit Ieremias ad eos Sic dice-
tis Sedechie Hec dicit dominus deus Israel
Ecce ego convertam vasa belli que
in manibus vestris sunt et quibus
vos ~~vos~~ pugnatis adversum regem Babilonis
et Chaldeos qui obsident vos in circui-
tu murorum et congregabo ea in medio
civitatis huius et bellabo ego contra
vos manu extenta et brachio forti et
in furore et indignatione et in ira grandi.
Et percutiam habitatores civitatis huius homines
et bestie pestilentia magna mori-
entur. Et post hec ait dominus dabo Sede-
chiam regem Iuda et servos eius et populum eius
qui derelicti sunt in civitate hac a
peste et gladio et fame in manu Nabu-
chodonosor regis Babilonis et in manu
inimicorum eorum et in manu querentium animam
eorum et percutiet eos in ore gladii et non
flectetur neque parcet nec miserebitur.
Et ad populum hunc dices Hec dicit dominus Ecce
ego do coram vobis viam vite et viam
mortis. Qui habitaverit in urbe hac
morietur gladio et fame et peste qui autem
egressus fuerit et transfugerit ad Chal-
deos qui obsident vos vivet et erit
ei anima sua quasi spolium. Posui enim faciem
meam super civitatem hanc in malum et non
in bonum ait dominus. In manu regis Babi-
lonis dabitur et exuret eam igni. Et do-
mui regis Iuda Audite verbum domini do-
mus David Hec dicit dominus Iudicate mane
iudicium et eruite vi oppressum de ma-
nu calumpniantis ne forte egrediatur
ut ignis indignatio mea et succendatur
et non sit qui extinguat propter maliciam
studiorum vestrorum. Ecce ego ad te habita-
tricem vallis solide atque campestris
ait dominus qui dicitis Quis percutiet nos
et quis ingredietur domos nostras. Et vi-
sitabo super vos iuxta fructum studiorum
vestrorum dicit dominus et succendam ignem in saltu
eius et devorabit omnia in circuitu eius.

Hec dicit dominus Descende **CXXII**
in domum regis Iuda et loqueris
ibi verbum hoc et dices Audi verbum

domini rex iuda qui sedes super solium da
uid tu et servi tui et populus tuus qui
ingredimini per portas has Hec dicit dominus
Facite iudicium et iusticiam et libe
rate vi oppressum de manu calumpnia
toris et advenam et pupillum et vidu
am nolite contristare neque opprimatis
inique et sanguinem innocentem nolite
effundere in loco isto Si enim facien
tes feceritis verbum istud ingredientur
per portas domus huius reges de genere
david sedentes super thronum eius
et ascendentes currus et equos ipsi et
servi et populus eorum Quod si non audieritis
verba hec in memetipso iuravi dicit
dominus quia in solitudinem erit domus hec
Quia hec dicit dominus super domum regis iuda
Galaad tu mihi caput libani si non
posuero te solitudinem urbes inhabita
biles et sanctificabo super te interfi
cientem et arma eius et succident
electas cedros tuas et precipitabunt
in ignem et pertransibunt gentes multe per
civitatem hanc et dicet unusquisque
proximo suo Quare fecit dominus sic
civitati huic grandi Et respondebunt
Eo quod dereliquerint pactum domini dei sui
et adoraverint deos alienos et servie
runt eis Nolite flere mortuum neque
lugeatis super eum fletu Plangite
eum qui egreditur quia non revertetur ultra
nec videbit terram nativitatis sue quia
hec dicit dominus ad Sellum filium Josie
regem iuda qui regnavit pro Iosia patre suo
Qui egressus est de loco isto non
revertetur amplius huc sed in loco
ad quem transtuli eum ibi morietur et
terram istam non videbit amplius Ve
qui edificat domum suam in iniusticia et

cenacula sua non in iudicio Amicum
suum opprimet frustra et mercedem eius
non reddet ei Qui dicit Edificabo mihi
domum latam et cenacula spaciosa qui
aperit sibi fenestras et facit laque
aria cedrina pingitque sinopide Num
quid regnabis quoniam confers te cedro
Pater tuus numquid non comedit et bibit et
fecit iudicium et iusticiam tunc cum bene
erat ei Iudicavit causam pauperis et ege
ni in bonum suum Numquid non ideo quia
cognovit me dicit dominus Tui vero oculi
et cor ad avariciam et ad sanguinem
innocentem fundendum et ad calumpniam
et ad cursum mali operis Propterea hec
dicit dominus ad Joachim filium Josie
regem iuda Non plangent eum Ve fra
ter et ve soror non concrepabunt ei
Ve domine et ve inclite Sepultura
asini sepelietur putrefactus et proiectus
extra portas ierusalem Ascende liba
num et clama et in basan da vocem
tuam et clama ad transeuntes quia con
triti sunt omnes amatores tui Locutus
sum ad te in habundancia tua Dixisti
Non audiam Hec est via tua ab ado
lescencia tua quia non audisti vocem
meam Omnes pastores tuos pascet
ventus et amatores tui in captivitatem
ibunt et tunc confunderis et erubesces
ab omni malicia tua Que sedes in li
bano et nidificas in cedris quomodo
congemuisti cum venisset tibi dolores
quasi dolores parturientis Vivo ego
dicit dominus quia si fuerit Iechonias
filius ioachim regis iuda anulus
in dextera manu mea inde evellam
eum et dabo te in manu querencium animam
tuam et in manu quorum tu formidas
faciem et in manu nabuchodonosor

regis babilonis et in manu chaldeorum
et mittam te et matrem tuam que genuit te
in terram alienam in qua nati non estis ibi
que moriemini et in terram ad quam levant
ipsi animam suam ut revertantur illuc et
non revertentur. Numquid vas fictile atque
contritum vir iste Iechonias? Numquid
vas absque omni voluptate? Qua-
re abiecti sunt ipse et semen eius et pro-
iecti in terram quam ignoraverunt? Terra
terra terra audi verbum domini. Hec dicit dominus
Scribe virum istum sterilem virum qui
in diebus suis non prosperabitur. Nec e-
nim erit de semine eius vir qui sedeat su-
per solium David et potestatem habeat ultra in Iuda

Ve pastoribus qui dis- Cxxiii
perdunt et dilacerant gregem pas-
cue mee dicit dominus. Ideo hec dicit
dominus deus israel ad pastores qui pas-
cunt populum meum. Vos dispersistis gre-
gem meum et eiecistis eos et non
visitastis eos. Ecce ego visitabo
super vos maliciam studiorum vestrorum dicit
dominus. Et ego congregabo reliquias
gregis mei de omnibus terris ad quas
eiecero eos illuc et convertam eos ad
rura sua et crescent et multiplicabun-
tur. Et suscitabo super eos pastores
qui pascent eos. Non formidabunt
ultra et non pavebunt et nullus quere-
tur ex numero dicit dominus. Ecce dies
veniunt dicit dominus et suscitabo David
germen iustum et regnabit rex et sa-
piens erit et faciet iudicium et iusticiam
in terra. In diebus illis salvabitur
Iuda et israel habitabit confidenter. Et hoc
est nomen quod vocabunt eum dominus iustus
noster. Propter hoc ecce dies veniunt dicit
dominus et non dicent ultra Vivit dominus
qui eduxit filios israel de terra egipti
sed vivit dominus qui eduxit et adduxit

semen domus israel de terra aquilonis et
de cunctis terris ad quas eieceram eos
illuc et habitabunt in terra sua. Ad prophetas
Contritum est cor meum in medio ventris
mei contremuerunt omnia ossa mea. Factus
sum quasi vir ebrius et quasi homo madidus
vino a facie domini et a facie verborum sanctorum
eius quia adulteriis repleta est ter-
ra a facie maledictionis luxit terra
arefacta sunt arva deserti. Factus est
cursus eorum malus et fortitudo eorum
dissimilis. Propheta namque et sacerdos
polluti sunt et in domo mea inveni
malum eorum ait dominus. Ideo via eorum
erit quasi lubricum in tenebris. Impellentur
enim et corruent in ea. Afferam enim super
eos mala annum visitationis eorum ait
dominus. Et in prophetis samarie vidi fatui-
tatem. Prophetabant in baal et decipie-
bant populum meum israel. Et in prophetis ierusalem
vidi similitudinem adulterantium et iter
mendacii et confortaverunt manus
pessimorum ut non converteretur unus-
quisque a malicia sua et a via sua
mala. Facti sunt michi omnes Sodoma
et habitatores eius quasi gomorra. Propterea
hec dicit dominus exercituum ad prophetas
Ecce ego cibabo eos absinthio
et potabo eos felle. A prophetis enim
ierusalem egressa est pollutio super omnem
terram. Hec dicit dominus exercituum No-
lite audire verba prophetarum qui prophe-
tant vobis et decipiunt vos. Visionem
cordis sui loquuntur non de ore domini.
Dicunt hiis qui blasphemant me
Locutus est dominus. Pax erit vobis
et omni qui ambulat in pravitate cor-
dis sui dixerunt. Non veniet super vos
malum. Quis enim affuit in consilio
domini et vidit et audivit sermonem
eius? Quis consideravit verbum illius et

audivit. Ecce turbo dominice indig-
nationis egredietur et tempestas eru-
pens super caput impiorum veniet. Non
revertetur furor domini usque dum faciat
et usque dum compleat cogitationem cordis
sui. In novissimis diebus intellige-
tis consilium eius. Non mittebam prophe-
tas et ipsi currebant, non loquebar ad
eos et ipsi prophetabant. Si stetissent
in consilio meo et nota fecissent
verba mea populo meo, avertissent utique
eos a via sua mala et a cogita-
tionibus suis pessimis. Putas ne
deus e vicino ego sum dicit dominus et
non deus de longe? Omnia cognosco.
Si occultabitur vir in absconditis
et ego non videbo eum dicit dominus? Numquid
non celum et terram ego impleo
ait dominus? Audivi que dixerunt
prophete prophetantes in nomine meo men-
dacium atque dicentes: Sompniavi somp-
niavi. Usquequo istud est in corde propheta-
rum vaticinancium mendacium et prophe-
tancium seductiones cordis sui, qui
volunt facere ut obliviscatur populus
meus nominis mei propter sompnia eorum
que narrat unusquisque ad proximum
suum, sicut obliti sunt patres eorum
nominis mei propter baalim. Propheta
qui habet sompnium narret sompnium, et
qui habet sermonem meum loquatur sermonem
meum vere. Quid paleis ad triticum
dicit dominus? Numquid non verba mea sunt
quasi ignis ait dominus et quasi malleus
conterens petram? Propterea ecce ego
ad prophetas ait dominus qui furantur
verba mea unusquisque a proximo
suo. Ecce ego ad prophetas ait dominus
qui assumunt linguas suas et aiunt:

dicit dominus. Ecce ego ad prophetas somp-
niantes mendacium ait dominus, qui nar-
raverunt ea et seduxerunt populum meum
in mendacio suo et in miraculis suis,
cum ego non misissem eos nec mandas-
sem eis, qui nichil profuerunt populo
huic dicit dominus. Si igitur interrogaverit
te populus iste vel propheta aut sacerdos
dicens: Quod est onus domini? Dices ad
eos: Vos estis onus. Proiciam quippe
vos ait dominus. Et prophetas et sacerdotes
et populus qui dicit onus domini, visitabo
super virum illum et super domum eius.
Hec dicetis unusquisque ad proxi-
mum suum et ad fratrem suum: Quid respondit
dominus? Et quid locutus est dominus? Et
onus domini ultra non morabitur,
quia onus erit unicuique sermo suus,
et pervertistis verba dei viventis domini exer-
cituum dei nostri. Hec dices ad prophe-
tam: Quid respondit tibi dominus et quid lo-
cutus est dominus? Si autem onus domini
dixeritis, propter hoc hec dicit dominus: Quia
dixistis sermonem istum onus domini
et misi ad vos dicens: Nolite dicere
onus domini, propterea ecce ego tollam vos
portans et derelinquam vos et ci-
vitatem quam dedi vobis et patribus ves-
tris a facie mea, et dabo vos in
obprobrium sempiternum et ignominiam
eternam que numquam oblivione delebitur.

Ostendit mihi dominus, et XXIIII
ecce duo calathi pleni ficis
positi ante templum domini, postquam
transtulit nabuchodonosor rex
babilonis Iechoniam filium Ioachim
regem iuda et principes eius et fabros
et inclusores de ierusalem, et adduxit
eos in babilonem. Et calathus unus

ficus habebat bonas nimis ut solent ficus esse primi temporis. Et calathus unus ficus habebat malas nimis que comedi non poterant eo quod essent male. Et dixit dominus ad me Quid tu vides Ieremia. Et dixi ficus, ficus bonas valde et malas, malas valde que comedi non possunt eo quod sint male. Et factum est verbum domini ad me dicens Hec dicit dominus deus israel Sicut ficus hee bone sic cognoscam transmigrationem iuda quam emisi de loco isto in terram chaldeorum in bonum et ponam oculos meos super eos ad placandum et reducam eos in terram hanc et edificabo eos et non destruam et plantabo eos et non evellam et dabo eis cor ut sciant me quia ego sum dominus et erunt mihi in populum et ego ero eis in deum quia revertentur ad me in toto corde suo. Et sicut ficus pessime que comedi non possunt eo quod sint male hec dicit dominus Sic dabo Sedechiam regem iuda et principes eius et reliquos de ierusalem qui remanserunt in urbe hac et qui habitant in terra egipti et dabo eos in vexationem afflictionemque omnibus regnis terre in opprobrium et in parabolam et in proverbium et in maledictionem in universis locis ad que eieci eos et mittam in eos gladium et pestem et famem donec consumantur de terra quam dedi patribus eorum.

Capitulum xxv

Verbum quod factum est ad Ieremiam de omni populo iude in anno quarto Ioachim filii Iosie regis iuda ipse est annus primus regis nabuchodonosor babilonis quod locutus est Ieremias propheta ad omnem populum iuda et ad universos habitatores ierusalem dicens A tertio decimo anno regni Iosie filii amon regis iuda usque ad diem hanc iste est tercius et vicesimus annus factus est sermo domini ad me Et locutus sum ad vos de nocte consurgens et loquens et non audistis Et misit dominus ad vos omnes servos suos prophetas consurgens diluculo mittensque et non audistis neque inclinastis aures vestras ut audiretis cum diceret Revertimini unusquisque a via sua mala et a pessimis cogitationibus vestris et habitabitis in terra quam dedit dominus vobis et patribus vestris a seculo et usque in seculum et nolite ire post deos alienos ut serviatis eis adoretisque eos neque me ad iracundiam provocetis in operibus manuum vestrarum et non affligam vos et non audistis me dicit dominus ut me ad iracundiam provocaretis in operibus manuum vestrarum in malum vestrum Propterea hec dicit dominus exercituum pro eo quod non audistis verba mea Ecce ego mittam et assumam universas cognationes aquilonis ait dominus et nabuchodonosor regem babilonis servum meum et adducam eos super terram istam et super habitatores eius et super omnes nationes que in circuitu illius sunt et interficiam eos et ponam eos in stuporem et in sibilum et in solitudines sempiternas perdamque ex eis vocem gaudii et vocem leticie vocem sponsi et vocem sponse vocem mole et lumen lucerne Et erit universa terra eius in solitudinem et in stuporem et servient omnes gentes iste regi babilonis lxx annis Cumque impleti fuerint lxx anni visitabo super gentem babilonis et super regem illum dicit dominus iniquitatem eorum

et sup tra chaldeoꝝ ꝛ pona illa
in solitudines sempiternas. Et ad
ducã sup trã illã oĩa vba mea q̃
locutus sũ cont̃ eã om̃e qđ scrip
tũ ẽ in libro isto quecũq; ꝓphã
Jeremias aduš oẽs gentes q2 seruie
runt eis cũ essent gentes multe ꝛ re
ges magni et reddã eis scđm opa
eoꝝ ꝛ scđm fcã manuũ suaꝝ q2
sic dicit dñs exercituũ deꝰ isrł
Sume calicẽ vini furoris eius
de manu mea et ꝓpinabis de illo
cunctis gentibus ad q̃s ego mittã te
et bibent ꝛ turbabunt ꝛ insanient
a facie gladij que ego mittã int
eos Et accepi calicẽ de manu dñi
et ꝓpinaui cunctis gentibus ad q̃s
misit me dñs. Jerlm ꝛ cunctis ciui
tatibus iuda ꝛ regibus eius et
principibus eius ut darẽ eos i soli
tudinem et i stuporẽ ꝛ i sibiliũ et
i maledictõe sicut ẽ dies iste pha
raoni regi egipti ꝛ seruis eiꝰ et
principibus eius et oĩ ꝓplo eiꝰ ꝛ vni
uersis gnalit̃ cunctis regibꝰ tre
amonitidis et cunctis regibꝰ tre
philistiim et ascalonis ꝛ gaze et
accaron et reliquijs azoti ꝛ ydu
mee et moab ꝛ filijs amon ꝛ cunctis
regibus tyri ꝛ cunctis regibꝰ sido
nis et regibꝰ tre insulaꝝ que st
trans mare Dedan ꝛ themam ꝛ buz
et vniũsis qui attonsi sunt i coma
et cunctis regibꝰ arabie ꝛ cunctis
regibus occidentis qui habitãt i de
serto et cunctis regibus zambri
et cunctis regibꝰ helam ꝛ cunctis
regibus medoꝝ ꝛ cunctis regibꝰ
aquilonis de ꝓpe et de longe unicuiq;
cõtra fratrẽ suũ ꝛ oĩbꝰ regnis

tre que sup faciẽ eius sunt ꝛ rex
sesach bibet post eos ꝛ dices ad
eos Hec dt dñs exercituũ deꝰ isrł
Bibite et inebriamini vomite et
cadite et nolite cõsurgere a facie
gladij que ego mittã int vos
Cũq; voluerint accipere calicẽ de
manu tua ut bibant dices ad eos
Hec dt dñs exercituũ Bibentes bi
betis q2 ecce i ciuitate i q̃ inuocatũ
ẽ nomẽ meũ ego incipio affligere
et vos qi innocentes immunes eritis
Non eritis immunes Gladiũ eñ ego
voco sup oẽs habitatores tre dt dñs
exercituũ Et tu ꝓphetabis ad eos oĩa
vba hec ꝛ dices ad illos Dñs de ex
celso rugiet ꝛ de habitaculo sco suo
dabit vocẽ suã Rugiens rugiet
sup decorẽ suũ celeuma qi cal
cantiũ in torcularibus concinet
aduš oẽs habitatores tre puenit
sonitus usq; ad extrema tre quia
iudiciũ dño cũ gentibus iudica
ipe cũ oĩ carne impios tra
didi gladio dicit dñs Hec dt dñs
exercituũ Ecce afflictio egredietur
de gente in gentẽ ꝛ turbo mag
nus egredietur a summitatibꝰ tre
et erunt interfecti dñi in die illa
a summo tre usq; ad summũ eius
Non plangentur ꝛ nõ colligent
nec sepelient in sterquiliniũ sr̃ facie tre
iacebunt Vlulate pastores ꝛ clamate
et aspergite vos cinere optimates
gregis q2 impleti sunt dies vri ut
interficiamini ꝛ dissipationes vre ꝛ ca
detis qi vasa pciosa ꝛ peribit fuga
a pastoribus ꝛ saluatio ab opti
matibus gregis Vox clamoris

pastorum et ululatus optimatum greg-
quia vastavit Dominus pascua eorum et
conticuerunt arva pacis a facie ire
furoris Domini. Dereliquit quasi leo umbraculum
suum quia facta est terra eorum in
desolationem a facie ire columbe et
a facie ire furoris Domini. CXXVI

In principio regni Ioachim filii
Iosie regis Iuda factum est verbum
istud a Domino dicens. Hec dicit Dominus
Sta in atrio domus Domini et loqueris ad
omnes civitates Iuda de quibus ve-
niunt ut adorent in domo Domini uni-
versos sermones quos ego mandavi tibi
ut loquaris ad eos. Noli subtrahere
verbum si forte audiant et convertantur unus-
quisque a via sua mala et peniteat
me mali quod cogitavi facere eis
propter maliciam studiorum eorum. Et dices
ad eos. Hec dicit Dominus. Si non audi-
eritis me ut ambuletis in lege mea
quam dedi vobis ut audiatis sermones
servorum meorum prophetarum quos ego misi
ad vos de nocte consurgens et diri-
gens et non audistis. Dabo domum
istam sicut Sylo et urbem hanc dabo
in maledictionem cunctis gentibus terre.
Et audierunt sacerdotes et prophete et
omnis populus Ieremiam loquentem verba hec
in domo Domini. Cumque complesset Iere-
mias loquens omnia que preceperat ei Dominus
ut loqueretur ad universum populum. apprehen-
derunt eum sacerdotes et prophete et omnis
populus dicens. Morte moriatur. Quare
prophetavit in nomine Domini dicens. Sicut
Sylo erit domus hec et urbs ista
desolabitur eo quod non sit habitator.
Et congregatus est omnis populus adversum
Ieremiam in domo Domini. Et audierunt
principes verba hec. Et ascenderunt
de domo regis in domum Domini et sederunt
in introitu porte domus nove. Et lo-
cuti sunt sacerdotes et prophete ad princi-
pes et ad omnem populum dicentes. Iudi-
cium mortis est viro huic quia prophetavit
adversum civitatem istam sicut audistis
auribus vestris. Et ait Ieremias ad omnes
principes et ad universum populum dicens.
Dominus misit me ut prophetarem ad do-
mum istam et ad civitatem hanc omnia ver-
ba que audistis. Nunc ergo bonas fa-
cite vias vestras et studia vestra et audite
vocem Domini Dei vestri et penitebit Dominum
mali quod locutus est adversum vos.
Ego autem ecce in manibus vestris sum
facite mihi quod bonum et rectum est in oculis
vestris. Verumtamen scitote et cognoscite
quod si occideritis me sanguinem innocen-
tem tradetis contra vosmetipsos
et contra civitatem istam et habitatores eius.
In veritate enim misit me Dominus ad vos
ut loquerer in auribus vestris omnia
verba hec. Et dixerunt principes et omnis
populus ad sacerdotes et prophetas. Non
est viro huic iudicium mortis quia in nomine
Domini Dei nostri locutus est ad nos. Sur-
rexerunt ergo viri de senioribus terre
et dixerunt ad omnem cetum populi lo-
quentes. Micheas de Morasthim fuit
propheta in diebus Ezechie regis Iuda
et ait ad omnem populum Iude dicens. Hec
dicit Dominus exercituum. Syon quasi ager
arabitur et Ierusalem in acervum lapidum
erit et mons domus Domini in excelsa
silvarum. Numquid morte condempnavit
eum Ezechias rex Iuda et omnis Iuda.
Numquid non timuerunt Dominum et depreca-
ti sunt faciem Domini et penituit Dominum ma-
li quod locutus fuerat adversus
eos. Itaque nos faciamus malum grande

contra omnia uerba ieremie Fuit quoque uir prophe-
tans in nomine domini urias filius semey
de cariathiarim et prophetauit aduersus
ciuitatem istam et aduersus terram hanc iuxta
uniuersa uerba ieremie Et audiuit rex
Joachim et omnes potentes et princi-
pes eius uerba hec et quesiuit rex interfi-
cere eum Et audiuit urias et ti-
muit fugitque et ingressus est in egip-
tum Et misit rex Joachim uiros
in egiptum Elnathan filium achobor
et uiros cum eo in egiptum et eduxe-
runt uriam de egipto et adduxerunt
eum ad regem Joachim et percussit eum
gladio et proiecit cadauer eius in se-
pulchris uulgi ignobilis Igitur
manus aychiam filii saphan fuit
cum ieremia ut non traderetur in manus
populi et interficerent eum. Cxxvij

In principio regni Joachim filii Jo-
sie regis iuda factum est uerbum istud
ad Jeremiam a domino dicens Hec dicit
dominus ad me Fac tibi uincula et
cathenas et pones eas in collo
tuo et mittes eas ad regem edom
et ad regem moab et ad regem filiorum
amon et ad regem tyri et ad regem
sydonis in manu nunciorum qui uene-
runt ierusalem ad sedechiam regem iuda
et precipies eis ut ad dominos suos lo-
quantur Hec dicit dominus exercituum deus
israel Hec dicetis ad dominos uestros Ego
feci terram et homines et iumenta que
sunt super faciem uniuerse terre in fortitudine
mea magna et in brachio meo
extento et dedi eam ei qui placuit in
oculis meis Et nunc itaque ego de-
di omnes terras istas in manu nabuchodonosor
regis babilonis serui mei Insuper

et bestias agri dedi ei ut seruiant
ei Et seruient ei omnes gentes et filio eius
et filio filii eius donec ueniat tempus
terre eius et ipsius et seruient ei gentes
multe et reges magni Gentes autem et
regnum quod non seruierit nabuchodonosor
regi babilonis et quicumque non curuauerit
collum suum sub iugo regis babilo-
nis in gladio et in fame et in peste
uisitabo super gentem illam ait dominus
donec consumam eos in manu eius Vos
ergo nolite audire prophetas uestros et
diuinos et sompniatores et augu-
res et maleficos qui dicunt uobis
Non seruietis regi babilonis quia men-
dacium prophetant uobis ut longe fa-
ciant uos de terra uestra et eiciant
uos et pereatis Porro gens que
subiecerit ceruicem suam sub iugo
regis babilonis et seruierit ei di-
mittam eam in terra sua dicit dominus et colet
eam et habitabit in ea Et ad sedechiam
regem iuda locutus sum secundum omnia
uerba hec dicens Subicite colla uestra
sub iugo regis babilonis et seruite
ei et populo eius et uiuetis Quare
moriemini tu et populus tuus gladio et fame
et peste sicut locutus est dominus ad
gentem que seruire noluerit regi babi-
lonis Nolite audire uerba prophetarum
dicentium uobis Non seruietis regi
babilonis quia mendacium ipsi loquuntur
uobis quia non misi eos dicit dominus et
ipsi prophetant in nomine meo menda-
citer ut eiciant uos et pereatis tam
uos quam prophete qui uaticinantur uobis
Et ad sacerdotes et ad populum istum lo-
cutus sum dicens Hec dicit dominus deus

Nolite audire verba prophetarum vestrorum qui
prophetant vobis dicentes: Ecce vasa
domini revertentur de babilone nunc cito;
mendacium enim prophetant vobis. Nolite
ergo audire eos, sed servite regi babi-
lonis ut vivatis. Quare datur civi-
tas hec in solitudinem? Et si prophe-
te sunt et est verbum domini in eis, occurrant domino
exercituum ut non veniant vasa que
derelicta fuerant in domo domini et in
domo regis iuda et in ierusalem in
babilonem. Quia hec dicit dominus exercituum
ad columpnas et ad mare et ad bases
et ad reliquas vasorum que remanse-
runt in civitate hac, que non tulit
nabuchodonosor rex babilonis cum transfer-
ret Iechoniam filium Ioachim regem
iuda de ierusalem in babilonem et omnes
optimates iuda et ierusalem. Quia hec
dicit dominus exercituum deus israel ad va-
sa que derelicta sunt in domo domini et
in domo regis iuda et in ierusalem: in ba-
bilonem transferentur et ibi erunt usque ad
diem visitationis sue, dicit dominus, et afferri
faciam ea et restitui in loco isto. Ca[pitulum]

XXVIII

Et factum est in anno illo
in principio regni Sedechie
regis Iuda, in anno quarto, in mense
quinto, dixit ad me Ananias
filius Azur propheta de gabaon in
domo domini coram sacerdotibus et
omni populo dicens: Hec dicit dominus exercituum
deus israel: Contrivi iugum regis
babilonis. Adhuc duo anni dierum
et ego referri faciam ad locum istum
omnia vasa domini que tulit nabuchodonosor
rex babilonis de loco isto et transtu-
lit ea in babilonem. Et Iechoniam
filium Ioachim regem iuda et omnem
transmigrationem iude qui ingressi sunt
in babilonem ego convertam ad locum
istum, dicit dominus: Conteram enim iugum
regis babilonis. Et dixit Ieremi-
as propheta ad Ananiam prophetam
in oculis sacerdotum et in oculis
omnis populi qui stabat in domo domini,
Et ait Ieremias: Amen,
Sic faciat dominus; suscitet dominus
verba tua que prophetasti ut referan-
tur vasa domini in domo domini et
omnis transmigratio de babilone
ad locum istum. Verumtamen audi verbum
hoc quod ego loquor in auribus
tuis et in auribus universi populi. Prophete
qui fuerunt ante me et ante te ab
initio prophetaverunt super terras mul-
tas et super regna magna de prelio
et de afflictione et de fame. Propheta
qui vaticinatus est pacem, cum venerit
verbum eius, scietur propheta quem misit
dominus in veritate. Et tulit Ana-
nias propheta cathenam de collo Ie-
remie prophete et confregit eam. Et
ait Ananias propheta in conspectu
omnis populi dicens: Hec dicit dominus: Sic
confringam iugum nabuchodonosor
regis babilonis post duos an-
nos dierum de collo omnium gentium.
Et abiit Ieremias propheta in viam
suam. Et factum est verbum domini ad Iere-
miam postquam confregit Ananias
propheta cathenam de collo Iere-
mie prophete dicens: Vade et dices Ana-
nie: Hec dicit dominus: Cathenas lig-
neas contrivisti et facies pro eis ca-
thenas ferreas. Quia hec dicit dominus
exercituum deus israel: Iugum ferreum
posui super collum cunctarum gentium
istarum ut serviant nabuchodonosor

Jerusalem

regi Babilonis insup & bestias tre
dedi ei. Et dixit Jeremias ad
Anania. Audi Anania non
misit te dns & tu confidere fecisti pm
istu in mendacio. Idcirco hec dr dns
Ecce ego emittam te a facie tre
hoc anno morieris. Quia ad dnm
locutus es. Et mortuus est Ananias
in anno illo mense vij.

Cxxix

Hec sunt verba libri quem misit
Jeremias in Sarasiam filium
Neriam cum iret cum
Sedechia rege Juda in babilonem in
quarto anno regni eius. Erat autem
Saraias princeps requietionis. Et
scripsit Jeremias in libro unum
malum quod venturum erat super Babilonem
verba hec que scripta sunt contra
Babilonem & contra terram Caldeorum
& erunt sicut arietes coram gregibus
& ipsi adducent iugum super eos
& onerabunt eos. Fugite de medio
Babilonis & de terra Caldeorum
egredimini & estote sicut hedi ante
faciem gregis. Quia ecce ego suscitabo
& adducam super Babilonem congregationem
magnarum gentium de terra aquilonis
& disponent contra eam ibi capietur
sagittas earum quasi fortis & erudita
que non revertetur vacua. Et erit
Caldea in direptionem omnes qui
diripient eam saturabuntur dicit dns
quia lesistis hereditatem meam
& exultastis & insultastis quasi vitule
super herbam & hinnistis quasi tauri
& confusa est mater vestra nimis
erubescens peperit novissima desertum
terra inviis & deserta. Ab ira dni non
habitabitur & erit tota in solitudinem
omnis qui transierit per Babilonem
stupescet & sibilabit super omnem
plagam eius. Sicut in subversione
Sodome & Gomorre & vicinarum
earum ait dns non habitabit ibi vir
& non inquilinabitur in ea filius hominis.
Ecce populus veniet de aquilone
& gens magna & reges multi consurgent
a finibus terre. Sagittam & scutum
arripient crudelis est & non misericordietur
sonabit vox eorum quasi mare
& super equos ascendent quasi vir
paratus ad pugnam adversum te
filia Babilonis. Audivit rex Babilonis
famam eorum & dissolute sunt manus
eius. Tribulatio tenuit eum dolor
quasi parturientem. Ecce quasi leo
ascendet de superbia Jordanis ad
pascua fortissimi. Cito enim non
requiescere faciam eum ab ea
& quemcumque elegero super eum
constituam. Quis enim similis mei
& quis sustinebit me & quis est iste
pastor qui resistat vultui meo. Ideo
consilium dni quod cogitavit super
Babilonem & cogitationes eius quas
cogitavit super terram Caldeorum
si non trahent eos parvuli gregis
si non habitaculum eorum in pascuis
super eos conturbabitur. A voce
captorum Babilonis contremuit terra
& clamor in gentibus audietur.
Hec dicit dns ecce ego suscitabo
super Babilonem & super habitantes
cor contrarium meum & quasi ventum
vehementem mittam in Babilonem
& ventilabunt eam & evacuabunt
terram eius quia venerunt contra
eam undique in die afflictionis.
Contra eum qui tetendit tendat
sagittator suus & ascendat in lorica
sua. Ne parcatis iuvenibus eius
interficite universum exercitum eius
& cadent vulnerati in terra Caldeorum
& transfixi in plateis eius. Non enim
viduata est Israel a Deo suo exercitibus
quia terra eorum repleta est delicto
coram sancto Israel. Fugite de medio
Babilonis & salvet unusquisque animam
suam ne pereatis in iniquitate illius
quia tempus ultionis est domini
& vicem ipse reddet ei. Calix aureus
Babilon in manu domini inebrians
omnem terram de vino eius biberunt
gentes propterea commote sunt gentes
subito cecidit Babilon & contrita est
ululate super eam tollite resinam
ad dolorem eius si forte sanari possit.
Curavimus Babilonem & non est
sanata derelinquamus eam & eamus
unusquisque in terram suam quia
pervenit usque ad celum iudicium
eius & elevatum est usque ad nubes.
Eduxit dns iustitias nostras venite
& narremus in Sion opus dei nostri.
Acuite sagittas implete pharetras
suscitavit dns spiritum regum Medorum
quia contra Babilonem est ut disperdat
eam quia ultio dni est ultionem templi
eius. Super muros Babilonis levate
signum confortate custodias ponite
speculatores parate insidias quia
cogitavit dns & fecit omnia que locutus
est contra habitatores Babilonis
habitans super aquas multas abundans
thesauris venit finis tuus ulna
avaritie tue. Juravit dns exercituum
in anima sua quia implebo te hominibus
quasi bruchis & cantabunt super te
hymnum. Qui fecit terram in fortitudine
sua parans orbem in sapientia sua
& prudentia sua extendens celos
dedit vocem suam & aquarum multitudo
in celo. Elevat nubes a finibus terre
fulgura in pluviam produxit ventum
de thesauris suis. Stupidus factus est
omnis homo a scientia. Confusus est
omnis fusor in sculptili quia falsum
conflavit idolum eius non est spiritus
in eis. Vanum opus sunt in tempore
visitationis sue. Pars Jacob non est
similis eis quia qui finxit omnia ipse
est Israel virga hereditatis eius
dns exercituum nomen eius. Malleus
confregisti mihi vasa in conminutione
tua & dissipavi in te gentes & disperdi
in te regna & dissipavi in te equum
& ascensorem eius & dissipavi in te
currum & ascensorem eius. Dissipavi
in te virum & mulierem & dissipavi
in te senem & puerum & dissipavi
in te adolescentem & virginem &
dissipavi in te pastorem & gregem
eius & dissipavi in te agricolam
& boves eius & dissipavi in te duces
& principes. Reddam autem Babilonem
& omnibus habitatoribus Caldee
omnia mala eorum que operati sunt
in Sion coram oculis vestris dicit dns.
Ecce ego ad te mons qui corrumpis
universam terram & extendam manum
meam super te & evertam te de petris
& dabo te montem incendii. Et non
tollent de te lapidem ad angulum
& lapidem ad fundamenta quia solitudines
sempiternas eris dicit dns. Levate
signum in terra canite tubis in gentibus
sanctificate gentes contra eam vocate
adversum eam regna Ararath Menni
& Aschenez constituite contra eam
principem ascendere faciat equos
quasi locustas horroris. Sanctificate
contra eam gentes reges Medie duces
eius & omnes magistratus eius
& universam terram potestatis eius
& conquassabit terra & dolebit
quia stabit cogitatio dni contra
Babilonem ut ponat eam in solitudinem
habitatorem. Cessaverunt fortes
Babilonis in prelio sederunt in
munitionibus facta est potentia eorum
quasi mulier facte sunt incenderunt
tabernacula eius consumpte sunt
vectes eius. Cursor in occursum
cursoris properabit & nuncius in
occursum nuncii ut annuncient regi
Babilonis quia captum est oppidum
ab extremo usque ad extremum
& vada occupata sunt & pontes
combusti & viri bellatores trepidi
facti sunt. Quia hec dicit dns exercituum
deus Israel filia Babilonis quasi area
tempus dealbandi eius adhuc modicum
parum & veniet tempus messionis
eius. Comedit me & contrivit me
Nabuchodonosor rex Babilonis quasi
vas vacuum absorbuit me quasi
dragon devoravit ventrem suum
de deliciis meis repletus est eiecit me.
Iniquitas mea & caro mea sit super
Babilonem dicit habitatrix Sion
& sanguis meus super habitatores
Caldee dicit Jerusalem. Propterea
hec dicit dns ecce ego judicabo
causam tuam & ultionem tuam faciam
& siccabo mare eius & arescere faciam
fontem eius & erit Babilon in acervos
lapidum habitaculum draconum
stupor & sibilus absque habitatore.
Quasi catuli leonum rugient quasi
catulorum leonum. Ecce ego visitabo
& suscitabo vobis pastorem qui
pascat vos & erit requies vobis
& sanitas. Et ego visitabo super
Babilonem & super habitatores
eius & reducam captivitatem eius
& congregabo vos de universis gentibus
& de cunctis locis ad que ejeci vos
dicit dns & reduci vos faciam de loco
ad quem captivos misi vos. Propterea
hec dicit dns suscitabit nobis dns prophetam
in Babilone & per hec dr dns ad vos
& per ipsos scribam ad omnem
plebem captivitatis vestre & ad
omnes qui habitatores urbis huius
ad fratres vestros qui non sunt egressi
vobiscum in captivitatem hec dr
dns exercituum. Ecce mittam in eos
gladium & famem & pestem & ponam
eos quasi ficus malas que comedi
non possunt eo quod pessime sint. Et persequar
eos in gladio & in fame & in pestilentia
& dabo eos in vexationem in
cunctis regnis terre in maledictionem
& in stuporem & in sibilum & in opprobrium
cunctis gentibus ad quas ego
ejeci eos eo quod non audierint verba
mea dicit dns que misi ad eos
per servos meos prophetas de nocte
surgens & mittens dr dns vobis
audientibus dm ait transmigrate
quia emisi de urbe Babilone
hec dicit dns exercituum deus Israel
ad Achab filium Cholie & ad Sedechiam
filium Maasie qui prophetant
vobis in nomine meo mendaciter

Ecce ego trado eos i manu nabu
regis babiloīs ꝛ pcuciet eos in
oculis vris ꝛ assumet ex eis ma
ledictio oi trāsmigracōi iude q̄ e
i babiloe dicencium ponat te dns
sicut sedechia ꝛ sicut achab quos
frixit rex babilōis i igne eo q
fecerit stulticia in isrł ꝛ me
chati sunt in vxores amicorum su
orum ꝛ locuti sunt vbm in noīe meo
mendacit quod nō mandaui eis
Ego sum iudex ꝛ testis d'r dns Et
ad semeiam neelamitem dices
hec dicit dns exercituum deus isrł p
eo q misisti i noie meo libros
ad omēz ppłm q ē i ihłm ꝛ ad so
phoniam filiu amasie sacerdo
tem ꝛ ad vniūsos sacerdotes di
cens dns dedit te sacerdotē p io
iada sacerdote ut sis dux i domo
dni sup omem viru arrepticiu
et pphetante ut mittas eu i ner
uu et in carcerem Et nc quare nō
increpasti iemia anathotite q
pphetat vobis q sup hoc misit
ad vos i babilone dicens longum
ē edificate domos ꝛ habitate ꝛ pla
tate ortos ꝛ comedite fructus eorum
Legit go sophonias sacerdos li
brum istu in auribus iemie pphe
Et fcm ē vbm dni ad jemiam
dicens Mitte ad omēz trāsmigra
cōm dicens hec dicit dns deus ad
semeyam neelamitem p eo q
pphetauit vobis semeias ꝛ ego non
misi eu ꝛ fecit vos confidere i me
dacio Ideo hec d'r dns Ecce ego
visitabo sup semeiam neelami
tem ꝛ sup semen eius Nō erit ei
vir sedens in medio ppłi huius ꝛ nō
videbit bonū quod ego faciam pplo
meo ait dns q puaricacōem locutus
ē aduersus dominum. C xxx

Hoc verbum quod factum ē ad jeremiam
a dno dicens hec dicit dns deus
israhel dicens Scribe tibi oia vba
que locutus sum ad te i libro Ecce
ei dies veniunt dicit dns ꝛ conuerta
conuersioz ppłi mei isrł ꝛ iuda ait dns
ꝛ conuertā eos ad trā qua dedi patribꝫ
eorum ꝛ possidebunt eam Et hec vba
que locutus ē dns ad isrł ꝛ ad Juda
qm hec d'r dns Vocē terroris audiuimus
formido et nō ē pax Interrogate
et videte si generat masculus qua
re ergo vidi oīs viri manu sup
lumbu suum qsi parientis ꝛ conuerse sunt
vniuerse facies i auruginē Ve q
magna dies illa nec ē similis eius
tps q tribulacōis est iacob ꝛ ex
ipo saluabit Et erit in die illa ait
dns exercituum conteram iugum eius
de collo tuo ꝛ vincula illius dirum
pam et nō dnabunt ei amplius
alieni sed seruient dno deo suo ꝛ da
uid regi suo quē suscitabo eis
Tu ergo ne timeas serue meus
iacob ait dns neq paueas isrł
q ecce ego saluabo te de terra
longinqua et semen tuu de trā
captiuitatis eorum Et reuertet iacob
ꝛ quiescet et cunctis affluet bonis
ꝛ nō erit q formidet qm tecu ego
sum ait dns ut saluem te Faciam
enim consumacōm in cunctis gentibꝫ
in quibus dispersi te Te aut nō fa
ciam i consumacōm sed castigabo te
in iudicio ut nō videaris tibi i
noxius q hec d'r dns Insanabilis

fractura tua pessima plaga tua. Non
est qui iudicet iudicium tuum ad alligan-
dum curationum tuarum utilitas non est
tibi. Omnes amatores tui obliti sunt
tui te et non querent plaga enim
inimici percussi te castigatione cru-
deli propter multitudinem iniquitatis tue
dura facta sunt peccata tua. Quid cla-
mas super contricione tua. Insanabi-
lis est dolor tuus propter multitudinem
iniquitatis tue et propter dura peccata
tua feci tibi hec. Propterea omnes qui
comedunt te devorabuntur et universi
hostes tui in captivitatem ducentur
et qui vastant vastabuntur cunctosque
predatores tuos dabo in predam. Ob-
ducam enim cicatricem tibi et a vulne-
ribus tuis sanabo te dicit dominus quia
eiectam vocaverunt te Syon hec est
que non habebat requirentem. Hec dicit dominus
Ecce ego convertam conversionem taberna-
culorum iacob et tectis eius misere-
bor. Et edificabitur civitas in excel-
so suo et templum iuxta ordinem suum
fundabitur et egredietur de eis laus
vocesque ludencium. Et multiplica-
bo eos et non minuentur et glorificabo
eos et non attenuabuntur. Et erunt
filii eius sicut a principio et cetus
eius coram me permanebit. Et vi-
sitabo adversus omnes qui tribulant
eum. Et erit dux eius ex eo et princeps de
medio eius producetur et applicabo
eum et accedet ad me. Quis enim iste
est qui applicat cor suum ut appropinquet
michi ait dominus. Et eritis michi in populum et
ego ero vobis in deum. Ecce turbo
domini furor egrediens procella
ruens in capite impiorum conquiescet.
Non avertet iram indignacionis do-
minus donec faciat et compleat cogi-
tacionem cordis sui. In novissimo
dierum intelligetis ea. Ca. xxxi

In tempore illo dicit dominus ero deus uni-
versis cognacionibus israhel et ipsi
erunt michi in populum. Hec dicit dominus
Invenit graciam in deserto populus qui
remanserat gladio vadet ad re-
quiem suam israhel. Longe dominus appa-
ruit michi et in caritate perpetua dilexi te.
Ideo attraxi te miserans tui
Adhuc edificabo te et edifi-
caberis virgo israhel. Adhuc or-
naberis tympanis tuis et egredi-
eris in choro ludencium. Adhuc
plantabis vineas in montibus
samarie plantabunt plantantes
et donec tempus veniat non vindemi-
abunt quia erit dies in qua clamabunt
custodes in monte samarie et in mon-
te effraym. Surgite et ascendamus
in syon ad dominum deum nostrum quia
hec dicit dominus. Exultate in leticia
iacob et hinnite contra caput gen-
tium personate canite et dicite
Salva domine populum tuum reliquias
israhel. Ecce ego adducam eos de
terra aquilonis et congregabo
eos ab extremis terre inter quos
erunt cecus et claudus et pregnans
et pariens simul cetus
magnus revertencium huc. In fle-
tu venient et in misericordia reducam
eos et adducam eos per torrentes
aquarum in via recta et non impingent
in ea quia factus sum israheli pater
et effraym primogenitus meus
est. Audite verbum domini gentes et

et ero eis in deum et ipsi erunt mihi in populum. Et
non docebunt ultra vir proximum suum
et vir fratrem suum dicens. Cognosce
dominum. Omnes enim cognoscent me a mi-
nimo usque ad maximum ait dominus quia
propiciabor iniquitatibus eorum et pec-
cati eorum non ero memor amplius. Hec dicit dominus
qui dat solem in lumine diei, ordinem
lune et stellarum in lumine noctis qui turbat
mare et sonant fluctus eius dominus ex-
ercituum nomen illi. Si defecerint leges
iste coram me dicit dominus tunc et semen israel
deficiet ut non sit gens coram me
cunctis diebus. Hec dicit dominus. Si men-
surari potuerint celi sursum et investiga-
ri fundamenta terre deorsum et ego abi-
ciam universum semen israel propter omnia
que fecerunt dicit dominus. Ecce dies ve-
niunt dicit dominus et edificabitur civitas
domino a turre ananehel usque ad portam
anguli et exibit ultra normam
mensure in conspectu eius super collem
gareb et circuibit goatha et omnem
vallem cadaverum et cineris et universam
regionem mortis usque ad tor-
rentem cedron et usque ad angulum porte
equorum orientalis. Sanctum domini non
evelletur ultra in perpetuum.

C. xxxii

Verbum quod factum est ad ieremiam
a domino in anno decimo sedechie
regis iuda ipse est annus xviii na-
buchodonosor. Tunc exercitus regis ba-
bilonis obsidebat ierusalem et ieremias
propheta erat clausus in atrio carceris
qui erat in domo regis iuda. Clau-
serat enim eum sedechias rex iuda di-
cens. Quare vaticinaris dicens hec
dicit dominus. Ecce ego dabo civitatem
istam in manu regis babilonis et capi-
et eam et sedechias rex iuda non ef-
fugiet de manu chaldeorum sed tradetur
in manu regis babilonis et loquetur os
eius cum ore illius et oculi eius oculos
illius videbunt et in babilonem ducet
sedechiam et ibi erit donec visitem eum
ait dominus. Si autem dimicaveritis adver-
sum chaldeos nichil prosperum habebitis.
Et dixit ieremias. Factum est verbum domini
ad me dicens. Ecce ananehel filius
sellum patruelis tuus veniet ad te
dicens. Eme tibi agrum meum qui est in
anathoth tibi enim competit ex propinqui-
tate ut emas eum. Et venit ad me
ananehel filius patrui mei secundum
verbum domini ad vestibulum carceris et
ait ad me. Posside agrum meum qui est
in anathoth in terra beniamin quia
tibi competit hereditas et tu propinquior
es ut possideas. Intellexi autem quod
verbum domini esset et emi agrum ab ana-
nehel filio patrui mei qui est in ana-
thoth et appendi ei argentum septem
stateres et x argenteos et scripsi
in libro et signavi et adhibui tes-
tes et appendi argentum in statera
et accepi librum possessionis signatum
stipulationes et rata et signa foris-
ecus et dedi librum possessionis baruch
filio neri filii maasie in oculis ana-
nehel patruelis mei et in oculis tes-
tium qui scripti erant in libro emptionis
in oculis omnium iudeorum qui sedebant
in atrio carceris et precepi baruch
coram eis dicens. Hec dicit dominus exercituum
deus israel. Sume libros istos librum
emptionis hunc signatum et librum hunc
qui apertus est et pone illos in vase fic-
tili ut permanere possint diebus multis.
Hec enim dicit dominus exercituum deus israel adhuc
possidebuntur domus et agri et vi-
nee in terra ista. Et oravi dominum post-
quam tradidi librum possessionis baruch

filio neri dicens Heu heu heu domine deus ecce tu fecisti celum et terram in fortitudine tua magna et in brachio tuo extento non erit tibi difficile omne verbum qui facis misericordiam in milibus et reddis iniquitatem patrum in sinum filiorum eorum post eos fortissime magne potens dominus exercituum nomen tibi Magnus consilio et incomprehensibilis cogitatu cuius oculi aperti sunt super omnes vias filiorum adam ut reddas unicuique secundum vias suas et secundum fructum adinventionum eius qui posuisti signa et portenta in terra egipti usque ad diem hanc et in israhel et in hominibus et fecisti tibi nomen sicut est dies hec et eduxisti populum tuum israhel de terra egipti in signis et in portentis et in manu robusta et in brachio extento et in terrore magno et dedisti eis terram hanc quam iurasti patribus eorum ut dares eis terram fluentem lacte et melle et ingressi sunt et possederunt eam et non obedierunt voci tue et in lege tua non ambulaverunt Omnia que mandasti eis ut facerent non fecerunt et evenerunt eis omnia mala hec Ecce munitiones extructe sunt adversus civitatem ut capiatur et urbs data est in manus chaldeorum qui preliantur adversus eam a facie gladii et famis et pestilentie et quecumque locutus es acciderunt ut tu ipse cernis et tu dicis mihi domine deus Eme agrum argento et adhibe testes cum urbs data sit in manus chaldeorum Et factum est verbum domini ad Ieremiam dicens Ecce ego dominus deus universe carnis numquid mihi difficile erit omne verbum Propterea hec dicit dominus Ecce ego tradam civitatem istam in manus chaldeorum et in manus regis babilonis et capient eam Et venient chaldei preliantes adversus urbem hanc et succendent eam igni et comburent eam et domos in quarum domatibus sacrificabant baal et libabant diis alienis libamina ad irritandum me Erant enim filii israhel et filii iuda iugiter facientes malum in oculis meis ab adolescentia sua filii israhel qui usque nunc exacerbant me in opere manuum suarum dicit dominus Quia in furore et indignatione mea facta est mihi civitas hec a die qua edificaverunt eam usque ad diem istam qua auferetur a conspectu meo propter maliciam filiorum israhel et filiorum iuda quam fecerunt ad iracundiam me provocantes ipsi et reges eorum principes eorum et sacerdotes et prophete eorum viri iuda et habitatores ierusalem Et verterunt ad me terga et non facies cum docerem eos diluculo et erudirem et nollent audire ut acciperent disciplinam Et posuerunt ydola sua in domo in qua invocatum est nomen meum ut polluerent eam Et edificaverunt excelsa baal que sunt in valle filii ennon ut initiarent filios suos et filias suas moloch quod non mandavi eis nec ascendit in cor meum ut facerent abhominationem hanc et in peccatum deducerent iudam Et nunc propter ista hec dicit dominus deus israhel ad civitatem hanc de qua vos dicitis quod tradatur in manus regis babilonis in gladio et in fame et in peste Ecce ego congregabo eos de universis terris ad quas ieci eos in furore meo et in ira mea et in indignatione mea grandi et reducam eos ad locum istum et habitare eos faciam confidenter et erunt mihi in populum et ego ero eis in deum Et dabo eis cor unum et viam unam ut timeant me universis diebus

et bene sit eis et filiis eorum post eos et feriam eis pactum sempiternum et non desinam eis benefacere et timorem meum dabo in corde eorum ut non recedant a me et letabor super eis cum bene eis fecero et plantabo eos in terra ista in veritate in toto corde meo et in tota anima mea quia hec dicit dominus Sicut adduxi super populum istum omne malum hoc grande sic adducam super eos omne bonum quod ego loquar ad eos et possidebunt agri in terra ista de qua vos dicitis quod deserta sit eo quod non remanserit homo et iumentum et data sit in manu chaldeorum Agri pecunia emetur et scribetur in libro et imprimetur signum et testis adhibebitur in terra beniamin et in circuitu ierusalem in civitatibus iuda et in civitatibus montanis et in civitatibus campestribus et in civitatibus que ad austrum sunt quia convertam captivitatem eorum dicit dominus

Capitulum XXXIII

Et factum est verbum domini ad ieremiam secundo cum adhuc clausus esset in atrio carceris dicens hec dicit dominus qui facturus est et formaturus illud et paraturus nomen eius Clama ad me et exaudiam te et annunciabo tibi grandia et firma que nescis Quia hec dicit dominus deus israel ad domos urbis huius et ad domos regis iuda que destructe sunt et ad municiones et ad gladium venientium ut dimicent cum chaldeis et impleant eas cadaveribus hominum quos percussi in furore meo et indignacione mea abscondens faciem meam a civitate hac propter omnem maliciam eorum Ecce ego obducam cicatricem et sanitatem et curabo eos et revelabo illis deprecacionem pacis et veritatis et convertam conversionem iuda et conversionem ierusalem et edificabo eos sicut a principio et mundabo illos ab omni iniquitate sua in qua peccaverunt mihi et propicius ero cunctis iniquitatibus eorum in quibus deliquerunt mihi et spreverunt me et erit mihi in nomen et gaudium et in laudem et in exultacionem cunctis gentibus terre que audierint omnia bona que ego facturus sum eis et pavebunt et turbabuntur in universis bonis et in omni pace qua ego faciam eis Hec dicit dominus Adhuc audietur in loco isto quem vos dicitis esse desertum eo quod non sit homo nec iumentum in civitatibus iuda et foris ierusalem que desolate sunt absque homine et absque habitatore et absque pecore vox gaudii et vox leticie vox sponsi et vox sponse vox dicentium Confitemini domino exercituum quoniam bonus dominus quoniam in eternum misericordia eius et portantium vota in domum domini Reducam enim conversionem terre sicut a principio dicit dominus Hec dicit dominus exercituum Adhuc erit in loco isto deserto absque homine et absque iumento et in cunctis civitatibus eius habitaculum pastorum accubantium gregum et in civitatibus montuosis et in civitatibus campestribus et in civitatibus que ad austrum sunt et in terra beniamin et in circuitu ierusalem et in civitatibus iuda Adhuc transibunt greges ad manum numerantis ait dominus Ecce dies veniunt dicit dominus et suscitabo verbum bonum quod locutus sum ad domum israel et ad domum iuda In diebus

illis et in tpe illo germinare faciā
dauid germe iusticie z faciet iu
diciū z iusticiā in terra In diebus illis
saluabitur iuda z ierlm habitabit co
fidenter z hoc ē nomē quod vocabunt eū
dns iustus nr̄ Quia hec dicit dns
Non interibit de dauid vir q sede
at sup thronū domus isrl z de sa
cerdotibus z de leuitis no interibit
vir a facie mea q offerat holocaus
tomata et incendat sacrificiu et
cedat victimā cunctis diebus Et
fcm ē vbm dni ad ieremiā dicens Hec
dicit dns Si irritu fieri pt pactu
meu cū die et pactu meu cū nocte
ut nō sit dies et nox in tpe suo et
pactu meu irritu esse poterit
cū dauid suo meo ut nō sit ex eo
filius q regnet in throno eius et
leuite z sacerdotes ministri mei
Sicuti numerari nō possunt stelle
celi et metiri arena maris Sic
multiplicabo seme dauid serui mei
et leuitas ministros meos Et fcm
ē vbm dni ad ieremiā dicens Nunquid
nō vidisti quod pplus hic locutus
sit dicens Duas cognaciones quas
elegat dns abiecte sunt z pplm meu
despexerunt eo q nō sit ultra gens
coram eis hec dicit dns Si pactu meu
int die z nocte z leges celo z terre
nō posui equidem z seme iacob et
dauid serui mei piciam ut nō assu
mā de seme eius pncipes seminis
abraham et ysaac z iacob reducā
em conuersionē eorū z miserebor eis

Verbu quod fcm ē ad **Cxxxiiij**
ieremiā a dno qn nabuchado
nosor rex babilonis z ois exercitus eius

omniaq regna terre que erant
sub ptate manus eius z ois populi
bellabat contra ierlm z contra omes
vrbes eius dicens Hec dicit dns deus
isrl Vade z loquere ad Sedechiam
rege iuda z dices ad eum Hec dicit
dns Ecce ego tradā ciuitate hanc
in manu regis babilonis z succedet
ea igni z tu nō effugies de manu
eius sed comphensione capieris et in
manus eius traderis z oculi tui ocu
los illius videbunt z os eius cū ore tuo
loquetur z babilone introibis
Attame audi vbm dni Sedechia
rex iuda Hec dicit dns ad te Nō
morieris in gladio sed in pace mori
eris z scdm conbustiones patru tuorum
regu priorum qui fuerunt ante te sic conbu
rent te z ve dne plangent te quia
vbm hoc locutus sum dicit dns Et
locutus ē ieremias ppha ad Sede
chiam rege iuda vniuersa vba hec in
ierlm z exercitus regis babilonis
pugnabat contra ierlm z contra oes ciuitates
iude que reliq erant contra lachis z
contra azecha hec eni superat de ci
uitatibus iuda vrbes munite Vbm
quod fcm ē ad ieremiā a dno postq
percussit rex Sedechias fedus cū
oi pplo in ierlm pdicans ut dimitteret
vnusquisq seruū suū z ancillā suā he
breu z hebream liberos z nequaq
dnarentur eis i. in iudeos z fratres suos
Audierunt ergo omes pncipes z vniu
sus pplus pactu qui ~~[illegible]~~ inierat
pactu ut dimitter vnusquisq seruū
suū z ancillā z liberos z ultra nō do
minarentur eis Audierunt ergo z dimise
runt z conuersi sunt vnusquisq de
inceps z retraxerunt seruos z ancillas

suas quos dimiserat liberos et sub
iugaverant in famulos et famulas Et
factum est verbum domini ad Jeremiam a domino di
cens Hec dicit dominus deus israel Ego
percussi fedus cum patribus vestris in die
qua eduxi eos de terra egipti de
domo servitutis dicens Cum completi
fuerint vii anni dimittat unusquisque
fratrem suum hebreum qui venditus est
ei et serviet tibi vi annis et dimittes
eum a te liberum et non audierunt patres
vestri me nec inclinaverunt aurem suam
Et conversi estis vos hodie et fecistis
quod rectum est in oculis meis ut pre
dicaretis libertatem unusquisque ad
amicum suum et inistis pactum in con
spectu meo in domo in qua invoca
tum est nomen meum super eam et reversi
estis et commaculastis nomen meum
et reduxistis unusquisque servum
suum et unusquisque ancillam suam quos
dimiseratis ut essent liberi et sue po
testatis et subiugastis eos ut sint
vobis servi et ancille Propterea hec dicit
dominus Vos non audistis me ut predica
retis libertatem unusquisque fratri
suo et unusquisque amico suo Ecce
ego predico vobis libertatem dicit
dominus ad gladium et pestem et ad famem
et dabo vos in commotionem cunctis reg
nis terre et dabo viros qui prevaricantur
fedus meum et non observaverunt verba
federis mei quibus assensi sunt
in conspectu meo vitulum quem con
ciderunt in duas partes et transierunt inter
divisiones eius et principes iuda
et principes ierusalem eunuchi et sacer
dotes et omnis populus terre qui transierunt
inter divisiones vituli et dabo
vos in manu inimicorum suorum et

in manu querentium animam eorum et erit mor
ticinum eorum in escam volatilibus
celi et bestiis terre Et Sedechiam
regem iuda et principes eius dabo
in manu inimicorum suorum et in manu
querentium animam eorum et in manu exer
cituum regis babilonis qui recesserunt
a vobis Ecce ego precipio dicit dominus
et reducam eos in civitatem hanc et
preliabuntur adversum eam et capient
eam et succendent eam igni et civita
tes iuda dabo in solitudinem eo quod non sit
Verbum quod habitator XXXV
factum est ad Jeremiam in diebus Jo
achim filii Josie regis iuda dicens
Vade ad domum Rechabitarum et
loquere eis et introduces eos in do
mum domini in unam exedram thesaurorum
et dabis eis bibere vinum Et assum
psi Iechoniam filium Jeremie filii absa
nie et fratres eius et omnes filios eius
et universam domum Rechabitarum
et introduxi eos in domum domini ad
gazophilacium filiorum anan filii
godolie hominis dei quod erat iuxta
gazophilacium principum super the
saurum maasie filii sellum qui erat
custos vestibuli et posui coram
filiis domus rechabitarum ciphos
plenos vini et calices et dixi ad
eos Bibite vinum Qui responderunt
Non bibemus vinum quia Jonadab filius
rechab pater noster precepit nobis dicens
Non bibetis vinum vos et filii vestri
usque in sempiternum et domum non
edificabitis et sementem non seretis
et vineas non plantabitis nec ha
bebitis domos sed in tabernaculis
habitabitis cunctis diebus vestris
ut vivatis diebus multis super

facie terre in qua vos peregrinamini
Obedivimus ergo voci Ionadab filii re
chab patris nostri in omnibus que precepit
nobis ita ut non biberemus vinum cunc
tis diebus nostris nos et mulieres nostre
filii et filie nostre et non edificaremus
domos ad habitandum et vineam et agrum
et sementem non habuimus sed habitavi
mus in tabernaculis et obedientes fui
mus iuxta omnia que precepit nobis Iona
dab pater noster Cum autem ascendisset nabu
chodonosor rex babilonis ad terram
nostram diximus Venite ingrediamur
ierusalem a facie exercitus chaldeorum
et a facie exercitus syrie et mansimus
in ierusalem Et factum est verbum domini ad Ie
remiam dicens Hec dicit dominus exercituum deus
israel Vade et dic viris iuda et habita
toribus ierusalem Numquid non recipi
etis disciplinam ut obediatis verbis
meis dicit dominus Prevaluerunt ser
mones Ionadab filii rechab quos
precepit filiis suis ut non biberent
vinum et non biberunt usque ad diem hanc
quia obedierunt precepto patris sui Ego
autem locutus sum ad vos de mane con
surgens et loquens et non obedistis
michi Misique ad vos omnes servos
meos prophetas consurgens diluculo
mittensque et dicens Convertimini unus
quisque a via sua pessima et bona
facite studia vestra et nolite sequi
deos alienos neque colatis eos et
habitabitis in terra quam dedi vobis
et patribus vestris et non inclinastis
aurem vestram neque audistis me
Firmaverunt igitur filii Ionadab fi
lii rechab preceptum patris sui quod pre
cepit ipse populus autem iste non obedivit
michi Ideo hec dicit dominus exercituum
deus israel Ecce ego adducam super
iudam et super omnes habitatores ierusalem uni
versam afflictionem quam locutus sum
adversum eos eo quod locutus sum ad
eos et non audierunt vocavi illos
et non responderunt Domui autem recha
bitarum dixit Ieremias Hec dicit
dominus exercituum deus israel Pro eo quod o
bedistis precepto Ionadab patris
vestri et custodistis omnia mandata eius
et fecistis universa que precepit vobis
Hec dicit dominus exercituum deus israel
Non deficiet vir de stirpe Iona
dab filii rechab stans in conspec
tu meo cunctis diebus. CXXXVII

Et factum est in anno quarto Ioa
chim filii Iosie regis Iuda
factum est verbum hoc ad Ieremiam a
domino dicens Tolle volumen libri
et scribes in eo omnia verba que locutus
sum tibi adversum israel et iudam et adversum
omnes gentes a die qua locutus
sum ad te ex diebus Iosie usque
ad diem hanc si forte audiente do
mo iuda universa mala que ego
cogito facere eis revertatur unusquisque
a via sua pessima et propicius ero ini
quitati et peccato eorum Vocavit ergo
Ieremias baruch nerie et scripsit
baruch ex ore Ieremie omnes sermones
domini quos locutus est ad eum in volu
mine libri Et precepit Ieremias ba
ruch dicens Ego clausus sum nec
valeo ingredi domum domini Ingredere
ergo et tu et lege de volumine in quo
scripsisti ex ore meo verba domini au
diente populo in domo domini in die ieiu
nii Insuper audiente universo iuda
qui veniunt de civitatibus suis
leges eis si forte cadat oratio eorum

in conspectu dni et revertatur unusquisque
a via sua pessima quoniam magnus
furor et indignacio quam locutus
est dns adversus populum hunc Et fecit
baruch filius nerie omnia que preceperat ei
Jeremias propheta legens ex volumine
sermones dni in domo dni Factum est
autem in anno quinto Joachim filii Josie
regis iuda in mense nono predicave
runt ieiunium in conspectu dni omni populo
in ierusalem et universe multitudini que confluxe
rat de civitatibus iuda in ierusalem Legit
ergo baruch ex volumine sermones Jeremie
in domo dni in gazophilacio ga
marie filii saphan scribe in ves
tibulo superiori in introitu porte
nove domus dni audiente omni
populo Cumque audisset micheas fi
lius gamarie filii saphan omnes
sermones dni ex libro descendit
in domum regis ad gazophilacium
scribe Et ecce ibi omnes principes
sedebant Elisama scriba et dala
ias filius Semeie et Elnathan filius
achobor et gamarias filius saphan
et Sedechias filius ananie et univer
si principes Et nunciavit eis mi
cheas omnia verba que audivit legen
te baruch ex volumine in auribus
populi Miserunt itaque omnes principes
ad baruch Judi filium nathanie
filii selemie filii chusi dicentes
Volumen ex quo legisti audiente
populo sume in manu tua et veni Tu
lit ergo baruch volumen in manu sua
et venit ad eos Et dixerunt ad eum
Sede et lege hec in auribus nostris
Et legit baruch in auribus eorum
Igitur cum audissent omnia verba hec ob
stupuerunt unusquisque ad proximum
suum et dixerunt ad baruch Nunciare

debemus regi omnes sermones istos
Et interrogaverunt eum dicentes Indica
nobis quomodo scripsisti omnes sermones istos ex
ore eius Dixit autem eis baruch
Ex ore suo loquebatur quasi legens ad me
omnes sermones istos et ego scribebam in
volumine atramento Et dixerunt omnes
principes ad baruch Vade et abscon
dere tu et Jeremias et nemo sciat ubi
sitis Et ingressi sunt ad regem in a
trium Porro volumen commendave
runt in gazophilacio Elisame
scribe et nunciaverunt audiente
rege omnibus principibus omnes sermones Mi
sitque rex Judi ut sumeret volumen
Qui tollens illud de gazophilacio
elisame scribe legit audiente re
ge et universis principibus qui sta
bant circa regem Rex autem sedebat in
domo hiemali in mense nono et po
sita erat arula coram eo plena pru
nis Cumque legisset Judi tres pagel
las vel quatuor scidit illud scalpel
lo scribe et proiciebat in ignem qui erat
super arulam donec consumeretur omne
volumen igni qui erat in arula et non
timuerunt neque sciderunt vestimenta sua
rex et omnes servi eius qui audierunt uni
versos sermones istos Verumtamen elna
than et dalaias et gamarias con
tradixerunt regi ne combureret librum
et non audivit eos Et precepit rex
Jerameel filio amalech et saraye
filio ezriel et selemie filio abdiel
ut comprehenderent baruch scribam
et Jeremiam prophetam Abscondit autem eos
dns Et factum est verbum dni ad Jeremiam
prophetam postquam combusserat rex vo
lumen et sermones quos scripserat
baruch ex ore Jeremie dicens Rursum

tolle volumen aliud et scribe in eo om
nes sermones priores qui erant in volumine primo
quod combussit Joachim rex iuda. Et
ad Joachim regem iuda dices. Hec dicit
dominus. Tu combussisti volumen istud di
cens. Quare scripsisti in eo annuncians
festinus veniet rex babilonis et vasta
bit terram hanc et cessare faciet ex illa
hominem et iumentum. Propterea hec dicit dominus
deus contra Joachim regem iuda. Non
erit ex eo qui sedeat super solium david
et cadaver eius proicietur ad estum
per diem et ad gelu per noctem et visitabo
contra eum et contra semen eius et contra
servos eius iniquitates suas et ad
ducam super eos et super habitatores ierusalem
et super viros iuda omne malum quod
locutus sum ad eos et non audierunt.
Jeremias autem tulit volumen aliud et dedit
illud baruch filio nerie scribe qui
scripsit in eo ex ore Jeremie omnes sermones
libri quem combusserat igni rex Joachim
et insuper additi sunt sermones mul
to plures quam ante fuerant. Cxxxvij

Et regnavit rex Sedechias fi
lius Josie pro Jechonia filio Jo
achim quem constituit regem nabu
chodonosor rex babilonis in terra iuda
et non obedivit ipse et servi eius et populus
terre verbis domini que locutus est in manu
Jeremie prophete. Et misit rex Sedechi
as ioachal filium selemie et sopho
nam filium maasie sacerdotem ad Jere
miam prophetam dicens. Ora pro nobis dominum
deum nostrum. Jeremias autem libere ambula
bat in medio populi. Non enim miserant
eum in custodia carceris. Igitur exercitus
pharaonis egressus est de egipto
et audientes chaldei qui obsidebant
ierusalem huiuscemodi nuncium recesse
runt ab ierusalem. Et factum est verbum domini ad
Jeremiam prophetam dicens. Hec dicit dominus deus
israel. Sic dicetis regi iuda qui misit
vos ad me interrogandum. Ecce exerci
tus pharaonis qui egressus est vobis in
auxilium revertetur in terram suam in egiptum
et redient chaldei et bellabunt contra civitatem
hanc et capient eam et incendent eam igni.
Hec dicit dominus. Nolite decipere animas vestras
dicentes. Euntes abibunt et recedent
a nobis chaldei, quia non abibunt.
Sed et si percusseritis omnem exercitum
chaldeorum qui preliantur adversum vos et
derelicti fuerint ex eis aliqui vulnerati
singuli de tentorio suo consurgent
et incendent civitatem hanc igni. Ergo
cum recessisset exercitus chaldeorum ab
ierusalem propter exercitum pharaonis egressus est
Jeremias de ierusalem ut iret in terram beny
amin et divideret ibi possessionem
in conspectu civium. Cumque pervenisset ad
portam beniamin erat ibi custos por
te per vices nomine hieriias filius sele
mie filii ananie. Et apprehendit Jere
miam prophetam dicens. Ad chaldeos
profugis. Et respondit Jeremias. Falsum
est. Non fugio ad chaldeos et non au
divit eum sed comprehendit hieriias Je
remiam et adduxit eum ad principes. Quapropter
irati principes contra Jeremiam
cesum eum miserunt in carcerem qui erat
in domo Jonathan scribe. Ipse enim
prepositus erat super carcerem. Itaque in
gressus est Jeremias in domum laci et
in ergastulum et sedit ibi Jeremias
diebus multis. Mittens itaque rex
Sedechias tulit eum et interrogavit
in domo sua abscondite et dixit.
Putas ne est sermo a domino. Et dixit
Jeremias. Est. Et ait. In manu regis
babilonis traderis. Et dixit Jeremi
as ad regem Sedechiam. Quid peccavi

tibi et servis tuis et populo tuo quia mi
sisti me in domum carceris Ubi sunt
prophete vestri qui prophetabant vobis et di
cebant Non veniet rex babilonis
super vos et super terram hanc Nunc ergo
audi obsecro domine mi rex valeat
deprecacio mea in conspectu tuo et ne
me remittas in domum Jonathan
scribe ne moriar ibi Precepit ergo
rex Sedechias ut traderetur Jeremi
as in vestibulo carceris et ut daretur
ei torta panis cottidie excepto
pulmento donec consumerentur omnes
panes de civitate Et mansit
Jeremias in vestibulo carceris xxxviii

Audivit autem Saphatias filius
Nathan et Gedelias filius Phas
sur et Juchal filius Selemie et Phas
sur filius Melchie sermones quos Jere
mias loquebatur ad omnem populum dicens
Hec dicit dominus Quicumque manserit
in civitate hac morietur gladio et
fame et peste Qui autem profugerit
ad chaldeos vivet et erit anima eius
sospes et vivens Hec dicit dominus Tra
dendo tradetur civitas hec in manu
exercitus regis babilonis et capiet
eam Et dixerunt principes regi Ro
gamus ut occidatur homo iste De in
dustria enim dissolvit manus virorum
bellancium qui remanserunt in civitate
hac et manus universi populi loquens
ad eos iuxta verba hec Siquidem homo
hic non querit pacem populo huic sed ma
lum Et dixit rex Sedechias Ecce
ipse in manibus vestris est nec enim fas
est vobis regem quicquam negare
Tulerunt ergo Jeremiam et proiecerunt eum
in lacum Melchie filii amelech qui
erat in vestibulo carceris et submi

serunt Jeremiam funibus in lacum in quo
non erat aqua sed lutum Descendit ita
que Jeremias in cenum Audivit autem
abdemelech ethiops vir eunuchus
qui erat in domo regis quod misissent
Jeremiam in lacum Porro rex sedebat
in porta beniamin et egressus est
abdemelech de domo regis et locu
tus est ad regem dicens Domine mi rex
malefecerunt viri isti omnia quecumque
perpetraverunt contra Jeremiam prophetam
mittentes eum in lacum ut moriatur
ibi fame Non sunt enim panes ultra
in civitate Precepit itaque rex ab
demelech ethiopi dicens Tolle te
cum hinc xxx viros et leva Jeremiam
prophetam de lacu antequam moriatur
Assumptis ergo abdemelech secum
viris ingressus est domum regis que
erat sub cellario et tulit inde vete
res pannos et antiqua vestimenta
que computruerant et submisit ea
ad Jeremiam in lacum per funiculos Dixit
que abdemelech ethiops ad Jeremiam
Pone veteres pannos et hec scissa
et putrida sub cubito manuum
tuarum et super funes Fecit ergo Jeremi
as sic Et extraxerunt Jeremiam
funibus et eduxerunt eum de lacu
Mansit autem Jeremias in vestibulo
carceris Et misit rex Sedechias
et tulit ad se Jeremiam prophetam ad
ostium tertium quod erat in domo domini
Et dixit rex ad Jeremiam Interrogo
ego te sermonem ne abscondas a
me aliquid Dixit autem Jeremias ad
Sedechiam Si annunciavero tibi Num
quid non interficies me Et si tibi
consilium dedero Non me audies

Iuravit ergo rex Sedechias Iere-
mie clam dicens: Vivit dominus qui fecit
animam hanc si occidero te et si tradidero
in manu virorum istorum qui querunt animam
tuam. Et dixit Ieremias ad Sedechiam:
Hec dicit dominus exercituum deus Israel: Si
profectus exieris ad principes regis
Babilonis vivet anima tua et civitas
hec non succendetur igni et salvus
eris tu et domus tua. Si
autem non exieris ad principes regis ba-
bilonis tradetur civitas hec in manus
chaldeorum et succendent eam igni et
tu non effugies de manu eorum. Et dixit
rex Sedechias ad Ieremiam: Sollici-
tus sum propter iudeos qui transfugerunt
ad chaldeos ne forte tradar in ma-
nus eorum et illudant mihi. Respondit autem Ie-
remias et dixit ei: Non te tradent. Audi
queso vocem domini quam ego loquor ad te
et bene tibi erit et vivet anima tua. Quod
si nolueris egredi iste est sermo quem
ostendit mihi dominus. Ecce omnes mulieres
que remanserunt in domo regis iu-
da educentur ad principes regis ba-
bilonis. Et ipse dicent: Seduxerunt
te et prevaluerunt adversum te viri pa-
cifici tui demerserunt in ceno et in lu-
brico pedes tuos et recesserunt a te.
Et omnes uxores tue et filii tui duce-
ntur ad chaldeos et non effugies
manus eorum sed in manu regis babi-
lonis traderis et civitatem hanc combu-
ret igni. Dixit ergo Sedechias ad
Ieremiam: Nullus sciat verba hec et non
morieris. Si autem audierint principes
quia locutus sum tecum et venerint ad te
et dixerint tibi: Indica nobis quid
locutus sis cum rege ne celes nos
et non te interficiemus. Et quid locutus

est rex tecum. Dices ad eos: Prostravi
ego preces meas coram rege ne me
reduci iuberet in domum Ionathan
et ibi morerer. Venerunt ergo omnes princi-
pes ad Ieremiam et interrogaverunt
eum et locutus est eis iuxta omnia ver-
ba que preceperat ei rex. Et cessaverunt
ab eo. Nichil enim fuerat auditum.
Mansit ergo Ieremias in vestibulo
carceris usque ad diem quo capta est
Ierusalem. Et factum est ut caperetur Ierusalem. Cap.

Anno nono Sedechie XXXIX
regis iuda mense decimo venit
nabuchodonosor rex babilonis et omnis
exercitus eius ad Ierusalem et obsidebat
eam. Undecimo autem anno Sedechie me-
se quarto quinta die mensis aperta
est civitas et ingressi sunt principes
regis babilonis omnes et sederunt in
porta media neregel sereser sema-
gar nabusarsechim rapsaces
neregel sereser rebmag et omnes
reliqui principes regis babilonis.
Cumque vidisset eos Sedechias rex
iuda et omnes viri bellatores fuge-
runt et egressi sunt nocte de civitate
per viam orti regis et per portam que erat
inter duos muros. Et egressi sunt ad
viam deserti. Persecutus est autem eos ex-
ercitus chaldeorum et comprehenderunt
Sedechiam in campo solitudinis ieri-
chuntine et captum duxerunt ad Na-
buchodonosor regem babilonis in rebla-
tha que est in terra emath et locutus est
ad eum iudicia. Et occidit rex babi-
lonis filios Sedechie in reblatha
in oculis eius et omnes nobiles iuda
occidit rex babilonis. Oculos quoque Se-
dechie eruit et vinxit eum compedi-
bus ut duceretur in babilonem. Do-
mum quoque regis et domum vulgi suc-

cenderunt chaldei igni et muros ierlm
subuerterunt et reliquias populi qui rema-
serant in ciuitate et perfugas qui
transfugerant ad eum et superfluos
vulgi qui remanserant transtulit na-
buzardan magister militum in babilo-
nem et de plebe pauperum qui nichil
penitus habebat dimisit nabuzar-
dan magister militum in terra iuda et de-
dit eis vineas et cisternas in die illa.
Preceperat autem rex nabuchodonosor
de ieremia nabuzardan magistro mi-
licie dicens Tolle illum et pone super
eum oculos tuos nichilque mali facias
ei sed ut voluerit facies ei. Misit
ergo nabuzardan princeps milicie et na-
busesban et rapsaces et neregel
et sereser et rebmag et omnes optima-
tes regis babilonis miserunt et tule-
runt ieremiam de vestibulo carceris
et tradiderunt eum godolie filio ay-
cham filii saphan ut intraret
domum et habitaret in populo. Ad ieremiam
autem factus fuerat sermo domini cum clausus
esset in vestibulo carceris dicens
Vade et dic abdemelech ethio-
pi dicens Hec dicit dominus exercituum deus
israel Ecce ego inducam sermones meos
super ciuitatem hanc in malum et non
in bonum et erunt in conspectu tuo in
die illa et liberabo te in die illa ait
dominus et non traderis in manus virorum
quos tu formidas sed eruens
liberabo te et gladio non cades sed
erit tibi anima tua in salutem quia in
me habuisti fiduciam ait dominus. XL

Sermo qui factus est ad ieremiam
a domino postquam dimissus est a na-
buzardan magistro milicie de rama
quando tulit eum vinctum cathenis in me-
dio omnium qui migrabant de ierlm
et iuda et ducebantur in babilonem.
Tollens ergo princeps milicie ieremiam
dixit ad eum Dominus deus tuus locutus
est malum hoc super locum istum et adduxit
et fecit dominus sicut locutus est quia pec-
castis domino et non audistis vocem eius
et factus est vobis sermo hic. Nunc ergo
ecce solui te hodie de cathenis
que sunt in manibus tuis. Si placet
tibi ut venias mecum in babilonem
veni et ponam oculos meos super te.
Si autem displicet tibi venire mecum
in babilonem reside hic. Ecce omnis
terra in conspectu tuo est quod elegeris
et quod placuerit tibi ut vadas
illuc perge et mecum noli venire. Sed
habita apud godoliam filium aicham
filii saphan quem preposuit rex babi-
lonis ciuitatibus iuda habita ergo cum
eo in medio populi vel quocumque pla-
cuerit tibi ut vadas vade. Dedit quoque
ei magister milicie cibaria et munus-
cula et dimisit eum. Venit autem ieremias
ad godoliam filium aicham in masphat
et habitauit cum eo in medio populi qui
relictus fuerat in terra. Cumque audis-
sent omnes principes exercitus qui dis-
persi fuerant per regiones ipsi et socii
eorum quod prefecisset rex babilonis go-
doliam filium aicham terre et quod commen-
dasset ei viros et mulieres et paruulos
de pauperibus terre qui non fuerant
translati in babilonem venerunt ad go-
doliam in masphat. Ismahel filius
nathanie et iohanan et ionatha
filius caree et sareas filius thene-
emeth et filii ophi qui erant de ne-
thophati et iezonias filius maachati

ipsi et viri eorum, iuravit eis Godolias filius Aicham filii Saphan et comitibus eorum dicens: Nolite timere servire Chaldeis; habitate in terra et servite regi Babilonis et bene erit vobis. Ecce ego habito in Masphat ut respondeam precepto Chaldeorum qui mittuntur ad nos. Vos autem colligite vindemiam et messem et oleum et condite in vasis vestris et manete in urbibus vestris quas tenetis. Sed et omnes Iudei qui erant in Moab et in filiis Amon et in Ydumea et in universis regionibus, audito quod dedisset rex Babilonis reliquias in Iudea et quod preposuisset super eos Godoliam filium Aicham filii Saphan, reversi sunt inquam omnes Iudei de universis locis ad que profugerant et venerunt in terram Iuda ad Godoliam in Masphat et collegerunt vinum et messem multam nimis. Iohanan autem filius Caree et omnes principes qui dispersi erant in regionibus venerunt ad Godoliam in Masphat et dixerunt ei: Scito quia Baalis rex filiorum Amon misit Ysmahel filium Nathanie percutere animam tuam. Et non credidit eis Godolias filius Aicham. Iohanan vero filius Caree dixit ad Godoliam seorsum in Masphat loquens: Ibo et percutiam Ismahel filium Nathanie nullo sciente, ne interficiat animam tuam et dissipentur omnes Iudei qui congregati sunt ad te et peribunt reliquie Iuda. Et ait Godolias filius Aicham ad Iohanan filium Caree: Noli facere verbum hoc, falsum enim loqueris tu de Ismahel.

Capitulum xli

Et factum est in mense septimo venit Ismahel filius Nathanie filii Elisama de semine regali et optimates regis et decem viri cum eo ad Godoliam filium Aicham in Masphat. Surrexit autem Ismahel filius Nathanie et decem viri qui erant cum eo et percusserunt Godoliam filium Aicham filii Saphan in Masphat gladio et interfecerunt eum quem prefecerat rex Babilonis terre. Omnes quoque Iudeos qui erant cum Godolia in Masphat et Chaldeos qui reperti sunt ibi et viros bellatores percussit Ismahel. Secundo autem die postquam occiderat Godoliam, nullo adhuc sciente, venerunt viri de Sichem et de Sylo et de Samaria octoginta viri rasi barba et scissis vestibus et squalentes, munera et thus habebant in manu ut offerrent in domo Domini. Egressus ergo Ismahel filius Nathanie in occursum eorum de Masphat incedens et plorans ibat; cum autem occurrisset eis dixit ad eos: Venite ad Godoliam filium Aicham. Qui cum venissent ad medium civitatis interfecit eos Ismahel filius Nathanie circa medium laci ipse et viri qui cum eo erant. Decem autem viri reperti sunt inter eos qui dixerunt ad Ysmahel: Noli occidere nos quia habemus thesauros in agro frumenti et olei et ordei et mellis. Et cessavit et non interfecit eos cum fratribus suis. Lacus autem in quem proiecerat Ismahel omnia cadavera virorum quos percussit propter Godoliam ipse est quem fecit rex Iuda propter Baasa regem Israel; ipsum replevit Ismahel filius Nathanie occisis. Et captivos duxit Ismahel omnes reliquias populi qui erant in Masphat, filias regis et universum populum qui remanserat in Masphat quos commendaverat Nabuzardan princeps milicie Godolie

filio aicham. Et cepit eos Ismahel
filius nathanie et abiit ut transi
ret ad filios amon. Audivit autem
Johanan filius caree et omnes principes
bellatorum qui erant cum eo omne malum
quod fecerat Ismahel filius natha
nie et assumptis universis viris pro
fecti sunt ut bellarent adversum Isma
helem et invenerunt eum ad aquas mul
tas que sunt in gabaon. Cumque vi
disset omnis populus qui erat cum Ismahel
Johanan filium caree et universos
principes bellatorum qui erant cum
eo letati sunt. Et reversus est omnis populus
quem ceperat Ismahel in masphat
reversusque abiit ad Johanan filium ca
ree. Ismahel autem filius nathanie
fugit cum octo viris a facie Joha
nan et abiit ad filios amon. Tu
lit ergo Johanan filius caree et omnes
principes bellatorum qui cum eo erant
universas reliquias vulgi quas re
duxerat ab ysmahel filio natha
nie de masphat postquam percussit
godoliam filium aicham fortes viros
ad prelium et mulieres et pueros et
eunuchos quos reduxerat de ga
baon et abierunt et sederunt peregrina
tes in chanaan que est iuxta bethlehem
ut pergerent et introirent egiptum
a facie chaldeorum. Timebant enim
eos quia percusserat Ismahel filius
nathanie godoliam filium aicham
quem preposuerat rex babilonis in terra iuda

Et accesserunt omnes C xlij
principes bellatorum et Joha
nan filius caree et Jeczonias
filius Josie et reliquum vulgus
a parvo usque ad magnum et dixerunt
ad Jeremiam prophetam. Cadat oratio
nostra in conspectu tuo et ora pro no
bis ad dominum deum ~~nostrum~~ pro universis tuum
reliquiis istis quia derelicti sumus
pauci de pluribus sicut oculi tui
nos intuentur et annunciet nobis
deus tuus viam per quam pergamus
et verbum quod faciamus. Dixit
autem ad eos Jeremias propheta. Audivi.
Ecce ego oro ad dominum deum
vestrum secundum verba vestra omne verbum
quodcumque responderit mihi indicabo
vobis nec celabo vos quicquam.
Et illi dixerunt ad Jeremiam. Sit
dominus inter nos testis veritatis et
fidei si non iuxta omne verbum in quo
miserit te dominus deus tuus ad
nos sic faciemus sive bonum est
sive malum. Voci domini dei nostri
ad quem mittimus te obediemus
ut bene sit nobis cum audierimus
vocem domini dei nostri. Cum autem com
pleti essent ~~vij~~ x dies factum est verbum
domini ad Jeremiam. Vocavitque Joha
nan filium caree et omnes princi
pes bellatorum qui erant cum eo
et universam plebem a minimo usque
ad maximum. Et dixit ad eos.
Hec dicit dominus deus israel ad quem
misistis me ut prosternerem pre
ces vestras in conspectu eius. Si qui
escentes manseritis in terra
edificabo vos et non destruam
plantabo et non evellam. Jam enim
placatus sum super malo quod fe
ci vobis. Nolite timere a facie
regis babilonis quem vos pa
vidi formidastis. Nolite eum
metuere dicit dominus quia vobiscum

sum ego dicit dominus ut salvos vos
faciam et eruam vos de manu eius
et dabo vobis misericordias et miserebor vestri
et habitare vos faciam in terra vestra. Si autem
dixeritis vos non habitabimus in terra
nec audiemus vocem domini dei nostri di-
centes. Nequaquam sed ad terram egipti
pergemus ubi non videbimus bellum
et clangorem tube non audiemus et famem
non sustinebimus et ibi habitabimus. Propter
hoc nunc audite verbum domini reliquie
iuda. Hec dicit dominus exercituum deus israel
Si posueritis faciem vestram ut ingredi-
amini egiptum et intraveritis ut ibi
habitetis gladius quem vos formida-
tis ibi comprehendet vos in terra egipti
et fames pro qua estis solliciti adhere-
bit vobis in egipto et ibi moriemini
omnesque viri qui posuerint faciem suam
ut ingrediantur egiptum et habitent ibi
morientur gladio et fame et peste nullus
de eis remanebit nec effugiet a fa-
cie mali quod ego afferam super eos
quia hec dicit dominus exercituum deus israel
Sicut conflatus est furor meus et in-
dignatio mea super iuda et super habitato-
res ierusalem sic conflabitur indignatio
mea super vos cum ingressi fueritis egip-
tum et eritis in iusiurandum et in stu-
porem et in maledictum et in obprobrium et
nequaquam ultra videbitis locum istum
Verbum domini super vos reliquie iuda. No-
lite intrare egiptum. Scientes scietis
quia obtestatus sum vos hodie quia
decepistis animas vestras. Vos enim misis-
tis me ad dominum deum nostrum dicentes
Ora pro nobis ad dominum deum nostrum et iuxta
omnia quecumque dixerit tibi dominus deus noster
sic annuncia nobis et faciemus. Et annun-
ciavi vobis hodie et non audistis
vocem domini dei vestri super universis pro quibus

misit me ad vos. Nunc ergo scientes
scietis quia gladio fame et peste mo-
riemini in loco ad quem voluistis intrare
ut habitaretis ibi. C xliij

Factum est autem cum complesset loqui
Ieremias ad populum universos sermo-
nes domini dei eorum pro quibus miserat
eum dominus deus eorum ad illos omnia verba hec
Dixit Azarias filius Iosie et Iohan-
nan filius caree et omnes viri superbi di-
centes ad Ieremiam. Mendacium tu loqueris
Non misit te dominus deus noster dicens
Ne ingrediamini in egiptum ut habitetis
illic. Sed baruch filius nerie incitat
te adversum nos ut tradat nos in mani-
bus chaldeorum ut interficiat nos et
transduci faciat in babilonem. Et non
audivit iohanan filius caree et omnes
principes bellatorum et universus populus
vocem domini ut manerent in terra iuda. Sed
tollens Iohanan filius caree et universi
principes bellatorum universos reliquiarum
iuda qui reversi fuerant de cunctis genti-
bus ad quas fuerant ante dispersi
ut habitarent in terra iuda. viros et mu-
lieres parvulos et filias regis et omnem
animam quam reliquerat nabuzardan prin-
ceps milicie cum godolia filio aicham
filii saphan et Ieremiam prophetam et ba-
ruch filium nerie. Et ingressi sunt terram
egipti quia non obedierunt voci domini et
venerunt usque ad taphnis. Et factus est
sermo domini ad Ieremiam in taphnis dicens
Sume tibi in manu tua lapides gran-
des et absconde eos in cripta que est
sub muro latericio in porta domus
pharaonis in taphnis cernentibus
viris iudeis et dices ad eos. Hec dicit
dominus exercituum deus israel. Ecce ego
mittam et assumam Nabuchodonosor
regem babilonis servum meum et ponam

thronum eius super lapides istos quos
abscondi et statuet solium suum super
eos. Veniensque percutiet terram egipti quos
in mortem in mortem. quos in captivitatem
in captivitatem et quos in gladium in gla
dium et succendet ignem in delubris
deorum egipti et comburet ea et capti
vos ducet illos et amiciet terram
egipti sicut amicitur pastor pal
lio suo et egredietur inde in pace et
conteret statuas domus solis que sunt
in terra egipti et delubra deorum egip
ti comburet igni. Capitulum xliiij

Verbum quod factum est ad Iheremi
am et ad omnes iudeos qui ha
bitabant in terra egipti habitantes
in magdalo et in taphnis et in memphis
et in terra phatures dicens. Hec dicit
dominus exercituum deus israhel. Vos vidistis
omne malum istud quod adduxi super
ierusalem et super omnes urbes iuda et ecce
ee sunt deserte hodie et non est in eis
habitator propter maliciam quam fecerunt
ut me ad iracundiam provocarent et
irent et sacrificarent et colerent
deos alienos quos nesciebant et illi
et vos et patres vestri. Et misi ad vos
omnes servos meos prophetas de nocte
consurgens mittensque et dicens. Noli
te facere verbum abhominationis huiusmodi
et non audierunt nec inclinaverunt au
rem suam ut converterentur a malis suis et
non sacrificarent diis alienis. Et confla
ta est indignatio mea et furor meus
et succensa est in civitatibus iuda et
in plateis ierusalem et verse sunt in solitu
dinem et vastitatem secundum diem hanc. Et nunc
hec dicit dominus exercituum deus israhel.
Quare vos facitis malum grande
contra animas vestras ut intereat
unusquisque ex vobis vir et mulier

parvulus et lactens de medio iude
nec relinquatur vobis quicquam residui
provocantes me in operibus manuum ves
trarum sacrificando diis alienis in terra
egipti in qua ingressi estis ut ha
bitetis ibi et dispereatis et sitis in ma
ledictionem et in obprobrium cunctis genti
bus terre. Numquid obliti estis ma
la patrum vestrorum et mala regum iuda
et mala uxorum eius et mala vestra
et mala uxorum vestrarum que fecerunt
in terra iuda et in regionibus ierusalem. Non
sunt mundati usque ad diem hanc et non
timuerunt et non ambulaverunt in lege
domini et in preceptis meis que dedi
coram vobis et coram patribus vestris.
Ideo hec dicit dominus exercituum deus israhel.
Ecce ego ponam faciem meam in vobis
in malum et disperdam omnem iudam et
assumam reliquias iude qui posu
erunt facies suas ut ingrederentur
terram egipti et habitarent ibi et consumen
tur omnes in terra egipti cadent in gla
dio et in fame. Et consumentur a mi
nimo usque ad maximum in gladio et
in fame morientur et erunt in iusiu
randum et in miraculum et in maledic
tionem et in obprobrium. Et visitabo su
per habitatores terre egipti sicut visita
vi super ierusalem in gladio et in fame
et in peste et non erit qui effugiat
et sit residuus de reliquiis iude
orum qui vadunt ut peregrinentur in terra
egipti et revertantur in terram iuda
ad quam ipsi elevant animas suas
ut revertantur et habitent ibi. Non
revertentur nisi qui fugerint. Responderunt
autem iheremie omnes viri scientes quod sa
crificarent uxores eorum diis alienis

et universe mulieres quarum stabat
multitudo grandis et omnis populus habi
tantium in terra egipti in phatures
dicens Sermonem quem locutus es
ad nos in nomine domini dei nostri non audi
emus ex te Sed facientes faciemus
omne verbum quod egreditur de ore nostro
ut sacrificemus regine celi et libemus
ei libamina sicut fecimus nos et pa
tres nostri reges et principes nostri
in urbibus iuda et in plateis
ierusalem et saturati sumus panibus
et bene nobis erat malumque non vi
dimus Ex eo autem tempore quo cessavimus
sacrificare regine celi et libare ei li
bamina indigimus omnibus et gladio
et fame consumpti sumus Quod si nos sacrifi
camus regine celi et libamus ei liba
mina Numquid sine viris nostris feci
mus ei placentas ad colendum eam
et libanda libamina Et dixit Ieremias
ad omnem populum adversum viros et ad
versum mulieres et adversum universam ple
bem qui responderant ei verbum dicens
Numquid non sacrificium quod sacrificastis
in civitatibus iuda et in plateis ierusalem
vos et patres vestri reges vestri et princi
pes vestri et populus terre horum recor
datus est dominus et ascendit super cor eius
et non poterat dominus ultra portare propter
maliciam studiorum vestrorum et propter abho
minationes quas fecistis et facta est terra
vestra in desolationem et in stuporem et
in maledictum eo quod non sit habitator
sicut est dies hec Propterea quod sacrifica
veritis ydolis et peccaveritis domino
et non audieritis vocem domini et in lege
et in preceptis eius et in testimoniis eius
non ambulaveritis Ideo evenerunt
vobis mala hec sicut est dies hec

Dixit autem Ieremias ad omnem populum et ad
universas mulieres Audite verbum domini
omnis iuda qui estis in terra egipti Hec
inquit dominus exercituum deus israel dicens
Vos et uxores vestre locute estis ore
vestro et manibus vestris implestis di
centes Faciamus vota nostra que vo
vimus ut sacrificemus regine celi et
libemus ei libamina Implestis vota
vestra et opere perpetrastis ea Ideo au
dite verbum domini omnis iuda qui habitatis
in terra egipti Ecce ego iuravi in
nomine meo magno ait dominus quia ne
quaquam ultra nomen meum vocabitur
ex ore omnis viri iudei dicentis Vi
vit dominus deus in omni terra egipti Ecce
ego vigilabo super eos in malum et
non in bonum et consumentur omnes viri iu
da qui sunt in terra egipti gladio
et fame donec penitus consumantur
Et qui fugerint gladium revertentur
de terra egipti in terram iuda viri
pauci et scient omnes reliquie iuda in
gredientium terram egipti ut habitent
ibi cuius sermo impleatur meus an
illorum Et hoc vobis signum ait dominus
quod visitem ego super vos in loco isto
ut sciatis quia vere complebuntur sermones
mei contra vos in malum Hec dicit
dominus Ecce ego tradam pharaonem
regem egipti in manus inimicorum
eius et in manus querentium animam illius
sicut tradidi Sedechiam regem iuda
in manu nabuchodonosor regis ba
bilonis inimici sui et querentis animam eius

Verbum quod locutus CXLV
est Ieremias propheta ad Baruch
filium nerie cum scripsisset verba hec in libro
de ore Ieremie anno quarto Ioachim
filii Iosie regis iuda dicens Hec dicit

dns deus isrl ad te baruch. Dixi-
sti ve m imiserro qm addidit dns
dolore dolori meo laboravi i gemitu
meo et requie no inveni. Hec di-
ces ad eu. Sic dicit dns. Ecce quos
ego edificavi ego destruo et quos
plantavi ego evello et universam
terra hanc et tu queris tibi grandia.
Noli querere qr ecce ego adducam
malu sup omem carne ait dns
et dabo tibi aiam tua i salutem
i oibus locis ad quecuq perrexeris. Cap
Quod fctm e vbm dni Cxlvj
ad Jeremia pphtam contra gen-
tes ad egiptu adversus exercitum
pharaonis nechao regis egipti
q erat iuxta fluviu eufraten i char-
chamis quem percussit nabuchodo-
nosor rex babilonis i quarto anno
Joachim filij Josie regis iuda. Pre-
parate scutu et clipeu et procedite
ad bellu. Jungite equos et ascendite
equites. State in galeis polite
lanceas. Induite vos loricis. Quid
igit vidi ipos pavidos et terga ver-
tentes fortes eorz cesos et fugerunt
conciti nec respexerunt terror undiq
ait dns. Non fugiet velox nec sal-
vari se putet fortis. Ad aquilone
iuxta fluvien eufraten victi sunt et ru-
erunt. Quis e iste q qsi flumen ascen-
dit et veluti fluvioru intumescunt
gurgites eius. Egiptus fluvij in-
star ascendit et velud flumina mo-
vebuntur fluctus eius et dicet. As-
cendens operiam terra pdam civita-
tem et habitatores eius. Ascendite e-
quos et exultate i curribus et proce-
dant fortes ethiopia et libies te-
nentes scutu et lidij arripientes

et iacientes sagittas. Dies autem ille
dni dei exercitui dies ultionis ut su-
mat vindicta de inimicis suis.
Devorabit gladius et saturabitur
et inebriabit sanguie eorz. Victima
enim dni dei exercituu in terra aqlo-
nis iuxta fluvien eufraten. Ascende
in galaad et tolle resina virgo
filia egipti. Frustra multiplicasti
medicamina. Sanitas no erit tibi.
Audierunt gentes ignominiam
tua et ululatus tuus replevit terra
quia fortis impegit in fortem et am-
bo pariter ceciderunt. Verbu quod lo-
cutus e dns ad Jeremia pphetam
sup eo q venturus esset nabuchodonosor
rex babilonis et percussurus terra
egipti. Annuntiate egipto et au-
ditu facite magdalo et resonet
in memphis et i thaphnis dicite.
Sta et ppara te qr devorabit gla-
dius ea que p circuitu tuu sunt.
Quare computruit fortis tuus no
stetit qr dns subvertit eu. Multi-
plicavit ruentes ceciditq vir ad
proxim suum et dicent. Surgite et re-
vertamur ad ppl'm nrm et ad terra
nativitatis nre a facie gladij co-
lumbe. Vocate nome pharaonis
regis egipti tumultu adduxit tpe.
Vivo ego inquit rex dns exercituu
nome eius qm sicut thabor in
motibus et sicut carmelus in
mari veniet. Vasa transmigrationis fac
tibi filia egipti habitatrix qr me-
phis in solitudine erit et deserta
inhabitabilis. Vitula elegans atq
formosa egiptus stimulator ab
aquilone veniet ei. Mercenarij
quoq eius qui versabant i medio eius

quasi vituli saginati versi sunt
et fugerunt simul nec stare potuerunt
quia dies interfectionis eorum venit super
eos et tempus visitationis eorum. Vox
eius quasi eris sonabit quoniam cum
exercitu properabunt et cum securibus
venient ei quasi ligna cedentes. Succi
dere saltum eius ait dominus qui supputari
non potest. multiplicati sunt super locus
tas et non est eis numerus. Confusa
est filia egipti et tradita in manu populi
aquilonis. dicit dominus exercituum deus
israel. Ecce ego visitabo super tumul
tum allexandrie et super pharaonem
et super egiptum et super deos eius et super
reges eius et super pharaonem et
super eos qui confidunt in eo et da
bo eos in manu querentium animam eorum
et in manu nabuchodonosor regis babi
lonis et in manu servorum eius et post hec
habitabitur sicut pristinis diebus ait
dominus. Et tu ne timeas serve meus
iacob et ne paveas israel quia ecce
ego salvum te faciam de longinquo
et semen tuum de terra captivitatis
sue et revertetur iacob et quiescet
et prosperabitur et non erit qui exterreat
eum. Et tu noli timere serve meus
iacob ait dominus quia tecum ego sum quia
consumam ego cunctas gentes ad quas
eieci te. Te vero non consumam sed cas
tigabo te in iudicio nec quasi in
nocenti parcam tibi. CXLVII

Quod factum est verbum domini ad ieremiam
prophetam contra palestinos an
tequam percuteret gazam. Hec dicit dominus.
Ecce aque ascendent ab aquilone et erunt
quasi torrens inundans et operient terram
et plenitudinem eius urbem et habitato
res eius. Clamabunt homines et ulula
bunt omnes habitatores terre a strepitu
pompe armatorum et bellatorum eius
a commotione quadrigarum eius et multi
tudine rotarum illius. Non respexe
runt patres filios manibus dissoluti
pro adventu diei in quo vastabuntur
omnes philistiim et dissipabitur tyrus
et sydon cum omnibus reliquiis auxi
liis suis. Depopulatus est enim dominus
palestinos reliquias insule capa
docie. Venit calvitium super gazam
conticuit ascalon et reliquie vallis
earum. Usque quo concideris o mucro
domini usque quo non quiesces. Ingre
dere in vaginam tuam refrigerare
et sile. Quomodo quiescet cum dominus pre
cepit ei adversum asthalonem et adversus
maritimas eius regiones ibi
que condixerit illi. CXLVIII

Hec dicit dominus exercituum deus israel
ad moab. Ve super nabo quoniam
vastata est et confusa. capta est cari
athiarim. confusa est fortis et tre
muit et non est ultra exultatio in
moab contra esebon cogitave
runt malum. Venite et disperdamus eam
de gente. Ergo silens conticesces
sequetur te gladius. Vox clamo
ris de oronaim vastitas et contri
tio magna. Contrita est moab
annunciate clamorem parvulis eius.
Per ascensum enim luith plorans ascen
det in fletu quoniam in descensu oro
naym hostes ululatum contritionis
audierunt. Fugite salvate animas
vestras et eritis quasi myrice in deserto.
Pro eo enim quod habuisti fiduciam in municio
nibus tuis et in thesauris tuis
tu quoque capieris et ibit chamos
in transmigrationem. Sacerdotes
eius et principes eius simul et ve
niet predo ad omnem urbem et

vrbs nulla saluabitur et peribunt valles
et dissipabuntur campestria quoniam dixit
dominus Date florem moab quia florens
egredietur et ciuitates eius deserte
erunt et inhabitabiles Maledictus
qui facit opus domini fraudulenter
et maledictus qui prohibet gladium
suum a sanguine Fertilis fuit mo
ab ab adolescentia sua et requieuit
in fecibus nec transfusus est de va
se in vas et in transmigrationem non
abiit Ideo permansit gustus eius
in eo et odor eius non est immutatus
Propterea ecce dies veniunt dicit dominus Et
mittam ei ordinatores et stratores
laguncularum et sternent eum et va
sa eius exhaurient et lagunculas
eorum collident Et confundetur moab
a chamos sicut confusa est domus
israel a bethel in qua habebat fiduciam
Quomodo dicitis fortes sumus et viri
robusti ad preliandum Vastata est
moab et ciuitates illius succide
runt et electi iuuenes eius descen
derunt in occisionem ait rex dominus exer
cituum nomen eius Prope est interitus
moab ut veniat et malum eius velo
citer accurret nimis Consolamini eum
omnes qui estis in circuitu eius et vni
uersi qui scitis nomen eius dicite quo
modo confracta est virga fortis ba
culus gloriosus Descende de gloria
et sede in siti habitatio filie dibon
quoniam vastator moab ascendet ad
te dissipabit munitiones tuas In
via sta et prospice habitatio aroer
interroga fugientem et eum qui euasit
dic Quid accidit Confusus est mo
ab quoniam victus est Vlulate et clamate
annunciate in arnon quoniam vastata
est moab et iudicium venit ad terram

campestrem super helon et super iessa
et super mephaath et super dibon et
super nabo et super domum deblatha
im et super cariathiarim et super
bethgamul et super bethmaon
et super carioth et super bosra et super
omnes ciuitates terre moab que lon
ge et que prope sunt Abscisum est
cornu moab et brachium eius
contritum est ait dominus Inebriate
eum calice ire dei quoniam contra dominum
erectus est et allidet manum moab
in vomitu suo et erit in derisum etiam
ipse Fuit enim in derisum tibi israel
quasi inter fures reperisses eum Propter
verba ergo tua que aduersum illum
locutus es captiuus duceris Relin
quite ciuitates et habitate in petra
habitatores moab et estote quasi
columba nidificans in summo ore fo
raminis Audiuimus superbiam moab
superbus est valde Sublimitatem eius
et arrogantiam et superbiam et altitu
dinem cordis illius Ego scio ait dominus
iactantiam eius et quod non sit iuxta
eam virtus eius nec iuxta quod poterat
conatus sit facere Ideo super moab
eiulabo et ad moab vniuersam
clamabo et ad viros muri fic
tilis lamentantes De planctu iaser
plorabo tibi vinea sabama Pal
mites tui transierunt mare usque ad
mare iazer peruenerunt Super messem
tuam et vindemiam tuam predo irruit
Ablata est leticia et exultatio de
carmelo et de terra moab et vinum
de torcularibus sustuli Nequaquam
calcator vue solitum celeuma can
tabit De clamore esebon usque ele
ale et iessa dederunt vocem suam
A segor usque ad oronaim vitu

lam consternantem. Aque quoque nemrim pessime erunt. Et auferam de moab ait dominus offerentem in excelsis et sacrificantem diis suis. Propterea cor meum ad moab quasi tibia resonabit et cor meum ad viros muri fictilis dabit sonitum tibiarum quia plus fecit quam potuit ideo perierunt. Omne enim caput calvitium et omnis barba rasa erit in cunctis manibus colligacio et super omne dorsum cilicium super omnia tecta moab et in plateis eius omnis planctus quoniam contrivi sicut vas moab inutile ait dominus. Quomodo victa est et ululaverunt. Quomodo deiecit cervicem moab et confusus est. Eritque moab in derisum et in exemplum omnibus in circuitu suo. Hec dicit dominus. Ecce quasi aquila evolabit et extendet alas suas ad moab. Capta est chariothi et municiones eius comprehense sunt et erit cor fortium moab in die illa sicut cor mulieris parturientis. Et cessabit moab esse populus quoniam contra dominum gloriatus est. Pavor et fovea et laqueus super te o habitator moab ait dominus. Qui fugerit a facie pavoris cadet in foveam et qui conscenderit de fovea capietur laqueo. Adducam enim super moab annum visitacionis eorum dicit dominus. In umbra esebon steterunt de laqueo fugientes quia ignis egressus est de esebon et flamma de medio seon et devorabit partem moab et verticem filiorum tumultus. Ve tibi moab periisti populus chamos quia comprehensi sunt filii tui et filie tue in captivitatem et convertam captivitatem moab in novissimis diebus ait dominus. Hucusque iudicia moab. Item ad filios amon

Hec dicit dominus. Numquid Cxlix filii non sunt israel aut heres non est ei. Cur igitur hereditate possedit melchom gad et populus eius in urbibus eius habitavit. Ideo ecce dies veniunt dicit dominus et auditum faciam super rabboth filiorum amon fremitum prelii et erit in tumultum dissipata filieque eius igne succendentur et possidebit israel possessores suos dicit dominus. Ulula esebon quoniam vastata est ahi. Clamate filie rabbath accingite vos ciliciis plangite et circuite per sepes quoniam melchom in transmigracionem ducetur. Sacerdotes eius et principes eius simul. Quid gloriaris in vallibus. Defluxit vallis tua filia delicata que confidebas in thesauris tuis et dicebas. Quis veniet ad me. Ecce ego inducam super te terrorem ait dominus ab omnibus qui sunt in circuitu tuo et dispergemini singuli a conspectu vestro nec erit qui congreget fugientes et post hec reverti faciam fugientes et captivos filiorum amon dicit dominus. Hec dicit dominus exercituum. Numquid non est ultra sapiencia in theman periit consilium a filiis inutilis facta est sapiencia eorum. Fugite terga vertite descendite in voraginem habitatores dedan quoniam perdicionem esau adduxit super eum tempus visitacionis eius. Si vindemiatores venissent super te non reliquissent racemum si fures in nocte rapuissent quod sufficeret sibi. Ego vero discooperui esau revelavi abscondita eius et celari non poterit. Vastatum est semen eius et fratres eius et vicini eius et non erit. Relinque pupillos tuos et ego eos faciam vivere et vidue tue in me sperabunt

quia haec dicit Dominus Ecce qui-
bus non erat iudicium ut biberent cali-
cem bibentes bibent et tu quasi in-
nocens relinqueris Non eris inno-
cens sed bibens bibes quia per me-
metipsum iuravi dicit Dominus quia in soli-
tudinem et in opprobrium et in desertum
et in maledictionem erit Bosra et
omnes civitates eius erunt in solitu-
dines sempiternas Auditum audi-
vi a Domino et legatus ad gentes
missus sum Congregamini et venite
contra eam et consurgamus in proelium
Ecce enim parvulum dedi te in genti-
bus contemptibilem inter homines
Arrogantia tua decepit te et
superbia cordis tui qui habitas in ca-
vernis ~~ete~~ petrae apprehende-
re niteris altitudinem collis Cum ex-
altaveris quasi aquila nidum tuum inde
detraham te dicit Dominus Et erit Y-
dumea deserta omnis qui transibit per eam
stupebit et sibilabit super omnes
plagas eius sicut subversa est
Sodoma et Gomorra et vici-
ne eius ait Dominus Non habitabit
ibi vir et non incolet eam filius
hominis Ecce quasi leo ascendet de su-
perbia Iordanis ad pulchritudinem
robustam quia subito currere faciam
ad illam Et quis erit electus quem
preponam ei Quis enim similis mei
et quis sustinebit me Et quis est
iste pastor qui resistat vultui meo
Propterea audite consilium Domini quod
iniit de Edom et cogitationes
eius quas cogitabit de habitato-
ribus Theman Si non deiecerint
eos parvuli gregis nisi dissipa-
verint cum eis habitaculum eorum
A voce ruine eorum commota est

terra clamor in mari rubro audi-
tus est vocis eorum Ecce quasi aquila
ascendet et volabit et expan-
det alas suas super Bosram et
erit cor fortium Ydumee in die
illa quasi cor mulieris parturientis
Ad Damascum Confusa est Emath
et Arfath quia auditum pessimum
audierunt Turbati sunt in mari pre
sollicitudine quiescere non potue-
runt Dissoluta est Damascus versa
est in fugam Tremor apprehendit
eam et angustia et dolores tenu-
erunt eam quasi parturientem Quomodo de-
reliquerunt civitatem laudabilem
urbem letitie Ideo cadent iuve-
nes eius in plateis eius et omnes
viri proelii conticescent in die illa
ait Dominus exercituum Et succendam
ignem in muro Damasci et devo-
rabit menia Benadad Ad Ce-
dar et ad regna Azor que percus-
sit Nabuchodonosor rex Baby-
lonis Haec dicit Dominus Surgite
ascendite ad Cedar et vastate
filios orientis tabernacula eorum
et greges eorum capient pelles eorum
et omnia vasa eorum et camelos eorum
tollent sibi et vocabunt super eos for-
midinem in circuitu eorum Fugite et
abite vehementer in voraginibus
sedete qui habitatis Azor dicit Dominus
Iniit enim contra vos Nabuchodo-
nosor rex Babylonis consilium et cogitavit
adversus vos cogitationes Consurgite
ascendite ad gentem quietam et habi-
tantem confidenter ait Dominus Non ostia
non vectes eis soli habitant Et erunt
cameli eorum in direptionem et multitudo
iumentorum in predam et dispergam eos
in omnem ventum qui sunt attonsi

in elam et ego omnes eos disperdam
immittam super eos ait dominus. Et erit a
fonte ventorum destructa usque in
eternum non manebit ibi vir neque incolet
ea filius hominis. Et factum est verbum domini
ad ieremiam prophetam adversus elam in prin-
cipio regni sedechie regis iuda
dicens. Hec dicit dominus exercituum. Ecce ego
confringam arcum elam et summam for-
titudinis eorum et inducam super elam
quattuor ventos a quattuor plagis celi et
ventilabo eos in omnes ventos istos et non
erit gens ad quam non perveniant profu-
gi elam. Et pavere faciam elam co-
ram inimicis suis et in conspectu que-
rentium animam eorum. Et adducam super eos
malum iram furoris mei dicit dominus. Et
mittam post eos gladium donec consu-
mam eos et ponam solium meum in elam
et perdam inde reges et principes
ait dominus. In novissimis autem diebus re-
verti faciam captivos elam dicit dominus.

Verbum quod locutus est dominus de babilone et de terra **Cap. l.**
chaldeorum in manu ieremie prophete.
Annunciate in gentibus et auditum faci-
te. levate signum predicate et nolite
celare. dicite. Capta est babilon con-
fusus est bel victus est marodach
confusa sunt sculptilia eius superata
sunt ydola eorum. Quoniam ascendit contra
eos gens ab aquilone que ponet terram
eius in solitudinem et non erit qui habi-
tet in ea ab homine usque ad pecus
et moti sunt et abierunt. In diebus
illis et in tempore illo ait dominus venient
filii israel ipsi et filii iuda simul ambu-
lantes et flentes properabunt et dominum
deum suum querentes in syon. Interro-
gabunt viam huc facies eorum venient

et apponentur ad dominum federe sempi-
terno quod nulla oblivione delebitur.
Grex perditus factus est populus meus
pastores eorum seduxerunt eos feceruntque
vagari in montibus. De monte
in collem transierunt obliti sunt cubi-
lis sui. Omnes qui invenerunt comederunt
eos et hostes eorum dixerunt. Non pec-
cabimus pro eo quod peccaverunt domino
decori iustitie et expectationi patrum
eorum domino. Recedite de medio babi-
lonis et de terra chaldeorum egredimini
et estote quasi hedi ante gregem. Quoniam
ecce ego suscito et adducam in babi-
lone congregationem gentium mag-
narum de terra aquilonis et preparabuntur
adversus eam et inde capietur. Sa-
gitta eius quasi viri fortis interfec-
toris non revertetur vacua. Et erit
chaldea in predam omnes vastantes
eam replebuntur ait dominus. Quoniam exul-
tatis et magna loquimini diripien-
tes hereditatem meam. Quoniam effusi estis
sicut vituli super herbam et mugi-
stis ut thauri. Confusa est mater vestra
nimis et adequata pulveri que genuit
vos. Ecce novissima erit in gentibus
et deserta invia et arens. Ab ira
domini non inhabitabitur sed redigetur
tota in solitudinem. Omnis qui transibit
per babilonem stupebit et sibilabit
super universis plagis eius. ~~[illegible]~~
Preparamini contra babilonem
per circuitum. Omnes qui tenditis ar-
cum debellate eam non parcatis iacu-
lis quia domino peccavit. Clamate
adversus eam ubique dedit manum. Ce-
ciderunt fundamenta eius destructi
sunt muri eius. Quoniam ultio domini est
ultionem accipiet de ea sicut fecit
facite ei. Disperdite satorem de babilone

et tenentem falcem in tempore messis a fa-
cie gladii columbe Unusquisque ad
populum suum convertetur et singuli ad terram
suam fugient Grex dispersus israel le-
ones eiecerunt eum primus comedit
eum rex assur iste novissimus exos-
savit eum nabuchadonosor rex babi-
lonis Propterea hec dicit dominus exercituum
deus israel Ecce ego visitabo regem
babilonis et terram eius sicut visita-
vi regem assur et reducam israel ad
habitaculum suum et pascetur carmelum
et basan et in monte effraym et ga-
laad saturabitur anima eius In diebus
illis et in tempore illo ait dominus queretur
iniquitas israel et non erit et peccatum
iuda et non invenietur quoniam propicius
ero eis quos reliquero Super terram
dominancium ascende et super habitatores
eius visita Dissipa et interfice que
post eos sunt ait dominus et fac iuxta
omnia que precepi tibi Vox belli in
terra et contricio magna Quomodo
confractus est et contritus est mal-
leus universe terre Quomodo versa est
in desertum babilon in gentibus Illa-
queavi te et capta es babilon
et nesciebas inventa es et apprehensa
quoniam dominum provocasti Aperuit dominus
thesaurum suum et protulit vasa ire
sue quoniam opus est domino deo exercituum
in terra chaldeorum Venite ad eam
ab extremis finibus Aperite ut exe-
ant qui conculcent eam Tollite de
via lapides et redigite in acervos
et interficite eam nec sit quicquam
reliquum Dissipate universos for-
tes eius descendant in occisionem
Ve eis quia venit dies eorum tempus visi-
tacionis eorum Vox fugiencium et eorum
qui evaserunt de terra babilonis ut

annunciarent in syon ulcionem domini dei
nostri ulcionem templi eius Annuncia-
te in babilone plurimis omnibus qui
tendunt arcum Consistite adversus
eam per gyrum et nullus evadat Reddi-
te ei secundum opus suum iuxta omnia que
fecit facite illi quia contra dominum erec-
ta est adversum sanctum israel Ideo cadent
iuvenes eius in plateis eius et omnes
viri bellatores eius tacebunt in die
illa ait dominus Ecce ego ad te superbe
dicit dominus exercituum quia venit dies tuus
tempus visitacionis tue et cadet superbus
et corruet et non erit qui suscitet
eum Et succendam ignem in urbibus
eius et devorabit omnia in circuitu eius
Hec dicit dominus exercituum Calumpni-
am sustinent filii israel et filii iuda
simul omnes qui ceperunt eos tenent
noluerunt dimittere eos Redemptor eorum
fortis dominus exercituum nomen eius Iudi-
cio defendet causam eorum ut exter-
reat terram et commoveat habi-
tatores babilonis Gladius ad chal-
deos ait dominus et ad habitatores babi-
lonis et ad principes et ad sapien-
tes eius Gladius ad divinos eius
qui stulti erunt Gladius ad fortes
illius qui timebunt Gladius ad equos
eius et ad currus eius et ad omne vulgus
eius quod est in medio eius et erunt qua-
si mulieres Gladius ad thesauros eius
qui diripientur Siccitas super aquas
eius erit et arescent quia terra sculp-
tilium est et in portentis gloriantur Propterea
habitabunt dracones cum fatuis fi-
carüs et habitabunt in ea struciones
et non habitabitur ultra usque ad sempi-
ternum nec extruetur usque ad generacionem
et generacionem Sicut subvertit dominus

Sodomam et Gomorram et vicinas eius
ait Dominus. Non habitabit ibi vir et non in-
colet eam filius hominis. Ecce populus venit
ab aquilone et gens magna et
reges multi consurgent a finibus
terre. Arcum et scutum apprehendent.
Crudeles sunt et immisericordes. Vox
eorum quasi mare sonabit et super equos
ascendent sicut vir paratus ad prelium
contra te filia Babilonis. Audivit
rex Babilonis famam eorum et dissolu-
te sunt manus eius angustia apprehen-
dit eum dolor quasi parturientem.
Ecce quasi leo ascendet de superbia Ior-
danis ad pulcritudinem robustam
quia subito currere faciam eum ad illam.
Et quis erit electus quem preponam
ei. Quis enim similis mei et quis sustine-
bit me. Et quis est iste pastor qui
resistat vultui meo. Propterea audite
consilium Domini quod mente concepit
adversum Babilonem et cogitaciones
eius quas cogitavit super terram Chal-
deorum nisi detraxerint eos parvuli
gregum nisi dissipatum fuerit cum ipsis
habitaculum eorum. A voce captivitatis
Babilonis commota est terra et
clamor inter gentes auditus est. Ca. li.

Hec dicit Dominus. Ecce suscitabo
super Babilonem et super habitato-
res eius qui cor suum levaverunt
contra me quasi ventum pestilentem
et mittam in Babilonem ventilatores
et ventilabunt eam et demolientur
terram eius quoniam venerunt super eam un-
dique in die afflictionis eius. Non habita-
bit qui tendat arcum suum et non ascen-
det loricatus. Nolite parcere iuvenibus
eius et interficite omnem miliciam eius
et cadent interfecti in terra Chaldeorum

et vulnerati in regionibus eius quoniam non
fuit viduatus Israel et Iuda a Domino deo
suo Domino exercituum. Terra autem eorum
repleta est delicto a sancto Israel. Fugite
de medio Babilonis et salvet unus-
quisque animam suam. Nolite tacere super
iniquitatem eius quoniam tempus est ultionis
eius Domino vicissitudinem ipse retribu-
et ei. Calix aureus Babilon in — Calix
manu Domini inebrians omnem terram
de vino eius biberunt omnes gentes
et ideo commote sunt. Subito cecidit
Babilon et contrita est. Ululate super
eam. Tollite resinam ad dolorem eius
si forte sanetur. Curavimus Babi-
lonem et non est curata. Derelinquamus
eam et eamus unusquisque in terram
suam quoniam pervenit usque ad celos iudi-
cium eius et elevatum est usque ad nu-
bes. Protulit Dominus iusticias nostras.
Venite et narremus in Syon opus Domini
dei nostri. Acuite sagittas implete
pharetras. Suscitavit Dominus spiritum
regum Medorum et contra Babilonem
mens eius ut perdat eam quoniam ultio
Domini est. Ultio templi sui est. Rex me-
dorum contra Babilonem a Domino suscita-
tus est. Super muros Babilonis le-
vate signum augete custodiam le-
vate custodes preparate insidias quia
cogitavit Dominus et fecit quodcumque
locutus est contra habitatores Babi-
lonis. Que habitas super aquas multas
locuples in thesauris venit finis
tuus pedalis precisionis tue. Iuravit
Dominus exercituum per animam suam quoniam reple-
bo te hominibus quasi bruco et super te
celeuma vocabitur. Qui fecit terram
in fortitudine sua et preparavit orbem
in sapiencia sua et prudencia sua ex-
tendit celos dante eo vocem

multiplicantur aque in celo qui le-
uat nubes ab extremo terre fulgu-
ra in pluuiam fecit et produxit uen-
tum de thesauris suis stultus
factus est omnis homo a scientia confusus
est omnis conflator in sculptili quia
mendax conflatio eius non est
spiritus in eis uana sunt opera et ri-
su digna in tempore visitationis sue
peribunt non sicut hec pars iacob
quia qui fecit omnia ipse est et israel
sceptrum hereditatis eius dominus exerci-
tuum nomen eius collidis tu mihi
vasa belli et ego collidam in te gen-
tes et disperdam in te regna et colli-
dam in te equum et equitem eius et col-
lidam in te currum et ascensorem eius
et collidam in te virum et mulierem
et senem et puerum et iuuenem
et virginem et collidam in te pastorem
et gregem eius et collidam in te agri-
colam et iugales eius et collidam
in te duces et magistratus et reddam
babiloni et cunctis habitatoribus chal-
dee omne malum suum quod fecerunt
in syon in oculis meis ait dominus
ecce ego ad te mons pestifer ait
dominus qui corrumpis vniuersam terram
et extendam manum meam super te et
euoluam te de petris et dabo te in
montem combustionis et non tollent
de te lapidem in angulum et lapidem
in fundamentum sed perditus in eternum
eris ait dominus leuate signum in terra
clangite buccina in gentibus sanctifica-
te super eam gentes annunciate con-
tra illam ararat ~~gentibus~~ regibus
menni et aschenez numerate con-
tra eam thaphsar adducite equum
quasi bruchum aculeatum sancti-
ficate contra eam gentes reges medie

et duces eius et vniuersos magistratus
eius cunctamque terram potestatis eius et
commouebitur terra et turbabitur
quia euigilabit contra babilonem
cogitatio domini ut ponat terram ba-
bilonis desertam et inhabitabilem cessa-
uerunt fortes babilonis a prelio ha-
bitauerunt in presidiis deuoratum est
robur eorum facti sunt quasi mulieres
incensa sunt tabernacula eius contriti
sunt vectes eius currens obuiam
currenti veniet et nuntius obuius nun-
cianti ut annunciet regi babilo-
nis quia capta est ciuitas eius a sum-
mo usque ad summum et vada preoccu-
pata sunt et paludes incense sunt
igni et viri bellatores conturba-
ti sunt quia hec dicit dominus exercituum
deus israel filia babilon quasi area
tempus triture eius adhuc mo-
dicum et veniet tempus messionis
eius comedit me deuorauit me
~~quasi vas inane~~ nabuchodonosor rex
babilonis reddidit me quasi vas inane
absorbuit me quasi draco repleuit
ventrem suum teneritudine mea et eie-
cit me iniquitas aduersum me et caro
mea super babilonem dicit habitatio
syon et sanguis meus super habita-
tores chaldee dicit ierusalem propterea hec
dicit dominus ecce ego iudicabo cau-
sam tuam et desertum faciam mare eius
et siccabo venam eius et erit babilon
in tumulos habitatio draconum stupor
et sibilus eo quod non sit habitator si-
mul ut leones rugient excutient
comas velut catuli leonum in ca-
lore eorum ponam potus eorum et inebri-
abo eos ut sopiantur et dormiant
sompnum sempiternum et non consurgent

dicit dns Deducam eos qi agnos
ad victimam qi arietes cu hedis
Quo capta e sesach et copfensa
e inclita univ'se tre quo fca e
in stupore babilon int' gentes
Ascendit sup babilone mare mul
titudie fluctuu eius operta e Facte
sut civitates eius in stupore terra
inhitabilis et deserta terra in qua
nullus habitet nec transeat p ea filius
hois Et visitabo sup bel in babi
lone et eiciam quod absorbuerat
de ore eius et no confluent ad eu
ultra gentes Siquidem et murus
babilonis corruet Egredimini de
medio eius ppls meus ut salvet
unusquisq aiam suam ab ira furo
ris dni et ne forte mollescat cor
vrm et timeatis auditu q audie
tur in terra Et veniet in anno audi
tio et post hunc annu iniquitas et au
ditio in terra et dnator sup dnatore
Propterea ecce dies veniunt et visita
bo sup sculptilia babilonis et ois
terra eius confundet' et univ'si inter
fecti eius cadent in medio eius Et
laudabut sup babilone celi et
terra et mare et oia que in eis sut
Quia ab aquilone venient ei pdo
nes ait dns Et quo fecit babilo
ut caderent occisi in isrl sic de ba
bilone cadent occisi sup univ'sa
terra Qui fugistis gladiu venite
nolite stare Recordamini pcul dni
et ierlm ascendat sup cor vrm
Confusi sumus qm audivimus obp
briu operuit ignominia facies nos
tras q venerut alieni sup scificatione
domus dni Propterea ecce dies veniunt
ait dns et visitabo sup sculptilia
babilonis et in omni terra eius mugient
vulnerati Si ascenderit babilon
in celu et firmaverit in excelso ro
bur suu a me venient vastatores
eius ait dns Vox clamoris de ba
bilone et contritio magna de terra
chaldeor qm vastavit dns babi
lonem et pdidit ex ea voce mag
na et sonabut fluctus eor qsi
aque multe Dedit sonitu vox eor
qz venit sup ea id est sup babilone
pdo Et apphensi sut fortes eius
et emarcuit arcus eor qz fort
fortis ultor dns reddens retri
buet Et inebriabo pncipes eius
et sapientes eius et duces eius et magistratus
eius et fortes eius et dormient
sopnu sempiternu et no expergis
centur ait rex dns exercituu no
men illi Hec dicit dns exercituu Murus
babilonis ille fortissimus suffossi
one suffodietur et porte eius ex
celse igne comburent et labores
ppolor ad nichilu et gentiu in igne
erunt et disspibunt Verbu quod pre
cepit Jeremias ppha Saraie filio
nerie filii maasie cu pgeret cum
Sedechia rege in babilone in an
no quarto regni eius Saraias
aut erat princeps pphetie et scripsit
Jeremias omne malu qd venturu erat
sup babilone in libro uno oia
verba hec que scripta sut cont babi
lonem Et dixit Jeremias ad Sara
yam Cu veneris in babilone et
videris et legeris oia verba hec dices
Dne tu locutus es cont locu istu
ut disperderes eu ne sit qui in eo ha
bitet ab hoie usq ad pecus et sit
ppetua solitudo Cuq compleveris

lege librum istum ligabis ad eum lapi
dem et proicies illum in medium eufra
ten et dices Sic submergetur babi
lon et non consurget a facie afflic
tionis quam ego adduco super eam et
dissoluetur Hucusque verba Jeremie

C LII

Filius xx et unius annorum
erat sedechias cum regnare
cepisset et xi annis regnavit in ierusalem
et nomen matris eius amithal fi
lia ieremie de lobna Et fecit ma
lum in oculis domini iuxta omnia que fecerat
ioachim quoniam furor domini erat in ierusalem
et in iuda usque quo proiceret eos a fa
cie sua Et recessit sedechias a
rege babilonis Factum est autem in anno
nono regni eius in mense decimo decima
die mensis venit nabuchodonosor
rex babilonis ipse et omnis exercitus
eius adversum ierusalem et obsederunt eam
Et edificaverunt contra eam munitiones
in circuitu eius et fuit civitas obsessa
usque ad undecimum annum regni se
dechie Mense autem quarto nona die
mensis obtinuit fames civitatem
et non erant alimenta populo terre et di
rupta est civitas et omnes viri bel
latores eius fugerunt et exierunt
de civitate nocte per viam porte que
est inter duos muros et ducit ad or
tum regis chaldeis obsidentibus urbem
in gyro et abierunt per viam que ducit in
heremum Persecutus est autem exercitus
chaldeorum regem Et apprehenderunt
sedechiam in deserto quod est iuxta
iericho et omnis comitatus eius dif
fugit ab eo Cumque comprehendissent
regem adduxerunt eum ad regem babi
lonis in reblatha que est in terra emath
et locutus est ad eum iudicia Et iugu
lavit rex babilonis filios sedechie

in oculis eius Sed et omnes principes
iuda occidit in reblatha et oculos
sedechie eruit et vinxit eum compe
dibus et adduxit in babilonem et
posuit eum in domo carceris usque
ad diem mortis eius In mense autem
quinto decima die mensis ipse est annus
xix nabuchodonosor regis babilonis
venit nabuzardan princeps militie
qui stabat coram rege babilonis in ierusalem
et incendit domum domini et domum re
gis et omnes domos ierusalem et omnem
domum magnam igne combussit et
totum murum ierusalem per circuitum de
struxit cunctus exercitus chalde
orum qui erat cum magistro militie De pau
peribus autem populi et de reliquo vulgo
quod remanserat in civitate et de
perfugis qui perfugerant ad regem
babilonis et ceteros de multitudine
transtulit nabuzardan princeps mi
litie De pauperibus vero terre reliquit
nabuzardan vinitores et agrico
las Columpnas quoque ereas que erant
in domo domini et bases et mare eneum
quod erat in domo domini confregerunt
chaldei et tulerunt omne es eorum
in babilonem et lebetes et creagras
et psalteria et fialas et mortari
ola et omnia vasa erea que in ministerio
fuerant tulerunt et ydrias et thy
miamateria et urceos et pelves
et candelabra et ciathos Quot
aurea et quot argentea tulit
magister militie et columpnas duas et
mare unum et vitulos xii ereos
qui erant sub basibus quas fecerat
rex salomon in domo domini Non erat
pondus eris omnium vasorum horum
De columpnis autem xviii cubitorum

altitudis erat in columna una et funiculus xii cubitorum circuibat eam porro grossitudo eius iiii digitorum et intrinsecus cava erat et capitella super utrumque erant. Altitudo capitelli unius quinque cubitorum et reciacula et malagranata xcvi dependentia. Et omnia malagranata retiaculis circumdabantur. Et tulit magister milicie Sarayam sacerdotem primum et Sophoniam sacerdotem secundum et tres custodes vestibuli. Et de civitate tulit eunuchum unum qui erat prepositus super viros bellatores et vii viros de hiis qui videbant faciem regis qui inventi sunt in civitate et scribam principem militum qui probabat tyrones et lx viros de populo terre qui inventi sunt in medio civitatis. Et tulit eos Nabuzardan princeps milicie et duxit eos ad regem Babilonis in Reblatha et ibi percussit eos rex Babilonis et interfecit et translatus est Iuda de terra sua. Iste est populus quem transtulit Nabuchodonosor rex Babilonis in anno septimo Iudeos tria milia et viginti tres. In anno xviii Nabuchadonosor transtulit de Ierusalem animas octingentas xxx duas. In anno vicesimo tercio Nabuchadonosor transtulit Nabuzardan magister milicie Iudeorum animas septingentas xlv. Omnes ergo anime iiii milia sexcente. Et factum est in xxxvii anno transmigrationis Ioachim regis Iude xii mense vicesima quinta die mensis elevavit Evilmerodach rex Babilonis ipso primo anno regni sui caput Ioachim regis Iude et eduxit eum de domo carceris et locutus est ei bona et posuit thronum eius super thronos regum qui erant post se in Babilone et mutavit vestimenta carceris eius et comedebat panem coram eo cunctis diebus vite sue et cibaria eius perpetua dabantur ei a rege Babilonis statuta per singulos dies usque ad diem mortis sue cunctis diebus vite eius. Et factum est postquam in captivitatem ductus est Israel et Ierusalem deserta est sedit Ieremias flens et planxit lamentatione hac in Ierusalem et amaro animo suspirans et eiulans ait.

Incipit liber Trenorum Ieremie
Capitulum primum. Aleph

Quomodo sedet sola civitas plena populo facta est quasi vidua domina gentium princeps provinciarum facta est sub tributo. Beth. Plorans ploravit in nocte et lacrime eius in maxillis eius non est qui consoletur eam ex omnibus caris eius omnes amici eius spreverunt eam et facti sunt ei inimici. Gimel. Migravit Iuda propter afflictionem et multitudinem servitutis habitavit inter gentes nec invenit requiem. Omnes persecutores eius apprehenderunt eam inter angustias. Deleth. Vie Syon lugent eo quod non sint qui veniant ad sollempnitatem. Omnes porte eius destructe sacerdotes eius gementes virgines eius squalide et ipsa oppressa amaritudine. He. Facti sunt hostes eius in capite inimici illius locupletati sunt quia Dominus locutus est super eam propter multitudinem iniquitatum eius parvuli eius ducti sunt in captivitatem ante faciem tribulantis. Vau. Et egressus

est a filia syon oīs decor eius
facti sūt pncipes eius velud ari
etes nō inveniētes pascua et
abierūt absq fortitudīe ante
faciē subsequētis Zay Recor
data ē ierlm dieꝝ afflictiōis
sue ꝫ pvaricatiōis ꝫ oīm desid
rabiliū suoꝝ que habuerat a die
bus atiquis cū caderet pplus eius
ī manu hostili ꝫ nō esset auxili
ator viderūt eā hostes ꝫ derise
rūt sabba eius Heth Pccām pc
cavit ierlm ꝑpterea instabilis fca
est omēs qui glorificabāt eā spre
verūt illā quia viderūt ignomi
niā eius ipa aūt gemēs ꝫ cōver
sa ē retrorsū Theth Sordes
eius in pedibus eius nec recor
data ē finis sui deposita ē vehe
mēt nōn habēs consolatorem
Vide dne afflictioꝫ meā qm er
tus ē inimicus meus Joth Ma
nū suā misit hostis ad oīa desi
derabilia eius quia vidit gētes
ingressas sctuariū suū de quibꝫ
pceperas ne intrarēt eccām tuā
Caph Oīs pplus eius gemens
et querēs panē dederūt pciosa
queq pro cibo ad refocillandā
aīaꝫ Vide dne et cōsidera qm
facta sū vilis Lameth O vos
omēs qui transitis ꝑ via attēdite
et videte si ē dolor sicut dolor
meus qm vindemiauit me ut
locutus ē dns in die ire furoris
sui Mem De excelso misit ig
nē in ossibus meis ꝫ erudivit
me ꝫ expandit rethe pedibus
meis convertit me retrorsū po

suit me desolatā tota die mero
re confectā Nun Vigilauit iugū
iniqtatū meaꝝ ī manu eius
convolute sūt et iposite collo meo
Infirmata ē virtus mea dedit me
dns in manu de qua nō potero
surgere Sameth Abstulit oēs
magnificos meos dns de medio
mei Vocavit adusū me tps ut cō
tereret electos meos Torcular
calcavit dns virgini filie iuda Ain
Ideo ego plorans ꝫ oculus meus
deducēs aquā qꝛ loge fcūs ē a me
consolator cōvertēs aīaꝫ meaꝫ
Facti sūt filii mei pditi qm in
valuit inimicus Phe Expandit
syon manus suas nō est q cō
soletur eā Mandavit dns adū
sū iacob in circuitu eius hostes eius
Facta ē ierlm qsi polluta men
struis inter eos Sade Justus
ē dns quia os eius ad iracūdiā
provocavi Audite obsecro vniūi
si ppli et videte dolorē meum
virgines mee et iuvenes mei
abierūt ī captivitatē Coph Vo
cavi amicos meos ꝫ ipi deceperūt
me sacerdotes mei et senes
mei ī vrbe cōsumpti sūt qꝛ que
sierūt cibū sibi ut refocillarēt
aīas suas Res Vide dne qm
tribulor venter meus cōturba
tus ē subvsū ē cor meū ī me
metipo qm amaritudīe plena
sū Foris interficit gladius et
domi mors silis est Syn Au
dierūt qꝛ ingemisco ego ꝫ nō
ē q cōsoletur me Oēs inimi
ci mei audierūt malū meum
letati sūt qm tu fecisti Adduxisti

diem consolationis et fient similes
mei Thau Ingrediatur omne malum
eorum coram te et vindemia eos
sicut vindemiasti me propter iniquita
tes meas Multi enim gemitus
mei et cor meum merens Aleph
Quomodo obtexit caligine
in furore suo dominus filiam C. ii
syon proiecit de celo in terram inclita
israel et non est recordatus scabel
li pedum suorum in die furoris sui
Beth Precipitavit dominus nec pepercit
omnia speciosa iacob destruxit
in furore suo municiones virginis
iuda deiecit in terram polluit reg
num et principes eius Gimel Con
fregit in ira furoris sui omne
cornu israel avertit retrorsum dex
teram suam a facie inimici et suc
cendit in iacob quasi ignem flamme
devorantis in gyro Deleth Teten
dit arcum suum quasi inimicus firmavit
dexteram suam quasi hostis et occidit omne
quod pulcrum erat visu in taberna
culo filie syon effudit quasi ignem
indignacionem suam He Factus est dominus
velud inimicus precipitavit israel preci
pitavit omnia menia eius dissipavit muni
ciones eius et replevit in filia iu
da humiliatum et humiliatam Vau Et dis
sipavit quasi ortum tentorium suum demo
litus est tabernaculum suum Obli
vioni tradidit dominus in syon festivi
tatem et sabbatum in obprobrium et indig
nacionem furoris sui regem et sacer
dotem Zay Repulit dominus altare suum
maledixit sanctificacioni sue Tradi
dit in manus inimici muros turrium
eius Vocem dederunt in domo domini
sicut in die sollempni Heth Cogitavit
dominus dissipare murum filie syon te
tendit funiculum suum et non avertit
manum suam a perdicione Luxitque an
temurale et murus pariter dissipa
tus est Teth Defixe sunt in terram por
te eius perdidit et contrivit vectes
eius et reges eius et principes eius
In gentibus non est lex et prophete eius
non invenerunt visionem a domino Ioth
Sederunt in terra conticuerunt senes
filie syon consperserunt cinere capita
sua accincti sunt ciliciis Abiecerunt
in terram capita sua virgines iherusalem ac
cincte sunt ciliciis Abiecerunt in terram
capita sua virgines iuda Caph Defe
cerunt pre lacrimis oculi mei contur
bata sunt viscera mea effusum est in
terra iecur meum super contricione filie
populi mei cum deficeret parvulus et lac
tens in plateis oppidi Lamech
Matribus suis dixerunt Ubi est tri
ticum et vinum cum deficerent quasi vulne
rati in plateis civitatis cum exala
rent animas suas in sinum matrum suarum
Mem Cui comparabo te vel cui assimila
bo te filia iherusalem Cui adequabo te
et consolabor te virgo filia syon
Magna est enim velut mare contricio
tua quis medebitur tui Nun Prophe
te tui viderunt tibi falsa et stulta
nec aperiebant iniquitatem tuam ut te ad
penitenciam provocarent Viderunt autem tibi
assumptiones falsas et eiectiones
Samech Plauserunt super te manibus
transeuntes per viam sibilaverunt et
moverunt caput suum super filiam
iherusalem Hec est urbs dicentes per
fecti decoris gaudium universe terre
Ain Aperuerunt super te os suum omnes
inimici tui sibilaverunt et fremue
runt dentibus suis et dixerunt De
vorabimus eam En ista est dies qua

expectabamus invenimus et vidimus
Phe Fecit dominus que cogitavit complevit
sermonem suum quem preceperat a diebus
antiquis destruxit et non pepercit
et letificavit super te inimicum et exal
tavit cornu hostium tuorum Sade
Clamavit cor eorum ad dominum super
muros filie Syon deduc quasi tor
rentem lacrimas per diem et noctem
non des requiem tibi neque taceat
pupilla oculi tui Coph Consurge
lauda in nocte in principio vigi
liarum effunde sicut aquam cor tuum
ante conspectum domini leva ad eum ma
nus tuas pro animabus parvulorum tuorum
qui fame perierunt in capite omnium
compitorum Res Vide domine et considera
quem vindemiaveris ita Ergo ne
comedent mulieres fructum suum
parvulos ad mensuram palme Si
occiditur in sanctuario domini sacer
dos et propheta Syn Jacuerunt in terra
foris puer et senex virgines mee
et iuvenes mei ceciderunt in gla
dio Interfecisti eos in die furoris
tui percussisti nec misertus es Tau
Vocasti quasi ad diem sollempnem qui
terrerent me de circuitu et non fuit
in die furoris domini qui effugeret et re
linqueretur Quos educavi et enu
trivi inimicus meus consumpsit eos
Ego vir videns Aleph Cum
paupertatem meam in virga
indignationis eius Aleph Me
minavit et adduxit in tenebras
et non in lucem Aleph Tantum in
me vertit et convertit manum suam
tota die Beth Vetustam fecit car
nem meam et pellem meam contrivit
omnia ossa mea Beth Edificavit
in gyro meo et circumdedit me felle
et labore Beth In tenebrosis col
locavit me quasi mortuos sempi
ternos Gymel Circumedificavit adver
sum me ut non egrediar aggra
vavit compedem meum Gymel Sed et
cum clamavero et rogavero exclu
sit orationem meam Gymel Conclusit
vias meas lapidibus quadris
semitas meas subvertit Deleth
Ursus insidians factus est mihi leo in
absconditis Deleth Semitas
meas subvertit et confregit me po
suit me desolatam Deleth Teten
dit arcum suum et posuit me quasi
signum ad sagittam He Misit in
renibus meis filias pharetre
sue He Factus sum in derisum om
ni populo meo canticum eorum tota die
He Replevit me amaritudinibus
inebriavit me absinthio Vau Con
fregit ad numerum dentes meos Ci
bavit me cinere Vau Et repulsa
est anima mea oblitus sum bonorum
Vau Et dixi Periit finis meus
et spes mea a domino Zay Recordare
paupertatis et transgressionis mee
absinthii et fellis Zay Memoria
memor ero et tabescet in me anima
mea Zay Hec recolens in corde
meo in deo sperabo Heth Miseri
cordie domini multe quia non sumus
consumpti quia non defecerunt mise
rationes eius Heth Novi diluculo
multa est fides tua Heth Pars
mea dominus dixit anima mea propterea
expectabo eum Thet Bonus
est dominus sperantibus in eum anime que
renti illum Thet Bonum est prestola
ri cum silentio salutare dei Thet
Bonum est viro cum portaverit iugum
domini ab adolescentia sua Joth

Sedebit solitarius et tacebit quia levavit se super se. **Joth** Ponet in pulvere os suum si forte sit spes. **Joth** Dabit percucienti se maxillam saturabitur obprobriis. **Caph** Quia non repellet in sempiternum dominus. **Caph** Quia si abiecit et miserebitur secundum multitudinem miseracionum suarum. **Caph** Non enim humiliavit ex corde suo et abiecit filios hominum. **Lameth** Ut contereret sub pedibus suis omnes vinctos terre. **Lameth** Ut declinaret iudicium viri in conspectu vultus altissimi. **Lameth** Ut perverteret hominem in iudicio suo dominus ignoravit. **Mem** Quis est iste qui dixit ut fieret domino non iubente. **Mem** Ex ore altissimi non egredientur nec bona nec mala. **Mem** Quid murmuravit homo vivens vir pro peccatis suis. **Nun** Scrutemur vias nostras et queramus et revertamur ad dominum. **Nun** Levemus corda nostra cum manibus ad dominum in celos. **Nun** Nos inique egimus et ad iracundiam provocavimus ideo tu inexorabilis es. **Samech** Operuisti in furore et percussisti nos occidisti nec pepercisti. **Samech** Opposuisti nubem tibi ne transeat oracio. **Samech** Eradicacionem et abieccionem posuisti me in medio populorum. **Phe** Aperuerunt super nos os suum omnes inimici mei. **Phe** Formido et laqueus facta est nobis vaticinacio et contricio. **Phe** Divisiones aquarum deduxit oculus meus in contricione filie populi mei. **Ayn** Oculus meus afflictus est nec tacuit eo quod non esset requies. **Ayn** Donec respiceret et videret dominus de celis. **Ayn** Oculus meus depredatus est animam meam in cunctis filiabus urbis mee. **Sade** Venacione ceperunt me quasi avem inimici mei gratis. **Sade** Lapsa est in lacum vita mea et posuerunt lapidem super me. **Sade** Inundaverunt aque super caput meum dixi perii. **Coph** Invocavi nomen tuum domine de lacu novissimo. **Coph** Vocem meam audisti ne avertas aurem tuam a singultu meo et clamoribus. **Coph** Appropinquasti in die qua invocavi te dixisti ne timeas. **Res** Iudicasti domine causam anime mee redemptor vite mee. **Res** Vidisti domine iniquitatem eorum adversum me iudica iudicium meum. **Res** Vidisti omnem furorem universas cogitaciones eorum adversum me. **Syn** Audisti obprobrium eorum domine omnes cogitaciones eorum adversum me. **Syn** Labia insurgencium michi et meditaciones eorum adversum me tota die. **Syn** Sessionem eorum et resurreccionem eorum vide ego sum psalmus eorum. **Thav** Reddes eis vicem domine iuxta opera manuum suarum. **Thav** Dabis eis scutum cordis laborem tuum. **Thav** Persequeris eos in furore tuo et conteres eos sub celis domine.

Aleph **Cap iiii**

Quomodo obscuratum est aurum mutatus est color optimus dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum. **Beth** Filii syon inclyti et amicti auro primo quomodo reputati sunt in vasa testea opus manuum figuli. **Gymel** Sed et lamie nudaverunt mammas suas lactaverunt catulos suos filia populi mei crudelis quasi strucio in deserto. **Deleth** Adhesit lingua lactentis

ad palatum eius in siti persecuti sunt pete
runt panem et non erat qui frangeret eis
He Qui vescebantur voluptuose
interierunt qui nutriebantur in
croceis amplexati sunt stercora Vau
Et maior effecta est iniquitas filie
populi mei peccato sodomorum que subversa
sa est in momento et non ceperunt
in ea manus Zay Candidiores
nazarei eius nive nitidiores
lacte rubicundiores ebore antiquo
saphiro pulchriores heth Deni
grata est super carbones facies eorum
et non sunt cogniti in plateis ad
hesit cutis eorum ossibus aruit
et facta est quasi lignum Teth Melius
fuit occisis gladio quam interfectis
fame quoniam isti extabuerunt con
sumpti ab sterilitate terre Ioth
Manus mulierum misericordium cox
erunt filios suos facti sunt cibus earum
in contritione filie populi mei Caph
Complevit dominus furorem suum effu
dit iram indignationis sue et succen
dit dominus ignem in syon et devoravit
fundamenta eius Lameth Non
crediderunt reges terre et universi
habitatores orbis quia ingrederetur
hostis et inimicus per portas ierusalem
Mem Propter peccata prophetarum eius
et iniquitates sacerdotum eius qui hec
omnia contigerunt qui effuderunt in me
dio sanguinem iustorum Nun Erra
verunt ceci in plateis polluti sunt
sanguine cumque ingredi non possent
tenuerunt lacinias suas Sameth
Recedite polluti clamaverunt eis
recedite abite nolite tangere Iur
gati quippe sunt et commoti dixerunt

inter gentes non addet ultra ut ha
bitet in eis Phe Facies domini divisit
eos non addet ut respiciat eos
Ayn Facies sacerdotum non erube
runt neque senum misti sunt Phe Cum
adhuc subsistemus defecerunt
oculi mei ad auxilium nostrum vanum
cum respiceremus attenti ad gentem
que salvare nos non poterat Sade
Lubricaverunt vestigia nostra in iti
nere platearum nostrarum appropinquavit
finis noster completi sunt dies nostri
quia venit finis noster Coph Velociores
fuerunt persecutores nostri aquilis
celi super montes persecuti sunt nos
in deserto insidiati sunt nobis Res
Spiritus oris nostri christus dominus captus
est in peccatis nostris cui diximus In
umbra tua vivemus in gentibus
Sen Gaude et letare filia edom
que habitas in terra hus ad te quoque
perveniet calix inebriaberis atque
nudaberis Thav Completa est
iniquitas tua filia syon non addet
ultra ut transmigret te visita
bit iniquitatem tuam filia edom
discooperiet peccata tua Oratio Ieremie
Recordare domine quid Capitulum v
accidit nobis intuere et
respice obprobrium nostrum Hereditas
nostra versa est ad alienos domos
nostre ad extraneos Pupilli facti
sumus absque patre matres nostre
quasi vidue Aquam nostram pecunia
bibimus ligna nostra precio compa
ravimus Cervicibus nostris minaba
mur et lassis non dabatur requies
Egipto dedimus manum et assiriis
ut saturaremur pane Patres nostri

peccaverunt et non sunt et nos iniqui-
tates eorum portavimus. Servi domi-
nati sunt nostri: non fuit qui redimeret de
manu eorum. In animabus nostris affere-
bamus panem nobis a facie gla-
dii in deserto. Pellis nostra quasi cliba-
nus exusta est a facie tempestatum
famis. Mulieres in Syon humilia-
verunt et virgines in civitatibus iuda.
Principes manu suspensi sunt: et fa-
cies senum non erubuerunt. Adoles-
centibus impudice abusi sunt: et pu-
eri in ligno corruerunt. Senes de
portis defecerunt: iuvenes de cho-
ro psallentium. Defecit gaudium
cordis nostri: versus est in luctum cho-
rus noster. Cecidit corona capitis
nostri: Ve nobis quia peccavimus.
Propterea mestum factum est cor nostrum: ideo
contenebrati sunt oculi nostri. Propter
montem Syon quia disperiit: vulpes
ambulaverunt in eo. Tu autem domine in
eternum permanebis: et solium tuum in
generatione et generationem. Quare in perpe-
tuum oblivisceris nostri: derelinques
nos in longitudine dierum. Converte
nos domine ad te et convertemur: inno-
va dies nostros sicut a principio. Sed proi-
ciens repulisti nos: iratus es con-
tra nos vehementer. Incipit

prologus in Baruch.

Liber iste qui baruch nomine
prenotatur in hebreo canone
non habetur: sed tantum in
editione vulgata. Similiter et
epistola Ieremie. Propter noticiam autem
legentium hic scripta sunt: quia
multa de Christo novissimisque tem-
poribus indicant. Incipit liber

Baruch Cap. 1

Et hec verba libri
que scripsit baruch filius
neerie filii maasie filii se-
dechie filii sedei filii helchie in
babilonia. In anno quinto in septima
die mensis: in tempore quo ceperunt chal-
dei ierusalem et succenderunt eam igni.
Et legit baruch verba libri huius
ad aures iechonie filii ioachim
regis iuda. Et ad aures universi
populi venientis ad librum: et ad aures
potentium filiorum regum: et ad aures
presbiterorum: et ad aures populi a minimo
usque ad maximum eorum omnium habitan-
tium in babilonia et ad flumen sudi.
Qui audientes plorabant et ieiu-
nabant et orabant in conspectu domini.
Post hec autem decreverunt ut colli-
gerent pecuniam omnes iudei constituti
secundum quod potuisset unusquisque in
veniem. Et collegerunt pecuniam: et
miserunt in ierusalem ad Ioachim filium
helchie filii salon sacerdotem et
ad reliquos sacerdotes et ad omnem
populum qui inventi sunt cum eo in ierusalem:
cum acciperent vasa templi domini
que ablata fuerant de templo domini
revocare in terram iuda decima die
mensis sivan. Vasa argentea que
fecit Sedechias filius Iosie rex
Iuda postquam cepisset nabuchodono-
sor rex babilonis Iechoniam et
principes et potentes et populum terre
ab ierusalem et duxit eos in babilonem
vinctos. Et dixerunt. Ecce misimus
ad vos pecuniam de quibus emite
holocaustomata et thus et facite
manna et offerte pro peccato ad aram

dni nri et orate pro vita nabucho-
donosor regis babilonie et pro vi-
ta baltasar filii eius ut sint di-
es ipsorum sicut dies celi super terram
et ut det dns virtutem nobis et illu-
minet oculos nros ut vivamus
sub umbra nabuchodonosor regis ba-
bilonis et sub umbra baltasar
filii eius et serviamus eis multis
diebus et inveniamus gratiam in conspectu
eorum. Et pro nobis ipsis orate ad
dnm deum nrm quia peccavimus
dno deo nro et non est aversus furor
eius a nobis usque in hunc diem. Et le-
gite librum istum quem misimus ad
vos recitari in templo dni in die
sollempni et in die oportuno et dicetis
Dno deo nro iusticia. Nobis autem
confusio faciei nre sicut dies
hec omni iuda et habitantibus in ierusalem
regibus nris et principibus nris
et sacerdotibus nris et prophetis
nris et patribus nris. Peccavimus
ante dnm deum nrm et non credidimus
diffidentes in eum et non fuimus sub-
iectibiles illi et non obaudivimus
vocem dni dei nri ut ambularemus
in mandatis eius que dedit nobis
a die qua eduxit patres nros de
terra egipti usque in hunc diem. Eram-
mus incredibiles ad dnm deum
nrm et dissipati recessimus ne au-
diremus vocem ipsius et adheserunt
nobis multa mala et maledictiones
que constituit dns moisi servo
suo qui eduxit patres nros de terra
egipti dare nobis terram fluentem
lac et mel sicut est hodierna die
et non audivimus vocem dni dei nostri

secundum omnia verba prophetarum quos misit
ad nos et abivimus unusquisque in
sensu cordis nri maligni operari
diis alienis facientes mala
ante oculos dni dei nostri

Cap. ii.

Propter quod statuit dns
deus nr verbum suum quod locu-
tus est ad nos et ad iudices nros
qui iudicaverunt in israel et ad reges
nros et ad principes nros et ad viros
israel et iuda ut adduceret dns super
nos magna mala que non sunt
facta sub celo quemadmodum facta sunt
in ierusalem secundum que scripta sunt in
lege moisi ut manducaret homo
carnes filii sui et carnes filie
sue. Et dedit illos sub manu
regum omnium qui sunt in circuitu
nro in improperium et in desolationem in
omnibus populis in quibus nos dis-
persit dns. Et facti sumus subtus
et non super quia peccavimus dno
deo nro non obaudiendo vocem
ipsius. Dno deo iusticia. Nobis
autem et patribus nris confusio faci-
ei sicut dies hec quia locutus est dns
super nos omnia mala hec que vene-
runt super nos et non sumus deprecati
faciem dni dei nri ut reverteremur
unusquisque nrm a viis nris pes-
simis. Et vigilavit dns in malis
et adduxit ea super nos quia iustus
est dns in omnibus operibus suis que
mandavit nobis et non audivimus
vocem ipsius ut iremus in preceptis dni
que dedit ante faciem nram. Et nunc
dne deus israel qui eduxisti populum
tuum de terra egipti in manu valida

et in signis et in portentis et in ma-
gnis et virtute tua magna et in bra-
chio excelso et fecisti tibi nomen
sicut dies ista. Peccavimus impie
egimus inique gessimus domine deus
noster in omnibus iusticiis tuis. Avertatur
ira tua a nobis quia derelicti sumus
pauci inter gentes ubi dispersisti nos.
Exaudi domine preces nostras et orationes
nostras et educ nos propter te et da nobis
invenire graciam ante faciem eorum qui
nos abduxerunt ut sciat omnis terra
quia tu es dominus deus noster et quia nomen
tuum invocatum est super israel et super
genus ipsius. Respice domine de domo
sancta tua in nos et inclina aurem tuam
et exaudi. Aperi oculos tuos et vide
quia non mortui qui sunt in inferno
quorum spiritus acceptus est a visceri-
bus suis dabunt honorem et iustificati-
onem domino sed anima que tristis est super
magnitudine mali et incedit curva
et infirma et oculi deficientes et
anima esuriens dat tibi gloriam et
iusticiam domino quia non secundum iusticias
patrum nostrorum nos fundimus preces
ante conspectum tuum domine deus noster
sed quia misisti iram tuam et furorem
tuum super nos sicut locutus es in
manu puerorum tuorum prophetarum dicens:
Sic dicit dominus: Inclinate humerum
vestrum et cervicem vestram et opera faci-
te regi babilonis et sedebitis in terra
quam dedi patribus vestris. Quod si non
feceritis nec audieritis vocem domini
dei vestri operari regi babilonis defec-
tionem faciam de civitatibus iuda
et a foris ierusalem et auferam a vobis
vocem iocunditatis et vocem gaudii
et vocem sponsi et vocem sponse et erit
omnis terra sine vestigio ab inhabitantibus
eam. Et non audierunt vocem tuam ut
operarentur regi babilonis et statu-
isti verba tua que locutus es in
manibus puerorum tuorum prophetarum ut
transferrent ossa regum nostrorum et
ossa patrum nostrorum de loco suo. Et
ecce sunt proiecta in calore solis
et in gelu noctis et mortui sunt
in doloribus pessimis in gladio et
in fame et in emissione et posuis-
ti templum in quo invocatum est nomen
tuum sicut hec dies propter iniquitatem
domus israel et domus iuda. Et fecisti
in nobis domine deus noster secundum omnem
benignitatem tuam et secundum misera-
tionem tuam magnam sicut locutus
es in manu pueri tui moysi in die qua
precepisti ei scribere legem tuam coram
filiis israel dicens: Si non audieritis
vocem meam multitudo hec magna
et multa convertetur in miseria inter
gentes quo ego dispergam illos quia
scio quia me non audiet populus. Est enim du-
re cervicis et convertetur ad cor suum in
terra captivitatis sue et scient quia ego
sum dominus deus eorum et dabo eis cor
et intelligent et aures et audient
et laudabunt me in terra captivitatis
sue et memores erunt nominis mei et
avertent se a dorso suo duro et a
malignitatibus suis quia reminiscentur
viam patrum suorum qui peccaverunt in
me et revocabo illos in terram quam iuravi
patribus illorum abraham ysaac et iacob et
dominabuntur eius et multiplicabo eos et non
minorabuntur et statuam illis testamentum alterum
ut sim illis in deum et ipsi erunt michi

in populum israhel et non movebo amplius populum meum filios israhel a terra quam dedi illis.

Et nunc domine omnipotens deus C. iii
israhel anima in angustiis et spiritus anxius clamat ad te. Audi domine et miserere quia deus es misericors et miserere nostri quia peccavimus ante te qui sedes in sempiternum et non peribimus in eum. Domine deus omnipotens deus israhel audi nunc orationem mortuorum israhel et filiorum ipsorum qui peccaverunt ante te et non audierunt vocem domini dei sui et conglutinata sunt nobis mala. Noli meminisse iniquitates patrum nostrorum sed memento manus tue et nominis tui in tempore isto quia tu es dominus deus noster et laudabimus te hodie quia propter hoc dedisti timorem tuum in cordibus nostris et ut invocemus nomen tuum et laudemus te in captivitate nostra quia convertimur ab iniquitate patrum nostrorum qui peccaverunt ante te. Et ecce nos hodie in captivitate nostra sumus quo nos dispersisti in opprobrium et in maledictum et in peccatum secundum omnes iniquitates patrum nostrorum qui discesserunt a te domine deus noster. Audi israhel mandata vite auribus percipe ut scias prudentiam. Quid est israhel quod in terra inimicorum es? Inveterasti in terra aliena coinquinatus es cum mortuis deputatus es cum descendentibus in infernum. Dereliquisti fontem sapientie. Nam si in via dei ambulasses habitasses utique in pace super terram. Disce ubi sit sapientia ubi sit prudentia ubi sit virtus ubi sit intellectus ut scias simul ubi sit longiturnitas vite et victus ubi sit lumen oculorum et pax. Quis invenit locum eius et quis intravit in thesauros eius? Ubi sunt principes gentium et qui dominantur super bestias que sunt super terram. Qui in avibus celi ludunt. Qui argentum thesaurizant et aurum in quo confidunt homines et non est finis acquisitionis eorum qui argentum fabricant et solliciti sunt nec est inventio operum illorum. Exterminati sunt et ad inferos descenderunt et alii loco eorum exsurrexerunt. Iuvenes viderunt lumen et habitaverunt super terram. Viam autem discipline ignoraverunt neque intellexerunt semitas eius neque filii eorum susceperunt eam a facie eorum longe facta est. Non est audita in terra chanaan neque visa est in theman. Filii quoque agar qui exquisierunt prudentiam que de terra est negociatores terre et theman et fabulatores et exquisitores prudentie et intelligentie. Viam autem sapientie nescierunt neque commemorati sunt semitas eius. O israhel quam magna est domus dei et ingens locus possessionis eius magnus et non habet finem excelsus et immensus. Ibi fuerunt gigantes nominati illi qui ab initio fuerunt statura magna scientes bellum. Non hos elegit dominus neque viam discipline invenerunt propterea interierunt quia non habuerunt sapientiam perierunt propter suam insipientiam. Quis ascendit in celum et accepit eam et eduxit eam de nubibus? Quis transfretavit

mare & invenit eam & attulit illam
super aurum electum. Non est qui possit
scire vias eius neque qui exquirat
semitas eius sed qui scit universa
novit eam & adinvenit eam prudentia
sua. Qui preparavit terram in tempore eter-
no et replevit eam pecudibus et
quadrupedibus. Qui emittit lucem
et vadit et vocat illud & obau-
dit illi in tremore. Stelle autem dede-
runt lucem in custodiis suis & leta-
te sunt. Vocate sunt & dixerunt assu-
mus et luxerunt ei cum iocunditate
qui fecit illas. Hic est deus noster &
non estimabitur alius adversus eum.
Hic adinvenit omnem omnem viam dis-
cipline & tradidit illam iacob puero
suo & israel dilecto suo. Post hec
in terris visus est & cum hominibus conver-
satus est.

Capitulum quartum

Hic liber mandatorum dei et
lex que est in eternum omnes qui te-
nent eam pervenient ad vitam. Qui
autem dereliquerunt eam in morte. Convertere
iacob et apprehende eam ambula
per viam ad splendorem eius contra
lucem eius. Ne tradas alteri gloriam
tuam & dignitatem tuam genti aliene.
Beati sumus israel quia que deo placent
nobis manifesta sunt. Animequior
esto populus dei memorabilis israel.
Venundati estis gentibus non in
perditionem sed propter hoc quod in ira pro-
vocastis deum tra-
diti estis adversariis. Exacerbastis
enim eum qui fecit vos deum eternum
ymolantes demoniis & non deo. Obli-
ti enim estis deum qui nutrivit vos et
contristastis nutricem vestram iherusalem.
Vidit enim iracundiam a deo venientem
a deo et dixit. Audite confines

syon adduxit enim michi deus luctum
magnum. Vidi enim captivitatem populi
mei & filiorum meorum & filiarum quam
superduxit illis eternus. Nutrivi
enim illos cum iocunditate. Dimisi autem
illos cum fletu & luctu. Nemo gau-
deat super me viduam & desolatam a
multis derelicta sum propter peccata filiorum
meorum quia declinaverunt a lege dei.
Iusticias autem ipsius nescierunt nec
ambulaverunt per vias mandatorum
dei neque per semitas veritatis eius
nec cum iusticia ingressi sunt. Veni-
ant confines syon et memorentur
captivitatis filiorum & filiarum mearum
quam superadduxit illis eternus. Ad-
duxit enim super illos gentes de lon-
ginquo gentem improbam & alterius
lingue qui non sunt reveriti neque
senem neque puerorum misertis sunt
et abduxerunt dilectos vidue
et a filiis unicam desolaverunt. Ego
autem quid possum adiuvare vos. Qui
enim adduxit super vos mala ipse
vos eripiet de manibus inimicorum
vestrorum. Ambulate filii ambulate
ego enim derelicta sum sola. Exui
me stola pacis. Indui autem me sacco
obsecrationis & clamabo ad altissimum
in diebus meis. Animequiores estote
filii clamate ad dominum & eripiet
vos de manu inimicorum. Ego autem
speravi in eternum salutem vestram & venit
michi gaudium a sancto super misericordia que
veniet vobis ab eterno salvatore
vestro. Emisi enim vos cum luctu et
ploratu. Reducet autem vos michi dominus
cum gaudio et iocunditate in sempi-
ternum. Sicut enim viderunt vicine syon
captivitatem vestram a deo sic videbunt

et i celeritate salute vram i deo
q superueniet vobis cu hore magno
et splendore eterno Filij paciet
sustinete ira q supueniet vobis
psecutus e ei te inimicus tuus
sed cito videbis pditoz ipius
et sup vertice ipius ascendes
Delicati mei ambulauert vias
aspas ducti sut ei ut grex dir
reptus ab inimicis Animequiores
estote filij z pclamate ad deu
erit enim memoria vra ab eo q ducit
vos Sicut ei fuit sensus vr ut
erraretis a deo decies tantu itez
couertetes requiretis eu Qui ei in
duxit vobis mala Ipse rursu ad
ducet vobis sempitna iocudite
cu salute vra Animequior esto ihe
rusale exhortat ei te q te noia
uit nocetes peribut qui te vexa
uerut et qui gratulati sut i tua
ruina punientur Ciuitates qbus
suierut filij tui puient et que ac
cepit filios tuos Sicut ei gaui
sa e in tua ruina z letata e in
tuo casu babilon sic contristabit
in sua desolatione et aputabitur
exultatio multitudis eius z gau
dimoniu eius erit in luctu Ignis
ei supueniet ei ab eterno in logit
nis diebus z habitabit a demonijs
in multitudie tpis Circuspice ihrlm
ad oriente z vide iocuditate a deo
tibi venientem Capitulum v

Ecce enim veniut filij tui qs
dimisisti dispsos Veniut
aute collecti ab oriete usqz ad
occidente in vbo sancti gaudetes
in hore dei Exue te ihrlm stola luc
tus et vexationis tue z indue te
decore z honore eius q a deo tibi e
i sempitna glia Circudabit te di
ploide deus iusticie z iponet in
tram capiti tuo honois etern
Deus ei ostendet splendore suu
i te q sub celo e noiabit ei tibi
nomen tuu a deo isempitnu pax
iusticie z honor pietatis Exur
ge ihrlm et sta in excelso z cir
cuspice ad oriente z vide colle
tos filios tuos ab oriente sole
usqz ad occidente in vbo sci gaude
tes dei memoria Exierut ei abs te
pedibus ducti ab inimicis ad
ducet aut illos dns ad te porta
tos in honore sicut filios regni
Constituit ei deus humiliare om
nem monte excelsu z rupes phennes
et convalles reple inequalitate
terre ut ambulet isrl diligenter
i honorem dei Obumbrauert aut
silue et oe lignu suauitatis isrl
mandato dei Adducet ei deus
isrl cu iocunditate i lumine maies
tatis sue cu mia z iusticia q est
ab ipo ~~Incipit exemplum eple~~

Incipit exemplu eple eiusdem
quam misit Jeremias ad ab
ductos captiuos i babiloniam
a rege babiloniorz ut annu
ciaret illis scdm qd pceptu
est illi a deo Capitulum vj

Propter pcta que peccas
tis an dominu adduce
mini in babiloniam captiui
a nabuchadonosor rege babilo
niorz Ingressi itaqz babiloniam
eritis illic annis plurimis z tpibus

longis usque ad generationes septem. Post hoc autem educam vos inde cum pace. Nunc autem videbitis in babilonia deos aureos et argenteos et ligneos et lapideos in humeris portari ostentantes metum gentibus. Videte ergo ne et vos similes efficiamini factis alienis et metuatis et metus vos capiat in ipsis. Visa itaque turba de retro et ab ante adorantes dicite in cordibus vestris Te oportet adorari domine. Angelus autem meus vobiscum est. Ipse autem exquiret animas vestras. Nam lignum eorum politum a fabro ipsa etiam inaurata et inargentata falsa sunt et non possunt loqui. Et sicut virgini amanti ornamenta accepto auro fabricata sunt. Coronas certe habent aureas super capita sua dii eorum. Unde subtrahunt sacerdotes ab ipsis aurum et argentum et erogant in semetipsis. Dant autem ex ipso prostitutis et meretrices ornant et iterum tum recipiunt illud a meretricibus ornant deos suos. Hii autem non liberantur ab erugine et tinea. Opertis autem illis veste purpurea extergent faciem ipsorum propter pulverem domus qui est plurimus inter eos. Sceptrum autem habet ut homo sicut iudex regionis qui in se peccantem non interficit. Habet etiam gladium in manu et securim se autem de bello et a latronibus non liberat. Unde vobis notum sit quia non sunt dii. Ne ergo vereamini eos non timueritis. Sicut enim vas hominis confractum inutile efficitur tales sunt et dii eorum. Constitutis illis in domo oculi eorum pleni sunt pulvere a pedibus introeuntium. Et sicut alicui qui regem offendit circumsepte sunt ianue aut sicut ad sepulcrum adducto mortuo ita tutant sacerdotes ostia clausuris et seris ne a latronibus expolientur. Lucernas accendunt illis et quidem multas ex quibus nullam videre possunt. Sunt autem sicut trabes in domo. Corda vero eorum dicuntur elingere serpentes que de terra sunt dum comedunt eos et vestimentum eorum non sentiunt. Nigre sunt facies eorum a fumo qui in domo fit. Super corpus eorum et super caput eorum volant noctue et hirundines et aves etiam similiter catti. Unde scietis quia non sunt dii. Ne ergo timueritis eos. Aurum etiam quod habent ad speciem est. Nisi aliquis exterserit eruginem non fulgebunt. Neque enim dum conflarentur sentiebant. Ex omni pretio empta sunt in quibus spiritus non est in ipsis. Sine pedibus in humeris portantur ostentantes ignobilitatem suam hominibus. Confundantur etiam qui colunt ea. Propterea si ceciderit in terram a semetipsis non resurgent. Neque si quis eum statuerit rectum per semetipsum stabit et sicut mortuis munera eorum illis apponentur. Hostias eorum sacerdotes ipsorum vendunt et abutuntur. Similiter et mulieres eorum detrahentes neque infirmo neque mendicanti aliquid impertiunt. De sacrificiis eorum fede et menstruate contingunt. Scientes itaque ex his quia non sunt dii ne timeatis eos. Unde enim vocantur dii quia mulieres apponunt diis hostias argenteis et aureis et ligneis et in domibus eorum sacerdotes sedent habentes tunicas scissas et capita et barba rasa quorum capita nuda

sunt rugiunt autem clamantes contra deos
suos sicut in cena mortui et vesti
menta eorum auferunt sacerdotes
et vestiunt uxores suas et filios
suos et filias neque siquidem ma
li patiuntur ab aliquo neque si
quidem boni poterunt retribuere
neque regem constituere possunt neque
auferre illum neque divitias dare
possunt neque malum retribuere
Si quis illis votum voverit et
non reddiderit neque hoc requirunt
Hominem a morte non liberant neque
infirmum a potentiore eripiunt
Hominem cecum ad visum non resti
tuunt De necessitate hominem non
liberabunt Vidue non miserebuntur
neque orphanis benefacient Lapi
dibus de monte similes sunt dii illorum
lignei et lapidei aurei et argen
tei Qui autem colunt illa confundentur
Quomodo ergo estimandum est aut di
cendum illos esse deos Adhuc
enim ipsis chaldeis non honorantibus
ea qui cum audierint mutum non
posse loqui offerunt illud ad bel
postulantes ab eo loqui quasi possit
sentire qui non habet motum et
ipsi cum intellexerint relinquent
ea Sensum enim non habent ipsi dii
eorum Mulieres autem circumdate funi
bus in viis sedent succendentes
ossa olivarum cum autem aliqua ex
ipsis abstracta ab aliquo tran
seunte dormierit cum eo proxime
sue exprobrat quod ea non sit dig
na habita sicut ipsa neque funis eius
dirruptus sit Omnia autem que ipsis
fiunt falsa sunt Quomodo ergo estiman
dum aut dicendum est illos deos esse
A fabris autem et aurificibus facta
sunt Nichil aliud erunt nisi id
quod volunt sacerdotes aut ar
tifices Ipsi etiam qui ea fabricant
non sunt multi temporis Numquid ergo
possunt que ab ipsis fabricata
sunt esse dii Reliquerunt autem falsa
et opprobrium postea futuris Nam
cum supervenerit illis prelium et mala
cogitant quod se sacerdotes ubi se
abscondant cum illis Quomodo ergo
sentiri debeant quoniam dii sunt qui nec
de bello se liberant neque de malis
se eripiunt Nam cum sint lignea
lapidea et inaurata et inargentata
scietur postea quia falsa sunt
gentibus universis et regibus
que manifesta sunt quod non sunt dii
sed opera manuum hominum et nullum
opus dei in ipsis est Unde ergo
notum est quod non sunt dii sed opera
manuum hominum et nullum opus dei
in ipsis est Regem regioni non sus
citant neque pluviam hominibus dabunt
Iudicium quoque non discernent neque
regiones liberabunt ab iniuria
quod nichil possunt sicut cornicule
inter medium celi et terre Etenim cum
ceciderit ignis in domum deorum lig
neorum aureorum et argenteorum sa
cerdotes quidem eorum fugient
et liberabuntur Ipsi vero sicut tra
bes in medio comburentur Regi autem

et bello non resistet. Unde ergo exi-
mandum est aut recipiendum quia dii sunt il-
li? A furibus neque a latronibus
se liberabunt dii lignei et lapidei
et inaurati et inargentati, quibus hii
qui fortiores sunt aurum et argentum
et vestimentum quo operti sunt aufe-
rent illis et abibunt nec sibi auxi-
lium ferunt. Itaque melius est esse re-
gem ostentantem virtutem suam aut vas
in domo utile in quo gloriabitur
qui possidet illud quam falsi dii. Vel me-
lior est ianua vel ostium in domo
quod custodit que in ipsa sunt quam
falsi dii. Sol quidem et luna et sidera
cum sint splendida et emissa ad
utilitates obaudiunt. Similiter
et fulgur cum apparuerit perspi-
cuum est. Id ipsum autem et spiritus in omni
regione spirat. Et nubes quibus
imperatum fuerit a deo perambulare uni-
versum orbem perficiunt quod impera-
tum est eis. Ignis etiam missus desuper
ut consumat montes et silvas
facit quod preceptum est ei. Hec autem
neque speciebus neque virtutibus uni
eorum similia sunt. Unde neque existiman-
dum est neque dicendum esse illos de-
os quando non possunt neque
iudicium iudicare neque facere quid
hominibus. Scientes itaque quia non sunt dii,
ne ergo timueritis eos. Neque enim
regibus maledicent neque benedicent.
Signa etiam in celo non ostendent
neque ut sol lucebunt nec illuminabunt
ut luna. Bestie meliores sunt illis
que possunt fugere sub tectum ac pro-
desse sibi. Nullo itaque modo nobis
est manifestum quia sunt dii; propter quod ne
timeatis eos. Nam sicut in cucume-
rario formido nihil custodit, ita
sunt dii illorum lignei et lapidei et
argentei et aurei. Eodem modo et
in orto spina alba supra quam omnis
avis sedet. Similiter et mortuo
proiecto in tenebris similes sunt dii
illorum lignei lapidei inaurati et
inargentati. A purpura quoque et mar-
more que super illos tenet scietis
itaque quia non sunt dii. Ipsi etiam postre-
mo comeduntur et erit obprobrium in re-
gione. Melior est homo iustus qui non habet
simulacra; nam erit longe ab obprobriis.

Incipit prologus in Ezechielem

Ezechiel propheta cum Ioachim
rege Iuda captivus ductus
est in Babilonem, ibique hiis qui
cum eo captivi ducti fuerant propheta-
vit, penitentibus quod ad Ieremie vaticinium se
ultro adversariis tradidissent, et vi-
dentibus adhuc urbem Ierusalem stare, quam
ille casuram predixerat. Cepit autem etatis
sue anno tricesimo et captivitatis quinto exorsus est
ad concaptivos loqui, et eodem tempore licet posterior
in Chaldea, Ieremias prophetavit in Iudea.
Sermo eius nec satis disertus nec admodum rusticus
est, sed ex utroque medie temperatus. Sacerdos et ipse
sicut Ieremias, principia voluminis et finem magnis
habet obscuritatibus involuta. Sed et vulgata eius
editio non multum distat ab ebraico. Unde
satis mirari nequeo quid cause extiterit ut si eosdem
in omnibus libris habemus interpretes in aliis eadem in
aliis diversa transtulerint. Legite igitur et hunc
iuxta translationem meam, quia per cola scriptus est et
per commata manifestiorem sensum legentibus
tribuit. Mihi autem amici mei et hec subsannantes
dicant si eis quippe nos vos appellat ut sciat
quod videor ne in eis eniciat ad quos significat
de ut vocat sagolidoros hoc est in manibus sentencias

Incipit Ezechiel Capitulum primum

Et factum est in tricesimo anno in quarto mense in quinta die mensis cum essem in medio captivorum iuxta fluvium chobar Aperti sunt celi et vidi visiones dei In quinta mensis Ipse est annus quintus transmigrationis Ioachim regis iuda Factum est verbum domini ad Ezechiel filium buzi sacerdotem in terra chaldeorum secus flumen chobar Et facta est super eum ibi manus domini Et vidi et ecce ventus turbinis veniebat ab aquilone et nubes magna et ignis involvens et splendor in circuitu eius et de medio eius quasi species electri id est de medio ignis et in medio eius similitudo quattuor animalium et hic aspectus eorum Similitudo hominis erat in eis et quattuor facies uni et quattuor penne uni Et pedes eorum pedes recti et planta pedis eorum quasi planta pedis vituli et scintille quasi aspectus eris candentis Et manus hominis sub pennis eorum in quattuor partibus Et facies et pennas per quattuor partes habebant Iuncteque erant penne eorum alterius ad alterum Non revertebantur cum incederent sed unumquodque ante faciem suam gradiebatur Similitudo autem vultus eorum facies hominis et facies leonis a dextris ipsorum quattuor Facies autem bovis a sinistris ipsorum quattuor et facies aquile desuper ipsorum quattuor et facies eorum et penne extente desuper Due penne singulorum iungebantur et due tegebant corpora eorum Et unumquodque eorum coram facie sua ambulabat Ubi erat impetus spiritus illuc gradiebantur nec revertebantur cum ambularent Et similitudo animalium aspectus eorum quasi carbonum ignis ardentium et quasi aspectus lampadarum Hec erat visio discurrens in medio animalium splendor ignis et de igne fulgur egrediens Et animalia ibant et revertebantur in similitudinem fulguris choruscantis Cumque aspicerem animalia apparuit rota una super terram iuxta animalia habens quattuor facies et aspectus rotarum et opus earum quasi visio maris et una similitudo ipsarum quattuor et aspectus earum et opera quasi sit rota in medio rote Per quattuor partes earum euntes ibant et non revertebantur cum ambularent Id quoque locum declinabat quod prima earum sequebantur et cetere illo revertebantur cum ambularent Statura quoque erat rotis et altitudo et horribilis aspectus et totum corpus plenum oculis

i circuitu ipsarum om. Cumque ambu-
larent animalia ambulabant pariter et
rote iuxta ea. Et cum elevarent ani-
malia de terra elevabantur simul et rote.
Quocumque ibat spiritus illuc eunte
spiritu et rote pariter levabantur seque-
tes eum. Spiritus enim vite erat in rotis.
Cum euntibus ibant et cum stantibus
stabant et cum elevatis a terra pariter
elevabantur et rote sequentes ea
quia spiritus vite erat in rotis. Et
similitudo super capita animalium firmamenti
quasi aspectus cristalli horribilis
et extenti super capita eorum desuper.
Sub firmamento autem penne eorum
recte alterius ad alterum. Unumquodque
duabus alis velabat corpus suum
et alterum similiter velabatur. Et audi-
ebam sonum alarum quasi sonum aquarum mul-
tarum quasi sonum sublimis dei. Cum
ambularent quasi sonus erat multitudinis
ut sonus castrorum. Cumque starent
dimittebantur penne eorum. Nam cum
fieret vox super firmamentum quod erat
super caput eorum stabant et submit-
tebant alas suas. Et super firmamentum
quod erat imminens capiti eorum quasi
aspectus lapidis saphiri similitu-
do throni et super similitudinem throni
similitudo quasi aspectus hominis desuper.
Et vidi quasi speciem electri velut
aspectum ignis intrinsecus eius per cir-
cuitum a lumbis eius et desuper et a
lumbis eius usque deorsum vidi quasi
speciem ignis splendentis in circui-
tu velut aspectum arcus cum fuerit
in nube in die pluvie. Hic erat
aspectus splendoris per gyrum. C. II.
Hec visio similitudinis glorie domini.
Et vidi et cecidi in faciem meam

Et audivi vocem loquentis et dixit
ad me. Fili hominis sta super pedes
tuos et loquar tecum. Et ingressus
est in me spiritus postquam locutus est mihi
et statuit me supra pedes meos.
Et audivi loquentem ad me et dicentem.
Fili hominis. Mitto ego te ad filios
israel ad gentes apostatrices que re-
cesserunt a me. Patres eorum prevaricati
sunt pactum meum usque ad diem hanc
et filii dura facie et indomabili cor-
de sunt ad quos ego mitto te. Et
dices ad eos. Hec dicit dominus deus.
Si forte vel ipsi audiant et si forte
quiescant quoniam domus exasperans
est. Et scient quia propheta in medio eorum
fuerit. Tu ergo fili hominis ne timeas eos neque
sermones eorum metuas quoniam incre-
duli et subversores sunt tecum et cum
scorpionibus habitas. Verba eorum ne
timeas et vultus eorum ne timueris
non formides quia domus exasperans
est. Loqueris ergo verba mea ad eos si
forte audiant et quiescant quoniam irri-
tatores sunt. Tu autem fili hominis audi
quecumque loquor ad te et noli esse ex-
asperans sicut domus israel exasperatrix
est. Aperi os tuum et comede quecumque
ego do tibi. Et vidi et ecce manus
missa ad me in qua erat involutus
liber et expandit illum coram me
qui erat scriptus intus et foris et scripte erant
in eo lamentationes et carmen et ve. C. III.
Et dixit ad me. Fili hominis
quodcumque inveneris comede.
Comede volumen istud et vadens
loquere ad filios israel. Et aperui
os meum. Et cibavit me volumine
isto illo et dixit ad me. Fili hominis
venter tuus comedet et viscera
tua non replebuntur volumine isto quod

Eze

ego do tibi [illegible] comedi illud et
fem e in de meo sicut mel dul
ce Et dixit ad me ffili hois va
de r ingredere domu istā r logtis
va mea ad cos istos cm ad plm
pfindi smois et ignotc lingue
tu mitteris ad domu istā nec
ad pplos multos pfundi smonis
et ignote lingue quoz no poss
audire smones et si ad rpos mit
teris spi audiret te Dom sed iste
nolet audire te q2 nollit audire
me dis quippe dom iste atrtu
frote est et duro corde Tace eo
dedi facie tua valetione facie
tue cop et frote tua durioze
frontibus cop et ut adamatē
et ut silice dedi facie tua ne ti
meas eos neq metuas a facie
cop q2 domus exasperans est
dixit ad me ffili hois omes ser
mones meos quos locut ad te
assume in corde tuo r auribus
tuis audi r vade et ingredere ad tos
migrationis ad filios pplī mei r
loquere ad eos r dices hec dicit
dns deus si forte audiat r quiescat
et assurgit me spūs et audiui
post me vocē cōmotionis magne
benedicta gla dni de loco suo r vo
cē alterā q simile preceden altera
ad alterā r iste rotare sequē
cium similia et vocē cōmotionis
magne Quies est leuat me r assum
sit me et abij amaritudine r indigna
tione spūs mei manus eius dni
cat mecū consortius me et veni
ad transmigrationē ad aceldemā nouā
rem struges r ad eos qui habitabant
iuxta fluuiū thobar et cecidi super
faciem meam et ingressus est in me
spūs et statuit me sup pedes
meos r locutus est cm r dixit ad
me Ingredere et clude te in medio
domus tue et tu fili hois ecce

Exod.

dabunt te funibus r ligabunt te in
eis ne egredi possis inter eos
Quia domus exasperans est ego
autē dabo linguā tuā adherere
faucibus tuis et obmutescas
nec sis eis quasi vir arguens
quia domus exasperans est
Cum autē locutus fuero tibi
aperiā os tuū et dices ad eos
hec dicit dns deus Qui audit
audiat et qui cessat cessat
Tu ergo fili hois sume tibi late
rem et pones eum ante faciem
tuam et describes in eo ciuitatem
hierusalem Et dabis contra eam
obsidionem et edificabis contra
eam munitionem et congregabis
contra eam exercitum et pones
contra eam arietes in circuitu
Tu quoque sume tibi sartaginem
ferream et pones eam murum
ferreum inter te et ciuitatem
et firmabis faciem tuam contra
eam et erit in obsidione et obsi
dēs eam tu ipse est signum
domui israel Tu quoque dormies
super latus tuum sinistrum et
pones iniquitatem domus israel
super eum iuxta numerum dierum
quibus dormies super eum por
tabis iniquitates eorum Et dedi
tibi annos iniquitatis eorum
iuxta numerum dierum trecen
torum nonaginta et sic comple
bis iniquitatem domus israel
Et cum complueris hec dormies
iterum super latus dextrum
tuum et portabis iniquitatem
domus iuda quadraginta dies
diem pro anno diem pro anno
dedi tibi Et ad obsidionem hie
rusalem extendes faciem tuam
et brachium tuum nudum et
prophetabis contra eam Et ecce
dedi super te funes et non ver
teris te de latere in latus tuum
donec impleas dies obsidionis
tue Tu autem sume tibi triti
cum et hordeum fabam et len
tem milium et far et mittes ea
in vas unum et facies ea tibi in
panes iuxta numerum dierum
quos dormies super latus tuum
trecentis nonaginta diebus co
medes ea Cibus autem tuus
quem comedes erit in pondere
viginti siclorum per singulos
dies de tempore usque ad tempus
comedes illud Et aquam in
mensura bibes sextarium scili
cet per singulos dies de tempore
usque ad tempus bibes Et panes
hordeaceos comedes subcinericios
in stercore humani operies eos
coram eis ait dns Sic comedent
filii israel panes suos polluti
inter gentes ad quas eiciam eos
Et dixi a a a dne deus ecce
anima mea non polluetur et
morticinum et captum non
comedi ab infantia mea usque
nunc et non introibit in os meum
caro abominabilis Et dixit ad
me ecce dedi tibi bouinum fi
mum pro humano stercore et
facies panem tuum in eo Et
dixit ad me fili hois ecce ego
confringam baculum panis in
Jerusalem et comedent panem
ad pondus et in sollicitudine
et aquam ad mensuram et in
horrore bibent Ut egeant pane
et aqua et desolentur vir et
frater eius et tabescant in ini
quitatibus suis

Tu autem fili hois sume tibi
gladium acutum quasi cultrum
tonsoris et assumes tibi eum
ad radendum capillum capitis
tui et barbe tue Et sumes tibi
stateram ad pendendum et divi
des capillos quos rades Tertiam
partem igne combures in medio
ciuitatis cum impleti fuerint
dies obsidionis Et tertiam partem
tolles et percutiens gladio in
circuitu eius Tertiam partem
dispergens in ventum et gladium
nudabo post eos Et paucos nu
mero accipies ex eis et alligabis
eos in fimbriis tuis Et ex eis
rursum mittes in medium ignis
et combures eos igne de ipso
egredietur ignis in omnem do
mum israel Hec dicit dns deus
Hec est ciuitas hierusalem in
medio gentium posui eam et
in circuitu eius terras Et mu
tauit iudicia mea in impietatem
plus quam gentes et iustificationes
meas plus quam omnes terre
que in circuitu eius quia abie
cerunt iudicia mea et iustificati
ones meas non ambulauerunt in
eis Propterea hec dicit dns deus
Quia tumultuamini super iudi
cia vestra plus quam gentes que
in circuitu vestro sunt et iustifi
cationes meas non ambulastis
et iudicia mea non fecistis sed
neque secundum iudicia gentium
que in circuitu vestro sunt
ambulastis Propterea hec dicit
dns deus Ecce ego ad te et fa
ciam in medio tui iudicia in
conspectu gentium Et faciam in
te quod non feci et quod non
faciam amplius tale propter
omnes abominationes tuas
Propterea patres comedent filios
in medio tui et filii comedent
patres suos et faciam in te iudi
cia et dispergam omnem reliquiam
tuam in omnem ventum Propter
ea vivo ego dicit dns deus quia
delubrum meum polluisti in
cunctis offensionibus tuis et in
cunctis abominationibus tuis
ideo et ego auferam et non
parcet oculus meus nec ego
miserebor Pestilentia tertia
pars tui consumetur et fame in
medio tui consumentur et gla
dio tertia pars tui cadet in
circuitu tui et tertiam partem
tui in omnem ventum dispergam
et gladium nudabo post eos
Et complebo furorem meum in
eis et requiescere faciam indig
nationem meam in eis et con
solabor me et scient quia ego
dns locutus sum in zelo meo
cum complevero furorem meum
in eis Et erit desolatio et op
probrium in gentibus que in
circuitu tuo sunt coram omni
transeunte Et dabis in exem
plum et in blasphemiam in
disciplinam et in stuporem gen
tibus que in circuitu tuo sunt
cum fecero in te iudicia in ira
et in furore et in increpationibus
ultionis ego dns locutus sum
Cum emisero sagittas pessimas
in eos quas ego mittam ad per
niciem vestram et congregabo
super vos malum et consumam
panem vestrum Et mittam in
vos famem et bestias pessimas
et orbabunt te et pestilentia et
sanguis transibit per te et gla
dium inducam super te ego dns
locutus sum Et factum est ver
bum dni ad me dicens fili hois
pone faciem tuam contra mon
tes israel et prophetabis ad eos
et dices montes israel audite
verbum dni dei hec dicit dns
montibus et collibus et rupibus
et vallibus ecce ego inducam
super vos gladium et disperdam
excelsa vestra Et destruentur
altaria vestra et confringentur
simulacra vestra et dabo cada
ver vestrum coram idolis vestris
et ponam ossa vestra in circuitu
altarium vestrorum In cunctis
habitationibus vestris urbes
desertas et excelsa destructa
ut deleantur et conquiescant
et confringantur et auferantur
simulacra vestra et succidantur
fabrefacta vestra et deleantur
opera vestra Et cadet vulnera
tus in medio vestri et scietis
quia ego dns Verumtamen re
linquam residuum habentes
fugientium gladium inter gen
tes cum dispersi fueritis per
terras et per regiones Et me
mores erunt fugientium vestro
rum inter gentes ad quas cap
ti ducentur quia contriui cor
meum fornicans quod recessit
a me et oculos meos qui fornicati
sunt post idola sua et displicebunt
sibi in malitiis suis et in uni
versis abominationibus suis
quas fecerunt Et scient quia
ego dns non frustra locutus
sum ut facerem eis malum hec
dicit dns deus Percute manu
tua et plaude pede tuo et dic
vae pro cunctis malis et abomi
nationibus domus israel quia
gladio fame et pestilentia cadent
Qui longe est morietur pestilen
tia et qui prope est gladio cade
et qui remanserit et obsessus
fuerit fame morietur et complebo
furorem meum in eis Et scietis
quia ego dns cum fuerint in
terfecti in medio idolorum suo
rum per circuitum altarium
eorum super omnem collem
excelsum in cacumine montium
et sub omni ligno frondoso et
sub omni quercu ramosa locus
ubi obtulerunt odorem suauita
tis cunctis idolis suis Et dabo
manum meam super eos et dabo
terram in solitudinem et desola
tionem a deserto Reblatha in
cunctis habitationibus eorum
et scient quia ego dns

Et factum est verbum dni ad
me dicens Et tu fili hois hec
dicit dns deus terre israel Finis
venit finis super quatuor plagas
terre Nunc finis super te et mit
tam furorem meum in te et
iudicabo te secundum vias tuas
et ponam super te omnes abo
minationes tuas Et non parcet
oculus meus super te nec mise
rebor sed vias tuas ponam in
te et abominationes tue in me
dio tui erunt et scietis quia ego
dns Hec dicit dns deus Malum
unum ecce venit Finis venit
finis evigilauit contra te ecce
venit Venit contritio tua super
te habitator terre venit tempus
prope est conclusio et non re
sultatio erit super montes Nunc
effusionem meam cito super te
et complebo furorem meum in
te et iudicabo te secundum vias
tuas et ponam super te omnes
abominationes tuas Et non par
cet oculus meus nec miserebor
sed vias tuas ponam in te et
abominationes tue in medio tui
erunt et scietis quia ego dns
percutiens Hec dicit dns deus
Malum unum ecce venit Finis
venit egressus est finis contra
te ecce venit Egressus est ves
pertilio tua super te habitator
terre venit tempus prope est
dies conclusionis et non resul
tationis erit super montes Nunc
effusionem meam cito super te
et complebo furorem meum in
te et iudicabo te secundum vias
tuas et ponam super te omnes
abominationes tuas Et non par
cet oculus meus nec miserebor
sed vias tuas ponam in te et
abominationes tue in medio tui
erunt et scietis quia ego dns
percutiens Ecce dies ecce venit
vespertilio tua egressus est
virga germinauit superbia flo
ruit iniquitas consurgit in vir
gam impietatis non de ipsis non
de populo eorum non de sonitu
eorum non de tumultu eorum
non de gloria eorum Venit tem
pus adpropinquauit dies Emptor
non gaudeat et mercator non
lugeat quia ira in omnem mul
titudinem eius Mercator enim
non revertetur de venditione
sua adhuc enim vita eorum in
visione eius non revertetur
vir in peccato vite sue Clan
gentes et speculatores parent
omnes et non est qui vadat ad
bellum ira enim mea super om
nem multitudinem eius Gladius
foris et pestilentia et fames in
terius qui in agro est gladio
morietur et qui in urbe fames
et pestilentia devorabit eum
Fugientes autem eorum fugient
et erunt in montibus quasi co
lumbe convallium omnes pauen
tes vir pro iniquitate sua Et
omnes manus dissolventur et
omnia genua fluent aqua Et
accingent se cilicio et operiet
eos horror et in cunctis vultibus
ignominia et in omnibus capi
tibus eorum calvitium Aurum
eorum et argentum eorum non
poterit liberare eos in die in
dignationis dni in igne zeli eius
devorabitur omnis terra quia
consumptionem et festinationem
faciet cum omnibus habitatori
bus terre

Et factum est verbum dni ad
me dicens fili hois loquere ad
filios populi tui et dices ad eos
terra cui ego adducam gladium
et tollet populus terre unum
virum de finibus suis et dabunt
eum speculatorem super se
Quem cum viderit gladium ve
nientem canere tuba et annun
tiare populo Si audierit quis
sonitum tube et neglexerit et
venerit gladius et tulerit eum
sanguis eius in caput eius erit
Sonitum tube audiuit et neglexit
sanguis eius in ipso erit Si
autem audierit tubam non ne
glexerit et venerit gladius et
tulerit eum animam eius ipse
in iniquitate sua captus est
Speculatori autem mandatum
dedi et vidit gladium venientem
et non cecinit tuba et populus
non est admonitus et venerit
gladius et tulerit ex eis animam
ipse in iniquitate sua captus est
sanguinem autem eius de manu
speculatoris requiram Tu ergo
fili hois speculatorem dedi te
domui israel audies de ore meo
verbum et annuntiabis eis ex me
Si dicente me ad impium morte
morieris si non annuntiaueris
ei neque locutus fueris ut a
uertat se impius a via sua impia
et ipse impius in iniquitate sua
morietur sanguinem autem eius
de manu tua requiram Tu au
tem si annuntiaueris impio et
ille non fuerit conuersus ab
impietate sua et a via sua impia
ipse quidem in iniquitate sua
morietur tu autem animam tuam
liberasti Anima tua ergo et si
quis iustus auertat se a iustitia sua
et faciat iniquitatem ponam offen
diculum coram eo ipse morietur
quia non annuntiasti ei in pec
cato suo morietur et non erunt
memoria iustitie eius que fecerat
sanguinem autem eius de manu tua
requiram Tu autem si annuntiaueris
iusto ut non peccet iustus et ille non
peccauit uiuens uiuet quia annun
tiasti ei et tu animam tuam liberasti
Et facta est super me manus dni et dixit
mihi Surgens egredere in campum et
ibi loquar tecum Et surgens egressus
sum in campum et ecce ibi gloria domi
stabat sicut gloria quam vidi iuxta
fluuium thobar Et cecidi super
faciem meam Et ingressus est in me
spūs et statuit me super pedes
meos et locutus est cm et dixit ad
me Ingredere et clude te in medio
domus tue Et tu fili hois ecce

data sunt super te vincula et ligabunt
te in eis et non egredieris in medio eorum
Et linguam tuam adherere faciam pala
to tuo et eris mutus nec quasi vir obiur
gans quia domus exasperans est. Cum
autem locutus fuero tibi aperiam os tuum
et dices ad eos. Hec dicit dominus deus.
Qui audit audiat et qui quiescit
quiescat quia domus exasperans est. IIII
Et tu fili hominis sume tibi la
terem et pones eum coram te et
describes in eo civitatem ierusalem et
ordinabis adversus eam obsidionem
et edificabis munitiones et comportabis
aggerem et dabis contra eam castra
et pones arietes in gyro. Et tu
sume tibi sartaginem ferream et po
nes eam murum ferreum inter te et
inter civitatem et obfirmabis faciem
tuam ad eam et erit in obsidionem
et circumdabis eam. Signum est domui
israel. Et tu dormies super latus tuum
sinistrum et pones iniquitates domus
israel super eo numero dierum quibus dor
mies super id et assumes iniquitates
eorum. Ego autem dedi tibi annos ini
quitatis eorum numero dierum trecentos et
nonaginta dies et portabis iniquitatem
domus israel. Et cum compleveris hec
dormies super latus tuum dextrum se
cundo et assumes iniquitatem domus
iuda quadraginta diebus. Diem pro anno. Diem
inquam pro anno dedi tibi. Et ad ob
sidionem ierusalem convertes faciem tuam
et brachium tuum erit extentum et prophe
tabis adversus eam. Ecce circumdedi
te vinculis et non te convertes a la
tere tuo in latus aliud donec compleas
dies obsidionis tue. Et tu sume tibi
frumentum et ordeum et fabam et lentem

et milium et viciam et mittes ea in
vas unum et facies tibi panes numero
dierum quibus dormies super latus tuum
trecentis et nonaginta diebus comedes
illud. Cibus autem tuus quo vesceris
erit in pondere viginti stateres in die. A tempore
usque ad tempus comedes illud. Et aquam
in mensura bibes sextam partem hin.
A tempore usque ad tempus bibes illud. Et
quasi subcinericium ordeaceum comedes
illud. Et stercore quod egreditur
de homine operies illud in oculis eorum.
Et dixit dominus. Sic comedent filii
israel panem suum pollutum inter gentes
ad quas eiciam eos. Et dixi. A a a
domine deus. Ecce anima mea non est pol
luta et morticinum et laceratum
a bestiis non comedi ab infancia
mea usque nunc et non est ingressa in
os meum omnis caro immunda. Et dixit
ad me. Ecce dedi tibi fimum boum
pro stercoribus humanis et facies
panem tuum in eo. Et dixit ad me.
Fili hominis ecce ego conteram bacu
lum panis in ierusalem et comedent panem suum
in pondere et in sollicitudine et aquam
in mensura et in angustia bibent ut
deficientibus pane et aqua corruat
unusquisque ad fratrem suum et con
tabescant in iniquitatibus suis. V
Et tu fili hominis sume tibi
gladium acutum radentem pilos
et assumes eum et duces per caput
tuum et barbam tuam. Et assumes
tibi stateram ponderis et divides
eos. Terciam partem igni combures in
medio civitatis iuxta completionem
dierum obsidionis et assumes terciam
partem et concides gladio in circuitu

ciuis tua vo alia dispges i ventu
et gladiu nudabis post eos Et assu
mes inde pnm nuui et ligabis eos
i summitate palliy tui Et ex eis
rursu tolles et picies i mediu
ignis et coburres eos igni Et ex
eo egredietr ignis i omem domu
isrl Hec dicit dns deus Ista est
ierlm i medio gentiu posita posui
ea et i circuitu eius terras Et cotep
sit iudicia mea ut plus esset ipia
q gentes et pcepta mea ultra q
terre que in circuitu eius sunt
Iudicia ei mea piecert et i pcep
tis meis no ambulauert Ideo
hec dicit dns deus Quia supas
tis gentes que i circuitu vro se
et i pceptis meis no ambulastis
et iudicia mea no fecistis et iuxta
iudicia gentiu que i circuitu vro
sunt no estis opati Ideo hec dicit
dns deus Ecce ego ad te et ipe ego
faciam in medio tui iudicia i ocu
lis gentiu Et faciam i te quod no
feci et quibg ultra silia no fa
ciam ppt omes abhoiacoes tuas
Ideo pres comedet filios i me
dio tui et filii comedent pres suos
Et faciam i te iudicia et ventilabo
uniuersas reliquias tuas i omem
ventu Ideo viuo ego dt dns
deus Nisi p eo q scm meu vio
lasti in oibus offensioibg tuis
et i oibus abhoiacoibg tuis Ego
q confringa et no parcet oculus meus
et no miserebitur Tercia ps
tui peste morietr et fame cosumetr
i medio tui Et tcia ps tui gla
dio cadet i circuitu tuo Tercia
vo ptem tua i oem ventu dispgam
et gladiu euaginabo post eos
Et coplebo furore meu et reqesce
facia indignacoe mea i eis et
cosolabor et sciet q ego dns lo
cutus su i zelo meo cu coplevero
i dignacone mea i eis Et dabo te
in desertu et i obpbriu i gentibg
que in circuitu tuo sut i cospcu
oib pcuntis Et eris obpbriu et
blasphemia et exe(m)plu et stupor in
gentibus que i circuitu tuo sut
cu fecero i te iudicia i furore et in
dignacoe mea et i increpacoibg
ire mee Ego dns locutus sum
Quando misero sagittas famis
pessias i eos que erut mortifere
et quas mitta ut dispga vos et
fame cogregabo sup vos Et co
tera in vobis baculu panis Et
mitta i vos fame et bestias pes
simas usqz ad intnicone et pes
tilencia et sanguis tnsibit p te
et gladiu iducam sr te Ego dns locutus su

Et factus est smo dni Cap vi
ad me dicens Fili hois pone
faciem tuam ad motes isrl et pphe
tabis ad eos et dices Montes isrl
audite vbm dni dei Hec dicit dns deus
motibus et collibus rupibg et val
libus Ecce ego inducam sup vos
gladiu et dispda excelsa vestra
et demoliar aras vras et cofringe
tur simulacra vra et deicia inter
fectos vros an ydola vra et dabo
cadauera filiorum isrl an faciem
simulachrorum vrorum et dispga ossa
vra circu aras vras i omibg
habitacoibus vris Urbes vre de
serte erut et excelsa demolientur

et dissipabuntur et interibunt are vestre
et confringentur et cessabunt ydola
vestra et conterentur delubra vestra et de-
lebuntur opera vestra. Et cadet interfectus
in medio vestri. Et scietis quia ego dominus.
Et relinquam in vobis eos qui fuge-
rint gladium in gentibus cum dispersero
vos in terras. Et recordabuntur mei li-
berati vestri in gentibus ad quas cap-
tivi ducti sunt. Quia contrivi cor
eorum fornicans et recedens a me et
oculos eorum fornicantes post ydola
sua. Et displicebunt sibimet super
malis que fecerant in universis ab-
hominacionibus suis. Et scient quia ego
dominus non frustra locutus sum ut
facerem eis malum hoc. Hec dicit dominus
deus. Percute manum tuam et allide
pedem tuum et dic heu heu heu ad
omnes abhominaciones malorum israel domus
quia gladio et fame et peste ruitu-
ri sunt. Qui longe est peste morie-
tur, qui autem prope gladio corruet
et qui relictus fuerit et obsessus fa-
me morietur et complebo indigna-
cionem meam in eis. Et scietis quia
ego dominus. Cum fuerint interfecti vestri
in medio ydolorum vestrorum in circuitu
ararum vestrarum in omni colle excelso
et in cunctis summitatibus moncium
et subtus omne lignum nemorosum
et subtus universam quercum frondo-
sam ubi accenderunt thura redo-
lencia universis ydolis suis. Et
extendam manum meam super eos
et faciam terram eorum desolatam et
destitutam a deserto deblatha
in omnibus habitacionibus eorum.
Et scient quia ego dominus.

Et factus est sermo domini. Capitulum vii
ad me dicens. Et tu fili ho-
minis hec dicit dominus deus terre
israel. Finis venit finis venit super
quatuor plagas terre nunc finis
super te. Et emittam furorem meum
super te et iudicabo te iuxta vias
tuas. Et ponam contra te omnes
abhominaciones tuas. Et non parcet
oculus meus super te et non mi-
serebor sed vias tuas ponam
super te et abhominaciones tue in me-
dio tui erunt. Et scietis quia ego
dominus. Hec dicit dominus deus. Afflic-
cio una afflictio ecce venit. Finis
venit venit finis. Evigilavit
adversum te ecce venit. Venit contri-
cio super te que habitas in terra. Venit
tempus prope est dies occisionis et non
glorie moncium. Nunc de propinquo effun-
dam iram meam super te et comple-
bo furorem meum in te et iudicabo
te iuxta vias tuas et inponam
tibi omnia scelera tua et non parcet
oculus meus neque miserebor
sed vias tuas inponam tibi et ab-
hominaciones tue in medio tui
erunt. Et scietis quia ego sum dominus
percuciens. Ecce dies ecce venit.
Egressa est contricio. Floruit
virga germinavit superbia ini-
quitas surrexit in virga im-
pietatis. Non ex eis et non ex populo
neque ex sonitu eorum et non erit
requies in eis. Venit tempus appro-
pinquavit dies. Qui emit non letetur
et qui vendit non lugeat quia
ira super omnem populum eius quia
qui vendit ad id quod vendidit

non revertetur adhuc in viventibus
vita eorum. Visio enim ad omnem multitudinem
eius non regredietur et vir in iniqui-
tate vite sue non confortabitur.
Canite tuba, preparentur omnes et non
est qui vadat ad prelium. Ira enim mea
super omnem populum eius. Gladius
foris, pestis et fames intrinsecus.
Qui in agro est gladio morietur
et qui in civitate pestilentia et fa-
me devorabuntur. Et salvabuntur qui
fugerint ex eis. Et erunt in montibus
quasi columbe convallium omnes trepidi
unusquisque in iniquitate sua. Omnes
manus dissolventur et omnia genua
defluent aquis. Et accingent se ci-
liciis et operiet eos formido et
in omni facie confusio et in universis
capitibus eorum calvitium. Argen-
tum eorum foras proicietur et aurum eorum
in sterquilinium erit. Argentum eorum
et aurum eorum non valebit liberare
eos in die furoris domini. Animam suam
non saturabunt et ventres eorum non
implebuntur quia scandalum iniquitatis
eorum factum est. Et ornamentum moni-
lium suorum in superbia posuerunt et yma-
gines abhominationum suarum et simula-
chrorum suorum fecerunt ex eo. Propter
hoc dedi eis illud in immunditiam et
dabo illud in manibus alienorum ad
diripiendum et impiis terre in predam
et contaminabunt illud. Et avertam
faciem meam ab eis et violabunt
archanum meum et introibunt in illud
emissarii et contaminabunt illud. Fac
conclusionem quoniam terra plena est iudicio
sanguinum et civitas plena iniquitate.
Et adducam pessimos de gentibus et
possidebunt domos eorum. Et qui-
escere faciam superbiam potentum et
possidebunt sanctuaria eorum. Angustia su-
perveniente requirent pa-
cem et non erit. Conturbatio super
conturbationem veniet et auditus super
auditum. Et requirent visionem
de propheta et lex peribit a sa-
cerdote et consilium a senioribus.
Rex lugebit et princeps induetur
merore et manus populi terre con-
turbabuntur. Secundum viam eorum fa-
ciam eis et secundum iudicia eorum iudica-
bo eos. Et scient quia ego dominus.

Cviii

Et factum est in anno sexto in
sexto mense in quinta men-
sis. Ego sedebam in domo mea
et senes iuda sedebant coram me.
Et cecidit ibi super me manus dei.
Et vidi et ecce similitudo quasi aspec-
tus ignis ab aspectu lumborum eius
et deorsum ignis et a lumbis eius
et sursum quasi aspectus splendoris
ut visio electri. Et emissa simili-
tudo manus apprehendit me in cin-
cinno capitis mei et elevavit
me spiritus inter celum et terram et adduxit
me in ierusalem in visione dei iuxta ostium
interius quod respiciebat ad
aquilonem ubi erat statutum ydo-
lum zeli ad provocandam emulationem.
Et ecce ibi gloria dei israel secundum vi-
sionem quam videram in campo et dixit
ad me: Fili hominis leva oculos tuos
ad viam aquilonis. Et levavi. Et
ecce ab aquilone porte altaris ydo-
lum zeli in ipso introitu et dixit ad me:
Fili hominis putas ne vides tu quid
isti faciunt abhominationes magnas
quas domus israel facit hic ut
procul recedam a sanctuario meo et
adhuc conversus videbis abhominationes

maiores [illegible] Et introduxit me ad ho-
stium atrij et vidi et ecce foramen
vnum in pariete et dixit ad me Fili
hominis fode parietem Et cum perfodissem
parietem apparuit ostium vnum et dixit
ad me Ingredere et vide abhominacio-
nes pessimas quas isti faciunt
hic Et ingressus vidi et ecce omnis
similitudo reptilium et abhominacio
animalium et vniuersa ydola domus israel
depicta erant in pariete in circuitu
per totum et lxx viri de senioribus
domus israel et Iechonias filius Sa-
phan stabat in medio eorum stan-
tium ante picturas et vnusquisque
habebat thuribulum in manu sua et
vapor nebule de thure consur-
gebat et dixit ad me Certe vides
fili hominis que seniores domus israel
faciunt in tenebris vnusquisque in
abscondito cubili sui dicunt enim
Non videt dominus nos dereliquit dominus
terram Et dixit dominus ad me Adhuc
conuersus videbis abhominaciones
maiores quas isti faciunt Et in-
troduxit me per ostium porte domus
domini quod respiciebat ad aquilonem
Et ecce ibi mulieres sedebant
plangentes adonidem Et dixit ad
me Certe vidisti fili hominis adhuc
conuersus videbis abhominaciones ma-
iores hijs Et introduxit me in atrium
domus domini interius Et ecce in hostio
templi domini inter vestibulum et altare
quasi xx et quinque viri dorsa habentes
contra templum domini et facies ad ori-
entem et adorabant ad ortum solis
Et dixit ad me Certe vidisti fili
hominis Numquid leue est hoc domui
iuda ut facerent abhominaciones istas
quas fecerunt hic Quia replentes
terram iniquitate conuersi sunt ad irritan-
dum me et ecce applicant ramum ad na-
res suas Ergo et ego faciam in
furore non parcet oculus meus nec
miserebor Et cum clamauerint ad
aures meas voce magna non exaudiam eos

C ix

Et clamauit in auribus
meis voce magna dicens
Appropinquauerunt visitaciones vrbis
et vnusquisque vas interfectionis habet
in manu sua Et ecce sex viri ve-
niebant de via porte superioris
que respicit ad aquilonem et vnius-
cuiusque vas interitus in manu eius
Vir quoque vnus in medio eorum erat
vestitus lineis et atramentarium
scriptoris ad renes eius Et ingressi
sunt et steterunt iuxta altare ereum
et gloria domini israel assumpta est de cheru-
bin que erat super eum ad limen domus
Et vocauit virum qui indutus erat
lineis et atramentarium scriptoris
habebat in lumbis suis Et dixit dominus
ad eum Transi per mediam ciuitatem
in medio ierusalem et signa thau super
frontes virorum gementium et dolen-
tium super cunctis abhominacionibus que
fiunt in medio eius Et illis dixit
audiente me Transite per ciuitatem
sequentes eum et percutite non parcat
oculus vester neque misereamini se-
nem et adolescentulum et virginem
paruulum et mulieres interficite
vsque ad internicionem Omnem autem
super quem videritis thau ne occida-
tis et a sanctuario meo incipite Ce-
perunt ergo a viris senioribus qui
erant ante faciem domus Et dixit ad
eos Contaminate domum et replete
atria interfectis et egredimini

Et egressi percutiebant eos qui
erant in civitate et cede completa re-
mansi ego ruique super faciem meam
et clamans aio heu heu heu domine
deus ergo ne disperdes omnes reli-
quias israel effundens furorem
tuum super ierusalem Et dixit ad me
Iniquitas domus israel et iuda ma-
gna est nimis valde et repleta est
terra sanguinibus et civitas reple-
ta est aversione Dixerunt enim dereli-
quit dominus terram et dominus non videt
Igitur et meus non parcet oculus neque
miserebitur viam eorum super caput
eorum reddam Et ecce vir qui indutus
erat lineis qui habebat atramentarium
in dorso suo respondit verbum dicens
Feci sicut precepisti michi C x

Et vidi et ecce in firmamento
quod erat super caput cherubim
quasi lapis saphirus et quasi species
similitudinis solii apparuit super ea
et dixit ad virum qui indutus erat
lineis et ait Ingredere in medio ro-
tarum que sunt subtus cherubim et
imple manum tuam prunis ignis
que sunt inter cherubim Et effunde
super civitatem Ingressusque est in con-
spectu meo cherubim autem stabant
a dextris domus cum ingrederetur
vir et nubes implevit atrium interius
Et elevata est gloria domini desuper che-
rubim ad limen domus et reple-
ta est nube domus et atrium repletum
est splendore glorie domini Et sonitus
alarum cherubim audiebatur usque ad
atrium exterius quasi vox dei omnipotentis
loquentis Cumque precepisset viro qui in-
dutus erat lineis dicens Sume ignem de
medio rotarum que sunt inter cherubim
Ingressus ille stetit iuxta rotam Et
extendit cherub manum suam de
medio cherubim ad ignem qui erat
inter cherubim et assumpsit et dedit
in manus eius qui indutus erat lineis
Qui accipiens egressus est et appa-
ruit in cherubim similitudo ma-
nus hominis subtus pennas eorum Et vidi
et ecce iiii^or rote iuxta cherubim
rota una iuxta cherub unum et ro-
ta alia iuxta cherub alterum Species
autem rotarum erat quasi visio lapidis
crisoliti et aspectus earum similitudo
una iiii^or quasi sit rota in medio ro-
te Cumque ambularent in iiii^or partes
gradiebantur et non revertebantur
ambulantes sed ad locum ad quem
ire declinabat que prima erat se-
quebantur et cetere non revertebantur
Et omne corpus earum et colla et ma-
nus et penne et circuli plena erant ocu-
lis in circuitu iiii^or rotarum Et rotas
istas vocavit volubiles audiente
me Quatuor autem facies habebat
unum facies una facies ~~cherub~~
vituli et facies secunda facies hominis
et in tertio facies leonis et in quarto
facies aquile Et elevata sunt
cherubim Ipsum est animal quod videram
iuxta flumen chobar Cumque ambula-
rent cherubim ibant pariter et rote iuxta
ea Et cum elevarent cherubim alas
suas ut exaltarentur de terra non re-
sidebant rote sed et ipse iuxta erant
Stantibus illis stabant et cum eleva-
tis elevabantur Spiritus enim vite
erat in eis Et egressa est gloria domini

a ~~limine~~ limine templi et stetit super
cherubim. Et elevantia cherubim
alas suas exaltata sunt a terra co-
ram me. Et illis egredientibus ro-
te quoque subsecute sunt et stetit che-
rubim in introitu porte domus domini
orientalis et gloria dei israel erat
super ea. Ipsum est animal quod vidi sub-
ter deum israel iuxta fluvium chobar.
Et intellexi quia cherubim essent. Quatuor
per quatuor vultus uni et quatuor ale uni
et similitudo manus hominis sub alis
eorum et similitudo vultuum eorum ipsi
erant vultus quos videram iuxta
fluvium chobar et intuitus eorum
et impetus singulorum ante faciem
suam ingredi. Capitulum XI

Et elevavit me spiritus et intro-
duxit me ad portam domus
domini orientalem que respicit solis
ortum. Et ecce in introitu porte
xxv viri et vidi in medio eorum
Jechoniam filium azur et phelthiam
filium banaie principes populi.
Dixitque ad me. Fili hominis hii viri
qui cogitant iniquitatem et trac-
tant consilium pessimum in urbe ista
dicentes. Nonne dudum edificate sunt
domus. Hec est lebes nos autem car-
nes. Ideo vaticinare de eis. Va-
ticinare fili hominis. Et irruit in me
spiritus domini. Et dixit ad me. Loquere
hec dicit dominus. Sic locuti estis
domus israel et cogitationes cordis vestri
ego novi. Plurimos occidistis in ur-
be hac et implestis vias eius inter-
fectis. Propterea hec dicit dominus deus. Interfecti vestri quos posuistis in
medio eius. Hii sunt carnes et hec
est lebes et educam vos de medio
eius. Gladium metuistis et gladium
inducam super vos ait dominus deus et
eiciam vos de medio eius. Daboque in
manus hostium et faciam in vobis iudicia.
Gladio cadetis in finibus israel
iudicabo vos et scietis quia ego dominus.
Hec non erit vobis in lebetem et vos non
eritis in medio eius carnes. In finibus
israel iudicabo vos. Et scietis quia ego
dominus. Quia in preceptis meis non am-
bulastis et iudicia mea non fecistis
sed iuxta iudicia gentium que in cir-
cuitu vestro sunt operati estis. Et factum
est cum prophetarem phelthias filius
banaie mortuus est. Et cecidi in
faciem meam clamans voce magna
dixi. Heu heu heu domine deus. Con-
summationem tu facis reliquiarum
israel. Et factum est verbum domini ad me dicens.
Fili hominis fratres tui et propinqui tui
et omnis domus israel universi quibus
dixerunt habitatores ierusalem. Longe
recedite a domino. Nobis data est terra
in possessionem. Propterea hec dicit dominus deus.
Quia longe feci eos in gentibus et
quia dispersi eos in terris ero eis in
sanctificationem modicam in terris ad quas
venerunt. Propterea loquere hec dicit dominus
deus. Congregabo vos de populis et
adunabo de terris in quibus disper-
si estis daboque vobis humum israel
et ingredientur illuc et auferent
omnes abhominationes cunctasque offen-
siones eius de illa. Et dabo eis
cor unum et spiritum novum tribuam
in visceribus eorum. Et auferam cor
lapideum de carne eorum et dabo eis
cor carneum ut in preceptis meis ambulent

et iudicia mea custodiant faciant-
que ea et sint mihi in populum et ego sim
eis in deum. Quorum cor post
offendicula et abhominationes suas
ambulabat horum viam in capite suo
ponam dicit dominus deus. Et eleva-
verunt cherubin alas suas et ro-
te cum eis et gloria dei israel erat super
ea. Et ascendit gloria domini de medio
civitatis et stetit super montem qui est
ad orientem urbis. Et spiritus
levavit me adduxitque in chalde-
am ad transmigrationem in visione
in spiritu dei. Et sublata est a me
visio quam videram. Et locutus sum
ad transmigrationem omnia verba domini que ostenderat mihi.

C. XII

Et factus est sermo domini
ad me dicens. Fili hominis in me-
dio domus exasperantis tu habitas
qui oculos habent ad videndum
et non vident et aures ad audiendum
et non audiunt quia domus exasperans
est. Tu ergo fili hominis fac tibi vasa
transmigrationis et transmigrabis per
diem coram eis. Transmigrabis au-
tem de loco tuo ad locum alterum in con-
spectu eorum si forte aspiciant quia
domus exasperans est. Et efferes fo-
ras vasa tua quasi vasa transmigran-
tis per diem in conspectu eorum. Tu autem
egredieris vespere coram eis sicut
egreditur migrans. Ante oculos
eorum. In humeris portabis in caligine
efferreris. Faciem tuam velabis et
non videbis terram quia portentum
dedi te domui israel. Feci ergo sicut
preceperat mihi dominus. Vasa mea protuli
quasi vasa transmigrantis per
diem et vespere perfodi mihi parietem
manu in caligine egressus sum et in
humeris portatus in conspectu eorum.
Et factus est sermo domini ad me ma-
ne dicens. Fili hominis numquid non
dixerunt ad te domus israel domus
exasperans quid tu facis? Dic ad
eos. Hec dicit dominus deus. Super
ducem onus istud qui est in ierusalem
et super omnem domum israel que est
in medio eorum. Dic ego portentum
vestrum quomodo feci sic fiet illis. In
transmigrationem et in captivitatem ibunt
et dux qui est in medio eorum in hume-
ris portabitur in caligine egre-
dietur. Parietem perfodient ut edu-
cant eum faciem eius operietur ut
non videat oculo terram. Et exten-
dam rethe meum super illum et capi-
etur in sagena mea et adducam
eum in babilonem in terram chaldeorum
et ipsam non videbit ibique morietur
et omnes qui circa eum sunt presidium
eius et agmina eius dispergam in
omnem ventum et gladium evagi-
nabo post eos. Et sciet quia ego
dominus. Quando dispersero illos in
gentibus et disseminavero eos in terris.
Et relinquam ex eis viros pau-
cos a gladio et fame et pesti-
lentia ut enarrent omnia scelera
eorum in gentibus ad quas ingre-
dientur. Et scient quia ego dominus. Et
factus est sermo domini ad me dicens.
Fili hominis panem tuum in contur-
batione comede sed et aquam tuam in
festinatione et merore bibe. Et
dices ad populum terre. Hec dicit dominus
deus ad eos qui habitant in ierusalem.

m terra ista. Ecce ego visitabo
super virum istum et super
domum eius et erit ibi sermo
meus in medio populi mei israel
et disperdam eos de terra mea
et domum istam proiciam a facie
mea propter malitiam eorum
qui fecerunt mihi ait dominus
ut habitarent ibi et conversi
sunt ut irritum facerent pactum
meum et factum est cum
disperdidissem eos de terra
mea et de domo ista
Verbum quod factum est
ad Jeremiam a domino dicens
surge et descende in domum
figuli et ibi audies verba mea
Et descendi in domum figuli
et ecce ipse faciebat opus
super rotam et dissipatum
est vas figuli quod faciebat
de luto manu sua et reversus
fecit aliud vas sicut placuit
in oculis suis ut faceret
Factum est autem verbum
domini ad me dicens
numquid sicut figulus
iste potero facere vobis
domus israel ait dominus
ecce sicut lutum figuli
in manu mea sic vos
estis in manu mea domus
israel
Subito loquar adversus
gentem et adversus regnum
ut evellam et destruam
et disperdam illud
si penitentiam egerit
gens illa a malo suo
quod locutus sum
contra eam agam
et ego subito loquar
adversus gentem et
adversus regnum
ut aedificem et plantem
illud
si fecerit malum
in conspectu meo
ut non audiat vocem
meam
et poenitebit me
de bono quod locutus
sum ut facerem ei
Nunc ergo dic
ad virum juda et
ad habitatores
jerusalem dicens
haec dicit dominus
ecce ego fingo
contra vos malum
et cogito contra
vos cogitationem
revertatur unusquisque
de via sua mala
et dirigite vias
vestras et studia
vestra
Et dixerunt
desperavimus
enim cogitationibus
nostris ibimus
et unusquisque
pravitatem cordis
sui malignabitur
Propterea haec
dicit dominus
interrogate
gentes
quis audivit
talia
horribilia nimis
fecit virgo
israel
Numquid
deficiet de petra
agri
de lapide
sublimi
quem dabit
aquae meae
transeuntes
dereliquerunt
vias suas
et semitas
antiquas
ut ambularent
per calles
et non per viam
Ut ponerent
terram suam
in solitudinem
in sibilum
sempiternum
omnis qui
transierit per
eam stupebit
et movebit
caput suum
Quasi ventum
orientalem
dispergam
eos coram
inimico
ostendam
eis dorsum
et non faciem
in die perditionis
eorum
Et dixerunt
venite
et cogitemus
contra
Jeremiam
cogitationem
quia non peribit
lex a sacerdote
et consilium
a sapiente
et sermo a propheta
venite
et percutiamus
eum lingua
et non attendamus
universis
sermonibus
ejus
Attende
domine
ad me
et audi
vocem
adversariorum
meorum
Numquid
redditur
pro malo
bonum
quia foderunt
foveam
animae
meae
Memento
quod steterim
in conspectu
tuo
ut loquerer
pro eis
bonum
ut averteres
indignationem
tuam
ab eis
Propterea
da filios eorum
in famem
et deduc eos
in manus
gladii
fiant uxores
eorum
absque liberis
et viduae
et sint
interfecti
morte
viri eorum
occisi
gladio
in bello
sit clamor
in domibus
eorum
adducas
latronem
super eos
subito
quia foderunt
foveam
ut caperent me
et laqueos
absconderunt
pedibus meis
Tu autem
domine
scis
omne consilium
eorum
adversum me
in malum
ne propitieris
iniquitati
eorum
et peccatum
eorum
a facie tua
non deleatur
fiant
corruentes
in conspectu tuo
in tempore
furoris tui
operare
in eis
Haec dicit
dominus
vade
et eme
figulinum
vasculum
testeum
de senibus
populi
et de senibus
sacerdotum
et egredere
ad vallem
filii ennom
quae est
juxta introitum
portae
testeae
et praedices
ibi verba
quae ego
loquar
ad te
et dices
audite
verbum
domini
reges juda
et habitatores
jerusalem
haec dicit
dominus
exercituum
deus israel
ecce ego
inducam
malum
super locum
istum
quod quicumque
audierit
tinnient
ambae aures
ejus
eo quod
dereliquerint
me
et alienaverint
locum istum
et sacrificaverint
in eo
diis alienis
quos
ignoravit
ipsi
et patres eorum
et reges juda
et impleverint
locum istum
sanguine
innocentium
et aedificaverint
excelsa
baal
ad comburendos
filios suos
igne
holocausta
baal
quae non
praecepi
nec locutus
sum
nec ascendit
in cor meum
Propterea
ecce dies
veniunt
dicit dominus
et non vocabitur
ultra
locus iste
thophet
et vallis filii
ennom
sed vallis
occisionis
et sepelient
in thophet
eo quod
non habeatur
locus
et erunt
cadavera
populi hujus
in escas
volatilibus
caeli
et bestiis
terrae
et non erit
qui abigat
et dabo
civitatem
hanc
in stuporem
et in sibilum
omnis
qui transibit
per eam
stupebit
et sibilabit
super
universam
plagam ejus
et comedere
faciam eos
carnes
filiorum suorum
et carnes
filiarum suarum
et unusquisque
carnes
proximi sui
comedet
in angustia
et in vastitate
qua
vastabunt
eos
inimici sui
et qui
quaerunt
animam eorum
Et conteres
vasculum
coram
oculis
virorum
qui ibunt
tecum
et dices
ad eos
haec dicit
dominus
exercituum
sic conteram
populum hunc
et civitatem
hanc
sicut
conteritur
vas figuli
quod
postea
non potest
restaurari
et in thophet
sepelient
eos
eo quod
non habeatur
locus
sepeliendi
Sic faciam
loco huic
dicit dominus
et habitatoribus
ejus
ut dem
civitatem
hanc
sicut thophet
Et erunt
domus
jerusalem
et domus
regum juda
sicut
locus thophet
immundae
omnes
domus
super quorum
tectum
sacrificaverunt
omni militiae
caeli
et libaverunt
libamina
diis alienis
Et egressus
jeremias
de thophet
ubi
miserat eum
dominus
prophetare
stetit
in atrio
domus
domini
et dixit
ad omnem
populum
Haec dicit
dominus
exercituum
deus israel
ecce ego
inducam
super urbem
hanc
et super
universas
civitates
ejus
omne malum
quod locutus
sum
contra eam
eo quod
induraverint
cervicem suam
ne audirent
sermones meos
Et audivit
phassur
filius emmer
sacerdos
qui erat
princeps
in domo
domini
jeremiam
prophetantem
haec
verba
Percussit
autem
phassur
jeremiam
prophetam
et misit
eum
in nervum
qui erat
in porta
superiori
domus
benjamin
quae est
in domo
domini
Et factum est
postea
ut educeret
phassur
jeremiam
de nervo
dixit
ei jeremias
non
phassur
vocavit
dominus
nomen tuum
sed pavorem
undique
Quia haec
dicit dominus
ecce ego
dabo
te pavorem
tibi
et omnibus
amicis tuis
et cadent
in gladio
inimicorum
suorum
et oculi tui
videbunt
et universum
juda
dabo
in manu
regis babylonis
et transferet
eos
in babylonem
et percutiet
eos
gladio
Et dabo
universas
divitias
urbis hujus
et omnem
laborem ejus
et omnia
pretiosa ejus
et omnes
thesauros
regum juda
dabo
in manu
inimicorum
suorum
et praedabuntur
eos
et tollent
eos
et ducent
eos
in babylonem
Et tu
phassur
et omnes
habitatores
domus tuae
ibitis
in captivitatem
et in babylone
morieris
ibique
sepeliris
tu
et omnes
amici tui
quibus
prophetasti
falsa
Seduxisti
me
domine
et seductus
sum
fortior
me
fuisti
et invalisti
factus sum
in derisum
omni die
subsannat
me
omnis
quia
quotiescumque
loquor
vociferor
et clamo
iniquitatem
et vastitatem
vocabo
quia
factus est mihi
sermo domini
in opprobrium
et in derisum
omni die
Et dixi
non recordabor
ejus
neque loquar
ultra
in nomine
ejus
et factus est
in corde meo
quasi ignis
exaestuans
claudensque
in ossibus meis
et defeci
ferre
non sustinens
Quia audivi
contumelias
multorum
et terrorem
undique
Persequimini
et persequamur
eum
omnes
viri pacis
mei
custodientes
latus meum
si forte
dicant
recipiatur
et praevalebimus
adversus eum
et sumamus
ultionem
ex eo
Dominus
autem
mecum
quasi
bellator
fortis
Propterea
persecutores
mei
infirmi
erunt
et non
praevalebunt
Confundentur
vehementer
quia
non intellexerunt
stultitiam
sempiternam
quae
numquam
delebitur
Et nunc
domine
exercituum
qui probas
justum
et videns
renes
et cor
videam
ultionem
tuam
ex eis
tibi enim
revelavi
causam
meam
Cantate
domino
laudate
dominum
quia liberavit
animam
pauperis
de manu
malignantium
Maledictus
dies
in qua
natus sum
dies
in qua
mater
mea
peperit
me
non sit
benedictus
Maledictus
vir
qui annuntiavit
patri meo
dicens
quia natus
est tibi
filius masculus
laetificans
eum
laetitia
Et sit
vir ille
sicut civitates
quas subvertit
dominus
et non
paenituit eum
audiat
clamorem
mane
et ululatum
in tempore
meridiano
Qui non
occidit me
de vulva
ut fieret
mihi mater
mea
sepulcrum
meum
et vulva
ejus
conceptus
perpetuus
Ut quid
de vulva
egressus
sum
ut viderem
dolorem
et luctum
et consumerentur
in confusione
dies mei

israel qui prophetant ad ierusalem et vident
ei visionem pacis et non est pax ait
dominus deus. Et tu fili hominis pone
faciem tuam contra filias populi tui
que prophetant de corde suo et vati
cinare super eas et dic hec dicit dominus deus
Ve que consuunt pulvillos sub omni
cubitu manus et faciunt cervi
calia sub capite universe etatis
ad capiendas animas. Et cum caperent
animas populi mei vivificabant
animas eorum et violabant me ad populum
meum propter pugillum ordei et fragmen
panis ut interficerent animas que
non moriuntur et vivificarent animas
que non vivunt mentientes populo
meo credenti mendaciis propterea
hec dicit dominus deus. Ecce ego ad
pulvillos vestros quibus vos capi
tis animas volantes et dirumpam eos
de brachiis vestris et dimittam animas quas vos
capitis ad volandum et liberabo populum
meum de manu vestra neque erunt ultra
in manibus vestris ad predandum. Et scietis
quia ego dominus pro eo quod merere fecistis
cor iusti mendaciter quem ego non
contristavi et confortastis manus
impii ut non reverteretur a via sua
mala et viveret propterea vana non
videbitis et divinationes non divi
nabitis amplius. Et eruam populum
meum de manu vestra et scietis quia ego dominus.

Et venerunt ad me CXIIII
viri seniorum israel et sederunt
coram me. Et factus est sermo domini
ad me dicens. Fili hominis viri isti po
suerunt immundicias suas in cordibus
suis et scandalum iniquitatis sue
statuerunt contra faciem suam. Numquid
interrogatus respondebo eis. Propter hoc
loquere eis et dices ad eos. Hec dicit
dominus deus homo homo de domo israel
qui posuerit immundicias in corde suo
et scandalum iniquitatis sue statu
erit contra faciem suam et venerit
ad prophetam interrogans per eum me ego
dominus respondebo ei in multitudine immun
diciarum suarum ut capiatur domus
israel in corde suo quo recesserunt
a me in cunctis ydolis suis. Propterea
dic ad domum israel. Hec dicit dominus deus
Convertimini et recedite ab ydolis vestris
et ab universis contaminationibus vestris
avertite facies vestras quia homo homo
de domo israel et de proselitis quicumque
fuerit advena in israel si alienatus
fuerit a me et posuerit ydola sua in
corde suo et scandalum iniquitatis sue
statuerit contra faciem suam et vene
rit ad prophetam ut interroget per eum
me. Ego dominus respondebo ei per me et
ponam faciem meam super hominem illum
et faciam eum in exemplum et in proverbium et
disperdam eum de medio populi mei et
scietis quia ego dominus. Et propheta cum
erraverit et locutus fuerit verbum ego
dominus decepi prophetam illum et exten
dam manum meam super illum et delebo
eum de medio populi israel et portabunt in
iquitatem suam iuxta iniquitatem interroga
tis sic iniquitas prophete erit ut non
erret ultra domus israel a me neque
polluatur in universis prevaricationibus
suis. Sed sit mihi in populum et ego sim
illis in deum ait dominus exercituum.
Et factus est sermo domini ad me dicens.
Fili hominis. Terra cum peccaverit mihi

ut preuaricetur preuaricans extendam
manum meam super eam et conteram
virgam panis eius et mittam in eam famem
et interficiam de ea hominem et iumen-
tum. Et si fuerint tres viri isti in me-
dio eius Noe Daniel et Iob ipsi ius-
ticia sua liberabunt animas suas ait
dominus exercituum. Quod si bestias pes-
simas induxero super terram ut vastem
eam et fuerit invia eo quod non sit per-
transiens propter bestias et tres viri
isti si fuerint in ea Vivo ego dicit dominus deus
quia nec filios nec filias liberabunt
sed et ipsi soli liberabuntur terra autem
desolabitur Vel si gladium induxero
super terram illam et dixero gladio
Transi per terram et interficiam de ea
hominem et iumentum et tres viri isti
fuerint in medio eius Vivo ego dicit
dominus non liberabunt filios neque filias
sed ipsi soli liberabuntur Si autem et
pestilenciam immisero super terram illam
et effudero indignacionem meam super
eam in sanguine ut auferam ex ea ho-
minem et iumentum Et Noe et Daniel
et Iob fuerint in medio eius Vivo
ego dicit dominus quia filium et filiam non
liberabunt sed ipsi iusticia sua libe-
rabunt animas suas Quoniam hec dicit
dominus deus Quod et si quatuor iudicia mea
pessima gladium et famem et bestias
malas et pestilenciam immisero in Ierusalem
ut interficiam de ea hominem et pecus
Tamen relinquetur in ea salvacio
educencium filios et filias Ecce ipsi
egredientur ad vos et videbitis viam eorum
et adinvenciones eorum Et consolabimini
super malo quod induxi in Ierusalem in
omnibus que importavi super eam et
consolabuntur super vos cum videritis
viam eorum et adinvenciones eorum et cog-
noscetis quia non frustra fecerim omnia
que feci in ea ait dominus deus. CXV

Et factus est sermo domini ad me di-
cens Fili hominis Quid fiet
de ligno vitis ex omnibus lignis
nemorum que sunt inter ligna silvarum
Numquid tolletur de ea lignum ut fiat
opus aut fabricabitur de ea paxil-
lus ut dependeat in eo quodcumque
vas Ecce igni datum est in escam
utramque partem eius consumpsit ignis
et medietas eius redacta est in
favillam Numquid utile erit ad opus
Etiam cum esset integrum non erat aptum
ad opus quanto magis cum ignis
illud devoraverit et combusserit nichil
ex eo fiet operis Propterea hec dicit
dominus deus Quomodo lignum vitis inter
ligna silvarum quod dedi igni ad
devorandum sic tradam habitatores
Ierusalem et ponam faciem meam in eos
De igne egredientur et ignis consu-
met eos et scietis quia ego dominus
cum posuero faciem meam in eis et
dedero terram inviam et desolatam eo quod
prevaricatores extiterunt dicit dominus deus

Et factus est sermo domini CXVI
ad me dicens Fili hominis Notas
fac Ierusalem abhominaciones suas et dices
Hec dicit dominus deus Ierusalem radix
tua et generacio tua de terra chanaan
pater tuus amorreus et mater tua
cethea et cum nata esses in die ortus
tui non est precisus umbilicus tuus
et in aqua non es lota in salutem
nec sale salita nec involuta pannis
Non pepercit super te oculus ut
facerem tibi unum ex his misertus

tui sed proiecta es sup faciem terre
i abiectione aie tue a die qua nata
es Transiens aut p te vidi te con
culcari in sanguine tuo Et dixi
tibi cu esses in sanguine tuo vive
Dixi inqua tibi i sanguine tuo vi
ve Multiplicata qsi germen agri
dedi te et multiplicata es et gra
dis effecta et ingressa es et pervenisti
ad mundu muliebrem Ubera tua
intumuerunt et pilus tuus germinavit
et eras nuda et confusione plena
et transivi p te et vidi te et ecce
tempus tuu tempus amancium et ex
pandi amictu meu sup te et ope
rui ignominiam tua et iuravi tibi
et ingressus sum pactu tecu ait
dns deus Et facta es mi Et lavi
te aq et emundavi sanguine tuu
ex te et unxi te oleo et vestivi
te discoloribus et calciavi te ia
cincto et cinxi te bisso et indui
te subtilibus et ornavi te orna
mento glorioso et dedi armillas i
manibus tuis et torque circa collu
tuu et dedi inaurem sup os tuu
et circulu i auribus tuis Et co
rona decoris in capite tuo et
ornata es auro et argento et
vestita es bisso et polimito et
multis coloribus Similam et
mel et oleu comedisti et decora
facta es vehementer nimis et pfe
cisti in regnu Et egressum est
nomen tuu i gentes propter speciem
tua quia perfecta eras i decore
meo que posueram sup te dicit
dns deus Et habens fiducia
in pulchritudine tua fornicata

es i nomine tuo et exposuisti for
nicacionem tua omni transeunti ut eius
fieres Et sumens de vestimentis
meis fecisti tibi excelsa hinc inde consul
sa consuta et fornicata es sup
eis sicut non est factum neque futurum
est Et tulisti vasa decoris tui
de auro meo et de argento meo que
dedi tibi et fecisti tibi ymagines
masculinas et fornicata es in eis
Et sumpsisti vestimenta multicoloria
et vestita es i eis et oleu meu
et thimiama meu posuisti cora
eis Et panem meu quem dedi tibi
Et simila et mel et oleu quibus
enutrivi te posuisti i conspectu
eorum in odorem suavitatis Et factum
est ait dns deus Et tulisti filios
tuos et filias tuas quos genuisti
michi et ymolasti eis ad devo
randu Numquid parva est fornicacio
tua ymolasti filios meos et de
disti illos consecrans eis Et post
omnes abhominaciones et fornicaciones
tuas non es recordata dierum ado
lescencie tue qn eras nuda et co
fusione plena et conculcata i san
guine tuo Et accidit post omnem
maliciam tua Ve ve tibi ait dns
deus et edificasti tibi lupanar
et fecisti tibi prostibulum i cunctis
plateis Ad omne caput vie edi
ficasti signum prostitucionis tue et
abhominabilem fecisti decorem tuu
et divisisti pedes tuos omni transeunti
et multiplicasti omnes fornicaciones
tuas et fornicata es cu filiis egip
ti vicinis tuis magnarum carnium
et multiplicasti fornicacionem tua ad

irritandum me. Ecce ego extendam manum meam super te et auferam iusticiam tuam et dabo te in animas odientium te filiarum palestinarum que erubescunt in via tua scelerata. Et fornicata es in filiis assiriorum eo quod necdum fueris expleta. Et postquam fornicata es nec sic es saciata. Et multiplicasti fornicationem tuam in terra chanaan cum caldeis et nec sic saciata es. In quo mundabo cor tuum ait dominus deus cum facias omnia opera hec mulieris meretricis et procacis. Quia fabricasti lupanar tuum in capite omnis vie et excelsum tuum fecisti in omni platea. Nec facta es quasi meretrix fastidiosa augens precium sed quasi mulier adultera que super virum suum inducit alienos. Omnibus meretricibus dantur mercedes. Tu autem dedisti mercedes cunctis amatoribus tuis et dona donabas eis ut intrarent ad te undique ad fornicandum tecum. Factumque est in te contra consuetudinem mulierum in fornicationibus tuis. Et post te non erit fornicatio. In eo enim quod dedisti mercedes et tu mercedes non accepisti factum est in te contrarium. Propterea meretrix audi verbum domini. Hec dicit dominus deus. Quia effusum est es tuum et revelata est ignominia tua in fornicationibus tuis super amatores tuos et super ydola abhominationum tuarum in sanguine filiorum tuorum quos dedisti eis. Ecce ego congregabo omnes amatores tuos quibus commixta es et omnes quos dilexisti cum universis quos oderas et congregabo eos super te undique et nudabo ignominiam tuam coram eis et videbunt omnem turpitudinem tuam. Et iudicabo te iudiciis adulterarum et effundentium sanguinem. Et dabo te in sanguinem furoris et zeli. Et dabo te in manus eorum et destruent lupanar tuum et demolientur prostibulum tuum et denudabunt te vestimentis tuis et auferent vasa decoris tui et derelinquent te nudam plenamque ignominia et adducent super te multitudinem et lapidabunt te lapidibus et trucidabunt te gladiis suis et comburent domos tuas igni et facient in te iudicia in oculis mulierum plurimarum et desines fornicari et mercedes ultra non dabis. Et requiescet indignatio mea in te et auferetur zelus meus a te. Et quiescam nec irascar amplius eo quod non fueris recordata dierum adolescentie tue et provocasti me in omnibus hiis. Quapropter et ego vias tuas in capite tuo dedi ait dominus deus et non feci iuxta scelera tua in omnibus abhominationibus tuis. Ecce omnis qui dicit vulgo proverbium in te assumet illud dicens. Sicut mater ita et filia eius. Filia matris tue es tu que proiecit virum suum et filios suos et soror sororum tuarum tu que proiecerunt viros suos et filios suos. Mater vestra cethea et pater vester amorreus. Et soror tua maior samaria ipsa et filie eius que habitant ad sinistram tuam. Soror autem tua minor te que habitat a dextris tuis. Sodoma et filie eius. Sed nec in viis earum ambulasti neque secundum scelera earum fecisti pauxillum minus. Pene sceleratiora fecisti illis in omnibus

viis tuis Vivo ego dicit dominus deus
quia non fecit Sodoma soror tua
ipsa et filie eius sicut tu fecisti et
filie tue Ecce hec fuit iniquitas
sodome sororis tue Superbia sa
turitas panis et habundantia et
ocium ipsius et filiarum eius et manum
egeno et pauperi non porrigebant
et elevate sunt et fecerunt abhomina
tiones coram me et abstuli eas si
cut vidisti Et samaria dimidium
peccatorum tuorum non peccavit sed vicisti
eas sceleribus tuis et iustificasti
sorores tuas in omnibus abhomina
cionibus tuis quas operata es Ergo et tu
porta confusionem tuam que vicisti sorores
tuas peccatis tuis scelerantius agens
ab eis Iustificate sunt enim a te Ergo
et tu confundere et porta ignominiam
tuam que iustificasti sorores tuas
Et convertam restituens eas conversi
one sodomorum cum filiabus suis et
conversione Samarie et filiarum eius Et
convertam reversionem tuam in medio earum
ut portes ignominiam tuam et confunda
ris in omnibus que fecisti consolans
eas et soror tua sodoma et filie
eius revertentur ad antiquitatem suam
et tu et filie tue revertimini ad anti
quitatem vestram Non fuit autem sodoma
soror tua audita in ore tuo in die
superbie tue antequam revelaretur ma
licia tua sicut hoc tempore in obprobrium
filiarum syrie et cunctarum in circuitu
tuo filiarum palestinarum que ambiunt
te per gyrum Scelus tuum et ignominiam
tuam tu portasti ait dominus deus quia
hec dicit dominus deus Et faciam tibi
sicut despexisti iuramentum ut ir
ritum faceres pactum meum et recor
dabor ego pacti mei tecum in die
bus adolescentie tue et suscitabo
tibi pactum sempiternum Et recorda
beris viarum tuarum et confunderis cum re
ceperis sorores tuas te maiores
cum minoribus tuis et dabo eas ti
bi in filias sed non ex pacto tuo
Et suscitabo ego pactum meum
tecum et scies quia ego dominus ut recor
deris et confundaris et non sit tibi
ultra aperire os pre confusione tua
cum placatus fuero tibi in omnibus que fecisti ait dominus deus

Cap. xvii

Et factum est verbum domini
ad me dicens Fili
hominis propone enigma et narra
parabolam ad domum israel et dices
Hec dicit dominus deus Aquila gran
dis magnarum alarum longo mem
brorum ductu plena plumis et
varietate venit ad libanum et tulit
medullam cedri et summitatem fro
ndium eius avellit et transportavit eam
in terram chanaan et in urbe nego
ciatorum posuit illam et tulit de
semine terre et posuit illud in terra
pro semine ut firmaret radicem super
aquas multas In superficie po
suit illud Cumque germinasset crevit
in vineam latiorem humili statura
respicientibus ramis eius ad eam
et radices eius sub illa erant
Facta est ergo vinea et fructificavit
in palmites et emisit propagines
Et facta est aquila alia grandis
magnis alis multisque plumis
Et ecce vinea ista quasi mittens
radices suas ad eam palmites
suos extendit ad illam ut irri
garet eam de areolis germinis
sui In terra bona super aquas multas

plātatā eā ut faciat frondes et fe-
ret fructum et sit in vineā grandem
hec dicit dn̄s deus Ergo nō ꝓspe-
rabitur Nonne radices eius euellet
et fructus eius distringet et siccabit
omnes palmites germinis eius et arescet
et nō in brachio grandi neq̄ in
ꝑplo multo ut euelleret eā radicitus
Ecce plātata est ergo nūquid ꝓsperabitur
Nonne cū tetigerit eā ventus vrens
siccabitur et in areis germinis sui
arescet Et factum est vbum dn̄i ad me
dicens Dic ad domū exasperantē
Nescitis quid ista significent Dic
ecce venit rex babilonis in ierl̄m et
assumet regē et principes eius et ducet
eos ad semetipsum in babilonem
et tollet de semine regni feriet q̄
cū eo fedus et accipiet ab eo ius
iurandum Sed et fortes terre tollet
ut sit regnum humile et nō eleuetur
sed custodiat pactum eius et seruet
illud Qui recedens ab eo misit nū-
cios ad egiptum ut daret sibi equos
et ꝑplm multum Nunquid ꝓsperabitur
vl̄ consequetur salutem qui fecit hec
et qui dissoluit pactum Nunquid effugiet
et Viuo ego dicit dn̄s deus quoniam
in loco regis qui constituit eū regē
cuius fecit irritum iuramentum et soluit
pactum quod habebat cū eo in medio
babilonis morietur et nō in exercitu grandi
neq̄ in ꝑplo multo faciet contra
eū pharao prelium in iactu aggeris
et in extructione vallorum ut interficiat
animas multas Spreuerat
enim iuramentum ut solueret fedus et
ecce dedit manum suam et cū oīa
hec fecerit nō effugiet Propterea hec
dicit dn̄s deus Viuo ego quoniam iurame-

tum quod spreuit et fedus quod preua-
ricatus est ponam in caput eius
et expandam super eū rethe meum
et comprehendetur in sagena mea et
adducam eū in babilonem et iudica-
bo eū ibi in preuaricatione qua despexit
me et omnes profugi eius cū vniuerso
agmine suo gladio cadent Resi-
dui autem in omnem ventum dispergentur
et scietis quia ego dn̄s locutus sum
hec dicit dn̄s deus Et sumam ego de
medulla cedri sublimis et ponam
de vertice ramorum eius tenerum dis-
tringam et plantabo super montem excel-
sum et eminentem In monte sublimi
israel plantabo illud et erumpet in
germen et faciet fructum et erit
in cedrum magnam et habitabunt sub
eā omnes volucres vniuersum volatile
sub vmbra frondium eius nidificabit
et scient oīa ligna regionis
quia ego dn̄s humiliaui lignum sub-
lime et exaltaui lignum humile et
siccaui lignum viride et frondere feci
lignum aridum Ego dn̄s locutus sum et feci

Et factus est sermo dn̄i ad C xviii
me dicens Fili hominis quid est
quod inter vos parabolam vertitis in
uerbium istud in terra israel dicentes
Patres mei comederunt vuam acer-
bam et dentes filiorum obstupescunt
Viuo ego dicit dn̄s deus Si erit vo-
bis vltra parabola hec in prouerbium
in israel Ecce omnes anime mee sunt ut
anima patris ita et anima filii mea est
Anima que peccauerit ipsa morietur Et
vir si fuerit iustus et fecerit iudicium
et iusticiam In montibus nō comederit
et oculos suos nō leuauerit
ad ydola domus israel et vxorem proxi-

suu no violauerit / z ad mulierem
menstruatam no accesserit / z hoiem
no contristauerit / pignus debitori
reddiderit / p vim nichil rapuerit /
panem suu esurienti dederit / z nudu
operuerit vestimento / z ad vsura
no comodauerit / z aplius no ac
cepit / et ab iniqtate auertit ma^m
suam / Judiciu veru fecerit it viru
et viru / In pceptis meis abula
uerit / z iudicia mea custodierit / ut
faciat veritate / hic iustus e / vita
viuet / ait dns deus ops / Qz si ge
nuerit filiu latrone effundente
sanguine / et fecerit vnu de istis /
et hec quide oia no faciete sed
i motibus comedente / z vxorem
pxi sui polluente / egenu z pau
pem cotristante / rapiete rapi
nas / pign9 no reddente / z ad ydo
la leuante oculos suos / abhoiacoem
faciente / ad vsura date / z apli9
accipiete / Nuquid viuet / no viuet
Cu vniusa detestanda hec fecerit
morte morietur sanguis ei9 i ipo
erit / Qz si genuerit filiu q videns
oia pcta pris sui que fecit et
timuerit et no fecerit sile eis sup
motes no comederit z oclos suos
no leuauerit ad ydola dom9 isrl
Et vxore pxi sui no violauerit /
et viru no contristauerit / pignus
no retinuerit / rapina no rapu
erit / pane suu esurienti dederit /
et nudu opuerit vesti^to / a pau
pere iniuria auerterit manu suam /
vsura z sup habudacia no acce
pit / Judicia mea fecerit / et i pcep
tis meis ambulauerit / hic no mo
rietur i iniqtate pris sui s3 vita

viuet / Pater ei9 qz calupnia
tus e z vim fecit fri / z malu ope
ratus e i medio ppli sui / ecce mor
tuus e i iniqtate sua / z dicitis
Qre no ptauit filius iniqte
pris / videlicz qz fili9 iudiciu et
iusticia opatus e / oia pcepta
mea custodiuit / z fecit illa / vita
viuet / Aia q peccauerit ipa mori
etur / fili9 no ptabit iniqtate
pris et pr no ptabit iniqtate
filij / Justicia iusti sup eu erit et
impietas impij erit sup eu / Si
aut impi9 egerit pnia3 ab oib9 p^c
catis suis que opatus e z custo
dierit vniusa pcepta z fecerit
iudiciu et iusticia / vita viuet
et no morietur / oim iniqtatu ei9
quas opatus e no recordabor
In iusticia sua qua opatus est
viuet / Nuquid volutatis mee e
mors impij dicit dns de9 z non
ut couertatur a viis suis z viuat
Si aut auerterit se iustus a iusticia
sua z fecerit iniquitate / scdm oes
abhoiacoes quas operari solz im
pius / Nuquid viuet / Oms iusti
cie eius quas fecerat no recorda
buntur / In puaricacoe qua puari
catus e et in pcto suo quod pec
cauit i ipis morietur / Et dixistis
No est equa via dni / Audite ergo
domus isrl / Nuquid via mea no
e equa z no magis vie vre p
ue sunt / Cu eni auerterit se iustus
a iusticia sua z fecerit iniqtate
morietur in eis / In iusticia sua q
opatus e morietur / Et cu au
terit se impius ab impietate sua

quia operatus est et fecit iudiciu
iusticiam ipse aiam sua vivificabit
Considerans em et avtens se ab oi
bus iniqtatibus suis qs opatus
est vita vivet et no morietur Et
dicut filij isrl Non e equa via dni
Numquid vie mee no sut eque
domus isrl et no magis vie vre
pve sut Ideo vnumquemq iuxta
vias suas iudicabo domq isrl
ait dns deus Convtimini et agite
pniam ab oibus iniqtatibus
vris et no erit vobis i ruinam
iniqtas Pricite a vobis oms p
uaricaciones vras i quibus pua
ricati estis et facite vob cor no
uu et spm noum Et quare mori
emi domus isrl qr nolo morte
morientis sed ut convtatur et
vivat dt dns de9 Revtimini et vivite

Et tu fili hois assume Cxix
planctu sup pncipes isrl
et dices Quare mr tua leena
int leones cubavit i medio le
vnculoz enutrivit catulos suos Et eduxit
vnu de leunculis suis leo fcus e
et didicit capere pdam hoiesq come
medit Et audierut de eo getes
et no absq vulnibus suis cepe
rut eu et adduxert i cathenis
in tra egipti Que cu vidisset
qm infirmata e et perijt exp
tacio eius Tulit vnu de leuncul
suis leone constituit eu qui re
debat mt leones Et fcus e leo
et didicit pdam cape et hoies de
uorare didicit viduas face et civi
tates eoz in desertu adducere
Et desolata e tra et plenitudo e9

a voce rugitus illius Et convenert
adusu eu getes vndiq de provi
cijs et expandert sup eu rethe
suu In vulneribus eoz captus e
et misert eu i caueam et i ca
thenis adduxert eu ad regem
babilonis miseruntq eu i carcere
ne audiretur vox illi9 vltra sup
motes isrl Mater tua qsi vinea
in sanguine tuo plantata sup aqs
fructus eius et frondes e9 cre
uerut ex aquis mltis et facte
sut ei vge solide in sceptra do
minanciu et exaltata e statura
eius int frondes et vidit altitu
dine sua i mltitudine palmitu
suoz et evulsa e i ira mt traq
proiecta et ventus vrens siccavit
fructus e9 marcuert et arefacte
sut vge roboris e9 ignis qz comedit
ea Et nunc transplantata e i deserto
in tra invia et siciti Et egressus
e ignis de vga ramoz e9 qui fruc
tu e9 comedit et no fuit i ea vir
ga fortis i sceptru dnanciu plac
tus est et erit i planctu Cxx

Et fcm e i ano septimo i quito
mense vndecima mensis Vene
runt viri de senioribus isrl ut
mtrogarent dnm et sederut cora
me Et fcus e smo dni ad me di
cens Fili hois loqre senioribus
isrl et dices ad eos Hec dt dns de9
Num ad mtrogandu me venistis
Vivo ego quia no rndebo vobis
ait dns deus Si iudicas eos si
iudicas fili hois abhoiacones
patru eoz ostende eis et dices
ad eos Hec dt dns de9 In die qua

elegi isrl et elevaui ma' mea
p stirpe domus iacob et appa
rui eis in t'ra egipti z leuaui
manu mea p eis dicens Ego
dns deus vr In die illa leuaui
manu mea p eis ut educ'z eos
de t'ra egipti in t'ram qua pui
deram eis fluente lacte z melle
q e egregia int' omes t'ras et
dixi ad eos Unusquisq offen
siones oculoz suoz abiciat et
in ydolis egipti nolite pollui
ego dns deus vr Et irritaue
runt me noluerunt me audire
Unusquisq abhoiaciones oculoz
suoz no picat nec ydola egi
pti reliquerunt Et dixi ut ef
funderem indignacoz mea sup
eos et iplere ira mea i eis i
medio terre egipti Et feci ppt
nome meu ut no violaretur
cora gentibus in quaz medio
erat et int' quas apparui eis
ut educerem eos de t'ra egipti
Eieci ergo eos de t'ra egipti
eduxi in desertum z dedi eis pcep
ta mea et iudicia mea ostendi
eis que faciat ho z viuat in
eis In sup et sabbata mea dedi
eis ut esset signum int' me et
eos et sciret q ego dns sctifi
cans eos Et irritauerunt me dom'
isrl in deserto in pceptis meis
no abulauerunt z iudicia mea
piecerunt que faciens ho viuet
in eis et sabbata mea violaue
runt vehementer Dixi g° ut effu
derem furore meu sup eos i deserto

et consumerem eos Et feci ppt no
meu ne violarent cora gentib'
de quibus ieci eos i conspectu
eoz Ego igit' leuaui manu
mea sup eos in deserto ne aducere
eos in t'ram qua dedi eis fluente
lacte et melle pcipua t'rarum
omnium Quia iudicia mea piecerunt
et i pceptis meis no abulaue
runt et sabba mea violauerunt
post ydola enim cor eoz gradiebat'
et pepcit oculus meus sup eos
ut no int'ficerem eos nec consumpsi
eos in deserto Dixi aut' ad filios
eoz in solitudine In pceptis patrum
vroz nolite incedere nec iudicia
eoz custodiatis nec in ydolis eoz
polluamini Ego dns deus vr In
pceptis meis abulate z iudicia
mea custodite z facite ea z sab
bata mea sctificate ut sit signum
int' me et vos ut sciatis q ego
dns deus vr Et exacerbauerunt
me filij eoz et i pceptis meis
no ambulauerunt z iudicia mea
no custodierunt ut facerent ea que
cu fecerit ho viuet i eis z sabba
ta mea violauerunt Et cominatus
sum ut effunderem furorem meu sup
eos et iplere ira mea i eis i de
serto Auerti aut' manu mea z feci
ppt nome meu ut no violaret'
cora gentibus de quibus ieci
eos in oculis eaz Iterum leuaui
manu mea in eos in solitudine
ut dispergerem illos i naciones et
ventilarem eos in t'ras eo q
iudicia mea no fecissent z pcepta

mea reprobassent et sabbata mea vio
lassent et post ydola patrum suorum
fuissent oculi eorum Ergo et ego dedi
eis precepta non bona et iudicia in quibus
non vivent et pollui eos in munera
bus suis cum offerrent omne quod aperit
vulvam propter delicta sua et scient
quia ego dominus Quamobrem loquere
ad domum israel fili hominis et dices ad
eos Hec dicit dominus deus Adhuc
et in hoc blasphemaverunt me
patres vestri cum sprevissent me contem
nentes et induxissem eos in terram
super quam levavi manum meam ut
darem eis illam viderunt omnem colle
excelsum et omne lignum nemorosum
et ymolaverunt ibi victimas suas
et dederunt ibi irritacionem oblacio
nes suas et posuerunt ibi odorem
suavitatis sue et libaverunt ibi li
baciones suas Et dixi ad eos Quid
est excelsum ad quod vos ingredimini
et vocatum est nomen eius excelsum
usque ad hanc diem Propterea dic ad
domum israel hec dicit dominus deus Cer
te in via patrum vestrorum vos pollui
mini et post offendicula eorum vos
fornicamini et in oblacione donorum
vestrorum cum traducitis filios vestros
per ignem vos polluimini in omnibus
ydolis vestris usque hodie Et ego re
spondebo vobis domus israel Vivo ego
dicit dominus deus Quia ego non responde
bo vobis nec cogitacio mentis vestre
fiet dicencium Erimus sicut gentes
et sicut cognaciones terre ut cola
mus ligna et lapides Vivo ego
dicit dominus deus quoniam in manu forti

et in brachio extento et in furore
effuso regnabo super vos et educam
vos de populis et congregabo vos de
terris in quibus dispersi estis in manu
valida et adducam vos in desertum populorum
et iudicabor ibi vobiscum faciem ad
faciem Sicut iudicio contendi ad
versus patres vestros in deserto terre
egipti sic iudicabo vos dicit dominus deus
Et subiciam vos sceptro meo et
inducam vos in vinculis federis et
eligam de vobis transgressores et
impios et de terra incolatus eorum
educam eos et terram israel non ingredi
entur Et scietis quia ego dominus et vos
domus israel hec dicit dominus deus
Singuli post ydola vestra ambulate
et servite eis Quod si et in hoc non
audieritis me et nomen meum sanctum
pollueritis ultra in muneribus vestris
et in ydolis vestris In monte sancto
meo in monte excelso israel ait dominus
deus Ibi serviet mihi omnis domus israel
omnes inquam in terra in qua placebunt mihi et
ibi queram primicias vestras et inicium
decimarum vestrarum in omnibus sanctificacionibus
vestris in odorem suavitatis suscipiam
vos cum eduxero vos de populis et congre
gavero vos de terris in quas dispersi
estis et sanctificabor in vobis in oculis
nacionum et scietis quia ego dominus cum
introduxero vos in terram israel in terram
pro qua levavi ~~manum~~ manum meam
ut darem eam patribus vestris Et recor
dabimini ibi viarum vestrarum et omnium
scelerum vestrorum quibus polluti estis
in eis et displicebitis vobis in conspectu
vestro et in omnibus maliciis vestris quas

fecistis et scietis quia ego dominus cum ben
fecero vobis propter nomen meum non
secundum abhominationes vestras malas
neque scelera vestra pessima domus israel
ait dominus deus. Et factus est sermo
domini ad me dicens. Fili hominis pone
faciem tuam contra viam austri the
man et stilla ad affricum et prophe
ta ad saltum agri meridiani. Et
dices saltui meridiano. Audi verbum
domini. Hec dicit dominus deus. Ecce ego
succendam in te ignem et comburam
in te omne lignum viride et omne lignum
aridum. Non extinguetur flamma suc
censionis et comburetur in ea omnis
facies ab austro usque ad aquilonem.
Et videbit universa caro quia ego
dominus succendi eam nec extinguetur.
Et dixi a a a domine deus ipsi di
cunt de me. Numquid non per parabolas loquitur iste.

Et factus est sermo domini C. XXI
ad me dicens. Fili hominis pone
faciem tuam ad ierusalem et stilla ad
sanctuaria et propheta contra humum
israel et dices. Hec dicit dominus deus.
Ecce ego ad te et eiciam gladium
meum de vagina sua et occidam
in te iustum et impium. Ideo egre
dietur gladius meus de vagina
sua ad omnem carnem ab austro
usque ad aquilonem ut sciat omnis
caro quia ego dominus eduxi gladium
meum de vagina sua irrevocabi
lem. Et tu fili hominis ingemisce
in contritione lumborum et in amaritudinibus
ingemisces coram eis. Cumque dixe
rint ad te quare tu gemis dices
pro auditu quia venit et tabescet omne

cor et dissolvetur omnis manus et
infirmabitur omnis spiritus et per cuncta
genua fluent aque. Ecce venit
et fiet ait dominus deus. Et factus est
sermo domini ad me dicens. Fili hominis
propheta et dices. Hec dicit dominus deus.
Loquere. Gladius gladius exacu
tus est et limatus ut cedat vic
timas exacutus est ut splende
at limatus est. Qui moves scep
trum regni mei succidisti omne lignum
et dedi eum ad leviganum ut te
neatur manu. Iste exacutus est gla
dius et iste limatus est ut sit in
manu interficientis. Clama et ulu
la fili hominis quia hic factus est in
populo meo hic in cunctis ducibus
israel qui fugerant gladium tra
diti sunt cum populo meo. Ideo plau
de manu super femur quia probatus est
et hoc cum sceptrum subverterit et non
erit dicit dominus deus. Tu ergo fili ho
minis propheta et percute manu ad
manum et duplicetur gladius ac tri
plicetur gladius interfectorum.
Hic est gladius occisionis magne
qui obstupescere eos facit et corde
tabescere et multiplicat ruinas.
In omnibus portis eorum dedi contur
bationem gladii acuti et limati ad
fulgendum amicti ad cedem. Exa
cuere. Vade ad dexteram sive ad
sinistram quocumque faciei tue est
aspectus vel appetitus. Quin et ego
plaudam manu ad manum et imple
bo indignationem meam ego dominus
locutus sum. Et factus est sermo domini

ad me dicēs Vade et clama in aures hierl pec
tibi dicēs hec dicit dñs Ecce ego introducā
regē babilonis regē de aquilone cū
curru et equitib et multitudine populi
scutā et clipeū et gladiū operiet te
et fodiet contra te aggerē et vallabit
te et circūdabit te et ponet contra te
ariet et machinas suas in circuitu tuo
et gladio suo occidet et dabit custodes
suos ad muros tuos et machinas suas
in turres tuas et in fabricis suis
destruet te a multitudine equorū
eius operiet te pulvis muri tui a
sonitu equitū et rotarū et curruū
et concutiet muros tuos in introitu
portarū tuarū sicut solet irrumpere
ciuitas quasi per aperturā murorū
in ungulis equorū suorū omnes
equites eius conterent et in terram
dabunt populi tui et lapides tui
et ligna tua et pulverē tuū in
terrā proicient et diuitias tuas
rapient et vastabunt fortitudinē
tuā et destruent domos tuas
desiderabiles et filios tuos et filias
tuas gladio interficient et lapides
tuos et ligna tua et pulverē tuū
in medio aquarū ponent et auferent
te et deficient cantica tua et non
audietur vltra sonus cithararū tuarū
et dabo te in nudam harenā
exies super te retia siccabis et
non adiicies vltra ut aedificeris
quia ego dñs locutus sum hec dicit
dñs deus terre Edom hec dicit dñs
deus terre Edom audiuimus auditū
dñi et legatus missus est ad gentes
consurgite et leuemur contra eā
in gente parua ego dedi te et
contemptibilis es vehemēter superbia
cordis tui extollit te habitator
petre excelsa tenens cacumen
montis qui dicis in corde tuo
quis detrahet me in terrā quā
si exaltata fuerit quasi aquila
et si inter sidera posuerit nidum
suum inde detrahā te dicit dñs
Edom si fures si latrones nocte
introissent quomodo conticuisses
nonne furabantur quantum
sufficiebat eis si vindemiatores
introissent tibi nonne relinquerent
racemum ad colligendum quomodo
scrutata sunt Esau inquisita
sunt abscondita eius usque ad
internecionem eiecerunt te omnes
viri fœderis tui decepti sunt te
et praeualuerunt aduersum te
viri pacifici panem tuum ponent
subter te non est prudentia in eo
numquid non in die illa dicit dñs
perdam sapientes de Edom et
prudentiam de monte Esau et
contenebrabuntur fortes tui o
thaeman ut intereat vir de monte
Esau a occisione et iniquitate
contra fratrem tuum Iacob
operiet te confusio et in aeternum
peribis in die quando stabas contra
eum in die quando captiuos
ducebant alienigenae filii eius
et super Hierusalem mittebant
sortem tu quoque quasi unus
ex eis eras sed non despicies
die fratris tui die alienationis
eius et non gaudebis super filios
Iuda in die perditionis eorum
et non magnificabit os tuum
in die tribulationis non introibit
portam populi mei in die ruinae
eius tu et non despicies et tu
quoque in malitia eius in die
vastitatis non auferes substantiam
eius et non stabis super exitum
eius in die interfectionis eius
et non tradet fugientes eius
et non concludes reliquos eius
in die angustiae quia iuxta est
dies domini super omnes gentes
sicut fecisti ita fiet tibi retributionem
tuam reuertetur super caput tuum
quia sicut bibistis in monte sancto
meo bibent omnes gentes iugiter
et bibent et absorbebunt et erunt
quasi non sint et in monte Sion
erit salvatio et sanctitas et
possidebit domus Iacob eos qui
possederunt eos et erit domus
Iacob ignis et domus Ioseph
flamma et domus Esau stipula
et succendent eos et comedent
eos et non erit qui effugiat
domum Esau quia dñs locutus est
et possidebunt hi qui ad meridiem
montem Esau et qui in campestribus
Philistiim et possidebunt agros
Ephraim et agros Samariae et
Beniamin possidebit Galaad
et migrabit exercitus filiorum
Israel omnia loca Chanaeorum
usque ad Sarepta et migrabit
captiuitas Hierusalem quae in
Bosphoro est et possidebunt
civitates australis et ascendent
salvatores de monte Sion ut
iudicent montem Esau et erit
domino regnum

Cxvij

Factum est autem verbum domini ad me di
cens Et tu fili hominis sume tibi
unum latericium et pones coram te
civitatem Hierusalem et obsidionem
ostendes ei et aggeres circumdabis
super eam et dabis contra eam castra
et circumponas arietes in gyro
tu autem sume tibi sartaginem ferream
et pones eam murum ferreum inter
te et civitatem et firmabis faciem
tuam contra eam et erit in obsidione
et obsidebis eam signum erit hoc
domui Israel super latus tuum
sinistrum dormies et pones iniquitatem
domus Israel super eum iuxta numerum
dierum quibus dormies super eum
portabis iniquitates eorum et ego
dedi tibi annos iniquitatis eorum
in numero dierum trecentorum
nonaginta et dies et portabis
iniquitatem domus Israel et
complebis eos et dormies super
latus tuum dextrum secundum
et portabis iniquitatem domus
Iuda quadraginta dies diem pro
anno diem pro anno dinumerabo
tibi et obstupescet facies tua
et brachium tuum nudum et
prophetabis contra eam et ecce
ego dabo super te funiculos et
non vertes te de latere in latus
donec compleas dies obsidionis
tuae tu autem sume tibi triticum
et hordeum et fabam et lentem
et milium et far et mittes ea
in vas unum et facies ea tibi
in panes iuxta numerum dierum
quos dormies super latus tuum
trecentis nonaginta diebus comedes
ea et cibus tuus quem comedes
erit in pondere viginti siclorum
per singulos dies de tempore in
tempus comedes illud et aquam
in mensura bibes sextarium
de tempore in tempus bibes
et panem subcinericium comedes
illum coram eis et stercore
quod egredietur de homine
operies illum in conspectu
eorum et dixit dominus sic
comedent filii Israel panem
suum pollutum inter gentes
ad quas eiciam eos et dixi
Heu heu domine deus ecce
anima mea non polluta est
et morticinum et captum non
comedi ab infantia mea usque
nunc et non introiit in os meum
caro abominabilis et immundum
et dixit ad me ecce dedi tibi
fimum armentorum pro fimo
hominis et tu facies panem
tuum et dixit ad me fili hominis
ecce ego conteram baculum panis
in Hierusalem et comedent panem
ad pondus et in sollicitudine
et aquam ad mensuram et in
angustia bibent ut egere incipiant
aqua et stupefiant singuli et
tabescant in iniquitate sua

in te ad effundendum sanguinem et super montes comederunt in te scelus operati sunt in te. Verecundiora patris discooperuerunt in te, immundiciam menstruate humiliaverunt in te et unusquisque in uxorem proximi sui operatus est abhominacionem. Et socer nurum suam polluit nephario, frater sororem suam filiam patris sui oppressit in te. Munera acceperunt apud te ad effundendum sanguinem. Usuram et superhabundanciam accepisti et avaricie proximos tuos calumpniabaris meique oblita es ait dominus deus. Ecce complosi manus meas super avariciam tuam quam fecisti et super sanguinem qui effusus est in medio tui. Numquid sustinebit cor tuum aut prevalebunt manus tue in diebus quos ego faciam tibi. Ego dominus locutus sum et faciam et dispergam te in naciones et ventilabo te in terras et deficere faciam immundiciam tuam a te et possidebo te in conspectu gencium et scies quia ego dominus. Et factum est verbum domini ad me dicens fili hominis versa est mihi domus israhel in scoriam omnes isti es et stagnum et plumbum et ferrum in medio fornacis scoria argenti facti sunt. Propterea hec dicit dominus deus Eo quod versi estis omnes in scoriam propterea ecce ego congregabo vos in medio ierusalem congregacione argenti et eris et ferri et stagni et plumbi in medio fornacis et succendam in ea ignem ad conflandum. Sic congregabo in furore meo et in ira mea et requiescam et conflabo vos Et congregabo vos et succendam vos in igne furoris mei et conflabimini in medio eius ut conflatur aurum in medio fornacis sic eritis in medio eius et scietis quia ego dominus deus cum effuderim indignacionem meam super vos. Et factum est verbum domini ad me dicens fili hominis dic ei. Tu es terra immunda et non compluta in die furoris conjuracio prophetarum in medio eius sicut leo rugiens capiensque predam animam devoraverunt, opes et precium acceperunt. Viduas eius multiplicaverunt in medio illius. Sacerdotes eius contempserunt legem meam et polluerunt sanctuaria mea. Inter sanctum et prophanum non habuerunt distanciam et inter pollutum et mundum non intellexerunt et a sabbatis meis averterunt oculos suos et coinquinabar in medio eorum. Principes eius in medio illius quasi lupi rapientes predam ad effundendum sanguinem et ad perdendas animas et avare sectanda lucra. Prophete autem illius liniebant eos absque temperamento videntes vana et divinantes eis mendacia dicentes Hec dicit dominus deus cum dominus non sit locutus. Populi terre calumpniabantur calumpniam et rapiebant violenter egenum et pauperem affligebant et advenam opprimebant calumpnia absque iudicio. Et quesivi de eis virum qui interponeret sepem et staret oppositus contra me pro terra ne dissiparem eam et non inveni. Et effudi super eos indignacionem meam in igne ire mee consumpsi eos viam eorum in caput eorum reddidi ait dominus deus

Cxxiii

Et factus est sermo domini ad me dicens fili hominis due mulieres filie matris unius fuerunt et fornicate sunt in egipto in adolescencia sua fornicate sunt ibi. Ibi

tacta sunt ubera earum et fracte sunt ma-
me pubertatis earum. Nomina autem ear-
um Oolla maior et Ooliba soror eius mi-
nor et habui eas et pepererunt filios
et filias porro nomina earum Samaria
Oolla et Ierusalem Ooliba. Fornicata
est igitur Oolla super me et insanivit
super amatores suos in assirios pro-
pinquantes vestitos iacincto princi-
pes et magistratus iuvenes cupi-
dinis universos equites et ascenso-
res equorum. Et dedit fornicationes
suas super eos electos filios
assiriorum universos et in omnibus in quos
insanivit in inmunditiis eorum pollu-
ta est. Insuper et fornicationes suas quas
habuerat in egipto non reliquit
nam et illi dormierant cum ea in
adolescentia eius et illi confrege-
rant ubera pubertatis eius et effuderant
fornicationem suam super eam. Propterea tra-
didi eam in manus amatorum suorum
in manus filiorum assur super quorum in-
sanivit libidine. Ipsi discooperue-
runt ignominiam eius filios et filias
eius tulerunt et ipsam occiderunt gla-
dio. Et facte sunt famose mulieres
et iudicia perpetraverunt in ea. Quod
cum vidisset soror eius Ooliba plus
quam illa insanivit libidine et forni-
cationem suam super fornicationem soro-
ris sue ad filios assiriorum prebuit
impudenter ducibus et magistratibus
ad se venientibus indutis veste
varia equitibus qui vehebantur
equis et iuvenibus adolescentibus for-
ma egregia. Et vidi quod polluta
esset via una ambarum et auxit
fornicationes suas. Cumque vidisset
viros depictos in pariete ymagi-
nes caldeorum expressas coloribus

et accinctos renes balteis et ty-
aras tinctas in capitibus eorum for-
mam ducum omnium similitudinem filiorum
babilonis terreque caldeorum in qua
orti sunt et insanivit super eos con-
cupiscentia oculorum suorum. Et misit
nuntios ad eos in caldeam. Cumque
venissent ad eam filii babilonis
ad cubile mamarum polluerunt eam
stupris suis et polluta est ab eis
et saturata est anima eius ab illis. De-
nudavit quoque fornicationes suas et
discooperuit ignominiam suam et re-
cessit anima mea ab ea sicut reces-
serat anima mea a sorore eius. Multi-
plicavit enim fornicationes suas re-
cordans dies adolescentie sue quibus
fornicata est in terra egipti et insa-
nivit libidine super concubitu eorum
quorum carnes sunt ut carnes ~~as~~ asinorum
~~sinorum~~. Et sicut fluxus equorum
fluxus eorum et visitasti scelus
adolescentie tue cum subacta sunt
in egipto ubera tua et confracte
sunt mamme pubertatis tue. Propterea
Ooliba. Hec dicit dominus deus. Ecce
ego suscitabo omnes amatores tu-
os contra te de quibus saciata est
anima tua et congregabo eos adver-
sum te in circuitu filios babilo-
nis et universos chaldeos no-
biles tyrannosque et omnes principes
filios assiriorum iuvenes forma
egregia duces et magistratus
universos principes principum nomina-
tos ascensores equorum. Et veni-
ent super te instructi curru et rota
multitudo populorum lorica et clipeo
et galea armabuntur contra te
undique et dabo coram eis iudicium

et iudicabunt te iudiciis suis et
ponam zelum meum in te quem exer-
cent tecum in furore. Nasum tuum et aures
tuas precident et que remanserint
gladio concidet. Ipsi filios tuos
et filias tuas capient et novissi-
mum tuum igni comburetur. Et denu-
dabunt te vestimentis tuis et tol-
lent vasa glorie tue et requiescere
faciam scelus tuum de te et forni-
cationem tuam de terra egipti nec le-
vabis oculos tuos ad eos et egip-
ti non recordaberis amplius. Quia
hec dicit dominus deus. Ecce ego tra-
dam te in manus eorum quos odisti
in manus de quibus saciata est anima
tua et agent tecum in odio et tol-
lent omnes labores tuos et dimittent
te nudam et ignominia plenam
et revelabitur ignominia fornicatio-
num tuarum scelus tuum et fornica-
tiones tue fecerunt hec tibi quia
fornicata es post gentes inter quas
polluta es in ydolis eorum. In via
sororis tue ambulasti et dabo ca-
licem eius in manu tua. Hec dicit
dominus deus. Calicem sororis tue
bibes profundum et latum et eris
in derisum et in subsannacione
que capacissima. Ebrietate et
dolore repleberis calice meroris
et tristicie calice sororis tue
samarie et bibes illud et epo-
tabis usque ad feces et fragmen-
ta eius devorabis et ubera tua
lacerabis quia ego locutus sum
ait dominus deus. Propterea hec dicit
dominus deus. Quia oblita es mei
et proiecisti me post corpus tuum

calix

tu quoque porta scelus tuum et for-
nicationes tuas. Et ait dominus deus
ad me fili hominis. Numquid iudicas Oollam
et Oolibam et annuncias eis
scelera eorum quia adultere sunt et
sanguis in manibus eorum. Et cum
ydolis suis fornicate sunt. Insuper
et filios suos quos genuerunt mihi
obtulerunt eis ad devorandum
sed et hoc fecerunt mihi polluerunt
sanctuarium meum in die illa et sabba-
ta mea prophanaverunt. Cumque ymo-
larent filios suos ydolis suis et
ingrederentur sanctuarium meum in die
illa ut pollnerent illud et hec fe-
cerunt in medio domus mee. Miserunt
ad viros venientes de longe
ad quos nuncium miserunt. Itaque
ecce venerunt quibus te lavisti et
circumlinisti stibio oculos tuos
et ornata es mundo muliebri. Se-
disti in lectulo pulcherrimo et mensa
ornata est ante te et thimiama meum
et unguentum meum posuisti super ea
Et vox multitudinis exultantis erat
in ea et in viris qui de multitudine
hominum adducebantur et veniebant de de-
serto posuerunt armillas in manibus
eorum et coronas speciosas in capiti-
bus eorum. Et dixi ei que attrita est
in adulteriis. Nunc fornicabitur
in fornicatione sua etiam hec et in-
gressi sunt ad eam quasi ad mulierem
meretricem sic ingrediebantur ad Oollam
et ad Oolibam mulieres nephandas.
Viri ergo iusti sunt. Hii iudicabunt
eas iudicio adulterarum et iudicio
effundencium sanguinem quia adul-
tere sunt et sanguis in manibus

earum. Hec enim dicit dominus deus. Adduc
eas ad multitudinem et trade eas
in tumultum et in rapinam et lapident
lapidibus populorum et confodiantur gla
diis eorum filios et filias earum inter
ficient et domos earum igne succen
dent. Et auferam scelus de terra et
discent omnes mulieres ne faciant
secundum scelus earum et dabunt scelus
vestrum super vos et peccata ydolorum vestrorum
portabitis et scietis quia ego dominus deus.

XXIIII

Et factum est verbum domini ad
me in anno nono in mense
decimo decima mensis dicens fili
hominis scribe tibi nomen diei huius
in qua confirmatus est rex babilonis
adversum ierusalem hodie et dices per pro
verbium ad domum irritatricem parabolam
Et loqueris ad eos Hec dicit dominus
deus Pone ollam pone inquam et mit
te in ea aquam pinguissimam pecus
assume congere frustra eius in
ea omnem partem bonam femur et ar
mum electa et ossibus plena com
pone quoque struem ossium sub ea ef
ferbuit coctio eius et dissoluta sunt
ossa illius in medio eius. Propterea hec
dicit dominus deus. Ve civitati san
guinum olle cuius rubigo in ea est
et rubigo eius non exivit de ea per
partes et per partes suas eice eam non
cecidit super eam sors. Sanguis enim
eius in medio eius est super limpidis
simam petram effudit illud. Non
effudit illud super terram ut possit
operiri pulvere. Ut superducerem indig
nationem meam et vindictam ulcis
cerer. Dedi sanguinem eius super pe
tram limpidissimam ne operiretur. Propterea

Hec dicit dominus deus. Ve civitati
sanguinum cuius ego grandem fa
ciam pyram. Congere ossa que ig
ni succendam consumentur carnes
et coquetur universa compositio et os
sa tabescent. Pone quoque eam super pru
nas vacuam ut incalescat et liquef
iat es eius et confletur in medio eius
inquinamentum eius et consumatur rubi
go eius. Multo labore sudatum
est et non exivit de ea nimia rubi
go eius neque per ignem. Immunditia
tua execrabilis quia mundare te
volui et non es mundata a sordi
bus tuis. Sed nec mundaberis prius
donec quiescere faciam indignationem
meam in te. Ego dominus locutus sum.
Veniet et faciam non transeam nec parcam
nec placabor iuxta vias tuas et
iuxta adinventiones tuas iudicabo
te dicit dominus. Et factum est verbum domini
ad me dicens. Fili hominis ecce ego
tollo a te desiderabile oculorum
tuorum in plaga et non plangens
neque plorabis neque fluent lacri
me tue. Ingemisce tacens mortu
orum luctum non facies. Corona
tua circumligata sit tibi et calci
amenta tua erunt in pedibus tuis
nec amictu ora velabis nec cibos
lugentium comedes. Locutus sum
ergo ad populum mane et mortua
est uxor mea vespere. Fecique mane
sicut preceperat michi dominus. Et dixit
ad me populus. Quare non indicas
nobis quid ista significent que
tu facis. Et dixi ad eos. Sermo
domini factus est ad me dicens. Loquere
populo huic domui israel. Hec dicit

dns deus. Ecce ego polluam sanctua
rium meum superbiam imperii vestri et
desiderabile oculorum vestrorum et su
per quo pavet anima vestra et filii vestri
et filie vestre quas reliquistis
gladio cadent. Et facietis sicut
feci. Ora amictu non velabitis
et cibos lugentium non comedetis et
coronas habebitis in capitibus vestris
et calciamenta in pedibus. Non pla
getis neque lugebitis nec flebitis
sed tabescetis in iniquitatibus
vestris et unusquisque gemet ad
fratrem suum. Eritque ezechiel vo
bis in portentum iuxta omnia que
fecit facietis cum venerit istud et
scietis quia ego dns deus. Et tu
fili hominis ecce in die qua tollam
ab eis fortitudinem eorum et gau
dium dignitatis et desiderium oculo
rum eorum super quo requiescunt anime
eorum filios et filias eorum. In die
illa cum venerit fugiens ad te ut
annunciet tibi in die inquam illa aperi
etur os tuum cum eo qui fugit et lo
queris et non silebis ultra eritque
eis in portentum et scietis quia ego dns.

Et factus est sermo domini XXV
ad me dicens. Fili hominis pone
faciem tuam contra filios amon
et prophetabis de eis et dices filiis
amon. Audite verbum domini. Hec dicit
dns deus. Pro eo quod dixisti. Euge
euge super sanctuarium meum quia pollu
tum est et super terram israel quoniam desola
ta est et super domum iuda quoniam ducti
sunt in captivitatem. Ideo ego tra
dam te filiis orientalibus in here
ditatem et collocabunt caulas suas
in te et ponent in te tentoria sua.
Ipsi comedent fruges tuas et ipsi
bibent lac tuum. Et dabo rabbath
in habitaculum camelorum et filios a
mon in cubile pecorum et scietis quia ego
dns. Quia hec dicit dns deus. Pro eo
quod plausisti manu et percussisti pede
et gavisa es ex toto affectu super
terram israel. Ideo ecce ego extendam
manum meam super te et tradam te in
direptionem gentium et interficiam te
de populis et perdam te de terris et con
teram et scies quia ego dns. Hec dicit
dns deus. Pro eo quod dixerit moab
et seir ecce sicut omnes gentes domus
iuda. Ideo ecce ego aperiam hu
merum moab de civitatibus inqua
eius et de finibus eius inclitas
terre bethiesimoth et beelmeon
et cariathaim filiis orientis
cum filiis amon in gentibus et in moab
faciam iudicia et scient quia ego dns
deus. Et prophetabis de eis et dices
filiis amon. Hec dicit dns deus. Pro eo
quod fecit ydumea ultionem ut se
vindicaret de filiis iuda peccavit
que delinquens et vindictam expeti
vit de eis. Ideo hec dicit dns deus.
Extendam manum meam super ydumeam
et auferam de ea hominem et iumentum
et faciam eam desertam ab austro
et qui sunt in dedan gladio cadent
et dabo ultionem meam super ydumeam
per manum populi mei israel. Et facient
in edom iuxta iram meam et furorem
meum et scient vindictam meam dicit
dns. Hec dicit dns deus. Pro eo quod fecerunt
palestini vindictam et ulti se
sunt toto animo interficientes et implentes

inimicicias veteres. ppterea hec dicit
dns deus. Ecce ego extendam ma-
num meam sup palestinos et interficiam
interfectores et pdam reliquias marit-
time regionis faciamq3 in eis ultiones
magnas arguens in furore et scient
q2 ego dns cum dedero vindictam meam su-
per eos. Et factum est in undecimo anno
prima mensis

C xxvi

factus est sermo dni ad me dicens
fili hominis. Pro eo q dixit Tyrus
de ierlm. Euge confracte sunt por-
te ploz conversa est ad me implebor
deserta est. ppterea hec dicit dns
deus. Ecce ego sup te Tyre et as-
cendere faciam ad te gentes multas
sicut ascendit mare fluctuans
et dissipabunt muros tyri et de-
struent turres eius et radam pul-
verem eius de ea et dabo eam in lim-
pidissimam petram siccatio sagenaz
erit in medio maris q2 ego locutus
sum ait dns deus et erit in direptionem
gentibus. Filie quoq3 eius que sunt in
agro gladio interficientur et scient
quia ego dns deus. Quia hec
dicit dns deus. Ecce ego addu-
cam ad tyrum Nabuchodonosor re-
gem babilonis ab aquilone regem
regum cum equis et curribus et equi-
tibus et cetu ploz magno. Fili-
as tuas que sunt in agro gladio
interficiet et circumdabit te muni-
tionibus et comportabit aggerem
in gyro et elevabit contra te
clipeum et lanceam et vineas et
arietes temperabit in muros et tur-
res tuas destruet in armatura
sua. Inundacione equoz eius operiet
te pulvis eoz. A sonitu equitum
et rotarum et curruum movebuntur
muri tui. Cum ingressus fuerit por-
tas tuas quasi p introitum urbis
dissipate ungulis equoz suorum
conculcabit omnes plateas tuas
ppulm tuum gladio cedet et statue
tue nobiles in terra corruent.
Vastabunt opes tuas diripient
negociatores tuas et destruent
muros tuos et domos tuas p-
claras subvertent et lapides tuos
et ligna tua et pulverem tuum in
medio aquaz ponent. Et quie-
scere faciam multitudinem cantoz tuoz
et sonitus cytharaz tuaz non
audietur amplius. Et dabo te
in limpidissimam petram siccatio
sagenaz eris nec edificaberis ultra
quia ego locutus sum ait dns deus.
Hec dicit dns deus de Tyro.
Nunquid non a sonitu ruine tue et
gemitu interfectoz tuoz cum occi-
si fuerint in medio tui commove-
buntur insule et descendent de sedi-
bus suis omnes principes maris
et auferent exuvias suas et ves-
timenta sua varia abicient et in-
duentur stupore. In terra sedebunt
et attoniti super repentino casu
tuo ammirabuntur. Et assumentes
super te lamentum dicent tibi. Quomodo
periisti que habitas in mari urbs in-
clita que fuisti fortis in mari cum
habitatoribus tuis quos formi-
dabant universi. Nunc stupebunt
naves in die pavoris tui et
turbabuntur insule in mari eo
q nullus egrediatur ex te. Quia

Hec dicit dominus Cum dedero te urbem
desolatam sicut ciuitates que non ha
bitantur et adduxero super te abissum
et operuerit te aque multe et dedu
xero te cum hijs qui descendunt in
lacum ad populum sempiternum et collo
cauero te in terra nouissima sicut
solitudines veteres cum hijs qui de
ducuntur in lacum ut non inhabiteris
Porro cum dedero gloriam tuam in terra
viuencium in nichilum redigam te
et non eris et requisita non inueni
eris vltra in sempiternum dicit dominus deus

Et factum est verbum domini C xxvij
ad me dicens Et tu ergo fili ho
minis assume super tyrum lamen
tum et dices tyro que habitat in introitu
maris negociatorem populorum ad in
sulas multas Hec dicit dominus deus
O tyre tu dixisti perfecti decoris
ego sum et in corde maris sita Fi
nitimi tui qui te edificauerunt im
pleuerunt decorem tuum abietibus
de sanir construxerunt te cum om
nibus tabulatis maris Cedrum
de libano tulerunt ut facerent tibi
malum Quercus de basan dola
uerunt in remos tuos transtra
tua fecerunt tibi ex ebore indico
pretoriola de insulis italie bis
sus varia de egipto contexta
est tibi in velum ut poneretur in malo
Jacinctus et purpura de insulis
elisa facta sunt operimentum tuum
habitatores sidonis et aradij fuerunt
remiges tui Sapientes tui tyre
facti sunt gubernatores tui Se
nes biblij et prudentes eius habu
erunt nautas ad ministerium varie
supellectilis tue Omnes naues
maris et naute earum fuerunt in
populo negociacionis tue Perse et lidij
et libies erant in exercitu tuo viri
bellatores tui clipeum et galeam
suspenderunt in te pro ornatu tuo
Filij aradij cum exercitu tuo erant
super muros tuos in circuitu tuo
sed et pigmei qui erant in turribus
tuis pharetras suas suspende
runt in muris tuis per gyrum ipsi com
pleuerunt pulchritudinem tuam
Cartaginenses negociatores
tui a multitudine cunctarum diuiciarum
argento stagno ferro plumboque
repleuerunt nundinas tuas Gre
cia tubal et mosoch ipsi instito
res tui mancipia et vasa erea
adduxerunt populo tuo De domo tho
gorma equos et equites et mulos
adduxerunt ad forum tuum Filij de
dan negociatores tui et insule
multe negociacio manus tue den
tes eburneos et ebeninos commu
tauerunt in precio tuo Syrus nego
ciator tuus propter multitudinem operum
tuorum gemmam purpuram et scutu
lata et bissum et sericum et chodchod
proposuerunt in mercatu tuo Juda et
terra israhel ipsi institores tui in fru
mento primo balsamum et mel et oleum et
resinam proposuerunt in nundinis tuis
Damascenus negociator tuus in
multitudine operum tuorum in multitudine
diuersarum opum In vino pingui in
lanis coloris optimi Dan et
grecia et mozel in nundinis tuis
proposuerunt ferrum fabrefactum stac
ten et calamus in negociacione
tua Dedan institores tui in tape
tibus ad sedendum Arabia et vni
uersi principes agnis et arietibus
et edis venerunt ad te negociato

res tui. Venditores saba et reema ipsi
negotiatores tui cum universis pri
mis aromatibus et lapide precioso
et auro quod proposuerunt in mercatu tuo.
Aran et chenne et eden negocia
tores tui. Saba assur et chelmath
venditores tui. Ipsi negociatores
tui multipharium in involucris ia
cincti et polimitorum gazarumque pre
ciosarum que obvolute et astricte
te erant funibus. Cedros quoque habe
bant in negociatione tua. Naves
maris principes tui in negociatione
tua et repleta es et glorificata nimis
in corde maris. In aquis multis ad
duxerunt te remiges tui. Ventus
auster contrivit te in corde maris.
Divitie tue et thesauri tui et multi
plex instrumentum tuum naute tui
et gubernatores tui qui tenebant
supellectilem tuam et populo tuo pre
erant. Viri quoque bellatores tui qui
erant in te cum universa multitudine
tua que est in medio tui cadent in corde
maris in die ruine tue. A sonitu
clamoris gubernatorum tuorum con
turbabuntur classes et descendent
de navibus suis omnes qui tene
bant remum naute et universi gu
bernatores ~~tui~~ maris in terra stabunt
et eiulabunt super te voce magna
et clamabunt amare et superiacient
pulverem capitibus suis et cinere
conspergentur et radent super te
calvicium et accingentur ciliciis et
plorabunt te in amaritudine anime
ploratu amarissimo et assument super
te carmen lugubre et plangent
te. Que est ut tyrus que obmu
tuit in medio maris. Que in exitu
negociationum tuarum de mari implesti

populos multos in multitudine divitiarum
tuarum et populorum tuorum ditasti reges
terre. Nunc contrita es a mari in profun
dis aquarum opes tue et omnis mul
titudo tua que erat in medio tui ce
ciderunt. Universi habitatores insularum
obstupuerunt super te et reges earum
omnes tempestate perculsi mutaverunt
vultus. Negotiatores populorum sibila
verunt super te. Ad nichilum dedu
cta es et non eris in perpetuum.

Cxxviij

Et factus est sermo domini ad me
dicens. Fili hominis dic principi
tyri. Hec dicit dominus deus. Eo quod ele
vatum est cor tuum et dixisti deus
ego sum et in cathedra dei sedeo
in corde maris cum sis homo et non
deus et dedisti cor tuum quasi cor dei.
Ecce sapientior es tu daniele
omne secretum non est absconditum a
te. In sapientia et prudentia tua fecisti
tibi fortitudinem et acquisisti tibi au
rum et argentum in thesauris tuis
in multitudine sapientie tue et in nego
ciatione tua multiplicasti tibi for
titudinem et elevatum est cor tuum in
robore tuo. Propterea hec dicit dominus deus.
Eo quod elevatum est cor tuum quasi cor dei.
Idcirco ecce ego adducam super te
alienos robustissimos gentium et
nudabunt gladios suos super pul
chritudinem sapientie tue et polluent
decorem tuum. Interficient et detrahent
te et morieris in interitu occisorum
in corde maris. Numquid dicens loque
ris deus ego sum coram interficien
tibus te cum sis homo et non deus in
manu occidentium te. Morte incircum
cisorum morieris in manu alienorum
quia ego locutus sum ait dominus deus.
Et factus est sermo domini ad me dicens

Fili hois leua planctu sup regem
tyri et dices ei Hec dicit dns deus
Tu signaculu silitudis plenus
sapia et pfectus decore in delicijs
padisi dei fuisti ois lapis pcio
sus opimetu tuu Sardius tho
pasius / et iaspis / crisolitus / et onix /
berillus / saphirus / et carbunculus /
et smaragdus / Aurum ops decoris
tui et foramina tua i die q con
ditus es ppata sut Tu cherub
extentus et ptegens et posui te
i mote sco dei in medio lapidu
ignitor ambulasti pfectus i vijs
tuis a die condicois tue donec inue
ta e iniqtas i te In multitudie
negociacois tue repleta sut in
teriora tua iniqtate et peccasti
et eieci te de mote sco dei et pdi
di te o cherub ptegens de medio
lapidu ignitor Eleuatu e cor
tuu in decore tuo pdidisti sapiam
tua in decore tuo In tra pieci
te an faciem regu dedi te ut c
neret te In multitudie iniqta
tu tuar et i iniqtate negocia
cois tue polluisti scificacoem tua
Pducam g° igne de medio tui q
comedat te et dabo te i cinere
sup tra in conspectu om viden
tiu te Omes qui viderit te i ge
tibus obstupescet sup te Nichil
fcus es et no eris in ppetuum
Et fcus e smo dni ad me dices
Fili hois pone faciem tua contra
sydone et pphetabis de ea et dices
Hec dicit dns deus Ecce e° ad
te sydon et glificabor i medio
tui et scient q ego dns cu fecero
in ea iudicia et scificatus fuero
i ea Et immitta ei pestilencia
et sangwine in plateis eis et corruet
interfecti eius in medio gladio per
circuitu et scient q ego dns Et
no erit vltra domui isrl offendi
culu amaritudis et spina dolore
inferens vndiq p circuitu eoru
qui aduersantur eis et scient q e°
dns Hec dicit dns deus Quando
congregauero domu isrl de pplis
i quibus dispsi sut scificabor i
eis cora gentibus et habitabut i
tra sua qua dedi suo meo ia
cob et habitabut in ea securi et
edificabut domos et platabut
vineas et habitabt cofident cu fecero
iudicia i oibus qui aduersantur
eis p circuitu et scient q e° dns deus eor

In ano decio vndecio **xxix**
mense In septia die mensis
fcm est vbm dni ad me dicens
Fili hois pone faciem tua phara
one rege egipti et pphabis de eo
et de egipto vniusa loqueris
et dices hec dicit dns deus Ecce
ego ad te pharao rex egipti dra
co magne q cubas i medio flu
minu tuor et dicis Meus e flu
uius et ego feci memetipm Ponam
frenu i maxillis tuis et agglu
tinabo pisces fluminu tuor
squamis tuis et extraham te
de medio fluminu tuor et vni
uersi pisces tui squamis tuis ad
herebut et picia te in desertu
et omes pisces fluuij tui Super
facie tre cades no colligeris
neq congregaberis Bestijs tre
et volatilibus celi dedi te ad de
uorandu et scient omes habitatores
egipti q ego dns pro eo q fuisti
baculus arudineus domui isrl
qn apphederit te manu et confractus

facia m[illegible] egipti i manu
nabuchadonosor regis babilonis
ipe et populus eius fortissimi gen[illegible]
adducetur ad disperdenda terra
Et euaginabunt gladios suos su
per egiptu et implebunt terra inter
fectis et facia alueos flumi
nu aridos et trada terra i manu
pessimorum et dissipabo terra et ple
nitudine eius in manu alienoru
Ego dominus locutus sum hec dicit dominus
deus Et disperda simulachra et
cessare facia ydola de memphis
et dux de terra egipti non erit
amplius et dabo terrore in terra
egipti et disperdam terra phatures
et dabo ignem i taphnis et facia
iudicia i allexandria et effun
da indignatione mea sup pelusi
um robur egipti et interficiam
multitudine allexandrie et dabo
igne in egipto quasi parturiens
dolebit pelusium Et allexandria
erit dissipata et i memphis angustie
cottidiane Iuuenes eliopoleos
et bubasti gladio cadent et ipe cap
tiui ducentur et i taphnis nigres
cet dies cu contriuero ibi sceptra
egipti et defecerit i ea superbia
potentie eius Ipsam nubes operi
et filie aut eius in captiuitate duca
tur Et facia iudicia i egipto
Et scient quia ego dominus deus
Et factum est i xi anno undecimo
et In primo mense septima mensis
factum est verbum domini ad me dicens Fili
hominis brachium pharaonis regis
egipti confregi et ecce non est
obuolutum ut restituatur ei sanitas
et ligetur pannis et fasciaretur linteis
ut [illegible] robur possit tenere
gladium Propterea hec dicit dominus de
Ecce ego ad pharaone regem
egipti et comminua brachium eius
forte sed confractum et deiciam gla
dium de manu eius et dispergam egip
tum i gentibus et ventilabo eos i
terris et confortabo brachium re
gis babilonis Daboque gladium meu
i manu eius et confringam bra
chia pharaonis et gement gemi
tibus interfecti coram facie eius
Et confortabo brachia regis babi
lonis et brachia pharaonis concidet
Et scient quia ego dominus cu dedero gla
dium meu in manu regis babilonis
et extenderit eum sup terra egipti
Et dispergam egiptum i nationes et ve
tilabo eos i terris et scient quia ego dominus
Et factum est i xi anno xxxi
in tercio mense una mensis
factum est verbum domini ad me dicens
Fili hominis Dic pharaoni regi e
gipti et populo eius Cui similis
factus es in magnitudine tua
Ecce assur quasi cedrus i libano
pulcher ramis et frondibus ne
morosus excelsusque altitudine
et inter condensas frondes ele
uatum est cacumen eius Aque nutri
erunt illum abissus exaltauit eum
flumina eius manauerunt i circuitu
radicum eius et riuos suos emisit
ad uniuersa ligna regionis Propterea
eleuata est altitudo eius sup omnia
ligna regionis et multiplicata
sunt arbusta eius et eleuati sunt
rami eius pre aquis multis Cumque
extendisset umbram sua i ramis
eius fecerunt nidos uolatilia

celi et sub frondibus eius genu-
erunt omnes bestie saltuum et sub um-
braculo illius habitabat cetus gen-
tium plurimarum Eratque pulcherrimus
in magnitudine sua et in dilata-
tione arbustorum suorum Erat enim ra-
dix eius iuxta aquas multas Ce-
dri non fuerunt altiores illo in pa-
radiso dei Abietes non adequaverunt
summitatem eius et platani non
fuerunt eque frondibus eius Omne
lignum paradisi dei non est assimilatum
illi et pulchritudini eius quoniam specio-
sum feci eum et multis condensisque fron-
dibus Et emulata sunt eum omnia
ligna voluptatis que erant in pa-
radiso dei Propterea hec dicit dominus deus
Pro eo quod sublimatus est in altitudine
et dedit summitatem suam virentem
atque condensam et elevatum est cor
eius in altitudine sua Tradi-
di eum in manu fortissimi gentium Fa-
ciens faciet ei iuxta impietatem
eius eieci eum et succident eum ali-
eni et crudelissimi nationum et
proicient eum super montes et in cunctis
convallibus corruent rami eius
et confringentur arbusta eius in uni-
versis rupibus terre Et recedent de
umbraculo eius omnes populi terre
et relinquent eum In ruina eius habita-
verunt omnia volatilia celi et in ramis
eius fuerunt universe bestie regionis
Quamobrem non elevabuntur in alti-
tudine sua omnia ligna aquarum
neque ponent sublimitatem suam inter
nemorosa atque frondosa nec
stabunt in sublimitate eorum omnia
que irrigantur aquis quia omnes
traditi sunt in mortem ad ultima

terre in medio filiorum hominum ad eos
qui descendunt in lacum Hec dicit
dominus deus In die quando descendit ad
inferos induxi luctum operui eum
abysso et prohibui flumina eius et co-
hercui aquas multas Contristatus
est super eum libanus et omnia ligna a-
gri concussa sunt a sonitu ruine
eius Commovi gentes cum deducerem
eum cum ad infernum cum hiis qui
descendebant in lacum Et conso-
lata sunt in terra infima omnia ligna
voluptatis egregia atque preclara
in libano universa que irrigaba-
tur aquis Nam et ipsi cum eo descen-
dent ad infernum ad interfectos
gladio et brachium uniuscuiusque
sedebit sub umbraculo eius in
medio nationum eius Cui assimila-
tus es o inclite atque sublimis inter
ligna voluptatis Ecce deductus
es cum lignis voluptatis ad terram
ultimam in medio incircumcisorum dor-
mies cum hiis qui interfecti sunt gla-
dio Ipse est pharao et omnis multi-
tudo eius dicit dominus deus

Cxxxii

Et factum est in duodecimo anno In me-
nse duodecimo in una mensis Factum
est verbum domini ad me dicens Fili ho-
minis assume lamentum super pha-
raonem regem egipti et dices ad
eum Leoni gentium assimilatus es et
draconi qui est in mari et ventilabas
cornu in fluminibus tuis et conturba-
bas aquas pedibus tuis et con-
culcabas flumina eorum Propterea hec
dicit dominus Expandam super te rethe
meum in multitudine populorum multorum
et extraham te in sagena mea
et proiciam te in terram super faciem agri

ubicia te z humi[...]ciam sup te oia
volatilia celi z saciabo de te bes
tias vniuse tre z dabo carnes
tuas sup motes et iplebo colles
tuos sanie tua et irrigabo terram
fetore sanguinis tui sup motes et
valles implebunt ex te z opiam
cu extinctus fueris celos z nigrescere
faciam stellas eius Solem nube
F. tegam et luna no dabit lumen
suu Oia luminaria celi merere fa
ciam sup te z dabo tenebras sup
terra tua dicit dns deus cum ceci
derit vulnerati tui in medio tre
ait dns deus ~~[illegible]~~ ppter vniusas
iniqtates quas opatus es tu
volare cepit gladius meus sup
facies eorum et obstupescent
110 repente singuli p aia sua i die
ruine sue Quia hec dicit dns
deus Gladius regis babilonis
veniet tibi in gladiis fortium dei
ciam mltitudine tua inexpug
nabiles gentes omes hee z vas
tabunt supbia egipti z dissipa
bitur mltitudo eius z pdam oia
iumenta eius que erant sup aqs
plurimas et no coturbabit eas
pes hois vltra neqz vngula
iumentorum turbabit eas Tunc
purissimas reddam aquas eorum
et flumina eorum qsi oleum adducam ait

dns deus cum dedero terra egipti
desolata Deseret aut tra aple
nitudine sua qn pcussero omes
habitatores eius z scient qr ego
dns Planctus est z plangent
eu filie gentium z plangent eu sup
egiptu et sup oi mltitudine eius
plangent eu ait dns deus Et factum
e in xij anno in pmo mense in
xv mensis factum est vbum dni ad
me dicens Fili hois Cane carme
lugubre sup mltitudinem egipti
z detrahe ipam z filias gentium
robustarum ad tra vltima cu hijs
qui descendunt in lacu Quo pul
chrior es descende z dormi cu
incircumcisis in medio interfec
torum gladio cadet Gladius datus
e attraxerunt eu z omes ppls
eius Loquetur ei potentissimi ro
bustorum de medio inferni qui
cu auxiliatoribus eius descederut
z dormierunt incircumcisi interfec
ti gladio Ibi assur z ois mul
titudo eius i circuitu illius sepl
cra omes interfecti et qui ceci
derunt gladio quorum data sut se
pulchra i novissimis locis laci Et facta
est mltitudo eius p giru sepl
cri eius et vniusi interfecti
cadentes qz gladio qui dederant
quonda ~~[illegible]~~ formidinem
in tra vivencium Ibi elam z ois
mltitudo eius p giru sepulchri
sui Omes hij interfecti ruen
tesqz gladio qui descenderunt
incircumcisi ad tra vltima qui
posuerunt terrore suu i tra viuc

eam et portaverunt ignominiam suam
cum hiis qui descendunt in lacum
In medio interfectorum posuerunt cubi
le eius in universis populis eius in cir
cuitu eius sepulchrum illius Omnes
hii incircumcisi interfectique gladio
dederunt enim terrorem in terra viven
cium et portaverunt ignominiam suam
cum hiis qui descendunt in lacum
in medio interfectorum positi sunt Ibi mo
soch et thubal et omnis multitudo
eius in circuitu eius sepulchra
illius omnes hii incircumcisi interfectique
et cadentes gladio quia dederunt formi
dinem suam in terra viventium et non dor
mierunt cum fortibus cadentibusque
et incircumcisis qui descenderunt ad
infernum cum armis suis et posue
runt gladios suos sub capitibus
suis et fuerunt iniquitates eorum in
ossibus eorum quia terror fortium facti
sunt in terra viventium Et tu ergo
in medio incircumcisorum contereris
et dormies cum interfectis gladio
et qui cum incircumcisis dormierunt
Ibi ydumea et omnes reges eius et duces
duces eius qui dati sunt cum exercitu
suo cum interfectis gladio et qui
cum incircumcisis dormierunt et cum
hiis qui descenderunt in lacum Ibi
principes aquilonis omnes et universi
venatores qui deducti sunt cum inter
fectis et in sua confusi formidine
qui dormierunt incircumcisi cum inter
fectis gladio et portaverunt confusionem
suam cum hiis qui descenderunt in la
cum Vidit eos pharao et consolatus
est super universa multitudine sua
que interfecta est gladio et pharao et omnis exercitus

confusione sua cum hiis qui descen
derunt in lacum pharao et omnis exercitus
eius ait dominus deus Quia dedi terro
rem meum in terra viventium et dormivit
in medio incircumcisorum cum interfectis
gladio pharao et omnis multitu
do eius ait dominus deus

CXXXIII

Et factus est sermo domini ad me di
cens fili hominis loquere ad filios
populi tui et dices ad eos Terra
cum induxero super eam gladium et tulerit
populus terre virum unum de novissimis
suis et constituerit eum speculato
rem super se Et ille viderit gladium
venientem super terram et cecinerit buc
cina et annunciaverit populo audiens
autem quisquis ille est sonitum buccine
et non se observaverit veneritque
gladius et tulerit eum sanguis
eius super caput eius erit Sonum
buccine audivit et non se observavit
sanguis ipsius in ipso erit Si autem
se custodierit animam suam salvabit
Quod si speculator viderit gladium
venientem et non insonuerit buccina
et populus non se custodierit veneritque
gladius et tulerit animam ex eis
Ille quidem in iniquitate sua captus
est Sanguinem autem eius de manu
speculatoris requiram Et tu fili
hominis speculatorem dedi te domui
israel Audiens ergo sermonem ex ore
meo annunciabis eis ex me Si
me dicente ad impium Impie mor
te morieris non fueris locutus ut
se custodiat impius a via sua ipse
impius in iniquitate sua morietur
Sanguinem autem eius de manu tua
requiram Si autem annunciante me te
ad impium ut a viis suis convertatur
non fuerit conversus a via sua ipse in

iniquitate sua morietur porro tu
animam tuam liberasti Tu ergo fili hominis
dic ad domum israel Sic locuti estis
dicentes Iniquitates nostre et peccata
nostra super nos sunt et in ipsis nos ta
bescimus quomodo ergo nos vivere
poterimus Dic ergo ad eos Vivo ego
dicit dominus deus Nolo mortem im
pii sed ut revertatur impius a via
sua et vivat Convertimini a viis vestris
pessimis et quare moriemini
domus israel Tu itaque
fili hominis dic ad filios populi tui
Iusticia iusti non liberabit eum
in quacumque die peccaverit et im
pietas impii non nocebit ei in
quacumque die fuerit conversus
ab impietate sua Et iustus non
poterit vivere in iusticia sua in quacumque
die peccaverit Etiam si dixero iusto
quod vita vivet et confisus fuerit in
iusticia sua fecerit iniquitatem omnes
iusticie eius oblivioni tradentur
et in iniquitate sua quam operatus est
in ipsa morietur Si autem dixero im
pio morte morieris et egerit pe
nitenciam a peccato suo feceritque iudicium
et iusticiam pignus restituerit
ille impius rapinamque reddiderit
in mandatis vite ambulaverit nec
fecerit quicquam iniustum vita vivet
et non morietur et omnia peccata eius
que peccavit non imputabuntur ei iudi
cium et iusticiam fecit vita vivet
Et dixerunt filii populi tui Non est
equi ponderis via domini et ipsorum
via iniusta est Cum enim recesserit iustus
a iusticia sua feceritque iniquitates
morietur in eis Et cum recesserit
impius ab impietate sua feceritque
iudicium et iusticiam vivet in eis

Et dicitis Non est recta via domini
Unumquemque iuxta vias suas iudica
bo de vobis domus israel Et factum est
in xii anno in xii mense in quinta
mensis transmigrationis nostre venit
ad me qui fugerat de ierusalem dicens
Vastata est civitas Manus autem domini
facta fuerat ad me vespere antequam
veniret qui fugerat Aperuitque os
meum donec veniret ad me mane
et aperto ore meo non silui amplius
Et factum est verbum domini ad me dicens
Fili hominis Qui habitant in ruinosis
super humum israel loquentes aiunt
Unus erat abraham et hereditate
possedit terram Nos autem multi nobis
data est terra in possessionem Idcirco
dices ad eos Hec dicit dominus deus
Qui in sanguine comeditis et ocu
los vestros levatis ad immundicias
vestras et sanguinem funditis Numquid
terram hereditate possidebitis Ste
tistis in gladiis vestris fecistis
abhominaciones et unusquisque uxo
rem proximi sui polluit et terram
hereditate possidebitis Hec dices
ad eos Sic dicit dominus deus Vivo
ego quia qui in ruinosis habitant
gladio cadent et qui in agro est
bestiis tradetur ad devorandum
qui autem in presidiis et in speluncis sunt
peste morientur et dabo terram in
solitudinem et in desertum et deficiet su
perba fortitudo eius et desolabuntur
montes israel eo quod nullus sit qui per
eos transeat Et scient quia ego
dominus cum dedero terram eorum desola
tam et desertam propter universas ab
hominaciones suas quas operati sunt
Et tu fili hominis filii populi tui qui

xxxiiii

Ecce ego iudico inter pecus et pecus arietem et hircum. Nonne satis vobis erat pascua bona depasci? Insuper et reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris. Et cum purissimam aquam biberetis, reliquam pedibus vestris turbabatis. Et oves meae his quae conculcata pedibus vestris fuerant pascebantur, et quae pedes vestri turbaverant haec bibebant. Propterea haec dicit Dominus Deus ad vos: Ecce ipse ego iudico inter pecus pingue et macilentum, pro eo quod lateribus et humeris impingebatis, et cornibus vestris ventilabatis omnia pecora infirma donec dispergerentur foras. Salvabo gregem meum et non erit ultra in rapinam. Et iudicabo inter pecus et pecus. Et suscitabo super eas pastorem unum qui pascat eas, servum meum David. Ipse pascet eas et ipse erit eis in pastorem. Ego autem Dominus ero eis in Deum, et servus meus David princeps in medio eorum. Ego Dominus locutus sum. Et faciam cum eis pactum pacis, et cessare faciam bestias pessimas de terra. Et qui habitant in deserto securi dormient in saltibus. Et ponam eos in circuitu collis mei benedictionem, et educam imbrem in tempore suo; pluviae benedictionis erunt. Et dabit lignum agri fructum suum, et terra dabit germen suum, et erunt in terra sua absque timore. Et scient quia ego Dominus, cum contrivero cathenas iugi eorum et eruero eos de manu imperantium sibi. Et non erunt ultra in rapinam gentibus, neque bestiae terrae devorabunt eos, sed habitabunt confidenter absque ullo terrore. Et suscitabo eis germen nominatum, et non erunt ultra imminuti fame in terra, neque portabunt ultra opprobrium gentium. Et scient quia ego Dominus Deus eorum cum eis, et ipsi populus meus domus Israel, ait Dominus Deus. Vos autem greges mei, greges pascuae meae homines estis, et ego Dominus Deus vester, dicit Dominus Deus.

XXXV

Et factus est sermo Domini ad me dicens: Fili hominis, pone faciem tuam adversus montem Seyr, et prophetabis de eo, et dices illi: Haec dicit Dominus Deus: Ecce ego ad te mons Seyr, et extendam manum meam super te, et dabo te desolatum atque desertum. Urbes tuas demoliar, et tu desertus eris, et scies quia ego Dominus. Eo quod fueris inimicus sempiternus, et concluseris filios Israel in manus gladii in tempore afflictionis eorum, in tempore iniquitatis extremae. Propterea vivo ego, dicit Dominus Deus, quoniam sanguini tradam te, et sanguis te persequetur; et cum sanguinem oderis, sanguis te persequetur. Et dabo montem Seyr desolatum atque desertum, et auferam de eo euntem et redeuntem. Et implebo montes eius occisorum suorum; in collibus tuis et in vallibus tuis atque in torrentibus interfecti gladio cadent. In solitudines sempiternas tradam te, et civitates tuae non habitabuntur, et scietis quia ego Dominus Deus. Eo quod dixeris: Duae gentes et duae terrae meae erunt, et hereditate possidebo eas, cum Dominus esset ibi. Propterea

Viuo ego dicit dns deus quia faciam
iuxta ira tua et secundum zelu tuu
que fecisti odio habens eos et
notus efficiar p eos cu te iudi
cauero et scies quia ego dns. Audi
ui uniuersa obprobria tua que lo
cutus es de montibus isrl dicens
Deserti nobis dati sunt ad deuo
randu et insurrexistis sup me
ore vro derogastis aduersu me
Ego audiui va vra Hec dicit
dns deus Letante uniuersa terra
in solitudinem te redigam sicut
gauisus es sup hereditate domus
isrl eo quod fuerit dissipata sic fa
ciam tibi dissipatus eris mons
seyr et ydumea ois et scient quia ego d[ns]

Tu aute fili hois cxxxvi
ppheta sup montes israhel
et dices montes isrl audite vbm
dni hec dicit dns deus Eo quod dix
erit inimicus de vobis euge al
titudines sempiterne vobis in here
ditate date sunt Propterea vaticinare
et dic Hec dicit dns deus pro
eo quod desolati estis et conculcati p
circuitu et facti in hereditate re
liquis gentibus et ascendistis
sup labiu lingue et obprobriu pli
Propterea montes isrl audite vbm
dni Hec dicit dns deus montibus
et collibus torrentibus et vallibus
ac desertis parietinis et urbibus
derelictis que depopulate sunt et
subsannate a reliquis gentibus p cir
cuitu propterea hec dicit dns deus
Qm in igne zeli mei locutus
su de reliquis gentibus et ydumea
uniuersa que dederut terra meam
sibi in hereditate cu gaudio et toto
corde et ex toto aio et eiecerut
ea ut vastarent Ideo vaticinare
sup humu isrl et dices montibus
et collibus hec dicit dns deus
Ecce ego in zelo meo et in furore
meo locutus su eo quod confusione
gentiu sustinueritis Ideirco hec
dicit dns deus Ego leuaui ma
num mea ut gentes que in circuitu
vro sunt ipe confusione sua por
tent Vos aut montes isrl ramos
vros extendite ut germinetis et
fructu vrm afferatis pplo meo
isrl prope e eni ut veniat quia ecce
ego ad vos et conuertar ad vos
et arabimini et accipietis semente
et multiplicabo in vobis hoies
omneque domu isrl et habitabuntur
ciuitates et ruinosa instaura
buntur et replebo vos hoibus et iumentis
et multiplicabuntur et crescent et
habitare vos faciam sicut a principio
bonisque donabo maioribus quam ha
buistis ab initio Et scietis quia
ego dns Et adducam sup vos hoies
pplm meu isrl et hereditate pos
sidebunt te et eris eis in hereditate
et no addes ultra ut absque eis
sis Hec dicit dns deus pro eo quod di
cunt de vobis Deuoratrix hoim
es et suffocans gente tuam Propterea
hoies no comedes amplius et gen
te tua no necabis ultra ait dns
deus nec audita faciam in te amplius
confusione gentiu et obprobriu po
pulorum nequaquam portabis et gente
tua no amittes amplius ait dns
deus Et factu e vbm dni ad me
dicens Fili hois domus isrl habita
uerut in humo sua et polluerunt

cam in vijs suis et in studijs suis
iuxta immundiciam menstruate facta
est via eorum coram me Et effudi
indignationem meam super eos pro
sanguine quem fuderunt super terram
et in ydolis suis polluerunt eam
et dispersi eos in gentes et ventila
ti sunt in terras Iuxta vias eorum
et adinventiones eorum iudicaui
eos et ingressi sunt ad gentes
ad quas introierunt et pollue
runt nomen sanctum meum cum diceretur
de eis populus domini iste est et de
terra eius egressi sunt et peperci
nomini sancto meo quod polluerat
domus israel in gentibus ad quas
ingressi sunt Ideo dices domui
israel hec dicit dominus deus Non propter
vos ego faciam domus israel sed
propter nomen sanctum meum quod polluis
tis in gentibus ad quas intrastis
et sanctificabo nomen meum magnum
quod pollutum est inter gentes quod
polluistis in medio earum ut sciant
gentes quia ego dominus ait dominus deus
cum sanctificatus fuero in
vobis coram eis Tollam quippe vos
de gentibus et congregabo vos
de universis terris et adducam vos in
terram vestram Et effundam super
vos aquam mundam et mundabimini
ab omnibus inquinamentis vestris et ab
omnibus ydolis vestris mundabo vos
Et dabo vobis cor novum et spiritum
novum ponam in medio vestri Et au
feram cor lapideum de carne vestra
et dabo vobis cor carneum et spiritum
meum ponam in medio vestri Et faciam
ut in preceptis meis ambuletis et
iudicia mea custodiatis et ope
remini et habitabitis in terra quam dedi

patribus vestris Et eritis michi in populum
et ego ero vobis in deum et saluabo
vos de universis inquinamentis vestris
Et vocabo frumentum et multiplica
bo illud et non imponam vobis famem
et multiplicabo fructum ligni et ge
nimina agri ut non portetis ultra
obprobrium famis in gentibus Et recor
dabimini viarum vestrarum pessimarum
studiorumque non bonorum et displice
bunt vobis iniquitates vestre et scelera
vestra Non propter vos ego faciam ait
dominus deus Notum sit vobis confun
dimini et erubescite super vijs vestris
domus israel Hec dicit dominus deus
In die qua mundauero vos ex omnibus
iniquitatibus vestris et habitare fecero
urbes et instauravero ruinosa
et terra deserta fuerit exculta que
quondam erat desolata in oculis
omnis viatoris dicent Terra illa
inculta facta est ut ortus voluptatis
et civitates deserte et destitute
atque suffosse munite sederunt Et
scient gentes quecumque derelicte
fuerint in circuitu vestro quia ego
dominus edificavi dissipata plan
tauique inculta ego dominus locutus
sum et fecerim Hec dicit dominus deus Ad
huc in hoc invenient me domus israel
ut faciam eis Multiplicabo eos
sicut gregem hominum ut gregem sanctum
ut gregem ierusalem in sollempnitatibus
eius Sic erunt civitates deserte
plene gregibus hominum et scient
quia ego dominus CXXXVII

Facta est super me manus domini
et eduxit me in spiritu domini
et dimisit me in medio campi qui
erat plenus ossibus et circumduxit

In iudicijs meis ambulabit/ & ma
data mea custodiet/ & faciet ea
stabunt sup eā qua ad seruo
meo Jacob/ in q habitauerūt patres
uri/ & habitabūt sup eā ipi & filij
eoz usq; in sempiternū/ & dauid
seruus meus princeps eoz in ppetuū
& pauca illic sedus pacis/ pac
tu sempiternū erit cū/ & firma
dabo eos & multiplicabo/ & dabo
sanctificationē meā in medio coru
in ppetuū et erit tabernaculū meū
in eis et ero eis deus/ & ipi erunt
mihi in plus & scient gentes q
ego dns sanctificator israel cū fuerit
sanctificatio mea in medio eoz in ppetuū
Et factus est sermo dni
ad me dicens/ fili hoīs pone
faciem tuā contra gog/ & terrā
magog principē capitis/ mosoch
et tubal/ & vaticinare de eo et
dices ad eū Hec dicit dns deus
Ecce ego ad te/ gog/ principē ca
pitis/ mosoch/ et tubal/ et circū
agā te et ponā frenos in maxil
lis tuis et educā te & omnē exercitū
tuū equos et equites/ vestitos
loricis vniuersos/ multitudinē/ mag
nā hastā & clipeū arripientiū
et gladiū/ persē/ ethiopes/ & libi
es/ cū eis omnes scutati & galeā
ti gomor & vniuersa agmina
eius domus togorma latera
aquilonis et totū robur eius/ ppli
q; multi tecū/ para et instrue
te et omnē multitudinē tuam
q; congregata est ad te/ & esto eis in
p̄ceptu/ post dies ad multos/ visi
tabēris in nouissimo annoz/ venies
ad terrā q; reuocata est a gladio/ co
gregata de pplis multis ad
montes israel qui fuerūt desertus iugi
ter hec de pplis educta est/ & habita
bunt in ea confidenter omnes/ & ascen
des tempestas/ venies
q; nubes ut operias terrā tu & om
agmina tua et pplī multi tecū/ dicit
dicit dns deus In die illa ascendet
in mentē tuā/ & cogitabis
cogitationes pessimas/ & dices/ ascen
dā ad terrā absq; muro/ vadam
ad quietantes habitatores absq;
omnib; habentib; neq; muros/ vectes
et portas non sunt eis/ & ut diripiat
spolia et rapiat prēdā/ & inferat
manū tuā sup eos qui deserti
fuerāt et postea restituti et
sup pplm q; de congregatus ex
gentibus q; possidet arma/ & habi
tator/ umbilicus terre habi/ et
dedam et negotiatores tharsis
et omnes leones eius dicent tibi
Numquid ad sumendā spolia tu ve
nis/ ecce ad diripiendā congregasti/ multitudinē tuā ut tol
las argentū et aurū auferas
supellectilē atq; pecudē/ & diripi
as/ manubias in finitas/ ppter
vaticinare fili hoīs/ & dices ad gog
Hec dicit dns deus/ Numquid no
n die illo cū habitaret ppls meus
israel confidenter/ scies/ & venies de
loco tuo a latibulis aquilonis
tu et ppli multi tecū/ ascensores
equoz/ vniuersi cetus magnus/ &
exercitus vehemens/ Et ascendes
sup ppl'm meum israel q; nubes ut
operias terrā/ In nouissimis diebus

erit & adducam te super terram meam ut
sciant gentes me cum sanctificatus
fuero in te in oculis eorum o gog
Haec dicit dominus deus Tu ergo ille es
de quo locutus sum in diebus antiquis
in manu servorum meorum prophetarum israhel
qui prophetaverunt in diebus illorum
temporum ut adducerem te super eos
Et erit in die illa in die adventus
gog super terram israhel ait dominus deus
Ascendet indignatio mea in furo
re meo et in zelo meo In igne irae
meae locutus sum quia in die illa erit
commotio magna super terram israhel et
commovebuntur a facie mea pis
ces maris et volucres caeli & bes
tiae agri et omne reptile quod mo
vetur super humum cunctique homines qui
sunt super faciem terrae & subvertentur mon
tes et cadent sepes et omnis murus
in terram corruet et convocabo
adversus eum in cunctis montibus meis
gladium ait dominus deus Gladius uni
uscuiusque in fratrem suum dirigetur
et tunc iudicabo eum peste & sanguine
et imbre vehementi & lapidibus
immensis Ignem et sulphur pluam
super eum et super exercitum eius & super
populos multos qui sunt cum eo Et
magnificabor & sanctificabor & notus
ero in oculis gentium multarum & scient
quia ego dominus CXXXIX

Tu autem fili hominis vaticinare ad
versus gog & dices Haec dicit
dominus Ecce ego super te gog principem
capitis mosoch et thubal & circum
agam te et reducam te & ascendere
faciam de lateribus aquilonis et
adducam te super montes israhel & percu
tiam arcum tuum in manu sinistra tua
& sagittas tuas de manu dextera
tua deiciam Super montes israhel cades
tu et omnia agmina tua & populi qui
sunt tecum feris avibus omnique vola
tili caeli & bestiis terrae dedi te ad de
vorandum Super faciem agri cades
quia ego locutus sum ait dominus deus
et immittam ignem in magog & in
his qui habitant in insulis confidenter
Et scient quia ego dominus deus israhel
Et nomen sanctum meum notum faciam in
medio populi mei israhel & non polluam
nomen sanctum meum amplius Et scient
omnes gentes quia ego dominus deus sanctus
israhel Ecce venit et factum est ait dominus
deus Haec est dies de qua locutus
sum et egredientur habitatores de ci
vitatibus israhel et succendent et
comburent arma clipeum & hastam
arcum et sagittas & baculos manus
et contos et succendent ea igni
septem annis et non portabunt ligna
de regionibus neque succident
de saltibus quoniam arma succendent
igni Et praedabuntur eos quibus
praedae fuerant & diripient vasta
tores suos ait dominus deus Et erit
in die illa dabo gog locum nomina
tum sepulchrum in israhel vallem viatorum
ad orientem maris quae obstupescere
faciat praetereuntes Et sepelient ibi
gog et omnem multitudinem eius
Et vocabitur vallis multitudinis
gog et sepelient eos domus israhel
ut mundent terram septem mensibus
Sepeliet autem eum omnis populus terrae
et erit eis nominata dies in qua glorifi
catus sum ait dominus deus Et viros
iugiter constituent qui lustrent
terram qui sepeliant & requirant

eos qui remanserant super faciem terre
ut emundent eam. Post menses au-
tem septem querere incipient et circuibunt
peragrantes terram. Cumque viderint
os hominis statuent iuxta illud titu-
lum donec sepeliant pollinctores
in valle multitudinis gog. Nomen
autem civitatis amona et mundabunt
terram. Tu ergo fili hominis hec dicit dominus
deus. Dic omni volucri et universis
avibus celi cunctisque bestiis terre.
Convenite properate concurrite un-
dique ad victimam meam quam ego
immolo vobis victimam grandem
super montes israel ut comedatis
carnes et bibatis sanguinem.
Carnes fortium comedetis et
sanguinem principum terre bibetis
arietum agnorum hircorum taurorum
et altilium et pinguium omnium. Et come-
detis adipem ad saturitatem et bi-
betis sanguinem in ebrietatem de
victima quam ego immolo vobis et sa-
turabimini super mensam meam de equo
et equite forti et de universis viris
bellatoribus ait dominus deus. Et po-
nam gloriam meam in gentibus et
videbunt omnes gentes iudicium meum
quod fecerim et manum meam quam
posuerim super eos et scient domus
israel quia ego dominus deus eorum a
die illa et deinceps et scient gentes
quoniam in iniquitate sua capta sit domus
israel eo quod dereliquerint me et abscon-
derim faciem meam ab eis et tra-
diderim eos in manu hostium
et ceciderint in gladio universi.
Iuxta immundicias eorum et scelus
feci eis et abscondi faciem meam
ab eis. Propterea hec dicit dominus deus
Nunc reducam captivitatem iacob et
miserebor omnis domus israel et as-
sumam zelum pro nomine sancto meo et
portabunt confusionem suam et omnem pre-
varicationem qua prevaricati sunt in me
cum habitaverint in terra sua confidenter
neminem formidantes. Et reduxero
eos de populis et congregavero
de terris inimicorum suorum et sancti-
ficatus fuero in eis in oculis gentium
plurimarum et scient quia ego dominus deus
eorum eo quod transtulerim eos in na-
tiones. Et congregavero eos super
terram suam et non dereliquerim
quemquam ex eis ibi. Et non abscon-
dam ultra faciem meam ab eis eo
quod effuderim spiritum meum super
omnem domum israel ait dominus deus.

CXL.

In vicesimo quinto anno transmi-
grationis nostre in exordio anni
decima mensis quarto decimo anno
postquam percussa est civitas in ipsa hac
die facta est super me manus domini
et adduxit me illuc in visionibus
dei adduxit me in terram israel et di-
misit me super montem excelsum
nimis super quem erat quasi edificium
civitatis vergentis ad austrum et
introduxit me illuc. Et ecce vir
cuius erat species quasi species eris
et funiculus lineus in manu eius
et calamus mensure in manu eius
stabat autem in porta et locutus est
ad me idem vir. Fili hominis vide
oculis tuis et auribus tuis au-
di et pone cor tuum in omnia que
ostendam tibi quia ut ostendantur
tibi adductus es huc. Annuncia
omnia que tu vides domui israhel

Et ecce murus forinsecus in circuitu domus undique et in manu viri calamus mensure sex cubitorum et palmo. Et mensus est latitudinem edificii calamo uno. Altitudinem quoque calamo uno. Et venit ad portam que respiciebat ad viam orientalem et ascendit per gradus eius et mensus est limen porte calamo uno latitudine et thalamum uno calamo in longum et uno calamo in latum et inter thalamos quinque cubitos et limen porte iuxta vestibulum porte intrinsecus calamo uno et mensus est vestibulum porte octo cubitorum et frontem eius duobus cubitis vestibulum autem porte erat intrinsecus. Porro thalami porte ad viam orientalem tres hinc et tres inde mensura una trium et mensura una frontium ex utraque parte et mensus est latitudinem liminis porte decem cubitorum et longitudinem porte tredecim cubitorum et marginem ante thalamos cubiti unius et cubitus unus finis utrimque. Thalami autem sex cubitorum erant hinc et inde et mensus est portam a tecto thalami usque ad tectum eius latitudinem viginti quinque cubitorum ostium contra ostium. Et fecit frontes per sexaginta cubitos et ad frontem atrium porte undique per circuitum et ante faciem porte que pertingebat usque ad faciem vestibuli porte interioris quinquaginta cubitos. Et fenestras obliquas in thalamis et in frontibus eorum que erant intra portam undique per circuitum. Similiter autem erant et in vestibulis fenestre

per gyrum intrinsecus et ante frontes picture palmarum celata. Et eduxit me ad atrium exterius. Et ecce gazophilacia et pavimentum stratum lapide in atrio per circuitum triginta gazophilacia in circuitu pavimenti. Et pavimentum in fronte portarum secundum longitudinem portarum erat inferius et mensus est latitudinem a facie porte inferioris usque ad frontem atrii interioris extrinsecus centum cubitis ad orientem et ad aquilonem. Porta quoque que respiciebat viam aquilonis atrii exterioris mensus est tam in longitudine quam in latitudine. Et thalamos eius tres hinc et tres inde et frontes eius et vestibulum eius secundum mensuram porte prioris quinquaginta cubitorum longitudinem eius et latitudinem viginti quinque cubitorum. Fenestre autem eius et vestibulum et sculpture secundum mensuram porte que respiciebat ad orientem et septem graduum erat ascensus eius et vestibulum ante eam. Et porta atrii interioris contra portam aquilonis et orientalem. Et mensus est a porta usque ad portam centum cubitos. Et eduxit me ad viam australem. Et ecce porta que respiciebat ad austrum. Et mensus est frontem eius et vestibulum eius iuxta mensuras superiores et fenestras eius et vestibula in circuitu sicut fenestras ceteras quinquaginta cubitorum longitudine et latitudine viginti quinque cubitorum et in gradibus septem ascendebatur ad eam et vestibulum ante fores eius et porta atrii interioris in via australi. Et mensus est a porta usque ad portam in via australi centum cubitos. Et introduxit me in atrium interius ad portam australem et mensus est portam iuxta

mensuras superiores. Thalamum eius
et frontem eius et vestibulum eius hiis
mensuris et fenestras eius et vestibu
lum eius in circuitu l cubitos longitu
dinis et latitudinis xxv cubitos. Et ves
tibulum per gyrum in longitudinem xxv
cubitorum et vestibulum eius ad atrium
exterius et palmas eius in fronte et
octo gradus erant quibus ascen
debatur ad eam. Et introduxit me
in atrium exterius per viam orientalem
et mensus est portam secundum mensuras
superiores thalamum eius et frontem eius et
vestibulum eius sicut supra. Et fenes
tras et vestibula eius in circuitu
longitudinem l cubitorum et latitudinem
xxv cubitorum et vestibulum eius
id est atrii exterioris et palme celate
in fronte eius hinc et inde. Et in
octo gradibus ascensus eius. Et
introduxit me ad portam que respi
ciebat ad aquilonem et mensus
est secundum mensuras priores thala
mum eius et frontem eius vestibulum
eius et fenestras eius per circuitum
longitudinem l cubitorum et latitudinem
xxv cubitorum. Et vestibulum eius re
spiciebat ad atrium exterius. Et ce
latura palmarum in fronte eius hinc
et inde et in octo gradibus ascensus
eius. Et per singula gazophila
cia ostium in frontibus portarum ibi
lavabant holocaustum et in vestibulo
porte due mense hinc et inde etiam
due mense ut ymmolaretur super eas
holocaustum pro peccato et pro delicto.
Et ad latus exterius quod ascendit
ad ostium porte que pergit ad aquilonem
due mense. Et ad latus alterum ante
vestibulum porte due mense. Quattuor

mense hinc et quattuor mense inde per
latera porte octo mense erant super
quas ymmolabant. Quattuor autem
mense ad holocaustum de lapidibus
quadris exstructe longitudine
unius cubiti et dimidii et latitudine
cubiti unius et dimidii et altitudine
cubiti unius super quas ponant
vasa in quibus ymmolatur holo
caustum et victima et labia earum
palme unius reflexa intrinsecus
per circuitum. Super mensas autem car
nes oblationis. Et extra portam
interiorem gazophilacia cantorum
in atrio interiori quod erat in latere
porte respicientis ad aquilonem
et facies eorum contra viam austra
lem. Una ex latere porte orienta
lis que respiciebat ad viam aquilonis.
Et dixit ad me. Hoc est gazophi
lacium quod respicit viam meridi
anam sacerdotum erit qui excubant
in custodiis templi. Porro gazo
philacium quod respicit ad viam
aquilonis sacerdotum erit qui excu
bant ad ministerium altaris. Isti sunt
filii Sadoch qui accedunt de fi
liis Levi ad dominum ut ministrent ei.
Et mensus est atrium longitudine centum
cubitorum et latitudine centum cubi
torum per quadrum. Et altare ante fa
ciem templi. Et introduxit me
in vestibulum templi. Et mensus
est vestibulum quinque cubitis hinc et
inde. Longitudinem autem vestibuli xxv
cubitorum et latitudinem porte trium cubi
torum hinc et trium cubitorum inde. Longitudinem
autem vestibuli xx cubitorum et latitudinem xi cubi
torum. Et octo gradibus ascendebatur ad eam. Et columpne erant

in quibus una hec alia inde
Et introduxit me in . Cxli ..
templu et mensus e frontes
eius sex cubitos latitudinis hinc
sex cubitos latitudinis inde latitudo
tabnacli z latitudo porte dece
cubitorum erat et latera porte quinq
cubitis hinc et quinq cubitis inde
Et mensus e longitudinem eius xl cu
bitorum et latitudinem xx cubitorum
et ingressus interius mensus e in
fronte porte duos cubitos z por
ta decem cubitorum Et latitudinem
porte septem cubitorum Et mensus
e longitudinem eius xx cubitorum
et latitudinem xx cubitorum ante fa
ciem templi Et dixit ad me hoc
e scm scorum Et mensus e pariete
domus sex cubitorum et latitudine
lateris iiii^or cubitorum undiq per cir
cuitu domus lateris ac latus ad
latus bis xxxiii z erat emine
cia que ingrederent per pariete domus
in lateribus per circuitu ut contine
rent et non attingerent parietem templi
et platea erat per rotundu ascen
dens sursu per cocleam z i cenacu
lu templi deferebat per giru Ideo
latius erat templu in superiorib
et sic de inferioribus ascendebat
ad superiora in mediu Et vidi in
domo altitudinem per circuitu eius
fundata latera ad mensura cala
mi sex cubitorum spacio z latitu
dine per pariete lateris forinsecus
quinq cubitorum Et erat interior
domus in lateribus domus et inter
gazophilacia latitudine xx cu
bitorum i circuitu domus undiq
Et ostiu lateris ad orationem ostiu
unu ad via aquilonis Et ostium
ad via australem et latitudinem
loci ad orationem quinq cubitorum i cir
cuitu et edificiu quod erat separatu
per sitq ad via respiciente ad mare
latitudinis lxx cubitorum Paries at
edificii quinq cubitorum latitudinis per
circuitu et longitudo eius xc cu
bitorum Et mensus e domus longitudine
c cubitorum et quod separatu erat
edificiu et parietes eius longitudinis
c cubitorum latitudo at ante facie
domus et eius quod erat separatu
contra orientem c cubitorum Et mensus
e longitudine edificii contra facie
eius quod erat separatu ad dorsu et
ethecas ex utraq parte c cubitorum
Et templu interius et vestibula atrii
limina et fenestras obliquas et
ethecas i circuitu per tres partes
contra uniuscuiusq limen stratuq lig
no per giru in circuitu Terra at
usq ad fenestras et fenestre
clause sup ostia et usq ad domu
interiore et forinsecus per omnem
pariete in circuitu intrinsecus z fo
rinsecus ad mensura et fabrefacta
cherubim et palme inter cherub
et cherub Duasq facies habe
bat cherub faciem hominis iuxta pal
ma ex hac parte et facie leonis
iuxta palma ex alia parte expres
sa per omnem domu in circuitu de
terra usq ad superiore parte cherubim
et palme celate erant i pariete
templi limen quadrangulu z fa
cies sanctuarii aspectus contra aspectum
altaris lignei triu cubitorum altitudo
eius et longitudo eius duorum cubi
torum et anguli eius z longitudo et

pictures eius ligneis. Et locutus est
ad me: Hec est mensa coram domino. Et
duo ostia erant in templo et in sanctu-
ario. Et in duobus ostiis ex utraque
parte bina erant ostiola que in se in-
vicem plicabantur. Bina enim ostia ex
utraque parte ostiorum et celata erant
in ipsis ostiis templi cherubim et
sculptura palmarum sicut in parietibus
quoque expressa erant. Quamobrem
et grossiora erant ligna in vesti-
buli fronte forinsecus, super que fenestre
oblique et similitudo palmarum hinc
et inde et in humerulis vestibuli
secundum latera domus latitudinemque parietum.

Et eduxit me ad atrium c. xlii
exterius per viam ducentem ad aqui-
lonem et induxit me in gazophi-
lacium quod erat contra separatum edi-
ficium et contra edem vergentem
ad aquilonem in facie longitudinis
c cubitos ostii aquilonis et latitu-
dinis l cubitos contra xx cubitos
atrii interioris. Et contra pavimentum
stratum lapide atrii exterioris
ubi erat porticus iuncta porticui
triplici. Et ante gazophilacia de-
ambulacio decem cubitorum latitu-
dinis et ad interiora respiciens vie cu-
biti unius. Et ostia eorum ad aquilo-
nem ubi erant gazophilacia in
superioribus humiliora quia supportabant
porticus que ex illis eminebant
de inferioribus et de mediis edifi-
cii. Tristega enim erant et non habe-
bant columpnas sicut erant colum-
pne atriorum; propterea eminebant de
inferioribus et de mediis a terra
cubitis l. Et peribolus exterior
secundum gazophilacia que erant
in via atrii exterioris ante gazophi-
lacia que erant in via atrii exterio-
ris ante gazophilacia longitu-
do eius l cubitorum. Quia longi-
tudo erat gazophilaciorum atrii
exterioris l cubitorum et longitudo
ante faciem templi c cubitorum. Et
erat subter gazophilacia hec in-
troitus ab oriente ingredientium
in ea de atrio exteriori in latitudine
periboli atrii quod erat contra viam
orientalem in facie edificii separati.
Et erant ante edificium gazophila-
cia et via ante faciem eorum iuxta
similitudinem gazophilaciorum que
erant in via aquilonis secundum lon-
gitudinem eorum sic et latitudo eorum
et omnis introitus eorum et similitudines.
Et ostia eorum secundum ostia gazo-
philaciorum que erant in via respi-
ciente ad notum ostium in capite vie
que erat ante vestibulum separatum per viam
orientalem ingredientibus. Et
dixit ad me: gazophilacia aqui-
lonis et gazophilacia austri que
sunt ante edificium separatum hec sunt
gazophilacia sancta in quibus ves-
cuntur sacerdotes qui appropinquant
ad dominum in sancta sanctorum. Ibi ponent
sancta sanctorum et oblationes pro peccato et
pro delicto. Locus enim sanctus est. Cum autem
ingressi fuerint sacerdotes non
egredientur de sanctis in atrium exterius
et ibi reponent vestimenta sua in
quibus ministrant quia sancta sunt
vestienturque vestimentis aliis
et sic procedent ad populum. Cumque comples-
set mensuras domus interioris e-
duxit me per viam porte que respi-
ciebat ad viam orientalem et men-
sus est eam undique per circuitum

Mensus e ad contra ventum orienta
lem calamo mensure quingentos ca
lamos in calamo mensure per cir
cuitu Et mensus e contra ventu
occidentale calamo mensure quinge
tos calamos i calamo mensure per cir
cuitu Et mensus e contra ventum
aquilonem quingentos calamos in
calamo mensure per giru Et ad ve
tu australem mensus e quingentos
calamos in calamo mensure per giru
per .iiii.or ventos mensus e illud et
muru eius undique per giru longi
tudine quingentorum cubitorum et la
titudine quingentorum cubitorum divi
dente inter sanctuariu et vulgi locum

Et duxit me ad portam **xliii**
que respiciebat ad via orie
talem Et ecce gloria dei israel ingre
diebat per via orientale Et vox
erat ei quasi vox aquarum multarum
et terra splendebat a magestate
eius Et vidi visione secundum speciem
quam videram qn venit ut disperderet
civitatem et species secundum aspectum
que videram iuxta fluvium chobar
Et cecidi super faciem mea et ma
gestas domini ingressa est in templum
per via porte que respiciebat ad ori
ente Et levavit me spiritus et introduxit
me in atrium interius et ecce reple
ta erat gloria domus domini Et audi
vi loquentem ad me de domo Et
vir qui stabat iuxta me dixit ad me
Fili hominis locus solii mei et locus
vestigiorum pedum meorum ubi habito
in medio filiorum israel in eternu Et
non polluent ultra domus israel
nomen sanctum meum Ipsi et reges eorum
in fornicationibus suis et in ruinis
regum suorum Et in excelsis qui fa
bricati sunt limen suum iuxta limen
meum et postes suos iuxta postes
meos Et murus erat inter me et
eos et polluerunt nomen sanctum meum in
abhominationibus quas fecerunt propter
quod consumpsi eos in ira mea Nunc
ergo repellam procul fornicationem
sua et ruinas regum suorum a me
et habitabo in medio eorum in perpetuum Tu autem
fili hominis ostende domui israel tem
plum et confundantur ab iniquitatibus
suis et metiantur fabricam et eru
bescant ex omnibus que fecerunt
Figuram domus et fabrice eius exitus
et introitus et omnem descriptionem
eius et universa precepta eius cunctumque
ordinem eius et omnes leges eius oste
de eis et scribe in oculis eorum ut
custodiant omnes descriptiones eius et pre
cepta illius et faciant ea Ista est
lex domus in summitate montis
omnes fines eius in circuitu eius sanctum
sanctorum est Hec est ergo lex domus Iste
autem mensure altaris in cubitu ve
rissimo qui habebat cubitum et pal
mum in sinu eius erat cubitus et cubi
tus in latitudine et diffinitio eius
usque ad labium eius et in circuitu pal
mi unius Hec quoque erat fossa altaris
et de sinu terre usque ad crepidine
novissimam duos cubitos et latitudo
unius cubiti a crepidine maiori
usque ad crepidinem minorem .iiii.or cu
biti et latitudo unius cubiti Ipse
autem ariel .iiii.or cubitorum et ab ariel
usque sursum cornua .iiii.or et ariel
.xii. cubitorum in longitudine per .xii.
cubitos latitudinis Quadrangu
latum equis lateribus et crepido

xiiii cubitorum longitudinis per xiiii la
titudinis in iiii^or angulis eius Et coro
na in circuitu eius dimidii cubiti
et sinus eius unius cubiti per circuitum
gradus autem eius versi ad orientem
Et dixit ad me fili hominis hec dicit
dominus deus Hii sunt ritus altaris
In quacumque die fuerit fabricatum ut
offeratur super illud holocaustum et
effundatur sanguis et dabis sacer
dotibus et levitis qui sunt de semine
sadoch qui accedunt ad me ait
dominus deus ut offerant mihi vitulum de
armento pro peccato et assumens de sanguine
eius pones super iiii^or cornua eius
et super iiii^or angulos crepidinis et
super coronam in circuitu et munda
bis illud et expiabis et tolles vi
tulum qui oblatus fuerit pro peccato et com
bures illud in separato loco domus
extra sanctuarium et in die secundo offeres
hircum caprarum immaculatum pro peccato
et expiabunt altare sicut expia
verunt in vitulo Cumque compleveris
expians illud offeres vitulum de ar
mento immaculatum et arietem de gre
ge immaculatum et offeres eos in conspectu
domini Et mittent sacerdotes super eos
sal et offerent eos holocaustum domino
Septem diebus facies hircum pro pec
cato cottidie et vitulum de armento
et arietem de pecoribus immaculatos
offerent Septem diebus expiabunt altare
et mundabunt et implebunt manum eius
Expletis autem septem diebus In die
octava et ultra facient sacerdotes
super altare holocausta vestra et que
pro peccato offerunt et placatus ero vobis ait
dominus deus omnipotens

C xliiij

Et convertit me ad viam
porte sanctuarii exterioris que
respiciebat ad orientem et erat
clausa Et dixit dominus ad me Por
ta hec clausa erit et non aperietur
et vir non transiet per eam quoniam dominus
deus israel ingressus est per eam erit
que clausa principi Princeps ipse se
debit in ea ut comedat panem
coram domino per viam vestibuli porte
ingredietur et per viam eius egredietur
Et adduxit me per viam porte aquilo
nis in conspectu domus Et vidi
et ecce implevit gloria domini domum
domini et cecidi in faciem meam Et dixit
ad me dominus Fili hominis Pone cor
tuum et vide oculis tuis et auribus
tuis audi omnia que ego loquor ad
te de universis cerimoniis domus domini
et de cunctis legibus eius Et pones
cor tuum in viis templi per omnes exitus
sanctuarii et dices ad exasperantem
me domum israel Hec dicit dominus deus
Sufficiant vobis omnia scelera vestra domus
israel eo quod inducitis filios alienos
incircumcisos corde et incircumcisos
carne ut sint in sanctuario meo et
polluant domum meam et offertis
panes meos adipem et sanguinem
et dissolvitis pactum meum in omnibus
sceleribus vestris et non servastis
precepta meis sanctuarii mei et posu
istis custodes observationum mearum
in sanctuario meo vobis metipsis
Hec dicit dominus deus Omnis alienige
na incircumcisus corde et incircumci
sus carne non ingredietur sanctuarium
meum omnis filius alienus qui est in me
dio filiorum israel Sed et levite qui
longe recesserunt a me in errore

milia sanctificatum erit in omni termino eius
per circuitum. Et erit ex omni parte san-
ctificatum quingentos per quin-
gentos quadrifariam per circuitum
et quinquaginta cubitos in suburba-
na eius per gyrum. Et a mensura ista
mensurabis longitudinem xxv
milium et latitudinem x milium et
in ipso erit templum sanctumque sanctorum.
Sanctificatum de terra erit sacerdoti-
bus ministris sanctuarii qui acce-
dunt ad ministerium domini. Et erit
eis locus in domos et in sanctuarium
sanctitatis. xxv autem milia longitudinis
et x milia latitudinis erunt levitis
autem qui ministrant domui ipsi pos-
sidebunt xx gazophilacia. Et pos-
sessionem civitatis dabitis quinque
milia latitudinis et longitudinis
xxv milia secundum separationem sanctuarii
omni domui Israel. Principi quoque hinc et
inde in separationem sanctuarii et in posses-
sionem civitatis contra faciem separa-
tionis sanctuarii et contra faciem possessio-
nis sanctuarii urbis a latere orientis
usque ad orientem et a latere maris usque
ad mare. Longitudinem autem iuxta unam-
quamque partem a termino occidentali
usque ad terminum orientalem. De terra
erit eis possessio in Israel. Et non de-
populabuntur ultra principes populum
meum. Sed terram dabunt domui Israel
secundum tribus eorum. Haec dicit dominus deus.
Sufficiat vobis principes Israel
iniquitatem et rapinas intermittite
et iudicium et iustitiam facite. Separa-
te confinia vestra a populo meo ait dominus
deus. Statera iusta et ephi iustum
et batus iustus erit vobis. Ephi et
batus equalia et unius mensure erunt
ut capiat decimam partem chori batus
et decimam partem chori ephi iuxta mensu-
ram chori erit equa libratio eius. Si-
clus autem xx obolos habet. Porro
xx sicli et xxv sicli et xv sicli
minam faciunt. Et haec sunt primitie
quas tolletis: sextam partem ephi de
choro frumenti et sextam partem
ephi de choro ordei. Mensura quoque o-
lei batus olei decima pars chori est
Et x bati chorum faciunt quia decem
bati implent chorum. Et arietem unum
de grege ducentorum de his que nu-
triunt Israel in sacrificium et in holocau-
stum et in pacifica ad expiandum pro eis
ait dominus deus. Omnis populus terre tenebitur
primitiis his principi in Israel. Et super
principem Israel erunt holocausta et
sacrificium et libamina In sollempni-
tatibus et in kalendis et in sabbatis
et in universis sollempnitatibus domus
Israel. Ipse faciet pro peccato sacrificium et
holocaustum et pacifica ad expiandum
pro domo Israel. Haec dicit dominus deus
In primo mense prima mensis sumes
vitulum de armento immaculatum et
expiabis sanctuarium. Et tollet sacer-
dos de sanguine quod erit pro peccato et ponet
in postibus domus et in iiii angulis
crepidinis altaris et in postibus atrii
porte interioris. Et sic facies in sep-
tima mensis pro unoquoque qui ignoravit
et errore deceptus est et expiabis
pro domo. In primo mense xiiii die
mensis erit vobis sollempnitas pha-
se. Septem diebus azima comedentur.
Et faciet princeps in die illa pro se et
pro universo populo terre vitulum pro peccato.
Et in septem dierum sollempnitate
faciet holocaustum domino septem vi-
tulos et septem arietes immacula-

tos cottidie ... vitulum et p ariete
cum capras cottidie et sacrificium
ephi p vitulu et ephi p arietem
faciet et olei hin p singula ephi
Septimo mense xv die mensis in so
lempnitate faciet sicut supra dicta
sunt p septem dies tam p peccato quam p ho
locausto i sacrificio quam i oleo. xlvi

Hec dicit dns deus Porta atrii
interioris que respicit ad oriente
erit clausa sex diebus in quibus opus
fit Die autem sabbati aperietur Sed et i die
kalendarum aperietur Et intrabit prin
ceps p via vestibuli porte de fo
ris et stabit in limine porte et
faciet sacerdotes holocaustum
eius et pacifica eius Et orabit
super limen porte et egredietur
Porta autem non claudetur usque ad
vesperam Et adorabit populus terre
ad ostium porte illius i sabbatis et i ka
lendis coram dno deo / holocaustum
autem hoc offeret princeps coram dno
in die sabbati Sex agnos immacula
tos et arietem immaculatum et sacrifi
cium ephi p ariete De agnis autem
sacrificium quod dederit manus eius et
olei hin p singula ephi In die autem
kalendarum vitulum de armento imma
culatum et sex agni et arietes in
maculati erunt et ephi p vitulum
ephi quoque p ariete faciet sacrificium
de agnis autem sicut invenerit manus eius
et olei hin p singula ephi Cumque i
gressurus est princeps p via vestibuli
porte ingrediatur et p eandem via
exeat Et cum intrabit populus terre i con
spectu dni in sollempnitatibus qui in
gredietur p via porte aquilonis ut a
doret et egrediatur p via porte
meridiane Porro qui ingredietur

p via porte meridiane / egrediatur
p via porte aquilonis et non revertatur
p via porte p qua ingressus fuit
sed e regione illius egredietur Prin
ceps autem i medio eorum cum ingre
dientibus ingredietur et cum egredien
tibus egredietur Et i nundinis et
in sollempnitatibus erit sacrificium
ephi p vitulum et ephi p ariete
In agnis autem erit sacrificium sicut i
venerit manus eius et olei hin p sin
gula ephi Cum autem fecerit princeps spon
taneum holocaustum aut pacifica
voluntaria dno aperietur ei porta que
respicit ad oriente et faciet holo
caustum suum et pacifica sua sicut
fieri solet in die sabbati et egredi
etur claudeturque porta postquam exierit
Et agnum eiusdem anni immaculatum
faciet i holocaustum cottidie dno
semper mane faciet i(d) / et sacrificium faciet
super eo cathamane sexta pte ephi
et de oleo tertia pte hin ut misceatur
simile sacrificium dno legittimum
iuge atque perpetuum faciet agnum
et sacrificium et oleum cathamane
mane holocaustum sempiternum Hec dicit
dns deus Si dederit princeps domum
alicui de filiis suis hereditas eius
filiorum suorum erit possidebunt eam
hereditarie Si autem dederit legatum
de hereditate sua uni servorum suorum
erit illius usque ad annum remissionis
et revertetur ad principem / hereditas
autem eius filiis eius erit et non accipiet
princeps hereditate populi p violentiam
et de possessione eorum sed de posses
sione sua hereditatem dabit filiis suis
ut non dispergatur populus meus unus
quisque a possessione sua Et i(n)duxit

me per ingressum qui erat ex latere porte in gazophylacia sanctuarii ad sacerdotes que respiciebat ad aquilonem et erat ibi locus vergens ad occidentem et dixit ad me. Iste est locus ubi coquent sacerdotes pro delicto et pro peccato ubi coquent sacrificium ut non efferant in atrium exterius et sanctificetur populus. Et eduxit me in atrium exterius et circumduxit me per quattuor angulos atrii. Et ecce atriolum erat in angulo atrii et atriola singula per angulos atrii. Et atriola disposita xl cubitorum per longum et xxx per latum mensure unius quattuor erant et paries per circuitum ambiens quattuor atriola et culine fabricate erant subter porticus per girum. Et dixit ad me hec est domus culinarum in qua coquent ministri domus domini victimas populi.

xlvii

Et convertit me ad portam domus et ecce aque egrediebantur subter limen domus ad orientem. Facies enim domus respiciebat ad orientem. Aque autem descendebant in latus templi dextrum ad meridiem altaris. Et eduxit me per viam porte aquilonis. Et convertit me ad viam foras portam exteriorem viam que respiciebat ad orientem. Et ecce aque redundantes a latere dextro cum egrederetur vir ad orientem qui habebat funiculum in manu sua et mensus est mille cubitos. Et transduxit me per aquam usque ad talos. Rursumque mensus est mille. Et transduxit me per aquam usque ad genua et mensus est mille. Et transduxit me per aquam usque ad renes et mensus mille torrentem quem non potui pertransire quia intumuerant aque profundi torrentis qui non potest transvadari. Et dixit ad me. Certe vidisti fili hominis. Et duxit me et convertit me ad ripam torrentis. Cumque me convertissem ecce in ripa torrentis ligna multa nimis ex utraque parte et ait ad me. Aque iste que egrediuntur ad tumulos sabuli orientalis et descendunt ad plana deserti intrabunt mare et exibunt et sanabuntur aque. Et omnis anima vivens que serpit quocumque venerit torrens vivet. Et erunt pisces multi satis postquam venerint illuc aque iste et sanabuntur et vivent omnia ad que venerit torrens. Et stabunt super illa piscatores ab engaddi usque ad gallim siccatio sagenarum erit plurime species erunt piscium eius sicut pisces maris magni multitudinis nimie. In littoribus autem eius et in palustribus non sanabuntur quia in salinas dabuntur. Et super torrentem orietur in ripis eius ex utraque parte omne lignum pomiferum. Non defluet folium ex eo et non deficiet fructus eius per singulos menses afferet primitiva quia aque eius de sanctuario egredientur et erunt fructus eius in cibum et folia eius ad medicinam et sanitatem. Hec dicit dominus deus. Hic est terminus in quo possidebitis terram in xii tribubus israel quia Ioseph duplicem funiculum habet. Possidebitis autem eam singuli eque ut frater suus super quam levavi manum meam ut darem

patribus vestris et cadet terra haec vo-
bis in possessionem. Hic est autem terminus terrae
ad plagam septentrionalem a mari
magno via Bethalon venientibus
Sedada Emath Berotha Sabarim
quae est inter medium Damasci et confi-
nium Emath domus Atticon quae
est iuxta terminos Auran. Et erit terminus
a mari usque ad atrium Enon terminus
Damasci ab aquilone ad aquilonem
et terminus Emath plaga autem sep-
tentrionalis. Porro plaga orien-
talis de medio Auran et de medio
Damasci et de medio Galaad et de
medio terrae Israel Iordanis disteremi-
nans ad mare orientale metiemini
etiam plagam orientalem. Plaga
autem australis meridiana a Tha-
mar usque ad aquas contradictionis
Cades et torrens usque ad mare mag-
num. Haec est plaga ad meridiem aus-
tralis. Et plaga maris mare mag-
num a confinio per directum donec venias
ad Emath. Haec est plaga maris.
Et dividetis terram istam vobis per
tribus Israel et mittetis eam in here-
ditatem vobis et advenis qui accesse-
rint ad vos qui genuerint filios
in medio vestrum. Et erunt vobis sicut
indigenae inter filios Israel vobiscum
divident possessionem in medio tri-
buum Israel. In tribu autem quacumque
fuerit advena ibi dabitis posses-
sionem illi ait dominus deus. **XLVIII**

Et haec nomina tribuum a fini-
bus aquilonis iuxta viam
Methalon pergentibus Emath
atrium Enon terminus Damasci ad
aquilonem iuxta Emath et erit
ei plaga orientalis mare Dan una.
et ad terminum Dan a plaga orienta-
li usque ad plagam maris Asser una.
Et super terminum Asser a plaga orientali
usque ad plagam maris Neptali una.
Et super terminum Neptali a plaga ori-
entali usque ad plagam maris Ma-
nasse una. Et super terminum Manasse
a plaga orientali usque ad plagam
maris Effraym una. Et super terminum
Effraym a plaga orientali usque ad
plagam maris Ruben una. Et super
terminum Ruben a plaga orientali usque
ad plagam maris Iuda una. Et super
terminum Iuda a plaga orientali usque ad
plagam maris erunt primitiae quas separa-
bitis xxv milibus latitudinis et lon-
gitudinis sicut singulae partes a plaga
orientali usque ad plagam maris. Et
erit sanctuarium in medio eius. Primitiae
quas separabitis domino longitudo xxv
milibus et latitudo x milia. Haec autem
erunt primitiae sanctuarii sacerdotum. Ad
aquilonem longitudinis xxv milia
et ad mare latitudinis x milia sed
et ad orientem latitudinis x milia.
Et ad meridiem longitudinis xxv milia
et erit sanctuarium domini in medio eius. Sa-
cerdotibus sanctuarium erit de filiis
Sadoch qui custodierunt ceremonias
meas et non erraverunt cum errarent
filii Israel sicut erraverunt et levitae.
Et erunt eis primitiae de primitiis ter-
rae sanctum sanctorum iuxta terminum levitarum. Sed
et levitis similiter iuxta fines sacer-
dotum xxv milia longitudinis et lati-
tudinis x milium. Omnis longitudo xxv
milium et latitudo x milium. Et non
venundabunt ex eo neque mutabunt
nec transferentur primitiae terrae quia
sanctificatae sunt domino. Quinque milia

at que supersunt in latitudine xxv
milia prophana erunt urbis in habitaculum
et in suburbana et erit civitas in me
dio eius. Et hee sunt mensure eius. Ad
plagam septentrionalem quingenta et quattuor
milia. Ad plagam meridianam quin
genta et quattuor milia. Ad plagam orien
talem quingenta et quattuor milia. Et ad
plagam occidentalem quingenta
et quattuor milia. Erunt autem suburba
na civitatis ad aquilonem ducenti
quinquaginta et ad meridiem ducenti
Et ad orientem ducenti. Et ad mare
ducenti. Quod autem reliquum fuerit in lo
gitudine secundum primitias sanctuarii
x milia in oriente et x milia ad
occidentem erit sicut primitie sanctua
rii et erunt fruges eius in panes
hiis qui serviunt civitati. Servi
entes autem civitati operabuntur ex om
nibus tribubus israel. Omnes primitie
xxv milia per xxv milia in quadrum
separabuntur in primitias sanctuarii
et possessionem civitatis. Quod autem
reliquum fuerit principis erit ex omni
parte primitiarum sanctuarii et possessio
nis civitatis e regione xxv mi
lium primitiarum usque ad terminum orien
talem. Sed et a mari e regione
xxv milium usque ad terminum maris
similiter in partibus principis erit
Et erunt primitie sanctuarii et sanctua
rium templi civitatis in medio eius
De possessione autem levitarum et de pos
sessione civitatis in medio partium
principis erit inter terminum iuda et inter terminum
benyamyn et ad principem pertine
bit et reliquis tribubus a pla
ga orientali usque ad plagam
occidentalem benyamin una. Et
contra terminum benyamin a pla
ga orientali usque ad plagam oc
cidentalem symeon una. Et super
terminum symeonis a plaga orien
tali usque ad plagam occidentalem ysa
char una. Et super terminum ysachar
a plaga orientali usque ad plaga
occidentalem zabulon una. Et super
terminum zabulon a plaga orientali
usque ad plaga maris gad una
Et super terminum gad a plaga aus
tri in meridiem et erit finis de
thamar usque ad aquas contradic
tionis cades hereditas contra
mare magnum. Hec est terra quam
mittetis in sortem tribubus israel
et hee portiones earum ait dominus
deus. Et hii egressus civitatis
A plaga septentrionali quingen
tos et quattuor milia mensurabis et
porte civitatis in omnibus israel
tribubus. Porte tres a septen
trione. Porta ruben una por
ta iuda una. Porta levi una.
Et ad plagam orientalem quin
gentos et quattuor milia et porte tres
Porta ioseph una. Porta beny
amyn una et porta dan una.
Et ad plagam meridianam quinge
tos et quattuor milia metieris et por
te tres. Porta symeon una. Por
ta ysachar una. Porta zabulon
una. Et ad plagam occidenta
lem quingenti et quattuor milia porte
te earum tres. Porta gad una
Porta neptalim una et porta
Asser una. Per circuitum decem
et octo milia. Et nomen civita
tis ex die illa dominus ibidem

Incipit prologus in danielem

Danielem prophetam iuxta septuaginta interpretes domini salvatoris ecclesie non legunt utentes theodotionis editione et hoc cur acciderit nescio. Sive enim quia sermo chaldaicus est et quibusdam proprietatibus a nostro eloquio discrepat noluerunt septuaginta easdem lingue lineas in translatione servare, sive sub nomine eorum ab alio nescio quo non satis chaldea lingua sciente editus liber est, sive aliud quid cause extiterit ignoro. Hoc unum affirmare possum quod multum a veritate discordet et recto iudicio repudiatus sit. Sciendum quippe est Danielem maxime et Esdram hebraicis quidem litteris sed chaldaico sermone conscriptos et unam Ieremie pericopen, Iob quoque cum arabica lingua habere plurimam societatem. Denique et ego adolescentulus post quintiliani et tullii lectiones ac flosculos rethoricos cum me in lingue huius pistrinum reclusissem et multo sudore multoque tempore vix cepissem anhelantia stridentiaque verba resonare et quasi per criptam ambulans rarum desuper lumen aspicerem impegi novissime in Danielem et tanto tedio affectus sum ut desperatione subita omnem veterem laborem voluerim contempnere. Verum adhortante me quodam hebreo et illud mihi sua lingua crebrius ingerente labor omnia vincit improbus qui mihi videbar sciolus inter hebreos cepi rursum discipulus esse chaldaicus. Et ut verum fatear usque in presentem diem magis possum sermonem chaldaicum legere et intelligere quam sonare. Hec idcirco refero ut difficultatem vobis Danielis ostenderem. Qui apud hebreos nec Susanne habet historiam nec ympnum trium puerorum nec Belis draconisque fabulas. Quas nos quia in toto orbe disperse sunt veru anteposito easque iugulante subiecimus ne videremur apud imperitos magnam partem voluminis detruncasse. Audivi ego quendam de preceptoribus iudeorum cum Susanne derideret historiam et a greco nescio quo diceret esse confictam illud opponere quod origenem quoque affricanus opposuit de greco sermone descendere. Cuius rei nos intelligentiam hanc possumus dare ut verbi gratia dicamus ab arbore ilice dixisse eum illico pereas et a lentisco in lentem te comminuat angelus vel non lente pereas aut lentus id est flexibilis ducaris ad mortem sive aliud quid ad arboris nomen conveniens. Deinde tantum fuisse otii tribus pueris cavillabatur ut in camino estuantis incendii metro luderent et per ordinem ad laudem dei elementa omnia provocarent. Aut quod miraculum divineque inspirationis indicium vel draconem interfectum offa picis vel sacerdotum Belis machinas deprehensas que magis prudentia sollertis viri quam prophetali spiritu essent perpetrata. Cum vero ad Abacuk veniret et de Iudea ad Chaldeam raptum discophorum lectica portabat querebat exemplum ubi legissemus in toto veteri testamento quemquam

serez grauis p'lasse corpe z i pu
to vm⁹ hoc tantu e'ueret spacia
tiisisse ¶ Cui cu quidda ex nris
satis pmptulus ad loquedu eze
chielem adduxisset i mediu z di
ceret eu de chaldea i iudea fuisse
tiislatu derisit hoiez z ex ipo
volume demostrat ezechielem in
spu se vidisse tiispositu ¶ Deniqz
et aplm nrm videlicz ut eruditu
viru et q lege ab hebreis didiss
set no fuisse ausu affirmare se
raptu i corpe s; dixisse ¶ Siue in
corpe siue ex corpus nescio de⁹
scit hijs z talibz argumetis apo
crifis i libro eius fabulas argu
ebat ¶ Sup qua re lectois arbitio
iudiciu reliquens id amoneo no
haberi Danielem int' ap^d hebreos it'
pphas s; int' eos qui agiographa co
scripserut ¶ In tres siquide ptes oes
scriptura ab eis diuidit' ¶ In lege in
pphetas i agiographa i i quiqz et
octo et xx libros de q no e huig
tpis dissere ¶ Que ut ex hoc ppha
ymo cont' hunc libro porfirig obi
ciat testes sut methodius euse
bius et apollinaris ¶ Qui multis
vsum milibus eq vesanie rnde
tes nescio an curioso lectori satis
fecerit ¶ Vn obsecro vos o paula
et eustochiu fundatis p me ad
dnm preces ut q diu in hoc cor
pusculo su scribam aliquid gtu
vobis vtile eccie dignu posteris
pntiu quoqz iudiciis oblatricu
no satis comoueor qui in vtraqz
partem aut amore laudabun
tur aut odio//

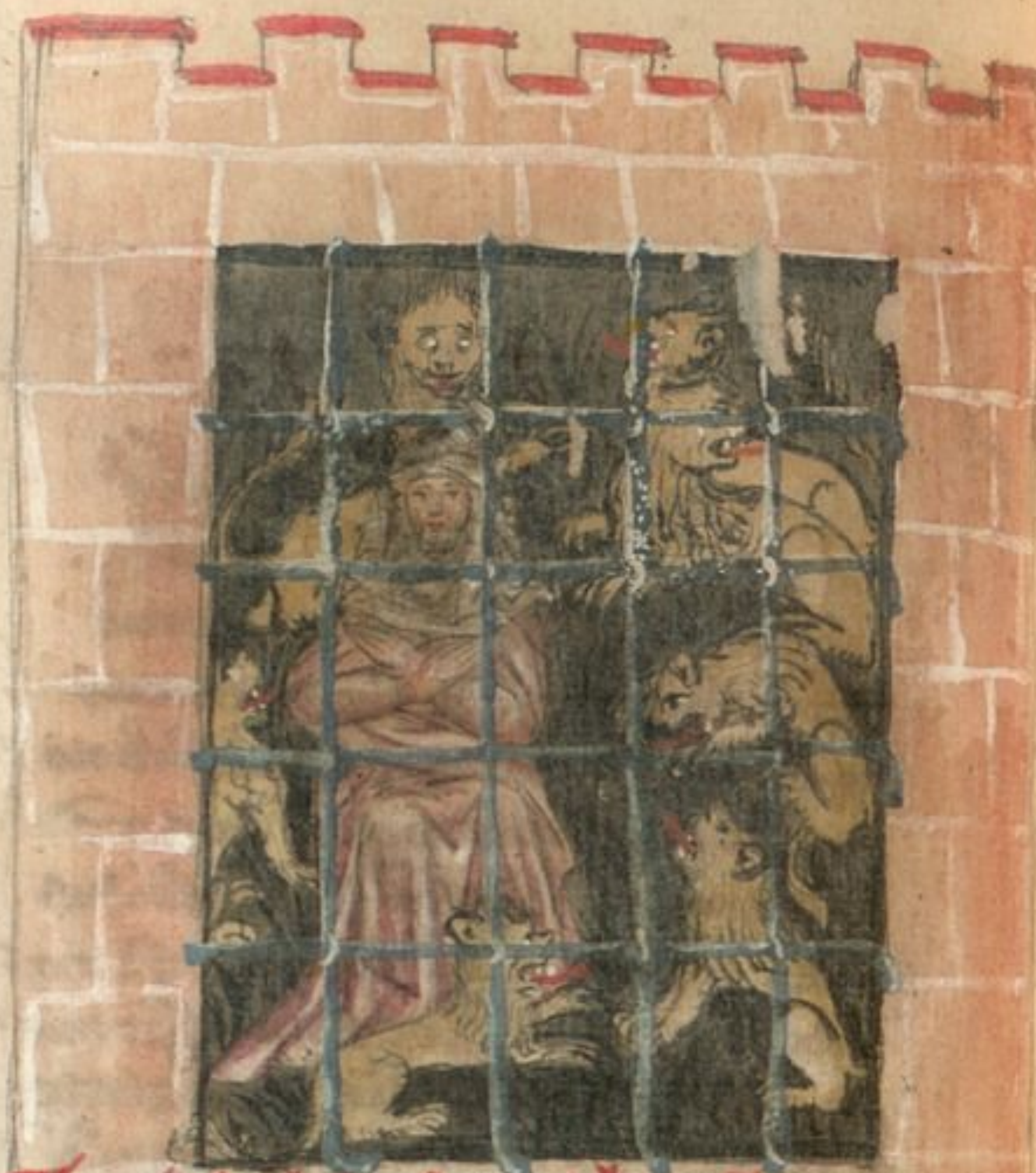

Incipit liber danielis pphe Cap^m p^m

Anno tercio regni
Joachim ¶ Regis Juda
venit ¶ Nabuchadonosor
Rex babilois in ihrlm
et obsedit eam et
tradidit dns i manu eius Joachi
rege iuda et pte vasoru domus
dei ¶ Et asportauit ea in tra sen
naar i domu dei sui ¶ Et uasa in
tulit in domu thesauri dei sui ¶ Et
ait ¶ Rex asfanam pposito eunuch
oru ut int'duceret de filiis isrl z de
semine regio et tyrannoru pueros
in quibus nulla esset macula de
coros forma eruditos oi sapia
cautos sciencia z doctos disciplina
¶ Et qui possent stare i pallacio re
gis ut doceret eos litteras z ligwa
caldeoru ¶ Et constituit eis rex an
nona p singulos dies de cibis
suis et de vino unde bibebat
ipe et enutriti tribus annis pos
tea starent in conspcu regis ¶ Fue
runt ergo int' eos de filiis ¶ Juda

Danielem, Ananiam, Misahel et Azariam. Et imposuit eis prepositus eunuchorum nomina: Danieli Baltassar, Ananie Sydrach, Misahel Misach, Azarie Abdenago. Proposuit autem Daniel in corde suo ne pollueretur de mensa regis neque de vino potus eius. Et rogavit eunuchorum prepositum ne contaminaretur. Dedit autem deus Danieli graciam et misericordiam in conspectu principis eunuchorum. Et ait princeps eunuchorum ad Danielem: Timeo ego dominum meum regem qui constituit vobis cibum et potum, qui si viderit vultus vestros macilentiores pre ceteris adolescentibus coevis vestris condempnabitis caput meum regi. Et dixit Daniel ad Malasar quem constituerat princeps eunuchorum super Daniel, Ananiam, Misahel et Azariam: Tempta nos obsecro servos tuos diebus decem et dentur nobis legumina ad vescendum et aqua ad bibendum, et contemplare vultus nostros et vultus puerorum qui vescuntur cibo regio, et sicut videris sic facies cum servis tuis. Qui audito sermone huiuscemodi temptavit eos diebus decem. Post dies autem decem apparuerunt vultus eorum meliores et corpulentiores pre omnibus pueris qui vescebantur cibo regio. Porro Malasar tollebat cibaria et vinum potus eorum dabatque eis legumina. Pueris autem hiis dedit deus scientiam et disciplinam in omni libro et sapientiam, Danieli autem intelligentiam omnium visionum et somniorum. Completis itaque diebus post quos dixerat rex ut introducerentur, introduxit eos prepositus eunuchorum in conspectu Nabuchadonosor. Cumque locutus eis fuisset rex, non sunt inventi de universis tales ut Daniel, Ananias, Misahel et Azarias, et steterunt in conspectu regis. Et omne verbum sapientie et intellectus quod sciscitatus est ab eis rex invenit in eis decuplum super cunctos ariolos et magos qui erant in universo regno eius. Fuit autem Daniel usque ad annum primum Cyri regis.

C. II

In anno secundo regni Nabuchadonosor vidit Nabuchadonosor somnium et conterritus est spiritus eius et somnium eius fugit ab eo. Precepit autem rex ut convocarentur arioli et magi et malefici et caldei ut indicarent regi somnia sua. Qui cum venissent steterunt coram rege. Et dixit ad eos rex: Vidi somnium et mente confusus ignoro quid viderim. Responderuntque caldei regi siriace: Rex in sempiternum vive. Dic somnium servis tuis et interpretacionem eius indicabimus. Et respondit rex et ait caldeis: Sermo recessit ~~a me~~ a me. Nisi indicaveritis michi somnium et coniecturam eius peribitis vos et domus vestre publicabuntur. Si autem somnium et coniecturam eius narraveritis, premia et dona et honorem multum accipietis a me. Somnium igitur et interpretacionem eius indicate mihi. Responderunt secundo atque dixerunt: Rex somnium dicat servis suis et interpretacionem eius indicabimus. Respondit rex et ait: Certe novi quia tempus redimitis scientes quod recesserit a me sermo. Si igitur somnium non indicaveritis mihi, una est de vobis sententia, quod interpretacionem quoque fallacem et decepcione plenam composueritis ut loquamini mihi donec tempus pertranseat. Somnium itaque dicite mihi ut sciam quod interpretacionem quoque eius veram loquamini. Respondentes

q̄ caldei coram rege dixerunt non
ē homo sup terram q̄ sermonem tuum rex
possit implere sed neq̄ regum q̄s
magnus et potens verbum huiusce
modi sciscitatur ab omni ariolo et
mago et chaldeo Sermo enim
quem rex queris grauis est
nec reperietur quisq̄ q̄ indicet illud
in conspectu regis exceptis dijs
quorum non ē cum hominibus conuersacio
Quo audito rex in furore vsus
est et in ira magna precepit ut
perirent omnes sapientes babilonis
Et egressa sentencia ut sapientes in
terficerentur Querebantur daniel
et socij eius ut perirent Tunc da
niel requisiuit de lege atq̄ sentencia
ab ~~arre~~ arioth principe milicie
regis q̄ ingressus fuerat ad inter
ficiendos sapientes babilonis
Et interrogauit eum q̄ a rege ac
cepat potestatem qua ob causam
tam crudelis sentencia a facie regis
esset egressa Cum ergo rem indicasset
arioth danieli Daniel in
gressus rogauit regem ut tempus
daret sibi ad solucionem indican
dam regi Et ingressus ē daniel
in domum suam Ananieq̄ Misahe
li et Azarie socijs suis indicauit
negocium ut quererent misericordiam a facie
dei celi sup sacramento isto et non
perirent Daniel et socij eius cum ceteris
sapientibus babilonis Tunc da
nieli per visionem nocte misterium
reuelatum ē Et daniel benedixit
deo celi et locutus ait Sit nomen
domini benedictum a seculo et usq̄ in seculum q̄
sapiencia et fortitudo eius sunt et ipse
mutat tempora et etates transfert
regna atq̄ constituit Dat sapi
enciam sapientibus et scientiam intelligentibus

ipse reuelat profunda
et absondita et nouit in tenebris
constituta et lux cum eo ē Tibi deus
patrum meorum confiteor teq̄ lauda
bo qr sapienciam et fortitudinem dedis
ti michi et nunc ostendisti michi que ro
gauimus te qr sermonem regis ape
ruisti nobis Post hec daniel
ingressus ad arioth quem constituerat
rex ut perderet sapientes babilonis
sicq̄ ei locutus ē Sapientes ba
bilonis ne perdas Introduc me in con
spectum regis et solucionem regi enar
rabo Tunc arioth festinus intro
duxit danielem ad regem et dixit ei
Inueni hominem de filijs transmigra
cionis iude q̄ solucionem regi annunciet
Respondit rex et dixit Danieli cuius
nomen erat baltasar putas ne vere
potes indicare sompnium michi qd vidi
et interpretacionem eius Et respondens da
niel coram rege ait Misterium quod
rex interrogat sapientes magi et
arioli et aruspices non queunt in
dicare regi sed ē deus in celis reue
lans misteria q̄ indicabit tibi rex
nabuchadonosor que uentura sunt no
uissimis temporibus Sompnium tuum et
visiones capitis tui in cubili tuo
huiuscemodi sunt Tu rex cogitare
cepisti in stratu tuo quid esset futu
rum post hec et q̄ reuelat miste
ria ostendit tibi que uentura sunt
michi eciam non in sapiencia q̄ ē in me plus q̄
in cunctis viuentibus sacramentum hoc
reuelatum ē Sed ut interpretacio re
gis manifesta fieret et cogitaciones
mentis tue scires Tu rex vide
bas Et ecce quasi statua vna gran
dis statua illa magna et statura
sublimis stabat coram te et intuitus

eius erat terribilis. Huius statue
caput ex auro optimo erat. pec
tus autem et brachia de argento. por
ro venter et femora ex ere. tibie
autem ferree. pedum autem quedam pars erat
ferrea. quedam fictilis. Videbas
ita donec abscisus est lapis de mon
te sine manibus et percussit statuam
in pedibus eius ferreis et fictilibus
et comminuit eos. Tunc contrita sunt
pariter ferrum testa es argentum et aurum
et redacta quasi in favillam estive
aree que rapta sunt vento. nullusque
locus inventus est eis. lapis autem qui
percusserat statuam factus est mons mag
nus et implevit universam terram. Hoc
est sompnium. Interpretacionem quoque eius dice
mus coram te rex. Tu rex regum es
deus celi regnum fortitudinem et im
perium et gloriam dedit tibi et omnia in
quibus habitant filii hominum et bestie
agri volucresque celi dedit in manu
tua et subdidit tua universa constituit
Tu es ergo caput aureum. Et post te
consurget regnum aliud minus te
Et regnum tercium aliud ereum quod impera
bit universe terre. Et regnum quartum
erit velut ferrum quomodo ferrum commi
nuit et domat omnia sic comminuet
omnia hec et conteret. Porro quia vidisti
pedum et digitorum partem teste figuli
et partem ferream regnum divisum erit
quod tamen de plantario ferri orietur
secundum quod vidisti ferrum mixtum
teste ex luto et digitos pedum ex parte
ferreos et ex parte fictiles ex parte
regnum erit solidum et ex parte con
tritum. Quod autem vidisti ferrum mixtum
teste ex luto commiscebuntur quidem
humano semine sed non adherebunt sibi
sicut ferrum non potest misceri teste.

In diebus autem regnorum illorum suscita
bit deus celi regnum quod in eternum
non dissipabitur. et regnum eius
populo alteri non tradetur. comminuet autem
et consumet universa regna hec et
ipsum stabit in eternum. Secundum quod
vidisti quod de monte abscisus est la
pis sine manibus et comminuit tes
tam et ferrum et es et argentum et aurum
deus magnus ostendit regi que
futura sunt postea et verum est sompnium
et fidelis interpretacio eius. Tunc rex
Nabuchadonosor cecidit in faciem
suam et danielem adoravit et hostias
et incensum precepit ut sacrificarent
ei. Loquens ergo rex ait danieli. Vere
deus vester deus deorum est et dominus regum
revelans misteria quoniam potuisti aperire
sacramentum hoc. Tunc rex danie
lem in sublime extulit et munera
magna et multa dedit ei et constituit
eum principem super omnes provincias ba
bilonis et prefectum magistratuum
super cunctos sapientes babilonis.
Daniel autem postulavit a rege et
constituit super omnia opera provincie
babilonis sydrac misac et abdena
go. Ipse autem daniel erat in foribus regis.

Nabuchadonosor rex C iii
fecit statuam auream alti
tudine cubitorum lx latitudine cu
bitorum sex et statuit eam in campo
duram provincie babilonis. Itaque na
buchadonosor rex misit ad con
gregandos satrapas magistratus
et iudices duces et tyrannos et pre
fectos omnesque principes et optima
tes regionum ut convenirent ad de
dicationem statue quam erexerat
nabuchadonosor rex. Tunc con
gregati sunt satrape magistratus

Iudices duces tyrann(i) et optimates qui
erant in potestatibus constituti et uni-
versi principes regionum ut conve-
nirent ad dedicationem statue quam er-
exerat nabuchadonosor rex. Stabant autem
in conspectu statue. Et pre-
co clamabat valenter. Vobis dici-
tur populis tribubus et linguis. In hora
qua audieritis sonitum tube et fis-
tule et cythare sambuce et psal-
terii et simphonie et universi generis
musicorum cadentes adorate statuam
quam constituit nabuchadonosor rex. Si
quis autem non prostratus adoraverit
eadem hora mittetur in fornacem ignis
ardentis. Post hec igitur statim ut
audierunt omnes populi sonitum tube et
omnis generis musicorum cadentes omnes
populi tribus et lingue adoraverunt sta-
tuam auream quam constituerat nabuchadonosor
rex. Statimque in ipso tempore accedentes
viri caldei accusaverunt iudeos.
Dixeruntque nabuchadonosor regi.
Rex in eternum vive. Tu rex posuisti
decretum tuum ut omnis homo qui audierit
sonitum tube et universi generis musicorum
prosternat se et adoret statuam auream.
Si quis autem hoc non fecerit mittatur in for-
nacem ignis ardentis. Sunt ergo viri
iudei quos constituisti super opera
regionis babilonis. Sydrac misac
et abdenago viri isti contempserunt
rex decretum tuum. Deos tuos non
colunt et statuam tuam non adorant.
Tunc nabuchadonosor in furore precepit ut ad-
ducerentur sydrac misac et abdenago. Qui confestim
adducti sunt in conspectu regis. Pro-
nuncians quoque rex nabuchadonosor ait eis. Vere
ne sydrac misac et abdenago de-
os meos non colitis et statuam
auream quam constitui non adoratis.

Nunc ergo si estis parati quacumque
hora audieritis sonitum tube fistule
cythare sambuce psalterii et simpho-
nie omnisque generis musicorum prosterni-
te adorate statuam meam quam feci. Quod
si non feceritis mittemini in fornacem
ignis ardentis. Et quis est deus qui eri-
piat vos de manu mea. Respondentesque
omnes tres dixerunt regi. Non oportet
nos de hac re respondere tibi. Ecce enim
deus noster quem colimus potest eripere
nos de camino ignis ardentis et de
manibus tuis o rex liberare. Quod si no-
luerit notum sit tibi rex quia deos tuos
non colimus et statuam quam erexisti
auream non adoramus. Tunc nabuchadonosor
repletus est furore et aspectus faciei
illius immutatus est super sydrac mi-
sac et abdenago. Et precepit ut suc-
cenderetur fornax septuplum quam suc-
cendi consueverat. Et viris fortissimis
de exercitu suo iussit ut ligatis mani-
bus et pedibus sydrac misac et
abdenago mitterent eos in fornacem
ignis ardentis. Et confestim viri illi
vincti cum bracis suis et tyaris et cal-
ciamentis et vestimentis missi sunt
in medium fornacis ignis ardentis. Nam
iussio regis urgebat. Fornax autem
erat succensa nimis. Porro viros
illos qui miserant sydrac misac
et abdenago interfecit flamma ig-
nis. Viri autem hii tres ceciderunt in me-
dio camino ignis ardentis colligati.

Que secuntur in hebreis libris non reperi

Et ambulabant in medio flamme
laudantes deum et benedicentes domino. Stans
autem Azarias oravit sic. Aperiensque
os suum in medio ignis ait. Benedic-
tus es domine deus patrum nostrorum et

[illegible]abilis [illegible] nomen tuum [illegible]
[Q]uia iustus es [illegible] in omnibus que
fecisti nobis et universa opera tua [illegible]
et vie tue recte et omnia iudicia tua
vera Iudicia enim vera fecisti iuxta
omnia que induxisti super nos et super
civitatem sanctam patrum nostrorum Ierusalem
quia in veritate et in iudicio induxisti omnia
hec propter peccata nostra Peccavimus enim
et inique egimus recedentes a te Et
deliquimus in omnibus et precepta tua non
audivimus nec observavimus nec feci-
mus sicut preceperas nobis ut bene
nobis esset Omnia ergo que induxisti
super nos et universa que fecisti et
tradidisti nos in manibus inimicorum
nostrorum iniquorum et pessimorum prevarica-
torum et regi iniusto et pessimo ultra
omnem terram Et nunc non possumus aperi-
re os confusio et obprobrium facti su-
mus servis tuis et his qui colebant
te Ne quesumus tradas nos in perpetuum propter
nomen tuum et ne dissipes testamentum
tuum neque auferas misericordiam tuam a nobis
deus meus propter Abraham dilectum tuum
et Ysaac servum tuum et Israel sanctum tuum
quibus locutus es pollicens quod mul-
tiplicares semen eorum sicut stellas
celi et sicut arenam que est in litore
maris quia domine imminuti sumus plus quam
omnes gentes sumusque humiles in universa
terra hodie propter peccata nostra et non est
in tempore hoc princeps et propheta et dux
neque holocaustum neque sacrificium
neque oblatio neque incensum neque lo-
cus primitiarum coram te ut possimus
invenire misericordiam sed in animo contrito
et in spiritu humilitatis suscipiamur Sic-
ut in holocausto arietum et taurorum
et sicut in milibus agnorum pinguium
sic fiat sacrificium nostrum in conspectu
tuo hodie ut placeat tibi quoniam non

est confusio confidentibus in te
Et nunc sequimur te in toto corde et ti-
memus te et querimus faciem tuam ne confun-
das nos Sed fac nobiscum iuxta man-
suetudinem tuam et secundum multitudinem
misericordie tue et erue nos in mirabilibus
tuis et da gloriam nomini tuo domine et con-
fundantur omnes qui ostendunt servis
tuis mala Confundantur in omni poten-
tia sua et robur eorum conteratur
et sciant quia tu es dominus deus solus et gloriosus
super orbem terrarum Et non cessabant
qui miserant eos ministri regis suc-
cendere fornacem napta et stuppa
et pice et malleolis et effundebatur
flamma super fornacem cubitis quadraginta novem
et erupit et incendit quos repperit
iuxta fornacem de Chaldeis Angelus
autem domini descendit cum Azaria et sociis
eius in fornacem et excussit flammam
ignis de fornace et fecit medium
fornacis quasi ventum roris flantem
Et non tetigit eos omnino ignis neque
contristavit nec quicquam molestie intulit
Tunc hi tres quasi ex uno ore lauda-
bant et glorificabant et benedicebant
deo in fornace dicentes Benedictus
es domine deus patrum nostrorum et lauda-
bilis et gloriosus et superexaltatus
in secula Et benedictum nomen glorie tue
sanctum et laudabile et superexaltatum
in omnibus seculis Benedictus es in templo
sancto glorie tue et superlaudabilis et
supergloriosus et superexaltatus in secula
Benedictus es in throno regni tui et
laudabilis et superexaltatus in secula
Benedictus es in firmamento celi et
laudabilis et gloriosus et superexaltatus
in secula Benedicite omnia opera domini domino
laudate et superexaltate eum in secula
Benedicite angeli domini domino laudate et superexaltate eum
Benedicite celi domino laudate et superexaltate eum in secula

Benedicite aque omnes que super celos sunt domino
laudate et superexaltate eum in secula
Benedicite omnes virtutes domini domino laudate
Benedicite sol et luna domino laudate et super
Benedicite stelle celi domino laudate et super
Benedicite omnis ymber et ros domino laudate et
Benedicite omnes spiritus dei domino laudate et
Benedicite ignis et estus domino laudate et superexal
Benedicite frigus et estas domino laudate et
Benedicite rores et pruina domino laudate et superex
Benedicite gelu et frigus domino laudate et superex eum in s
Benedicite glacies et nives domino laudate et
Benedicite noctes et dies domino laudate et
Benedicite lux et tenebre domino laudate et
Benedicite fulgura et nubes domino laudate et
Benedicat terra dominum laudet et superexal
Benedicite montes et colles domino laudate
Benedicite universa germinantia in terra
domino laudate et superexaltate eum in s
Benedicite fontes domino laudate et superexaltate e
Benedicite maria et flumina domino laudate et
Benedicite cete et omnia que moventur
in aquis domino laudate et superexal e i
Benedicite omnes volucres celi domino la
Benedicite omnes bestie et pecora domino lau
Benedicat israel domino laudet et superexaltet
Benedicite sacerdotes domini domino laudate
Benedicite servi domini domino laudate et
Benedicite spiritus et anime iustorum domino laud
Benedicite sancti et humiles corde domino laud
Benedicite anania azaria misahel
domino laudate et superexaltate e i s
Benedictus dominus deus noster qui eruit
nos de inferno et salvos fecit de
manu mortis et liberavit de medio
ardentis flamme et de medio ignis
eruit nos Confitemini domino quoniam bonus
quoniam in seculum misericordia eius Benedicite
omnes religiosi domino deo deorum lau
date et confitemini ei quia in omnia secula
misericordia eius. Que ut invenimus in hebreo
non habentur et que posuimus de theo
dotionis editione translata sunt

Tunc nabuchodonosor rex ob
stupuit et surrexit propere et ait optimatibus
suis Nonne tres viros misimus in me
dium ignis compeditos Qui respondentes
dixerunt regi Vere rex Respondit rex
et ait Ecce ego video viros quatuor so
lutos et ambulantes in medio ignis
et nichil in eis corruptionis est et species
quarti similis filio dei Tunc accessit na
buchodonosor ad ostium fornacis ignis ar
dentis et ait Sidrach Misac et Ab
denago servi dei excelsi egredimini
et venite Statimque egressi sunt de medio
ignis Et congregati sunt satrape
magistratus et iudices et potentes regis
contemplabantur viros illos quoniam nichil
potestatis habuisset ignis in corporibus
eorum et capillus capitis eorum non
esset adustus et sarabala eorum non
fuissent inmutata et odor ignis non
transisset per eos Tunc erumpens nabuchodonosor
ait Benedictus deus eorum Sidrach
videlicet Misac et Abdenago qui mi
sit angelum suum et eruit servos suos qui
crediderunt in eo Et verbum regis inmuta
verunt et tradiderunt corpora sua ne servi
rent et ne adorarent omnem deum excepto
deo suo solo A me ergo positum est hoc
decretum ut omnis populus tribus et lingua quecumque lo
cuta fuerit blasphemiam contra deum Sidrach
Misac et Abdenago dispereat et domus
eius vastetur Neque enim est deus alius qui pos
sit ita salvare Tunc rex promovit eos in
provincia babilonis et in omnem terram misit
epistolam continentem verba hec Nabuchodonosor rex
omnibus populis gentibus et linguis que habitant
in universa terra pax vobis multiplicetur
Signa et mirabilia fecit apud me deus excelsus
placuit ergo mihi predicare signa eius quia magna
sunt et mirabilia eius quia fortia et regnum eius regnum
sempiternum et potestas eius in generationem et generationem

Cum

et cum feris sit pabulum eius donec septem tempora comutentur super eum. Hec est interpretatio sermonis altissimi que supervenit domino meo regi. Eiciet te ab hominibus et cum bestiis ferisque erit habitacio tua et fenum ut bos comedes et rore celi infunderis. Septem quoque tempora mutabuntur super te donec scias quod dominetur excelsus super regnum hominum et cuicumque voluerit det illud. Quod autem precepit ut relinqueretur germen radicum eius id est arboris regnum tuum tibi manebit postquam cognoveris potestatem esse celestem. Quamobrem rex consilium meum placeat tibi. Et peccata tua elemosinis redime et iniquitates tuas misericordiis pauperum forsitan ignoscet deus delictis tuis. Omnia venerunt super nabuchadonosor regem. Post finem xii mensium in aula babilonis deambulabat. Responditque rex et ait. Nonne hec est babilon magna quam ego edificavi in domum regni in robore fortitudinis mee et in gloria decoris mei. Cumque adhuc sermo esset in ore regis vox de celo ruit. Tibi dicitur nabuchadonosor rex. Regnum transiet a te et ab hominibus te eiciet et cum bestiis feris erit habitacio tua fenum quasi bos comedes et septem tempora mutabuntur super te donec scias quod dominetur excelsus in regno hominum et cui voluerit det illud. Eadem hora sermo completus est super nabuchadonosor regem. Et ex hominibus abiectus est et fenum ut bos comedit et rore celi corpus eius infectum est donec capilli eius in similitudine aquilarum crescerent et ungues eius quasi ungues avium. Igitur post finem

dierum Ego nabuchadonosor oculos meos ad celum levavi et sensus meus redditus est michi et altissimo benedixi et viventem in sempiternum laudavi et glorificavi quia potestas eius potestas sempiterna et regnum eius in generacione et generacionem. Et omnes habitatores terre apud eum in nichilum reputati sunt. Iuxta voluntatem enim suam facit tam in virtutibus celi quam in habitatoribus terre et non est qui resistat manui eius et dicat ei quare fecisti. In ipso tempore sensus est ad me sensus meus et ad honorem regni mei decoremque perveni. Et figura mea reversa est ad me. Et optimates mei et magistratus mei requisierunt me et in regno meo restitutus sum et magnificencia amplior addita est michi. Nunc igitur ego nabuchadonosor laudo et magnifico et glorifico regem celi quia omnia opera eius vera et vie eius iudicia et gradientes in superbia potest humiliare.

V

Balthasar rex fecit grande convivium optimatibus suis mille. Et unusquisque secundum suam bibebat etatem. Precepit ergo rex iam temulentus ut afferrentur vasa argentea et aurea que asportaverat nabuchadonosor pater eius de templo quod fuit in iherusalem ut biberent in eis rex et optimates eius uxoresque eius et concubine eius. Tunc allata sunt vasa aurea et argentea que asportaverat de templo quod fuerat in iherusalem et biberunt in eis rex et optimates eius uxoresque et concubine eius. Bibebant vinum et laudabant deos suos aureos et argenteos et ereos et ferreos ligneosque et lapideos. In eadem hora apparuerunt digiti quasi manus

et scribentis contra candelabrum
in superficie parietis aule regie. Et rex
aspiciebat articulos manus scribe-
ntis. Tunc regis facies commutata est
et cogitaciones eius conturbabant
eum et compages renum eius solue-
bantur et genua eius ad se inui-
cem collidebantur. Exclamauit itaque
rex fortiter ut introducerent ma-
gos caldeos et aruspices. Et prolo-
quens rex ait sapientibus babilonis
Quicumque legerit scripturam hanc et
interpretacionem eius manifestam michi fecerit
purpura vestietur et torquem
auream in collo habebit et tercius in regno
meo erit. Tunc ingressi sunt omnes
sapientes regis non potuerunt nec
scripturam legere nec interpretacionem eius
indicare regi. Unde rex balthasar
satis conturbatus est et vultus illius
inmutatus est. Sed et optimates eius con-
turbabantur. Regina autem pro re que
acciderat regi et optimatibus eius
domum conuiuii ingressa est et prolo-
quens ait. Rex in eternum viue. Non te
conturbent cogitaciones tue neque
facies tua inmutetur. Est vir
in regno tuo qui spiritum deorum sanctorum
habet in se et in diebus patris tui
sciencia et sapiencia inuenta est in eo. Nam
et rex nabuchodonosor pater tuus principem
magorum et incantatorum caldeorum
et aruspicum constituit eum pater inquam
tuus o rex quia spiritus amplior et
prudencior intelligencia atque interpre-
tacio sompniorum et ostensio secretorum
ac solucio ligatorum inuente sunt in eo
hoc est in daniele cui rex imposuit
nomen balthasar. Nunc itaque da-
niel vocetur et interpretacionem narrabit.

Introductus est itaque daniel coram
rege. Ad quem rex ait. Tu es da-
niel de filiis captiuitatis iude quem
adduxit rex pater meus de iudea.
Audiui de te quoniam spiritum deorum habe-
as et sciencia intelligenciaque ac sapiencia
ampliores inuente sunt in te. Et nunc in-
gressi sunt in conspectu meo sapientes
magi ut scripturam hanc legerent
et interpretacionem eius indicarent michi
et nequiuerunt sensum sermonis huius
edicere michi. Porro ego audiui de te
quod tu possis obscura interpretari
et ligata dissoluere. Si ergo vales
scripturam hanc legere et interpretacionem
eius michi indicare, purpura vestie-
ris et torquem auream circa collum
tuum habebis et tercius in regno meo
eris princeps. Ad que respondens da-
niel coram rege ait. Munera tua
sint tibi et dona domus tue alteri
da. Scripturam autem hanc legam tibi rex
et interpretacionem eius ostendam tibi.
O rex deus altissimus regnum et
magnificenciam gloriam et honorem dedit
nabuchodonosor patri tuo. Et propter mag-
nificenciam quam dederat ei vniuersi
populi tribus et lingue tremebant
et metuebant eum. Quos volebat
interficiebat et quos volebat per-
cuciebat et quos volebat exal-
tabat et quos volebat humiliabat.
Quando autem eleuatum est cor eius et
spiritus illius obfirmatus est ad su-
perbiam depositus est de solio regni
sui et gloria sua ablata est ei et a fi-
liis hominum eiectus est. Sed et cor
eius cum bestiis positum est et cum ona-
gris erat habitacio eius. Fenum quoque
ut bos comedebat et rore celi corpus

eius infectum est donec cognosceret quod potestatem habeat altissimus in regno hominum et quemcumque voluerit suscitabit super illud. Tu quoque filius eius Balthasar non humiliasti cor tuum cum scires hec omnia sed adversus dominatorem celi elevatus es et vasa domus eius allata sunt coram te et tu et optimates tui et uxores tue et concubine tue vinum bibistis in eis. Deos quoque aureos et argenteos et ereos et ferreos ligneosque et lapideos qui non vident neque audiunt neque sentiunt laudasti. Porro deum qui habet flatum tuum in manu sua et omnes vias tuas non glorificasti. Ideo ab eo missus est articulus manus que scripsit hoc quod exaratum est. Hec est autem scriptura que digesta est. Mane techel phares. Et hec interpretatio sermonis. Mane numeravit deus regnum tuum et complevit illud. Techel appensus es in statera et inventus es minus habens. Phares divisum est regnum tuum et datum est medis et persis. Tunc iubente rege indutus est Daniel purpura et circumdata est torques aurea collo eius et predicatum est de eo quod haberet potestatem tertius in regno eius. Et eadem nocte interfectus est Balthasar rex caldeus et Darius medus successit in regno annos natus septuaginta duos.

Cap. vi

Placuit Dario et constituit super regnum suum satrapas cxx ut essent in toto regno suo et super eos principes tres ex quibus Daniel unus erat ut satrape illis redderent rationem et rex non sustineret molestiam. Igitur Daniel superabat omnes principes et satrapas quia spiritus dei amplior erat in eo. Porro rex cogitabat constituere eum super omne regnum. Unde principes et satrape querebant occasionem ut invenirent Danieli ex latere regis. Nullamque causam et suspicionem reperire potuerunt eo quod fidelis esset et omnis culpa et suspicio non inveniretur in eo. Dixerunt ergo viri illi. Non inveniemus Danieli huic aliquam occasionem nisi forte in lege dei sui. Tunc principes et satrape surripuerunt regi et sic locuti sunt ei. Dari rex in eternum vive. Consilium inierunt principes cuncti regni magistratus et satrape senatores et iudices ut decretum imperatorium exeat et edictum. Ut omnis qui petierit aliquam petitionem a quocumque deo et homine usque ad dies xxx nisi a te rex mittatur in lacum leonum. Nunc itaque rex confirma sententiam et scribe decretum ut non immutetur quod statutum est a medis atque persis nec prevaricari cuiquam liceat. Porro rex Darius proposuit edictum et statuit. Quod cum Daniel comperisset id est constitutam legem. Ingressus est domum suam et fenestris apertis in cenaculo suo contra Ierusalem tribus temporibus in die flectebat genua sua et adorabat confitebaturque coram deo suo sicut et ante consueverat. Viri ergo illi curiosius inquirentes invenerunt Danielem orantem et obsecrantem deum suum. Et accedentes locuti sunt regi super edicto dicentes. Rex numquid non constituisti ut omnis homo qui rogaret quemquam de diis et hominibus usque ad dies xxx nisi a te rex mitteretur in lacum leonum

Anno primo Balthasar Cyn

noctis. Et ecce alia bestia quasi pardus et alas habebat avis quattuor super se et quattuor capita erant in bestia et potestas data est ei. Post hec aspiciebam in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis atque mirabilis et fortis nimis. Dentes ferreos habebat magnos comedens atque comminuens et reliqua pedibus suis conculcans. Dissimilis autem erat ceteris bestiis quas videram ante eam et habebat cornua decem. Considerabam cornua et ecce cornu aliud parvulum ortum est de medio eorum et tria de cornibus primis evulsa sunt a facie eius. Et ecce oculi quasi oculi hominis erant in cornu isto et os loquens ingentia. Aspiciebam donec throni positi sunt et antiquus dierum sedit. Vestimentum eius quasi nix candidum et capilli capitis eius quasi lana munda. Thronus eius flamma ignis. Rote eius ignis accensus. Fluvius igneus rapidusque egrediebatur a facie eius. Milia milium ministrabant ei. Et decies milies centena milia assistebant ei. Iudicium sedit et libri aperti sunt. Aspiciebam propter vocem sermonum grandium quos cornu illud loquebatur. Et vidi quoniam interfecta esset bestia et perisset corpus eius et traditum esset ad comburendum igni. Aliarum quoque bestiarum ablata esset potestas et tempora vite constituta essent eis usque ad tempus et tempus. Aspiciebam ergo in visione noctis. Et ecce cum nubibus celi quasi filius hominis veniebat et usque ad antiquum dierum pervenit. Et in conspectu eius obtulerunt eum et dedit ei potestatem et honorem et regnum et omnes populi tribus et lingue ipsi servient ei. Potestas eius potestas eterna que non auferetur et regnum eius quod non corrumpetur. Horruit spiritus meus. Ego Daniel territus sum in his et visiones capitis mei conturbaverunt me. Accessi ad unum de assistentibus et veritatem querebam ab eo de omnibus his qui dixit mihi interpretationem sermonum et docuit me. Hee bestie magne quattuor quattuor regna sunt que consurgent de terra. Suscipient autem regnum sancti dei altissimi et obtinebunt regnum usque in seculum et seculum seculorum. Post hoc volui diligenter discere de bestia quarta que erat dissimilis valde ab omnibus et terribilis nimis. Dentes et ungues eius ferrei. Comedebat et comminuebat et reliqua pedibus suis conculcabat et de cornibus decem que habebat in capite. Et de alio quod ortum fuerat ante quod ceciderant tria cornua et de cornu illo quod habebat oculos et os loquens grandia et maius erat ceteris. Aspiciebam et ecce cornu illud faciebat bellum adversus sanctos et prevalebat eis donec venit antiquus dierum et iudicium dedit sanctis excelsi et tempus advenit et regnum obtinuerunt sancti. Et sic ait. Bestia quarta regnum quartum erit in terra quod maius erit omnibus regnis et devorabit universam terram et conculcabit et comminuet eam. Porro cornua decem ipsius decem reges erunt et alius surget post eos et ipse potentior erit prioribus et tres reges humiliabit

et sermones contra excelsum loquetur
et sanctos altissimi conteret et putabit
quod possit mutare tempora et leges et tra-
dentur in manu eius usque ad tempus
et tempora et dimidium temporis Et iudicium
sedebit ut auferatur potencia et
conteratur et dispereat usque in finem
Regnum autem et potestas et magnitudo
regni quae est subter omne celum detur
populo sanctorum altissimi Cuius regnum
regnum sempiternum est et omnes reges
servient ei et obedient Ego daniel
multum cogitacionibus meis conturba-
bar et facies mea mutata est in
me verbum autem in corde meo conservavi

Anno tercio regni baltha- Cviij
sar regis visio apparuit mihi
Ego daniel post id quod videram
in principio Vidi in visione mea
cum essem in susis castro quod
est in elam regione Vidi autem in visione
esse me super portam ulay Et levavi
oculos meos et vidi Et ecce
aries unus stabat ante paludem
habens cornua excelsa et unum
excelsius altero atque succrescens
Postea vidi arietem cornibus venti-
lantem contra orientem contra occiden-
tem et contra aquilonem et contra meri-
diem et omnes bestie non poterant
resistere ei neque liberari de manu
eius fecitque secundum voluntatem suam
et magnificatus est et ego intelli-
gebam Ecce autem hircus caprarum ve-
niebat ab occidente super faciem totius
terre et non tangebat terram Porro
hircus habebat cornu insigne inter
oculos suos et venit usque ad arietem
illum cornutum quem videram stantem
ante portam et cucurrit ad eum in im-
petu fortitudinis sue Cumque appropinquasset
prope arietem efferatus est in eum et per-
cussit arietem et comminuit duo cor-
nua eius et non poterat aries resis-
tere ei Cumque eum misisset in terram con-
culcavit et nemo quibat liberare
arietem de manu eius Hircus autem ca-
prarum factus est magnus nimis Cumque
crevisset fractum est cornu magnum
et orta sunt cornua quattuor subter
illud per quattuor ventos celi De uno
autem ex eis egressum est cornu unum
modicum et factum est grande contra meri-
diem et contra orientem et contra forti-
tudinem et magnificatus est usque
ad fortitudinem celi Et deiecit de
fortitudine et de stellis et conculcavit
eas usque ad principem fortitudinis
magnificatus est et ab eo tulit
iuge sacrificium et deiecit locum sanc-
tificacionis eius Robur autem datum est
ei contra iuge sacrificium propter peccata
et prosternetur veritas in terra et
faciet et prosperabitur Et audivi unum
de sanctis loquentem et dixit unus
sanctus alteri nescio cui loquenti Usque-
quo visio et iuge sacrificium et peccatum
desolacionis quae facta est et sanctuarium et
fortitudo conculcabitur Et dixit ei
Usque ad vesperam et mane dies duo
milia trecenti et mundabitur sanctuarium
Factum est autem cum viderem ego daniel
visionem et quererem intelligenciam
Ecce stetit in conspectu meo quasi species
viri Et audivi vocem viri inter ulay
Et clamavit et ait Gabriel fac
istum intelligere visionem hanc Et venit
et stetit iuxta ubi ego stabam Cumque
venisset et pavens corrui in faciem
meam Et ait ad me Intellige fili
hominis quoniam in tempore finis complebitur visio
Cumque loqueretur ad me collapsus

fuit prius in visione [...] tetigit me ⁊ sta
tuit me in gradu meo dixitque mihi
Ego ostendam tibi que futura sunt
in nouissimo maledictionis quoniam habet
tempus finem suum. Aries quem vidisti
habentem cornua rex medorum est atque
persarum. Porro hircus caprarum rex
grecorum est ⁊ cornu grande quod erat
inter oculos eius ipse est rex primus. Quod
autem fracto illo surrexerunt quatuor pro eo
illos quatuor reges surgent de gente consur
gent sed non in fortitudine eius
Et post regnum eorum cum creuerint
iniquitates consurget rex impudens
facie et intelligens propositiones et
roborabitur fortitudo eius sed non
in viribus suis et supra quam credi potest
vniuersa vastabit et prosperabitur
et faciet et interficiet robustos
et populum sanctorum secundum voluntatem suam
Et dirigetur dolus in manu eius
Et cor suum magnificabit ⁊ in copia
rerum omnium occidet plurimos ⁊ contra
principem principum consurget ⁊ sine
manu conteretur. Et visio vespere
et mane que dicta est vera est. Tu ergo
signa visionem quia post dies mul
tos erit. Et ego daniel langui
et egrotaui per dies plurimos. Cumque
surrexissem faciebam opera regis et
stupebam ad visionem et non
erat qui interpretaretur eam. C ix

In anno primo darii filii assweri
de semine medorum qui imperauit super
regnum chaldeorum. Anno vno reg
ni eius. Ego daniel intellexi
in libris numerum annorum de quo factus
est sermo domini ad Jeremiam prophetam
ut complerentur desolationis ierusalem
lxx anni. Et posui faciem meam ad
dominum deum meum rogare ⁊ deprecari in
ieiuniis sacco et cinere. Et adora
ui dominum deum meum ⁊ confessus sum et
dixi. Obsecro domine deus magne
et terribilis custodiens pactum ⁊ misericordiam
diligentibus te et custodientibus
mandata tua. Peccauimus iniquitatem
fecimus impie gessimus ⁊ recessimus
⁊ declinauimus a mandatis tuis ac
iudiciis. Non obediuimus seruis tuis
prophetis qui locuti sunt in nomine tuo
Regibus nostris principibus nostris
patribus nostris omnique populo terre. Tibi
domine iusticia nobis autem confusio fa
ciei sicut est hodie viro iuda ⁊ habita
toribus ierusalem ⁊ omni israel hiis qui prope
sunt et hiis qui procul in vniuersis terris
ad quas eiecisti eos propter iniquita
tes eorum in quibus peccauerunt in te. Domine
Nobis autem confusio faciei. Regibus
nostris principibus ⁊ patribus nostris qui
peccauerunt. Tibi autem domino deo nostro misericordia
et propiciatio quia recessimus a te ⁊ non au
diuimus vocem domini dei nostri ut ambula
remus in lege eius quam posuit no
bis per seruos suos prophetas ⁊ omnis israel
preuaricati sunt legem tuam ⁊ declinauerunt
ne audirent vocem tuam. Et stil
lauit super nos maledictio ⁊ detestatio
que scripta est in libro legis moysi
serui dei quia peccauimus ei. Et statuit
sermones suos quos locutus est super
nos et super principes nostros qui iudi
cauerunt nos ut superinduceret in nos
malum magnum quale numquam fuit sub
omni celo secundum quod factum est in ierusalem. Sicut
scriptum est in lege moysi omne malum
hoc venit super nos ⁊ non rogauimus
faciem tuam domine deus noster ut reuerteremur
ab iniquitatibus nostris ⁊ cogitaremus

et brachia et que deorsum usque
ad pedes quasi species eris candentis
et vox sermonum eius ut vox multi
tudinis. Vidi autem ego daniel solus
visionem. Porro viri qui erant me
cum non viderunt sed terror nimius
irruit super eos et fugerunt in abscondi
tum. Ego autem relictus solus vidi vi
sionem grandem hanc et non rema
sit in me fortitudo sed et species mea
immutata est in me et emarcui nec
habui in me quicquam virium. Et audi
vi vocem sermonum eius et audiens ia
cebam consternatus super faciem meam
vultusque meus herebat terre. Et ecce
manus tetigit me et erexit me super
genua mea et super articulos ma
nuum mearum et dixit ad me. Daniel
vir desideriorum intellige verba que
ego loquor ad te et sta in gradu tuo.
Nunc enim missus sum ad te. Cumque dix
isset mihi sermonem istum steti tremens.
Et ait ad me. Noli timere daniel quia
ex die primo quo posuisti cor tuum
ad intelligendum ut te affligeres
in conspectu dei tui exaudita sunt ver
ba tua et ego veni propter sermones tuos.
Princeps autem regni persarum restitit
michi viginti et uno diebus. Et ecce
michahel unus de principibus pri
mis venit in adiutorium meum et ego
remansi ibi iuxta regem persarum. Veni
autem ut docerem te que ventura sunt
populo tuo in novissimis diebus quoniam ad
huc visionem indiges. Cumque loqueretur
michi huiuscemodi verbis deieci vultum
meum in terram et tacui. Et ecce quasi
similitudo filii hominis tetigit labia
mea et aperiens os meum locutus
sum et dixi ad eum qui stabat contra
me. Domine mi in visione tua dissolute
sunt compages mee in me et nichil in me re
mansit virium. Et quomodo poterit servus
domini mei loqui cum domino meo? Nichil
enim in me remansit virium sed et halitus
meus intercluditur. Rursum ergo tetigit
me quasi visio hominis et confortavit me
et dixit. Noli timere vir desideriorum
pax tibi. Confortare et esto robustus.
Cumque loqueretur mecum convalui et dixi.
Loquere domine mi quia confortasti me.
Et ait. Numquid scis quare venerim
ad te et nunc revertar ut prelier adversum
principem persarum. Cum ego egrederer ap
paruit princeps grecorum ve
niens. Verumtamen annunciabo tibi quod
expressum est in scriptura veritatis et
nemo est adiutor meus in omnibus
hiis nisi michael princeps vester.

C. XI

Ego autem ab anno primo
darii medi stabam ut confor
taretur et roboraretur. Et nunc
veritatem annunciabo tibi. Ecce adhuc
tres reges stabunt in perside et quartus
ditabitur opibus nimiis super omnes
et cum invaluerit divitiis suis con
citabit omnes adversum regnum grecie.
Surget vero rex fortis et dominabitur
potestate multa et faciet quod placu
erit ei. Et cum steterit conteretur regnum
eius et dividetur in quattuor ventos celi
sed non in posteros eius neque secundum
potentiam illius qua dominatus est. La
cerabitur enim regnum eius etiam in externos ex
ceptis hiis et confortabitur rex
austri et de principibus eius prevale
bit super eum et dominabitur ditione. Multa
enim dominatio eius et post finem an
norum federabuntur filiaque regis austri
veniet ad regem aquilonis facere
amiciciam et non obtinebit fortitudinem
brachii nec stabit semen eius et tradetur

in terra sua statuto tempore reuertetur
et ueniet ad austrum et non erit priori
simile nouissimum Et uenient super eum
trieres et Romani et percu-
cietur et reuertetur et indignabitur
contra testamentum sanctuarii et faciet
Reuerteturque et cogitabit aduersum eos
qui dereliquerunt testamentum sanctuarii
et brachia ex eo stabunt et polluent
sanctuarium fortitudinis et auferent
iuge sacrificium et dabunt abhominacionem
in desolacionem et impii in testamentum
simulabunt fraudulenter populus
autem sciens deum suum obtinebit et faciet
et docti in populo docebunt plurimos
et ruent in gladio et in flamma in
captiuitate et in rapina dierum Cumque
corruerint subleuabuntur auxilio
paruulo et applicabuntur eis plurimi frau-
dulenter Et de eruditis ruent ut
conflentur et eligantur et dealbe-
tur usque ad tempus prefinitum quia
adhuc aliud tempus erit Et fa-
ciet iuxta uoluntatem suam rex et ele-
uabitur et magnificabitur ad-
uersum omnem deum et aduersum deum deorum
loquetur magnifica et dirigetur
donec compleatur iracundia perpetra-
ta est quippe diffinicio et deum patrum
suorum non reputabit Et erit in con-
cupiscenciis feminarum nec quemquam deorum
curabit quia aduersum uniuersa
consurget Deum autem maozim in
loco suo uenerabitur Et deum quem
ignorauerunt patres eius colet au-
ro et argento et lapide precioso re-
busque preciosis Et faciet ut mu-
niat maozim cum deo alieno quem
cognouit et multiplicabit gloriam
et dabit ei potestatem in multis et terram

diuidet gratuito Et in tempore prefinito
preliabitur aduersus eum rex austri et
quasi tempestas ueniet contra illum rex
aquilonis in curribus et in equitibus et in
classe magna et ingredietur terras
et conteret et pertransiet et introibit
in terram gloriosam et multe corruent
Hee autem sole saluabuntur de manu
eius Edom et Moab et principes
filiorum Amon Et emittet manum
suam in terras et terra Egipti non effu-
giet Et dominabitur thesaurorum au-
ri et argenti et in omnibus preciosis
Egipti per Libiam quoque et Ethiopiam tran-
sibit Et fama turbabit eum ab
oriente et ab aquilone et ueniet in
multitudine magna ut conterat et inter-
ficiat plurimos et figet tabernaculum
suum inter maria super montem inclitum
et sanctum et ueniet usque ad summitatem
eius et nemo auxiliabitur ei. C. xii

In tempore autem illo consurget Michael
princeps magnus qui stat pro
filiis populi tui Et ueniet tempus qua-
le non fuit ex eo quo gentes esse
ceperunt usque ad tempus illud
Et in tempore illo saluabitur populus tuus
omnis qui inuentus fuerit scriptus in libro
uite Et multi de hiis qui dormiunt
in terre puluere euigilabunt alii in
uitam eternam et alii in obprobrium ut
uideant semper Qui autem docti fuerint xii
fulgebunt quasi splendor firma-
menti Et qui ad iusticiam erudiunt
multos quasi stelle in perpetuas eternitates
Tu autem Daniel claude sermones
et signa librum usque ad tempus sta-
tutum pertransibunt plurimi et multiplex
erit sciencia Et uidi ego Daniel
Et ecce quasi duo alii stabant unus

hic super ripa fluminis et alius inde
ex alia parte fluminis Et dixi viro
qui indutus erat lineis qui stabat
super aquas fluminis Usque quo finis ho
rum mirabilium Et audivi virum qui
indutus erat lineis qui stabat super
aquas fluminis cum elevasset dexte
ram et sinistram suam in celum et iurasset
per viventem in secula in eternum quia
in tempus et tempora et dimidium temporis Et
cum completa fuerit dispersio manus populi
sancti complebuntur universa hec Et
ego audivi et non intellexi Et
dixi Domine mi quid erit post hec
Et ait Vade Daniel quia clausi sunt
signatique sermones usque ad tempus
prefinitum Eligentur et dealbabuntur
[illegible] et quasi igne probabuntur
multi Et impie agent impii neque
intelligent omnes impii Porro
docti intelligent Et a tempore cum ablatum
fuerit iuge sacrificium et posita fuerit
abhominatio in desolationem dies mille
ducenti et xc Beatus qui expec
tat et pervenit usque ad dies mille
trecentos xxxv Tu autem Daniel vade
ad prefinitum et requiesces et stabis in
sorte tua in fine dierum Huc usque
Danielem in hebreo volumine
legimus Que sequuntur de Theodotionis edi
tione translata sunt

xiij Erat vir habitans in
Babilone nomine Joachim Et ac
cepit uxorem nomine Susannam filiam
Helchie pulchram nimis et timentem
Deum Parentes enim illius cum essent
iusti erudierunt filiam suam secundum le
gem Moysi Erat autem Joachim di
ves valde Et erat ei pomerium vi
cinum domui sue et ad ipsum conflue
bant iudei eo quod esset honorabilior
omnium Et constituti sunt duo senes
iudices in anno illo de quibus locu
tus est Dominus Quia egressa est iniqui
tas de Babilone a senibus iudicibus
qui videbantur regere populum Isti frequen
tabant domum Joachim Et venie
bant ad eos omnes qui habebant
iudicia Cum autem populus revertisset post
meridiem Ingrediebatur Susanna et
deambulabat in pomerio viri sui
Et videbant eam senes cotidie in
gredientem et ambulantem et exarserunt
in concupiscentiam eius Et everterunt sensum
suum et declinaverunt oculos suos ut
non viderent celum neque recordarentur
iudiciorum iustorum Dei Erant autem ambo
vulnerati amore eius nec indicave
runt sibi vicissim dolorem suum Eru
bescebant enim indicare sibi concupis
centiam suam volentes concumbere cum ea
et observabant cotidie sollicitius
videre eam Dixitque alter ad alterum
Eamus domum quia prandii hora
est Et egressi recesserunt a se Cumque
revertissent venerunt in unum et sciscitantes
ab invicem causam confessi sunt
concupiscentiam suam Et tunc in commune
statuerunt tempus quando eam possent
invenire solam Factum est autem cum obser
varent diem aptum Ingressa est aliquando
sicut heri et nudius tercius cum dua
bus solis puellis Voluitque lavari
in pomerio estus quippe erat et non
erat ibi quisquam preter duos senes
absconditos et contemplantes eam Dixit
ergo puellis Afferte michi oleum et
smigmata et ostia pomerii clau
dite ut laver Et fecerunt sicut
preceperat clauseruntque ostia pomerii
et egresse sunt per posticum ut affer
rent que iusserat nesciebantque

senes intus esse absconditos. Cum
autem egresse essent puelle, surrexe-
runt duo senes et accurrerunt ad eam
et dixerunt: Ecce ostia pomerii clau-
sa sunt et nemo nos videt, et in concu-
piscentia tui sumus; quamobrem assen-
tire nobis et commiscere nobiscum.
Quod si nolueris, dicemus testimonium
contra te quod fuerit tecum iuvenis et ob
hanc causam emiseris puellas a te.
Ingemuit Susanna et ait: Angus-
tie michi sunt undique; si enim hoc egero
mors michi est, si autem non egero non ef-
fugiam manus vestras. Sed melius michi
est absque opere incidere in manus
vestras quam peccare in conspectu domini. Et
exclamavit voce magna Susan-
na; exclamaverunt autem et senes ad-
versus eam. Et cucurrit unus et aperuit
ostia pomerii. Cum autem audissent
clamorem in pomerio famuli domus,
irruerunt per posticum ut viderent quid-
nam esset. Postquam autem senes locuti
sunt, erubuerunt servi vehementer
quia nunquam fuerat dictus sermo
huiuscemodi de Susanna. Et facta est
dies crastina. Cumque venisset populus ad
virum eius Ioachim, venerunt et duo
presbiteri pleni iniqua cogitatione ad-
versus Susannam ut interficerent eam. Et
dixerunt coram populo: Mittite ad
Susannam filiam Helchie uxorem Ioachim.
Et statim miserunt. Et venit cum pa-
rentibus et filiis et amicis et univer-
sis cognatis suis. Porro Susan-
na erat delicata nimis et pulchra
facie. At iniqui illi iusserunt ut dis-
cooperiretur (erat enim cooperta) ut
vel sic saciarentur decore eius. Fle-
bat igitur sui et omnes qui noverant eam.

Consurgentes autem illi duo presbiteri in me-
dio populi posuerunt manus suas super
caput eius. Que flens suspexit
ad celum; erat enim cor eius fiduciam
habens in domino. Et dixerunt presbiteri:
Cum deambularemus in pomerio soli,
ingressa est hec cum duabus puellis
et clausit ostia pomerii et dimisit
puellas. Venitque ad eam adolescens
qui erat absconditus et concubuit cum
ea. Porro nos cum essemus in angulo
pomerii, videntes iniquitatem, cucur-
rimus ad eos et vidimus eos pariter
commisceri; et illum quidem non quivimus
comprehendere quia fortior nobis erat et
aperto ostio exilivit. Hanc autem cum appre-
hendissemus, interrogavimus eam quis-
nam esset adolescens, et noluit indicare
nobis. Huius rei testes sumus. Et cre-
didit eis multitudo quasi senioribus
populi et iudicibus, et condempnaverunt
eam ad mortem. Exclamavit autem voce
magna Susanna et dixit: Deus
eterne qui absconditorum es cognitor,
qui nosti omnia antequam fiant, tu scis quoniam
falsum tulerunt contra me testimonium. Et
ecce morior cum nichil horum fecerim
que isti maliciose composuerunt ad-
versum me. Exaudivit autem dominus vo-
cem eius. Cumque duceretur ad mortem,
suscitavit dominus spiritum sanctum pueri iunioris
cui nomen Daniel. Et exclamavit voce
magna: Mundus ego sum a sanguine
huius. Et conversus ad eum omnis populus
dixit: Quis est iste sermo quem tu
locutus es? Qui cum staret in medio
eorum ait: Sic fatui filii Israel non
iudicantes neque quod verum est cog-
noscentes condempnastis filiam Israel?
Revertimini ad iudicium quia falsum testimonium

locuti sunt contra eam. Reuersus est ergo populus cum festinatione. Et dixerunt ei senes: Veni et sede in medio nostrum et indica nobis quia tibi Deus dedit honorem senectutis. Et dixit ad eos Daniel: Separate eos ab inuicem procul et diiudicabo eos. Cum ergo diuisi essent alter ab altero vocauit unum de eis et dixit ad eum: Inueterate dierum malorum nunc venerunt peccata tua que operabaris prius iudicans iudicia iniusta innocentes opprimens et dimittens noxios dicente Domino: Innocentem et iustum non interficias. Nunc ergo si vidisti eos dic sub qua arbore videris eos colloquentes sibi. Qui ait: Sub scino. Dixit autem Daniel: Recte mentitus es in caput tuum. Ecce enim angelus Domini accepta sententia ab eo scindet te medium. Et amoto eo iussit venire alium et dixit ei: Semen Chanaan et non Iuda species decepit te et concupiscentia subuertit cor tuum. Sic faciebatis filiabus Israel et ille timentes loquebantur vobis sed non filia Iuda sustinuit iniquitatem vestram. Nunc ergo dic mihi sub qua arbore comprehendisti eos loquentes sibi. Qui ait: Sub prino. Dixit autem ei Daniel: Recte mentitus es et tu in caput tuum. Manet enim angelus Dei gladium habens ut secet te medium et interficiat vos. Exclamauit itaque omnis populus voce magna et benedixerunt Deum qui saluat sperantes in se. Et consurrexerunt aduersus duos presbiteros, conuicerat enim eos Daniel ex ore suo falsum dixisse testimonium. Feceruntque eis sicut male egerant aduersus proximum ut facerent secundum legem Moysi et interfecerunt eos et saluatus est sanguis innoxius in die illa. Helchias autem et uxor eius laudauerunt Deum pro filia sua Susanna cum Joachim marito suo et cognatis omnibus quia non esset inuenta in ea res turpis. Daniel autem factus est magnus in conspectu populi a die illa et deinceps.

Cxiiij

Et rex Astiages appositus est ad patres suos et suscepit Cirus Perses regnum eius. Erat autem Daniel conuiua regis et honoratus super omnes amicos eius. Erat quoque ydolum nomine Bel apud Babilonios et impendebantur in eo per dies singulos simile artabe xii et oues xl vinique amphore sex. Rex quoque colebat eum et ibat per singulos dies adorare eum. Porro Daniel adorabat Deum suum. Dixitque ei rex: Quare non adoras Beel? Qui respondens ait ei: Quia non colo ydola manufacta sed viuentem Deum qui creauit celum et terram et habet potestatem omnis carnis. Et dixit ad eum rex: Non tibi videtur esse Bel viuens deus? An non vides quanta comedat et bibat cottidie? Et ait Daniel deridens [arridens]: Ne erres rex, iste enim intrinsecus luteus est et forinsecus ereus neque comedit aliquando. Et iratus rex vocauit sacerdotes et ait illis: Nisi dixeritis mihi quis est qui comedat impensas has moriemini. Si autem ostenderitis quod Bel comedat hec, morietur Daniel quia blasphemauit in Bel. Et ait Daniel regi: Fiat iuxta verbum tuum. Erant autem sacerdotes Bel lxx exceptis uxoribus et paruulis et filiis. Et venit rex cum Daniele in templum Belis et dixerunt sacerdotes Belis: Ecce nos egredimur foras et tu rex pone escas et vinum misce et claude ostium et signa annulo tuo. Et cum ingressus fueris mane nisi inueneris omnia comesta a Beel morte moriemur vel Daniel qui mentitus est aduersum nos. Contempnebant

ante quam [illegible] que me[n]sam
sco[n]ditu[m] [illegible]. Et p[er] illa i[n]-
grediebatur semp[er] et devorab[ant]
ea q[ue] erant. Factum est ergo postq[uam] egressi s[unt]
illi. Et rex posuit cibos an[te] bel,
p[re]cepit daniel pueris suis et attu-
lerunt cinerem et cribraverunt p[er] totu[m]
templu[m] cora[m] rege. Et egressi
clauserunt ostiu[m]. Et signantes an-
nulo regis abierunt. Sacerdotes
aut[em] ingressi sunt nocte iux[ta] co[n]sue[tudi]ne[m]
sua[m] et uxores et filii eoru[m] et comede-
runt o[mn]ia et biberunt. Surrexit aut[em] rex
p[ri]mo diluculo et daniel cu[m] eo. Et
ait rex: Salvane sunt signacula
daniel? Qui r[espo]ndit: Salva, rex.
Statimq[ue] cu[m] aperuisset ostiu[m] in-
tuitus e[st] rex mensam. Exclamavit
voce magna dicens: Magnus es
bel, et no[n] e[st] apud te dolus q[ui]sq[uam].
Et risit daniel et tenuit rege[m]
ne ingrederetur int[ro] et dixit: Ecce
pavimentu[m], animadverte cui[us] sint ves-
tigia hec. Et dixit rex: Video ves-
tigia viro[rum] ac mulier[um] et infanciu[m].
Et iratus rex. Tu[n]c app[re]hendit
sacerdotes et uxores et filios eo[rum]
et ostenderu[n]t ei abscondita ostiola
p[er] que ingrediebatur et co[n]sumebat
o[mn]ia que erant sup[er] mensa[m]. Occidit ergo
illos rex et tradidit bel i[n] p[o]t[est]ate[m]
danielis, qui subvertit eu[m] et templu[m] ei[us].
Et erat draco magn[us] i[n] loco illo
et colebat eu[m] babilonij. Et dixit
rex danieli: Ecce nu[n]c no[n] potes di-
cere q[uia] iste no[n] sit deus vivens, ado-
ra ergo eu[m]. Dixitq[ue] daniel: D[omi]n[u]m deu[m]
meu[m] adoro q[uia] ip[s]e e[st] de[us] vivens. Tu
a[utem] rex da m[ihi] p[o]t[est]ate[m] et i[n]terficia[m] draconem
absq[ue] gladio et fuste. Et ait rex: Do
tibi. Tulit ergo daniel picem et adipem
et pilos et coxit pariter, fecitq[ue] offas et

[illegible] cum audissent [illegible]
[illegible] daniel. [illegible]
cu[m] audissent babilonij indignati
et co[n]gregati adv[er]sus rege[m] dixerunt
Iudeus f[a]c[tu]s e[st] rex, bel destruxit, draconem i[n]t[er]-
fecit et sacerdotes occidit. Et dixerunt
ad rege[m]: Trade nobis danielem, alioqui[n]
interficiemus te et do[mum] tua[m]. Vidit ergo rex q[uod]
irruerent i[n] eu[m], et tradidit eis danielem. Qui
miserunt eu[m] i[n] lacu[m] leonu[m], et erat ibi vi
dieb[us]. Porro i[n] lacu erant vij leones
et dabat[ur] eis cotti[di]e duo corp[or]a et due
oves, et t[un]c no[n] data s[un]t eis ut devoraret
danielem. Erat aut[em] abacuc p[ro]ph[et]a i[n] Iudea
et ip[s]e coxerat pulmentu[m] et i[n]triverat panes
i[n] alveolo et ibat i[n] campu[m] ut ferret mes-
soribus. Dixitq[ue] angel[us] d[omi]ni ad abacuc:
Fer prandiu[m] i[d] i[n] babilone[m] danieli q[ui] e[st] i[n] la-
cu leonu[m]. Et dixit abacuc: D[omi]ne babilone[m] no[n]
vidi et lacu[m] nescio. Et app[re]hendit eu[m] a[nge]l[u]s
i[n] vertice ei[us] et portavit eu[m] capillo capitis sui
posuitq[ue] eu[m] i[n] babilone sup[er] lacu[m] i[n] i[m]petu
sp[iritu]s sui. Et clamavit abacuc dicens: Daniel serve dei
tolle prandiu[m] q[uod] misit t[ibi] deus. Et ait daniel:
Recordatus es mei d[eu]s et no[n] dereliquisti
diligentes te. Surgensq[ue] daniel comedit. Angel[us]
dei restituit abacuc co[n]festi[m] i[n] loco suo. Venit
ergo rex die vij ut lugeret danielem ad lacu[m]
et i[n]trospexit et ecce daniel sedens i[n] medio leonu[m].
Et exclamavit rex voce magna dicens: Magnus
es d[omi]ne de[us] danielis. Et extraxit
eu[m] de lacu leonu[m]. Porro illos qui
p[er]dicionis eius causa fuerant intro-
misit in lacu[m] et devorati sunt i[n]
momento cora[m] eo. Tunc rex ait:
Paveant habitantes in universa
t[er]ra deu[m] danielis, q[uia] ip[s]e est
salvator faciens signa et mirabilia
i[n] celo et i[n] t[er]ra, q[ui] liberavit danielem
de lacu leonu[m]. Explicit daniel

Incipit plog⁹ i xij pphas minores
Non idem ordo est xij pphaꝝ
apud hebreos q̄ et ap̄ nos
vnde scd̄m id quod ibi legitur
hic q̄z dispositi sūt Ozee coma
ticus est et q̄i p̄ snias loquens
Johel planus in p̄ncipijs i fine
obscurior Et usq̄z ad malachia
habent singuli p̄prietates suas
que Esdram scriba legisq̄z doc
tore hebrei autumat Et quia
longu ē nūc de omnibus dicere
hoc tm̄ vos o paula ⁊ eustochiu
amonitos scire volo vnu libru
esse xij pphetaꝝ et Ozee i tpe
fuisse non Isaye Malachia vō
Aggey ⁊ Zacharie fuisse tpibus
In quibus at tpr̄ no p̄fert̄ in
titulo sub illis eos regibꝫ pphe
tasse sub quibus ⁊ hij qui ante
eos habēt titulos pphauerunt
Et alia p̄sat duplex apud hebre
os de hijs m̄i oꝛ opibus qui a capi
te p̄notati sūt snia ē plerisq̄
em dicūt q̄ ab Esdra scriba oi
bus pphis sic fuit titulatū ut
p̄scripta cuiusq̄ sit sequens nostrat
Ipe at ē Esdras q̄ vltimꝰ pphaꝝ
scribitᷣ malachie noīe Alij vō
dicūt q̄ ab ipsis pphis p̄ p̄pm̄ sm̄
ut cetera sūt conscripta

Incipit Ozee Cap
Verbum dn̄i quod p̄mu
factum est ad Ozee
filium Beeri i dieb⁹
Ozie Joathan Achas
et Ezechie regu
Juda Et in diebus Jeroboam filij
Joas Regis isrl̄ p̄ncipiu loquedi
dno in Ozee Et dixit dn̄s ad Ozee
Vade assume tibi vxore fornica
tionu et fac tibi filios fornicatio̅m
q̄z fornicās fornicabitur terra
a dn̄o Et abijt ⁊ accepit Gomer
filia de belaym ⁊ concepit ⁊ peperit
ei filiu Et dixit dn̄s ad eu Voca
nome eius Jezrahel q̄m adhuc
modicu et visitabo saguinem
Jezrahel sup domu hieu Et quiesce
faciā regnu dom⁹ Jezrahel Et
in illa die coteram arcu isrl̄ in
valle Jezrahel Et concepit adhuc
et peperit filia ⁊ dixit ei Voca noⁿ
eius absq̄z mia q̄z no addā vltra
misereri domui isrl̄ sed obliuione
obliuiscar eoꝝ ⁊ domui Juda mi
serebor et saluabo eos i dn̄o deo
suo et no saluabo eos i arcu et
i gladio et in bello et i eq̄s et in
equitibus Et ablactauit ea q̄
erat absq̄z mia Et concepit ⁊ pe
perit filiu Et dixᵗ Voca nome eiꝰ
No p̄plus meus q̄z vos no p̄plus
meus et ego no ero vr̄ deus Et
erit nūs filioꝝ isrl̄ q̄si arena ma
ris q̄ sine mensura ē ⁊ no nuabit
Et erit in loco vbi dicetᷣ eis No
p̄plus meus vos ibi dicetᷣ eis filij
dei viuentis Et cōgregabuntur
filij Juda et filij israhel pariter
et ponent sibimet caput vnu
et ascendent de terra quia mag
nus dies Jezrahel // Se cap ij.

Dicite fratribus vestris populus meus
et sorori vestre misericordiam consecu-
ta Iudicate matrem vestram iudicate
quoniam non ipsa uxor mea ⁊ ego non
vir eius Auferat fornicationes
suas a facie sua ⁊ adulteria sua
de medio uberum suorum Ne forte ex-
spoliem eam nudam ⁊ statuam eam
secundum diem nativitatis sue ⁊ ponam
eam quasi solitudinem ⁊ statuam eam velud
terram inviam et interficiam eam siti ⁊ fi-
liorum illius non miserebor quia filii for-
nicationum sunt quia fornicata est mater
eorum et confusa est que concepit eos
Quia dixit Vadam post amatores
meos qui dant panes mihi ⁊ aquas
meas ⁊ lanam meam ⁊ linum meum
⁊ oleum meum ⁊ potum meum Propter hoc
ecce ego sepiam vias tuas spinis
et sepiam eam maceria ⁊ semitas
suas non inveniet ⁊ sequetur ama-
tores suos et non apprehendet eos
et queret eos ⁊ non inveniet ⁊ dicet Va-
dam et revertar ad virum meum priorem
quia bene mihi tunc erat magis quam nunc
Et hec nescivit quia ego dedi ei
frumentum ⁊ vinum ⁊ oleum ⁊ argentum
multiplicavi ei et aurum que fe-
cerunt baal Ideo convertar ⁊ sumam
frumentum meum ⁊ vinum meum in tempore
suo et liberabo lanam meam ⁊ linum
meum que operiebant ignominiam eius
Et nunc revelabo stultitiam eius
in oculis amatorum eius ⁊ vir non
eruet eam de manu mea ⁊ cessare
faciam omne gaudium eius sollemp-
nitatem eius et neomeniam eius et
sabbatum eius et omnia festa temporum
eius Et corrumpam vineam eius
et ficum eius de quibus dixit mer-
cedes hee mee sunt quas dederunt

mihi amatores mei et ponam eam
in saltum ⁊ comedet eam bestia agri
et visitabo super eam dies baalim
quibus accendebat incensum ⁊ orna-
batur inaure sua ⁊ monili suo Et
ibat post amatores suos ⁊ mei
obliviscebatur dicit dominus Propter hoc
ecce ego lactabo eam ⁊ ducam eam
in solitudinem ⁊ loquar ibi ad cor eius
⁊ dabo ei vinitores eius ex eodem
loco et vallem achor ad aperien-
dam spem Et canet ibi iuxta dies
iuventutis sue et iuxta dies ascen-
sionis sue de terra egipti Et erit in
die illa ait dominus Vocabit me vir
meus Et non vocabit me ultra
baalim Et auferam nomina baalim
de ore eius et non recordabitur
ultra nominis eorum Et percutiam eis
fedus in die illa cum bestia agri
et cum volucre celi ⁊ cum reptili terre
Et arcum ⁊ gladium ⁊ bellum conteram
de terra Et dormire eos faciam fi-
ducialiter Et sponsabo te mihi in ~~in~~
sempiternum et sponsabo te mihi in
iusticia et in iudicio et in misericordia et
in miseracionibus Et sponsabo te mihi in
fide Et scies quia ego dominus Et erit
in die illa exaudiam dicit dominus et
exaudiam celos ⁊ illi exaudient
terram et terra exaudiet triticum
et vinum et oleum Et hec exaudiet
Et seminabo eam mihi in terra ⁊ miserebor
eius que fuit absque misericordia Et dicam non
populo meo populus meus es tu et
ipse dicet deus meus es tu Cap III

Et dixit dominus ad me Adhuc
vade dilige mulierem dilectam
amico et adulteram sicut diligit
dominus filios israel Et ipsi respiciunt ad
deos alienos ⁊ diligunt vinacia
uvarum Et fodi mihi eam xv argenteis

et choro ordei et dimidio choro or
dei. Et dixi ad eam: diebus multis
expectabis me et non fornicaberis
et non eris cum viro, sed et ego exper
tabo te. Quia diebus multis sedebunt
filii israhel sine rege et sine principe
et sine sacrificio et sine altari et sine
ephod et sine theraphim. Et post
hec revertentur filii et querent dominum
deum suum et david regem suum et pave
bunt ad dominum et ad bonum eius in novissimo dierum.

Audite verbum domini filii israhel. C. iiij
quia iudicium domino cum habitatoribus
terre. Non est enim veritas, non est misericordia
et non est sciencia dei in terra. Maledictum
et mendacium et homicidium et furtum et
adulterium inundavit et sanguis
sanguinem tetigit. Propter hoc lugebit
terra et infirmabitur omnis qui habitat
in ea. In bestia agri et in volucre celi.
Sed et pisces maris congregabuntur.
Verumtamen unusquisque non iudi
cet et non arguatur vir. Populus enim
tuus sicut hii qui contradicunt
sacerdoti. Et corrues hodie et cor
ruet etiam propheta tecum. Nocte ta
cere feci matrem tuam. Conticuit popu
lus meus eo quod non habuerit scienciam.
Quia tu scienciam repulisti repellam
te et ego ne sacerdocio fungaris
michi. Et oblita es legis dei tui obli
viscar filiorum tuorum et ego. Secundum mul
titudinem eorum sic peccaverunt michi.
Gloriam eorum in ignominiam commuta
bo. Peccata populi mei comedent et ad ini
quitatem eorum sublevabunt animas eorum.
Isaie xxiiij Et erit sicut populus sic sacerdos. Et
visitabo super eum vias eius et cogi
taciones eius reddam ei. Et comedent
et non saturabuntur. Fornicati sunt
et non cessaverunt quoniam dominum dereliquerunt
in non custodiendo. Fornicacio et vinum
et ebrietas aufert cor. Populus meus
in ligno suo interrogavit et baculus
eius annunciavit ei. Spiritus enim fornicacio
num decepit eos et fornicati sunt a
deo suo. Super capita moncium sacri
ficabant et super colles accendebant
thimiamata. Subtus quercum et
populum et therebintum quia bona erat
umbra eius. Ideo fornicabuntur
filie vestre et sponse vestre adultere
erunt. Non visitabo super filias vestras
cum fuerint fornicate neque super spon
sas vestras cum adulteraverint quoniam ipsi
cum meretricibus conversabantur et cum
effeminatis sacrificabant et populus
non intelligens vapulabit. Si for
nicaris tu israhel non delinquat saltem
iuda et nolite ingredi in galgala
et ne ascenderitis in bethaven neque
iuraveritis: Vivit dominus. Quoniam sicut
vacca lasciviens declinavit israhel.
Nunc pascet eos dominus quasi agnum in
latitudine. Particeps ydolorum effra
ym dimitte eum. Separatum est convivium
eorum fornicacione fornicati sunt. Dilexe
runt afferre ignominiam protecto
res eius. Ligavit eum spiritus in alis suis
et confundentur a sacrificiis suis.

Audite hoc sacerdotes et atten C. v
dite domus israhel et domus regis
auscultate quia vobis iudicium
est. Quoniam laqueus facti estis specu
lacioni et sicut rethe expansum
super montem thabor. Et victimas
declinastis in profundum et ego eru
ditor omnium eorum. Ego scio effraym
et israhel non est absconditus a me
quia nunc fornicatus est effraym
et contaminatus est israhel. Non dabunt
cogitaciones suas ut revertantur

ad deum suum quia spiritus forni
cationis in medio eorum et dominum non
cognoverunt. Et respondebit arro
gancia israel in facie eius et israel
et effraym ruent in iniquitate sua
ruet etiam iuda cum eis. In gregibus
suis et in armentis suis vadent
ad querendum dominum et non invenient
ablatus est ab eis. In domino preva
ricati sunt quia filios alienos genu
erunt. Nunc devorabit eos men
sis cum partibus suis. Clangite buc
gabaa cina in fabaa tuba in rama ulu
late in bethauen post tergum tuum
beniamin. Effraym in desolatione
erit in die correptionis in tribubus
israel ostendi fidem. Facti sunt princi
pes iuda quasi assumentes terminum super
eos effundam quasi aquam iram meam.
Calumpniam patiens est effraym frac
tus iudicio quoniam cepit abire post
sordem. Et ego quasi tynea effraym
et quasi putredo domui iuda. Et vi
dit effraym languorem suum et iuda
vinculum suum. Et abiit effraym ad
assur et misit ad regem ultorem
et ipse non poterit sanare vos nec
solvere poterit a vobis vinculum
quoniam ego quasi leena effraym et quasi ca
tulus leonis domui iuda. Ego
ego capiam et vadam et tollam et non
est qui eruat. Vadens revertar ad
locum meum donec deficiatis et
queratis faciem meam. C vi

In tribulacione sua mane consur
gent ad me. Venite et revertamur
ad dominum quia ipse cepit et sana
bit nos percutiet et curabit nos.
Vivificabit nos post duos dies
in die tercia suscitabit nos et vivemus

in conspectu eius. Sciemus sequemurque ut
cognoscamus dominum. Quasi dilucu
lum preparatus est egressus eius et veniet quasi
ymber temporaneus et serotinus terre.
Quid faciam tibi effraym
quid faciam tibi iuda. Misericordia vestra
quasi nubes matutina et quasi ros mane
pertransiens. Propter hoc dolavi in prophetis
et occidi eos in verbis oris mei et
iudicia mea quasi lux egredientur
quia misericordiam volui et non sacrificium
et scienciam dei plus quam holocausta.
Ipsi autem sicut adam transgressi sunt
pactum meum ibi prevaricati sunt in me.
Galaad civitas operancium ydolum
supplantata sanguine et quasi fauces
virorum latronum. Particeps sacerdo
tum in via interficiencium pergentes de
Sichem quia scelus operati sunt. In do
mo israel vidi horrendum. Ibi for
nicaciones effraym contaminatus
est israel. Sed et iuda pone messem
tibi cum convertero captivitatem populi mei. C vii

Cum sanare vellem israel reve
lata est iniquitas effraym et
malicia samarie quia operati sunt men
dacium. Et fur ingressus est spolians
latrunculus foris. Et ne forte di
cant in cordibus suis omnem mali
ciam eorum me recordatum. Nunc cir
cumdederunt eos adinvenciones sue co
ram facie mea facte sunt. In mali
cia sua letificaverunt regem et in men
daciis suis principes. Omnes adulte
rantes quasi clibanus succensus a coque
te. Quievit paululum civitas a
commixtione fermenti donec ferme
taretur totum. Dies regis nostri ce
perunt principes furere a vino. Ex

tendit manum suam cum illusoribus
quia applicaverunt quasi clibanum cor su-
um cum insidiaretur eis tota nocte dor-
mivit coquens eos mane ipse succensus
quasi ignis flamme. Omnes calefacti sunt
quasi clibanus et devoraverunt iudices suos
omnes reges eorum ceciderunt et non est
in eis qui clamet ad me. Effraym in
populis ipse commiscebatur. Effraym factus
est subcinericius panis qui non rever-
satur. Comederunt alieni robur
eius et ipse nescivit et cani effusi
sunt in eo et ipse ignoravit. Et humi-
liabitur superbia israel in facie eius
nec reversi sunt ad dominum deum suum et
non quesierunt eum in omnibus hiis. Et
factus est effraym quasi columba seduc-
ta non habens cor. Egyptum invoca-
bant ad assirios abierunt et cum pro-
fecti fuerint expandam super eos
rethe meum et quasi volucrem
celi detraham eos. Cedam eos secundum
auditionem cetus eorum. Ve eis quoniam
recesserunt a me. Vastabuntur quia
prevaricati sunt in me. Et ego redemi
eos. Et ipsi locuti sunt contra me
mendacium et non clamaverunt ad
me in toto corde suo sed ululabant
in cubilibus suis. Super triticum
et vinum ruminabant. Recesserunt
a me. Et ego erudivi eos et con-
fortavi brachia eorum et in me co-
gitaverunt malitiam. Reversi sunt ut
essent absque iugo facti sunt quasi
arcus dolosus. Cadent in gladio
principes eorum a furore lingue sue
ista subsannatio eorum in terra egypti

In gutture tuo sit tuba. **C VIII**
quasi aquila super domum domini
pro eo quod transgressi sunt fedus meum
et legem meam prevaricati sunt. Me
invocabunt deus meus cognovimus
te israel. Proiecit israel bonum ini-
micus persequetur eum. Ipsi regna-
verunt et non ex me principes ex-
titerunt et non cognovi. Argentum
suum et aurum suum fecerunt sibi ydo-
la ut interirent. Proiectus est vitu-
lus tuus samaria. Iratus est fu-
ror meus in eis. Usque quo non poterunt
emundari quia ex israel et ipse est. Ar-
tifex fecit illum et non est deus quoniam
in araneorum telas erit vitulus
samarie quia ventum seminabunt et
turbinem metent. Culmus stans non
est in eis germen non faciet fari-
nam quod et si fecerit alieni come-
dent eam. Devoratus est israel. Nunc
factus est in nationibus quasi vas immundum
quia ipsi ascenderunt ad assirios.
Onager solitarius sibi effraym
munera dederunt amatoribus suis
sed et cum mercede conduxerint natio-
nes. Nunc congregabo eos et quies-
cent paulisper ab onere regis et
principum. Quia multiplicavit effraym
altaria ad peccandum facte sunt
ei are in delictum. Scribam ei
multiplices leges meas que ve-
lud aliene computate sunt hosti-
as afferent ymolabunt carnes
et comedent et dominus non suscipiet
eas. Nunc recordabitur iniquitatis
eorum et visitabit peccata eorum. Ipsi
in egyptum convertentur et oblitus
est israel factoris sui et edificavit
delubra et iudas multiplicavit
urbes munitas. Et mittam ignem
in civitates eius et devorabit
edes illius. **Osee Capitulum IX**

Noli letari israel noli exultare
sicut populi quia fornicatus
es a deo tuo dilexisti mercedem
super omnes areas tritici area et
torcular non pascet eos et vinum
mentietur eis Non habitabunt in terra
domini reversus est effraym in egiptum et
in assiriis pollutum comedit Non
libabunt domino vinum et non place
bunt ei sacrificia eorum quasi panis
lugentium omnes qui comedunt eum
contaminabuntur quia panis eorum anime
ipsorum non intrabit in domum domini
Quid facietis in die sollempni
in die festivitatis domini Ecce enim
profecti sunt a vastitate Egiptus
congregabit eos memphis sepe
liet eos desiderabile argentum
eorum urtica hereditabit lappa in
tabernaculis eorum Venerunt dies
visitationis venerunt dies retributio
nis Scitote israel stultum prophetam
insanum virum spiritualem propter mul
titudinem iniquitatis tue et mul
titudo amentie Speculator effraym
cum deo meo propheta laqueus ruine
factus est super omnes vias eius insania
in domo dei eius Profunde pecca
verunt sicut in diebus gabaa
recordabitur iniquitatis eorum et visi
tabit peccata eorum Quasi uvas in deserto
inveni israel Quasi prima poma
ficulnee in cacumine eius vidi pa
tres eorum Ipsi autem intraverunt ad
belphegor et alienati sunt in con
fusionem et facti sunt abhominabiles
super ea que dilexerunt Effraym
quasi avis avolavit Gloria eorum
a partu et ab utero et a conceptu
Quod si enutrierint filios suos abs
que liberis eos faciam in hominibus Sed
et ve eis cum recessero ab eis Ef
fraym ut vidi tyrus erat fundata
in pulchritudine et effraym educet
ad interfectorem filios suos Da eis do
mine quid dabis eis Da eis vul
vam sterilem sine liberis et ubera
arentia Omnes nequitie eorum in gal
gal quia ibi exosos habui eos
propter maliciam adinventionum eorum de
domo mea eiciam eos non addam
ut diligam eos omnes principes eorum
recedentes Percussus est effraym
radix eorum exsiccata est fructum
nequaquam faciet Quod et si genu
erint interficiam amantissima uteri
eorum Abiciet eos deus meus
quia non audierunt eum et erunt vagi in nationibus

Cap X

Vitis frondosa israel
fructus adequatus est ei
secundum multitudinem fructus sui mul
tiplicavit altaria iuxta ubertatem
terre sue exuberavit simulachris
Divisum est cor eorum nunc interibunt
Ipse confringet simulachra eorum de
populabitur aras eorum quia nunc
dicent Non est rex nobis Non enim
timemus dominum et rex quid faciet
nobis Loquimini verba visionis inutilis
et ferietis fedus cum mendacio
et germinabit quasi amaritudo iudi
cium super sulcos agri Vaccas be
thaven coluerunt habitatores sama
rie quia luxit super eum populus eius et
editui eius super eum exultaverunt
in gloria eius quia migravit ab ea
Siquidem et ipse in assur delatus
est munus regi ultori Confusio
effraym capiet et confundetur israel
in voluntate sua Transire fe
cit samaria regem suum quasi spumam
super faciem aque Et disperdentur ex
celsa ydoli peccatum israel lappa et
tribulus ascendet super aras eorum
et dicent montibus Operite nos et

collibus cadite super nos. Ex diebus
gabaa peccavit israel ibi steterunt
non comprehendet eos in gabaa prelium super
filios iniquitatis. Iuxta desiderium meum
corripiam eos. Congregabuntur
super eos populi cum corripientur propter
duas iniquitates suas. Effraym
vitula docta diligere trituram et ego
transivi super pulcritudinem colli eius.
Ascendam super effraym. Arabit
iudas confringet sibi sulcos ia
cob. Seminate vobis in iustitia iusti
ciam et metite in ore misericordie. In
novate vobis novale. Tempus
autem requirendi dominum cum venerit qui doce
bit vos iustitiam. Arastis impietatem
iniquitatem messuistis comedistis
frugem mendacii. Quia confisus
es in viis tuis in multitudine fortium
tuorum. Consurget tumultus in popu
lo tuo et omnes munitiones tue vasta
buntur sicut vastatus est salmana a
domo eius qui vindicavit baal in die
prelii matre super filios allisa. Sic
fecit vobis bethel a facie malicie
nequiciarum vestrarum.

Cap XI

Sicut mane transiit pertransiit
rex israel. Quia puer israel et
dilexi eum et ex egipto vocavi
filium meum. Vocaverunt eos sed sic
abierunt a facie eorum. Baalim immo
labant et simulacris sacrificabant.
Et ego quasi nutricius effraym por
tabam eos in brachiis meis et nesci
erunt quod curarem eos. In funiculis
adam traham eos in vinculis cari
tatis. Et ero eis quasi exaltans iugum
super maxillas eorum. Et declinavi
ad eum ut vesceretur. Non revertetur
in terram egipti et assur ipse rex
eius quoniam noluerunt converti. Cepit
gladius in civitatibus eius et consumet
electos eius et comedet capita.
Et populus meus pendebit ad
reditum meum. Iugum autem imponetur eis
simul quod non auferetur. Quomodo
dabo te effraym et protegam te israel.
Quomodo dabo te sicut adamam po
nam te ut seboym. Conversum est in me
cor meum pariter conturbata est penitu
do mea. Non faciam furorem ire mee
et non convertar ut disperdam effraym
quoniam deus ego et non homo in medio
tui sanctus et non ingrediar civitatem.
Post dominum ambulabunt qui leo rugiet
quia ipse rugiet et formidabunt filii
maris. Et avolabunt quasi avis ex
egipto et quasi columba de terra assiri
orum et collocabo eos in domibus
suis dicit dominus. Circumdedit me
in negatione sua effraym et in dolo
domus israel. Iudas autem testis descendit
cum deo et cum sanctis fidelibus.

C XII

Effraym pascit ventum et sequitur
estum tota die mendacium et vas
titatem multiplicat et fedus cum
assiriis iniit et oleum in egiptum fe
rebat. Iudicium ergo domini cum iuda et
visitatio super iacob. Iuxta vias eius
et iuxta adinventiones eius reddet ei.
In utero supplantavit fratrem suum et in forti
tudine sua directus est cum angelo
et invaluit ad angelum et confortatus
est flevit et rogavit eum. In bethel
invenit eum et ibi locutus est nobiscum.
Et dominus deus exercituum dominus memo
riale eius. Et tu ad dominum deum tuum
converteris misericordiam et iudicium custodi
et spera in deo tuo semper. Chanaan
in manu eius statera dolosa calump
niam dilexit et dixit effraym
Verumtamen dives effectus sum inveni
ydolum michi. Omnes labores mei
non invenient michi iniquitatem quam

peccatum Et ego dominus deus tuus
de terra egipti adhuc sedere te fa
ciam in tabernaculis sicut in die
festiuitatis Et locutus sum super
prophetas et ego visiones multipli
caui et in manu prophetarum assimilatus
sum Si in galgal ydolum tamen
frustra erant in galgal bo
bus ymolantes Nam et altaria
eorum quasi aceui super sulcos agri
Fugit iacob in regionem syrie et
seruiuit israel in vxore et in vxore
seruiuit In propheta autem eduxit dominus
israel de egipto et in propheta seruatus
est Ad iracundiam me prouocauit
effraym in amaritudinibus suis
et sanguis eius super eum veniet
et obprobrium eius restituet ei do
minus deus suus Cap XIII

Loquente effraym horror in
vasit israel et deliquit in baal
et mortuus est Et nunc addiderunt
ad peccandum fecerunt sibi confla
tile de argento suo quasi similitudinem
ydolorum factura artificum totum est
His ipsi dicunt ymolate homines
vitulos adorantes Ideo erunt
quasi nubes matutina et sicut ros
matutinus preteriens sicut puluis
turbine raptus ex area et sicut
fumus de fumario Ego autem dominus deus
tuus ex terra egipti et deum absque
me nescies Et saluator non est
preter me Ego cognoui te in deserto
in terra solitudinis iuxta pascua sua
et adimpleti sunt et saturati ele
uauerunt cor suum et obliti sunt mei
Et ero eis quasi leena sicut pardus
in via assyriorum Occurram eis quasi
vrsa raptis catulis et disrumpam
interiora iecoris eorum et consumam
ibi eos quasi leo bestia agri scindet
eos Perditio tua israel tantummodo
in me auxilium tuum Ubi est rex tu
us maxime nunc saluet te in omnibus vrbi
bus tuis Et iudices tui de quibus
dixisti Da mihi regem et principes Da
bo tibi regem in furore meo et aufe
ram in indignatione mea Colligata
est iniquitas effraym absconditum peccatum
eius Dolores parturientis venient
ei ipse filius non sapiens Nunc enim
non stabit in contritione filiorum De
manu mortis liberabo eos de morte
redimam eos Ero mors tua o mors
morsus tuus ero inferne Conso
latio abscondita est ab oculis meis
quia ipse inter fratres diuidet Addu
cet vrentem ventum dominus de deserto
ascendentem et siccabit venas eius
et desolabit fontem eius et ipse diri
piet thesaurum omnis vasis desiderabilis

Pereat samaria quoniam ad Cap XIIII
amaritudinem concitauit deum suum
In gladio pereat paruuli eorum eli
dantur et fete eius discindantur
Conuertere israel ad dominum deum tuum quoniam
corruisti in iniquitate tua Tollite
vobiscum verba et conuertimini ad dominum et
dicite ei Omnem aufer iniquitatem
et accipe bonum et reddemus vitulos
labiorum nostrorum Assur non saluabit
nos super equum non ascendemus
nec dicemus vltra dii nostri opera ma
nuum nostrarum quia eius qui in te est miser
eberis pupilli Sanabo contriciones
eorum diligam eos spontanee quia auersus
est furor meus ab eis Ero quasi
ros et israel germinabit quasi lilium et
erumpet radix eius ut libani Ibunt

radix eius Erit eius qui oliva gloria
eius et odor eius ut libani Conu
ertentur sedentes in umbra eius vivent
tritico et germinabunt quasi vinea Me
moriale eius sicut vinum libani
Effraym quid mihi ultra ydola Ego
exaudiam et dirigam eum ego ut abie
tem virentem Ex me fructus tuus
inventus est Quis sapiens et intelliget
ista Intelligens et sciet hec Quia
recte vie domini Et iusti ambulabunt
in eis prevaricatores vero corruent in eis

Incipit prologus in Johelem prophetam

Johel filius phatuel describit terram
xii tribuum eruca bruco locusta
rubigine vastante consumpta et post
eversionem prioris populi effusum spiritum sanctum
super servos dei et ancillas id est super
cxx credentium nomina et fuerunt viri
in cenaculo montis syon Cxx qui
ab uno usque ad xv et per incrementa
paulatim surgentes xv graduum
numerum efficiunt qui in psalterio misti
ce continentur Ex tribubus igitur generibus
nobiscum hec sumuntur principalia
et tres sunt argumentorum partes ex
quibus incipere solet omnis orator
aut enim dociles aut benivolos aut
attentos auditores debet efficere hic propheta
vero magnitudine cladis futuris principium
conscius qui auditurus erat voces ad primam
quidem nobilitatis rectores admiratus futurorum
malum ut considerantes futuram cladis as
peritatem vocis arripient primam In hoc
propheta ideo nec reges nec tempora sunt prenotata
quia hiis sub temporibus ac regibus quibus osee propheta
tempore prophetavit Johel iste incipiens a
domino dicit sermo prophetie hoc est quod ostium
dei et sciam domini habuit apertum
propheta

Incipit Johel propheta Capitulum primum

Verbum domini quod factum
est ad Johel filium pha
tuel Audite hoc se
nes et auribus percipi
te omnes habitatores terre
Si factum est istud in diebus vestris
aut in diebus patrum vestrorum Super
hoc filiis vestris narrate et filii vestri
filiis suis et filii eorum generationi
altere Residuum eruce comedit
locusta Et residuum locuste comedit
brucus Et residuum bruci comedit
rubigo Expergiscimini ebrii et flete
et ululate omnes qui bibitis vinum
in dulcedine quoniam periit ab ore vestro
Gens enim ascendit super terram
meam fortis et innumerabilis Dentes
eius ut dentes leonis et mola
res eius ut catuli leonis Posuit
vineam meam in desertum et ficum
meam decorticavit nudans spo
liavit eam et proiecit Albi facti sunt
rami eius Plange quasi virgo ac
cincta sacco super virum pubertatis

tur periit sacrificium et libatio de domo domini luxerunt sacerdotes ministri domini depopulata est regio luxit humus quoniam devastatum est triticum confusum est vinum et elanguit oleum. Confusi sunt agricole ululaverunt vinitores super frumento vino et oleo et ordeo quia periit messis agri. Vinea confusa est et ficus elanguit. Malogranatum et palma et malum et omnia ligna agri aruerunt quia confusum est gaudium a filiis hominum. Accingite vos et plangite sacerdotes et ululate ministri altaris. Ingredimini cubate in sacco ministri dei mei quoniam interiit de domo dei vestri sacrificium et libatio. Sanctificate ieiunium vocate cetum congregate senes omnes habitatores terre in domum dei vestri et clamate ad dominum a a a diei quia prope est dies domini et quasi vastitas a potente veniet. Numquid non coram oculis vestris alimenta perierunt de domo dei vestri leticia et exultatio. Computruerunt iumenta in stercore suo demolita sunt horrea dissipate sunt apothece quoniam confusum est triticum. Quid ingemuit animal mugierunt greges armenti quia non est pascua eis. Sed et greges pecorum disperierunt. Ad te domine clamabo quia ignis comedit speciosa deserti et flamma succendit omnia ligna regionis. Sed et bestie agri quasi area siciens ymbrem suspexerunt ad te quoniam exsiccati sunt fontes aquarum et ignis devoravit speciosa deserti.

Canite tuba in syon. C. ii. Ululate in monte sancto meo conturbentur omnes habitatores terre quia veniet dies domini quia prope est dies tenebrarum et caliginis dies nubis et turbinis quasi mane expansum super montes populus multus et fortis. Similis ei non fuit a principio et post eum non erit usque in annos generationis et generationis. Ante faciem eius ignis vorans et post eum exurens flamma quasi ortus voluptatis terra coram eo. Et post eum solitudo deserti nec est qui effugiet eum. Quasi aspectus equorum aspectus eorum et quasi equites sic current. Sicut sonitus quadrigarum super capita montium exilient. Sicut sonitus flamme ignis devorantis stipulam velud populus fortis preparatus ad prelium. A facie eius cruciabuntur populi. Omnes vultus rediget in ollam. Sicut fortes current et sicut viri bellatores ascendent murum. Viri in viis suis gradientur et non declinabunt a semitis suis. Unusquisque fratrem suum non coartabit. Singuli in calle suo ambulabunt. Sed et per fenestras cadent et non demolientur. Urbem ingredientur in muros current domos ascendent per fenestras intrabunt quasi fur. A facie eius contremuit terra moti sunt celi. Sol et luna obtenebrati sunt et stelle retraxerunt splendorem suum et dominus dedit vocem suam ante faciem exercitus sui quia multa sunt nimis castra eius quia fortia et facientia verba eius. Magnus enim dies domini et terribilis valde et quis sustinebit eum. Nunc ergo dicit dominus. Convertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio et in fletu et in planctu et scindite corda vestra et non vestimenta vestra. Et convertimini ad dominum deum vestrum quia

benignus et misericors est paciens et mul
te mie et prestabilis sup malicia
Quis scit si convertatur et ignoscat
deus et relinquat post se bndcom
Sacrificium et libamen dno deo vro
Canite tuba i syon sanctificate ieiu[m]
vocate cetu congregate pplm sancti
ficate ecclam coadunate senes congre
gate paruulos et sugentes ubera Egre
diatur sponsus de cubili suo et
sponsa de thalamo suo Inter ves
tibulu et altare plorabunt sacerdo
tes ministri dni et dicet parce dne p
ce ppo tuo et ne des hereditate tua
i obprobriu ut dnentur eis naciones
Quare dicunt in pplis Ubi e deus
eorum Zelatus e dns tra sua et pe
percit pplo suo Ecce ego mittam vob
frumentu et vinu et oleu et reple
bimini eis et no dabo vos ultra
obprobriu in gentibus Et eu qui ab aq
lone e procul faciam a vobis et ex
pellam eu i tra inuia et desertam
Et faciem eius contra mare orientale
et extremu eius ad mare nouissimu
Et ascendet fetor eius et ascendet
putredo eius quia supbe egit No
li timere tra sed exulta et letare
qm magnificauit dns ut faceret
Nolite timere aialia regionis quia
germinauerut speciosa deserti Quia
lignu attulit fructu suu ficus et
vinea dederut virtute sua Et filii
syon exultate et letamini in dno
deo vro quia dedit vobis doctore
iusticie et descendere faciet ad vos
ymbre matutinu et serotinu si
cut in principio Et implebuntur aree
frumento et redundabunt torcularia
vino et oleo Et reddam vob annos
quos comedit locusta bruchus
rubigo et eruca fortitudo mea
magna quam misi in vos et comedetis
vescentes et saturabimini Et laudabitis
nomen dni dei vri qui fecit vobiscu
mirabilia Et no confundetur pplus meus
in sempiternu Et scietis quia ego i
medio isrl ego sum Et ego dns
deus vr et no e amplius Et non
confundetur pplus meus ieternu C iij

Et erit post hec Effunda spm
meu sup omnem carnem et prophe
tabunt filii vri et filie vre Senes
vri sompnia sompniabunt et iuuenes
vri visiones videbunt Sed et sup
seruos meos et sup ancillas meas
in diebus illis effunda spm meu
et dabo prodigia in celo et i terra
sanguinem et ignem et vaporem
fumi Sol convertetur in tenebras et
luna in sanguinem antequam veniat dies
dni magnus et horribilis Et erit
Omnis qui inuocauerit nomen dni saluus
erit Quia i monte syon et i ierlm
erit saluacio sicut dixit dns et in
residuis quos dns vocauerit C iiij

Quia ecce in diebus illis et in
tpe illo cu convertero captiuitatem
Juda et ierlm Congregabo omnes
gentes Et adducam eas i vallem
Josaphat et disceptabo cu eis ibi
sup pplo meo et hereditate mea isrl
quos dispserut i nationibus et terram
mea diuiserunt et sup pplm meu
miserunt sortem et posuerunt puerum
in prostibulu et puella vendiderunt
pro vino ut biberent Verum quid vob
et mihi tyrus et sydon et ois termi[nus]
palestinorum Numquid ulcionem vos
reddetis mihi Et si ulciscimini vos co[ntra]
me cito velociter reddam vicissitu
dine vobis sup caput vrm Argen
tu em meu et auru tulistis et de
siderabilia mea et pulcherrima intu

tistis in delubra vestra ⁊ filios Juda
et filios ierusalem vendidistis filiis gre-
corum ut longe faceretis eos de fi-
nibus suis. Ecce ego suscitabo eos
de loco in quo vendidistis eos et
convertam retribucionem vestram in caput
vestrum et vendam filios vestros ⁊ fili-
as vestras in manibus filiorum iuda Et
venundabunt eos Sabeis genti lon-
ginque quia dominus locutus est. Cla-
mate hoc in gentibus sanctificate
bellum suscitate robustos. Acce-
dant omnes viri bellatores. Conci-
dite aratra vestra in gladios ⁊ li-
gones vestros in lanceas. Infirmus
dicat quia ego fortis sum. Erumpite
et venite omnes gentes de circuitu
Et congregamini ibi occumbere faciet
dominus robustos tuos. Consurgant et
ascendant gentes in vallem Josaphat
quia ibi sedebo ut iudicem omnes gen-
tes in circuitu. Mittite falces quoniam
maturavit messis. Venite ⁊ descen-
dite quia plenum est torcular exube-
rant torcularia quia multiplicata est
malicia eorum. populi populi in valle con-
cisionis quia iuxta est dies domini in val-
le concisionis. Sol ⁊ luna obtenebra-
ti sunt et stelle retraxerunt splendo-
rem suum. Et dominus de syon rugiet
et de ierusalem dabit vocem suam. Et mo-
vebuntur celi ⁊ terra. Et dominus spes
populi sui. Et fortitudo filiorum israel
Et scietis quia ego dominus deus vester
habitans in syon in monte sancto meo
Et erit ierusalem sancta. Et alieni non
transibunt per eam amplius. Et erit in
die illa stillabunt montes dulce-
dinem ⁊ colles fluent lacte ⁊ per omnes
rivos Juda ibunt aque Et fons de
domo domini egredietur ⁊ irrigabit
torrentem spinarum. Egiptus in deso-
lacionem erit. Et ydumea in desertum per-
dicionis pro eo quod inique egerunt in filios
iuda et effuderunt sanguinem inno-
centem in terra sua. Et iudea in eternum
habitabitur Et ierusalem in generacionem ⁊ genera-
cionem. Et mundabo sanguinem eorum
quem non mundaveram ⁊ dominus commora-
bitur in Syon.

Prologus in Amos

Ozias rex cum domini legem solli-
cite emularetur ⁊ dominus in
omnibus religiosus appareret postquam
contra preceptum legis moysi ar-
repto thuribulo ut historia libri
secundi paralipomenon ostendit sacerdotale
officium presumere conatus est. Ob eam
rem terremotum in templo dei exortum
constat. Cuius etiam zacharias propheta
meminit. Ante hunc itaque terremo-
tum amos propheta temporibus predicti regis
et temporibus Jeroboam filii Joas regis
israel in eas gentes que leccione cop-
hense sunt eas causas quas incora-
affuturas denunciat. Et quia idem
propheta in sequentibus ait. In tribus
impietatibus et super quarto non con-
vertam eum. Tercio peccatorum indulge-
nciam deum dare posse significabat
Quarto capitulum dicentibus non
~~penitentibus~~ penitenciam non indulgenciam
daturum denunciat. Alia per ignis
similitudinem que predictis gentibus
immittendum predixit generale quasi ir-
revocabile dei iram ad subver-
sionem earundem civitatum que pre-
cesserunt voluit demonstrare

Incipit Amos propheta Capitulum primum

Verba amos qui fuit
in pastoralibus thc
cue qui vidit super
israhel in diebus ozie
regis Juda et in diebus
Jeroboam filij Joas regis israhel ante
duos annos terremotus Et dixit
dns de syon rugiet et de ierlm dabit
vocem suam Et lugebunt speciosa
pastorum et exsiccabitur vertex
carmeli Hec dicit dns Super tribus
sceleribus damasci et super quartu
non convertam eum eo q triturauerint
in plaustris ferreis galaad Et
mittam ignem in domum azahel et de
uorabit domos benadab et conteram
vectem damasci et disperdam habitato
rem de campo idoli et tenentem sceptrum de domo voluptatis et lugubre
Et transferent populus syrie in cyrenen
dicit dns Hec dicit dns Super tribus
gazeis gazе et super quartu non
vertam eum eo q transtulerint captiuitatem integrum ut concluderent eam in idumea
Et mittam ignem in muru gazе et de
uorabit edes eius Et disperdam habitatorem de azoto et tenentem sceptrum
de ascalone Et convertam manum
meam super accaron et peribunt reliquie
philistinorum dicit dns deus Hec dicit
dns deus Super tribus sceleribus
tyri et super iiij non convertam eum
eo q conclauserint captiuitatem integram
in idumea et non sint recordati fe
deris fratris Et emittam ignem in
muru tyri et devorabit edes eius
Hec dicit dns deus Super tribus sceleribus edom et super quartu non convertam eum eo q persecutus sit in gladio
frem suu et violauit misericordiam eius
et tenuerit furorem suum usq in finem
indignationis sue sempiternum usq in finem
ignem in theman et devorabit
edes bosre Hec dicit dns Super tribus
sceleribus filioru ammon et super quartu
non convertam eum eo q dissecuerint pregnantes galaad ad dilatandum terminum
suum Et succendam ignem in muro
rabbath et devorabit edes eius in
ululatu in die belli et in turbine
in die commotionis Et ibit melchom
in captiuitate ipse et principes eius
simul dicit dominus

Cap. ij

Hec dicit dns deus Super tribus
sceleribus moab et super quartu
non convertam eum eo q incenderit ossa
regis idumee usq ad cinerem Et
mittam ignem in moab et devorabit edes
carioth et morietur in sonitu moab
in clangore tube et disperdam iudicem de medio eius et omnes principes eius interficiam cum eo dicit dns
Hec dicit dns deus Super tribus
sceleribus iude et super quartu non
convertam eum eo q abiecerint legem
dni et mandata eius non custodierunt
deceperunt eos idola sua post
que abierunt patres eorum Et mittam
ignem in iuda et devorabit edes hierlm
Hec dicit dns Super tribus sceleribus
israhel et super quartu non convertam eum
eo q vendiderit pro argento iustum
et pauperem pro calciamentis qui
conterunt super pulverem terre capita
pauperum et via mansuetorum declinabunt
et filius ac pater eius ierunt ad puellam ut violarent nomen sanctum meum
et super vestimentis pignoratis accubuerunt iuxta omne altare et vinum
damnatorum bibebant in domo dei sui

Ego autem exterminavi amorreum a fa-
cie eorum cuius altitudo cedrorum alti-
tudo eius et fortis ipse quasi quercus
et contrivi fructum eius desuper et
radices eius subter Ego sum qui
ascendere vos feci de terra egypti
et eduxi vos in deserto xl annis
ut possideretis terram amorrei Et
suscitavi de filiis vestris prophetas
et de iuvenibus vestris nazareos
Nunquid non est ita filii israel dicit
dominus Et propinabitis nazareis vi-
num et prophetis mandabitis dicen-
tes Ne prophetetis Ecce ego stri-
debo super vos sicut stridet plau-
strum onustum feno Et peribit fuga
a veloce et fortis non obtinebit
virtutem suam et robustus non salva-
bit animam suam et tenens arcum non
stabit et velox pedibus suis non
salvabitur et ascensor equi non
salvabit animam suam et robustus cor-
de inter fortes nudus effugiet
in die illa dicit dominus Cap iij

Audite verbum quod locutus est
dominus super vos filii israel super
omni cognatione quam eduxit de
terra egypti dicens Tantummodo vos
cognovi ex omnibus cognationibus terre
Idcirco visitabo super vos omnes
iniquitates vestras Nunquid ambu-
labunt duo pariter nisi convenerit eis
Nunquid rugiet leo in saltu nisi
habuerit predam Nunquid dabit ca-
tulus leonis vocem de cubili suo
nisi aliquid apprehenderit Nunquid
cadet avis in laqueum terre absque au-
cupe Nunquid auferetur laqueus
de terra antequam quippiam ceperit Si cla-
get tuba in civitate et populus non
expavescet Si erit malum in civi-
tate quod dominus non fecerit quia non faciet

dominus deus verbum nisi revelaverit secre-
tum suum ad servos suos prophetas Leo
rugiet quis non timebit Dominus deus
locutus est quis non prophetabit Au-
ditum facite in edibus azoti et in edi-
bus terre egypti et dicite Congregamini
super montes samarie et videte insa-
nias multas in medio eius et calum-
pnias patientes in penetrabilibus eius
Et nescierunt facere rectum dicit dominus
Thesaurizantes iniquitatem et rapinas
in edibus suis Propterea hec dicit dominus
deus Tribulabitur et circuietur
terra et detrahetur ex te fortitudo
tua et diripientur edes tue Hec
dicit dominus Quomodo si eruat pastor
de ore leonis duo crura aut ex-
tremum auricule sic eruentur filii
israel qui habitant in samaria in plaga
lectuli et in grabato damasci
Audite et contestamini in domo iacob
dicit dominus deus exercituum quia in
die cum visitare cepero prevaricationes
israel super eum visitabo et super altaria
bethel et amputabuntur super
cornua altaris et cadent in terram
Et percutiam domum hiemalem cum do-
mo estiva et peribunt domus ebur-
nee et dissipabuntur edes multe dicit dominus

Audite verbum hoc vacce Cap iiij
pingues que estis in monte sa-
marie que calumpniam facitis ege-
nis et confringitis pauperes qui
dicitis dominis vestris Afferte et bibe-
mus Iuravit dominus deus in sancto suo quia
ecce dies venient super vos et leva-
bunt vos in contis et reliquias vestras
in ollis ferventibus et per aperturas
exibitis altera contra alteram et proi-
ciemini in armon dicit dominus Veni-
te ad bethel et impie agite ad

galgalam et multiplicabit pecuniam et offerte mane victimas vras et sacrificate de fermento laudem et vocate voluntarie oblationes annuciate hoc coram filiis israhel dixit dns deus vnus et ego dedi vobis stupore dentium cunctis urbibus vris et indigentia panis in cunctis locis vris et non estis reversi ad me dixit dns ego prohibui a vobis imbrem cum adhuc tres menses supessent usque ad messem et plui super unam civitatem vnam et super civitatem alteram non pluit pars una completa est et super quam non pluit aruit et venerunt due et tres civitates ad civitatem unam ut biberent aquam et non saciate et non redistis ad me dixit dns percussi vos in vento vredie et in aurugine multitudine ortorum vestrorum et vmearum vestrarum olivetorum vestrorum et ficetorum vestrorum comedit eruca et non redistis ad me dixit dns misi in vos mortem in via egipti occidi in gladio iuuenes vros usque ad captivitatem equorum vestrorum et ascendere feci putredinem castrorum in naribus vestris et non redistis ad me dixit dns subuerti vos sicut subvertit dns sodomam et gomorram et facti estis quasi torris raptus de incendio et non redistis ad me dixit dns quapropter hec faciam tibi israhel postquam autem hec fecero tibi prepare in occursum dei tui israhel qui ecce ego formans montes et creans ventum et annuncians homini eloquium suum faciens matutinam nebulam et gradiens super excelsa terre dns deus exercituum nomen eius

Cap. v.

Audite verbum istud quod ego levo super vos planctu domus israhel cecidit non adiciet ut resurgat virgo israhel proiecta est in terra sua non est qui suscitet eam hec dicit dns deus urbs de qua egrediebatur mille relinquentur in ea centum et de qua egrediebantur centum relinquentur in ea decem domui israhel quia hec dicit dns deus domui israhel querite me et vivetis et nolite querere bethel et in galgala nolite introire et in bersabee non transibitis quia galgala captiva ducetur et bethel erit in nichilum querite dominum et vivite ne forte erumpat ut ignis domus ioseph et devorabit et non erit qui extinguat bethel qui conturbatis in absinthium iudicium et iustitiam in terra relinquitis facientes arcturum et orionem et convertit in mane tenebras et diem in noctem mutabit qui advocat aquas maris et effundit eas super faciem terre dns nomen eius qui subridet vastitati super robustum et depredatio super potentem adfert odio habuerunt in porta corripientem et loquentem perfecte abhominati sunt propterea quod conculcabatis pauperem et pondus electum tollebatis ab eo domos quadro lapide edificabitis et non habitabitis in eis vineas amenissimas plantabitis et non bibetis vinum earum quia cognovi multas scelera vestra et fortia peccata vestra hostes iusti accipientes munera et pauperes in porta deprimentes

Ideo prudens in tempore illo tacebit quia
tempus malum est. Querite bonum et
non malum ut vivatis et erit
vobiscum deus exercituum sicut dixistis. Odi-
te malum et diligite bonum et con-
stituite in porta iudicium si forte
misereatur dominus deus exercituum reli-
quiis ioseph. Propterea hec dicit dominus
deus exercituum dominator. In omnibus
plateis planctus et in cunctis que
foris sunt dicetur ve ve. Et voca-
bunt agricolam ad luctum et ad planc-
tum eos qui sciunt plangere. Et in
omnibus vineis erit planctus quia per-
transibo in medio tui dicit dominus. Ve
desiderantibus diem domini. Ad quid
eam vobis? Dies domini ista tenebre
et non lux. Quomodo si fugiat vir
a facie leonis et occurrat ei ursus
et ingrediatur domum et innitatur
manu sua super parietem et mordeat
eum coluber. Numquid non tenebre
dies domini et non lux et caligo et
non splendor in ea. Odi et proieci fes-
tivitates vestras et non capiam odo-
rem cetuum vestrorum. Quod si attuleri-
tis mihi holocaustomata et munera
vestra non suscipiam et vota pinguium
vestrorum non respiciam. Aufer a me
tumultum carminum tuorum et cantica
lire tue non audiam. Et revelabi-
tur quasi aqua iudicium et iusticia quasi
torrens fortis. Numquid hostias
aut sacrificium obtulistis mihi in
deserto xl annis domus israel et por-
tastis tabernaculum moloch
ydolo vestro. Et ymaginem ydolorum
vestrorum et sidus dei vestri que fecis-
tis vobis. Et migrare vos faciam
trans damascum dicit dominus deus exer-
cituum nomen eius. Capitulum vi

Ve vobis qui opulenti estis in Sy-
on et confiditis in monte
Samarie optimates capita populo-
rum ingredientes pompatice domum israel.
Transite in calayme et videte et
ite inde in emath magna et
descendite in geth palestinorum
et ad optima queque regna horum si
latior terminus eorum termino vestro est.
Qui separati estis in diem malum et
appropinquatis solio iniquitatis. Qui
dormitis in lectis eburneis et
lascivitis in stratis vestris. Qui co-
meditis agnum de grege et vitulos
de medio armenti. Qui canitis ad
vocem psalterii sicut david puta-
verunt se habere vasa cantici. Bibentes
in fialis vinum et optimo unguento
delibuti et nichil paciebantur
super contritione ioseph. Quapropter
nunc migrabunt in capite transmigran-
tium et auferetur factio lascivien-
tium. Iuravit dominus deus in anima sua
dicit dominus deus exercituum. Detestor
ego superbiam iacob et domos eius odi
et tradam civitatem cum habitatoribus
suis. Quod si reliqui fuerint decem
viri in domo una et ipsi morien-
tur et tollet eum propinquus suus et
comburet eum ut efferat ossa de do-
mo et dicet ei qui in penetrali-
bus domus est. Numquid adhuc est
apud te? Et respondebit: Finis est.
Et dicet ei: Tace et non recorde-
ris nominis domini. Quia ecce dominus man-
davit et percutiet domum maiorem
ruinis et domum minorem scissio-
nibus. Numquid currere queunt in petris
equi aut arari potest in bubalis?
Quoniam convertistis in amaritudinem iu-
dicium et fructum iusticie in absin-
thium. Qui letamini in nichilo. Qui

Dixerunt Numquid non in fortitudine
nostra assumpsimus nobis cornua Ecce enim
ego suscitabo super vos domus
israel dicit dominus deus exercituum gen
tem et conteret vos ab introitu e
math usque ad torrentem deserti. Capitulum vii

Hec ostendit mihi dominus deus Et
ecce fictor locuste in principio
germinantium serotini ymbris
Et ecce serotinus post tonsorem
gregis Et factum est cum consummasset
comedere herbam terre Et dixi Domine
deus propicius esto obsecro Quis
suscitabit iacob quia parvulus est
Misertus est dominus super hoc Non erit
dicit dominus deus Hec ostendit mihi
dominus deus Et ecce vocabat iudicium
ad ignem dominus deus et devoravit abis
sum multam et comedit simul partem
Et dixi Domine deus quiesce obse
cro Quis suscitabit Jacob quia
parvulus est Misertus est dominus super hoc
Sed et istud non erit dixit dominus deus
Hec ostendit mihi dominus deus Et ecce
dominus stans super murum litum
et in manu eius trulla cementarii
Et dixit dominus ad me Quid tu vi
des amos Et dixi Trullam cementa
rii Et dixit dominus ad me Ecce ego
ponam trullam in medio populi mei israel
Non adiciam ultra superinducere eum et
demolientur excelsa ydoli et sanctificationes
israel desolabuntur Et consurgam
super domum Jeroboam in gladio Et
misit amasias sacerdos bethel
ad Jeroboam regem israel dicens Re
bellavit contra te amos in medio do
mus israel et non poterit sustinere terra uni
versos sermones eius Hec enim dicit
amos In gladio morietur Jeroboam
et israel captivus migrabit de terra
sua Et dixit amasias ad amos
Qui vides gradere fuge in terram
iuda et comede ibi panem et ibi pro
phetabis et in bethel non adicies
ultra ut prophetes quia sanctificatio regis
est et domus regni eius est Et respondit
amos Et dixit ad amasiam Non
sum propheta et non sum filius prophete
Sed armentarius ego sum velli
cans sycomoros Et tulit me
dominus cum sequerer gregem Et dixit
ad me dominus Vade et propheta ad
populum meum israel Et nunc audi verbum
domini Tu dicis Non prophetabis super
israel et non stillabis super domum
ydoli Propter hoc hec dicit dominus
Uxor tua in civitate fornicabitur
et filii tui et filie tue in gladio
cadent et humus tua funiculo
metietur et tu in terra polluta
morieris et israel captivus migrabit de terra sua

Hec ostendit mihi dominus Capitulum viii
deus Et ecce uncinus pomorum
Et dixit dominus ad me Quid tu vi
des amos Et dixi Uncinum po
morum Et dixit dominus ad me Venit
finis super populum meum israel Non adi
ciam ultra ut pertranseam eum Et
stridebunt cardines templi in die
illa dicit dominus deus Et multi mo
rientur et in omni loco proicietur silen
tium Audite hec qui conteritis pau
perem et deficere facitis egenos terre
dicentes Quando transibit messis
et venundabimus merces et sabbatum
et aperiemus frumentum ut imminu
amus mensuram et augeamus siclum
et supponamus stateras dolosas
ut possideamus in argento pauperes
et egenos pro calciamentis et quis
quilias frumenti vendamus Iuravit

dns in superbia iacob si oblitus fuero usque ad finem omnia opera eorum. Numquid super isto non commovebitur terra et lugebit omnis habitator eius. Et ascendet quasi fluvius universus et eicietur et defluet quasi rivus egipti. Et erit in die illa dicit dns occidet sol meridie et tenebrescere faciam terram in die luminis. Et convertam festivitates vestras in luctum et omnia cantica vestra in planctum et inducam super omne dorsum vestrum saccum. Et super omne caput vestrum calvitium. Et ponam eam quasi luctum unigeniti et novissima eius quasi diem amarum. Ecce dies veniunt dicit dns. Et mittam famem in terram. Non famem panis neque sitim aque sed audiendi verbum dei. Et commovebuntur a mari usque ad mare et ab aquilone usque ad orientem circuibunt querentes verbum dni et non invenient. In die illa deficient virgines pulchre et adolescentes in siti qui iurant in delicto samarie et dicunt vivit dns deus tuus dan et vivit via bersabee et cadent et non resurgent ultra.

Cap ix

Vidi dnm stantem super altare et dixit percute cardinem et commoveantur superliminaria. Avaritia enim in capite omnium et novissimum eorum in gladio interficiam. Non erit fuga eis. Fugiet et non salvabitur ex eis qui fugerit. Si descenderint usque ad infernum inde manus mea educet eos et si ascenderint usque ad celum inde detraham eos et si absconditi fuerint in vertice carmeli inde scrutans auferam eos et si celaverint se ab oculis meis in profundo maris ibi mandabo serpenti et mordebit eos. Et si abierint in captivitatem coram inimicis suis ibi mandabo gladio et occidet eos. Et ponam oculos meos super eos in malum et non in bonum. Et dns deus exercituum qui tangit terram et tabescet et lugebunt omnes habitantes in ea. Et ascendet sicut rivus omnis et defluet sicut fluvius egipti. Qui edificat in celo ascensionem suam et fasciculum suum super terram fundavit. Qui vocat aquas maris et effundit eas super faciem terre dns nomen eius. Numquid non ut filii ethiopum vos estis mihi filii israel ait dns deus. Numquid non israel ascendere feci de terra egipti et palestinos de capadocia et syros de cyrenen. Ecce oculi dni dei super regnum peccans et conteram illud a facie terre. Verumtamen non conterens conteram domum iacob dicit dns. Ecce enim mandabo ego et concutiam in omnibus gentibus domum israel sicut concutitur triticum in cribro et non cadet lapillus super terram. In gladio morientur omnes peccatores populi mei qui dicunt non appropinquabit et non veniet super nos malum. In die illa suscitabo tabernaculum david quod cecidit et reedificabo aperturas murorum eius et ea que corruerant instaurabo. Et reedificabo illud sicut in diebus antiquis ut possideant reliquias ydumee et omnes nationes eo quod invocatum sit nomen meum super eos dicit dns faciens hec. Ecce dies veniunt dicit dns et comprehendet arator messorem et calcator uve mittentem semen. Et stillabunt montes dulcedinem et omnes colles culti erunt. Et convertam captivitatem populi mei israel et edificabunt civitates desertas et habitabunt in eis et plantabunt vineas et bibent vinum earum et facient ortos et comedent fructus eorum. Et plantabo eos super humum suam et non

[illegible] sua qui
[illegible]

Incipit prologus in Abdiam prophetam

Abdias qui interpretatur servus domini
prophetat contra Edom et sang-
uineum terrenumque fratris quoque
Iacob semper emulum hasta percutit

Abdias propheta Cap. 1.

Visio Abdie. Hec dicit dominus
deus ad Edom. Audi-
tum audivimus a domino et lega-
tum ad gentes misit. Sur-
gite et consurgamus adversum eu-
m in prelium. Ecce parvulum te dedi in gen-
tibus contemptibilis tu es valde.
Superbia cordis tui extulit te habi-
tantem in scissuris petrarum exal-
tantem solium suum. Qui dicis in cor-
de tuo quis detrahet me in terram.
Si exaltatus fueris ut aquila et
si inter sidera posueris nidum tuum
inde detraham te dicit dominus. Si fu-
res introissent ad te si latrones
per noctem quomodo conticuisses. Non-
ne furati essent sufficientia sibi.
Si vindemiatores introissent
ad te numquid saltem racemos
reliquissent tibi. Quomodo scrutati
sunt Esau investigaverunt abscon-
dita eius. Usque ad terminum emise-
runt te omnes viri federis tui illu-
serunt tibi invaluerunt adversum
te viri pacis tue. Qui comedent
tecum ponent insidias subter te.
Non est prudentia in eo. Numquid
non in die illa dicit dominus perdam
sapientes de Idumea et pruden-
tiam de monte Esau. Et timebunt
fortes tui a meridie ut intere-
at vir de monte Esau propter inter-
fectionem propter iniquitatem in fratrem
tuum Iacob operiet te confusio et
peribis in eternum. In die cum stares
adversus eum quando capiebant alieni
exercitum eius et extranei ingredie-
bantur portas eius et super Ierusalem
mittebant sortem tu quoque eras quasi
unus ex eis. Et non despicies in
die fratris tui in die peregrinationis
eius et non letaberis super filios
Iuda in die perditionis eorum. Et non
magnificabis os tuum in die angus-
tie neque ingredieris portam populi
mei in die ruine eorum neque despi-
cies et tu in malis eius in die vasti-
tatis illius et non emitteris adversus
exercitum eius neque stabis in exiti-
bus viarum ut interficias eos qui
fugerint et non concludes reliquos
eius in die tribulationis. Quoniam iuxta
est dies domini super omnes gentes. Sicut
fecisti fiet tibi retributionem tuam con-
vertet in caput tuum. Quomodo enim bibisti
super montem sanctum meum sic bibent omnes
gentes iugiter. Et bibent et absorbe-
bunt et erunt quasi non sint. Et in monte
Syon erit salvatio et erit sanctus. Et
possidebit domus Iacob eos qui
se possederant. Et erit domus Iacob ig-
nis et domus Ioseph flamma et domus
Esau stipula. Et succendetur in eis
et devorabit eos et non erit reliquie
domus Esau quia dominus locutus est. Et hereditabunt
hii qui ad austrum sunt montem Esau et qui in cam-
pestribus Philistiim et possidebunt regionem
Effraym et Samarie et Beniamin possidebit
Galaad et transmigratio exercitus huius filiorum Israel
omnia loca Chananeorum usque ad Sareptam
et transmigratio Ierusalem que in Bosforo est possidebit
civitates austri et ascendent salvatores in monte
Syon iudicare montem Esau et erit domino regnum.

Incipit prologus in Jonam prophetam

Jonas interpretatur [illegible] columba naufra-
gio suo passionem domini [illegible]
mundum ad penitentiam [illegible]
noie ninive salutem gentibus [illegible]

Jonas Cap. 1

Et factum
est verbum domini ad Jonam filium
Amathi dicens Surge et
vade in Niniven civitatem gran-
dem et predica in ea quia ascendit
clamor malicie eius coram me
Et surrexit Jonas ut fugeret in
tharsis a facie domini Et descendit
in Joppen Et invenit navem euntem
in tharsis et dedit naulum eius
et descendit in eam ut iret cum eis
in tharsis a facie domini Dominus autem
misit ventum magnum in mare et
facta est tempestas magna in mari
et navis periclitabatur Et naute
conteriti timuerunt Et clamave-
runt viri ad deum suum Et miserunt
vasa que erant in navi in mare ut
alleviaretur ab illis Et Jonas
descendit ad interiora navis et
dormiebat sopore gravi Et acces-
sit ad eum gubernator et dixit ei
Quid tu sopore deprimeris Surge
et invoca deum tuum si forte recogi-
tet deus de nobis et non pereamus
Et dixit vir ad collegam suum
Venite et mittamus sortes et sciamus
quare hoc malum sit nobis Et mi-
serunt sortes Et cecidit sors super
Jonam Et dixerunt ad eum Indica
nobis cuius causa malum istud sit
nobis Quod est opus tuum et que
terra tua et quo vadis vel ex quo
populo es tu Et dixit ad eos Hebreus
ego sum Et dominum deum celi ego ti-
meo qui fecit mare et aridam Et timu-
erunt viri timore magno Et dixe-
runt ad eum Quid hoc fecisti Cognove-

runt enim viri [illegible]
quod indicaverat eis Et dixerunt
ad eum Quid faciemus tibi et cessabit
mare a nobis quia mare ibat et intumescebat
super eos Et dixit ad eos Tollite me
et mittite me in mare et cessabit mare
a vobis Scio enim ego quod propter me
hec tempestas grandis venit
super vos Et remigabant viri ut
reverterentur ad aridam et non va-
lebant quia mare ibat et intumescebat super
eos Et clamaverunt ad dominum et dixe-
runt Quesumus domine ne pereamus in
anima viri istius et ne des super nos
sanguinem innocentem quia tu domine sicut
voluisti fecisti Et tulerunt Jonam
et miserunt in mare et stetit mare
a fervore suo Et timuerunt viri ti-
more magno dominum et ymolaverunt
hostias domino et voverunt vota

Cap. 2

Et preparavit dominus piscem grandem
ut deglutiret Jonam Et erat
Jonas in ventre piscis tribus die-
bus et tribus noctibus Et oravit
Jonas ad dominum deum suum de ventre
piscis et dixit Clamavi de tri-
bulacione mea ad dominum et exaudivit
me de ventre inferi clamavi et
exaudisti vocem meam et proiecisti
me in profundum in corde maris et
flumen circumdedit me omnes gur-
gites tui et fluctus tui super me
transierunt et ego dixi Abiectus
sum a conspectu oculorum tuorum Veru-
tamen rursus videbo templum sanctum
tuum Circumdederunt me aque usque
ad animam meam Abissus vallavit
me et pelagus operuit caput
meum Ad extrema montium descen-
di terre vectes concluserunt me in eter-
num Et sublevabis de corruptione
vitam meam domine deus meus Cum angusti-

cum angustiaretur in me anima mea domini recor-
datus sum ut veniat ad te oratio mea
ad templum sanctum tuum. Qui custodiunt
vanitates frustra misericordiam suam de-
relinquunt. Ego autem in voce laudis
ymolabo tibi quecumque vovi red-
dam pro salute domino. Et dixit dominus pisci
evomere illum. Et evomuit ionam in aridam.

Et factum est verbum domini ad Jonam **Cap. III**
secundo dicens: Surge et vade in
Niniven civitatem magnam et predica
in ea predicationem quam ego loquor ad te.
Et surrexit Jonas et abiit in Nini-
ven civitatem iuxta verbum domini. Et Nini-
ve erat civitas magna itinere dierum
trium. Et cepit Jonas introire civi-
tatem itinere diei unius. Et clamavit
et dixit: Adhuc quadraginta dies et Ninive
subvertetur. Et crediderunt viri Nini-
vite in domino deo et predicaverunt ie-
iunium et vestiti sunt saccis a ma-
iore usque ad minorem. Et pervenit verbum
ad regem Ninive. Et surrexit de solio
suo et abiecit vestimentum suum a
se et indutus est sacco et sedit in
cinere. Et clamavit et dixit: In Ni-
nive ex ore regis et principum eius
dicens: Homines et iumenta et boves
et pecora non gustent quidquam nec
pascantur et aquam non bibant. Et
operiantur saccis homines et iumenta
et clament ad dominum in fortitudine.
Et convertatur vir a via sua mala
et ab iniquitate que est in manibus eorum.
Quis scit si convertatur et ignoscat
deus et revertatur a furore ire sue
et non peribimus. Et vidit deus opera
eorum quia conversi sunt de via sua ma-
la. Et misertus est deus super mali-
tia quam locutus fuerat ut faceret eis
et non fecit.

Et afflictus est **Cap. IIII**
Jonas afflictione magna et
iratus est. Et oravit ad dominum et dixit:
Obsecro domine numquid non est hoc verbum
meum cum adhuc essem in terra mea?
Propter hoc preoccupavi ut fugerem in
Tharsis. Scio enim quod tu deus
clemens et misericors es, patiens
et multe miserationis et ignoscens
super malitia. Et nunc domine tolle
queso animam meam a me quia melior
est michi mors quam vita. Et dixit
dominus: Putas ne bene irasceris tu?
Et egressus est Jonas de civitate
Et sedit contra orientem civitatis
et fecit sibimet ibi umbraculum
et sedebat subter illud in umbra
donec videret quid accideret civitati.
Et preparavit dominus deus ederam et
ascendit super caput Jone ut esset
umbra super caput eius et protegeret
eum. Et letatus est Jonas super ede-
ra leticia magna. Et paravit deus
vermem in ascensu diluculi in cras-
tinum et percussit ederam et exaruit.
Et cum ortus fuisset sol precepit
dominus vento calido et urenti et percus-
sit sol super caput Jone et estuabat
et petivit anime sue ut moreretur et
dixit: Melius est michi mori quam vivere.
Et dixit dominus ad Jonam: Putas
ne bene irasceris tu super ederam? Et
dixit: Bene irascor ego usque ad
mortem. Et dixit dominus: Tu doles
super ederam in qua non laborasti
neque fecisti ut cresceret, que sub una
nocte nata est et sub una noc-
te periit. Et ego non parcam
Ninive civitati magne in qua
sunt plus quam centum viginti milia
hominum qui nesciunt quid sit inter
dexteram et sinistram suam et
iumenta multa nimis.

Incipit plagus in Micheam

Micheas de morasthim coheres Christi vastitatem annunciat filie latronis et obsidionem contra eam qua maxillam percusserat iudicis israel. Et spiritu sancto repletus prophetavit temporibus Ioathan, Achaz et Ezechie regum Iuda ut historia libri quarti regum et secundi paralipomenon indicat. Et propter ydolatriam Achab regis israel et samarie captivitatem et interitum affuturum denunciat.

C. I.

Verbum domini Micheas

quod factum est ad Micheam Morasthitem In diebus Ioathan, Achaz et Ezechie regum Iuda. Quod vidit super Samariam et ierusalem. Audite populi omnes et attendat terra et plenitudo eius et sit dominus deus vobis in testem dominus de templo sancto suo. Quia ecce dominus egredietur de loco sancto suo et descendet et calcabit super excelsa terre et consumentur montes subtus eum. Et valles scindentur sicut cera a facie ignis. Sicut aque que decurrunt in preceps In scelere iacob omne istud et in peccatis domus israel. Quod scelus iacob nonne samaria et que excelsa iuda nonne ierusalem Et ponam samariam quasi acervum lapidum in agro cum plantatur vinea et detraham in vallem lapides eius et fundamenta eius revelabo et omnia sculptilia eius concidentur et omnes mercedes eius comburentur igni et omnia ydola eius ponam in perditionem quia de mercedibus meretricis congregata sunt Et usque ad mercedem meretricis revertentur. Super hoc plangam et ululabo. Vadam spoliatus et nudus faciam planctum velud draconum et luctum quasi strutionum quia desperata est plaga eius quia venit usque ad Iudam. Tetigit portam populi mei usque ad ierusalem. In geth nolite annunciare lacrimis ne ploretis. In domo pulueris puluere vos conspergite. Et transite vobis habitatio pulchra confusa ignominia non est egressa que habitat in exitu planctum domus vicina accipiet ex vobis que stetit sibimet. Quia infirmata est in bonum que habitat in amaritudinibus. Quia descendit malum a domino in portam ierusalem tumultus quadrige stuporis habitantibus lachis principium peccati est filie syon quia in te inventa sunt scelera israel. Propterea dabit emissarios super hereditatem geth. Domos mendacii in deceptionem regibus israel. Adhuc heredem adducam tibi que habitas in maresa usque ad odollam veniet gloria israel. Decaluare et tondere super filios deliciarum tuarum. Dilata calvitium tuum sicut aquila quoniam captivi ducti sunt ex te.

Ca. II.

Ve qui cogitatis inutile et operamini malum in cubilibus vestris In luce matutina faciunt illud quoniam contra deum est manus eorum et concupierunt agros et violenter tulerunt Et domos rapuerunt et calumpniabantur virum et domum eius virum et hereditatem eius Ideo hec dicit dominus deus Ecce ego cogito super familiam istam malum unde non auferetis colla vestra et non ambulabitis superbi quoniam tempus pessimum est In die illa sumetur super vos

parabola Et cantabit canticum cum sua
uitate dicentium Depopulatione va
stati sumus pars populi mei commu
tata est Quomodo recedet a me cum reuer
tatur qui regiones nostras di
uidat Propter hoc non erit tibi mittens
funiculum sortis in cetu domini o israel
Ne loquamini loquentes non stillabit
super istos non comprehendet confusio
dicit domus iacob Numquid abreui
atus est spiritus domini aut tales sunt co
gitationes eius Nonne verba mea
bona sunt cum eo qui recte graditur
et econtrario populus meus in aduersa
rium consurrexit Desuper tunicam
pallium sustulistis et eos qui sim
pliciter transiebant conuertistis in
bellum Mulieres populi mei eiecistis
de domo deliciarum suarum a paruulis
earum tulistis laudem meam in perpetuum
Surgite et ite quia non habetis
hic requiem Propter inmunditiam eius cor
rumpetur putredine pessima Utinam
non essem vir habens spiritum et me
dacium pocius loquerer Stillabo
tibi in vinum et in ebrietatem et erit
super quem stillabit populus iste Con
gregatione congregabo iacob to
tum te in unum conducam reliquias
israel pariter ponam illum quasi gregem
in ouili quasi pecus in medio caula
rum tumultuabuntur a multitudine hominum
Ascendet enim iter pandens ante eos
diuident et transibunt portam et egre
dientur per eam Et transibit rex eorum coram eo
rum et dominus in capite eorum

C iij

Et dixi Audite principes Ia
cob et duces domus israel Numquid
non vestrum est scire iudicium qui odio
habetis bonum et diligitis malum
qui violenter tollitis pelles eorum
desuper eis et carnem eorum desuper ossibus
eorum qui comederunt carnem populi mei
et pellem eorum desuper excoriauerunt
et ossa eorum confregerunt et conci
derunt sicut in lebete et quasi carnem in
medio olle Tunc clamabunt ad dominum
et non exaudiet eos Et abscondet
faciem suam ab eis in tempore illo sicut
nequiter egerunt in adinuentionibus
suis Hec dicit dominus Super prophetas
qui seducunt populum meum qui mor
dent dentibus suis et predicant pacem
Et si quis non dederit in ore eorum quippiam
sanctificant super eum prelium Propterea nox
vobis pro visione erit et tenebre
pro diuinatione Et occumbet sol super
prophetas et obtenebrabitur super eos
dies Et confundentur qui vident
visiones Et confundentur diuini et
operient vultus suos omnes quia non
est responsum dei Verumptamen ego reple
tus sum fortitudine spiritus domini iudicio
et virtute ut annunciem iacob sce
lus suum et israel peccatum suum Audite
hoc principes domus iacob et iudi
ces domus israel qui abhominamini
iudicium et omnia recta peruertitis Qui
edificatis syon in sanguinibus et ierusalem
in iniquitate Principes eius in mu
neribus iudicabant et sacerdotes
eius in mercede docebant et prophete
eius in pecunia diuinabant et super
dominum requiescebant dicentes Numquid
non dominus in medio nostrum Non
veniet super nos mala Propter hoc
Causa ergo vestri syon quasi ager
arabitur et ierusalem quasi aceruus la
pidum erit et mons templi in excelsa siluarum

Cap iiij

Et erit in nouissimo
dierum mons domus domini preparatus
in vertice montium et sublimis super

colles Et fluent ad eum ppli et
ppetrabunt gentes multe Et dicent
Venite ascendamus ad [illegible]
et ad domu dei iacob Et docebit
nos vias suas et ibimus i semitis
eius Quia de syon exibit lex
et vbm dni de ierlm Et iudicabit
int ppls multos et corripiet
gentes fortes usq i longinquu
Et concidet gladios suos i vo
meres et hastas suas in ligones
Non sumet gens adusus gente
gladiu et no discent vlt belli
gerare Et sedebit vir subtus
vinea sua et subtus ficu suam
et no erit q deterreat qz os dni
exercituu locutu e Quia omes
ppli ambulabut unusquisq i
noie dei sui Nos aut ambula
bimus i noie dei nri i eternu et
vltra In die illa dicit dns Co
gregabo claudicate et eam qua
eiecera colligam et qua afflixe
ra Et ponam claudicate i reli
quias et eam q laborauat i gete
robusta Et regnabit dns sup
eos in monte syon ex hoc nuc
et usq in sclm Et tu turris greg
nebulosa filie syon usq ad te
veniet ptas pma regnu filie ierlm
Nunc quare merore co̅sumeris
Numquid rex no e tibi aut co̅
siliarius tuus periit Quia copre
hendit te dolor sicut pturiete
Dole et satage filia syon qsi ptu
riens quia egredieris de ciui
tate et habitabis in regione et venies
usq ad babilone Ibi liberabis
Ibi redimet te dns de manu ini
micorum tuorum Et nunc cogrega
te sunt sup te gentes multe que

dicunt lapidet et aspiciet in syon
oculus nr Ipsi aut no cognoue
runt cogitacões dni et no intellexerunt
co̅siliu eius qz cogregauit eos qsi
fenu aree Surge et tritura filia
syon qz cornu tuu pona ferreu
et vngulas tuas pona ereas
Et comminues ppls multos et int
ficies dno rapinas eorum et for
titudine eorum dno vniuse terre

Nunc vastaberis filia **Cap. v.**
latronis Obsidione posue
runt sup nos in virga pcucient
maxillam iudicis isrl Et tu be
thlehem effrata paruulus es in
milibus iuda ex te michi egre
dietur q sit dnator i isrl Et egssus
eius ab inicio a diebus
eternitatis ppter hoc dabit deus
eos usq ad tepus in q pturiens
pariet Reliquie fratrum eius co̅uer
tentur ad filios isrl et stabit et
pascet in fortitudie dni i subli
mitate nois dni dei sui Et co
uertetur qz nunc magnificabit
usq ad t'minos terre Et erit iste
pax cum venerit in terram
nram Et cum calcauerit i domibus
nris Et suscitabimus sup eu
septe pastores et octo pma
tes homines et pascent terram assur
in gladio et terram nebroth in
lanceis eius Et liberabit ab as
sur cu venerit in terra nram cum
calcauerit in finibus nris Et erit
reliquie iacob i medio pplorum
multorum quasi ros a dno et qsi
stille sup herba q no expec
tat virum et no pstolabitur
filios hominum Et erit reliquie iacob

in gentibus in medio populorum mul
torum quasi leo in iumentis silvarum et quasi
catulus leonis rugiens in gregibus
pecorum qui cum transierit et conculcave
rit et ceperit non est qui eruat. Et exal
tabitur manus tua super hostes
tuos et omnes inimici tui interibunt.
Et erit in die illa dicit dominus. Aufe
ram equos tuos de medio tui et
disperdam quadrigas tuas et perdam
civitates terre tue et destruam omnes
municiones tuas et auferam ma
leficia de manu tua. Et divinaciones
non erunt in te. Et perire faciam sculp
tilia tua. Et statuas tuas de me
dio tui conteram. Et non adorabis
ultra opera manuum tuarum. Et evel
lam lucos de medio tui et conteram
civitates tuas et faciam in furore
et indignacione ulcionem in omnibus
gentibus que non audierunt. C. vi

Audite que dominus loquitur. Sur
ge contende iudicio adversum
montes. Et audiant colles vocem
tuam. Audite montes iudicium domini
et fortia fundamenta terre quia iudi
cium domini cum populo suo et cum israel diiudi
cabitur. Popule meus quid feci
tibi et quid molestus fui tibi. Re
sponde michi. Quia eduxi te de
terra egipti et de domo servitutis li
beravi te. Et misi ante faciem tuam
Moysen et Aaron et Mariam. Popule
meus memento queso quid cogitaverit
balach rex moab et quid respondit
ei balaam filius beor de sethim
usque ad galgalam ut cognosceret
iusticias domini. Quid dignum offe
ram domino. Curvabo genua deo
excelso. Numquid offeram ei holo
caustomata et vitulos anicu
los. Numquid placari potest dominus in mili
bus arietum aut in multis milibus
hircorum pinguium. Numquid dabo pri
mogenitum meum pro scelere meo fruc
tum ventris mei pro peccato anime mee.
Indicabo tibi o homo quid sit bonum
et quid deus requirat a te. Utique fa
cere iudicium et diligere misericordiam et sol
licitum ambulare cum deo tuo. Vox
domini ad civitatem clamat et sa
lus erit omnibus timentibus nomen
suum. Audite tribus et quis approbabit
illud. Adhuc ignis in domo impii
thesauri iniquitatis et mensura
minor ire plena. Numquid iusti
ficabo stateram impiam et sacelli
pondera dolosa in quibus divites
eius repleti sunt iniquitate et habi
tantes in ea loquebantur mendacium
et lingua eorum fraudulenta in ore
ipsorum. Et ego ergo cepi percutere
te perdicione super peccatis tuis. Tu come
des et non saturaberis. Et humilia
cio tua in medio tui. Et apprehen
des et non salvabis et quos salva
veris in gladium dabo. Tu seminabis
et non metes. Tu calcabis olivam
et non ungeris oleo. Et mustum
non bibes vinum. Et custodisti pre
cepta amri et omne opus domus
achab et ambulasti in voluptatibus
eorum ut darent te in perdicionem et habi
tantes in ea in sibilum et in obpro
brium populi mei portabitis. C. vii

Ve michi quia factus sum sicut qui
colligit in autumpno racemos
vindemie. Non est botrus ad come
dendum precoquas ficus desideravit
anima mea. Periit sanctus de terra
et rectus in hominibus non est. Omnes
in sanguine insidiantur vir fratrem

suum venatur ad mortem. Malum manuum suarum dicunt bonum; princeps postulat, et iudex in reddendo est. Et magnus locutus est desiderium anime sue, et conturbaverunt eam. Qui optimus est in eis, quasi paliurus, et qui rectus, quasi spina de sepe. Dies speculationis tue, visitatio tua venit: nunc erit vastitas eorum. Nolite credere amico, et nolite confidere in duce; ab ea que dormit in sinu tuo custodi claustra oris tui. Quia filius contumeliam facit patri, filia consurget adversus matrem suam, et nurus contra socrum suam, et inimici hominis domestici eius. Ego autem ad dominum aspiciam, expectabo deum salvatorem meum; audiet me dominus deus meus. Ne leteris inimica mea super me, quia cecidi: consurgam; cum sedero in tenebris, dominus lux mea est. Iram domini portabo, quoniam peccavi ei, donec iudicet causam meam, et faciat iudicium meum. Educet me in lucem, videbo iustitiam eius. Et aspiciet inimica mea, et operietur confusione, que dicit ad me: Ubi est dominus deus tuus? Oculi mei videbunt eam; nunc erit in conculcationem ut lutum platearum. Dies veniet ut edificentur macerie tue; in die illa longe fiet lex. In die illa et usque ad te veniet Assur, et usque ad civitates munitas, et a civitatibus munitis usque ad flumen, et ad mare de mari, et ad montem de monte. Et erit terra in desolationem propter habitatores suos, et propter fructum cogitationum eorum. Aliqui addunt capitulum octavum.

Cap. viii.

Pasce populum tuum in virga tua, gregem hereditatis tue, habitantes solos in saltu, in medio Carmeli: pascentur Basan et Galaad iuxta dies antiquos. Secundum dies egressionis tue de terra Egypti ostendam ei mirabilia. Videbunt gentes, et confundentur super omni fortitudine sua; ponent manum super os, aures eorum surde erunt. Lingent pulverem sicut serpentes, velud reptilia terre perturbabuntur de edibus suis; dominum deum nostrum non desiderabunt, et timebunt te. Quis deus similis tui, qui aufers iniquitatem, et transfers peccatum reliquiarum hereditatis tue? Non immittet ultra furorem suum, quoniam volens misericordiam est. Et revertetur et miserebitur nostri; deponet iniquitates nostras, et proiciet in profundum maris omnia peccata nostra. Dabis veritatem Iacob, misericordiam Abraham, que iurasti patribus nostris a diebus antiquis.

Prologus in Naum.

Naum consolator orbis interpretatur. Increpat civitatem sanguinum, et post eversionem illius consolatur Syon... Ninive que post penitentiam pacta(?) misericordiam a domino accepit, et Ninive postea gravioribus criminibus se implicante recepit. Qua de causa Naum propheta spiritu dei repletus iudicium dei eis annunciat. Sciendum autem quod Ninive in nostra lingua speciosa sonat, et pro toto mundo significat. Et quidem nunc adversum Ninive, id est de mundo figaliter(?) predicit, ut homines huius mundi consolatorem mundi et consolationem suorum audientes, omnia que in mundo videntur tamquam caduca contempnant ad diem iudicii se preparent, ubi ultor in peccatores venturus est dominus. Explicit prologus. Incipit Naum propheta.

Onus nnive liber visio
Naum helcesei.
Deus emulator et ulciscens dominus
ulciscens dominus et habens fu
rorem ulciscens dominus in hostes suos
et irascens ipse inimicis suis. Dominus
paciens et magnus fortitudine et
mundans non faciet innocentem. Dominus in
tempestate et turbine vie eius et nebu
le pulvis pedum eius increpans
mare et exsiccans illud et omnia flu
mina ad desertum deducens. Infirmatus
est basan et carmelus et flos li
bani elanguit. Montes commoti sunt
ab eo et colles desolati sunt et contre
muit terra a facie eius et orbis et
omnes habitantes in eo. Ante faciem
indignacionis eius quis stabit et
quis resistet in ira furoris eius. Indig
nacio eius effusa est ut ignis et pe
tre dissolute sunt ab eo. Bonus
dominus et confortans in die tribula
cionis et sciens sperantes in se. Et in
diluvio pretereunte consumacionem fa
ciet loci eius et inimicos eius
persequentur tenebre. Quid cogita
tis contra dominum. Consumacionem
ipse faciet. Non consurget duplex
tribulacio quia sicut spine se in
vicem complectuntur sic convivium eorum
pariter potancium consumetur quasi
stipula ariditate plena. Ex te
exivit cogitans contra dominum ma
liciam mente pertractans prevaricacionem.
Hec dicit dominus. Si perfecti fuerint
et ita plures sic quoque attondentur
et pertransibit. Afflixi te et non affli
gam te ultra et nunc conteram
virgam eius de dorso tuo et vincula
tua disrumpam. Et precipiet super te
dominus. Non seminabitur ex nomine tuo am
plius de domo dei tui interficiam
sculptile et conflatile ponam sepul
chrum tuum quia inhonoratus es.
Ecce super montes pedes evangeli
zantis et annunciantis pacem. Ce
lebra iuda festivitates tuas et
redde vota tua quia non adiciet
ultra ut pertranseat in te belial universus interiit.

C ij

Ascendit qui dispergat coram
te qui custodiat obsidionem. Con
templare viam conforta lumbos ro
bora virtutem valde. Quia sicut red
didit dominus superbiam iacob sic reddet
superbiam israel quia vastatores dissi
paverunt eos et propagines eorum cor
ruperunt. Clipeus fortium eius igni
tus viri exercitus in coccineis.
Ignee habene currus in die preparacionis
eius et agitatores eius consopiti
sunt in itineribus. Conturbate sunt
quadrige eius collise sunt in pla
teis. Aspectus eorum quasi lampades
quasi fulgura discurrencia. Recor
dabitur fortium suorum ruent in iti
neribus suis. Velociter ascendet
muros eius et preparabitur umbra
culum. Porte fluviorum aperte sunt
et templum usque ad solum dirutum
et miles captivus abductus est
et ancille eius minabantur gemen
tes ut columbe murmurantes in cor
dibus suis. Et ninive quasi piscina
aquarum aque eius. Ipsi vero fugerunt.
State state et non est qui revertatur.
Diripite argentum diripite aurum
et non est finis diviciarum ex omnibus
vasis desiderabilibus. Dissipata
est et scissa et dilacerata et cor tabes
cens et dissolucio geniculorum et
defeccio in cunctis renibus. Et facies

omnium sicut nigredo olle. Ubi est habitaculum leonum et pascua catulorum leonum ad quam ibit leo ut ingrederetur illuc catulus leonis et non est qui exterreat. Leo cepit sufficienter catulis suis et necavit leenis suis et implevit preda speluncas suas et cubile suum rapina. Ecce ego ad te dicit dominus exercituum et succendam usque ad fumum quadrigas tuas et leunculos tuos comedet gladius. Et exterminabo de terra predam tuam et non audietur ultra vox nunciorum tuorum. Cap. iij

Ve civitati sanguinum universa mendacii dilaceratione plena. Non recedet a te rapina. Vox flagelli et vox impetus rote et equi frementis et quadrige ferventis et equitis ascendentis et micantis gladii et fulgurantis haste et multitudinis interfecte et gravis ruine nec est finis cadaverum. Et corruent in corporibus suis propter multitudinem fornicationum meretricis speciose et grate et habentis maleficia que vendidit gentes in fornicationibus suis et familias in maleficiis suis. Ecce ego ad te dicit dominus exercituum. Et revelabo pudenda tua in facie tua. Et ostendam gentibus nuditatem tuam et regnis ignominiam tuam et proiciam super te abhominationes tuas et contumeliis te afficiam et ponam te in exemplum. Et erit omnis qui viderit te resiliet a te et dicet Vastata est ninive quis commovebit super te caput. Unde queram consolatorem tibi. Numquid melior es alexandria populorum que habitat in fluminibus aque in circuitu eius cuius divicie mare aque muri eius ethiopia fortitudo eius et egyptus et non est finis. Affrica et libies fuerunt in auxilio eius. Sed et ipsa in transmigrationem ducta est in captivitatem. Parvuli eius elisi sunt in capite omnium viarum. Et super inclitos eius miserunt sortem et omnes optimates eius confixi sunt compedibus. Et tu ergo inebriaberis et eris despecta et tu queres auxilium ab inimico tuo. Omnes munitiones tue sicut ficus cum grossis suis. Si concusse fuerint cadent in os comedentis. Ecce populus tuus mulieres in medio tui inimicis tuis adapertione pandentur porte terre tue. Devorabit ignis vectes tuos. Aquam propter obsidionem hauri tibi. Extrue munitiones tuas. Intra in lutum et calca subigens tene laterem ibi comedet te ignis peribis gladio devorabit te ut bruchus. Congregare ergo ut bruchus et multiplicare ut locusta. Plures fecisti negociationes tuas quam stelle sunt celi. Bruchus expansus est et avolavit. Custodes tui sicut locuste et parvuli tui quasi locuste locustarum que considunt in sepibus in die frigoris. Sol ortus est et avolaverunt et non est cognitus locus earum ubi fuerint. Dormitaverunt pastores tui rex assur sepelientur principes tui latitavit populus tuus in montibus et non est qui congreget. Non est obscura contritio tua pessima est plaga tua. Omnes qui audierunt auditionem tuam compresserunt manum super te quia super quem non transiit malicia tua semper.

Incipit prologus in Abacuk prophetam

Abacuk luctator fortis et
rigidus stat super custodiam
suam et figit gradum super muni-
tionem ut Christum in cruce contempletur
et dicat Operuit celos gloria eius
et laude eius plena est terra Splen-
dor eius ut lux erit cornua in ma-
nibus eius ibi abscondita est fortitudo
Abacuk enim amplexans vel amabi-
lis domino interpretatur hic in principio
voluminis sui describit dolorem cum me-
roribus suis In fine vero pronunciat ad-
ventum passionemque domini salvatoris
De primo scilicet dicit
De secundo de adventu Christi ibi Sustine
eum quia si tardaverit quia veniens veniet
et non morabitur De tertio scilicet de pas-
sione in cantico suo cum dicit Domine
audivi auditum tuum et timui domine consideravi
opera tua et expavi Quid enim hoc
est nisi prognita nove ac repen-
tine salutis hominum ineffabilis
admiratio In medio duum animalium
cognosceris quid hoc est nisi
Aut in medio duorum testamentorum
Aut in medio duorum latronum
Aut in medio moysi et helie cum
illo in monte sermocinantium Quid Christi
quaerit animo cognosceris in
adventu temporis ostenderis Quod autem
dixit Cornua in manibus eius quid
est nisi trophaeum crucis Vocabu-
lum autem salvatoris hic propheta exprimit
ponit dicens Ego autem in
in domino exultabo et gaudebo
in deo Ihesu meo quod est nobis
amicum et dulce et nominandum et

Abacuk Capitulum primum

predicare

Onus quod vidit Aba-
cuk propheta Usquequo domine
clamabo et non exaudies
vociferabor ad
te vim patiens et non salvabis
Quare ostendisti michi iniquitatem
et laborem videre predam et iniusticiam
contra me et factum est iudicium et con-
tradictio potentior Propter hoc lace-
rata est lex et non pervenit usque ad
finem iudicium quia impius prevalet
adversus iustum propterea egredietur
iudicium perversum Aspicite in gen-
tibus et videte et admiramini et
obstupescite quia opus factum
est in diebus vestris quod nemo cre-
det cum narrabitur Quia ecce ego
suscitabo chaldeos gentem amaram
et velocem ambulantem super la-
titudinem terre ut possideat taber-
nacula non sua Horribilis et
terribilis est ex semetipsa iudi-
cium et onus eius egredietur
Leviores pardis equi eius et ve-
lociores lupis vespertinis et diffun-
dentur equites eius Equites namque
eius de longe venient volabunt
quasi aquila festinans ad come-
dendum Omnes ad predam venient
facies eorum ventus urens Et
congregabit quasi arenam capti-
vitatem et ipse de regibus triumpha-
bit et tyranni ridiculi eius erunt
Ipse super omnem munitionem ridebit
et comportabit aggerem et capiet
eam Tunc mutabitur spiritus eius
et pertransibit et corruet Hec est
fortitudo eius dei sui Numquid
tu a principio domine deus meus sancte
meus et non moriemur Domine in iudi-
cium posuisti eum et fortem ut corriperes

sanctus. Mundi sunt oculi tui ne
videas malum et respicere ad iniquitatem
non poteris. Quare non respicis su-
per inique agentes et taces devo-
rante impio iustiorem se? Et facies
homines quasi pisces maris et
quasi reptile non habens principem.
¶ Totum in hamo sublevavit traxit
illud in sagena sua et congregavit
in rethe suum. Super hoc letabitur
et exultabit. Propterea ymolabit
sagene sue et sacrificabit rethi
suo quia in ipsis incrassata est
pars eius et cibus eius electus.
Propter hoc ergo expandet sagenam
suam et semper interficere gentes non parcet.

Super custodiam meam Capitulum II
stabo et figam gradum meum
super municionem et contemplabor ut
videam quid dicatur michi et quid
respondeam ad arguentem me. Et respon-
dit michi dominus et dixit: Scribe visum
et explana eum super tabulas
ut percurrat qui legerit eum quia
adhuc visus procul et apparebit in
fine et non mencietur. Si moram
fecerit expecta illud quia veniens veniet
et non tardabit. Ecce qui incredulus
est non erit recta anima eius in semet
¶ ipso. Iustus autem in fide sua vivet.
Et quomodo vinum potantem decipit
sic erit vir superbus et non deco-
rabitur qui dilatavit quasi infernus
animam suam et ipse quasi mors non ad-
impletur et congregabit ad se omnes
gentes et coacervabit ad se omnes
populos. Numquid non omnes isti super
eum parabolam sument et loquelam
enigmatum eius et dicetur: Ve ei
¶ qui multiplicat non sua usquequo ag-
gravat contra se densum lutum.

(margin: sic habetur eccl. ysaie 21 c°)

Numquid non repente consurgent qui
mordeant te et suscitabuntur
lacerantes te et eris in rapinam eis
et evigilabunt insidiatores tui
quia tu spoliasti gentes multas
spoliabunt te omnes qui reliqui
fuerint de populis propter sanguinem hominis
et iniquitatem terre civitatis et
omnium habitancium in ea. Ve qui congregat
avariciam malam domui sue ut sit
in excelso nidus eius et liberari
se putat de manu mali. Cogitasti
confusionem domui tue concidisti
populos multos et peccavit anima tua quia
lapis de pariete clamabit et lig-
num quod inter iuncturas edificiorum
est respondebit. Ve qui edificat civi-
tatem in sanguinibus et preparat ur-
bem in iniquitate. Numquid non
hec sunt a domino exercituum? Labora-
bunt enim populi in multo igni et gen-
tes in vacuum et deficient quia re-
plebitur terra ut cognoscant
gloriam domini quasi aque operientes mare.
Ve qui potum dat amico suo mittens
fel suum et inebrians ut aspiciat
nuditatem eius. Et repletus est
ignominia pro gloria. Bibe tu quoque et con-
sopire. Circumdabit te calix dex-
tere domini et vomitus ignominie
super gloriam tuam quia iniquitas li-
bani operiet te et vastitas anima-
lium deterrebit eos de sanguinibus
hominum et iniquitate terre et civitatis
et omnium habitancium in ea. Quid prodest
sculptile quia sculpsit illud
fictor suus et conflatile et yma-
ginem falsam quia speravit in figmento
fictor eius ut faceret simulachra
muta. Ve qui dicit ligno: Expergiscere

et lapidi tacenti surge. Numquid ipse
docere poterit? Ecce iste coopertus est
argento et auro et omnis spiritus non
est in visceribus eius. Dominus autem in
templo sancto suo sileat a facie eius omnis terra.

Domine audivi auditionem tuam et timui. Cap. iii.
Domine opus
tuum in medio annorum vivifica illud.
In medio annorum notum facies. Cum
iratus fueris misericordie recordaberis. Deus
ab austro veniet et sanctus de monte
Pharan. Operuit celos gloria eius
et laudis eius plena est terra. Splen
dor eius ut lux erit, cornua in ma
nibus eius. Ibi abscondita est for
titudo eius. Ante faciem eius ibit
mors. Egredietur diabolus ante pe
des eius. Stetit et mensus est terram.
Aspexit et dissolvit gentes et con
triti sunt montes seculi. Incurvati
sunt colles mundi ab itineribus
eternitatis eius. Pro iniquitate vidi ten
toria Ethiopie, turbabuntur pelles
terre Madian. Numquid in fluminibus
iratus es Domine aut in fluminibus furor
tuus vel in mari indignatio tua?
Qui ascendes super equos tuos et
quadrige tue salvatio. Suscitans
suscitabis arcum tuum iuramenta tri
bubus que locutus es. Fluvios
scindes terre. Viderunt te et do
luerunt montes, gurges aquarum
transiit. Dedit abissus vocem suam,
altitudo manus suas levavit.
Sol et luna steterunt in habitaculo suo
in luce sagittarum tuarum ibunt in splen
dore fulgurantis haste tue. In fre
mitu conculcabis terram, in furore obstupe
facies gentes. Egressus es in salu
tem populi tui in salutem cum christo tuo.
Percussisti caput de domo impii,
denudasti fundamentum usque ad collum.
Maledixisti sceptris eius, capiti
bellatorum eius venientibus ut turbo
ad dispergendum me. Exultatio eorum
sicut eius qui devorat pauperem in
abscondito. Viam fecisti in mari equis
tuis in luto aquarum multarum. Audivi
et conturbatus est venter meus, a vo
ce contremuerunt labia mea. Ingre
diatur putredo in ossibus et subter
me scateat. Et ut requiescam in die
tribulationis ut ascendam ad populum
accinctum nostrum. Ficus enim non florebit
et non erit germen in vineis. Men
tietur opus olive et arva non af
ferent cibum. Abscindetur de ovili pe
cus et non erit armentum in presepibus.
Ego autem in Domino gaudebo et exul
tabo in Deo Ihesu meo. Deus Dominus for
titudo mea et ponet pedes meos
quasi cervorum. Et super excelsa mea de
ducet me victor in psalmis canentem.

Incipit prologus in Sophoniam prophetam

Sophonias speculator
et archanorum Domini cogni
tor audivit clamorem
de porta piscium et eiulatum a secunda
et contritionem a collibus. Indicat
et eiulatum habitatoribus pile quia
conticuit omnis populus Chanaan disperi
erunt universi qui involuti erant argento.
Sophonias ei propheta de genere prophe
tico et glorioso stirpe generatus est et sub
Iosia rege Iuda prophetavit. Sophonias
enim speculator Domini interpretatur et bene
ei hoc nomen convenit quia hic propheta
in specula et in sublimibus constitutus
novam misteria Domini et filios eius
christi quem interpretatur humilitas habebat
avum Godoliam quod de magnitudo

domini et pretium amasia quia ipse vi[illegible]tur in sermone domini. atavum ezechia quod sonat fortitudinem domini. Talem quadrigam ipse velud [illegible] auriga conplevit. De fortitudine itaque domini natus est sermo domini. Et de sermone domini nata est magnitudo domini. Et de magnitudine domini nata est humilitas. Et cum pervenit aliquis ad perfectum dicit cum apostolo quia ego illo sum dignus vocari apostolus et illud psalmiste Domine non est exaltatum cor meum neque elati sunt oculi mei etc.

Incipit Sophonias Capitulum .j.

Verbum domini quod factum est ad Sophoniam filium Chusi filii Godolie filii Amasie filii Ezechie in diebus Josie filii Amon regis Juda. Congregans congregabo omnia a facie terre dicit dominus. Congregans hominem et pecus congregans volatilia celi et pisces maris et ruine impiorum erunt et disperdam homines a facie terre dicit dominus. Et extendam manum meam super Judam et super omnes habitatores Jerusalem et disperdam de loco hoc reliquias Baal et nomina edituorum cum sacerdotibus et eos qui adorant super tecta miliciam celi et adorant et iurant in domino et iurant in Melchom et qui avertuntur de post tergum domini et qui non quesierunt dominum nec investigaverunt eum. Silete a facie domini dei quia iuxta est dies domini quia preparavit dominus hostiam sanctificavit vocatos suos. Et erit in die hostie domini visitabo super principes et super filios regis et super omnes qui [illegible] peregrina et visitabo super [illegible] arroganter ingreditur super limen in die illa qui complent domum domini dei sui iniquitate et dolo. Et erit in die illa dicit dominus vox clamoris a porta piscium et ululatus a secunda et contritio magna a collibus. Ululate habitatores pile conticuit omnis populus Chanaan disperierunt omnes involuti argento. Et erit in tempore illo scrutabor Jerusalem in lucernis et visitabo super viros defixos in fecibus suis qui dicunt in cordibus suis Non faciet bene dominus et non faciet male. Et erit fortitudo eorum in direptionem et domus eorum in desertum. Et edificabunt domos et non habitabunt et plantabunt vineas et non bibent vinum earum. Juxta est dies domini magnus iuxta est et velox nimis. Vox diei domini amara tribulabitur ibi fortis. Dies ire dies illa dies tribulationis et angustie dies calamitatis et miserie dies tenebrarum et caliginis dies nebule et turbinis dies tube et clangoris super civitates munitas et super angulos excelsos. Et tribulabo homines et ambulabunt ut ceci quia domino peccaverunt. Et effundetur sanguis eorum sicut humus et corpora eorum sicut stercora. Sed et argentum eorum et aurum eorum non poterit liberare eos in die ire furoris domini. In igne zeli eius devorabitur omnis terra quia consummationem cum festinatione ipse faciet cunctis habitantibus terram

Convenite congregamini C. ii
gens non amabilis priusquam
pariat iussio quasi pulverem transeun-
tem diem antequam veniat super vos ira fu-
roris domini et dies indignationis
eius. Quaerite dominum omnes mansueti
terrae qui iudicium eius estis opera-
ti. Quaerite iustum quaerite mansue-
tum si quomodo abscondamini in die fu-
roris domini. Quia Gaza destructa
erit et Ascalon in desertum. Azotum
in meridie eicient et Accaron era-
dicabitur. Vae qui habitatis funiculum
maris gens perditorum. Verbum domini super
vos Chanaan terra Philisthinorum et
disperdam te ita ut non sit inhabitator.
Et erit funiculus maris requies
pastorum et caulae pecorum. Et erit fu-
niculus eius qui remanserit de domo
Iuda et ibi pascentur in domibus As-
calonis ad vesperam requiescent quia
visitabit eos dominus deus eorum et
avertet captivitatem eorum. Audivi op-
probrium Moab et blasphemias filiorum
Amon quae exprobraverunt populo meo
et magnificati sunt super terminos eorum.
Propterea vivo ego dicit dominus exercituum
deus Israel quia Moab ut Sodoma
erit et filii Amon quasi Gomorra sic-
citas spinarum et acervi salis et
desertum usque in aeternum. Reliquiae populi
mei diripient illos et residui gentis
meae possidebunt eos. Hoc eis
eveniet pro superbia sua quia blasphema-
verunt et magnificati sunt super
populum domini exercituum. Horribilis dominus
super eos et attenuabit omnes deos
terrae et adorabunt eum viri de loco suo
omnes insulae gentium. Sed et vos Aethi-
opes interfecti gladio meo eritis.
Et extendet manum suam super aqui-
lonem et perdet Assur et ponet spe-
ciosam in solitudinem et in invium quasi
desertum. Et accubabunt in medio eius
greges omnes bestiae gentium et ono-
crotalus et ericius in liminibus eius
morabuntur. Vox cantantis in fenestra
corvus in superliminari quoniam attenu-
abo robur eius. Haec est civitas glo-
riosa habitans in confidentia quae dicebat
in corde suo Ego sum et extra me
non est alia amplius. Quomodo facta est
in desertum cubile bestiae. Omnis qui transi-
bit per eam sibilabit et movebit manum suam.

Vae provocatrix et redempta C. iii
civitas columba non audivit
vocem meam et non suscepit discipli-
nam. In domino non est confisa ad deum suum
non appropinquavit. Principes eius in me-
dio eius quasi leones rugientes.
Iudices eius lupi vespere non relin-
quebant in mane. Prophetae eius vesani
viri infideles. Sacerdotes eius pollue-
runt sanctum iniuste egerunt contra legem.
Dominus iustus in medio eius non faciet
iniquitatem. Mane mane iudicium suum
dabit in lucem et non abscondetur. Nesci-
vit autem iniquus confusionem. Disperdidi
gentes et dissipati sunt anguli earum.
Desertas feci vias eorum dum non est qui tran-
seat. Desolatae sunt civitates eorum
non remanente viro neque ullo habitatore.
Dixi. Attamen timebis me suscipies
disciplinam et non peribit habitaculum
eius propter omnia in quibus visitavi
eam. Veruntamen diluculo surgen-
tes corruperunt omnes cogitationes
suas. Quapropter expecta me dicit
dominus in die resurrectionis meae in futurum
quia iudicium meum ut congregem gen-
tes et colligam regna. Et effundam
super eos indignationem meam omnem iram
furoris mei. In igne enim zeli mei de-

adorabitur eu vir de loco suo omnes insule gentium. Quia tunc reddam
ppl'is meis labiu electu ut inuocet
omes i noie dni et suiant ei humero
uno vltra flumina ethiopie inde sup
plices mei filioru disp'sor meor
deferet munus m' In die illa non
confundcris sup cunctis adinuencio
nib' quibus puaricata es i me q'
tunc auferam de medio tui magni
loquos suplie tue no adicies ex
altari amplius i monte sco meo Et
dereliqua in medio tui ppl'm pau
pem et egenu et sparabut i noie
dni reliquie isr'l Ipsi no facient iniq
tate nec loquent mendaciu et
no inuenietur in ore eoru lingua dolo
sa qm ipi pascent et accubabut
et no erit q' exterreat hec d' dns
Lauda filia syon Iubila isr'l letare
et exulta in oi corde filia ierl'm
Abstulit dns iudiciu tuu auertit
inimicos tuos rex isr'l dns i me
tui no timebis malu vltra In
die illa dicetur ierl'm Noli time
syon Non dissoluatur man' tue
Dns deus tuus i medio tui fortis
ipe saluabit gaudebit sup te in
leticia silebit in dilectoe tua et
exultabit sup te in laude Nugas
qui a lege recesserat congregabo
quia ex te erat ut no vltra habe
as sup eis obp'briu Ecce e° interf
ficiam omes qui afflixerit te i tpe
illo et saluabo claudicante z ea
q' eiecta fuat congregabo z po
na eos i laudem z i nome i omi
terra confusionis eoru In tpe i° q°
adducam vos z in tpe q' congrega
bo vos dabo ei vos i laude et in
no'n oibz ppl'is terre cu couert° cap
tiuitate vram cora oculis vris dicit
dominus omnipotens

Incipit prologus i Aggeu ppham

Aggeus festiuus z letus qui
seminauit in lacrimis ut i gaudio
meteret destructu templu edi
ficat domini prem inducit loque
tem Adhuc vnu modicu ē et e°
commouebo celu z terra z mare et
arida et mouebo oes gentes z veniet
desideratus cunctis gentibus Expl' p'l'gus

Incipit Aggeus ppha Cap I

In anno secundo darij regis persaru
in mense sexto In die prima
mensis factu est vbu dni in
manu Aggei pphe ad Zoroba
bel filiu Salathiel ducē Iudae
ad Ihesu filiu Iosedech sacerdote
magnu dicens hec dicit dns ex
ercituu dicens ppl's iste dicit Non
du venit tepus domus dni edifica
de Et fcm est vbu dni in manu ag
gei pphe dicens Nunquid tepus est
vobis ut habitetis in domibus la
queatis et domus ista deserta Et
nunc hec dicit dns deus exercituu
Ponite corda vra sup vias vras
Seminastis multu z intulistis parum
Comedistis et no estis saciati bi
bistis et no estis inebriati Operuistis
vos et no estis calefacti Et qui
mercedes congregauit misit eas i
sacculu ptusu hec dicit dns ex
ercituu Ponite corda vra sup vias
vras Ascendite i monte z ptate
lignu et edificate domu z accep
tabilis m' erit z glorificabor dicit
dns Respexistis ad amplius et
ecce fcm est minus z intulistis
in domu et exsufflaui id Qua
ob causa dicit dns exercituu Quia
domus mea deserta ē z vos festina
tis vnusquisqz in domu suam
Propter hoc sup vos phibiti st celi

ne [illegible] e ne da
ret germe suu Et vocaui siccita
te sup tra et sup motes & sup tri
ticu et sup vinu et sup oleu et q̄cūq̄
pfert hum9 & sup hoies & sup iu
menta & sup omem labore manuu
Et audiuit zorobabel filius sala
thiel et ihus filius Josedech sacer
dos magnus et omīs reliq̄e ppli
voce dni dei sui et vba aggei pphe
sicut misit eu dns deus eo⁊ ad
ipos et timuit pplus a facie dni
Et dixit Aggeus nuncius dni
de nunciis pplo dni dicens Ego vo
biscu su dicit dns et suscitabit
dns deus spm zorobabel filij sa
lathiel ducis iuda & spm ihesu
filij iosedech sacerdotis magni
et spm reliquo⁊ de oi pp° & igssi
sut et faciebant opus in domo
domi exercituu dei sui C ij

In die vicesia qrta mesis in
sexto mese i ano scdo darij
regis in septio mese vicesima
pma mesis Factu e vbu dni i manu
Aggei pphe dicens Loque ad Zoro
babel filiu Salatiel duce Juda et
ad Jhm filiu Josedech sacerdotem
magnu Et ad reliquos ppli dicens
Quis i vobis e derelictus q vidt
domu ista in gla sua pma & quid
vos videtis hanc nuc Nuquid no
ita e qsi no sit in oculis vris Et
nuc confortare zorobabel dt dns
Et confortare ihu fili Josedech
sacerdos magne Et confortare
ois pple tre dicit dns exercituu
et facite qm ego vobiscu su dt
dns exercituu Verbu quod pepigi
vobiscu cu egrederemi de tra egip
ti et sps meus erit i medio vrm

Nolite timere quia hec [illegible]
Adhuc vnu modicu e et ego como
uebo celu & tra mare & arida & mo
uebo omes gentes Et veniet desideratus
cunctis gentibus Et implebo domu
ista gla dicit dns exercituu Meu e
argetu et meu e auru dicit dns
exercituu Magna erit gla domus
istius nouissie plusqm pme dt dns
exercituu Et in loco isto dabo pace
dicit dns exercituu In vicesia & qrta
noni mesis i ano scdo darij regis
Factu est vbu dni ad aggeu pphetam
dicens Hec dicit dns deus exercituu
Interroga sacerdotes lege dicens
Si tulerit hō carne sctificata i ora
vestimenti sui et tetigerit de sumi
tate eius pane aut pulmentu aut
vinu aut oleu aut omē cibu
nuquid sctificabitur Respondentes at
sacerdotes dixert Non Et dixit
aggeus Si tetigerit pollutus in
aia ex oibus hijs nuquid cotamina
bitur Et rnderut sacerdotes et
dixerut Cotaiabit Et rndit
aggeus et dixit Sic pplus iste
et sic gens ista an facie mea dt
dns Et sic ome opus manuu eo⁊
et oia que obtulerit ibi cotaiata
erut Et nuc ponite corda vra a
die hac et supra anteqm poneretur
lapis sup lapide in teplo domi
cu accederetis ad aceruu xx mo
dio⁊ et fierent dece et intraretis
ad torcular ut exprimetis qnqua
ginta lagenas et fiebat xx per
cussi vos vento vrente et aurru
gine et grandine oia opa ma
nuu vra⁊ et non fuit in vobis
qui reuerteret ad me dicit dns
Ponite corda vra ex die ista et

in [illegible] a die [illegible] et quarta
nona [illegible] in [illegible]
iactata sunt templi dni [illegible]
cor vrm Nunquid iam semen in
germine est et adhuc vinea et ficus
et malogranatum et lignum olive non
floruit ex die ista benedicam Et factum
est vbm dni scdo ad aggeum in xxiiii
et quarta mensis dicens Loquere ad zo
robabel ducem iuda dicens Ego mo
uebo celum pariter et terram et subuertam
solium regnorum et conteram fortitudinem
regum gencium et subuertam quadrigam
et ascensorem eius et descendent equi
et ascensores eorum vir in gladio
fratris sui In die illa dicit dns deus exer
cituum Assumam te zorobabel filium
salathiel serue meus dicit dns et po
nam te quasi signaculum quia te elegi dicit
dns deus exercituum Incipit
prologus in zachariam prophetam

Zacharias memor dni sui mul
tiplex in prophetia illum vestibus
sordidis et lapidem oculorum septem
candelabrumque aureum cum totidem
lucernis quot oculis Duas quoque
oliuas a sinistris lampadis cernit
et a dextris et post equos rufos
varios albos et nigros et dissipa
tas quadrigas effraym et equum de
ierlm pauperem regem vaticinetur
et predicat sedentem quoque super pullum
filium asine subiugalis Incipit
Zacharias propheta Cap. primum

In mense octauo in anno scdo regis
darii factum est vbm dni ad zachariam
filium barachie filii addo prophetam
dicens Iratus est dns super patres vros
iracundia magna et dices ad eos
Hec dicit dns deus exercituum Conuer
timini ad me ~~et~~ ait dns exercituum et
conuertar ad vos dicit [illegible]
Ne sitis sicut patres [illegible] ad quos cla
[illegible] prophete priores dicentes Hec dicit dns
exercituum Conuertimini de viis vestris
malis et cogitacionibus vestris pessimis
et non audierunt neque attenderunt ad
me dicit dns exercituum Patres vri vbi
sunt et prophete Nunquid in sempiternum
viuent Verumptamen verba mea et legitima
mea que mandaui seruis meis pro
phetis Nunquid non comprehenderunt
patres vros et conuersi sunt et dixerunt
Sicut cogitauit dns exercituum facere
nobis secundum vias nras et secundum
adinuenciones nras sic fecit nobis In
die xxiiii vndecimi mensis sabbath
in anno scdo darii Regis factum est vbm
dni ad zachariam filium barachie
filii addo prophetam dicens Vidi per
noctem et ecce vir ascendens super
equum rufum et ipse stabat inter
mirteta que erant in profundo et
post eum equi rufi varii et albi Et
dixi Quid sunt isti dne mi Et dixit
ad me angelus qui loquebatur in me
Ego ostendam tibi quid sint hec
Et respondit vir qui stabat inter mirteta
et dixit Isti sunt quos misit dns ut
perambularent terram Et responderunt
angelo dni qui stabat inter mirteta
Et dixerunt Perambulauimus
terram et ecce omnis terra habitatur et
quiescit Et respondit angelus dni
et dixit Dne exercituum Vsquequo tu non
misereberis ierlm et vrbium iuda quibus
iratus es Iste iam septuage
simus annus est Et respondit dns a
gelo qui loquebatur in me verba bona
verba consolatoria Et dixit ad me
angelus qui loquebatur in me Clama di
cens Hec dicit dns exercituum Zelatus

su. Ierlm et syon zelo magno et ira
magna ego irascor sup gentes
opulentas. Quia ego iratus sum pa
rum. ipi vo adiuuerunt in malum. Propterea
hec dicit dns deus. Reuertar ad ierlm
in misericordijs. domus mea edificabi
tur in ea ait dns exercituum. Et perpendi
culum extendetur sup ierlm. Adhuc
clama dicens. Hec dicit dns deus exer
cituum. Adhuc affluent ciuitates mee
bonis et consolabitur dns adhuc syon
et eliget adhuc ierlm. ~~Et leuaui~~

Et leuaui oculos meos **Ca. ij**
et vidi. Et ecce quatuor cornua
et dixi angelo qui loquebatur in me. Quid
sunt hec. Et dixit ad me. Hec sunt
cornua que ventilauerunt iudam
et ierlm. Et ostendit mihi dns quatuor
fabros. Et dixi. Quid isti veniunt
facere. Qui ait dicens. Hec sunt cor
nua que ventilauerunt iudam per sin
gulos viros et nemo eorum leuauit
caput suum. Et venerunt isti deterre
re ea ut deiciant cornua gentium
qui leuauerunt cornu sup terram
iuda ut dispergerent eam. Et le
uaui oculos meos. Et vidi et ecce
vir et in manu eius funiculus men
sorum. Et dixi. Quo tu vadis. Et
dixit ad me. Ut meciar ierlm et
videam quanta sit latitudo et lon
gitudo eius. Et ecce angelus qui lo
quebatur in me egrediebatur et an
gelus alius egrediebatur in occursum eius
et dixit ad eum. Curre loquere ad
puerum istum dicens. Absque muro
habitabitur ierlm pre multitudine hominum
et iumentorum in medio eius. Et ego
ero ei ait dns murus ignis in circuitu
et in gloria ero in medio eius. O o o
fugite de terra aquilonis dicit dns
quoniam in quatuor ventis celi dispersi vos
dicit dns. Et ego in quatuor ventis celi congre
gabo vos dicit dns. O syon fuge que habitas apud
filiam babilonis. Quia hec dicit dns exer
cituum. Post gloriam misit me ad gentes
que expoliauerunt vos. Qui enim te
tigerit vos tangit pupillam oculi mei.
Quia ecce ego leuo manum meam
sup eos et erunt prede hijs qui serui
ebant sibi. Et cognoscetis quia dns exer
cituum misit me. Lauda et letare filia
syon quia ecce ego venio et habitabo
in medio tui dicit dns. Et applicabuntur
gentes multe ad dnm in die illa. Et
erunt mihi in populum et habitabo in medio tui.
Et scies quia dns exercituum misit me
ad te. Et possidebit dns iudam partem
suam in terra sanctificata. Et eliget ad
huc ierlm. Sileat omnis caro a facie
dni quia consurrexit de habitaculo sancto suo.

Et ostendit mihi dns ihesum **Ca. iij**
sacerdotem magnum stantem
coram angelo dni. Et sathan sta
bat a dextris eius ut aduersaretur ei.
Et dixit dns ad sathan. Increpet
dns in te sathan et increpet dns
in te qui elegit ierlm. Numquid non
iste torris est erutus de igne. Et ihesus
erat indutus vestibus sordidis et sta
bat ante faciem angeli. Qui respondit et
ait ad eos qui stabant coram se dicens.
Auferte vestimenta sordida ab eo.
Et dixit ad eum. Ecce abstuli a te ini
quitatem tuam et indui te mutatorijs.
Et dixit. Ponite cydarim mundam
sup caput eius. Et posuerunt cydarim
sup caput eius mundam et induerunt
eum vestibus. Et angelus dni
stabat et contestabatur angelus dni
ihesum dicens. Hec dicit dns deus exer
cituum. Si in vijs meis ambulaueris
et custodiam meam custodieris et tu quoque
iudicabis domum meam et custodies

atria mea ꝛ dabo tibi ambulantes
de his qui nunc hic assistunt. Audi
ihesu sacerdos magne tu ꝛ amici tui
qui habitant coram te quia viri porten
tes sunt. Ecce enim ego adducam servum
meum orientem quia ecce lapis quem dedi
coram ihesu super lapidem unum septem
oculi sunt. Ecce ego celabo sculpturam
eius ait dominus exercituum ꝛ auferam
iniquitatem terre illius in die una. In illa
die dicit dominus exercituum Vocabit vir
amicum suum subter vineam ꝛ subter ficum

Et reversus est angelus qui loquebatur Cap. IIII
in me et suscitavit me quasi
virum qui suscitatur de sompno suo et
dixit ad me Quid tu vides ꝛ dixi
Vidi et ecce candelabrum aureum to
tum ꝛ lampas eius super caput ipsius ꝛ vii
lucerne eius super illud et vii infusoria
lucernis que erant super caput illius
ꝛ due olive super illud una a dextris
lampadis ꝛ una a sinistris eius. Et
respondi ꝛ aio ad angelum qui loquebatur in me
dicens Quid sunt hec domine mi. Qui
dixit mi Hoc est verbum domini ad zoroba
bel dicens Non in exercitu nec in robore
sed in spiritu meo dicit dominus exercituum
Quis tu mons magne coram zo
robabel in planum. Et educet lapi
dem primarium et exequabit gratiam
gratie eius. Et factum est verbum domini ad me
dicens Manus zorobabel fundave
runt domum istam et manus eius perfici
ent eam ꝛ scietis quia dominus exercituum mi
sit me ad vos. Quis enim despexit
dies parvos et letabuntur ꝛ videbunt
lapidem stagneum in manu zoroba
bel. Septem isti oculi domini sunt qui
discurrunt in universam terram. Et respondi
et dixi ad eum Quid sunt due olive
iste ad dexteram candelabri ꝛ ad sinistram
eius. Et respondi secundo ꝛ dixi ad eum
Quid sunt due spice olivarum que sunt
iuxta duo rostra aurea que habent in se
suffusoria ex auro. Et ait ad
me dicens Numquid nescis quid sunt
hec. Et dixi Non domine mi. Et dixit
ad me Isti sunt duo filii olei sple
doris qui assistunt dominatori universe terre

Et conversus sum ꝛ levavi Cap. V
oculos meos ꝛ vidi ꝛ ecce
volumen volans. Et dixit ad me
Quid tu vides. Et dixi Ego vi
deo volumen volans longitudo xx
cubitorum latitudo vero eius x cubitorum
Et dixit ad me Hec est maledictio
que egreditur super faciem omnis terre
Quia omnis fur sicut ibi scriptum est
iudicabitur. Et omnis iurans ex hoc
similiter iudicabitur. Et educam illud
dicit dominus exercituum. Et veniet ad do
mum furis et ad domum iurantis
in nomine meo mendaciter ꝛ commorabitur
in medio domus eius ꝛ consumet
eam et ligna eius ꝛ lapides eius. Et
egressus est angelus qui loquebatur in me
Et dixit ad me Leva oculos tuos
ꝛ vide quid est hoc quod egreditur
Et dixi Quidnam est. Et ait Hec
est amphora egrediens. Et dixit Hec
est oculus eorum in universa terra. Et
ecce talentum plumbi portabatur. Et ecce
mulier una sedens in medio amphore
ꝛ dixit Hec est impietas et proiecit
eam in medio amphore. Et misit mas
sam plumbeam in os eius. Et levavi
oculos meos ꝛ vidi. Et ecce due
mulieres egredientes ꝛ spiritus in alis earum
ꝛ habebant alas quasi alas milui ꝛ leva
verunt amphoram inter terram ꝛ celum. Et
dixi ad angelum qui loquebatur in me Quo
iste deferunt amphoram. Et dixit ad
me Ut edificetur ei domus in ter
ra sennaar et stabiliatur et po
natur ibi super basem suam.

Et conuersus sum et leuaui Ca^m vi
oculos meos et vidi Et ecce
quatuor quadrige egredientes
de medio duorum montium et erant mo
tes erei In quadriga prima equi
rufi In secunda quadriga equi nigri
In tercia quadriga equi albi et In
quadriga quarta equi varij et
fortes Et respondi et dixi ad an
gelum qui loquebatur in me Quid sunt
hec domine mi Et respondit angelus et
ait ad me Isti sunt iiij^or venti celi
qui egrediuntur ut stent coram domina
tore omnis terre In qua erant equi nigri
egrediebantur in terram aquilonis et
albi egressi sunt post eos Et rufi et
varij egressi sunt ad terram austri
Qui autem erant robustissimi exie
runt et querebant ire et discurrere per
omnem terram Et dixit Ite et perambula
te terram et perambulauerunt terram Et
vocauit me et locutus est ad me dicens
Ecce qui egrediuntur in terram aquilonis
requiescere fecerunt spiritum meum in terra
aquilonis Et factum est verbum domini ad me
dicens Sume a transmigratione
ab holdai et a thobia et abidaia
et venies tu in die illa et intrabis
domum Josie filij sophonie qui venit
de babilone et sumes argentum
et aurum et facies coronas et pones
in capite ihesu filij Josedech sacer
dotis magni et loqueris ad eum dicens
hec dicit dominus exercituum Ecce vir
oriens nomen eius et subter eum ori
etur et edificabit templum domino
et ipse construet templum domino et ipse
portabit gloriam et sedebit et dominabitur
super solio suo et erit sacerdos super
solium suum et consilium pacis inter
duos illos erit Et corone erunt
helem et thobie et idaie et hen filio
sophonie memoriale in templo domini
Et qui procul sunt venient et edifica
bunt in templo domini et scietis quia dominus
exercituum misit me ad vos Erit autem
hoc si auditu audieritis vocem domini dei vestri

Et factum est in anno quarto C vij
darij regis verbum domini ad zacha
riam in quarta die mensis noni
qui est casleu Et miserunt ad domum dei
Sarasar et rogomelech et viri qui
erant cum eis ad deprecandum faciem
domini ut dicerent sacerdotibus domus
domini exercituum et prophetis loquentes
Numquid flendum mihi est in mense quinto
vel sanctificare me debeo sicut feci
iam annis multis Et factum est verbum domini
ad me dicens Loquere ad omnem populum
terre Et ad sacerdotes dicens Cum ie
iunaretis et plangeretis in quinto et
vij mense per hos lxx annos Numquid
ieiunium ieiunastis mihi Et cum come
distis et bibistis vinum Numquid non vo
bis comedistis et vobismetipsis
bibistis Numquid non sunt verba que
locutus est dominus in manu prophetarum
priorum cum adhuc ierusalem habitaretur et esset
opulenta ipsa et urbes in circuitu
eius et ad austrum et in campestribus habitaretur
Et factum est verbum domini ad zachariam
dicens Hec ait dominus exercituum dicens
Iudicium verum iudicate et misericordiam et
miserationes facite vnusquisque
cum fratre suo et viduam et pupillum et
advenam et pauperem nolite calum
niari et malum vir fratri suo non
cogitet in corde suo et noluerunt
attendere Et verterunt scapulam re
cedentes et aures suas aggrauauerunt
ne audirent et cor suum posuerunt ne
audirent legem et verba que misit
dominus exercituum in spiritu suo per manum
prophetarum priorum Et facta est indignacio

et ira magna a dno exercituu
Et fcm e sicut locutus e et no
audierunt Sic clamabunt et no ex
audiam dicit dns exercituu Et
dispersi eos p oia regna que nes
cierunt et tra desolata e ab eis
eo q no esset transiens et reuertens
Et posuerunt tra desiderabilem

Et fcm e vbm dni exercituu dicens VIII
exercituum ad me dicens Hec
dicit dns exercituu Zelatus sum
syon zelo magno et indignatione
magna zelatus su ea Hec dicit
dns exercituu Reuersus su ad syon
et habitabo i medio ierlm et vocabi
ierlm ciuitas veritatis et mons do
dni exercituu mons sanctificatus Hec
dicit dns exercituu Adhuc habitabut
senes et anus in plateis ierlm
et viri baculus i manu eius pre
multitudine dierum et platee ciui
coplebuntur infantibus et puellis
ludentibus i plateis eius Hec dicit
dns exercituu Si difficile videbit
in oculis reliquiarum ppli huius i
diebus illis Nuquid i oculis meis
difficile erit dicit dns exercituu Et
ecce ego saluabo pplm meu de t
ra orientis et de tra occasus solis
et adducam eos et habitabut i medio
ierlm et erunt mi i pplm et ego ero
eis in deu in veritate et iusticia
Hec dicit dns exercituu Confor
tentur manus vre qui auditis in
diebus hijs sermones istos p os
pphetarum in die qua fundata e domus
dni exercituu ut teplu edificaret
Siquidem ante dies illos merces
hominu no erat nec merces iumentorum
erat neq introeunti et exeunti
erat pax p tribulatione et dimisi

omnes homines vnumquemque contra pro
suum Nunc aut no iuxta dies priores
ego faciam reliquiis ppli huius dicit dns
exercituu Sed semen pacis erit
Vinea dabit fructum suum et tra dab
germen suum et celi dabunt rore
suum et possidere faciam reliquias
ppli huius vniuersa hec Et erit sicut
eratis maledictio in gentibus domus
iuda et domus isrl sic saluabo vos
et eritis benedictio Nolite timere Co
fortentur manus vre Quia hec
dicit dns deus exercituu Sicut co
gitaui ut affligerem vos cu ad
iracundiam prouocassent me patres vri
dicit dns et no su misertus sic
conuersus cogitaui in diebus istis
ut bn faciam ierlm et domui iuda
Nolite timere Hec sunt ergo verba que
facietis Loquimini veritatem vnusquisq
cu proximo suo veritatem et iudicium
pacis iudicate in portis vestris
Et vnusquisq malu contra amicum
suum ne cogitetis i cordibus vris
Et iuramentum mendax ne diligatis
Omnia enim hec sunt que odi dicit dns
Et fcm e vbm dni exercituu dicens
Hec dicit dns exercituu Ieiuniu
quarti et ieiunium quinti et ieiu
septimi et ieiu decimi mensis
erit domui Iuda i gaudium et leti
ciam et in sollempnitates preclaras
Veritatem tm et pacem diligite Hec
dicit dns exercituu Usque quo veni
ant ppli ut habitent i ciuitatibus
multis et vadant habitatores vnius
ad alteram dicentes Eamus et deprecem
faciem dni et queramus dnm ex
ercituu Vadam etiam ego et venient
ppli multi et gentes robuste ad
querendu dnm exercituu i ierlm

et deprecandum faciem domini. Hec dicit dominus exercituum. In diebus illis in quibus apprehendent decem homines ex omnibus linguis gentium et apprehendent fimbriam viri iudei dicentes. Ibimus vobiscum. Audivimus enim quoniam deus vobiscum est.

Onus verbi domini in terra adrach CAP IX et damasci requiei eius quia domini est oculus hominis et omnium tribuum israel. Et emath in terminis eius et tyrus et sydon. Assumpserunt quippe sibi sapientiam valde. Et edificavit tyrus munitionem suam et coacervavit argentum quasi humum et aurum ut lutum platearum. Ecce dominus possidebit eam et percutiet in mari fortitudinem eius et hec igni devorabitur. Videbit ascalon et timebit et gaza et dolebit nimis et accaron quoniam confusa est spes eius. Et peribit rex de gaza et ascalon non habitabitur et sedebit separator in azoto et disperdam superbiam philistiorum et auferam sanguinem eius de ore eius et abhominationes eius de medio dentium eius. Et relinquetur etiam ipse deo nostro et erit quasi dux in iuda et accaron quasi iebuseus et circumdabo domum meam ex his qui militant mihi euntes et revertentes et non transibit super eos ultra exactor quia nunc vidi in oculis meis. Exulta satis filia syon iubila filia ierusalem. Ecce rex tuus veniet tibi iustus et salvator ipse pauper et ascendens super asinam et super pullum filium asine. Et disperdam quadrigam ex effraym et equum de ierusalem et dissipabitur arcus belli et loquetur pacem gentibus et potestas eius a mari usque ad mare et a fluminibus usque ad fines terre. Tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo non est aqua. Convertimini ad munitionem vincti spei hodie quoque annuncians duplicia reddam tibi quoniam extendi mihi iudam quasi arcum implevi effraym. Et suscitabo filios tuos syon super filios tuos grecia et ponam te quasi gladium fortium. Et dominus deus super eos videbitur. Et exibit ut fulgur iaculum eius. Et dominus deus in tuba canet et vadet in turbine austri. Dominus exercituum proteget eos et devorabunt et subicient lapidibus funde et bibentes inebriabuntur quasi a vino et replebuntur ut phiale et quasi cornua altaris et salvabit eos dominus deus eorum in die illa ut gregem populi sui quia lapides sancti elevabuntur super terram eius. Quid enim bonum eius est et quid pulchrum eius nisi frumentum electorum et vinum germinans virgines.

Petite a domino pluviam CAP X in tempore serotino et dominus faciet nives et pluviam ymbris dabit eis singulis herbam in agro. Quia simulachra locuta sunt inutile et divini viderunt mendacium et sompniatores frustra locuti sunt. Vane consolabantur. Ideo abducti sunt quasi grex affligentur quia non est eis pastor. Super pastores iratus est furor meus et super hircos visitabo quia visitabit dominus exercituum gregem suum domum iuda et posuit eos quasi equum glorie sue in bello. Ex ipso angulus et ex ipso paxillus et ex ipso arcus prelii. Ex ipso egredietur omnis exactor simul. Et erunt quasi fortes conculcantes lutum in medio viarum in prelio et bellabunt quia dominus cum eis. Et confundentur ascensores equorum et confortabo domum iuda et domum ioseph salvabo

[illegible] eos quia miserebor eorum
et erunt sicut fuerunt quando proiceram
eos Ego enim dominus deus eorum et exau
diam eos et erunt quasi fortes effraym
et letabitur cor eorum in domino quasi a vi
et filii eorum videbunt et letabuntur
et exultabit cor eorum in domino Sibila
bo eis et congregabo illos quia
redemi eos et multiplicabo eos si
cut ante fuerant multiplicati et semina
bo eos in populis et de longe recor
dabuntur mei et vivent Et vivent
cum filiis suis et revertentur et redu
cam eos de terra egipti et de assiriis
congregabo eos et ad terram gala
ad et libani adducam eos et non
invenietur in eis locus et transibit
in mari freto et percutiet in mari
fluctus et confundentur omnia profun
da fluminis Et humiliabitur superbia
assur et sceptrum egipti recedet
Et confortabo eos in domino et in no
mine eius ambulabunt dicit dominus

Aperi libane portas Capitulum XI
tuas et comedat ignis ce
dros tuas Ulula abies quia cecidit
cedrus quoniam magnifici vastati sunt
Ululate quercus basan quoniam suc
cisus est saltus munitus Vox ulu
latus pastorum quia vastata est
magnificentia eorum Vox rugitus
leonum quoniam vastata est superbia ior
danis Hec dicit dominus deus meus
Pasce pecora occisionis que qui
possederant occidebant et non dole
bant et vendebant ea dicentes bene
dictus dominus divites facti sumus
et pastores eorum non parcebant eis
Et ego non parcam ultra super habita
tes terram dicit dominus Ecce ego tra
dam homines unumquemque in manus
proximi sui et in manu regis sui et

concident terram et non eruam de
manu eorum Et pascam pecus occisi
onis propter hoc o pauperes gregis
Et assumpsi michi duas virgas
unam vocavi decorem et alteram vo
cavi funiculum et pavi gregem et suc
cidi tres pastores in mense uno
et contracta est anima mea in eis Si
quidem anima eorum variavit in me Et
dixi Non pascam vos Quod mo
ritur moriatur et quod succidi
tur succidatur et reliqui devorent
unusquisque carnem proximi sui Et
tuli virgam meam que vocabatur
decus et abscidi eam ut irritum
facerem fedus meum quod percussi
cum omnibus populis et in irritum deduc
tum est in die illa Et cognoverunt
sic pauperes gregis qui custodiunt
michi quia verbum domini est Et dixi
ad eos Si bonum est in oculis vestris
afferte mercedem meam et si non quie
scite Et appenderunt mercedem meam
XXX argenteos Et dixit dominus
ad me Proice illud ad statuarium
decorum precium quo appreciatus sum
ab eis Et tuli XXX argenteos
et proieci illos in domo domini ad
statuarium Et precidi virgam meam
secundam que appellabatur funiculus
ut dissolverem germanitatem
inter iudam et israel Et dixit dominus
ad me Adhuc sume tibi vasa
pastoris stulti quia ecce ego
suscitabo pastorem in terra qui
derelicta non visitabit dispersum
non queret et contritum non sa
nabit et id quod stat non enu
triet et carnes pinguium come
det et ungulas eorum dissolvet
O pastor et ydolum derelinquens gregem

gladius super brachium eius et super
oculum dextrum eius Brachium eius
ariditate siccabitur et oculus dexter
eius tenebrescens obscurabitur

Onus verbi domini super israel Cap xij

Dixit dominus extendens celos
fundans terram et fingens spiritum hominis
in eo Ecce ego ponam ierusalem superliminare
crapule omnibus populis in circuitu
Sed et iuda erit in obsidione contra
ierusalem Et erit in illa die ponam
ierusalem lapidem oneris cunctis populis
Omnes qui levabunt eam concisione
lacerabuntur et colligentur adversus
eam omnia regna terre In die illa dicit
dominus percutiam omnem equum in stuporem
et ascensorem eius in amentiam et
super domum iuda aperiam oculos
meos et omnem equum populorum percutiam
cecitate Et dicent duces iuda
in corde suo Confortentur viri
habitatores ierusalem in domino exercituum deo
eorum In die illa ponam duces iuda
sicut caminum ignis in lignis et
sicut facem ignis in feno et devorabunt
ad dexteram et ad sinistram
omnes populos in circuitu Et habitabit
ierusalem rursum in loco suo in ierusalem Et
salvabit dominus tabernacula iuda
sicut in principio ut non magnifice
glorietur domus david et gloria
habitantium ierusalem contra Iudam In
die illa proteget dominus habitatores
ierusalem et erit qui offenderit ex eis in
die illa quasi david et domus david
quasi dei sicut angelus in conspectu
dei Et erit in die illa queram conterere
omnes gentes que veniunt contra
ierusalem Et effundam super domum
david et super habitatores ierusalem spiritum
gratie et precum Et aspicient ad

me quem confixerunt et plangent
eum planctu quasi super unigenitum et
dolebunt super eum ut doleri solet in
morte primogeniti In die illa magnus
erit planctus in ierusalem sicut planctus
ad remmon in campo mageddon
et plangent terra familie et
familie seorsum familie domus
david seorsum et mulieres eorum seorsum
familie domus nathan seorsum
et mulieres eorum seorsum familie
domus levi seorsum et mulieres
eorum seorsum familie semey seorsum
et mulieres eorum seorsum Omnes
familie relique et familie seorsum
et mulieres eorum seorsum Cap xiij

In die illa erit fons patens
domui david et habitantibus
ierusalem in ablutionem peccatoris et menstruate
Et erit in die illa dicit
dominus exercituum Disperdam nomina ydolorum
de terra et non recordabuntur et
non memorabuntur ultra et pseudoprophetas
et spiritum immundum auferam de terra
Et erit cum prophetaverit quispiam
ultra dicent ei Pater eius et mater
eius qui genuerunt eum Non vives
quia mendacium locutus es in nomine
domini Et configent eum pater eius et mater
eius genitores eius cum prophetaverit
Et erit in die illa confundentur
prophete unusquisque ex visione sua
cum prophetaverit nec operientur pallio
saccino ut mentiantur Sed dicet
Non sum propheta homo agricola ego
sum quoniam adam exemplum meum
ab adolescentia mea Et dicetur — Adam
ei Quid sunt plage iste in medio
manuum tuarum Et dicet His plagatus
sum in domo eorum qui diligebant
me Framea suscitare

sup pastore meu⁊ sup virū cohe
rente mihi dicit Dns exercituū
1 percute pastorē⁊ dissipentur
oues grgis Et auertā manū
mea ad pusillos et erit in oi
tra dicit Dns partes due in
ea dissipentur⁊ deficient⁊ tria
ps relinquet in ea Et educā
tria ptem p ignē et vram eos
sicut vritur argentū⁊ pbabo
eos sicut pbatur aurū Ipe in
vocabit nomē meū⁊ ego exaudiā
eū Dicam populus ē ipe
dicet Dominus deus meus

Ecce dies veniēt Cap xiiij
dicit Dns Et diuidentur
spolia tua⁊ medio tui Et con
gregabo omes gentes ad prlm
in preliū et capietur ciuitas et
vastabuntur domus⁊ mulieres
violabuntur Et egredietur me
dia pars ciuitatis in captiuitatem
et reliquus ppli no auferetur ex
urbe Et egredietur Dns et pliabi
tur contra gentes illas sicut p
liatus est in die certaminis⁊ sta
bunt pedes eius in die illa sup
montē oliuaz q̄ est cont prlm ad
orientem Et findet mons oli
uarū ex media parte sui ad ori
entem et ad occidentē prupto
grandi valde et separabitur mon
dium montis ad aquilonē⁊ me
dium eius ad meridiem Et fugie
tis ad vallem montiū ex⁹ q̄m
coniungetur vallis montiū usq
ad proximū Et fugietis sicut fu
gistis a facie tremotus in die
bus ozie regis iuda Et veniet
Dns Deus meus omes sancti
tui ex Et erit in die illa non erit
lux sed frigus et gelu 1
dies una que notus est Dno
non dies neq̄ nox et tpe vespere
erit lux Et erit in die illa ex
eat aque vive de prlm media
eaz ad mare orientale et me
dia eaz ad mare nouissimum in
estate et in hyeme erit Et erit
Dns rex sup omem terrā In die illa
erit Dns unus et erit nomen ei⁹
unū Et reuertet oīs terra usq ad
desertū de colle remon ad aus
trū prlm et exaltabitur et habi
tabitur in loco suo a porta ben
yamin usq ad locū porte prime
usq ad portā angulozū Et a
turre ananehel usq ad torcu
laria regis Et habitabit in ea et
anathema no erit amplius sed
habitabit prlm secura Et erit
hec plaga qua percutiet Dns
omes gentes que pugnauerūt
aduersus prlm Tabescet caro
vnius cuiusq̄ stantis sup pedes
suos et oculi eius tabescent
in foraminibus suis et lingua
eoz computrescet in ore eoz In
die illa erit tumultus Dni magnus
in eis et apprehendet vir
manū proximi sui et conseret
manus eius sup manū proximi
sui Ded et Juda pugnabit⁹
prlm Et congregabit diuitias
omnis gentis in circuitu auri⁹
et argentū et vestes multas
satis Et sic erit ruina equi et
muli et cameli et asini et
omnis iumenti⁹ que erit in castris
illis sicut ruina hec Et omes
qui reliqui fuerint de cunctis
gentibus que venerūt contra

[illegible] ab anno in annum ut
[illegible] dominum exercituum et
[illegible] festivitatem taber
naculorum. Et erit qui non ascenderit
de familiis terre ad ierusalem ut ador
ret regem dominum exercituum non erit super eos
ymber. Quod et si familia egipti non
ascenderit et non venerit nec
super eos erit sed erit ruina qua dominus
percuciet omnes gentes que non ascen
derit ad celebrandam festivitatem
tabernaculorum. Hoc erit peccatum
egipti et hoc peccatum omnium gencium
que non ascenderit ad celebranda
festivitatem tabernaculorum. In
die illa erit quod super frenum equi
est sanctum domino. Et erunt lebetes
in domo domini quasi fiale coram
altari. Et erit omnis lebes in ierusalem
et iuda sanctificatus domino exercituum et
veniet omnes ymolantes et sument
ex eis et coquent in eis et non erit
mercator ultra in domo domini in die illo

Incipit prologus in Malachiam

Malachias latine interpretatur
angelus domini id est nuncius domini.
Quidquid enim loquebatur quasi
a domino essent mandata ita crede
bantur. Unde ita eius nomen hebrei
transtulerunt dicentes. Assumpcio in
domini super israel in manu angeli ex prophe
tauit et novissimus in babilone qui
et aggeus predicavit propheta. Alius prologus

Deus per moysen populo
israel preceperat sacerdotes ta
bernaculi sui omni corporali vicio
vacuos sibi offerre quibus legem
suam ad regendum populum preceptis ce
lestibus fecerunt obedire. Nam sacer
dotes angelos dei esse hoc loco
scriptura testatur. Sed quia tanti
muneris gratiam contempnentes supra
dictus populus et sacerdotes sacrifi
cia vicio deturpata ipsi contumeliis
atque inprecationibus maculari effre
experunt. Ideo per malachiam prophetam
dominus populum israel increpans ait. Dilexi
vos dicit dominus. Et dixistis. In quo
dilexisti nos. Nonne frater erat
esau iacob dicit dominus et dilexi ia
cob. Esau autem odio habui. Esau itaque
fratrem iacob non inique aut spon
tanea voluntate odio habitus a
deo vel sine meriti gratia. Iacob
dilectus est. Sed secundum prescienciam
suam. Esau quidem effusionem
fratris sanguinis concupiverat.
Iacob autem sui cognitorem obsequen
da legem desiderat cognoscere.
Cuius rei gratia supradicto usus
exemplo est dicens. Dilexi iacob.
Esau autem odio habui. Quoniam
ex operibus memoratorum quorum
liber genesis meminit in quo
unusquisque eorum futurus erit pro
spectu manifeste constaret ut scrip
tum est. Creverunt pueri. Et erat
esau homo agrestis sciens ve
nari. Iacob autem simplex manens
in tabernaculo. Nam reliqua
que lectione comprehensa sunt
prevaricationem populi israhelitici
in observandis sacrificiis dei
increpacionem que in eundem populum
quod deos alienos coluerit significat

Incipit Malachias propheta Capitulum primum

Onus verbi domini ad israel
in manu Malachie pro
phete. Dilexi vos dicit
dominus. Et dixistis.
In quo dilexisti nos. Nonne frater
erat esau iacob dicit dominus. Et
dilexi iacob. Esau autem odio habui.
Et posui montes seyr eius in
solitudinem et hereditatem eius
in dracones deserti. Quod si dix
erit ydumea destructi sumus
sed revertentes edificabimus que

destructa sunt Hec dicit dns exercituum
Isti edificabunt et ego destruam et vo
cabuntur termini impietatis et po
pulus cui iratus est dns usque in
eternum et oculi vestri videbunt
et vos dicetis Magnificetur dns
super terminum israel Filius honorat
patrem et servus dnm suum ti
mebit Si ergo ego pater vester
sum ubi est honor meus et si dns
ego sum ubi est timor meus dicit
dns exercituum Ad vos o sacerdo
tes qui despicitis nomen meum
Et dixistis In quo despeximus
nomen tuum Offertis super alta
re meum panem pollutum Et di
citis In quo polluimus te In eo
quod dicitis Mensa dni despecta
est Si offeratis cecum ad ymo
landum nonne malum est Et si
offeratis claudum et languidum
Nonne malum est Offer illud duci
tuo si placuerit ei aut si susce
pit faciem tuam dicit dns exer
cituum Et nunc deprecamini vultum
dei ut misereatur vestri De ma
nu enim vestra factum est hoc Si quo
modo suscipiat facies vestras
dicit dns exercituum Quis est
in vobis qui claudat hostia et in
cendat altare meum gratuito
Non est michi voluntas in vobis
dicit dns exercituum et munus
non suscipiam de manu vestra
Ab ortu enim solis usque ad occasum
magnum est nomen meum in
gentibus et in omni loco sacri
ficatur et offertur et sanctifi
catur nomini meo oblatio munda
quia magnum est nomen meum
in gentibus dicit dns exercituum
et vos polluistis illud in eo quod
dicitis Mensa dni contaminata
est et quod superponitur contemp
tibile est cum igne qui illud de
vorat Et dixistis Ecce de labo
re Et exsufflastis illud dicit dns
exercituum Et intulistis de rapinis
claudum et languidum et intulis
tis munus Numquid suscipiam
illud de manu vestra dicit dns
Maledictus dolosus qui habet in
grege suo masculum et votum
faciens ymolat debile deo quia
rex magnus ego sum dicit dns
exercituum et nomen meum horribile in gentibus

Et nunc mandatum Cap. ii
hoc ad vos o sacerdotes
Si nolueritis audire et si no
lueritis ponere super cor vestrum
ut detis gloriam nomini meo
ait dns exercituum Mittam in
vos egestatem et maledicam bene
dictionibus vestris et maledicam
illis quoniam non posuistis super cor
Ecce ego proiciam vobis brachium
et dispergam super vultum vestrum
stercus sollempnitatum vestrarum
et assumet vos secum Et scietis
quia misi ad vos mandatum istud
ut esset pactum meum cum levi di
cit dns exercituum Pactum me
um fuit cum eo vite et pacis et
dedi ei timorem et timuit me
et a facie nominis mei pavebat
Lex veritatis fuit in ore eius
et iniquitas non est inventa in
labiis eius In pace et in equi
tate ambulavit mecum et mul
tos avertit ab iniquitate Labia
enim sacerdotis custodient scien
tiam et legem requirent ex ore
eius quia angelus dni exercituum

est [illegible] recessistis de via et
scandalizastis plurimos in lege
irritum fecistis pactum levi dicit
dominus exercituum. Propter quod et ego
dedi vos contemptibiles et humi
les omnibus populis sicut non serva
stis vias meas et accepistis fa
ciem in lege. Numquid non pater
unus est omnium nostrum. Numquid non
deus unus creavit nos. Quare
ergo despicit unusquisque fratrem
suum violans pactum patrum nostrorum.
Transgressus est iuda et abhomina
cio facta est in israhel et in ierusalem
quia contaminavit iudas sancti
ficacionem domini quam dilexit
et habuit filiam dei alieni. Dis
perdat dominus virum qui fecerit hec
magistrum et discipulum de taber
naculis iacob et offerentem mu
nus domino exercituum. Et hoc
rursum fecistis. Operiebatis lacri
mis altare domini fletu et gemitu
ita ut ultra non respiciam ad sa
crificium nec accipiam placabile
quid de manu vestra. Et dixistis
quam ob causam. Quia dominus testi
ficatus est inter te et uxorem
pubertatis tue quam tu despexi
sti et hec particeps tua et uxor
federis tui. Nonne unus fecit et
residuum spiritus eius. Et quid unus
querit nisi semen dei. Custodite
dei ergo spiritum vestrum et uxorem ado
lescencie tue noli despicere. Cum
odio habueris eam dimitte dicit
dominus deus israhel. Operiet autem iniqui
tas vestimentum eius dicit dominus
exercituum. Custodite ergo spiritum
vestrum et nolite despicere. Labo
rare fecistis dominum in sermonibus

vestris. Et dixistis in quo eum
fecimus laborare. In eo cum diceretis
omnis qui facit malum bonus est
in conspectu domini et tales ei
placent. Aut certe ubi est deus iudicii.

Cap iii

Ecce ego mittam
angelum meum et prepara
bit viam ante faciem meam. Et
statim veniet ad templum sanc
tum suum dominator dominus quem
vos queritis et angelus testa
menti quem vos vultis. Ecce ve
nit dicit dominus exercituum.
Et quis poterit cogitare diem
adventus eius et quis stabit ad
videndum eum. Ipse enim quasi ig
nis conflans et quasi herba
fullonum. Et sedebit conflans
et emundans quasi argentum et
purgabit filios levi et colabit
eos quasi aurum et quasi arge
tum et erunt domino offerentes
sacrificia in iusticia. Et placebit
domino sacrificium iuda et ierusalem.
Et sicut dies seculi et sicut anni
antiqui. Et accedam ad vos in
iudicio et ero testis velox male
ficis et adulteris et periuris et
qui calumpniantur mercedem mer
cenarii et humiliant viduas et pu
pillos et opprimunt peregrinum
nec timuerunt me dicit dominus
exercituum. Ego enim dominus et
non mutor. Et vos filii iacob non
estis consumpti. A diebus enim
patrum vestrorum recessistis a le
gittimis meis et non custodistis.
Revertimini ad me et ego rever
tar ad vos dicit dominus exer
cituum. Et dixistis in quo rever
temur. Si affiget homo deum
quia vos configistis me. Et dix
istis in quo configimus te. In decimis

et in [illegible] et in penuria
vos male[illegible] estis et vos me
fraudatis et [illegible] gens
tota Inferte omnem [illegible]
in horreum meum ut sit cibus in
domo mea Et probate me sup
hoc dicit dominus Si non aperuero
vobis cataractas celi et effudero
vobis benedictionem usque ad
habundanciam Et increpabo pro
vobis devorantem et non corru
pet fructum terre vestre Nec erit
sterilis vinea in agro dicit do
minus exercituum Et beatos
vos dicent omnes gentes Eritis
enim vos terra desiderabilis dicit
dominus exercituum Invaluerunt super me
verba vestra dicit dominus Et dixistis quid
locuti sumus contra te et dixistis
Vanus est qui servit deo Et quod e
molimentum quia custodivimus
precepta eius et quia ambulavimus
tristes coram domino deo exercituum
Ergo nunc beatos dicimus arro
gantes Siquidem edificati sunt
facientes impietatem et temptave
runt deum et salvi facti sunt Tunc
locuti sunt timentes deum unusquisque
cum proximo suo Et attendit dominus
et audivit Et scriptus est liber mo
nimenti coram eo timentibus
dominum et cogitantibus nomen eius
Et erunt michi ait dominus exercituum
in die illa qua ego faciam in pe
culium et parcam eis sicut parcit
vir filio suo servienti sibi Et con
vertimini et videbitis quid sit inter
iustum et impium et inter servien
tem deo et non servientem ei C iiij
Ecce enim dies veniet succen
sa quasi caminus Et erunt
omnes superbi et omnes facientes
impietatem sicut stipula et infla

mabit eos dies [illegible]
exercituum que non [illegible]
radicem et germen Et orietur
vobis timentibus nomen meum
sol iusticie et sanitas in pennis e
Et egrediemini et salietis sicut vi
tulus de armento et calcabitis
impios cum fuerint cinis sub plan
ta pedum vestrorum in die qua
ego faciam dicit dominus exercituum
Mementote legis moysi servi
mei quam mandavi ei in oreb
ad omnem israel precepta et iudicia
Ecce ego mittam vobis heliam
prophetam antequam veniat dies
domini magnus et horribilis Et
convertet cor patrum ad filios
eorum et cor filiorum ad patres eorum
Ne forte veniam et percuciam
terram anathemate Explicit
Malachias Incipit prologus
in libros Machabeorum

Machabeorum libri duo
prenotant prelia inter
hebreorum duces gente
que persarum pugnam quoque
sabbatorum et nobiles machabei
ducis triumphos exercitus Hos
nomine et libri idem sunt intitula
ti Hec quoque historia continet
eciam inclita illa gesta machha
beorum fratrum qui sub anthiocho
rege pro sacris legibus dira
tormenta perpessi sunt quos
mater pia dum diversis suppli
ciis urgerentur non solum non
flevit Sed eciam gaudens hor
tabatur ad gloriam passionis

Incipit liber Machabeorum
primus Capitulum primum

Incipit liber machabeoꝝ p[ri]m[us] Ca[pitulu]m 1.

Et factu est postq[ua]m
p[er]cussit Rex Allexan
der philippi macedo
Qui p[ri]mus regnau[i]t
in Grecia Egressus
de terra cethim p[er]cussit dariu
regem p[er]saꝝ et medoꝝ Costituit
q[uoque] p[re]lia multa et om[n]i[u]m obtinuit
municiones et interfecit reges t[er]re
Et p[er]transijt usq[ue] ad fines t[er]re Et
accepit spolia m[u]ltitudi[n]is gen[ti]u
et siluit terra in conspectu eius
Et congregauit virtutem [et] exercitu
fortem nimis et exaltatu est et
eleuatu cor eius et obtinuit re
giones genciu et tyrannos et
facti sut ei in tributu Et post
hec decidit in lectu et cognou[i]t
quia moreretur Et vocauit pu
eros suos nobiles qui secu erant
nutriti a iuuentute sua [et] diuisit
illis regnu suu cu adhuc viueret
Et regna[ui]t Allexander annis
xij et mortuus e[st] Et obtinuert
pueri eius regnu vnusquisq[ue] i[n]
loco suo Et imposuerunt sibi o[mn]es
diademata post morte et filij
eoꝝ post eos annis m[u]ltis et m[u]l
tiplicata sut mala in t[er]ra Et exijt
ex eis radix peccatrix Antioch[us]
Illustris fili[us] antiochi Regis qui
fuerat Rome obses Et regnauit
i[n] ano Centesimo tricesimo septi[m]o
regni grecoꝝ In diebus illis exi
erut ex isr[ae]l filij iniqui et sua
serut multis dicentes Eamus
et disponamus testamentu cu ge[n]
tibus que circa nos sut Quia ex
quo recessim[us] ab eis inuenerut
nos multa mala Et bonus visus
e[st] s[er]mo i[n] oculis eoꝝ Et destinauert
aliqui de p[o]p[u]lo et abiert ad rege
et dedit illis p[o]t[es]tate ut facerent
iusticias genciu Et edificauert
i[n] ie[rusa]l[e]mis gymnasiu sc[d]m leges
nacionu et fecerut sibi p[re]pucia et
recesserut a testam[en]to s[an]c[t]o [et] iuncti
sut nacionibus et venudati sunt
ut facerent malu Et paratu est
regnu in conspectu anthiochi Et
cepit regnare in t[er]ra egipti ut
regnaret sup[er] duo regna Et int[ra]
uit i[n] egiptu in m[u]ltitudi[n]e graui
i[n] curribus et elefantib[us] [et] eq[ui]tib[us]
et copiosa nauiu m[u]ltitudine
Et constituit bellu aduersus ptho
lomeu rege egipti Et veritus e[st]
ptholomeus a facie eius Et ceci
derut vulnerati m[u]lti Et co[m]p[re]hend[i]t
ciuitates m[u]ltas in t[er]ra egipti et
accepit spolia t[er]re egipti Et co
uertit anthiochus postq[ua]m per
cussit egiptu in centesimo et
quadragesimo t[er]cio ano [et] ascend[i]t
ad isr[ae]l [et] ascendit ie[rusa]l[e]mis in

multitudine gravi et intravit in
sanctificationem cum superbia et accepit al
tare aureum et cande[labrum]
et universa eius vasa et mensam pro
positionis et libatoria et fialas
et mortariola aurea et velum et
coronas et ornamentum aureum quod
in facie templi erat et comminuit
omnia Et accepit argentum et aurum
et omnia vasa concupiscibilia Et ac
cepit thesauros occultos quos
invenit Et ablatis omnibus abiit in
terram suam et fecit cedem hominum et
locutus est in superbia magna
Et factus est planctus magnus in
israel et in omni loco eorum Et inge
muerunt principes et seniores et
iuvenes et virgines infirmati
sunt et speciositas mulierum immu
tata est Omnis maritus sumpsit
lamentum et que sedebat in thoro
maritali lugebat Et commota est
terra super inhabitantes in ea Et uni
versa domus Jacob induit con
fusionem Et post duos annos dierum
misit rex principem tributorum in civi
tates Juda Et venit ierusalem cum tur
ba magna et locutus est ad eos
verba pacifica in dolo et crediderunt
ei Et irruit super civitatem repen
te et percussit eam plaga mag
na et perdidit populum multum ex israel
Et accepit spolia civitatis et
succendit eam igni et destruxit
domos eius et muros eius in cir
cuitu et captivas duxerunt mu
lieres et natos et pecora possede
runt Et edificaverunt civitatem
David muro magno et firmo
et turribus firmis Et facta est
illis in arcem Et posuerunt illic

gentem peccatricem viros iniquos
et convaluerunt in ea Et posue
runt arma et escam et congregave
runt spolia ierusalem et reposuerunt illic
et facti sunt in laqueum magnum Et
factum est hoc ad insidias sanctificationis
et in diabolum malum in israel semper
Et effuderunt sanguinem innocentem
per circuitum sanctificationis et contamina
verunt sanctificationem et fugerunt ha
bitatores ierusalem propter eos Et facta est ha
bitatio exterorum et facta est extera
semini suo et nati eius reliquerunt
eam Sanctificatio eius desolata est
sicut solitudo dies festi eius con
versi sunt in luctum et sabbata eius
in obprobrium et honores eius in nichilum
Secundum gloriam eius multiplicata
est ignominia eius Et sublimitas
eius conversa est in luctum Et scrip
sit rex Anthiochus omni regno suo
ut esset omnis populus unus Et re
linqueret unusquisque legem suam Et
consenserunt omnes gentes secundum
verbum regis Anthiochi Et multi
ex israel consenserunt ei et sacrifi
caverunt ydolis et coinquinaverunt
sabbatum Et misit Anthiochus rex
libros per manus nunciorum in ierusalem
et in omnes civitates Juda ut
sequerentur leges gentium terre
et prohiberent holocausta et sacrificia
et placationes fieri in templo
dei et prohiberent celebrare sabbatum
et dies sollempnes et coinquina
ri sancta et sanctum populum israel Et iussit
edificari aras et templa et
ydola et ymolari carnes suil
las et pecora communia Et reli
quere filios suos incircumcisos et
coinquinari animas eorum in omnibus inmundiciis

In diebus illis Surrexit Cap. ij
Mathathias filius Johannis filii
Symeonis sacerdos de filiis Joarib
ab urbe et cōsedit i modin
Et habebat filios quīq; Johannan
q cognominabatur gaddis Et Symeon
qui cognominabat thassi Et Judam
q vocabat machabeus Et Eleazarū
q cognominabat abbaron et
Jonathan q cognominabat apphus
hīj videbant mala que fiebant in
ppło iuda et urbe Et dixit mathathias
heu michi ut quid natus sum
videre contritionem ppli mei et ciuitatis
sce urbis et sedere illic cū datur
i manibus inimicorū sca i manibus
extraneorū facta sunt templa ei
sicut ho ignobilis Facti sunt filii eius
captiua abducta sunt filii trucidati
sunt senes eius i platheis iuuenes
eius ceciderunt in gladio inimicorū
Q gens hec hereditatē regnū ei⁹ et non
obtinuit spolia eius Omnis cōpositio
eius ablata est Nunc cur libera
facta est ancilla Et ecce sca nostra
et pulchritudo nra et claritas nra
desolata est et coinquinauerunt ea
gentes Quid ergo nobis adhuc viuere
Et scidit mathathias et filij eius
vestimenta sua et operuerunt se cilicijs
plangeruntq; valde Et venerunt
illuc qui missi erant a rege antiocho
ipso ut cogerent eos qui confugerant
in ciuitate modin ymolare et thura
facere Et multi de ppło israel consen
cientes accesserunt ad eos Et mathathias
et filij eius constanter stetерunt
Et respondens qui missi erat ab an
thiocho dixerunt mathathie princeps
ceps et clarissimus et magnus

es in civitate hac et ornatus filiis
et fratribus Ergo accede prior et fac
iussum regis sicut fecerunt omnes gen-
tes et viri iuda et qui remanserunt
in ierusalem et eris tu et filii tui inter
amicos regis et amplificatus argen-
to et auro et muneribus multis
Et respondit mathathias et dixit magna
voce Et si omnes gentes regi an-
thiocho obediunt ut discedat unus-
quisque a servitute patrum suorum et consentiat
mandatis eius Ego et filii mei et
fratres mei obediemus legi patrum nos-
trorum Propicius sit nobis deus Non
est nobis utile relinquere legem et
iusticias Non audiemus verba regis
Anthiochi nec sacrificabimus trans-
gredientes legis nostre mandata ut
eamus altera via Et ut cessavit
loqui verba hec accessit quidam iu-
deus in omnium oculis sacrificare ido-
lis super aram in civitate modim
secundum iussum regis Et vidit matha-
thias et doluit et contremuerunt renes
eius et accensus est furor eius secundum
iudicium legis et insiliens trucida-
vit eum super aram Sed et virum
quem miserat rex antiochus qui co-
gebat ymolari occidit in ipso tempore
et aram destruxit Et zelatus est
legem sicut fecit finees zambri
filio salomi Et exclamavit ma-
thathias voce magna dicens Omnis
qui zelum habet legis statuens testamentum
exeat post me et fugit ipse et
filii eius in montes Et reliquerunt
quecumque habebant in civitate Tunc
descenderunt multi querentes iudicium
et iusticiam in deserto ut sederent ibi
ipsi et filii eorum et mulieres eorum et
pecora eorum quoniam induraverunt super eos

mala Et renunciatum est viris regis
anthiochi et exercitui qui erat in ierusalem
civitate david quoniam discessissent
viri quidam qui dissipaverant man-
datum regis in loca occulta in deserto
et abiissent post illos multi et statim
perrexerunt adversus eos et constitue-
runt adversum eos prelium in die sabbatorum
Et dixerunt ad eos Resistitis et
nunc exite adhuc et facite secundum
verbum regis et vivetis et dixerunt
Non exibimus neque faciemus verbum regis
ut polluamus diem sabbatorum Et
concitaverunt adversus eos prelium et
non responderunt illis nec lapidem mise-
runt in eos nec oppilaverunt loca dicentes
Moriamur omnes in simplicitate nostra
et testes erunt super nos celum et terra
quod iniuste perditis nos Et intulerunt
illis bellum sabbatis et mortui sunt
ipsi et uxores eorum et filii eorum et pe-
cora eorum usque ad mille animas hominum
Et cognovit mathathias et amici eius
et luctum habuerunt super eos valde
Et dixit vir proximo suo Si omnes
fecerimus sicut fratres nostri fecerunt
et non pugnaverimus adversus
gentes pro animabus nostris et iustifica-
tionibus nostris citius disperdent nos
de terra Et cogitaverunt in die illa
dicentes Omnis homo quicumque venerit ad
nos in bello die sabbatorum pug-
nemus adversus eum ut non moriamur
omnes sicut mortui sunt fratres nostri
in occultis Tunc congregata est
ad eos synagoga iudeorum fortis
viribus ex israel omnis voluntarius
in lege et omnes qui fugiebant
a malis additi sunt ad eos et facti

sunt illis ad firmamentum. Et collegerunt
exercitum et percusserunt peccatores in
ira sua et viros iniquos in indignatione
sua et ceteri fugerunt ad nationes ut
evaderent. Et circuivit Mathathias
et amici eius et destruxerunt aras
et circumciderunt pueros incircumcisos
quotquot invenerunt in finibus Israel
in fortitudine et persecuti sunt filios
superbie. Et prosperatum est opus in ma-
nibus eorum et obtinuerunt legem de
manibus gentium et de manibus regum
et non dederunt cornu peccatori. Et appro-
pinquaverunt dies Mathathie moriendi
et dixit filiis suis. Nunc confortata
est superbia et castigatio et tempus
eversionis et ira indignationis. Nunc
ergo filii emulatores estote legis
et date animas vestras pro testamento
patrum. Et mementote operum patrum
vestrorum que fecerunt in generationibus
suis et accipietis gloriam magnam
et nomen eternum. Abraham nonne in
temptatione inventus est fidelis et repu-
tatum est illi ad iusticiam. Joseph in
tempore angustie sue custodivit man-
datum et factus est dominus Egipti. Finees
pater noster zelando zelum dei accepit
testamentum sacerdotii eterni. Ihesus
dum implevit verbum factus est dux in Israel.
Caleph dum testificatur in ecclesia acce-
pit hereditatem. David in sua miseri-
cordia consecutus est sedem regni in secula.
Helias dum zelat zelum legis recep-
tus est in celum. Ananias Azari-
as Misahel credentes liberati sunt
de flamma ignis. Daniel in sua sim-
plicitate liberatus est de ore leonum.
Et ita considerate per generationes
et generationes quia omnes qui sperant
in eum non infirmantur. Et a verbis
viri peccatoris ne timueritis quia glo-
ria eius stercus et vermis est. Hodie
extollitur et cras non invenietur quia con-
versus est in terram suam et cogitatio
eius periit. Vos ergo filii confortamini
et viriliter agite in eo. Et custodite que
vobis precepta sunt in lege a domino deo
vero in ipsa gloriosi eritis. Et ecce Sy-
mon frater vester scio quod vir consilii
est ipsum audite semper. Et ipse erit vobis
pater. Et Judas Machabeus fortis
viribus a iuventute sua sit vobis
princeps milicie. Et ipse aget bellum
populi. Et vos adducetis ad vos omnes
factores legis et vindicate vin-
dictam populi vestri et retribuite retri-
butionem gentibus et intendite in pre-
cepta legis. Et benedixit eos et appo-
situs est ad patres suos. Et defunctus
est centesimo xlvi anno et sepultus
est a filiis suis in sepulchris patrum
suorum in Modin. Et planxit eum
omnis Israel planctu magno. C. III.

Et surrexit Judas qui vocabatur
Machabeus filius eius pro eo.
Et adiuvabant eum fratres eius et universi
qui se coniunxerant patri eius et pre-
liabantur prelium Israel cum leticia. Et
dilatavit gloriam populo suo et induit
se loricam sicut gigas et succinxit
se arma bellica sua in preliis et pro-
tegebat gladio suo castra. Et
similis factus est leoni in operibus
suis et sicut catulus leonis ru-
giens in venatione et persecutus est
iniquos perscrutans eos et qui con-
turbabant populum suum succendit
flammis et repulsi sunt inimici pre
timore eius et omnes operarii ini-
quitatis conturbati sunt et directa

est [illegible] manu eius et exacerba
bat reges multos [illegible] letificabat
Iacob in operibus suis et in seculum me
moria eius in benedictione Et peram
bulavit civitates iuda et perdidit im
pios ex eis et avertit iram ab israel
et nominatus est usque ad novissimum
terre et congregavit pereuntes Et
congregavit Apollonius gentes
et a samaria virtutem multam
et magnam ad bellandum contra
israel Et cognovit iudas et exiit
obviam illi et percussit et occidit
illum et ceciderunt vulnerati multi
et reliqui fugerunt Et accepit spo
lia eorum et gladium apollonii
abstulit iudas Et erat pugnans
in eo omnibus diebus Et audivit
Seron princeps exercitus Syrie
quod congregavit iudas congrega
tionem et ecclesiam fidelium secum Et
ait Faciam michi nomen et glorifi
cabor in regno et debellabo iu
dam et omnes qui cum ipso sunt qui sper
nebant verbum regis Et preparavit se
et ascenderunt cum eo castra im
piorum fortes auxiliarii ut facerent
vindictam in filios israel Et
appropinquaverunt usque bethoron Et
exiit iudas obviam illi cum pau
cis Ut viderunt autem exercitum veni
entem sibi obviam dixerunt iude Quo
modo poterimus pauci pugnare ad
versus multitudinem tantam et tam for
tem et nos fatigati sumus ieiu
nio hodie Et ait iudas Facile est
concludi multos in manibus paucorum
et non est differentia in conspectu dei
celi liberare in multis et in paucis
Quia non in multitudine exercitus
victoria belli sed [illegible]
est Ipsi veniunt ad nos in mul
titudine contumaci et superbia ut dis
perdant nos et uxores nostras et filios
nostros et ut spolient nos Nos vero
pugnabimus pro animabus nostris Et
ipse dominus conteret eos ante faciem
nostram Vos autem ne timueritis eos
Ut cessavit autem loqui insiliit in eos
subito et contritus est seron et exerci
tus eius in conspectu ipsius et persequebatur
eum in descensu bethoron usque in
campum Et ceciderunt ex eis octi
genti viri Reliqui autem fugerunt
in terram philistiim Et cecidit timor
iude ac fratrum eius et formido
super omnes gentes in circuitu eorum Et
pervenit ad regem nomen eius Et de
preliis iude narrabant omnes gentes
Ut audivit autem Anthiochus rex
sermones istos Iratus est animo
Et misit et congregavit exercitum
universi regni sui castra fortia
valde Et aperuit erarium suum
et dedit stipendia exercitui in annum
Et mandavit illis ut essent parati
ad omnia Et vidit quod defecit pecu
nia de thesauris et tributa re
gionis modica propter dissentionem
et plagam quam fecit in terra ut tol
leret legittima que erant a primis di
ebus Et timuit ut non haberet
et semel et bis in sumptus et dona
tiva que dederat ante larga manu
et habundaverat super reges qui ante
eum fuerant Et consternatus erat animo
valde Et cogitavit ire in persidem
ut acciperet tributa regionum et
congregaret argentum multum Et reli

et reliquit lysiam hominem nobilem de gene
regali super negocia regia a flumine
eufraten usque ad flumen egipti
ut nutriret antiochum filium suum
donec rediret Et tradidit ei mediu
exercitum et elefantes et mandavit ei
de omnibus que volebat et de inhabi
tantibus iudea et ierusalem ut mitteret
ad eos exercitum ad conterendam et extir
pandam virtutem israel Et reliquias
ierusalem et auferendam memoriam eorum
de loco Et ut constitueret habitatores
filios alienigenas in omnibus finibus
eorum et sorte distribueret terram eorum
Et rex assumpsit partem exercitus resi
dui et exiit ab antiochia civitate
regni sui Anno centesimo xl vii
et transfretavit eufraten flumen et
perambulabat superiores regiones Et
elegit lysias ptholomeum filium do
rimini et nicanorem et gorgiam vi
ros potentes ex amicis regis et mi
sit cum eis xl milia virorum et septem
milia equitum ut venirent in terram
iuda et disperderent eam secundum verbum
regis Et processerunt ut irent cum uni
versa virtute sua Et venerunt in terram
iuda Et applicuerunt ammaum in terra cam
pestri Et audierunt mercatores regio
num nomen eorum Et acceperunt argen
tum et aurum multum valde et pueros
et venerunt in castra ut acciperent
et emerent filios israel in servos Et ad
diti sunt ad eos exercitus syrie et terre
alienigenarum Et vidit iudas et fratres
eius quia multiplicata sunt mala
et exercitus applicabat ad fines eorum
Et cognoverunt verba regis que man
davit ipsos facere in interitum et consuma
cionem populi israel Et dixerunt unusquisque

ad proximum suum Erigamus deiectionem
populi nostri et pugnemus pro populo nostro
et sanctis nostris Et congregatus est con
ventus ut essent parati in prelium et ut
orarent et peterent misericordiam et misera
ciones et ierusalem non habitabatur sed erat
sicut desertum et non erat qui ingrederetur
et egrederetur de natis eius et sanctum con
culcabatur et filii alienigenarum erant
in arce ibi erat habitatio gentium et abla
ta est voluptas a iacob et defecit
ibi tybia et cythara et congregati sunt
et venerunt in masphat contra ierusalem
quia locus orationis erat in masphat
ante quam in ierusalem Et ieiunaverunt illa die
et induerunt se ciliciis et cinerem
posuerunt in capite suo et sciderunt
vestimenta sua et expanderunt libros
legis de quibus scrutabantur ~~lege~~ gen
tes similitudinem simulachrorum suorum
Et attulerunt ornamenta sacerdota
lia et primicias et decimas et suscita
verunt nazareos qui impleverant
dies Et clamaverunt voce magna
in celum dicentes Quid faciemus istis
et quo eos ducemus Et sancta tua con
culcata sunt et contaminata sunt et sa
cerdotes tui facti sunt in luctu et humi
litate Et ecce naciones convenerunt
adversum nos ut nos disperdant Tu scis
que cogitant in nos quomodo poterimus
subsistere ante faciem illorum nisi tu deus
adiuves nos Et tubis exclama
verunt voce magna Et post hoc con
stituit iudas duces populi tribunos
et centuriones et penthecontarchos
et decuriones Et dixit hiis qui
edificabant domos et sponsabant
uxores et plantabant vineas et formi
dolosis ut rediret unusquisque
in domum suam secundum legem et

monentur castra et collocaverunt
ad austrum ammaum Et ait Judas
Accingimini et estote filii potentes
Estote parati in mane ut pugne
tis adversus nationes has que con
venerunt disperdere nos et sancta nostra
quoniam melius est mori nos in bello quam
videre mala gentis nostre et sanctorum
Sicut autem fuerit voluntas in celo sic fiat
Et assumpsit Gorgias Cap. iiii
quinque milia virorum et mille
equites electos et moverunt castra
nocte ut applicarent ad castra Jude
orum et percuterent eos subito et filii
qui erant ex arce erant illis duces
Et audivit Judas et surrexit
ipse et potentes percutere virtutem regis
qui erant in ammaum Adhuc enim
dispersus erat exercitus a castris
Et venit Gorgias in castra Jude
nocte et neminem invenit Et quere
bat eos in montibus quoniam dixit Fu
giunt hii a nobis Et cum
dies factus esset Apparuit Judas
in campo cum tribus milibus viro
rum tantum qui tegumenta et gladios non
habebant Et viderunt castra gen
tium valida et loricatos et equita
tus in circuitu eorum et hii docti ad
prelium Et ait Judas viris qui secum
erant Ne timueritis multitudinem
eorum et impetum eorum ne formide
tis Mementote quomodo salvi facti
sunt patres nostri in mari rubro cum perse
queretur eos pharao cum exercitu
multo Et nunc clamemus in celum et
miserebitur nostri dominus et memor erit
testamenti patrum nostrorum et conteret
exercitum istum ante faciem nostram
hodie Et scient omnes gentes quia
est deus qui redimat et liberet
israel Et levaverunt alienigene
oculos suos et viderunt eos venien
tes ex adverso et exierunt de cas
tris ad prelium Et tuba cecinerunt
hii qui erant cum Juda et congressi
sunt et contrite sunt gentes et fuge
runt in campum Novissimi autem ceci
derunt in gladio et persecuti sunt eos usque
gezeron et usque in campos ydumee
et azoti et iamnie Et ceciderunt
ex illis tria milia virorum et reversus
est Judas et exercitus eius sequens
eum Et dixit ad populum Non concupi
scatis spolia quia bellum contra
nos est et gorgias et exercitus
eius in monte prope nos Sed state
nunc contra inimicos nostros et ex
pugnate eos et post hoc sumetis
spolia securi Et adhuc loquente
Juda hec Ecce apparuit pars
quedam prospiciens de monte et vi
dit gorgias quod in fugam sunt versi
sui et succensa sunt castra Fumus
enim qui videbatur declarabat
quod factum est Quibus illi conspec
tis timuerunt valde aspicien
tes simul et Judam et exercitum eius
in campo paratum ad prelium et fuge
runt et omnes in terram alienige
narum Et Judas reversus est ad
spolia castrorum Et acceperunt
aurum multum et argentum et iacinthum
et purpuram marinam et opes
multas Et conversi ympnum ca
nebant et benedicebant deum in celum
quoniam bonus est quoniam in seculum misericordia
eius Et facta est salus magna
in israel in illa die Quicumque autem
alienigenarum evaserunt venerunt

et nunciaverunt lisie omnia que
acciderant. Qui cum audisset hec
consternatus animo deficiebat quia
non qualia voluit talia contin-
gerunt in israel et qualia manda-
vit. Et sequenti anno congregavit
lisias electorum virorum lx milia
et equitum quinque milia ut debella-
ret eos. Et venerunt in iudeam et castra
posuerunt in bethoron. Et occurrit
illis iudas cum decem milibus vi-
ris. Et viderunt exercitum fortem et
oravit et dixit. Benedictus es salvator
israel qui contrivisti impetum
potentis in manu servi tui david
et tradidisti castra alienigenarum
in manu ionathe filii saul et armi-
geri eius. Conclude exercitum istum in
manu populi tui israel. Et confundantur
in exercitu suo et in equitibus. Da
illis formidinem et tabescere auda-
ciam virtutis eorum et commoveantur
contritione sua. Deice eos gladio
diligencium te et collaudent te omnes
qui noverunt nomen tuum in ympnis.
Et commiserunt et ceciderunt de exercitu
lysie quinque milia virorum. Videns autem
lysias suorum fugam et iudeorum auda-
tiam et quia parati sunt aut vivere aut
mori fortiter. Abiit antiochiam
et elegit milites ut multiplicati
rursus venirent in iudeam. Dixit
autem iudas et fratres eius. Ecce contriti
sunt inimici nostri. Ascendamus nunc
mundare sancta et renovare. Et congre-
gatus est omnis exercitus. Et ascende-
runt in montem syon. Et viderunt
sanctificationem desertam et altare prophanatum
et portas exustas et in atriis
virgulta nata sicut in saltu vel
in montibus et pastoforia diruta.

sciderunt vestimenta sua et planxe-
runt planctu magno et posuerunt
cinerem super caput suum et ceci-
derunt in faciem super terram. Et exclama-
verunt tubis signorum et clamave-
runt in celum. Tunc ordinavit iudas
viros ut pugnarent adversus eos
qui erant in arce donec emundarent
sancta. Et elegit sacerdotes sine ma-
cula voluntatem habentes in lege domini.
Et emundaverunt sancta. Et tulerunt
lapides contaminationis in locum immundum.
Et cogitavit de altari holocaustorum
quod prophanatum erat quid de eo fa-
ceret. Et incidit illi consilium bonum
ut destrueret illud ne forte esset
illis in obprobrium quia contamina-
verunt illud gentes et demoliti sunt
illud. Et reposuerunt lapides in mon-
tem domus in loco apto quoadusque
veniret propheta et responderet de eis. Et
acceperunt lapides integros secundum
legem et edificaverunt altare no-
vum secundum illud quod fuit prius. Et
edificaverunt sancta et que intra do-
mum erant intrinsecus et edem et atria
sanctificaverunt et fecerunt vasa sancta
nova. Et intulerunt candelabrum
et altare incensorum et mensam in
templo et incensum posuerunt super al-
tare. Et accenderunt lucernas que super
candelabrum erant et lucebant in tem-
plo. Et posuerunt super mensam panes
et appenderunt vela et consummaverunt
omnia opera que fecerunt et ante ma-
tutinum surrexerunt quinta et vicesima
die mensis noni hic mensis
casleu centesimi quadragesimi
octavi anni et obtulerunt sacrificium

secundum legem super altare holocaus
torum nouum quod fecerunt secundum tem
pus et secundum diem in quo contamina
uerunt illud gentes in ipsa renouatum
est in canticis et cytharis et ci
naris et cymbalis Et cecidit omnis
populus in faciem et adorauerunt et bene
dixerunt in celum eum qui prosperauit eis
Et fecerunt dedicationem altaris die
bus octo Et obtulerunt holocaus
ta cum leticia et salutaria laudis
Et ornauerunt faciem templi coronis
aureis et scutulis et dedicauerunt
portas et pastoforia et imposuerunt
eis ianuas et facta est leticia in
populo magna valde Et auersum est
obprobrium gentium Et statuit Iu
das et fratres eius et vniuersa ecclesia
israel ut agatur dies dedicationis
altaris in temporibus suis ab anno in
annum per dies octo a quinta et vice
sima mensis casleu cum leticia et
gaudio Et edificauerunt in tempore illo
montem syon et per circuitum mu
ros altos et turres firmas ne quando
venirent gentes et conculcarent
eum sicut antea fecerunt Et collocauit
illic exercitum ut seruaret eum et mu
niuit eum ad custodiendam bethsu
ram ut haberet eum populus muni
tionem contra faciem ydumee Cv

Et factum est ut audierunt gentes
in circuitu quia edificatum
est altare et sanctuarium sicut prius
Irate sunt valde Et cogitabant
tollere genus Iacob quod erat inter
eos Et ceperunt occidere de populo et
persequi Et debellabat Iudas fi
lios Esau in ydumea et eos qui
erant in acrabatene quia circumsedebant

israelitas et percussit eos plaga mag
na Et recordatus est maliciam filio
rum bean qui erant populo in laqueum
et in scandalum insidiantes eis in via
Et conclusi sunt ab eo in turribus et
applicuit ad eos et anathematiza
uit eos et incendit turres eorum igni cum
omnibus qui in eis erant Et transiuit
ad filios amon et inuenit manum
fortem et populum copiosum et thimotheum
ducem ipsorum et commisit cum eis prelia
multa et contriti sunt in conspectu eius
et percussit eos Et cepit gazer ci
uitatem et filias eius et reuersus est in
Iudeam Et congregate sunt gentes
que sunt in galaad aduersus israelitas
qui erant in finibus eorum ut tol
lerent eos et fugerunt in dathemam
munitionem Et miserunt litteras ad Iu
dam et ad fratres eius dicentes Congre
gate sunt aduersum nos gentes per cir
cuitum ut auferant nos et parant
venire et occupare munitionem in qua
confugimus et thimotheus est dux ex
ercitus eorum Nunc ergo veni et eripe nos
de manibus eorum quia cecidit multitudo
de nobis et omnes fratres mei qui in
locis tubin erant interfecti sunt et
captiuas duxerunt uxores eorum
et natos et spolia et peremerunt
illic fere mille viros Et adhuc
epistole legebantur Et ecce alij
nuncij venerunt de galilea scis
sis tunicis nunciantes secundum verba
ista dicentes conuenisse aduersum se ab
tolomaida et tyro et sidone et
repleta est omnis galilea alienige
nis ut nos consumant Et audiuit
autem iudas et populus sermones istos
conuenit ecclesia magna cogitare quid

fuerunt de fratribus suis qui in tribula
tione erant et expugnabantur ab eis
Dixitque Judas Symoni fratri suo
Elige tibi viros et vade libera fratres
tuos in galilea Ego autem et frater
meus Jonathas ibimus in galadi
tim Et reliquit Josephum filium za
charie et azariam duces populi cum re
siduo exercitu in iudea ad custodiam
Et precepit illis dicens Preestote
populo huic et nolite bellum committere
adversum gentes donec revertamur Et da
ti sunt symoni viri tria milia ut irent
in galileam Jude autem octo milia in
galaditim Et abiit Symon in ga
lileam et commisit prelia multa cum gen
tibus et contrite sunt gentes a facie
eius et persecutus est eos usque ad por
tam ptolomaidis et ceciderunt de gen
tibus fere tria milia virorum Et acce
pit spolia eorum et suscepit eos qui
erant in galilea et in arabatanis
cum uxoribus et natis et omnibus que
illis erant et adduxit in iudeam cum le
ticia magna Et Judas machabeus
et Jonathas frater eius transierunt
iordanem et abierunt viam trium dierum per
desertum Et occurrerunt eis nabuthei et
susceperunt eos pacifice et narrave
runt eis omnia que acciderant fratribus eorum
in galaditide Et quia multi ex eis
comprehensi sunt in barasa et bosor et
in alimis et in casphor et mageth
et carnaim hee omnes civitates
munite et magne Sed et in ceteris
civitatibus galaditidis tenentur comp
rehensi Et in crastinum constituerunt
admovere exercitum his civitatibus
et comprehendere et tollere eos in una
die Et convertit Judas et exercitus eius

viam in desertum bosor repente et occu
pavit civitatem et occidit omnem
masculum in ore gladii Et accepit omnia
spolia eorum et succendit eam igni
Et surrexerunt inde nocte et ibant
usque ad munitionem Et factum est diluculo
cum elevassent oculos suos et ecce
populus multus cuius non erat numerus por
tantes scalas et machinas ut com
prehenderent munitionem et expugna
rent eos Et vidit iudas quia cepit
bellum et clamor belli ascendit
ad celum sicut tuba et clamor magnus
de civitate Et dixit exercitui suo Pug
nate hodie pro fratribus vestris Et venit
tribus ordinibus post eos Et ex
clamaverunt tubis et clamaverunt
oratione et cognoverunt castra thimotei
quia Machabeus est Et refugerunt
a facie eius Et percusserunt eos pla
ga magna Et ceciderunt ex eis
in die illa fere octo milia virorum
Et divertit iudas in maspha et ex
pugnavit et cepit eam et occidit
omnem masculum eius et sumpsit spolia
eius et succendit eam igni Inde per
rexit et cepit Casbon et mageth
et bosor et reliquas civitates
galaaditidis Post hec autem verba Congre
gavit thimotheus exercitum alium
magnum et castra posuit contra
raphon trans torrentem Et misit
iudas speculari exercitum Et renuncia
verunt ei dicentes quia convenerunt
ad eum omnes gentes que in circuitu
nostro sunt exercitus multus nimis et
arabes conduxerunt in auxilium sibi
et castra posuerunt trans torrentem
parati venire ad te in prelium Et abiit
iudas obviam illis Et ait thimotheus

principes exercitus sui Cum appropin
iudas et exercitus eius ad torren
te aque Si transierimus ad nos prior
non poterimus sustinere eum quia
potens poterit adversum nos Si vero
timuerit transire et posuerit cas
tra circa flumen transfretemus ad
eos et poterimus adversus illum Ut
autem appropinquasset iudas ad torren
tem aque statuit scribas popu
li secus torrentem et mandavit eis
dicens Neminem hominum reliqueritis
sed veniant omnes in prelium Et trans
fretavit ad illos prior et omnis populus post
eum Et contrite sunt a facie eorum
omnes gentes et proiecerunt arma
sua et fugerunt ad fanum quod est
in carnaym et occupavit ipsam civi
tatem et cepit eam et fanum succendit
igni cum omnibus qui erant in ipsa Et
oppressa est carnaym et non potuit sust
inere contra faciem iude Et congregavit
iudas universos israhelitas qui erant
in galaaditide a minimo usque ad
maximum et uxores eorum et natos
et exercitum magnum valde ut veni
rent in terram iude Et venerunt usque
ephron et hec civitas magna
et in ingressu posita munita valde
et non erat declinare ab ea ad dex
tram vel sinistram sed per mediam iter
erat Et incluserunt se qui erant in
civitate et obstruxerunt portas
lapidibus Et misit ad eos iudas
verbis pacificis dicens Transeamus
per terram vestram et eamus in terram nostram
et nemo vobis nocebit tantum pedibus
transibimus Et nolebant ei aperire
Et precepit iudas predicare in castris
ut applicarent se unusquisque in quo

erat loco Et applicuerunt se viri vir
tutis et oppugnaverunt civitatem illam
tota die et tota nocte et tradita est
civitas in manu eius et peremerunt omne
masculinum in ore gladii et eradicavit
eam et accepit spolia eius Et tran
sivit per totam civitatem super interfectos
Et transgressi sunt iordanem in campo
magno contra faciem bethsan Et
erat iudas congregans extremos
et exhortabatur populum per totam
viam donec venirent in terram iuda Et
ascenderunt in montem syon cum leticia
et gaudio et obtulerunt holocausta
quod nemo ex eis cecidisset donec reu
terentur in pace Et in diebus quibus
erat Judas et Jonathas in terra ga
laad Et symon frater suus in ga
lilea contra faciem ptolomaidis
Audivit Josephus zacharie filius
et azarias princeps virtutis res
bene gestas et prelia que facta sunt
et dixit Faciamus et ipsi nobis nomen
et eamus et ipsi nos pugnare con
tra gentes que in circuitu nostro sunt
Et precepit hiis qui erant in exercitu
suo et abierunt iamniam Et exi
vit gorgias de civitate et viri
eius obviam illis in pugnam et fu
gati sunt Josephus et azarias usque
ad fines iudee Et ceciderunt in illa
die de populo israel ad duo milia viri
Et facta est plaga magna in populo
quia non audierunt iudam et fratres eius
existimantes se fortiter facturos
Ipsi autem non erant de semine virorum
illorum per quos salus facta est in israel
Et viri Jude magnificati sunt
valde in conspectu omnium israel et gentium

omni ubi audiebatur nomen eorum
Et convenerunt ad eos fausta accla
mantes et exivit iudas et fratres eius
et expugnabat filios esau in
terra que ad austrum est Et percussit chebro
et filias eius et muros eius et turres
incendit igni in circuitu Et movit
castra ut iret in terram alienige
narum Et perambulabat samariam
Et in die illa ceciderunt sacerdotes
in bello dum volunt fortiter facere
dum sine consilio exeunt in prelium
Et declinavit Iudas in azotum in terram
alienigenarum et diruit aras eorum
et sculptilia deorum ipsorum succendit igni
et cepit spolia civitatum et reversus est in terram iuda

Et rex Antiochus perambulabat superiores regiones **C. VI.**
et audivit esse civitatem elymai
dem in perside nobilissimam et copio
sam in argento et auro templumque in
ea locuples valde et illic velamina
aurea et lorice et scuta que reli
quit alexander philippi rex ma
cedo qui regnavit primus in grecia
Et venit et querebat capere civitatem
et depredari eam et non potuit quia
innotuit sermo his qui erant in civita
te Et insurrexerunt in prelium et fugit
inde Et abiit cum tristicia magna
et reversus est babiloniam Et venit qui
nunciaret ei in perside quia fugata sunt
castra que erant in terra iuda et
quia abiit lisias cum virtute forti in
primis et fugatus est a facie iudeorum
et invaluerunt armis et viribus et
spoliis multis que ceperunt de castris
que exciderunt et quia diruerunt abho
minacionem quam edificaverat super altare
quod erat in ierusalem et sanctificacionem sicut
prius circumdederunt muris excelsis
Et et bethsuram civitatem suam

Et factum est ut audivit rex sermones
istos expavit et commotus est valde
et decidit in lectum et incidit in languo
rem pre tristicia quia non est factum sicut co
gitabat Et erat illic dies multos
quia renovata est in eo tristicia ma
gna Et arbitratus est se mori Et vo
cavit omnes amicos suos et dixit illis
Recessit sompnus ab oculis meis et
concidi et corrui corde pre sollicitudine
Et dixi in corde meo In quantam
tribulacionem deveni et in quos fluc
tus tristicie in qua nunc sum qui
iocundus eram et dilectus in potestate
mea Nunc vero reminiscor malorum
que feci in ierusalem Unde abstuli omnia
spolia argentea et aurea que erant
in ea et misi auferri habitantes iu
deam sine causa Cognovi ergo quia
propterea invenerunt me mala ista
Et ecce pereo tristicia magna in
terra aliena Et vocavit philippum
unum de amicis suis et posuit eum
super universum regnum suum et dedit
ei diadema et stolam suam et anulum
ut adduceret antiochum filium suum et
nutriret eum et regnaret Et mor
tuus est illic anthiochus anno cen
tesimo quadragesimo nono Et cog
novit lysias quoniam mortuus est rex
Et constituit regnare anthiochum
filium eius quem nutriebat adoles
centem et vocavit nomen eius eupatorem
Et hii qui erant in arce concluserant
israel in circuitu sanctorum et querebant
ei mala semper ad firmamentum
gentium Et cogitavit Iudas disper
dere eos Et convocavit universum populum
ut obsiderent eos Et convenerunt
simul et obsederunt eos anno
centesimo quinquagesimo et fecerunt
balistas et machinas Et exierunt

quidam ex eis qui obsidebant et
adiunxerunt se illis aliqui ex im
piis israel et abierunt ad regem et
dixerunt Quousque non facies iu
dicium et vindicabis fratres nostros
Nos decrevimus servire patri tuo
et ambulare in preceptis eius et obse
qui edictis eius et filii populi nostri
propter hoc alienabant se a nobis
et quicumque inveniebantur ex nobis
interficiebantur et hereditates nostre
diripiebantur Et non ad nos tantum
extenderunt manum sed in omnes
fines nostros Et ecce applicuerunt hodie
ad arcem in ierusalem occupare eam et
munitionem bethsuram munierunt
et nisi preveneris eos velocius
maiora quam hec facient et non poteris
obtinere eos Et iratus est rex
ut hec audivit Et convocavit omnes
amicos suos et principes exercitus
sui et eos qui super equites erant
Sed et de regnis aliis et de insu
lis maritimis venerunt ad
eum exercitus conductivi Et erat
numerus exercitus eius centum milia
peditum et xx milia equitum et ele
fanti xxxii docti ad prelium Et ve
nerunt per ydumeam et applicuerunt
ad bethsuram et pugnaverunt
dies multos et fecerunt machinas
et exierunt et succenderunt eas igni
et pugnaverunt viriliter Et reces
sit iudas ab arce et movit castra
ad bethzacaram contra castra
regis Et surrexit rex ante lucem
et concitavit exercitum in impetu
contra viam bethzacaram et com
paraverunt se exercitus in prelium et tubis
cecinerunt et elephantis osten
derunt sanguinem uve et mori ad

acuendos eos in prelium Et diviserunt
bestias per legiones et astiterunt
singulis elefantis mille viri
loricatis catenis et galee ere
in capitibus eorum et quingenti equi
tes ordinati unicuique bestie electi
perant Hii ante ubicumque erat bestia
ibi erant et quocumque ibat ibant
et non discedebant ab ea Sed et
turres lignee super eas erant firme
protegentes super singulas bestias
et super eas machine et super singu
las viri virtutis xxxii qui pug
nabant et intus magister bestie Et
residuum equitatum hinc et inde sta
tuit in duas partes tubis exercitum
commovere et perurgere constipatos
in legionibus eorum Et refulsit
sol in clipeos aureos et ereos
et resplenduerunt montes ab eis
et resplenduerunt campi sicut
lampades ignis et distincta
est pars exercitus regis per montes ex
celsos et alii per loca humilia et
ibant caute et ordinate et com
movebantur omnes inhabitantes
terram a voce multitudinis eorum et
incessu turbe et collisione armorum
Erat enim exercitus magnus valde
et fortis Et appropiavit iudas et
exercitus eius in prelium Et ceciderunt
de exercitu regis sexcenti viri Et
vidit eleazar filius saura unam
de bestiis loricatam loricis regis
et erat eminens super ceteras bestias
et visum est ei quod in ea esset rex

~~[illegible] se periculo ut liberaret~~
~~[illegible] sibi nomen~~
~~[illegible]~~

et dedit se periculo ut liberaret populum
suum et acquireret sibi nomen eternum

et vidit [illegible] i medio
[illegible] [illegible] [illegible]
a sinistris et [illegible] ab eo
[illegible] Et iuit sub pedes elefan
et supposuit se ei et occidit eu et
cecidit in terra sup ipm z mortuus
[illegible] illic Et videntes virtute regis et
impetu exercitus eius diverterut
ab eis Castra at regis ascederut
contra eos i ierlm Et applicuit rex
castra ad iudea i monte syon et
fecit pace cu hijs qui erat i beth
sura Et exierut de civitate qz
no erat eis alimenta ibi conclusis
quia sabbata erat terre Et comp
hendit rex bethsura z constituit
illic custodia servare ea z convertit
castra ad locu sanctificacois dies
multos Et statuit illic balistas
et machinas et ignis iacula et
tormenta ad lapides iactandos
et spicula et scorpios ad mitte
das sagittas et fundibula fecerut
aut et ipi machinas adversus machi
nas eorum et pugnaverut dies mul
tos Esce aut non erat i civitate
eo qd septimus annus esset et qui
remanserant i iudea de gentibus co
sumpserant reliquias eorum que re
posite fuerat Et remanserut in
sanctis viri pauci qm obtinue
rat eos fames z dispersi sut unus
quisqz in locu suu Et audivit
lysias qd philippus que constituat
rex anthiochus cu adhuc viveret
et ut nutriret anthiochu filiu
suu ut regnaret et reversus esset
a perside et media et exercitus q
abierat cu ipo z quia quereret
suscipe regni negocia festinat

[illegible] ad rege z duces exercitus
Deficimus cotidie [illegible] nobis modica
[illegible] et locus [illegible] obsidemus e munitus
et [illegible] [illegible] ordinare de regno
Nunc at demus dexteras hominibus
istis et faciamus cu illis pacem
et cu omni gente eorum et constituamus
illis ut ambulet in legittimis
suis sicut prius ppter legittima enim
ipsorum que despeximus irati sut
Et fecerut omnia hec Et placuit
sermo in conspectu regis z pricipu
Et misit ad eos pacem facere et
receperut illa Et iuravit illis
rex et pricipes Et exierut de
munitone et intravit rex montem
syon et vidit munitone loci z ru
pit cicius iuramentu quod iuravit
et madavit destrue muru i gyro
et discessit festinater Et reversus
e anthiochiam et invenit philippu
dnantem civitati z pugnavit
adversus eu z vi occupavit civitate

Anno centesimo quinqua Cvii.
gesimo primo exijt deme
trius seleuci filius ab urbe ra
ma et ascendit cu paucis viris
in civitate maritimam z regnavit
illic Et factum e ut ingressus est
in domu regni patrum suorum compre
dit exercitus anthiochu z lysiam
ut adduceret eos ad eu z res ei in
notuit et ait Nolite m ostendere
facie eorum Et occidit eos exercitus
Et sedit demetrius sup sede regni
sui Et venerut ad eu viri impij
et iniqui ex isrl et alchimius
dux eorum qui volebat fieri sacerdos
et accusaverut ppllm apud regem
dicentes perdidit Iudas z fres

[illegible] reges qui supervenerunt illis [illegible] triverunt et percusserunt eos plaga magna. Et ceteri [illegible] tum singulis annis. Et philippum et persum cethaeorum regem et ceteros qui adversus eos arma tulerunt contriverunt in bello et obtinuerunt eos. Et antiochum magnum regem asie qui eis pugnam intulerat habens centum viginti elephantos et equitatum et currus et exercitum magnum valde contritum ab eis et quia ceperunt eum vivum et statuerunt ei ut daret ipse et qui regnarent post eum tributum magnum et daret obsides et constitutum et regionem indorum et lidos et medos de optimis regionibus eorum et acceptas eas ab illis dederunt eumeni regi et qui erant apud elladam voluerunt ire et tollere eos et innotuit sermo hiis et miserunt ad eos ducem unum et pugnaverunt contra illos. Et ceciderunt ex eis multi et captivas duxerunt uxores eorum et filios et diripuerunt eos et terram eorum possederunt et destruxerunt muros eorum et in servitutem illos redegerunt usque ad hunc diem. Et residua magna regna et insulas que aliquando restiterant illis exterminaverunt et in potestatem redegerunt. Cum amicis autem suis et qui in ipsis requiem habebant conservaverunt amiciciam et obtinuerunt regna proxima et que longe erant. Et quicunque audiebant nomen eorum timebant eos. Quibus vero vellent auxilio esse ut

regnarent regna[illegible] [illegible] regno deturbabant [illegible] exaltati sunt valde. Et in omnibus istis nemo portabat diadema nec induebatur purpura ut magnificaretur in ea. Et quia curiam fecerunt sibi et cottidie consulebant ccc consilium agentes semper de multitudine ut que digna sunt gerant et committunt uni homini magistratum suum per singulos annos dominari universe terre sue et omnes obediunt uni et non est invidia neque zelus inter eos. Et elegit iudas eupolemum filium iohannis filii iacob et iasonem filium eleazari et misit eos roma constituere cum illis amiciciam et societatem ut auferrent ab eis iugum grecorum quia viderunt quod in servitutem premerent regnum israel. Et abierunt romam viam multam valde et introierunt curiam et dixerunt. Iudas machabeus et fratres eius et populus iudeorum miserunt nos ad vos statuere vobiscum societatem et pacem et conscribi nos socios et amicos vestros et placuit sermo in conspectu eorum. Et hoc rescriptum quod rescripserunt in tabulis ereis et miserunt in ierusalem ut esset apud eos ibi memoriale pacis et societatis. Bene sit romanis et genti iudeorum in mari et in terra in eternum gladiusque et hostis procul sit ab eis. Quod si institerit bellum romanis aut omnibus sociis eorum in omni dominatione eorum auxilium feret gens iudeorum prout tempus dictaverit corde pleno

Ix

[illegible] Et Iudas
cecidit et ceteri fugerunt. Et Iona-
thas et Symon tulerunt Iudam
fratrem suum et sepelierunt eum in se-
pulchro patrum suorum in civitate
modin. Et fleverunt eum omnis popu-
lus planctu magno et omnis israel
lugebat eum dies multos et dixerunt
Quomodo cecidit potens qui salvum fa-
ciebat israel. Et cetera verba Iude bel-
lorum et virtutum quas fecit non sunt
descripta, multa enim erant valde.
Et factum est post obitum Iude emerse-
runt viri iniqui in omnibus finibus
israel et exorti sunt omnes qui opera-
bantur iniquitatem. In diebus illis
facta est fames magna valde et
tradidit se bachidi omnis regio eorum
cum ipsis. Et elegit bachides im-
pios viros et constituit eos do-
minos regionis et exquirebant
et perscrutabantur amicos Iude et addu-
cebant eos ad bachidem et vindica-
bat in illos et illudebat. Et facta
est tribulatio magna in israel qualis
non fuit ex qua die non est visus
propheta in israel. Et congregati sunt
omnes amici Iude et dixerunt Iona-
the. Ex quo frater tuus Iudas
defunctus est vir similis ei non est qui
exeat contra bachidem et eos qui
inimici sunt gentis nostre. Nunc itaque
te eligimus hodie nobis pro eo esse
in principem et ducem ad bellandum
bellum nostrum. Et suscepit ~~Iudas~~ Io-
nathas tempore illo principatum et sur-
rexit loco Iude fratris sui. Et cogno-
vit bachides et querebat eum occi-
dere. Et cognoverunt Ionathas et
Symon frater eius et omnes qui
cum eo erant et fugerunt in desertum

thecue et consederunt ad aquam la-
cus asphar. Et cognovit [illegible]
et die sabbatorum venit ipse et omnis ex-
ercitus eius trans iordanem. Et Ionathas misit fra-
trem suum ducem populi. Et rogavit na-
bathcos amicos suos ut commodarent
illi apparatum suum qui erat copiosum.
Et exierunt filii Iambri ex ma-
daba et comprehenderunt Iohannan
et omnia que habebat et abierunt
habentes ea. Post hec verba renunci-
atum est Ionathe et Symoni fratri eius
quia filii Iambri faciunt nuptias
magnas et ducunt sponsam ex ma-
daba filiam unius de magnis princi-
pibus chanaan cum ambicione
magna. Et recordati sunt sanguinis
Iohannis fratris sui et ascenderunt
et absconderunt se sub tegumento
montis et levaverunt oculos suos et
viderunt et ecce tumultus et appa-
ratus multus. Et sponsus proces-
sit et amici eius et fratres eius
obviam illis cum tympanis et musicis
et armis multis. Et surrexerunt
adversus eos ex insidiis et occiderunt
eos et ceciderunt multi vulnerati
et residui fugerunt in montem. Et
acceperunt omnia spolia eorum et con-
verse sunt nuptie in luctum et vox
musicorum ipsorum in lamentum. Et vin-
dicaverunt vindictam sanguinis fratris
sui et reversi sunt ad ripam iordanis.
Et audivit bachides et venit die
sabbatorum usque ad oram iordanis
in virtute multa. Et dixit ad suos
Ionathas. Surgamus et pugnemus
contra inimicos nostros. Non est enim
hodie sicut heri et nudiustercius

[illegible] aduerso [illegible]
[illegible] 2 mõe et ripe 2 pa[illegible]
i et saltus 2 nõ ē locus diu[er]
tendi Et nunc ḡo clamate i celum
ut liberemini de manu inimicoru
vro[rum] Et commissu ē bellu Et ex
tendit Jonathas manu sua p[er]cu
te bachide et diuitit ab eo ret[ro]
Et dissiliuit Jonathas 2 qui cu
eo erant i iordane 2 trãsnataue
rut ad eos iordane Et ceciderut
de p[ar]te bachidis mille viri Et edi
ficauerut ciuitates munitas in
iudea munitione q̃ erat i iericho
et i amau et i betheron 2 i bethel
et i thamatam et fara 2 thopo
muris excelsis et portis 2 seris
Et posuerut custodias i eis ut
inimicitias exercere[n]t in israhel
Et muniuit ciuitate bethsuram
et gazaram et arcem 2 posuit i
eis auxilia et apparatu escarum Et
accepit filios principu regionis
obsides et posuit eos i arce i ihrlm
i custodiam Et ano c l iii° mense
scdo precepit alchimus destrui
muros domus sce interioris et
destrui opa p[ro]phetaru Et cepit de
strue[re] in illo t[em]p[or]e Et p[er]cussus ē
alchimus et i[m]pedita sut opa illi[us]
et occlusu[m] ē os eius 2 dissolutus
ē paralisi nec ult[er]ius potuit loqui
v[er]bu et madare de domo sua Et
mortuus ē alchimus in i° t[em]p[or]e cu tor
mento magno Et vidit bachides
q[uia] mortuus ē alchimus 2 reuersus est
ad rege et siluit t[er]ra duobus anis
Et cogitauerut oes iniqui dicentes
Ecce Jonathas et qui cu eo sut i
silencio habitant confidet Nunc ḡo

adducamus bachidem [illegible]
eos omes i vna nocte Et abierunt
et consiliu [illegible] dederut Et surrexit
[illegible] cu exercitu magno Et
misit occulte sociis suis epistolas qui
erat i iudea ut comp[re]henderet Jona
tham et eos qui cu eo erat sed no
potuerut q[uia] innotuit eis consiliu eorum
Et apprehendit de viris regionis
qui principes erat milicie quinqua
ginta viros et occidit eos Et secessit
Jonathas et symon 2 qui cu eo
erat in bethbessen q̃ est in deserto
Et instruxit diruta eius 2 firma
uerut eam Et cognouit bachides
Et congregauit vniu[er]sam multitudine[m]
sua et hiis qui d[e] iudea erat de
nunciauit et venit 2 posuit castra
de sup bethbase et oppugnauit
ea dies multos et fecit machinas
Et reliquit Jonathas symonem
fr[atr]em suu i ciuitate Et exiuit i
regione et venit cu nu[mer]o et p[er]cus
sit odarem et fres eius 2 filios
phaseron in tabernaculo ipso[rum]
et cepit cede[re] et crescere i virtutibus
Symon v[er]o 2 qui cu ipso erant
exierunt de ciuitate 2 succenderunt
machinas et pugnauerut contra
bachidem et contritus ē ab eis
et afflixerunt eu valde q[uonia]m consiliu
eius et congressus eius erat inanis
Et iratus contra viros iniquos
qui ei consiliu dederut ut veni
ret i regione ipso[rum] multos ex
eis occidit Ipse aut cogitauit cu
reliquis abire in regione sua
Et cognouit Jonathas 2 misit
ad eu legatos componendi pacem
cu ipso et reddendi ei captiuitatem
et libenter accepit Et fecit s[ecundu]m

vel cum eo [illegible] iuravit nihil se ei fa-
cturum mali omnibus diebus vite sue.
Et reddidit ei cap[illegible] quam pri-
erat predatus de terra [illegible]
versus abiit in terram suam et non appo-
suit amplius venire ad fines eorum
et cessavit gladius ex Israhel.
Et habitavit Ionathas ibi iudicare
populum et exterminavit impios ex Israel.

Et anno centesimo sexa- C X
gesimo ascendit Allexan-
der Antiochi filius qui cognominatus
est nobilis et occupavit Ptholo-
maidem et receperunt eum et regnavit
illic. Et audivit Demetrius rex
et congregavit exercitum valde co-
piosum et exivit obviam illi in pre-
lium. Et misit Demetrius ad Iona-
tham epistolam verbis pacificis ut
magnificaret eum. Dixit enim: Anti-
cipemus pacem facere cum eo priusquam
faciat cum Allexandro adversum nos.
Recordabitur enim omnium malorum
que fecimus in eum et in fratres eius et in
gentem eius. Et dedit ei potestatem
congregandi exercitum et fabricare ar-
ma et esse socium eius et obsides
qui erant in arce iussit tradi ei.
Et venit Ionathas in Ierusalem et legit
epistolas in auditu omnis populi et eorum
qui in arce erant et timuerunt
timore magno quoniam audierunt quod
dedit ei rex potestatem congregandi
exercitum. Et tradita sunt Ionathe
obsides et reddidit eos parentibus
suis. Et habitavit Ionathas in Ierusalem
et cepit edificare et innovare civi-
tatem. Et dixit facientibus opera ut
extruerent muros et montem Syon
in circuitu lapidibus quadratis

ad munitione[illegible] Et fuge-
runt alienigene qui erant in muni-
tionibus quas edificaverat Bachides.
Et reliquit unusquisque locum suum
et abiit in terram suam. Tantum in Beth-
sura remanserunt aliqui ex his qui
reliquerant legem et precepta dei. Erat enim
ei hec eis ad refugium. Et audivit
Allexander rex promissa que promi-
sit Demetrius Ionathe et narra-
verunt ei prelia et virtutes quas ipse
fecit et fratres eius et labores quos
laboraverunt et ait: Numquid inveniemus
aliquem virum talem? Et nunc faciamus
eum amicum et socium nostrum. Et scripsit
epistolam et misit ei secundum hec verba
dicens: Rex Allexander fratri Iona-
the salutem. Audivimus de te quod vir
potens viribus et aptus es ut
sis amicus noster. Et nunc consti-
tuimus te hodie summum sacerdotem
gentis tue et ut amicus regis voce-
ris. Et misit ei purpuram et coronam
auream ut que nostra sunt sentias
nobiscum et conserves amicitias ad nos.
Et induit se Ionathas stola sancta
septimo mense anno C L X in die sollemp-
ni scenophegie. Et congregavit
exercitum et fecit arma copiosa. Et
audivit Demetrius verba ista et con-
tristatus est nimis et ait: Quid hoc
fecimus quod preoccupavit nos Allex-
ander apprehendere amicitiam Iudeorum
ad munimen sui? Scribam et ego
illis verba deprecatoria et dignitates
et dona ut sint mecum in adiutorium.
Et scripsit eis in hec verba: Rex Deme-
trius genti Iudeorum salutem. Quoniam
servastis ad nos pactum et man-
sistis in amicitia nostra et non accessistis

[illegible] in [illegible]
gauisus sum. Et nunc
[illegible] ad huc conseruare ad nos
fidem et retribuemus vobis bona
pro hiis que fecistis nobiscum. Et
remittemus vobis prestaciones mul-
tas et dabimus vobis donaciones.
Et nunc absoluo vos et omnes Iudeos
a tributis et precia salis indulgeo
et coronas aureas remitto et
terciam partem seminis et dimidiam partem
fructus ligni quod est porcionis
mee relinquo vobis ex hodierno
die et deinceps ne accipiatur a
terra Iuda et a tribus ciuitatibus
que addite sunt illi ex Samaria
et Galilea ex hodierna die et in
totum tempus. Ierusalem sit sancta et libera
cum finibus suis et decime et tributa
ipsius sint. Remitto etiam potestatem ar-
cis que est in Ierusalem et do eam summo sa-
cerdoti ut constituat in ea viros quos-
cumque ipse elegerit qui custodiant
eam. Et omnem animam iudeorum que capti-
ua est a terra Iuda in omni regno meo
relinquo liberam gratis ut omnes
a tributis resoluantur etiam pecorum
suorum. Et omnes dies sollempnes et sab-
bata et neomenias et dies decreti
et tres dies post diem sollempnem sint
omnes dies immunitatis et remissionis
omnibus iudeis qui sunt in regno meo.
Et nemo habebit potestatem agere aliquid
et mouere negocii aduersus aliquem
eorum in omni causa. Et ut ascribantur
ex iudeis in exercitu regis ad xxx
milia virorum. Et dabuntur illis copie
ut oportet omnibus exercitibus regis
et ex ipsis ordinabuntur qui sint in
munitionibus magni regis. Et ex
hiis constituentur super negocia

regni que aguntur [illegible] et principes
sint ex eis et ambulent in legibus
suis sicut [illegible] rex in terra Iuda
[illegible] ciuitates que addite sunt
[illegible] ex regione Samarie cum Iudea
reputentur sicut sub vno et non obe-
diant alie potestati nisi summi sacerdotis.
Ptolomaidem et confines eius quas
dedi dono sanctis qui sunt in Ierusalem ad
necessarios sumptus sanctorum. Et ego
singulis annis dabo xv milia siclorum
argenti de racionibus regis que me
contingunt et omne quod reliquum fuit
quod non reddiderant qui super nego-
cia erant annis prioribus ex hoc da-
bunt in opera domus. Et super hec quinque
milia siclorum argenti que accipiebant
de sanctorum racione per singulos annos et
hec ad sacerdotes pertineant qui mi-
nisterio funguntur. Et quicumque confuge-
rint in templum quod est in Ierusalem et
in omnibus finibus eius obnoxii regi
in omni negocio dimittantur. Et vni-
uersa que sunt in regno meo libera eis
habeant. Et ad edificanda vel restau-
randa opera sanctorum sumptus dabuntur
de racione regis et ad construendos
muros Ierusalem et communiendos in
circuitu sumptus dabuntur de racione
regis et ad construendos muros
in Iudea. Ut autem audiuit Ionathas
et populus sermones istos non credi-
derunt eis nec receperunt eos quia
recordati sunt malicie magne quam
fecerat in Israel et tribulauerat eos
valde. Et complacuit eis in Alexan-
dro quia ipse fuerat eis princeps ser-
monum pacis et ipsi auxilium fere-
bant omnibus diebus. Et congregauit
rex Alexander exercitum magnum
et admouit castra ad Demetrium

[illegible] castra in ioppen et ex
[illegible] quia custodia ap
pollonii ioppe erat et oppugnavit
eam et exterriti sunt qui erant
intra civitatem et aperuerunt ei Et
obtinuit Ionathas ioppen Et au
divit apollonius et admovit tria
milia equitum et exercitum magnum
et abiit azotum tamquam iter faciens
Et statim exiit in campum eo quod
habebat multitudinem equitum et confi
deret in eis Et insecutus est eum Iona
thas in azotum et prelium commiserunt
et reliquit apollonius in castris
mille equites occulte post eos
Et cognovit Ionathas quod sunt in
sidie post se et circuierunt castra
eius et iaciebant iacula in populum
a mane usque ad vesperam populus au
stabat sicut preceperat Ionathas
et laboraverunt equi eorum Et eie
cit symon exercitum suum et commisit
contra legionem Equites enim fati
gati erant et contriti sunt ab eo
et fugerunt et qui dispersi sunt in
campum fugerunt in azotum Et in
traverunt in bethdagon ydolum
suum ut ibi se liberarent Et succen
dit Ionathas azotum et civitates
que erant in circuitu eius et accepit
spolia eorum et templum dagon et
omnes illos qui fugerunt in illud
succendit igni Et fuerunt qui ce
ciderunt gladio cum hiis qui suc
censi sunt fere octo milia virorum
Et movit inde Ionathas castra
et applicuit ea ascalona Et exi
erunt de civitate obviam illi in
magna gloria Et reversus est Iona
thas cum suis habentibus spolia
multa Et factum est ut audivit al

lexander rex symon[illegible]
dit adhuc magnificare Ionatha
et misit ei fibulam auream sicut est
consuetudo dari cognatis regum
Et dedit ei accaron et omnes
fines eius in possessionem

Cap XI

Et ptolomeus rex egipti
congregavit exercitum sicut are
nam que est circa oram maris et
naves multas et querebat obtinere
regnum allexandri dolo et addere
illud regno suo Et exiit in syriam
verbis pacificis Et aperiebant ei civi
tates et occurrebant ei quia mandave
rat allexander rex exire ei ob
viam eo quod socer suus esset Cum autem
introiret civitatem ptolomeus
ponebat custodias militum in sin
gulis civitatibus Et ut ~~[illegible]~~ appropiavit
azoto ostenderunt ei templum da
gon succensum et azotum et cetera
eius demolita et corpora proiecta
et eorum ossa qui cesi erant in bello
et tumulos quos fecerant secus viam
et enarraverunt ei quia hec fecit Iona
thas ut invidiam facerent ei Et ta
cuit rex Et occurrit Ionathas regi
in ioppen cum gloria et invicem se salu
taverunt et dormierunt illic Et abiit
Ionathas cum rege usque ad fluvium
qui vocatur eleutherus et reversus est
in ierusalem Rex autem ptolomeus obti
nuit dominium civitatum usque
seleuciam maritimam et cogitabat
in allexandrum consilia mala
Et misit legatos ad demetrium
dicens veni componamus inter nos
pactum et dabo tibi filiam meam quam
habet allexander et regnabis in
regno patris tui penitet enim me quod

dereo [illegible] mea quesivit
ei me occidere [illegible] peravit eu(m)
[illegible] concupierat regnum eius Et
abstulit filiam suam et dedit de-
metrio et alienavit se ab allex-
andro et manifeste facte sunt inimi-
cicie eius Et intravit ptolomeus
anthiochiam et imposuit duo dy-
ademata capiti suo Egipti et
Asie Ptolomeus autem rex erat in
cilicia illis temporibus quia rebella-
bant qui erant in locis illis Et au-
divit allexander rex et venit ad
eum in bello Et produxit ptolomeus
rex exercitum et occurrit ei in manu
valida et fugavit eum Et fugit allex-
ander in arabia ut ibi protegeretur
Rex autem ptolomeus exaltatus est
Et abstulit zabdihel arabs ca-
put allexandri et misit ptolomeo
Et rex ptolomeus mortuus est
in die tercia et qui erant in municionibus
perierunt ab hiis qui erant intra
castra eius Et regnavit demetrius
anno centesimo lxvii In diebus illis
congregavit Jonathas eos qui
erant in iudea ut expugnarent
arcem que est in ierusalem Et fecerunt
contra eam machinas multas Et abi-
erunt quidam qui oderant gentem
suam viri iniqui ad regem et renun-
ciaverunt ei quod Jonathas obsideret
arcem Et ut audivit rex iratus
est et statim venit ptolomaidem et
scripsit Jonathe ne obsideret ar-
cem sed occurreret sibi ad colloquium fes-
tinato Ut audivit autem Joathas
iussit obsidere et elegit de senio-
ribus israel et de sacerdotibus et
dedit se periculo Et accepit aurum

et argentum et ve[illegible] [illegible]nia
multa et abiit ad [illegible]
[illegible] gratiam in conspectu
[illegible] interpellabant adversus eum quidam
iniqui ex gente sua Et fecit ei rex
sicut fecerant ei qui ante ipsum fue-
rant et exaltavit eum in conspectu
amicorum omnium eius et statuit ei prin-
cipatum sacerdocii et quecumque alia
habuit prius preciosa Et fecit eum
principem amicorum suorum Et postulavit
Jonathas a rege ut immunem fa-
ceret iudeam et tres thoparchias
et samariam et confines eius et pro-
misit ei talenta trecenta Et consen-
sit rex et scripsit Jonathe epistolas
de hiis omnibus hunc modum continen-
tes Rex demetrius Jonathe fratri
salutem et genti Iudeorum Exemplum
epistole quam scripsimus lastenem parenti
nostro de vobis misimus ad vos ut
sciretis Rex demetrius lastenem
parenti salutem Genti Iudeorum a-
micis nostris et conservantibus que iusta
sunt apud nos decrevimus benefa-
cere propter benignitatem ipsorum quam
erga nos habent Statuimus ergo
illis omnes fines Iudee et tres civi-
tates Lidam et Ramathe que
addite sunt iudee ex Samaria et
omnes fines earum sequestrari om-
nibus sacrificantibus in ierusalem pro hiis
que ab eis rex accipiebat per sin-
gulos annos Et pro fructibus terre
et pomorum et alia que ad nos per-
tinebant decimarum et tributorum ex
hoc tempore remittimus eis et areas sa-
linarum et coronas que nobis defe-
rebantur Omnia tempore concedimus et

Ionathas et perambulabat trans flumen
civitates Et congregatus est ad eum
omnis exercitus Syrie in auxilium et ve-
nit ascalonem Et occurrerunt ei de
civitate honorifice et abiit inde ga-
zam Et concluserunt se qui erant ga-
ze et obsidebat eam et succendit que in
circuitu civitatis erant et predatus est
eas Et rogaverunt gazenses iona-
tham et dedit illis dexteram et acce-
pit filios eorum obsides et misit eos
in ierusalem et perambulavit regionem usque
damascum Et audivit Ionathas
quia prevaricati sunt principes deme-
trii in cades que est in galilea cum
exercitu magno volentes eum re-
movere a negocio regni et occurrit
illis Fratrem autem suum Symonem re-
liquit intra provinciam Et applicuit
symon ad bethsuram et expug-
nabat eam diebus multis et conclu-
sit eos Et postulaverunt ab eo dex-
tras accipere et dedit illis Et eiecit
eos inde et cepit civitatem et posuit
eam in presidium Et Ionathas et cas-
tra eius applicuerunt ad aquam ge-
nesar et ante lucem vigilaverunt in
campo Asor Et ecce castra alie-
nigenarum occurrebant in campo et
tendebant ei insidias in montibus
Ipse autem occurrit ex adverso Insidie
vero exsurrexerunt de locis suis
et commiserunt prelium Et fugerunt
qui erant ex parte Ionathe omnes
et nemo relictus est ex eis nisi ma-
thatias filius absolomi et Iudas
filius chalfi princeps milicie exerci-
tus Et scidit Ionathas vestimen-
ta sua et posuit terram in capite suo
et oravit et reversus est ad eos in
prelium et convertit illos in fugam et pug-
naverunt Et viderunt qui fugiebant
illius et reversi sunt ad eum et insequebantur
cum eo usque cades ad castra sua
pervenerunt usque illuc Et ceciderunt
de alienigenis in die illa tria milia
virorum Et reversus est Ionathas in ierusalem

Capitulum xii.

Et vidit Ionathas quia
tempus eum iuvat Et elegit
viros Et misit eos romam statuere
et renovare cum eis amiciciam et ad spar-
ciatas et ad alia loca misit epistolas
secundum eandem formam Et abierunt
romam et intraverunt curiam et dixerunt
Ionathas summus sacerdos et gens
Iudeorum miserunt nos ut renovemus
amiciciam et societatem secundum pristinum
Et dederunt illis epistolas ad ipsos
per loca ut deducerent eos in terram
iuda cum pace Et hoc exemplum epistolarum
quas scripsit Ionathas sparciatis
Ionathas summus sacerdos et senio-
res gentis et sacerdotes et reliquus
populus Iudeorum sparciatis fratribus
salutem Iam pridem misse erant
epistole ad Oniam summum sacerdotem a da-
rio qui regnabat apud vos quoniam
estis fratres mei sicut rescriptum con-
tinet quod subiectum est Et suscepit
Onias virum qui fuerat missus cum hono-
re et accepit epistolas in quibus sig-
nificabatur de societate et amicicia
Nos cum nullo horum indigeremus ha-
bentes solacio sanctos libros qui sunt
in manibus nostris Maluimus mittere
ad vos renovare fraternitatem et am-
iciciam ne forte alieni efficiamur
a vobis Multa enim tempora transierunt
ex quo misistis ad nos Nos ergo
in omni tempore sine intermissione in diebus

ppidia i iudea i edisi

Cap xiij

Epla-

simulacris magno duce et principe iudeorum. In illis diebus Symon applicuit ad gazam et circumdedit eam castris et fecit machinas et applicuit ad civitatem et percussit turrim unam et comprehendit eam et qui erant intra machinam et civitatem. Et factus est motus magnus in civitate. Et ascenderunt qui erant in civitate cum uxoribus et filiis super murum scissis tunicis et clamaverunt voce magna postulantes a Symone dextras sibi dari et dixerunt Non nobis reddas secundum malicias nostras sed secundum misericordias tuas et serviemus tibi. Et flexus Symon non debellavit eos. Eiecit tamen eos de civitate et emundavit edes in quibus fuerant simulacra et tunc intravit in eam cum ympnis benedicens dominum et eiecta ab ea omni immundicia collocavit in ea viros qui legem facerent et munivit eam et fecit sibi habitacionem. Qui autem erant in arce Ierusalem prohibebantur egredi et ingredi in regionem et emere ac vendere. Et esurierunt valde. Et multi ex eis fame perierunt. Et clamaverunt ad Symonem ut dextras acciperent et dedit illis et eiecit eos inde et mundavit arcem a contaminacionibus et intraverunt in eam xxiij die secundi mensis. Anno centesimo septuagesimo primo cum laude et ramis palmarum et cytharis et cimbalis et nablis et ympnis et canticis quia contritus est inimicus magnus ex Israel. Et constituit ut omnibus annis agerentur dies illi cum leticia. Et munivit montem templi qui erat secus arcem et habitavit ibi ipse et qui cum eo erant.

Et vidit Symon Iohannem filium suum quod vir fortis esset et posuit eum ducem virtutum universarum et habitavit in gazaris.

Anno centesimo septuagesimo secundo Capitulum XIIII

Et congregavit rex Demetrius exercitum suum et abiit in mediam ad contrahenda sibi auxilia ut expugnaret Triphonem. Et audivit Arsaces rex persidis et medie quia intravit Demetrius confines suos et misit unum de principibus suis ut comprehenderet eum vivum et adduceret eum ad se. Et abiit et percussit castra Demetrii et comprehendit eum et duxit eum ad Arsacem et posuit eum in custodia. Et siluit omnis terra Iuda omnibus diebus Symonis et quesivit bona gentis sue et placuit illis potestas eius et gloria omnibus diebus. Et cum omni gloria sua accepit Ioppen in portum et fecit introitum in insulis maris et dilatavit fines gentis sue et obtinuit regionem et congregavit captivitatem multam et dominatus est gazare et bethsure et arci et abstulit immundicias ex ea et non erat qui resisteret ei. Et unusquisque colebat terram suam cum pace. Et terra Iuda dabat fructus suos et ligna camporum fructum suum. Seniores sedebant omnes in plateis et de bonis terre tractabant. Et iuvenes induebant se gloriam et stolas belli et civitatibus tribuebat alimonias et constituebat eas ut essent vasa municionis quoadusque nominatum est nomen glorie eius usque ad extremum terre. Fecit pacem super terram. Et letatus est Israel leticia magna. Et sedit unusquisque sub vite sua

[...]a iusticia et fide qua conservabat genti sue et exquisivit omni modo exaltare populum suum. Et in diebus eius prosperatum est in manibus eius ut tollerentur gentes de regione ipsorum qui in civitate david erant in ierusalem in arce de qua procedebant et contaminabant omnia que in circuitu sanctorum sunt et inferebant plagam magnam castitati et collocavit in ea viros iudeos ad tutamentum regionis et civitatis et exaltavit muros ierusalem. Et rex demetrius statuit illi summum sacerdotium. Secundum hec fecit eum amicum suum et glorificavit eum gloria magna. Audivit enim quod appellati sunt iudei a romanis amici et socii et fratres et quia susceperunt legatos Symonis gloriose. Et quia iudei et sacerdotes eorum consenserunt eum esse ducem suum et summum sacerdotem in eternum donec exsurgat propheta fidelis. et ut sit super eos dux et ut cura esset illi pro sanctis et ut constitueret prepositos super omnia opera eorum et super regionem et super arma et super presidia et ut cura sit illi de sanctis et ut audiatur ab omnibus et ut scribantur in nomine eius omnes conscriptiones regionis et ut operiatur purpura et auro et ne liceat ulli ex populo et ex sacerdotibus irritum facere aliquid horum et contradicere hiis que ab eo dicuntur aut convocare conventum in regione sine ipso et vestiri purpura et uti fibula aurea. Qui autem fecerit contra hec aut irritum fecerit aliquid horum reus erit. Et complacuit omni populo statuere symonem et facere secundum verba ista. Et suscepit symon et placuit ei ut summo sacerdotio fungeretur et esset dux et princeps gentis iudeorum et sacerdotum et preesset omnibus. Et scripturam istam dixerunt ponere in tabulis ereis et ponere eas in peribolo sanctorum in loco celebri. Exemplum autem eorum ponere in erario ut habeat Symon et filii eius.

Cap. XV

Et misit rex antiochus filius demetrii epistolas ab insulis maris Symoni sacerdoti et principi gentis iudeorum et universe genti et erant continentes hunc modum. Rex antiochus Symoni sacerdoti magno et genti iudeorum salutem. Quoniam quidem pestilentes obtinuerunt regnum patrum nostrorum. Volo autem vindicare regnum et restituere illud sicut erat antea. Electam feci multitudinem exercitus et feci naves bellicas. Volo autem procedere per regiones ut ulciscar in eos qui corruperunt regionem meam et qui desolaverunt civitates multas in regno meo. Nunc ergo statuo tibi omnes oblationes quas remiserunt tibi ante me reges et quecumque alia dona remiserunt tibi. Et permitto tibi facere percussuram proprii numismatis in regione tua. Ierusalem autem sanctam esse et liberam et omnia arma que fabricata sunt et presidia que construxisti que tenes maneant tibi et omne debitum regis que in futuris debebitur regi ex hoc et in totum tempus remittitur tibi. Cum autem obtinuerimus regnum nostrum glorificabimus te et gentem tuam et templum gloria magna ita ut manifestetur gloria vestra in universa terra. Anno [illegible]

[...] Et convenerunt ad eum omnes exercitus ita ut pauci relicti essent cum triphone Et insecutus est eum rex antiochus et venit doram fugiens per maritimam Sciebat enim quod congregata sunt in eum mala Et reliquit eum exercitus Et applicuit antiochus super doram cum centum viginti milibus virorum et viii milibus equitum et circuivit civitatem et naves accesserunt a mari et vexabant civitatem a mari et terra et neminem sinebat egredi neque ingredi Venit autem Numenius et qui cum eo erant ab urbe roma habentes epistolas Regibus et regionibus scriptas in quibus continebantur hec Lucius consul romanorum ptolomeo regi salutem Legati iudeorum venerunt ad nos amici nostri renovantes pristinam amicitiam et societatem missi a Symone principe sacerdotum et populo iudeorum Attulerunt autem et clipeum aureum minarum mille Placuit itaque scribere nobis Regibus et regionibus ut non inferant illis mala neque impugnent eos et civitates eorum et regiones eorum et ut non ferant auxilium pugnantibus adversus eos Visum est autem nobis accipere ab eis clipeum Si qui ergo pestilentes refugerunt de regione ipsorum ad vos tradite eos Symoni principi sacerdotum ut vindicet in eos secundum legem suam Hec eadem scripta sunt demetrio regi et attalo et arabe et arsaci et in omnes regiones et Samsame et spartanis et delo et mindo et Sydone et Carie et Samum et pamphilia et liciam et alacarnasum et Rodum et faselida et choo et sidem

et arado et gortina et gnido et cypro et cyrenen Exemplum autem eorum scripserunt Symoni principi sacerdotum et populo iudeorum Antiochus autem rex applicuit castra in doram secundo admovens ei semper manus et machinas faciens et conclusit triphonem ne procederet Et misit ei Symon duo milia virorum electorum in auxilium et argentum et aurum et vasa copiosa et noluit ea accipere sed rupit omnia que pactus est cum eo antea et alienavit se ab eo et misit ad eum athenobium unum de amicis suis ut tractaret cum ipso dicens Vos tenetis ioppen et gazaram et arcem que est in ierusalem civitates regni mei fines earum desolastis et fecistis plagam magnam super terram et dominati estis per loca multa in regno meo Nunc ergo tradite civitates quas occupastis et tributa locorum in quibus dominati estis extra fines iudee Sin autem date pro illis quingenta ~~[...]~~ talenta argenti et exterminii quod exterminastis et tributorum civitatum alia talenta quingenta Sin autem veniemus et expugnabimus vos Et venit athenobius amicus regis in ierusalem Et vidit gloriam Symonis et claritatem in auro et argento et apparatum copiosum et obstupuit et retulit ei verba regis Et respondit Symon et dixit ei Neque alienam terram sumpsimus neque aliena detinemus sed hereditatem patrum nostrorum que ab inimicis nostris iniuste aliquo tempore possessa est Nos vero tempus habentes vindicamus hereditatem patrum nostrorum Nam de ioppen et gazara et que expostulas ipsi faciebant

m [illegible] magna et regio(n)e
n(ost)ra [illegible]
celu(m) Et no(n) r(espo)ndit illi v(er)bu(m) Et reu(er)sus
est cu(m) ira ad rege(m) et renu(n)ciauit ei
v(er)ba ista et gl(ori)am symonis et uni(uers)a
que vidit Et iratus e(st) rex ira
magna Trifon aut(em) fugit navi
i(n) orthosiada(m) Et co(n)stituit rex
cendebeu(m) duce(m) maritimu(m) et
ex(er)citu(m) equitu(m) et peditu(m) dedit
illi moue(re) castra cont(ra) faciem
iudee Et manda(vi)t ei edificare
cedrone(m) et obstrue(re) portas ci
uitatis et debellare p(o)p(u)l(u)m Rex aut(em)
p(er)seq(ue)bat(ur) trifone(m) et p(er)ue(n)it cen
debeus iamnam et cepit irritare
plebem et co(n)culcare iudea(m) et cap
tiuare p(o)p(u)l(u)m et int(er)ficere et edificare
cedrone(m) Et colloca(vi)t illic equi
tes et ex(er)citu(m) ut egressi p(er)ambu
larent via(m) iudee sic(ut) (con)stituit ei rex

Et ascendit Johannes Cxvi
de gazaris et nu(n)ciauit hec
patri suo symoni / que fecit ce
debeus i(n) p(o)p(u)lo ip(s)o(rum) Et vocauit
Symon duos filios suos seniores
Judam et Johe(m) et ait illis Ego
et fr(atr)es mei et domus patris
mei expugnauim(us) hostes isr(ae)l
ab adolescencia usq(ue) ad hunc die(m)
et p(ro)sp(er)atu(m) e(st) i(n) manib(us) n(ost)ris li
berare isr(ae)l ab inimicis suis /
aliquociens Nunc aut(em) senui sed
estote loco meo et fr(atr)is mei et
egressi pugnate p(ro) ge(n)te n(ost)ra
auxiliu(m) v(er)o de celo vobiscu(m) sit
Et elegit de regio(n)e xx milia
belligerato(rum) et equites et p(ro)
fecti su(n)t ad cendebeu(m) et dormi
erunt i(n) modin Et surrexeru(n)t
mane et abierunt in campu(m) Et
ecce ex(er)citus copiosus i(n) obuia(m)

illis peditu(m) et equitu(m) et flumen
torrens erat int(er) mediu(m) ip(s)or(um) Et ad
mouit castra contra facie(m) eo(rum)
symon et p(o)p(u)l(u)s eius Et vi(dit)
p(o)p(u)l(u)m trepidante(m) ad transfretan(dum)
torrentem et transfreta(vi)t primus
Et viderunt eu(m) viri et transie(runt)
post eu(m) et diuisit p(o)p(u)l(u)m et equites
in medio eq(ui)tu(m) Erat aut(em) eq(ui)tat(us)
adu(er)sarior(um) copiosus nimis Et
exclamauerunt sacris tubis et in
fuga(m) co(n)u(er)sus e(st) cendebeus et cas
tra eius Et ceciderunt ex eis multi
vulnerati residui aut(em) fugerunt in
municione(m) Tunc vulneratus est
Judas frater Johis Johannes aut(em)
insecutus e(st) eos donec venit ce
drona qua(m) edifica(vi)t et fugerunt
usq(ue) ad turres que erant i(n) agris
azoti et succendit eas igni Et ce
ciderunt ex illis duo milia viro(rum)
et reuersus est in Judeam in pace
Et ptolomeus filius abobi con
stitutus erat dux i(n) ca(m)po Jericho
et habebat argentu(m) et auru(m) mul
tu(m) Erat enim gener summi sacer
dotis et exaltatu(m) e(st) cor eius et
volebat obtine(re) regione(m) Et co
gitabat dolu(m) aduersu(s) symone(m)
et filios eius ut tolleret eos Sy
mon aut(em) p(er)ambulans ciuitates
que erant in regio(n)e iudee et sol
licitudine(m) gerens ear(um) descendit
Jericho ip(s)e et mathathias filius
eius et Judas Anno Clxxvii
mense xi hic mensis e(st) sabath
et susceperunt eos filius abobi i(n) mu
nitiuncula q(ue) vocat(ur) doch cu(m) do
lo qua(m) edifica(vi)t et fecit eis con
uiuium magnu(m) et abscondit illic
viros Et cu(m) i(n)ebriati esset Symon

et filii eius fuerunt ptolomeus
in [illegible] fugerunt arma sua
in [illegible] in convivio et occiderunt
eum et duos filios eius et quosdam
pueros eius et fecit deceptionem mag
nam in israel et reddidit mala pro bonis
Et scripsit hec ptolomeus et misit
regi ut mitteret ei exercitum in auxi
lium et traderet regionem et civitates
eorum et tributa Et misit alios
in gazaram tollere Iohannem et tribu
nis misit epistolas ut venirent ad se
et daret eis argentum et aurum
et dona multa Et alios misit oc
cupare civitatem ierusalem et montem
templi Et precurrens quidam nunciavit
Iohanni in gazara quia periit pater eius
et quia misit te quoque interfici Ut
audivit autem vehementer expavit
Et comprehendit viros qui venerant
perdere eum et occidit eos Cognovit
enim quia venerant perdere eum Et cetera
sermonum Iohannis et bellorum eius et bo
narum virtutum quibus fortiter gessit
et edificia murorum quos extruxit
et rerum gestarum eius Ecce hec scripta sunt in
libro dierum sacerdocii eius ex quo
factus est princeps sacerdotum post patrem suum

Explicit primus Machabeorum

Incipit secundus liber Capitulum primum

Fratribus qui sunt per
Egyptum Iudeis Salu
tem dicunt fratres qui sunt
ierosolimis Iudei et qui
in regione Iudea et pacem bonam
Benefaciat vobis deus et me
minerit testamenti sui quod ad Abra
ham et Isaac et Iacob locutus est
servorum suorum fidelium et det vobis cor
omnibus ut colatis eum et faciatis
eius voluntatem in corde magno et
animo volente Adaperiat cor vestrum in
lege sua et in preceptis suis et facia
at pacem Exaudiat orationes vestras
et reconcilietur vobis nec vos deserat
in tempore malo Et nunc hic sumus
orantes pro vobis Regnante deme
trio Anno Clxixº Nos Iudei scrip
simus vobis in tribulacione et im
petu et periculo quod supervenit nobis
in istis annis ex quo recessit Ia
son a sancta terra et a regno Portam
succenderunt et effuderunt sanguinem
innocentem et exauditi sumus et ob
tulimus sacrificium et similaginem
et accendimus lucernas et proposuimus
panes Et nunc frequentate dies
scenophegie mensis Casleu
Anno centesimo octogesimo octavo
populus qui est in ierosolimis et in Iudea
senatusque et Iudas Aristobolo
magistro ptolomei regis qui est de genere
christorum sacerdotum et hiis qui in
egipto sunt Iudeis Salutem et
sanitatem De magnis periculis a
deo liberati magnifice gracias
agimus ipsi ut pote qui adversus ta
lem regem dimicavimus Ipse enim ebullire

[...] eos qui pugnaue-
bant adversum nos et contra san-
ctam civitatem. Nam cum in perside esset ipse
dux et cum ipso immensus exercitus
cecidit in templo nanee consilio
deceptus sacerdotum nanee. Et-
enim cum eo habitaturus venit anti-
ochus ad locum et amici eius ut
acciperent pecunias multas dotis
nomine. Cumque proposuissent eas sacer-
dotes nanee et ipse cum paucis in-
gressus esset intra ambitum pha-
ni clauserunt templum. Cum intrasset
anthiochus aperto occulto aditu
templi mittentes lapides percusse-
runt ducem et qui cum erant et divi-
serunt membratim et capitibus
amputatis foras proiecerunt. Ben-
dictus deus per omnia qui tradidit im-
pios. Facturi igitur quinta et vice-
sima die mensis casleu purifica-
cionem templi necessarium duximus
significare vobis ut et vos quoque
agatis diem scenophegie et diei
ignis qui datus est quando neemias
edificato templo et altari obtulit
sacrificia. Nam cum in persidem duce-
rentur patres nostri sacerdotes qui tunc
dei cultores erant acceptum ignem
de altari occulte absconderunt in
valle ubi erat puteus altus et siccus
et in eo contutati sunt eum ita ut om-
nibus ignotus esset locus. Cum preter-
iissent autem multi anni placuit deo
ut mitteretur neemias a rege
persidis nepotes sacerdotum illorum
qui absconderant misit ad requi-
rendum ignem. Et sicut narraverunt
nobis non invenerunt ignem sed aquam
crassam. Et iussit eos haurire
et afferre sibi et sacrificia que
imposita erant iussit sacerdos nee-
mias aspergi aqua ipsa et ligna
que erant supposita. Et quod hoc fa-
ctum est et tempus affuit quo sol refulsit
qui prius erat in nubilo accensus est
ignis magnus ita ut omnes mira-
rentur. Oracionem autem faciebant
omnes sacerdotes dum consummaretur
sacrificium. Ionatha inchoante
ceteris autem respondentibus. Et neemie
erat oracio hunc habens modum. Do- Oracio neemie
mine deus omnium creator terribilis et fortis
iustus et misericors qui solus es
rex bonus solus prestans solus iustus
et omnipotens et eternus qui liberas israel de
omni malo qui fecisti patres electos
et sanctificasti eos accipe sacrificium
pro universo populo tuo israel et custodi
partem tuam et sanctifica. Et congrega
dispersionem nostram et libera eos
qui serviunt gentibus contemptos
et abhominatos respice ut sciant
gentes quia tu es deus noster. Affli-
ge opprimentes et contumeliam facientes in
superbia. Constitue populum tuum in lo-
co sancto tuo sicut dixit moyses. Sa-
cerdotes autem psallebant ymnos
usque quo consumptum est sacrificium. Cum
autem consumptum esset sacrificium ex residua
aqua iussit neemias lapides ma-
iores perfundi. Quod ut factum est
flamma ex eis accensa est. Sed
ex lumine quod refulsit ab altari con-
sumpta est. Ut vero manifestata est
res renunciatum est regi persarum quod
in loco in quo ignem absconderant
hii qui translati fuerant sacerdotes
aqua apparuit de qua neemias

et qui cum eo erant purificauerunt. Considerans autem eos eorum diligenter examinat fecit ei templum ut probaret quod factum erat. Et cum probasset sacerdotibus donauit multa bona et accipiens manu sua eis tribuebat. Appellauit autem neemias hunc locum nepthar quod interpretatur purificatio. Vocatur autem apud plures nephi.

Cap ii

Inuenitur autem in descriptionibus Jeremie prophete quod Jussit accipere ignem eos qui transmigrabant ut significatum est. Et ut mandauit transmigratis et dedit illis legem ne obliuiscerentur precepta domini et ut non exerrarent mentibus uidentes simulacra aurea et argentea et ornamenta eorum et alia huiusmodi dicens hortabatur ne legem amouerent a corde. Erat autem in ipsa scriptura quomodo tabernaculum et archam iussit propheta diuino responso ad se facto comitari secum. Usque quo exiit in montem in quo moyses ascendit et uidit dei hereditatem. Et ueniens ibi Jeremias inuenit locum spelunce et tabernaculum et archam et altare incensi intulit illuc et ostium obstruxit. Et accesserunt simul quidam qui se sequebantur ut notarent sibi locum et non potuerunt inuenire. Ut autem cognouit Jeremias culpans illos dixit quod ignotus erit locus donec congreget deus congregationem populi et propicius fiat. Et tunc dominus ostendet hec. Et apparebit maiestas domini et nubes sicut sub moysi manifestabatur. Et sicut cum Salomon petiit ut locus sanctificaretur magno deo magnificatum sapienciam tractabat. Et ut sapienciam habens obtulit sacrificium dedicationis et consummationis templi sicut et ~~moyses~~ moyses orabat ad dominum et descendit ignis de celo et consumpsit holocausta sic et salomon orauit et descendit ignis de celo et consumpsit holocaustum. Et dixit moyses eo quod non sit manducatum quod erat pro peccato consumptum est. Similiter et Salomon octo diebus celebrauit dedicationem. Inferebantur autem in descriptionibus et commentariis neemie hec eadem et construens bibliothecam congregauit de regionibus libros prophetarum et dauid et epistolas regum et de donariis. Similiter et Judas ea que deciderat per bellum quod nobis acciderat congregauit omnia et sunt apud nos. Si autem desideratis hec mittite qui perferant uobis. Acturi itaque purificationem scripsimus uobis. Bene igitur facietis si egeritis hos dies. Deus autem qui liberauit populum suum et reddidit hereditatem omnibus et regnum et sacerdocium et sanctificationem sicut promisit in lege. Speramus quod cito nostri miserebitur et congregabit de sub celo in locum sanctum. Eripuit enim nos de magnis periculis et locum purgauit. De iuda uero machabeo et fratribus eius et de templi magni purificatione

[illegible] ſuit ad ornatu
[illegible] ten cpiſtmandi
[illegible] mi mteſſectu cotingt et ardua
[illegible] ſmonem et curioſius [illegible]
[illegible] gulas q̃ uaſt ꝑ maiore hiſtor
[illegible] ſtruit auctori ꝺ̃ ſcribe
[illegible] dictionib ſectari et cyceronis
[illegible] reru ꝓlixe breuitati cõcedẽ
[illegible] eſt hinc igit̃ narrationẽ in
[illegible] q̃ premiſſ de ꝑfatione tantum
[illegible] dixiſſe ſufficiat Otultu etenim
[illegible] eſt ante hiſtoriam effluere ſm
[illegible] ipa aute hiſtoria ſuccingi

Incipit liber ſcd̃ machabeorũ
ſm omi prãg legis ecclã adhuc
optime cuſtodiẽtur ꝑpt̃ omẽ
pontificũ diſpoſitionẽ ꝛ pietã
tem et non odio habentiũ ma
la fiebãt ut ipi reges et prima
pes locũ ſtimo honꝺe digniũ du
cent et templũ maxime mu
neribus illuſtrarent ita ut de
leneis ipſe rex de ꝓpriis tributis
ſuis prẽſtaret omẽs ſumptus ad
miſterium ſacrificioꝝ ꝓtinentes
Symon autem de tribu beniamyn
ꝓpoſitus templi conſtitutus
contendebat obſiſtere ſibi pri
cipe ſacerdotii miquũ aliquid
in ciuitate moliri Cꝝ ad ſuũ
omiam no poſſet ꝓuꝺ ad apollo
niũ trifarie filiũ q̃ illo tpe erat
dux celleſirie et fenicis ꝛ mul
tis auꝝ ci pecuniis immẽſabilibus
plenũ eſſe errariũ reliquis ꝛ co
mucꝺ copijs immenſas eſſe que
non ꝓtinent ad ratiõem ſacri
ficioꝝ eſſe aute poſſibile ſub
poteſtate regis cadere omiſſa
Cumq̃ retuliſſet apollonius
ad regem de pecuniis que delate

... circumfusum repu
... in sella gestatoria i
positum eiecerunt Et iste qui cum mul
tis cursoribus et satellitibus
predictum ingressus est erarium
portabatur nullo sibi auxilium
ferente manifesta cognita dei
virtute Et ille quidem per divi
nam virtutem iacebat mutus
atque omni spe et salute privatus
Hii autem dominum benedicebant
quia magnificavit locum suum et
templum quod paulo ante ti
more ac tumultu erat plenum
apparente omnipotente domino gau
dio et leticia impletum est Tunc
vero ex amicis Heliodori quidam
rogabant confestim oniam ut
invocaret altissimum ut vitam
donaret ei qui in supremo spiritu
erat constitutus Considerans
autem summus sacerdos ne forte
rex suspicaretur maliciam ali
quam in Judeis circa Heliodorum
consummatam obtulit pro salute
viri hostiam salutarem Cumque
summus sacerdos exoraret iidem
iuvenes eisdem vestibus amic
ti astantes eliodoro dixerunt
Onie sacerdoti gratias age Nam
propter eum tibi dominus vitam
donavit Tu autem ab eo fla
gellatus nuncia omnibus mag
nalia dei et potestatem Et hiis
dictis non comparuerunt Heliodo
rus autem hostia deo oblata
et votis magnis promissis ei qui
vivere illi concessit et onie gra
cias agens recepto exercitu
repedabat ad regem Testabatur
autem omnibus ea que sub ocu
lis suis viderat opera magna

dei Cum autem rex interrogasset
heliodorum quis esset aptus
semel iherosolimam mitti ait
Si quem habes hostem aut regni
tui insidiatorem mitte illuc et
flagellatum eum recipies si tam
en aufugerit eo quod in loco veri dei sit
quedam virtus Nam ipse qui ha
bet in celis habitacionem visi
tator et adiutor est illius loci et
venientes ad malefaciendum per
cutit ac perdit Igitur de helio
doro et erarii custodia ita se res h[abent]

Symon autem predictus iiij
pecuniarum et patrie delator
male loquebatur de onia tamquam
ipse heliodorum instigasset ad hec
omnia et ipse fuisset inventor ma
lorum provisoremque civitatis ac de
fensorem gentis sue et emula
torem legis dei audebat insidi
atorem regni dicere Sed cum ini
micicie in tantum procederent ut
eciam per quosdam symonis nun
cios homicidia fierent conside
rans periculum contencionis et
appollonium insanire ut pote du
cem celesyrie et fenicis ad au
gendam maliciam symonis ad
regem se contulit non ut civium
accusator sed communem utilitatem
apud semetipsum universe multi
tudinis considerans Videbat
enim sine regali providencia im
possibile esse pacem rebus dari
nec symonem cessare a stulti
cia sua Sed post seleuci vite
excessum cum suscepisset regnum
anthiochus qui nobilis appel
labatur ambiebat Jason frater
onie summum sacerdotium adito rege

promittens ei argenti talenta lx et ex redditibus aliis talenta lxxx super hec promittebat et alia centum quinquaginta si potestati eius concederentur gymnasium et ephebiam sibi constituere et eos qui in iherosolimis erant anthiochenos scribere. Quod cum rex annuisset et obtinuisset principatum statim ad gentilem ritum contribulos suos transferre cepit. Et amotis hiis que humanitatis causa iudeis a regibus fuerant constituta per Iohannem patrem eupolemi qui apud romanos de amicicia et societate functus est legatione legitima civium iura destituens prava instituta sanciebat. Et enim ausus est sub ipsa arce gymnasium constituere et optimos quosque epheborum in lupanaribus ponere. Erat autem hoc non initium sed incrementum quoddam et profectus gentilis et alienigene conversationis propter impii et non sacerdotis Iasonis nepharium et inauditum scelus. Ita ut sacerdotes iam non circa altaris officia dediti essent sed contempto templo et sacrificiis neglectis festinarent participes fieri palestre et prebitionis eius iniuste et in exercitio disci et patrios quidem honores nichil habentes grecas glorias optimas arbitrabantur. Quarum gratia periculosa eos contencio habebat et eorum instituta emulabantur ac per omnia hiis consimiles esse cupiebant quos hostes et peremptores habuerant. In leges enim divinas impie agere impune non cedit sed hec tempus sequens declarabit. Cum autem quinquennalis agon tyro celebraretur et rex presens esset misit Iason facinorosus ab iherosolimis viros peccatores portantes argenti didragmas trecentas in sacrificium herculis quas etiam postulaverunt hii qui portaverant ne in sacrificiis erogarentur quia non oporteret sed in alios sumptus eas deputari. Sed hee oblate sunt quidem ab eo qui miserat in sacrificium herculis propter presentes autem date sunt in fabricam navium triremium. Misso autem in egiptum apollonio nesthei filio propter primates ptholomei filometoris regis cum cognovisset anthiochus alienum se a negociis regni effectum propriis utilitatibus consulens profectus inde venit Ioppen et inde iherosolimam et magnifice ab Iasone et civitate susceptus cum facularum luminibus et laudibus ingressus est et inde in fenicem exercitum convertit. Et post triennii tempus misit Iason menelaum supradicti symonis fratrem portantem pecunias regi et de negociis necessariis responsa perlaturum. At ille commendatus regi cum magnificasset faciem potestatis eius in semetipsum

[illegible] sacerdocium suppones. Jason autem [illegible] [illegible] acceptis et argenti [illegible] datis venit mittens quidem dig[illegible] habens sacerdotis animum vero crudelis tyranni et fere belue iram gerens. Et Jason quidem qui proprium fratrem captivaverat ipse deceptus profugus in Ammanitem expulsus est regionem. Menelaus autem principatum quidem obtinuit. De pecuniis vero regi promissis nichil agebat cum exactionem faceret Sostratus qui solarii erat prepositus. Nam aduc exactio vectigalium pertinebat. Ob quam causam utrique ad regem sunt vocati. Et menelaus amotus est a sacerdocio succedente lisimacho fratre suo. Sostratus autem prelatus est cypriis. Et cum hec agerentur contigit tharsenses et mallotas sediciones movere eo quod anthiochi regis concubine dono essent date. Festinanter itaque rex venit sedare illos relicto suffecto uno ex comitibus suis andronico. Ratus autem menelaus accepisse se tempus opportunum aurea quedam vasa de templo furatus donavit andronico et alia vendiderat tyro et per vicinas civitates. Quod cum certissime cognovisset Onias arguebat eum ipse in loco tuto se continens anthiochie secus daphnem. Unde Menelaus accedens ad andronicum rogabat ut Oniam occideret. Qui cum venisset ad Oniam et datis dextris cum iuraiurando [illegible] esset suspectus et [illegible] lo procedere statim eum peremit non veritus iusticiam. Ob quam causam non solum iudei sed alie quoque naciones indignabantur et moleste ferebant de nece tanti viri iniusta. Sed et regressum regem de Cilicie locis adierunt iudei simul et greci apud anthiochiam conquerentes de iniqua nece Onie. Contristatus itaque animo propter oniam anthiochus et flexus ad misericordiam fudit lacrimas recordatus defuncti sobrietatem et modestiam. Accensus animo Andronicum purpura exutum circumduci per totam civitatem iubet et in eodem loco in quo in oniam impietatem commiserat sacrilegum vita privari domino illi dignam penam retribuente. Multis autem sacrilegiis in templo domini a lisimacho commissis menelay consilio et divulgata fama congregata est multitudo adversus lysimachum multo iam auro exportato. Turbis autem insurgentibus et animis ira repletis lysimachus armatis fere tribus milibus iniquis manibus uti cepit duce quodam tyranno etate pariter et demencia provecto. Sed ut intellexerunt conatum lisimachi alii lapides alii fustes validos arripuerunt quidam vero cinerem in lisimachum iecere. Et multi quidem vulnerati quidam autem prostrati, omnes vero in fugam conversi sunt. Ipsum etiam sacrilegum secus erarium inter

fuerant. De his vero cepit iudicium conuictus menelaum agere. Et cum venisset tyrum rex ad ipsum negocium detulerunt missi viri tres a senioribus. Et cum superaretur menelaus promisit ptolomeo multas pecunias dare ad suadendum regi. Itaque ptolomeus in quodam atrio positum quasi refrigerandi gracia regem adiit et a sentencia deduxit. Et menelaum quidem vniuerse malicie reum criminibus absoluit. Miseros autem qui etiam apud scitas causam dixissent innocentes iudicarentur morte dampnauit. Cito ergo iniustam penam dederunt qui pro ciuitate et populo et sacris vasis causam prosecuti sunt. Quam ob rem tyrii quoque indignati sunt erga sepulturam eorum liberalissimi extiterunt. Menelaus autem propter eorum qui in potencia erant auariciam permanebat in potestate crescens in malicia et ad insidias

Eodem tempore. Capitulum V

Antiochus secundam profectionem parauit in egiptum. Contigit autem per vniuersam Jerosolimorum ciuitatem videri diebus xl per aerem equites discurrentes auratas stolas habentes et hastas quasi cohortes armatas et cursus equorum per ordines digestos et congressiones fieri cominus et scutorum motus et galeatorum multitudinem gladiis districtis et telorum iactus et aureorum armorum splendorem omnisque generis loricarum. Quapropter omnes rogabant in bonum monstra conuerti. Sed cum falsus rumor exisset tamquam vita excessisset antiochus assumptis Jason non minus mille viris repente aggressus est ciuitatem et ciuibus ad murum conuolantibus ad vltimum comprehensa ciuitate menelaus fugit in arcem. Jason vero non parcebat in cede ciuibus suis nec cogitabat prosperitatem aduersus cognatos malum esse maximum arbitrans hostium et non ciuium se trophea capturum et principatum quidem non obtinuit. Finem vero insidiarum suarum confusionem suscepit et profugus iterum abiit in Ammanitem. Ad vltimum in exicium sui conclusus ab aretha arabum tyranno fugiens de ciuitate in ciuitatem omnibus odiosus ut refuga legum et execrabilis ut patrie et ciuium hostis in egiptum extrusus est. Et qui multos de patria sua expulerat peregre periit lacedemonas profectus quasi pro cognacionem ibi refugium habiturus et qui insepultos abiecerat multos ipse et illamentatus et insepultus abicitur a sepultura. Neque peregrina vsus sepultura neque patrio sepulchro participans. His itaque gestis suspicatus est rex societatem deserturos iudeos et ob hoc profectus ex egipto efferatis animis ciuitatem quidem armis cepit. Jussit autem militibus interficere nec parcere occursantibus et per domos

ascendentes trucidare. Fiebant
ergo cedes iuuenum ac seniorum
mulierum et natorum exterminia
virginumque et paruulorum neces. Fu-
erant autem toto triduo lxxx
milia interfecti et xl milia vin-
cti sed non minus venundati. Sed
nec ista sufficiunt. Ausus est intra-
re templum vniuerse terre sanc-
tius menelao ductore qui legum
et patrie fuit proditor et scelestis
manibus sumens sancta vasa que
ab aliis regibus et ciuitatibus
erant posita ad ornatum loci et
gloriam contrectabat indigne
et contaminabat. Ita alienatus
mente anthiochus non con-
siderabat propter peccata habi-
tancium ciuitati modicum deus
fuerat iratus propter quod et
accidit circa locum despectio. Alio-
quin nisi contigisset eos multis
peccatis esse inuolutos sicut helio-
dorus qui missus est a seleu-
co rege ad expoliandum erarium
etiam hic statim adueniens fla-
gellatus et repulsus vtique fuis-
set ab audacia. Verum non propter
locum gentem sed propter gentem
locum deus elegit. Ideoque et ipse
locus particeps factus est po-
puli malorum. Postea autem fiet
et socius bonorum. Et qui derelic-
tus est in ira dei omnipotentis iterum
in magni domini reconciliacione cum
summa gloria exaltabitur. Igitur
anthiochus mille et octingen-
tis ablatis de templo talentis
velociter anthiochiam regressus
est, existimans se pre superbia
terram ad nauigandum, pela-
gus vero ad iter agendum de-
ducturum propter mentis elacio-
nem. Reliquit autem et prepositos
ad affligendam gentem. Ierosol-
imis quidem philippum genere
frigium moribus crudeliorem
eo ipso a quo constitutus est.
In gazarim autem Andronicum
et menelaum qui grauius quam
ceteri imminebant ciuibus. Cum-
que appositus esset contra iude-
os, misit odiosum principem Ap-
polonium cum exercitu viginti
duobus milibus precipiens
eis omnes perfecte etatis inter-
ficere, mulieres ac iuuenes ven-
dere. Qui cum venisset Ierosoli-
mam pacem simulans quieuit
usque ad diem sanctum sabbati.
Et tunc feriatis iudeis arma
capere suis precepit omnesque
simul qui ad spectaculum pro-
cesserant trucidauit et ciuita-
tem cum armatis discurrens in-
gentem multitudinem peremit.
Iudas autem machabeus qui
decimus fuerat secesserat in de-
sertum locum ibique inter feras
vitam in montibus cum suis a-
gebat et feni cibo vescentes
demorabantur ne participes
essent coinquinationis. Cap. vi
Sed non post multum temporis
misit rex senem quendam
anthiocenum qui compelleret
iudeos ut se transferrent a pa-
triis et dei legibus. Contamina-
re etiam quod in Ierosolimis erat
templum et cognominare Iouis
olimpii et in gazarim prout erant
hii qui locum inhabitabant, Io-
uis hospitalis. Pessima autem

et vniuersis grauis malorum
incursio. Nam templum luxu
ria et comessacionibus erat
plenum. Et scortancium cum meretri
cibus sacratisque edibus mulie
res se vltro ingerebant intro fe
rentes ea que non licebant. Al
tare etiam plenum erat illicitis
que legibus prohibebantur. Ne
que autem sabbata custodiebantur
neque dies sollempnes patrii serua
bantur nec simpliciter se quisquam
iudeum esse confitebatur. Duceba
tur autem cum amara necessitate in
die natalis regis ad sacrificia
et cum liberi sacra celebrarentur
~~congregabantur~~ cogebantur ede
ra coronati libero circuire. De
cretum autem exiit in proximas
gentilium ciuitates suggerentibus
ptolomeis ut pari modo et ipsi
apud se iudeos agerent ut sacri
ficarent. Eos autem qui nollent
transire ad instituta gentilium
interficerent. Erat ergo videre
miseriam. Due enim mulieres de
late sunt natos suos circumcidisse
quas infantibus ad vbera suspe
sis cum publice per ciuitatem circu
duxissent per muros precipitauerunt.
Alii vero ad proximas coeuntes spelu
cas et latenter diem sabbati cele
brantes cum indicati essent philip
po flammis succensi sunt eo quod verere
bantur propter religionem et ob
seruanciam manu sibi met auxi
lium ferre. Obsecro autem eos qui
hunc librum lecturi sunt ne abhor
rescant propter aduersos casus sed
reputent ea que acciderunt non
ad interitum sed ad correpcionem generis

esse nostri. Etenim multo tempore non
sinere peccatoribus ex sententia agere
sed statim vlciones adhibere
magni beneficii est indicium. Non
enim sicut in aliis nacionibus do
minus pacienter expectat ut
eas cum iudicii dies aduenerit in
plenitudine peccatorum puniat.
Ita et in nobis statuit ut pecca
tis nostris in finem deuolutis ita
demum in nos vindicet. Propter quod
numquam quidem a nobis misericor
diam suam amouet. Corripiens
vero in aduersis populum suum non
derelinquit. Sed hec nobis ad
commonicionem legencium dicta
sint paucis. Iam autem venien
dum est ad narracionem. Igitur
Eleazar vnus de prioribus scri
barum vir etate prouectus et vul
tu decorus aperto ore satis hians
compellebatur carnem porcinam
manducare. At ille gloriosam
mortem magis quam odibilem vitam
amplectens voluntarie preibat
ad supplicium. Intuens autem quem
admodum oporteret eum accedere
pacienter sustinens destinauit
non admittere illicita propter vi
te amorem. Hii autem qui asta
bant iniqua miseracione commoti
propter antiquam viri amiciciam
tollentes eum secrete rogabant
afferri carnes quibus vesci ei
licebat ut simularetur mandu
casse sicut rex imperauerit
de sacrificii carnibus ut hoc fac
to a morte liberaretur et prop
ter veterem viri amiciciam hanc

in eo facerent humanitatem. At
ille cogitare cepit etatis ac se
nectutis pariter et senectutis su
eminenciam dignam et ingenu
am nobilitatis caniciem atque a
puero optime conversationis
et secundum sancte et a deo condite
legis constituta. Respondit cito
dicens premitti se velle in infer
num quam hoc committere. Non enim
etati nostre dignum est inquit fin
gere ut multi adolescencium ar
bitrantes eleazarum nonaginta et
viginti annorum transisse ad vitam
alienigenarum. Et ipsi propter meam
simulacionem et propter modicum
corruptibilis vite tempus deci
piantur et per hoc maculam
atque execracionem mee senec
tuti conquiram. Nam et si in pre
senti tempore suppliciis hominum eri
piar sed manus omnipotentis ne
que vivens neque defunctus effugiam.
Quamobrem fortiter vitam exce
dendo senectute quidem dignus
apparebo. Adolescentibus autem
exemplum forte relinquam si
forti animo ac prompto pro gra
vissimis ac sanctissimis legibus
honesta morte perfungar. Hiis
dictis confestim ad supplicium per
trahebatur. Hii autem qui eum
ducebant et paulo ante fuerant
mitiores in iram versi sunt propter
sermones ab eo dictos quos illi
per arroganciam prolatos ar
bitrabantur. Sed cum plagis pe
rimeretur ingemuit et dixit
Domine qui habes sanctam scien
ciam manifeste scis tu quia cum

a morte possim liberari duros cor
poris sustineo dolores [illegible]
vero propter timorem tuum liben
ter hec patior. Et iste quidem
hoc modo vita decessit. Non solum
iuvenibus sed et universe genti
memoriam mortis sue ad exem
plum virtutis et fortitudinis derelinquens.

Contigit autem et Capitulum vii
septem fratres cum una ma
tre apprehensos compelli a rege
contra phas carnes porcinas
contingere et flagris et tau
reis cruciatos. Unus autem ex
illis qui erat primus sic ait. Quid
queris et quid vis discere a nobis
Parati sumus mori magis quam
patrias ac dei leges prevaricari.
Iratus itaque rex iussit sartagi
nes et ollas eneas succendi. Qui
bus statim succensis iussit ei qui 1
prior fuerat locutus amputari
linguam et cute capitis abstrac
ta summas quoque manus ei et pe
des precidi ceteris eius fratri
bus et matre inspicientibus. Et
cum iam per omnia inutilis factus
esset iussit ei ignem admoveri
et adhuc spirantem torreri in
sartagine. In qua cum diu cruci
aretur ceteri una cum matre invi
cem se hortabantur mori forti
ter dicentes. Dominus deus aspiciat
veritatem et consolabitur in
nobis quemadmodum per protesta
cionem cantici declaravit moy
ses. Et in servis suis consolabitur.
Mortuo itaque primo illo hunc mo 2
do sequentem deducebant ad il
ludendum et cute capitis eius
cum capillis detracta Interrogabant

si manducaret prius quam toto cor-
pore per membra singula pu-
niretur. Et ille respondens pri-
ma voce dixit. Non faciam. Ideo
quam sciter, meus crudelem conse-
cutus est penam. Non negabo do-
mini. propter quod et iste sequenti
loco primi tormenta suscepit.
et in ultimo spiritu constitutus sic
ait. Tu quidem scelestissime in pre-
senti vita nos perdis. Sed rex
mundi defunctos nos pro suis
legibus in eterne vite resurrectio-
3 ne suscitabit. Post hunc tercius
illudebatur et linguam postulatus
cito protulit et manus constanter
extendit et cum fiducia ait. E celo
ista possideo sed propter leges dei
nunc hec ipsa despicio quoniam
ab ipso me ea recepturum spero.
Ita ut rex et qui cum eo erant mi-
rarentur adolescentis animum quod
tamquam nichilum duceret crucia-
4 tus. Et illo ita defuncto. quar-
tum similiter vexabant torquen-
tes. Et cum iam esset proximus mor-
ti sic eductus ad supplicium sic ait.
Potius est ab hominibus morti da-
tos spem vite expectare a deo
et iterum ab ipso resuscitandos. Ti-
bi enim resurrectio ad vitam non
5 erit. Et cum ~~ad~~ admovissent quin-
tum vexabant eum. Et ille respi-
ciens in eum dixit. Potestatem
inter homines habens cum sis cor-
ruptibilis facis quod vis. Noli
autem putare genus nostrum
a deo esse derelictum. Tu autem
patienter sustine et videbis mag-
nam potestatem ipsius qualiter

te et semen tuum torquebit. Post 6
hunc ducebant et sextum et hic mori
incipiens sic ait. Noli frustra er-
rare. Nos enim propter nosmetipsos
hec patimur quia peccavimus
in deum nostrum et digna admira-
tione facta sunt in nobis. Tu autem
ne existimes tibi impune futurum
quod contra deum pugnare tempta-
veris. Supra modum autem ma-
ter mirabilis et bonorum memoria
digna que pereuntes septem filios
sub unius diei tempore conspi-
ciens bono animo ferebat propter
spem quam in deo habebat. Sin-
gulos illorum hortabatur. prima
voce fortiter repleta sapiencia
et femineę cogitacioni mascu-
linum animum inferens dixit ad
eos. Nescio qualiter in utero meo
apparuistis. neque enim ego spiritum
et animam donavi vobis vitam et
singulorum membra non ego ipsa
compegi sed enim mundi creator qui
formavit hominis nativitatem
quique omnium invenit originem et
spiritum vobis iterum cum miseri-
cordia reddet et vitam sicut nunc
vosmetipsos despicitis propter le-
gem eius. Anthiochus autem
contempni se arbitrans simul
et exprobrantis voce despecta
cum adhuc adhuc adolescencior
superesset non solum verbis horta-
batur sed cum iuramento affir-
mabat divitem se et beatum
facturum et translatum a patriis
legibus amicum habiturum et
res necessarias ei prebiturum.
Sed ad ista cum adolescens neque

inclinaretur vocavit rex matrem
et suadebat ei ut adolescenti fi
eret in salutem. Cum autem mul
tis eam verbis esset hortatus
promisit suasuram se filio suo.
Itaque inclinata ad illum irridens
crudelem tyrannum ait patria
voce. Fili miserere mei que te in
utero novem mensibus portavi
et lac triennio dedi et alui et
in etatem istam perduxi. Peto
a te ut aspicias in celum et terram
et ad omnia que in eis sunt et
intelligas quia ex nichilo fecit
illa deus et hominum genus ita fit
ut non timeas carnificem istum
sed dignus fratribus tuis effec
tus suscipe mortem ut in illa
miseratione cum fratribus tuis
te suscipiam. Cum hec ~~[illegible]~~
illa adhuc diceret ait adolescens.
79 Quare sustinetis? Non obedio
precepto regis sed precepto legis
que data est nobis per moysen.
Tu vero qui inventor omnis
malicie factus es in hebreos
non effugies manum dei. Nos
enim pro peccatis nostris hec pa
timur et si nobis propter incre
pacionem et correpcionem dominus
noster modicum iratus est sed
iterum reconciliabitur servis
suis. Tu autem o sceleste et
omnium hominum flagiciosissime noli
frustra extolli vanis spebus
in servos eius inflammatus.
Nondum enim omnipotentis dei et
omnia inspicientis iudicium effu
gisti. Nam et fratres mei mo
dico nunc dolore sustentato sub

testamento eterne vite effecti sunt.
Tu vero iudicio dei iustas super
bie penas solves. Ego autem
sicut fratres mei animam et
corpus meum trado pro patriis
legibus invocans deum maturius
genti nostre propicium fieri teque
cum tormentis et verberibus
confiteri quod ipse est deus solus.
In me vero et in fratribus meis
desinet omnipotentis ira que
super omne genus nostrum iuste
superducta est. Tunc rex ac
census ira in hunc super omnes
crudelius desevit indigne fe
rens derisum se. Et hic itaque
mundus obiit per omnia in do
mino confidens. Novissime autem
post filios et mater consuma
ta est. Igitur de sacrificiis et
de nimiis crudelitatibus et cru
ciatibus satis dictum est. C viii

Iudas vero machabeus et qui
cum illo erant introibant la
tenter in castella. Et convoca
tes cognatos et amicos et
eos qui permanserant in iu
daismo assumentes eduxerunt
ad se sex milia virorum. Et in
vocabant dominum ut respi
ceret in populum qui ab omni
bus calcabatur conculcabatur
impiis. Et ut etiam misereretur
exterminio civitatis que esset
illico complananda et vocem
sanguinis ad se clamantis au
diret. Memoraretur quoque in
iquissimas mortes innocentum
parvulorum et blasphemias no
mini suo illatas et indignaret

itaque fratres suos duces utrique ex-
ercitui Symonem et Josephum et
Jonathan subiectis unicuique
mille et quingentis. Ad hoc
etiam ab Esdra lecto illis sanc-
to libro et dato signo adiutorii
dei in prima acie ipse dux com-
misit cum Nycanore et facto sibi
adiutore omnipotente interfe-
cerunt super novem milia ho-
minum. Maiorem autem partem
exercitus Nychanoris vulneri-
bus debilem factam fugere
compulerunt. Pecunijs vero eorum
qui ad emptionem ipsorum vene-
rant sublatis ipsos usque quaque
persecuti sunt sed reversi sunt ora
conclusi. Nam erat ante sabba-
tum, qua ob causam non perse-
veraverunt insequentes. Arma
autem ipsorum et spolia congrega-
tes sabbatum agebant benedicen-
tes dominum qui liberavit eos in
isto die misericordie initium
stillans in eos. Post sabbatum vero
debilibus et orphanis et vi-
duis diviserunt spolia et resi-
dua ipsi cum suis habuere. His
itaque gestis et communiter ab om-
nibus facta obsecratione miseri-
cordem dominum postulabant
ut in finem servis suis recon-
ciliaretur. Et ex hiis qui cum
thimotheo et bachide erant
contra se contendentes super
xx milia interfecerunt et muni-
ciones excelsas obtinuerunt
et plures predas diviserunt
equam portionem debilibus
pupillis et viduis et senioribus
facientes. Et cum arma eorum col-
legissent diligenter omnia co-

posuerunt in locis opportunis. Re-
liqua vero spolia [illegible]
tulerunt. Et philarchen qui cum
thimotheo erat interfecerunt
virum scelestum qui in multis iu-
deos afflixerat. Et cum epinicia
agerentur in Jerusalem eos qui
sacras ianuas incenderant
idest Calisthenem cum in quoddam
domicilium refugissent incende-
runt digna eis mercede pro impi-
etatibus suis reddita. Facinoro-
sissimus autem Nycanor qui mil-
le negociantes ad iudeorum ven-
dicionem adduxerat humiliatus
auxilio domini ab hiis quos nul-
los existimaverat deposita ves-
te glorie per mediterranea fu-
giens solus venit Anthiochiam
summam infelicitatem de interi-
tu sui exercitus consecutus est.
Et qui promiserat romanis se
tributum restituere de captivi-
tate Jerosolimorum predicabat
nunc protectorem deum habere iu-
deos et ob ipsum invulnerabiles
esse eo quod sequerentur leges ab ipso constitutas.

Eodem tempore Antiochus Cix
inhoneste revertebatur de persi-
de. Intraverat enim civitatem eam que
dicitur persepolis et temptavit spo-
liare templa et civitatem opprime-
re. Sed multitudine ad arma con-
currente in fugam versi sunt.
Et ita contigit ut Anthiochus
post fugam turpiter rediret.
Et cum venisset circa Ecbathan
recognovit que erga Nycano-
rem et thimotheum gesta sunt.
Elatus autem in ira arbitrabatur
se iniuriam illorum qui se fugaverant

posse in iudeos retorquere. Ideoque
iussit agitari currum suum sine inter-
missione agens iter celesti eum
iudicio perurgente eo quod ita superbe
locutus est se venturum ierosolimam
et congeriem sepulcri iudeorum
eam facturum. Sed qui universa
conspicit dominus deus israel percussit
eum insanabili et invisibili pla-
ga. Ut enim finivit hunc ipsum ser-
monem apprehendit eum dolor di-
rus viscerum et amara interiorum
tormenta. Et quidem satis iuste
quippe qui multis et novis cruci-
atibus aliorum torserat viscera
licet ille nullomodo a sua ma-
licia cessaret. Super hec autem super-
bia repletus ignem spirans
animo in iudeos et precipiens accele-
rari negocium contigit eum impetu
euntem de curru cadere et gravi
corporis collisione membra vexa-
re. Is quoque qui sibi videbatur etiam fluc-
tibus maris imperare supra humanum
modum superbia repletus et montium
altitudines in statera appendere
nunc humiliatus ad terram in gestatorio
portabatur manifestam dei virtutem
in semetipso contestans. Ita ut de
corpore impii vermes scaturirent
ac viventes in doloribus carnes
eius effluerent. Odore etiam illius
et fetore exercitus gravaretur.
Et qui paulo ante sidera celi contingere
se arbitrabatur eum nemo poterat
propter intollerantiam fetoris portare.
Hinc igitur cepit ex gravi superbia de-
ductus ad agnitionem sui venire
divina admonitus plaga per mo-
menta singula doloribus suis augescentibus.

Et cum nec ipse
iam fetorem suum ferre posset ita
ait. Iustum est subditum esse deo et mor-
talem non parem deo sentire. Ora-
bat autem hic scelestus dominum a quo
non esset misericordiam consecuturus et
civitatem ad quam festinans veniebat
ut eam ad solum deduceret ac sepulcrum
congestorum faceret nunc optat liberam
reddere. Et iudeos quos nec sepul-
tura quidem esse dignos se habi-
turum sed avibus et feris diripien-
dos traditurum. Et cum parvulis exter-
minaturum dixerat. Et equales
nunc atheniensibus facturum pol-
licetur. Templum etiam sanctum quod
prius expoliaverat optimis donis
ornaturum et sancta vasa multipli-
caturum et pertinentes ad sacrificia
sumptus de redditibus suis prestiturum.
Super hec et iudeum futurum et omnem
locum terre perambulaturum et predicaturum
dei potestatem. Sed non cessantibus
doloribus supervenerat enim in eum
iustum dei iudicium desperans scrip-
sit ad iudeos in modum deprecationis
epistolam hec continentem. Optimis
civibus iudeis plurimam salutem
et bene valere et esse felices rex
et princeps anthiochus. Si bene
valetis et filii vestri et ex sententia
vobis cuncta sunt maximas agimus
deo gratias. Et ego in infirmitate
constitutus vestri autem benigne me-
mor reversus de persidis locis
et infirmitate gravi apprehensus
necessarium duxi pro communi utili-
tate vestri curam habere non desperans
memetipsum sed spem multam
habens effugiendi infirmitatem

Respiciens autem quod et pater meus quibus temporibus in locis superioribus ducebat exercitum ostendit quis post se susciperet principatum ut si quid contrarium accideret aut difficile nunciaretur. Scientes hii qui in regionibus erant cui esset rerum summa derelicta non turbarentur. Ad hec considerans de proximo potentes quosque et vicinos temporibus insidiantes et eventum expectantes designavi filium meum antiochum regem quem sepe recurrens in superiora regna multis vestrum commendabam et scripsi ad eum que subiecta sunt. Oro itaque vos et peto memores beneficiorum publice et privatim ut unusquisque conservet fidem ad me et ad filium meum. Confido enim eum modeste et humane acturum et sequentem propositum meum communem vobis fore. Igitur homicida et blasphemus pessime percussus et ut ipse alios tractaverat peregre in montibus miserabili obitu vita defunctus est. Transferebat autem corpus philippus collactaneus eius qui metuens filium anthiochi ad ptolomeum filometorem in egiptum abiit.

C. X

Machabeus autem et qui cum illo erant domino se protegente civitatem quidem et templum recepit. Aras autem quas alienigene per plateas struxerant itemque delubra demolitus est et purgato templo aliud altare fecerunt et de ignitis lapidibus igne concepto obtulerunt sacrificia post biennium et incensum et lucernas et panes propositionis posuerunt quibus gestis rogabant dominum prostrati in terra ne amplius talibus malis inciderent. Sed et si quando peccassent ut ab ipso mitius corriperentur et non blasphemis et barbaris hominibus traderentur. Qua die autem templum ab alienigenis pollutum fuerat contigit eadem die purgationem fieri XXV mensis casleu et cum leticia egerunt dies octo in modum tabernaculorum recordantes quod ante modicum temporis diem sollempnem tabernaculorum in montibus et in speluncis more bestiarum egerant. Propter quod thirsos et ramos virides et palmas preferebant ei qui prosperavit mundari locum suum. Et decreverunt communi precepto et decreto universe genti iudeorum omnibus annis agere dies istos. Et anthiochi quidem qui appellatus est nobilis vite excessus ita se habuit. Nunc autem et de eupatore antiochi filio impii que gesta sunt narrabimus breviantes mala que in bellis gesta sunt. Hic suscepto regno constituit super negocia regni lisiam quendam fenicis et sirie milicie principem. Nam ptolomeus qui dicebatur macer iustus tenax erga iudeos esse instituit et precipue propter iniquitatem que facta erat in eos et pacifice agere cum eis. Sed ob hoc accusatus ab amicis apud eupatorem cum frequenter proditor audiretur eo quod ciprum creditam sibi a filometore deseruisset et ad anthiochum nobilem translatus etiam ab ipso recessisset veneno vitam finivit. Gorgias autem cum esset dux locorum assumptis advenis frequenter iudeos debellabat. Iudei vero qui tenebant oportunas municiones fuga-

tes ac [illegible] et bella
[illegible] Hii uero qui cum machab
eo erant dominum rogantes ut esset
sibi adiutor impetu fecerunt in munitio
nes ydumeorum multaque insisten
tes loca obtinuerunt occurrentes in
terimerunt et omnes simul non minus
a xx milibus trucidauerunt. Qui
dam autem cum confugissent in duas tur
res valde munitas omnemque apparatum
ad repugnandum habentes Machabeus
ad eorum expugnationem relicto Sy
mone et Josepho itemque zacheo eisque
qui cum ipsis erant satis multis ipse
ad eas que amplius urgebant
pugnas conuersus est. Hii uero autem
qui cum Symone erant cupiditate ducti
a quibusdam qui in turribus erant
suasi sunt pecunia et lxx milibus
didragmis acceptis dimiserunt
quosdam effugere. Cum autem macha
beo nunciatum esset quod factum est
congregatis principibus populi accu
sauit eos quod pecunia fratres vendi
dissent aduersariis eorum dimissis.
Hos igitur proditores factos interfecit
et confestim turres occupauit. Ar
mis autem ac manibus omnia prospere
agendo in duabus munitionibus plus
quam xx milia peremit. Et thimotheus
qui prius a iudeis fuerat superatus con
uocato exercitu peregrine multitu
dinis et congregato equitatu asia
no aduenit quasi armis iudeam
capturus. Machabeus autem et qui
cum eo erant appropinquante illo depreca
bantur dominum caput terra aspergentes
lumbosque ciliciis precincti ad altaris
crepidinem prouoluti ut sibi propi
cius inimicis autem eorum esset inimicus

et aduersariis aduersaretur sicut lex
dicit. Et ita post orationem sumptis
armis longius de ciuitate proce
dentes et proximi hostibus effecti
resederunt. Primo autem solis ortu
utrique commiserunt. Isti quidem vic
torie et prosperitatis sponsorem cum
uirtute dominum habentes. Illi autem ducem
belli animum habebant. Sed cum vehe
mens pugna esset apparuerunt ad
uersariis de celo viri quinque in equis
frenis aureis decori ducatum iudeis
prestantes. Ex quibus duo macha
beum medium habentes armis suis
circumseptum incolumem conserua
bant. In aduersarios autem tela et
fulmina iaciebant. Ex quo et ce
citate confusi et repleti perturba
tione cadebant. Interfecti sunt autem
xx milia quingenti et equites sex
centi. Thimotheus autem confugit
in gazaram presidium munitum cui pre
erat cereas. Machabeus autem et qui
cum eo erant letantes obsederunt pre
sidium diebus quatuor. At hii qui
intus erant loci firmitate con
fisi supra modum maledicebant et
sermones nephandos iactabant.
Sed cum dies quinta illucesceret xx
iuuenes ex hiis qui cum macha
beo erant accensi animis propter
blasphemiam viriliter accesserunt Blasphemia
ad murum et feroci animo incedentes
ascendebant. Sed et alii similiter
ascendentes turres portasque succen
dere sunt aggressi atque ipsos ma
ledicos viuos cremauerunt. Per conti
nuum autem biduum presidio vastato thimo
theum occultantem se in quodam re
pertum loco peremerunt et fratrem eius

ecrtam ⁊ trappellosamen omdert
dnubus gnstis m mpns ⁊ rosset
sombus benedicebant ⁊ mq qui
stat magnat ⁊pl ⁊ victoriaz dedit

Qd pio post tpe lysias
pturbator regis ⁊ ppinquus
ac negotioz ppositus grauiter
ferens de hijs que acciderant
congregatis octogita milibus
et equitatu ⁊ miss ꝑcussit ad
ciplu iudeos existimans se ciui
tatem quide captam gentibus
hostibus factuz ⁊ templu ꝙq
m peruic quesiu sicut retrea de
lubra genciu habituz et ꝑsin
gulos annos ꝙnale sacerdociu
nusquid recognitas dei ptatem
sed mete efrenatus ⁊ multitudie
peditu et milibus equitu et in
octingentis elephantis ꝙsidebat
Ingressis aute iudea et appiens
betsura q erat ⁊ angusto loco
ab iherosolima miliallo quinq
dioz illud ꝑsidiu expugnabat
Ille aute machabeus et qui cu eo
erat cognouert expugnari ꝑsi
dia cu fletu et lacrimis rogabat
dnm et ois turba ⁊ mul ut ho
angelu mitted ad salutem isti
ert ipe ꝑmus machabeus sumpto
armis retros adhortatus ⁊ mul
sicu periculu subire et fortr aubi
liu fratribus suis q ipe pariter
ꝓmpto aio pdent ideo ꝓmiam
apparuit pdens eis equestrem
in veste candida armis aureis
hastam vibrans hec ois simul
benedixerut dnm, micordem et
conualuerut animis non solum
hoies sed et bestias ferocissimas
et muros ferreos pertransire pone

tratz ⁊ banc ⁊ cu eis ꝓp
Ptolemeu aute
tem cos dns leonem nutr ma
ipetu ruentes hostibus pe
strauerut ex eis xl milia pe
tu et equitu mille ⁊ ꝑcussit
Ipe aute m fugam uertent
ꝑcussit ⁊ ed et ipe lysias fug
piter fugiens euasit ⁊ qua
non insensatus erat secu ipe
reputans factu erga se dm
micordiam et intelligens victo
esse hebreos dei omipotentis
auxilio inuictos, misit ad eos
ꝓmissis consensuz se omib
que iusta sut et regem compul
tu amicu fieri ⁊ annuit aute
machabeus pribus lysie ⁊ oib
utilitati consulens ⁊ quecuq
machabeus scripsit lysie de
iudeis ea ipe concessit. Nam
erat scptr iudeis epla a lysia
quidem hui modi continentes
lysias ꝓpo iudeoz salute
nes et absolon qui missi sut
a vobis tridentes scripta ꝑsu
labat ut ea que ꝑ illos signifi
cabantur, implerem. Quecuq
igitur regi exposu et que reb
ꝓmittebat concessi. Si igitur i
negocijs ꝑdem conseruaueritis
etia deinceps bonoz vobis cau
sa esse temptabo. De ceteris au
ꝑticulis verba mandaui et
istis et hijs qui a me missi sut
colloqui vobiscu bene valete
Anno centesimo octuagesimo octauo
die mensis xanthicus regis aute
epla ista continebat. Rex anthi
ochus lysie fratri salutem

sme tumbis agēs z tuis sub
pde diligenciam studiosiū
subdos no consensisse patri ut
dissererentur ad ritu gentiu
sed tenere velle sua institutum
Acceptā postulatā a nobis con
cedi sibi legittia sua volentes
igitur hac quoq; gente quieta
esse statuentes iudaicam templū
restitui illis ut agant sedm ma
iorū suoz consuetudine bene ꝙ
fecerūt si ministerū ad cob z deputab
dederūt ut cognita ma voluta
te bono aio sint et utilitatibus
ppe deseruiant Ad iudeos at
regis epla talis est Rex anti
ochus senatui iudeoru et reliq
iudeis salute Si valetis sic
ut volumꝰ sed et ipi bn valemꝰ
Adhuc nos menelaus dixit velle
vos defende ad vos igit qui conuenit usq
ad diem tricesimū mensis xanti
ci damus deputos securitatis
ut iudei utantur cibis z legibus
suis sicut et prius z nemo eoru
molestus ullomo molestia patiat de his
que p ignorantia gesta sunt Mi
simꝰ aute et menelaū q vos
alloquatur valete Anno cen
tesimo xlviimo mensis xanti
die mensis Misserunt eis romani
epla sic habente Quintus
memius et titus manilius le
gati romanoz epplo iudeoru
salutem De his que lisias cog
natus regis concessit vobis
et nos concessimꝰ De quibus ut
ad regē iudicauit referendum
consestim mittite ut deger
minem scire cōsulam ut de
a me omnia prospera agatis
Quoq; festinate curate ut nob
ea scribamus quid est voluntatis vestre
Anno centesimo xlviimo die xiiii
mensis xantici hys factis
pactionibus lysias pgebat ad
regem Judei ut agricultie ope
ram dabat Ex his qui residui
erant thimotheus et apollonij
genei filius sed et Jeronimus
et demephon superbius z nicanor
cyprij graues non sinebant eos
in silencio agere et quiete Ioppite
ne tale quoddā sacrificiū ppe
rarunt rogauerūt iudeos cum
quibus habitabant ascendere
scaphas quas parauerant cū uxo
ribus et filiis quasi nullis inimicicijs inter eos subiacentibus
Credentes commercijs decretis cum
tatis et ipis acquiescentibus
pacis causa nichil suspectum
habentibus cū i altū processissent
submersi sunt no minus ducentos
circa crudelitate iudaicā in gen
tis horum facta ut cognouit
parcit viris qui erat cū ipo et
rogato iudice deo vlt aduersus
interfectores scaphe Et portu
quidem nocte succendit scaphas
exussit eos aute qui ab igne
refugerat gladio pemit Et cū
hec egisset discessit quasi iterū
reuersurus et omnes Ioppitas
eradicaturus Quod cū cognouis
set et eos qui erat Jamnie velle
pari modo facere habitantibus
cū iudeis Jammitis quoq; nocte
supuenit et portu cū nauibus

quadragin[ta] [illegible]
nouē stadijs et iter fecerat de
thimotheū comissū sibi
bis qnqz milia virū et equites
qui genti suę pugnā validā
fieret et auxilio dei ipse ar
sisset reliquū victi arabes pe
tebat a iuda deprecans sibi dari
pmittere pacē daturos et
accepturos iudeos aute
arbitratus ē in multis cō
modū pmisit pace accepta
acceptis discessere ad taberna
cula sua aggressus ē at et
ciuitate quandā firmā po
tibus munitā circūseptā qui
a turbis habitabatur gentiū
pmistarū cui nomen chaspho
phij vēs qui mūis erat cōtī
ctā stabilitate muroz et ap
paratu alimoniaz remissius
agebant maledictis lacessere
tes iudam ac blasphemantes
et loquentes que phas non est
Machabeus autem audito mag
no mudi principe q sine strictibz
et machimis tribus ihesu pripi
tauit celsos euertit seruorū
muris et capta ciuitate p dm
voluptate inenarrabiles edes
fecit ita ut adiacens stagnū
stadioz duoz latitudis frig
ue interfectoz fluere vide
retur inde discesserut studia
septingenta quinquagīta et ve
nerūt in chasaraba ad eos qui
dicuntur thubiani inuenit
et thimotheū quidem in illis
locis non reperiens nullo

quotantes

magno ope
ratus ē in quodā loco firmissimo
cui nomen erat dathema
habens iudeos ingeniosos
qui erat duces machabeo mi
serat athimotheo nuntios p
duo deca milia virorū et mul
torū ordinatis aduersus eos
et constitutis p cohortes aduer
thimotheū parauit habentes
cxx milia peditū equitū vi
duo milia quingentos cognito ad
iude aductu thimotheus pmisit
mulieres et filios et reliquū ap
paratū in pstidū quod carnoth
dicit Erat enī inexpugnabile
et accessū difficile pter loco
angustias cū cohortes iude pma
apparuissent timor hostibus in
cussus est epa dei qui
sa conspicit et in fuga versi sut
alius ab alio ita ut magna a
pud deuenē et gladioz suoz
uctibus debilitarent et pstrati
sut xxx milia virorū iudas ar
dentissimo impetu insistebat pmiens q
phanos ipe cū thimotheo in
cidit in partes dositheū
patribus et multis pribus postu
lauit ut vitam dimitteret ei
eo q multoz ex iudeis paren
tes habēt ac fratres quos mor
te cruda deripi cueniret et ac
cepta fidem dedisset restituturū se eos
secūm constituto illesos cum
essent illesos dimiserunt pter
fratrū suoz salutem Iudas
autē expressis est a thamon
interfectis xxx milibus post
hoc fugam et necem monet

ejectebu ad ejron ciuitatem
[illegible] mi qua multitudo Dui
[illegible] habitabat z robus
ti iuuenes 3 muris consistebz
[illegible] repugnabat In hac
arte machine multe et teloru
genus apparatus Qd ai omipo
tentem inuocassent q ptate hoc
hostiu confregit Ceperunt ciui
tatem et ex eis qui intus erant
xxxv milia pstrauerunt Inde ad
ciuitate scytarum abierunt q ab
vltimis finibus egressis stadijs abest
Constratibus at his qui apud
scitopolitas erant iudeis p be
nigne ab eis haberentur eaa
temporibus infelicitatis et q
modeste secu egerat grab age
tes eis exhortati eaa de reto
erga genus suu benignos esse
Venerunt i Ierosolima die sollep
nis septimanaru instante Et pa
rentes ejcosten adierunt con tra
Gorgiam ppositu ydumee exi
uit nutu cu peditibus tribus mi
libus et equit equitibz quadri
gentis Quibus congressis con
tigit paucos ruere iudeoru Ju
stheus vo equida de bachimoru
eques vir fortis gorgiam tene
bat Et cu vellet illu vinu cu
pere eques quida de thracibus
irruit in cu humeru eius am
putauit Atq ita gorgias effu
git in marcesa Et illis qui cu
eo erant diucius pugna
tibus et fatigatis Inuocat dnm
Judas adiutorem z ducem belli
fieri Incipiens voce patria et
cu ympnis clamorem ejtollens

[illegible] gorgiu [illegible]
[illegible] autem adhuc ejercitu
uente in ciuitatem adoriam Et
cum septima dies supervenisset
secundu consuetudinem puri
fcati in eodem loco sabbatum
egerunt Et sequenti die venit
cu sua iudas ut corpora prostra
toru tolleret et cu parentibus
poneret in sepulchris patrum
Inuenerunt autem sub tunicis mor
tuoru de donarijs ydoloru que
apud iamniam fuerat a quibus
lex prohibet iudeis Omnibus ge
manifestu factu est ob hanc
causam eos corruisse Omnes
itaq benedixerunt iustu iudiciu
dni q occulta fecerat manifesta
Deinde ita ad preces conuersi re
gauerunt ut id quod factu fuerat
delictum obliuioni traderetur
At vo fortissimus Judas hortaba
tur populu conseruare se in
peccato sub oculis videntes que
facta sunt pro peccato eorum
qui prostrati sunt Et facta colla
tione duodecim milia drachmas
argenti misit Ierosolimam offer
re pro peccato mortuoru sacrifi
ciu bene et religiose de resurrec
tione cogitans Nisi enim eos qui
ceciderant resurrecturos speraret
superfluu videretur et vanu
orare pro mortuis Et quia con
siderabat q his qui cu pietate
dormitionem acceperant optimu
haberent repositum gratiam
Sancta ergo et salubris cogita
tione pro defunctis exorabat
ut a peccato soluerentur Sc
Capm tredecimum

xm

Ant̃iochus cupiens (quidem et ea
multeriadme adiuuari) eudemum
et ptolyssiam procuratore et ppo
situm negociorum seu habente
centu decem milia peditu et quin
milia equitu et elephantos
viginti duos et currus cu falci
bus trecentos Commisceat aute
se illis et mynelaus cu multa
fiducia deprecabatur antiochu
fortiter pugnare non ꝑ patrie
salute sed sperans se constitui
m principatu Ded rex regum
suscitauit aim antiochi m ꝑ
turbatorem et suggerente ly
sia huc esse cursum aim meliꝰ
iussit ut eis est consuetudo co
prehensi m eodem loco necari
Erat autem in eode loco turris
quinquaginta cubitoꝝ aggestu
undiq habens cineris huc pro
spectu habebat impiꝰ inde
m cinerem deici iussit sacrilegu
omnibus cu ꝓcidentibus ad m
teritu et alio tali lege puni
torem legis contigit mori
nec terre dari menelaum ex
sequiis iuste Nam qui multis er
ga deu altaria delicta commisit
cuiꝰ ignis et cinis erat sanctꝰ
ꝓpe in cinere morte damnatꝰ
est Ded rex mente effrenatus
vemebat nequiorem se patre
suo iudeis ostensurꝰ Quibus
iudas cognitis precepit ꝓplo ut
die ac nocte dnm inuocaret ꝙ
sicut semp et nuc adiuuaret
eos quippe qui lege et patria
sancto ꝙ templo priuari vere

rentur ac ꝓpe
pacibus mens
mis cursus nacionis sue
bus atq ad simul sacrifi
tibus et petentibus adeo mi
ti fletu et ieuniis ꝓ tribus
timuit prostratis hortatus est
Iudas eos ut se paratos ꝑ
ueo cu senioribus ageret pus
ꝙ rex admouit exercitu ad
iudeam et obtineret ciuitate
epoie et dmi iudicio comitte
epitu rei Dans itaq posterius
Iudas eim deo mudi creatori et
hortatus est suos ut fortiter di
micarent et usq ad mortem p
legibus templo ciuitate patria
et ciuibus starent et circa modm
exercitu constituit et dato signo
suis de victoria inuictissimis for
tissimis electis hostie aggressꝰ
aulam regum in castris Inter
fecit viros viginti quatuor mi
lia et maxim elephantorum
cu hijs qui superpositi erat su
ꝙ metu ac ꝓturbatione hostiu
castra replentes rebus ꝑ
spere gestis abierunt Hor at
fectu est die illucescente adiu
uante eu dmi protectione Ded
rex accepto gustu audacie iude
orum aute difficultatem loco
temptabat et bethsure quod
erat iudeoꝝ ꝓpugnaculum
castra admouebat Ded fuga
batur impugnebatur minuebā
tur hijs aute qui intus erat
Iudas necessaria mittebat nuc
ciauit autem misteria hostibꝰ
redoctus quida de Iudaico exer

nem qui regnum occupauerat
et dalkon qui templi ianuas
Et ipse quidem Demetrius tempus
autem opportunum demetrie suc nac
tus donato demetrio ad consi
lium et mercatus cu quibz rebz
et consiliis iudei vtentur respondit
ipse qui dicitur esse iudeozu qbz
pest iudas machabeus bella mu
trint et seditiones mouent nec
patiuntur regnu esse quietum
Nam et ego de fraudatis paren
tu gloria dico autem sumo sacz
dotio huc veni primo quidem uti
litatibus regis fidem seruans Sed
autem ciuibus cura consulens la
borem priuatum remuerim qui gra
uem nocumentum patiatur Sed ipse
singulis ordinem conuenientem et regio
ni et regno sedem promulgatam
omnibus humanitatem tuam pos
pico Nam quadiu supest iudas
impossibile est pacem esse negoti
is talibus autem ab eo dictis
et retro amici hostiliter habentes
aduersus iudam misit amauctur
demetrius Qui statim nicano
rem constituit elephantorum ducem
misit in iudeam datis mandatis
ut ipm quidem iudam viuum capere
set eos vero qui cu eo erat dispe
gere Et constituit nichanorem
magnum templi sumum sacerdotem
Tunc gentes que de iudea fuge
rant iudam segregatim se nicanori
miscebant miseriam et cladem
iudeorum existimantes Audito itaq iudei
nicanoris aductu et eorum na
tionu conspersi terra pro gabat cu
eis qui ipm suum constituit ut eu
m etnu custodiret qui quoq suam
portionem signis euidentibus protegit

211

Et ante cognouit
rebellasse philippum amphoritem
qui relictus erat sup negotia
mete constternatus est iudeos
deprecans subditus fit eis Iurat
de omnibus quibus iustum visu e
st et reconciliatus abstulit sacri
ficium honorificauit templu et
munera posuit Machabeum am
plexatus est et fecit eu a ptho
lomaide usq ad gerrenos du
cem et principem Venit autem
ptholomaidam graviter ferebat
ptolomenses amicitie quietis
nem indignantes ne forte fidg
rumpet tunc ascendit lysias
tribunal et exposuit racionem
et ipsum sedauit regressusq e
st antiochiam et hoc modo regis
profectio et reditus fuit

Sed post triennium tempus cog
nouit iudas et qui cu eo erat
demetrium selenci filium cu mul
titudine valida et nauibus per
portu tripolis accessisse ad loca
optima et tenuisse regionem ad
uersus antiochiam et eius duc
lysiam Alcimum autem quendam q
sum sacerdos fuerat sed volu
tarie coinquinatus est temporib
commixtionis considerans nul
lo modo sibi esse salute neque
accessu ad altare Venit ad rege
demetrium centesimo quinquage
simo anno offerens ei coronam
auream et palmam super hec

Impetu ad duas stadia inde mo
uebat et castellum ad
sam Emmaum ve
strat ad mycanor sed
list repentino aduentu eius
obuiam exiit audiens
tute comitu inde et amicos
mtudine qua p patrie certami
nibus habebant sagnis iudicii
fiducia metuebat ipse aduersus misit
possidonium et theodotium z ma
thiam ut darent dextras atq
acciperent et eu diu de hys consi
lium ageretur et spe duplo ad multi
tudinem retulisset oia ema fuit
simia amicicie amice stratq die
constituerunt qua secreto mo
agerent et a singulis selle place
rent et postea precepit ut iudas
armatos esse locis optimis ne sor
te ab hostibus repente mali ali
quid oriretur et cognitu colloquium fieret
Dimicabatur at micanor
valime et multis iniqs agebat
Angustiaq turbatus quia cognatos
fuerat Dimisit habebat ad spm
iudam etiam ego ad et cat viro
militibus strenuis eu duxit
vxorem filiosq perdidit Insuper ab
scrit quiete egit commutatq vi
uebat Multisq at vicibus cari
tate alloq adiuuit z concordes
vexit ad demetrium z dicebat mica
nori rebus aliemb assentie Iuda
qz regem inimicatore nequissimo
sibi destinasse Letatq rex exaspera
tus et pessimis huius criminibus
coribus irritatus scripsit Micanori
dicens Grauiter quidem se ferre
de alcima z concedere iubere eu
machabeu cicius victu mittere

antiochia
bat si ea que concessa
ei michi sub anno
nisse no posset. Optimitate
uabat ina prophetissa
machabeus videns se au
agi micanore et cognitu cursu
feroci exhibere intelligens no
ex bono esse austeritate ista pau
cis suis congregatis occultauit
se a micanore Quod ut cognouit
fortiter se a vio pectu vsq ad
maxim et sanctissimu templu z pul
cotibus solitas hostias offerenti
bus iussit sibi tradi viros Quibus
eu iuramento dicebat nescire
vbi esset q quebat Extendens
manu ad templu iurauit Quia
m victu iuda tradiderit ipsum
dei plamu in planicie aduc
et altare effodiam et templum
tibus pri consecrabo Et hys die
tib abijt Sacerdotes at pretide
tes mani z alii inuocabat eu qui
ipe expugnator gentis z pro hac
dicentes Tu dne omnium qui
nullis indiges voluisti templu
hoc tabernaculis tue glie in nobis Et
nunc sancte sanctor oim dne conser
ua in etnu pollutu domum ista
q nup mundata est Tasias ad
quidem de seniorib ab iosp
limis delatus est micanori vir
amator ciuitatis et bn audiens
q ip affectu pri iudeor appella
batur sic multas tribus cotien
ac proposito temuit in Iudaismo
corpusq et auri trade cotenti
pro pfructatia Volens at mica
nor manifestare odiu quod habebat

milia ⁊ mille milites quingen
tos ut ea cognouerat perpendere poterat
ea sibi ad tempus desperatissimam cladem se maxi
ma iudicio, maturo turbis ad
structibus domum cingi ultima diri
mere atq; igne admouere cupie
tibus ciuitas capiendetur gla
dio se petiit eligens nobiliter po
cius mori q̄ subditus sibi patri
bus et cetera natalem suum indigna
turpiq; agi. Sed cum per fenestram, no
cto ictu plagam dedisset, ebemit
ostia irrumpentes secum audaci
ad murum propinqua semetipm virili
ter in turbas quibus velociter locu
batibus cassim ei cecidit per media
arma fert cum adhuc spiraret
accensis eius funeri et sanguini
bus magno stupori defluenti, grauis
sime vulnibus esset sauciis cursu
turba plenissimi fert stans super pe
tra quadam propinqua et ira exsan
guis effectoq; complexum sterilia sua
uxoris, maiori precipit super turbas
mucrones multoque vite ac spus ut
hec illi uterq; redderet atq; ita vita
defunctus est. Capitulum xv

Nero autem ut compit Iudea
esset, et locis Samarie cognita
die sabbati cum oi ipetu committe
bellum iudeis, vo qui illum per necessi
tate sequebat diuersibus ne ita
ferociter ac barbare fera, honore
re tribue diei sanctificatione, honore
ri cum q̄ omnia conspicat, ait ille
discipulis interroga si e potest, eo q̄
ipauit agi die sabbati, et respondit
ei illis est. Dne vinea, eo potest
q̄ iussit agi septima die, ait, e aut est

ego potes sic superbia opprimere su
mi arma et negotia, ego impleri
time no obtinuit ut copiosus esset
et memor quide tu summa superbia
cruciatus cogitauerat tumuc tropheum
statue machabeus ait considebat
semper cum ei spe auxiliu sibi a deo
affuturu et hortabat suos ne for
midarent aduentu, maiorem sed m
mete haberent aduitoria sibi fra
de celo et nunc spectaret ab empo
tente affuturu sibi victoria, et al
loquutus e illos de lege, et ppetis
amonens eam certaminis que se
cerat pro templo et ciuitate, constitu
it et ita animis corp cruentis si
mul ostendens genus fallacia, iuxta
metodo pugnandi e omnigulos ad
illos armauit, no clipei, et hastes
muitone sed manibus optimis et
hortatoribus exposito digno fi
ducia, et quod omnibus letissimu
erat ad huius visus omniam qui
fiducia sum, sacerdos, vbi uenu bonu
et benignu, venerandu visu, mo
destu moribus, et eloquio decoro, et
q̄ a puero in virtutibus exercitatus
sit, manu extendere ora pro om
nipotente iudeorum. Post hec ait apparuis
se, et aliud vno etate, et gestu, mirabi
lem et magnu decoris [illegible] studie
rat illud tendens vo omia dixisse
hic est qui multu amator et pti est
hic e q̄ multu orat pro populo, et vniuersa
sta ciuitate, Jeremias pphet dei ex
tendisse ad manu dexteram, et dedisse
inde gladiu aureu dicente, accipe
sanctu gladiu munus a deo, et q̄ dicens

Explicit vetus testm

prologus

prologus m matheu cvñta

Quoniam quidem fuisse qui euangelium scripserunt et luctas euangelista testat deus sctm meum multi conati sue ordinare narratione rerum que in nob completa sunt sicut tradiderut nob qui ab initio viderut ipi sermone ministruerut ei et psecutio ista usq; ad tempus mometa declarat que a diuersis auctoribus dicta diuersa hereses sibi fecere propria ut e illud iuxta egyptios et thoma et matthia et bartholomeu/ quor libros apocryphos et basilidis atq; appellis ac reliquos quos enumerare longissimum e cu hoc tm inciarq; nece sit dicere egotiisse quosdam qui sine spu et gra diuina conati sut magis ordinare narratione historie tempe veritate deuiabo iure pt phetria adaptari de qui phetat de corde suo qui abulat post spm suu qui dicit fiat dns et dns no misit eos de quibus et saluator in euangelio loquitur dicens qui am me venerut fures sunt et latrones sed qui venerut no quia missi sut sic em aut venebant et ego no mittebam eos Inveniebantur tribus psumpto temeritatis Inmissis obsequiu fruituris et dictu atque sup petrea dni vote fidata e quia introduxit rex in cubiculu suu et ad qua p foramen descendentes occulte misit manu suam similis dactulo similesq; duos mores fluuia padisi instare eructuabo mores angelos et omnes hos per quos quasi diuersa testamenta auctor legis dns legem mobilibus velaturus primus oms matheus euangelista publicam progressurus in iudea hebreo sermone edidit ob cotidianu maxime causa qui ex circumcisione crediderat ego iudicio et necessitate legis umbra sub veritate fugabat Secundus marcus interpres apli petri et alexandrie ecclie primus cpm quidem dni quide saluatore ipe non vidit sed ea que magistrum audierat pdicantem iuxta fide magis gestaq; narrauit Tertius lucas medicus natione syrus antiochensis cuius laus est in euangelio qui et ipe discipulus apli pauli et aliaru scripturaru peritus volumine condidit quidem alienus repertas et ut ipe in prohemio testatur audita magis quam visa describens Quartus omnium iohes apls et euangelista quem dilexit amauit plurimum qui super pectus dni recubuit purissima doctrinaru fluenta potauit et qui sub cruce matrem tua sibi a dn accepit et asia effecta hereticor semina pullulare intelligens Adhuc ebrione et tenebroso qui negat christum in carne uenisse quos et ipe in epla sua antichristos uocat et apls paulus frequenter arguit coactus e ab oibus pene ecclesiis epis et multoq; electis legationibus de diuinitate saluatoris aliquid scribere et ad ipm ut ita dicam dei

vm no tr audiri ffelia tame
vitate grupe ut redstruat q
uat hist[illegible] ad a fr[illegible] cogetur
ut scribet ita factus p[illegible]
disse si indicto icuno i comue
ome dm deprauet ds eus expleto
rnclatoe satidatus i illud p
ssemid ecclo vicis eructauit
n pncipio cat vm et vm cat a
pud deu et deq cat vm hor cat
i pncio apud deu hec q quatuor
uangelia mlto am p dicta eze
chielis q volucu plat i q pma
risio ostendit et m medio stat
similitudo mor aialiu et vultus
eoz facies hois z facies leoms
et facies vituli z facies aquile
pma hois facies diuatheu signi
ficat q qi de hoie exorsa scribe
ribet gnatois ihu xpi filij dauid
filij abrahe Secda ad patrid i quo
vox leoms in ssemo rugientis
auditur Vox clamtis i deserto
pate vias dni rectas facite semitas
eius Tertia vituli q euangelista
lucas a zacharia sacerdote
suppsse exordiu et micuit pfi
gurat Quarta aquila ioh euange
lista q assumptis pnis aquile
ad alcora festinat de vo dei dis
putat Seta que scribit i cuncta
sensu pficiut Cruru eoz recta
et penati pedes et quoru ssus
ibut Hec et no rutilat z diversa
eoz plena oculis z scintille ac lam
pades i medio discurrentes z rota
i rota Et ni singulis mor facies
vnde et i apocalipsi iohes post ex

positione z semoes
cytharam et fialas odoris
nu dei introducat fulgur z tonn
trua z scpte spus distinctas et
mde vitreu et imr mulia plena
oculis Quadr[illegible] pmu sile leoni
Secdm sile vitulo Tertiu simile
homi Quartu sile aquile volanti
Et post paululu plena mgr erat
oculis z requiem no habebat die ac
nocte dicentia Trus trus trus do
mine deus opns q cat et q erat q ven
turus Et Trubus tractus pphie
ostendit mor tantu debet euan
gelia suscipi et ome apocrifa
uemdo mortuus magr hebraicis
q ethnicis viuus reuendus Ar
Matheus ex iudea gumetu
sicut i ordie pmo ponitur
ita euangeliu i iudea pmo scripsit
cuius vocabo ad deu ex publica
me actibus sui Duoz i gnd
toe xpus psumes pncipia vm
cuius q pma circumsio i carne
altius sdm cui cor electo fuit
et ex vtrisq cum pribus christi
Hiesq quatriaus nro trisormis
posito spiritu de credi fidei
m electoris tepus portriges et
ex electoe usq i transmigrationis
die Dreriges atq a transmigra
tois die usq i xpm differens
decursu aduentus dni ostendit
gnatom et nro satisfaciens z tpi
et se pd esse ondet z dei i se op
monstrus etia m hys quoz ge
ni posuit xpi operibus a pncio
testrom no negauit Quarto

Matheus

Cap. i

Liber generationis ihesu xpi filii dauid filii abraha abraha genuit ysaac ysaac autem genuit iacob iacob autem genuit iudam et fratres eius iudas autem genuit phares et zaram de thamar phares autem genuit esrom esrom autem genuit aram aram autem genuit aminadab aminadab autem genuit naason naason autem genuit salmon salmon autem genuit booz de rahab booz autem genuit obeth ex ruth obeth autem genuit yesse yesse autem genuit dauid regem dauid autem rex genuit salomonem ex ea que fuit vrie salomon autem genuit roboam roboam autem genuit abiam abia autem genuit asa asa autem genuit iosaphat iosaphat autem genuit ioram ioram autem genuit ozia ozias autem genuit ioatham ioatham autem genuit achaz achaz autem genuit ezechiam ezechias autem genuit manasse manasses autem genuit amon amon autem genuit iosiam iosias autem genuit iechoniam et fratres eius tr̃smigr̃one babilonis et post tr̃smigr̃acionem babilonis iechonias genuit salathiel salathiel autem genuit zorobabel zorobabel autem genuit abiud abiud autem genuit eliachim eliachim autem genuit azor azor autem genuit sadoch sadoch autem genuit achim achim autem genuit eliud eliud autem genuit eleazar eleazar autem genuit mathan mathan autem genuit iacob iacob autem genuit ioseph virum marie de qua natus est ihesus q̃ vocat̃ xpus

am tpis tpe mle dispsicio
ordo ut ritus quod fidei necessa
rium e deus xpc est studeat ep me
diatore sedus sub lege natus exinte
gme passu i carne sibi creat
sponsa et triumphat ea i semetipo
tres gens i corpe et prib nome
in patribus filio et filiis nome patri
restituens in filiis in principio sine fine ostendens se vnu
ad pre esse qz vnus est in quo civ
vtile de deo ridentibus deu sic prima
ut media ut ppria cognoscit et
et ad vocacom apli et opus eius
gelii et dilectione dei i carne nas
centib promissa legentes intelli
gat atq illud in eo im q appsit
sue applendat et qd applendens
expectat recognoscat Nob ei lec
studio argumenti sint et fidem
fce rei tradet spantib dei itel
ligenda diligent esse dispsitone
quentibus notas

usq ad xaud gnatoc xpm et
a daud usq ad trasmigrac
babilon gnatoc xpm et a trs
migrac babilon usq ad xpm
gnatoc xpm Xristi at gnatio
sic cat Cu esset despata mr
eius maia ioseph inteq conue
rent inuenta e in vtero habes de spu
sco Joseph ait vir eius cu esset
iustus et nollet ea traducere vo
luit occulte dimittere ea hec at
eo cogitante ecce angelus dni
i sopnis apparuit ei dicens Joseph
fili daud noli timere accipe ma
ria coiuge tua quod enim ei in
natu e de spu sco e pariet
autem filiu et vocabis nomen eius
ihsm Ipe enim saluu faciet plm
suu a pcis eoz hoc aut totu factu
e ut adimpleretur quod dns e
a dno p pheta dicente ecce virgo
in vtero habebit et pariet filiu
et vocabut nome eius emanu
el quod e interpatu nobiscu deus
Exurgens aut Joseph de sopno
fecit sicut ei pcepit angelus dni
et accepit coiuge suam et no cog
noscebat ea donec pepit filiu suu
primogenitu et vocauit nom eius ihsm Cu
Cum ergo natus esset ihs in
bethleem iude in diebus hero
dis regis ecce magi ab oriente
venerunt in hierusalem dicentes Ubi est q
natus e rex iudeoz Vidimus en
stella eius in oriente et venimus
adorare eu Audies aut herodes
rex turbatus e et oia hierusalem cu
illo Et congregans omes pncipes
sacerdotu et scribas populi sciscita
batur ab eis ubi xps nasceret
At illi dixerut ei in bethleem
iude Sic enim scriptu e per pphm
Et tu bethleem terra iuda nequa
quam minima es in pncipibus iuda
ex te enim exiet dux q regat populu
meu israel Tunc herodes clam vo
catis magis diligenter didicit ab
eis tempus stelle q apparuit eis Et
mittens illos in bethleem dixit
Ite et interrogate diligenter de pu
ero et cu inveneritis renuntiate
michi ut et ego veniens adorem
eu Quib audissent rege abierut
Et ecce stella quam viderat in ori
ente antecedebat eos usq dum
veniens staret supra ubi erat puer
Videntes aut stellam gauisi sunt gau
dio magno valde Et intrantes
domu invenerut puerum cu maia
matre eius Et prostrati adora
verut eu Et apertis thesauris suis
obtulerut ei munera aurum thus et
myrrha Et responso accepto in so
mnis ne redirent ad herodem per aliu
viam reversi sunt in regionem suam
Quib recessissent ecce angelus
dni apparuit in somnis Joseph di
cens Surge et accipe puerum et ma
trem eius et fuge in egiptum et esto
ibi usq dum dicam tibi Futurum e enim
ut herodes querat puerum ad perden
eu Qui consurgens accepit puerum
et matrem eius nocte et secessit in egip
tum et erat ibi usq ad obitum he
rodis Ut adimpleret quod dictum
e a dno p pphetam dicentem Ex egip
to vocavi filium meum Tunc hero
des videns quoniam illusus esset a magis
iratus e valde Et mittens occidit
omes pueros qui erant in bethleem
et in omnibus finibus eius a bima
tu et infra secundum tempus quod exquisierat

ꝛ magis ꝺ̄e ꝺ̄ipletu ē q̄d dm̄
ē p̄ cunnia ꝓpheta dicte voz
ꝑtis audita ē plōatus ꝛ vlt
latus mlt⁹ rachel plorme ſi
lios ſuos ꝛ nolu⁹ ꝛſolari q̄ no ſunt
defuncto at ihc de ſtirpe aḡli dm
apuit m ſopm̄ ioſeph dicens
ſurge et accipe puerū ꝛ mrem
eius et vade m trā iſrl defuncti
ſunt em qui querebāt animā pueri
Ru⁹ cōſurgēs accepit puerū et
mrem eius et venit trā iſrl
Audiens aut q̄ archelaus regnaret
m iudea p̄ patre ſuo timuit
illo ire et amonitꝰ ā ſopm̄ ſe
cessit m ptes galilee et veniens
habitauit m ciuitate q̄ vocatur na
zareth ut adimplet̄ q̄d dictū
ē p̄ ꝓphetam q̄m nazarenꝰ vocabit
In diebus aut illis venit Cap̄m
Johannes baptista p̄dicans m
deserto iudee dicens ꝓmittite
te q̄ppe q̄uabit em regnū celo
rū hic ē ei de quo dm̄ ē p̄ ꝓphetā
ꝓphetam dicēte Vox clamantis ī
deserto, parate viam dñi rectas facite
semitas eius ipe autē iohes habe
bat vestimētū de pilis camelorū
et zonā pellicā erā lumbos eius
locusta aut erat locusta ꝛ mel
silvestre tunc exibat ad eum
ierosolima et oia iudea ꝛ oia regio
circa iordanē et baptizabantur
a iordane ab eo confitentes peccā sua
Videns aut multos pharisæorū ꝛ sadu
cæorū venientes ad baptismū suū
dixit eis Progenies viperarū q̄s
demostrauit vobis fugere a futura
ira facite ergo fructū dignū
dignū et ne velitis dicere in cor
vob patrem habemus abraham

Dico em vobis q̄m p̄t deus de
lapidibus istis suscitare filios
abrahe Jam em securis ad ra
dicē arboris posita ē Omis ergo ar
bor q̄ no facit fructū bonū excidet
et in ignē mittet Ego quidē
vos baptizo in aq̄ in pnīam Qui
aut post me venturus ē fortior
me est cui⁹ no sū dignus calcia
menta portare ipe vos baptizabit
in spū sco et igni Cui⁹ ventilabrū
in manu sua et pmundabit are
am suā et congregabit triticū
suū in horreū paleas autem
comburet igni inextinguibili
Tunc venit ihūs a galilea i ior
danē ad iohem ut baptizaretur
ab eo Johes aut phibebat eū di
cens Ego a te debeo baptizari
et tu venis ad me Ihūs aut ihō
dixit ei Sine modo Sic enim decet
nos adimplere omem iustitiam
Tunc dimisit eū Baptizatus aut
ihūs confestim ascendit de aqua
et ecce aperti sunt ei celi ꝛ vidit
spm̄ dei descendentē sicut colum
ba et venientē sup se Et ecce vox
de celis dicens Hic ē filius meus
dilectus in q̄ mihi complacui Cap̄m
Tunc ductus ē ihūs in desertū
a spū ut temptaret a diabolo
Et cū ieiunasset xl diebus ꝛ xl
noctibus postea esurijt Et acce
dens temptator dixit ei Si filius
dei es dic ut lapides isti panes
fiant Qui respondens dixit Scptū
ē em Non in solo pane vivit ho
mo sed in oi verbo quod procedit de ore
dei Tunc assumpsit eū diabolus in sanctā
ciuitatē et statuit eū sup pinnaculū

nota xpm

templi z dixit ei ihesus vade
ei mitte te deorsu Scriptu est
em quod angelis suis mandauit
de te et in manibus tollent te
ne forte offendas ad lapidem
pedem tuu dixit illi ihesus Iterum
scriptu est Non tentabis dnm
deu tuu iterum assumpsit eu diabs
in montem excelsu valde z ostendit
dit illi oia regna mudi z glaz
eoz et dixit illi hec oia tibi
dabo si cadens adorauerit me
dixit ei ihesus Vade retro sathana
nam Scriptu est dnm deu
tuu adorabis et illi soli seruies
tuu reliquit eu diabs et ecce
angeli accesserut z ministrabat ei
Cu audisset ihesus q iohes tra
ditus esset secessit i galilea
et relicta ciuitate nazareth
uenit z habitabat i capharnaum
et neptalim ut adimpleretur qd
dctm est p ysaiam qui dicit
Zabulon et tra neptalim uia
maris trans iordanem galilee gen
tium populus qui sedebat i tenebris
uidit lucem magnam et sedentibus
in regione umbre mortis lux orta
est eis deinde cepit ihesus predicare
z dicere penitentiam agite appropiquabit
enim regnu celoz Ambulans aut
em iuxta mare galilee uidit duos fra
tres symonem q vocabat petrum
et andream fratrem eius mittentes
rete in mare erant enim piscatores
Et ait illis Venite post me faciam
vos fieri piscatores hoim at illi
continuo relictis retibus secuti sunt eum
Et procedens inde vidit alios duos
fratres iacobu zebedei et iohem fra
trem eius i naui cu zebedeo pa
tre eoz reficientes rete sua z vo
cauit eos Illi at statim relictis
retibus z patre secuti sunt eum
Et circuibat ihesus totam galilea
docens in synagogis eoz et pdi
cans euangelium regni z sanas
omem langorem et omem infir
mitatem in plo Et abiit opimo
eius i tota syria Et obtulerut
ei omes male habentes varijs
langoribus z tormentis comprs
sos Et qui demonia habebant
et lunaticos et paliticos z ad
uit eos Et secute sunt eu turbe
multe de galilea z decapoli z de
ierlimis z de iudea z de trans iordane

Videns at ihesus turbas Cap v
ascendit i montem z cu sedisset
accesserut ad eu discipuli eius
Et aperiens os suu docebat eos
dicens Beati pauperes spu qm
ipoz e regnu celoz Beati mites
qm ipi possidebut terra Beati
qui lugent qm ipi consolabut
Beati qui esuriut z sitiut iusti
am qm ipi satiabuntur Beati mi
sericordes qm ipi miam dei co
sequent Beati mudo corde qm
ipi deu videbut Beati pacifi
ci qm filii dei vocabut Beati
qui psecutionem patiut pp iusti
tia qm ipoz e regnu celoru
Beati estis cu maledixerint vo
bis homines z psecuti vos fuerint
z dixerint oe malu aduersu vos
mentientes pp me Gaudete et

epulatr qm mcs vrā cōpiscā
ē m cēlib ēnt ēm pscuti sunt
pfetab qui fuerūt ante vos
vob ēstrē sal tte q̄ sal cua
mcīt m quo saluētur ad mesi
cu valet vltra nisi ut mittat
foras et cōculcetur ab hoibq
vos estis lux mudi no pt ciui
tas abscondi sup mote posita
Neq accendut lucna z ponut
eā sub modio sed sup candelabz
ut luceat oibus qui i domo sue
sic luceat lux vra coram hoibq
ut videat opa vra bona z gli
ficet prem vrm q̄ m celis est
Nolite putare qm venī solue le
ge aut pfetas no venī solue sed
adimplere Amē quippe dico vo
bis donec trāseat celū et tra
iota vnū aut vnus apex non
pteribit a lege donec oia fiant
Qui g̃ solueīt vnū de manda
tis istis minimis z docuerit sic ho
mies minimꝰ vocabit i regno celoz
Qui aut fecerit z docuerit hic magꝰ
nus vocabit in regno celoz Dico en
vobis quia nisi habudauerit iusti
cia vra plus sp scribaz et phizeoz
no intrabitis i regnū celoz Audi
distis quia dctum est antiq̄s Non
occides Qui aut occiderit reus erit
iudicio Ego aut dico vob Quia
oīs q̄ irascit frī suo sine causa
reus erit iudicio Qui aut dixerit
frī suo racha reus erit concilio
Qui aut dixerit fatue reus erit
gehenne ignis Si g̃ offers mu
nus tuum ad altare et ibi recor
datus fueris q̄ frat tuus hz alicq

adhuc te sed mgte cū eo in uia
tua cū illo et vade prius reco
ciliari fri tuo et tūc veniens
offeres munus tuum Esto cōsen
ziens aduersario tuo cito dum es in via
cū eo ne forte tradat te aduersari
iudici et iudex tradat te ministro
et i carcerē mittaris Amē dico
tibi non exies inde donec reddas
nouissimum quadrantem Audistis
quia dctum est antiquis non me
chabis Ego aut dico vob q̄m oīs
q̄ viderit mulierem ad cupiscendū
eā ia mechatus est eā i corde suo
Si aut oculus tuus dexter scan
dalizat te eruc eū z proice eū abste
expedit enī tibi ut pereat vnū mem
brōz tuoz q̄ totū corpus tuum
mittatur in gehennā Et si dexta
manus tua scandalizat te abscide
eā et proice abste expedit enī tibi
ut pereat vnū membrōz tuoz q̄
totū corpus tuum eat i gehennā
Dictū est aut quicūq̄ dimiserit uxo
rem suam det illi libellū repudij
Ego aut dico vob quia oīs q̄ dimi
serit uxorē suā excepta fornicā
tionis causa facit eā mechari z q̄
dimissā duxerit adulterat Iterū
audistis quia dctum est antiq̄s Non
periurabis reddes aut dño iuramē
ta tua Ego aut dico vob Non iurare
omnino neq̄ p celū q̄ thronus dei e
neq̄ p terrā q̄ scabellū pedū eoz e
neq̄ p hierusalē q̄ ciuitas est regis
magni neq̄ p caput tuum iurabis
q̄ non potes vnū capillū album
facere aut nigrū Sit aut oīs ser
mo vr est est non non Quod aut

ḡnte dñm ꝛ ꝯ malo ꝙ
audistis quia dom ⁊ dixit
oculo ꝛ dentē p dente ⁊ ego aut
dico vobis no resistere malo
⁊ sed si quis percusserit te ꝛ dex
teram maxillā tuā pbe illi et
alterā ⁊ ei q̄ vult tecū ī iudi
cio cotendē ꝛ tunicā tuā tolle
dimitte ei et palliū ⁊ quicūq̄
te angariauerit mille passꝰ va
de cū illo alia duo cū eo petit
a te da ei ⁊ volenti mutuari
a te ne auertaris audistis quia
dem ⁊ diliges pximū tuū et
odio⁊ inimicū tuū ego aut
dico vobis diligite inimicos
vros bñfacite hīs qui odierūt
vos ⁊ orate p psequentibus
et calūpniantibus vos ut sitis
filij patris vri q̄ in celis ⁊ q̄ solē
suū facit oriri sup bonos et
malos ꝛ pluit sup iustos ꝛ iniustos
⁊ si enī diligitis eos qui vos
diligunt quā mercedē habebitis
nonne et publicani hoc faciunt
et si salutauerītis fres vros tan
tū quid amplius faciētis nonne
ethnici hoc faciunt ⁊ estote per
fecti sicut ꝛ pr vr celestis pfectꝰ ē

Attendite ne iustitiā cvi
vrām faciatis coram hoīb⁹
ut videamini ab eis alioquī mer
cedē no habebitis apud patrē
vrm q̄ in celis ē ⁊ cū ergo facis ē
lemosinā noli tuba canere ante te
sicut ypocrite faciunt ī synago
gis ⁊ in vicis ut honorificentur
ab hoīb⁹ amē dico vob recep
erunt mercedē suā ⁊ tu aut faci
ente elemosinā nesciat sinistra

tua quid faciat dextera tua ut sit
elemosina tua in abscondito ꝛ pr tuꝰ
q̄ videt in abscondito reddet tibi
⁊ et cū oratis no eritis sicut ypo
crite qui amant in synagogis et
in angulis platearū stantes orare
ut videantur ab hoīb⁹ amē
dico vob receperunt mercedē suam
tu aut cū orabis intra in cubicu
lū tuū et clauso ostio tuo ora
patrem tuū in abscondito et pater
tuꝰ q̄ videt in abscondito reddet tibi
Orantes aut nolite multum loqui
sicut ethnici putant enī q̄ in multi
loquio suo exaudiant nolite ergo
assimilari eis ⁊ scit enī pr vester
quid opus sit vobis antē petatis
eum ⁊ sic ergo orabitis ⁊ pr noster q̄
es in celis sanctificet nomen tuum
adueniat regnum tuum fiat voluntas
tua sicut in celo et in terra panem
nrm supersubstantialē da nobis hodie
ꝛ dimitte nobis debita nra
sicut ꝛ nos dimittimus debitoribus
nris ⁊ ne nos inducas in tentatio
nem sed libera nos a malo
⁊ si enī dimiseritis hoīb⁹ peccata eorū
dimittet et vobis pr vr celestis
delicta vra ⁊ si aut non dimiseritis
hoīb⁹ nec pr vr dimittet vobis peccata vra
⁊ cū autē ieunatis nolite fieri sic
ypocrite tristes exterminant enī facies
suas ut pareant hoīb⁹ ieunantes
⁊ amē dico vob q̄ receperunt
mercedē suā ⁊ tu aut cū ieunabis un
ge caput tuum et faciem tuā lava
ne videaris hoīb⁹ ieunans sed
patri tuo q̄ est in abscondito et pr tuꝰ
q̄ videt in abscondito reddet tibi
Nolite thesaurizare vob thesau

vel in tra vbi erugo ⁊ tyneā demo-
litur et vbi fures effodiut ⁊ furā-
tur. Thesaurizate aūt vob thesauros i celo
vbi neq; erugo neq; tynea demoli-
tur et vbi fures no effodiut neq;
furant. Vbi enī est thesaurus tuus
ibi est et cor tuum. Lucerna corpis
tui est oculus tuus. Si fuerit oculus
tuus simplex totū corpus tuum
lucidū erit. Si aūt oculus tuus nequā
fuerit totū corpus tuum tenebrosū
erit. Si ergo lumen quod in te est tene-
bre sunt ipe tenebre quante erūt.
Nemo potest duobus dnīs seruire
aut enī unū odio habebit ⁊ alterū
diliget aut unū sustinebit et al-
terū contemnet. Non potestis deo
seruire et mamone. Ideo dico vob
ne solliciti sitis aie vre qd man-
ducetis neq; corpi vro quid in-
duamini. Nonne aia plus est q̄ esca
et corpus plus est q̄ vestimentū. Res-
picite volatilia celi q̄m non se-
minant neq; metunt neq; congregant
in horrea et pr vr celestis pascit illa.
Nonne magis pluris estis illis. Quis
autem vrm potest cogitans addicere
ad statura suā cubitū vnū et
de vestimento quid solliciti estis.
Considerate lilia agri quō crescūt
non laborant neq; nent. Dico
aūt vobis q̄m nec salomon in om-
nia gla sua coopt⁹ est sicut vnū ex istis.
Si aūt fenū agri quod hodie
est et cras in clibanū mittit deus
sic vestit quanto magis vos mo-
dice fidei. Nolite ergo solliciti esse
dicentes quid manducabimus aut
quid bibemus aut q̄ operiemur

hec enī gentes inquirunt. Scit e-
nī pr vr celestis quia his omnib⁹ indigetis
ergo primū quērite regnū dei et
iustitiā eius et hec oīa adicien-
tur vobis. Nolite ergo solliciti es-
se in crastinum. Crastinus enī dies
sollicitus erit sibi ipi sufficit diei
malicia sua. Capitulum vij

Nolite iudicare ut non iudice-
mini in quo enī iudicio iudicatis
iudicabimini et in qua mensura
mensi fuerit remetietur vobis.
Quid autem vides festucā in oculo
fratris tui et trabē in oculo tuo non
consideras. Aut quō dicis fra-
tri tuo sine eiciam festucā de oculo
tuo et ecce trabes est in oculo tuo.
Hypocrita eice primū trabē de ocu-
lo tuo et tunc videbis eicere festu-
cā de oculo fratris tui. Nolite dare
sanctum canibus neq; mittatis mar-
garitas vras ante porcos ne forte
conculcent eas pedibus suis et
conuersi dirumpant vos. Petite et
dabit vobis. Quērite et invenietis.
Pulsate et aperiet vob. Omnis enī q̄
petit accipit et q̄ quērit invenit
et pulsanti aperietur. Aut quis
est ex vobis homo quē si petierit filius
suus panem numq̄d lapidē porriget
ei aut si piscē petierit numq̄d ser-
pentē porriget ei. Si ergo vos
cū sitis mali nostis bona data
dare filijs vris quanto magis pr
vr celestis dabit bona petentib⁹ se.
Oīa ergo quecūq; vultis ut fa-
ciant vobis homines et vos facite
eis hoc. Hoc enī est exemplum est et. Intrate p angustā portā quo-

latra pedem et spatiosa vici e que
ducat ad pdicnc et multa
que intrat p ea dicat abrenegatio
ptra et arcta via q ducit ad vitam
et pauci sut qui inuc inuc ea
Attendite a falsis pphetis qui
venint ad vos in vestimentis ouium
intrinsecus aut sut lupi rapaces
a fructibus eorp cognoscetis eos
Nunq colligunt de spinis vuas
aut de tribulis ficus Sic oia
arbor bona fructus bonos facit
Mo pt arbor boa fructus malos
facere neq arbor mala fructus
bonos facere Oia arbor q non
facit fructum bonu excidet et in
ignem mittet igit ex fructibus
eorp cognoscetis eos Non omis
q dicit mi dne dne intrabit in
regnu celorp sed q facit voluntate
te patris mei q in celis e ipe in
trabit in regnu celorp Multi
dicent mi illa die dne dne
Nonne in nomine tuo pphetauimus
et in nomine tuo demonia eiecimus
et in tuo nomine virtutes multas
fecimus et tunc confitebor illis
quia nunq noui vos Discedite
a me qui operamini iniquitatem Omnis
ergo q audit verba mea hec et facit
ea assimilabit viro sapienti q edifi
cauit domu suam supra petram
Et descendit pluuia et venerunt
fluuii et flauerut venti et irruerut
in domu illa et no cecidit fundata
enim erat sup petram Et omnis
qui audit verba mea hec et non
facit ea similis erit viro stulto q edifi
cauit domu suam supra arenam
Et descendit pluuia et venerunt
fluuii et flauerut venti et irruerut
in domum illam et cecidit et
fuit ruina eius magna Et fa
ctum est cum consummasset ihesus verba
hec admirabantur turbe super do
ctrina eius erat enim docens eos
sicut potestatem habens et non sicut
scribe eorp et phizei Cum
Cum autem descendisset ihesus de
monte secute sut eum turbe
multe Et ecce leprosus ven
ens adorauit eum dicens Dne si
vis potes me mundare Et extendens
manum tetigit eum dicens
volo mundare Et confestim mun
data est lepra eius Et ait illi ihesus
Vide nemini dixeris sed vade ostende
te sacerdoti et offer munus quod
precepit moyses in testimonium illis
Cum autem intrasset capharnaum
accessit ad eum centurio rogans eum
et dicens Dne puer meus iacet in
domo paralitcus et male torque
tur Et ait illi ihesus Ego veniam et
curabo eum Et respondens centurio
nait Dne non sum dignus ut intres
sub tectum meum sed tm dic verbo
et sanabitur puer meus Nam et
ego homo sum sub potestate constitutus
habens sub me milites et dico
huic vade et vadit et alio veni
et venit et famulo meo fac hoc et
facit Audiens autem ihesus miratus
est et sequentibus se dixit Amen
dico vobis non inveni tantam fidem
in israel Dico autem vobis q multi
ab oriente et occidente venient et
recubent cum abraham ysaac et
iacob in regno celorp filii autem
regni eicient in tenebras exteriores

rem ibi cū fletus et stridor de-
ntiū et dixit illi ecce tu sanus
et sanus effectus es vade
et amplius noli peccare ne
quid tibi deterius contingat
Et abiit homo ille et nuntiauit
iudeis quia ihesus esset qui fecisset
eum sanum Et propterea persequebantur
ihesum iudei quia hec faciebat in sabbato
Et respondit eis ihesus pater meus usque modo
operatur et ego operor Propterea ergo magis
querebant eum iudei interficere quia non solum
solvebat sabbatum sed et patrem suum dicebat
deum equalem se faciens deo Respondit ergo
ihesus et dixit eis amen amen dico vobis non
potest filius a se facere quicquam nisi quod
viderit patrem facientem hec enim quecumque
ille fecerit hec et filius similiter facit Pater
enim diligit filium et omnia demonstrat ei que
ipse facit et maiora horum demonstrabit ei opera
ut vos admiremini Sicut enim pater suscitat
mortuos et vivificat ita et filius quos vult vivificat
Neque enim pater iudicat quemquam sed omne
iudicium dedit filio ut omnes honorificent filium
sicut honorificant patrem Qui non honorificat
filium non honorificat patrem qui misit illum
Amen amen dico vobis quia qui verbum meum
audit et credit ei qui misit me habet vitam
eternam et in iudicium non venit sed transit a
morte in vitam Amen amen dico vobis quia
venit hora et nunc est quando mortui audient
vocem filii dei et qui audierint vivent Sicut enim
pater habet vitam in semetipso sic dedit et filio
habere vitam in semetipso et potestatem dedit ei
iudicium facere quia filius hominis est Nolite
mirari hoc quia venit hora in qua omnes qui in
monumentis sunt audient vocem eius et procedent
qui bona fecerunt in resurrectionem vite qui vero
mala egerunt in resurrectionem iudicii Non possum
ego a me ipso facere quicquam sicut audio iudico
et iudicium meum iustum est quia non quero
voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit
me Si ego testimonium perhibeo de me ipso
testimonium meum non est verum Alius est qui
testimonium perhibet de me et scio quia verum
est testimonium quod perhibet de me Vos misistis
ad iohannem et testimonium perhibuit veritati
Ego autem non ab homine testimonium accipio
sed hec dico ut vos salvi sitis Ille erat lucerna
ardens et lucens vos autem voluistis exultare
ad horam in luce eius Ego autem habeo maius
testimonium iohanne opera enim que dedit mihi
pater ut perficiam ea ipsa opera que ego facio
testimonium perhibent de me quia pater misit me
Et qui misit me pater ipse testimonium perhibuit
de me Neque vocem eius unquam audistis neque
speciem eius vidistis et verbum eius non habetis
manens in vobis quia quem misit ille huic vos non
creditis Scrutamini scripturas in quibus putatis
vitam eternam habere et ille sunt que testimonium
perhibent de me Et non vultis venire ad me ut
vitam habeatis Gloriam ab hominibus non accipio
sed novi vos quia dilectionem dei non habetis in
vobis Ego veni in nomine patris mei et non
accipitis me si alius venerit in nomine suo illum
accipietis Quomodo vos potestis credere qui gloriam
ab invicem accipitis et gloriam que a solo deo est
non queritis Nolite putare quia ego accusaturus
sum vos apud patrem Est qui accusat vos moyses
in quo vos speratis Si enim crederetis moysi
crederetis forsitan et mihi de me enim ille scripsit
Si autem illius scriptis non creditis quomodo
verbis meis credetis

Post hec abiit ihesus trans mare galilee
quod est tiberiadis et sequebatur eum multitudo
quia videbant signa que faciebat super eos qui
infirmabantur Subiit autem ihesus in montem et
ibi sedebat cum discipulis suis Erat autem pascha
proximum dies festus iudeorum Cum sublevasset
ergo ihesus oculos et vidisset quia multitudo
maxima venit ad eum dixit ad philippum unde
emamus panes ut manducent hi Hoc autem dicebat
temptans eum ipse enim sciebat quid esset facturus
Respondit ei philippus ducentorum denariorum
panes non sufficiunt eis ut unusquisque modicum
quid accipiat Dicit ei unus ex discipulis eius
andreas frater symonis petri Est puer unus hic
qui habet quinque panes hordeaceos et duos pisces
sed hec quid sunt inter tantos Dixit ergo ihesus
facite homines discumbere erat autem fenum
multum in loco Discubuerunt ergo viri numero
quasi quinque milia Accepit ergo ihesus panes et
cum gratias egisset distribuit discumbentibus
similiter et ex piscibus quantum volebant Ut
autem impleti sunt dixit discipulis suis colligite
que superauerunt fragmenta ne pereant Collegerunt
ergo et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum
ex quinque panibus hordeaceis que superauerunt
his qui manducauerant Illi ergo homines cum
vidissent quod ihesus fecisset signum dicebant
quia hic est vere propheta qui venturus est in
mundum Ihesus ergo cum cognouisset quia venturi
essent ut rapiant eum et faciant eum regem fugit
iterum in montem ipse solus

Et cum sero factum esset descenderunt discipuli
eius ad mare et cum navi ascendissent trans mare
in capharnaum venit iam fiebat et tenebre iam
factae erant et non venerat ad eos ihesus mare
autem vento magno flante exurgebat Cum
remigassent ergo quasi stadia viginti quinque aut
triginta vident ihesum ambulantem super mare et
proximum fieri navi et timuerunt Ille autem dicit
eis ego sum nolite timere Voluerunt ergo accipere
eum et statim navis fuit ad terram in quam ibant
Altera die turba que stabat trans mare vidit quia
navicula alia non erat ibi nisi una et quia non
introisset cum discipulis suis ihesus in navem sed
discipuli eius abissent soli Alie autem venerunt
navicule a tiberiade iuxta locum ubi manducauerunt
panem gratias agente domino Cum ergo vidisset
turba quia ihesus non esset ibi neque discipuli eius
ascenderunt in navigia et venerunt capharnaum
querentes ihesum Et cum invenissent eum trans
mare dixerunt ei rabbi quando huc venisti Respondit
eis ihesus et dixit amen amen dico vobis quia
quereritis me non quia vidistis signa sed quia
manducastis ex panibus et saturati estis Operamini
non cibum qui perit sed qui permanet in vitam
eternam quem filius hominis vobis dabit hunc enim
pater signauit deus Dixerunt ergo ad eum quid
faciemus ut operemur opera dei Respondit ihesus
et dixit eis hoc est opus dei ut credatis in eum
quem misit ille Dixerunt ergo ei quod ergo tu facis
signum ut videamus et credamus tibi quid operaris
Patres nostri manna manducauerunt in deserto
sicut scriptum est panem de celo dedit eis manducare
Dixit ergo eis ihesus amen amen dico vobis non
dedit vobis moyses panem de celo sed pater meus
dat vobis panem de celo verum Panis enim dei est
qui descendit de celo et dat vitam mundo Dixerunt
ergo ad eum domine semper da nobis panem hunc
Dixit autem eis ihesus ego sum panis vite qui
venit ad me non esuriet et qui credit in me non
sitiet umquam Sed dixi vobis quia et vidistis me
et non creditis Omne quod dat mihi pater ad me
veniet et eum qui venit ad me non eiciam foras
quia descendi de celo non ut faciam voluntatem
meam sed voluntatem eius qui misit me Hec est
autem voluntas patris qui misit me ut omne quod
dedit mihi non perdam ex eo sed resuscitem illud
in novissimo die Hec est autem voluntas patris
mei qui misit me ut omnis qui videt filium et
credit in eum habeat vitam eternam et ego resuscitabo
eum in novissimo die Murmurabant ergo iudei de
illo quia dixisset ego sum panis qui de celo descendi
et dicebant nonne hic est ihesus filius ioseph cuius
nos novimus patrem et matrem quomodo ergo dicit
hic quia de celo descendi Respondit ihesus et dixit
eis nolite murmurare in vobis nemo potest venire
ad me nisi pater qui misit me trahat eum et ego
resuscitabo eum in novissimo die Est scriptum in
prophetis et erunt omnes docibiles dei Omnis qui
audivit a patre et didicit venit ad me Non quia
patrem vidit quisquam nisi is qui est a deo hic
vidit patrem Amen amen dico vobis qui credit in
me habet vitam eternam Ego sum panis vite
Patres vestri manducauerunt manna in deserto et
mortui sunt Hic est panis de celo descendens ut
si quis ex ipso manducet non moriatur Ego sum
panis vivus qui de celo descendi Si quis manducauerit
ex hoc pane vivet in eternum Et panis quem ego
dabo caro mea est pro mundi vita Litigabant ergo
iudei ad invicem dicentes quomodo potest hic nobis
carnem suam dare ad manducandum Dixit ergo eis
ihesus amen amen dico vobis nisi manducaveritis
carnem filii hominis et bibetis eius sanguinem non
habebitis vitam in vobis Qui manducat meam
carnem et bibit meum sanguinem habet vitam
eternam et ego resuscitabo eum in novissimo die
Caro enim mea vere est cibus et sanguis meus vere
est potus Qui manducat meam carnem et bibit
meum sanguinem in me manet et ego in eo Sicut
misit me vivens pater et ego vivo propter patrem
et qui manducat me et ipse vivet propter me Hic
est panis qui de celo descendit Non sicut manducauerunt
patres vestri manna et mortui sunt qui manducat
hunc panem vivet in eternum Hec dixit in synagoga
docens in capharnaum Multi ergo audientes ex
discipulis eius dixerunt durus est hic sermo et quis
potest eum audire Sciens autem ihesus apud semetipsum
quia murmurarent de hoc discipuli eius dixit eis
hoc vos scandalizat Si ergo videritis filium hominis
ascendentem ubi erat prius Spiritus est qui vivificat
caro non prodest quicquam verba que ego locutus
sum vobis spiritus et vita sunt Sed sunt quidam ex
vobis qui non credunt Sciebat enim ab initio ihesus
qui essent non credentes et quis traditurus esset eum
Et dicebat propterea dixi vobis quia nemo potest
venire ad me nisi fuerit ei datum a patre Ex hoc
multi discipulorum eius abierunt retro et iam non
cum illo ambulabant Dixit ergo ihesus ad duodecim
numquid et vos vultis abire Respondit ei symon
petrus domine ad quem ibimus verba vite eterne
habes et nos credimus et cognouimus quia tu es
christus filius dei vivi Respondit eis ihesus nonne
ego vos duodecim elegi et ex vobis unus diabolus est
Dicebat autem iudam symonis iscariotis hic enim
erat traditurus eum cum esset unus ex duodecim

Et post hec ambulabat ihesus in galilea non
enim volebat in iudea ambulare quia querebant eum
iudei interficere Erat autem in proximo dies festus
iudeorum scenophegia Dixerunt autem ad illum
fratres eius transi hinc et vade in iudeam ut et
discipuli tui videant opera tua que facis Nemo enim
quod in occulto querit ut sit ipse in palam Si hec
facis manifesta temetipsum mundo Neque enim
fratres eius credebant in eum Dicit ergo eis ihesus
tempus meum nondum adest tempus autem vestrum
semper est paratum Non potest mundus odisse vos
me autem odit quia ego testimonium perhibeo de
illo quia opera eius mala sunt Vos ascendite ad
diem festum hunc ego non ascendo ad diem festum
istum quia tempus meum nondum impletum est
Hec cum dixisset ipse mansit in galilea Ut autem
ascenderunt fratres eius tunc et ipse ascendit in
diem festum non manifeste sed quasi in occulto
Iudei ergo querebant eum in die festo et dicebant
ubi est ille Et murmur multus erat in turba de
illo quidam enim dicebant quia bonus est alii autem
dicebant non sed seducit turbam Nemo tamen
palam loquebatur de illo propter metum iudeorum
Iam autem die festo medio ascendit ihesus in templum
et docebat Et mirabantur iudei dicentes quomodo
hic litteras scit cum non didicerit Respondit eis
ihesus et dixit mea doctrina non est mea sed eius
qui misit me Si quis voluerit voluntatem eius facere
cognoscet de doctrina utrum ex deo sit an ego a
meipso loquar Qui a semetipso loquitur gloriam
propriam querit qui autem querit gloriam eius qui
misit eum hic verax est et iniustitia in illo non est
Nonne moyses dedit vobis legem et nemo ex vobis
facit legem Quid me queritis interficere Respondit
turba et dixit demonium habes quis te querit
interficere Respondit ihesus et dixit eis unum opus
feci et omnes miramini propterea moyses dedit vobis
circumcisionem non quia ex moyse est sed ex patribus
et in sabbato circumcidis hominem Si circumcisionem
accipit homo in sabbato ut non solvatur lex moysi
mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in
sabbato Nolite iudicare secundum faciem sed iustum
iudicium iudicate Dixerunt ergo quidam ex hierosolymitis
nonne hic est quem querunt interficere Et ecce palam
loquitur et nichil ei dicunt numquid vere cognouerunt
principes quia hic est vere christus Sed hunc scimus
unde sit christus autem cum venerit nemo scit unde
sit Clamabat ergo ihesus in templo docens et dicens
et me scitis et unde sim scitis et a meipso non veni
sed est verus qui misit me quem vos nescitis Ego
scio eum quia ab ipso sum et ipse me misit Quaerebant
ergo eum apprehendere et nemo misit in illum manum
quia nondum venerat hora eius De turba autem
multi crediderunt in eum et dicebant christus cum
venerit numquid plura signa faciet quam que hic
facit Audierunt pharisei turbam murmurantem de
illo haec et miserunt pontifices et pharisei ministros
ut apprehenderent eum Dixit ergo ihesus adhuc modicum
tempus vobiscum sum et vado ad eum qui me misit
Quaeretis me et non invenietis et ubi sum ego vos non
potestis venire Dixerunt ergo iudei ad semetipsos
quo hic iturus est quia non invenimus eum numquid
in dispersionem gentium iturus est et docturus gentes
Quis est hic sermo quem dixit quaeretis me et non
invenietis et ubi sum ego vos non potestis venire
In novissimo autem die magno festivitatis stabat
ihesus et clamabat dicens si quis sitit veniat ad me
et bibat qui credit in me sicut dixit scriptura flumina
de ventre eius fluent aque vive Hoc autem dixit de
spiritu quem accepturi erant credentes in eum nondum
enim erat spiritus datus quia ihesus nondum erat
glorificatus Ex illa ergo turba cum audissent hos
sermones eius dicebant hic est vere propheta alii
dicebant hic est christus quidam autem dicebant
numquid a galilea venit christus Nonne scriptura
dicit quia de semine dauid et de bethleem castello
ubi erat dauid venit christus Dissensio ergo facta
est in turba propter eum Quidam autem ex ipsis
volebant apprehendere eum sed nemo misit in illum
manum Venerunt ergo ministri ad principes sacerdotum
et pharisaeos et dixerunt eis illi quare non adduxistis
illum Responderunt ministri non sic locutus est homo
sicut hic homo locutus est Responderunt ergo eis
pharisei numquid et vos seducti estis numquid ex
principibus aliquis credidit in eum aut ex pharisaeis
Sed turba haec quae non novit legem maledicti sunt
Dicit nicodemus ad eos ille qui venit ad ihesum nocte
qui unus erat ex ipsis numquid lex nostra iudicat
hominem nisi prius audierit ab ipso et cognouerit
quid faciat Responderunt et dixerunt ei numquid et
tu galilaeus es scrutare et vide quia propheta a galilea
non surgit Et reversi sunt unusquisque in domum
suam

Ihesus autem perrexit in montem oliveti Et
diluculo iterum venit in templum et omnis populus
veniebat ad eum et sedens docebat eos Adducunt
autem scribae et pharisaei mulierem in adulterio
deprehensam et statuerunt eam in medio et dixerunt
ei magister hec mulier modo deprehensa est in
adulterio Moyses autem in lege mandavit nobis
huiusmodi lapidare tu ergo quid dicis Hoc autem
dicebant tentantes eum ut possent accusare eum
Ihesus autem inclinans se deorsum digito scribebat
in terra Cum autem perseverarent interrogantes eum
erexit se et dixit eis qui sine peccato est vestrum
primus in illam lapidem mittat Et iterum se inclinans
scribebat in terra Illi autem audientes et a conscientia
redarguti exibant unus post unum incipiens a senioribus
et usque ad novissimos et remansit solus ihesus et
mulier in medio stans Erigens autem se ihesus dixit
ei mulier ubi sunt qui te accusabant nemo te condemnavit
Que dixit nemo domine Dixit autem ihesus nec ego
te condemnabo vade et amplius iam noli peccare

Iterum ihesus locutus est eis dicens ego sum lux
mundi qui sequitur me non ambulat in tenebris sed
habebit lumen vite Dixerunt ergo ei pharisei tu de
te ipso testimonium perhibes testimonium tuum non
est verum Respondit ihesus et dixit eis etiam si ego
testimonium perhibeo de me ipso verum est testimonium
meum quia scio unde veni et quo vado vos autem
nescitis unde veniam aut quo vadam Vos secundum
carnem iudicatis ego non iudico quemquam Et si
iudico ego iudicium meum verum est quia solus non
sum sed ego et qui misit me pater Et in lege vestra
scriptum est quia duorum hominum testimonium verum
est Ego sum qui testimonium perhibeo de me ipso et
testimonium perhibet de me qui misit me pater Dicebant
ergo ei ubi est pater tuus Respondit ihesus neque me
scitis neque patrem meum si me sciretis forsitan et
patrem meum sciretis Hec verba locutus est ihesus in
gazophilacio docens in templo et nemo apprehendit eum
quia nondum venerat hora eius Dixit ergo iterum eis
ihesus ego vado et quaeretis me et in peccato vestro
moriemini quo ego vado vos non potestis venire Dicebant
ergo iudei numquid occidet semetipsum quia dicit quo
ego vado vos non potestis venire Et dicebat eis vos de
deorsum estis ego de supernis sum vos de hoc mundo
estis ego non sum de hoc mundo Dixi ergo vobis quia
moriemini in peccatis vestris si enim non credideritis
quia ego sum moriemini in peccatis vestris Dicebant
ergo ei tu quis es Et dixit eis ihesus principium qui
et loquor vobis multa habeo de vobis loqui et iudicare
sed qui misit me verax est et ego que audivi ab eo
hec loquor in mundo Et non cognouerunt quia patrem
eius dicebat deum Dixit ergo eis ihesus cum exaltaveritis
filium hominis tunc cognoscetis quia ego sum et a
meipso facio nichil sed sicut docuit me pater hec loquor
et qui me misit mecum est et non reliquit me solum
quia ego que placita sunt ei facio semper Hec illo
loquente multi crediderunt in eum Dixit ergo ihesus
ad eos qui credebant ei iudeos si vos manseritis in
sermone meo vere discipuli mei eritis et cognoscetis
veritatem et veritas liberabit vos Responderunt ei
semen abrahe sumus et nemini servimus unquam quomodo
tu dicis quia liberi eritis fieri Respondit eis ihesus
amen amen dico vobis quia omnis qui facit peccatum
servus est peccati Servus autem non manet in domo
in eternum filius manet in eternum Si ergo filius
vos liberaverit vere liberi eritis Sed scio quia filii
abrahe estis sed quaeritis me interficere quia sermo
meus non capit in vobis Ego quod vidi apud patrem
meum loquor et vos quod vidistis apud patrem vestrum
facite Responderunt et dixerunt ei pater noster abraham
est Dicit eis ihesus si filii abrahe estis opera abrahe
facite nunc autem quaeritis me interficere hominem qui
veritatem vobis locutus sum quam audivi a deo hoc
abraham non fecit Vos facitis opera patris vestri
Dixerunt ergo ei nos ex fornicatione non sumus natus
unum patrem habemus deum Dixit ergo eis ihesus si
deus pater vester esset diligeretis utique me ego enim
ex deo processi et veni neque enim a meipso veni sed
ille me misit Quare loquelam meam non cognoscitis
quia non potestis audire sermonem meum Vos ex patre
diabolo estis et desideria patris vestri vultis facere
ille homicida erat ab initio et in veritate non stetit
quia non est veritas in eo Cum loquitur mendacium
ex propriis loquitur quia mendax est et pater eius
Ego autem veritatem dico non creditis mihi Quis ex
vobis arguet me de peccato si veritatem dico vobis
quare non creditis mihi Qui ex deo est verba dei audit
propterea vos non auditis quia ex deo non estis
Responderunt iudei et dixerunt ei nonne bene dicimus
nos quia samaritanus es tu et demonium habes
Respondit ihesus ego demonium non habeo sed honorifico
patrem meum et vos inhonorastis me Ego autem non
quero gloriam meam est qui querat et iudicet Amen
amen dico vobis si quis sermonem meum servaverit
mortem non videbit in eternum Dixerunt ergo iudei
nunc cognouimus quia demonium habes abraham mortuus
est et prophete et tu dicis si quis sermonem meum
servaverit non gustabit mortem in eternum Numquid
tu maior es patre nostro abraham qui mortuus est et
prophete mortui sunt quem te ipsum facis Respondit
ihesus si ego glorifico me ipsum gloria mea nichil est
est pater meus qui glorificat me quem vos dicitis quia
deus noster est et non cognouistis eum ego autem novi
eum et si dixero quia non scio eum ero similis vobis
mendax sed scio eum et sermonem eius servo Abraham
pater vester exultavit ut videret diem meum vidit et
gavisus est Dixerunt ergo iudei ad eum quinquaginta
annos nondum habes et abraham vidisti Dixit eis ihesus
amen amen dico vobis antequam abraham fieret ego sum
Tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum ihesus autem
abscondit se et exivit de templo

Et transiens ihesus vidit hominem cecum a nativitate
Et interrogauerunt eum discipuli eius dicentes rabbi
quis peccavit hic aut parentes eius ut cecus nasceretur
Respondit ihesus neque hic peccavit neque parentes eius
sed ut manifestentur opera dei in illo Me oportet
operari opera eius qui misit me donec dies est venit
nox quando nemo potest operari Quamdiu sum in mundo
lux sum mundi Hec cum dixisset exspuit in terram et
fecit lutum ex sputo et linivit lutum super oculos eius
et dixit ei vade lavare in natatoria siloe quod
interpretatur missus Abiit ergo et lavit et venit
videns Igitur vicini et qui videbant eum prius quia
cecus erat dicebant nonne hic est qui sedebat et
mendicabat Alii dicebant quia hic est Alii autem
similis ei erat Ille autem dicebat quia ego sum
Dicebant ergo ei quomodo aperti sunt oculi tui
Respondit ille qui dicitur ihesus lutum fecit et
linivit oculos meos et dixit mihi vade ad natatoriam
siloe et lava et abii et lavi et vidi Et dixerunt ei
ubi est ille Dicit nescio Adducunt eum qui fuerat
cecus ad pharisaeos Erat autem sabbatum quando
lutum fecit ihesus et aperuit oculos eius Iterum ergo
interrogabant eum pharisei quomodo vidisset Qui dixit
eis lutum posuit super oculos meos et lavi et video
Ergo dicebant ex pharisaeis quidam non est hic homo
a deo qui sabbatum non custodit Alii dicebant quomodo
potest homo peccator hec signa facere et dissensio erat
inter eos Dicunt ergo cecus iterum quid tu dicis de
illo qui aperuit oculos tuos Dixit quia propheta est
Non ergo credebant iudei de illo quia cecus fuisset et
vidisset donec vocarent parentes eius qui viderat
Et interrogauerunt eos dicentes hic est filius vester
quem vos dicitis quia cecus natus est quomodo ergo
nunc videt Responderunt parentes eius et dixerunt
scimus quia hic est filius noster et quia cecus natus
est Quomodo autem nunc videat nescimus aut quis
aperuit oculos eius nos nescimus ipsum interrogate
aetatem habet ipse de se loquetur Hec dixerunt parentes
eius quoniam timebant iudeos iam enim conspirauerant
iudei ut si quis eum confessus esset christum extra
synagogam fieret Propterea parentes eius dixerunt
quia aetatem habet ipsum interrogate Vocauerunt ergo
iterum hominem qui fuerat cecus et dixerunt ei da
gloriam deo nos scimus quia hic homo peccator est
Dixit ergo illis ille si peccator est nescio unum scio
quia cecus cum essem modo video Dixerunt ergo illi
quid fecit tibi quomodo aperuit oculos tuos Respondit
eis dixi vobis iam et audistis quid iterum vultis audire
numquid et vos discipuli eius fieri vultis Maledixerunt
ergo illi et dixerunt illi tu discipulus eius sis nos
autem moysi discipuli sumus Nos scimus quia moysi
locutus est deus hunc autem nescimus unde sit Respondit
homo et dixit eis in hoc enim mirabile est quod vos
nescitis unde sit et aperuit oculos meos Scimus autem
quia peccatores deus non audit sed si quis dei cultor
est et voluntatem eius facit hunc exaudit Ab initio
non audivimus quia aperuit quis oculos caeci nati
Nisi esset hic a deo non poterat facere quicquam
Responderunt et dixerunt ei in peccatis tu natus es
totus et tu doces nos et eiecerunt eum foras Audivit
ihesus quia eiecerunt eum foras et cum invenisset eum
dixit ei tu credis in filium dei Respondit ille et dixit
quis est domine ut credam in eum Et dixit ei ihesus
et vidisti eum et qui loquitur tecum ipse est Ille
autem ait credo domine et procidens adoravit eum
Et dixit ihesus in iudicium ego in hunc mundum veni
ut qui non vident videant et qui vident caeci fiant
Et audierunt ex pharisaeis qui cum ipso erant haec
et dixerunt ei numquid et nos caeci sumus Dixit eis
ihesus si caeci essetis non haberetis peccatum nunc
autem dicitis quia videmus peccatum vestrum manet

Amen amen dico vobis qui non intrat per ostium in
ovile ovium sed ascendit aliunde ille fur est et latro
Qui autem intrat per ostium pastor est ovium Huic
ostiarius aperit et oves vocem eius audiunt et oves
suas vocat nominatim et educit eas Et cum proprias
oves emiserit ante eas vadit et oves illum sequuntur
quia sciunt vocem eius Alienum autem non sequuntur
sed fugient ab eo quia non sciunt alienorum vocem
Hoc proverbium dixit ihesus illis Et non cognouerunt
quid loqueretur eis Dixit ergo iterum ihesus amen
amen dico vobis quia ego sum ostium ovium Omnes
quotquot venerunt fures sunt et latrones sed non
audierunt eos oves Ego sum ostium per me si quis
introierit salvabitur et ingredietur et egredietur et
pascua inveniet Fur non venit nisi ut furetur et
mactet et perdat Ego veni ut vitam habeant et
abundantius habeant Ego sum pastor bonus bonus
pastor animam suam dat pro ovibus suis Mercenarius
autem et qui non est pastor cuius non sunt oves
propria videt lupum venientem et dimittit oves et
fugit et lupus rapit et dispergit oves Mercenarius
autem fugit quia mercenarius est et non pertinet ei
de ovibus Ego sum pastor bonus et cognosco meas
et cognoscunt me meae Sicut novit me pater et ego
agnosco patrem et animam meam pono pro ovibus
meis Et alias oves habeo quae non sunt ex hoc ovili
et illas oportet me adducere et vocem meam audient
et fiet unum ovile et unus pastor Propterea me pater
diligit quia ego pono animam meam ut iterum sumam
eam Nemo tollit eam a me sed ego pono eam a meipso
Potestatem habeo ponendi eam et potestatem habeo
iterum sumendi eam Hoc mandatum accepi a patre
meo Dissensio ergo rursus facta est inter iudeos
propter hos sermones Et dicebant multi ex ipsis
demonium habet et insanit quid eum auditis Alii
dicebant hec verba non sunt demonium habentis
numquid demonium potest caecorum oculos aperire

Et factum est tunc encenia in hierosolymis et
hiems erat Et ambulabat ihesus in templo in
porticu salomonis Circumdederunt ergo eum iudei
et dicebant ei quousque animam nostram tollis si tu
es christus dic nobis palam Respondit eis ihesus
loquor vobis et non creditis opera que ego facio in
nomine patris mei haec testimonium perhibent de me
sed vos non creditis quia non estis ex ovibus meis
sicut dixi vobis Oves meae vocem meam audiunt et
ego cognosco eas et sequuntur me et ego vitam
eternam do eis et non peribunt in eternum et non
rapiet quis eas de manu mea Pater quod dedit mihi
omnia maius omnibus est et nemo potest rapere de
manu patris mei Ego et pater unum sumus Sustulerunt
lapides iudei ut lapidarent eum Respondit eis ihesus
multa opera bona ostendi vobis de patre meo propter
quod eorum opus me lapidatis lapidant eum iudei
Responderunt ei iudei de bono opere non lapidamus te
sed de blasphemia et quia tu homo cum sis facis te
ipsum deum Respondit eis ihesus nonne scriptum est
in lege vestra quia ego dixi dii estis Si illos dixit
deos ad quos sermo dei factus est et non potest solvi
scriptura quem pater sanctificavit et misit in mundum
vos dicitis quia blasphemas quia dixi filius dei sum
Si non facio opera patris mei nolite credere mihi Si
autem facio et si mihi non vultis credere operibus
credite ut cognoscatis et credatis quia pater in me
est et ego in patre Quaerebant ergo eum iterum
apprehendere et exivit de manibus eorum Et abiit
iterum trans iordanem in locum ubi erat iohannes
baptizans primum et mansit ibi Et multi venerunt
ad eum et dicebant quia iohannes quidem signum fecit
unum omnia autem quecumque dixit iohannes de hoc
vera erant Et multi crediderunt in eum ibi

Erat autem quidam languens lazarus a bethania de
castello unde maria et martha sorores eius Maria
autem erat que unxit dominum unguento et detersit
pedes eius capillis suis cuius frater lazarus infirmabatur
Miserunt ergo sorores eius ad eum dicentes domine
ecce quem amas infirmatur Audiens autem ihesus
dixit infirmitas haec non est ad mortem sed pro gloria
dei ut glorificetur filius dei per eam Diligebat autem
ihesus martham et sororem eius et lazarum Ut ergo
audivit quia infirmabatur tunc quidem mansit in eo
loco duobus diebus Deinde post hoc dicit discipulis
eamus in iudeam iterum Dicunt ei discipuli rabbi nunc
querebant te lapidare iudei et iterum vadis illuc
Respondit ihesus nonne duodecim sunt horae diei Si
quis ambulaverit in die non offendit quia lucem huius
mundi videt Si autem ambulaverit in nocte offendit
quia lux non est in eo Haec dixit et post haec dicit
eis lazarus amicus noster dormit sed vado ut a somno
excitem eum Dixerunt ergo discipuli eius domine si
dormit salvus erit Dixerat autem ihesus de morte eius
illi autem putaverunt quia de dormitione somni dicebat
Tunc ergo dixit eis ihesus palam lazarus mortuus est
et gaudeo propter vos ut credatis quia non eram illic
sed eamus ad eum Dixit ergo thomas qui dicitur
didymus ad condiscipulos eamus et nos ut moriamur
cum eo Venit ergo ihesus et invenit eum quattuor
dies iam in monumento habentem Erat autem bethania
iuxta hierusalem quasi stadia quindecim Et multi de
turba iudeorum venerunt ad martham et mariam ut
consolarentur eas de fratre suo Maria ergo cum audisset
quia ihesus venit obviam ei abiit martha autem domi
sedebat Dixit ergo martha ad ihesum domine si fuisses
hic frater meus non fuisset mortuus sed et nunc scio
quia quecumque poposceris a deo dabit tibi deus
Dicit illi ihesus resurget frater tuus Dicit ei martha
scio quia resurget in resurrectione in novissimo die
Dixit ei ihesus ego sum resurrectio et vita qui credit
in me etiam si mortuus fuerit vivet et omnis qui vivit
et credit in me non morietur in eternum Credis hoc
Dicit ei utique domine ego credidi quia tu es christus
filius dei vivi qui in hunc mundum venisti Et cum
hoc dixisset abiit et vocavit mariam sororem suam
silentio dicens magister adest et vocat te Illa ut audivit
surgit cito et venit ad eum Nondum enim venerat
ihesus in castellum sed erat adhuc in illo loco ubi
occurrerat ei martha Iudei ergo qui erant cum ea in
domo et consolabantur eam cum vidissent mariam quia
cito surrexit et exivit secuti sunt eam dicentes quia
vadit ad monumentum ut ploret ibi Maria ergo cum
venisset ubi erat ihesus videns eum cecidit ad pedes
eius dicens ei domine si fuisses hic non esset mortuus
frater meus Ihesus ergo ut vidit eam plorantem et
eos qui venerant cum ea plorantes infremuit spiritu
et turbavit semetipsum et dixit ubi posuistis eum
Dicunt ei domine veni et vide Et lacrimatus est
ihesus Dixerunt ergo iudei ecce quomodo amabat eum
Quidam autem ex ipsis dixerunt numquid non potuit
hic qui aperuit oculos caeci facere ut et hic non
moreretur Ihesus ergo rursum fremens in semetipso
venit ad monumentum Erat autem spelunca et lapis
superpositus erat ei Dicit ihesus tollite lapidem
Dicit ei martha soror eius qui mortuus fuerat domine
iam fetet quatriduanus enim est Dicit ei ihesus nonne
dixi tibi quoniam si credideris videbis gloriam dei
Tulerunt ergo lapidem ubi erat positus mortuus
ihesus autem elevatis sursum oculis dixit pater gratias
ago tibi quoniam audisti me Ego autem sciebam quia
semper me audis sed propter populum qui circumstat
dixi ut credant quia tu me misisti Et cum haec dixisset
voce magna clamavit lazare veni foras Et statim
prodiit qui fuerat mortuus ligatis manibus et pedibus
institis sudario et facies illius horrida erat Dicit eis
ihesus solvite eum et sinite abire Multi ergo crediderunt
in eum ex iudeis qui venerant ad mariam et martham
et viderunt quae fecit ihesus Quidam autem ex ipsis
abierunt ad pharisaeos et dixerunt eis quae fecit ihesus
Collegerunt ergo pontifices et pharisaei concilium
adversus ihesum et dicebant quid facimus quia hic
homo multa signa facit Si dimittimus eum sic omnes
credent in eum et venient romani et tollent nostrum
et locum et gentem Unus autem ex ipsis caiphas cum
esset pontifex anni illius dixit eis vos nescitis quicquam
nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo
pro populo et non tota gens pereat Hoc autem a semetipso
non dixit sed cum esset pontifex anni illius prophetavit
quod ihesus moriturus erat pro gente et non tantum
pro gente sed ut filios dei qui erant dispersi congregaret
in unum Ab illo ergo die cogitaverunt interficere eum
Ihesus ergo iam non palam ambulabat apud iudeos sed
abiit inde in regionem iuxta desertum in civitatem
quae dicitur ephrem et ibi morabatur cum discipulis
suis Et prope erat pascha iudeorum et ascenderunt
multi de regione ante pascha ut purificarent se
Quaerebant ergo ihesum et dicebant ad invicem in templo
stantes quid putatis quia non veniet ad diem festum
Dederunt autem pontifices et pharisaei mandatum ut
si quis cognovit ubi sit indicet ut apprehendant eum

Ihesus ergo ante sex dies paschae venit bethaniam
ubi lazarus mortuus fuerat quem suscitavit ihesus
Fecerunt autem ei cenam ibi et martha ministrabat
lazarus autem unus erat ex discumbentibus cum eo
Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici
pretiosi et unxit pedes ihesu et extersit capillis suis
pedes eius domus autem impleta est ex odore unguenti
Dicit ergo unus ex discipulis eius iudas symonis
iscariotes qui eum erat traditurus quare hoc unguentum
non venit trecentis denariis et datum est egenis
Dixit autem hoc non quia de egenis pertinebat ad eum
sed quia fur erat et loculos habens que mittebantur
portabat Dixit ergo ihesus dimitte illam ut in diem
sepulturae meae servet illud Pauperes enim semper
habetis vobiscum me autem non semper habetis
Cognovit ergo turba multa ex iudeis quia ibi est et
venerunt non propter ihesum tantum sed ut lazarum
viderent quem suscitavit a mortuis Cogitaverunt autem
principes sacerdotum ut et lazarum interficerent quia
multi propter illum abibant ex iudeis et credebant in
ihesum

Altera die turba multa quae venerat ad diem festum
cum audisset quia venit ihesus hierosolymam tulerunt
ramos palmarum et processerunt obviam ei et clamabant
osanna benedictus qui venit in nomine domini rex
israel Et invenit ihesus asellum et sedit super eum
sicut scriptum est Noli timere filia sion ecce rex tuus
venit sedens super pullum asinae Haec non cognovit
turba eius primum sed cum glorificatus esset ihesus
tunc recordati sunt quia haec erant scripta de eo et
haec fecerunt ei Testimonium ergo perhibebat turba
quae erat cum eo quando lazarum vocavit de monumento
et suscitavit eum a mortuis Propterea et obviam venit
ei turba quia audierunt eum fecisse hoc signum
Pharisaei ergo dixerunt ad semetipsos videtis quia
nichil proficimus ecce mundus totus post eum abiit

Erant autem gentiles quidam ex his qui ascenderant
ut adorarent in die festo Hi ergo accesserunt ad
philippum qui erat a bethsaida galilee et rogabant
eum dicentes domine volumus ihesum videre Venit
philippus et dicit andree Andreas rursum et philippus
dixerunt ihesu Ihesus autem respondit eis dicens
venit hora ut clarificetur filius hominis Amen amen
dico vobis nisi granum frumenti cadens in terram
mortuum fuerit ipsum solum manet si autem mortuum
fuerit multum fructum affert Qui amat animam suam
perdet eam et qui odit animam suam in hoc mundo in
vitam eternam custodit eam Si quis mihi ministrat me
sequatur et ubi sum ego illic et minister meus erit
Si quis mihi ministraverit honorificabit eum pater
meus Nunc anima mea turbata est et quid dicam
pater salvifica me sed propter hoc veni in horam hanc
Pater clarifica nomen tuum Venit ergo vox de celo
et clarificavi et iterum clarificabo Turba ergo quae
stabat et audierat dicebat tonitruum factum esse alii
dicebant angelus ei locutus est Respondit ihesus et
dixit non propter me haec vox venit sed propter vos
Nunc iudicium est mundi nunc princeps huius mundi
eicietur foras Et ego si exaltatus fuero a terra omnia
traham ad me ipsum Hoc autem dicebat significans
qua morte esset moriturus Respondit ei turba nos
audivimus ex lege quia christus manet in eternum et

tuc ait ꝓfecto surge tolle
lectum tuu et vade in domu tuã
et surrexit et abiit in domu sua
Videtes aut turbe timuerut et
glorificauerut deu q dedit pte
tale potestatem Et cu trasisset
inde ihesus vidit hoiem sedete
in telonio matheu nomine et
ait illi sequere me et surrexit se
cutus e eu Et factu e discubere
te co in domo ecce multi publicani
et peccatores venerut discubebat
cu ihu et discipulis eius Et vide
tes pharisei dicebat discipulis
eius quare cu publicanis et pec
catoribus manducat magr vr Et ihs
audiens ait Nō e opus valen
tibus medicus sed male habe
tibus Euntes aut discite quid e
miam volo et no sacrificiu Non
em veni vocare iustos sed peccatores
ad pniam Tunc accesserut ad
eu discipuli ioānis dicentes quare
nos et pharisei ieiunamus frequẽ
discipuli aut tui no ieunat Et
ait illis ihesus Numquid possunt
filii sponsi lugere dm diu cu illis
est sponsus Venient aut dies cu
auferetur ab eis sponsus et tunc
ieunabunt Nemo aut mittit
commissura panni rudis in vesti
mentu veterem tollit enim plenitudinem eius
a vestimento et peior scissura
fit Neq mittit vinu nouu in
utres veteres alioqn rumpuntur
utres et vinu effunditur et utres
pereunt sed vinu nouu in utres
nouos mittut et ambo conseruant

Hec illo loquente ad eos ecce princeps
unus accessit et adorabat
eu dicens filia mea modo defu
cta est sed veni impone manu tua
super ea et vivet Et surgens ihs
sequebat eu et discipuli eius
Et ecce mulier que sanguine fluxe
bat xii annis accessit retro
et tetigit fimbria vestimenti eius
Dicebat enim intra se Si tantu
tetigero vestimentu eius salua ero
At ihs conuersus et videns eam dixit
Confide filia fides tua te salua
fecit Et salua facta e mulier ex illa
hora Et cu venisset ihs in domu
principis et vidisset tibicines et
turbam tumultuantem dixit Recedite
dicit enim no est enim mortua puella sed
dormit et deridebat eu Et cum
ejecta esset turba intrauit et tenuit
manu eius et surrexit puella
Et exiit fama hec in uniuersa terra
illa Et transeunte inde ihu secuti
sunt eu duo ceci clamantes et dicentes
miserere nri fili dauid Cum autem ve
nisset domu accesserut ad eu ceci
Et dicit eis ihs Creditis quia possum
hoc facere Aiunt ei utiq dne
Tunc tetigit oculos eorum dicens
Secundum fidem vestram fiat vobis Et aperti
sunt oculi eorum et comminatus est
eis ihs dicens Videte ne quis sciat
Illi aut exeuntes diffamauerut
eu in tota terra illa Egressis aut
illis Ecce obtulerut ei hoiem
mutum demonium habentem et ejecto
demonio locutus est mutus et mi
rate sunt turbe dicentes Numquam

apparuit se mirabiliter
duebat in pincipe demoniorum eiciebat
demonia et circuibat ihesus ciuitates
mes et castella docens i synagogis
gis eorum et predicans euangelium
regni et curans omnem languorem
et omnem infirmitatem. Cap. x.
Vocans duodecim discipulos suos
dedit illis potestatem spirituum im
mundorum ut eicerent eos et curarent
omnem languorem et omnem infirmitatem
Duodecim autem apostolorum sunt hec
primus Symon qui dicitur petrus et an
dreas frater eius Iacobus zebedei
et Iohannes frater eius Philippus et bar
tholomeus Thomas et matheus
publicanus et Iacobus alphei
et thaddeus Symon chananeus
et Iudas scarioth is qui tradidit
eum. Hos xii misit ihesus
precepit eis dicens in viam gentium
ne abieritis et in ciuitates samari
tanorum ne introieritis sed potius
ite ad oues que perierunt domus isrl
Euntes autem predicate dicentes quia
appropiquabit regnum celorum infir
mos curate mortuos suscitate
leprosos mundate demones eicite
gratis accepistis gratis date. Nolite
parare possidere aurum neque argentum
neque pecuniam in zonis vestris

non peram in viam neque duas tunicas
neque calciamenta neque virgam
Dignus enim est operarius cibo suo. In
quamcumque ciuitatem aut castellum
introieritis interrogate quis in ea
dignus sit et ibi manete donec
exeatis. Intrantes autem domum sa
lutate eam dicentes pax huic do
mui et si quidem fuerit domus digna
veniat pax vestra super eam. Si autem
non fuerit digna pax vestra ad vos redeat
Et quicumque non receperit vos neque au
dierit sermones vestros exeuntes foras
de domo uel ciuitate excutite
pulueres de pedibus vestris. Amen dico
vobis tolerabilius erit terre sodomorum et go
morreorum in die iudicii quam illi ciuitati
Ecce ego mitto vos sicut oues
in medio luporum estote ergo prudentes
sicut serpentes et simplices sicut
columbe. Cauete autem ab hominibus. Tra
dent enim vos in consiliis suis et in synagogis
suis flagellabunt vos et ad presides
et reges ducemini propter me in testimo
nium illis et gentibus. Cum autem tradent
vos nolite cogitare quomodo aut quid
loquamini. Dabitur enim vobis in illa hora
quid loquamini. Non enim vos estis qui
loquimini sed spiritus patris vestri qui loqui
tur in vobis. Tradet autem frater fratrem in mor
tem et pater filium et insurgent filii
in parentes et morte eos afficient
Et eritis odio omnibus hominibus propter
nomen meum. Qui autem perseuerauerit
usque in finem hic saluus erit. Cum autem
persequentur vos in ciuitate fugite
in aliam. Amen dico vobis non con
summabitis ciuitates israel donec

ueniat plius fore. Dico
vobis. filius meus
Dmm suu sed sufficiat discipulo
ut sit sicut magr eius & seruus
sicut dns eius Si patremfamilias
belzebub vocauerut quanto ma
gis domesticos eius Ne igr ti
muerit eos Nichil em opt
e quod no reuelabit & occultu
quod no sciat Quod dico vob
in tenebris dicite i lucē et qđ
in aure auditis pdicate super
tecta Et nolite timere eos qui
occidut corpus aūt at no pos
sut occidere sed potius timete
q pe aūt et corpus pdere i gehe
nam Nonne duo passeres asse
uenūt & unus ex illis no cadet
sup terrā sine pre vro Vri at et
capilli capitis vri oēs numerati
sut Nolite ergo timere multis
passeribus melioes estis vos
Omnis ergo q confitebit me coram
hoibus confitebor et ego eū co
ram pre meo q in celis Qui at
negauerit me coram hoibus nega
bo et ego eū coram pre meo q e
in celis Nolite igr arbitrari quia
venerim pacem mittere in terrā
in terram Non veni pacem mittere sed
gladiu Veni em separare hoiem
adversus patrem suu et filia adversus
matrem suā et nurū adversus
socrum suā & inimici hoīs domestici ei
Qui amat patrem & matrem plus
q me non est me dignus Qui amat
filiu aut filia sup me non est me
dignus Et q non accipit crucem
suā et sequit me non est me dignus
Qui inuenit animā suā perdet
et q perdiderit animā suā propter me inue
niet eā Qui recipit vos me re
cipit Et q me recipit recipit eū
q me misit Qui recipit prophetā
in nomine prophete mercedē prophete accipi
et Et q recipit iustū in nomine iusti
mercedē iusti accipiet Et quicūq
potum dederit uni ex minimis istis ca
licē aq frigide tm in nomine discipuli
Amē dico vob non perdet
mercedē suā Et factū est cū consu
masset ihs precipiens xii discipulis
suis transiret inde ut doceret & predi
caret in ciuitatibus eorum

Cum audisset ioh
annes in vinculis opa
Christi mittens duos
de discipulis suis ait illi Tu es
q venturus es an alium expectamus
Et respondens ihs ait illis Euntes re
nuntiate ioh q audistis & vi
distis Ceci vident claudi ambulant
leprosi mundant surdi audiunt mor
tui resurgunt pauperes euāgeli
zantur et beatus est q non fuerit scan
dalizatus in me Illis autem abeun
tibus cepit ihs dicere ad turbas
de ioh Quid existis in desertu
videre Harundinem vento agitatam
Sed quid existis videre Homine
mollibus vestitu Ecce qui mol
libus vestiuntur in domibus re
gum sunt Sed quid existis videre
Prophetam Etiam dico vobis et plus
q Prophetā Hic est em de q scriptu
est Ecce mitto angelu meu
an faciē tuā q̄ parabit viā tuā an te

¶ Amen dico vobis Non surrexit inter natos mulierum maior Iohanne baptista Verumtamen qui minor est in regno celorum maior est illo ¶ A diebus Iohannis baptiste usque nunc regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt illud Omnes enim prophete et lex usque ad Iohannem prophetauerunt Et si uultis recipere ipse est Helias qui venturus est Qui habet aures audiendi audiat Cui autem similem estimabo generationem istam Similis est pueris sedentibus in foro qui clamantes coequalibus dicunt Cecinimus vobis et non saltastis lamentauimus et non planxistis Venit enim Iohannes neque manducans neque bibens et dicunt Demonium habet Venit filius hominis manducans et bibens et dicunt Ecce homo uorax et potator uini publicanorum et peccatorum Et iustificata est sapientia a filiis suis Tunc cepit exprobrare ciuitatibus in quibus facte sunt plurime uirtutes eo quod non egissent penitentiam ¶ Ve tibi Corozaim Ve tibi Bethsaida quia si in Tyro et Sydone facte essent uirtutes que facte sunt in vobis olim in cinere et cilicio penitentiam egissent Verumtamen dico vobis Tyro et Sidoni remissius erit in die iudicii quam vobis Et tu Capharnaum numquid usque in celum exaltaberis usque in infernum descendes Quia si in Sodomis facte fuissent uirtutes que facte sunt in te forte mansissent usque in hodiernum diem Verumtamen dico vobis quia terre Sodomorum remissius erit in die iudicii quam tibi ¶ In illo tempore respondens

ille deest [illegible] abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et reuelasti ea parvulis Etiam pater quoniam sic fuit placitum ante te Omnia mihi tradita sunt a patre meo et nemo novit filium nisi pater neque patrem quis novit nisi filius et cui voluerit filius revelare Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos Tollite iugum meum super vos et discite a me quia mitis sum et humilis corde et invenietis requiem animabus vestris Iugum enim meum suave est et onus meum leve est

Caput xij

In illo tempore abierunt Iesus sabbatis per sata Discipuli autem eius cum esurirent coeperunt spicas vellere et manducare Pharisei autem videntes dixerunt ei Ecce discipuli tui faciunt quod non licet eis facere sabbatis At ille dixit illis Non legistis quid fecerit David cum esurisset et qui cum eo erant Quomodo intrauit in domum Dei et panes propositionis comedit quos non licebat ei edere neque his qui cum eo erant nisi solis sacerdotibus Aut non legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant et sine crimine sunt Dico autem vobis quia templo maior est hic Si autem scissetis quid est Misericordiam volo et non sacrificium non condemnassetis innocentes Dominus enim est filius hominis sabbati Et cum inde transisset uenit in synagogam eorum Et ecce homo manum aridam habens et interrogabant eum dicentes Si licet sabbatis curare ut accusarent eum Ipse autem dixit illis Quis erit ex vobis

homo q̄ ip̄s audiuit et p̄dixit
hec sallo m̄ fouca nomē trebit
et leuabit eā. Quanto magis
e melior ego nr̄ ita lr̄a sallue
on fac. Tue aut ego extende
manu tua et extendit. Et restitu
tua e sanitati sicut altera
Expectes ait plūrizei coram illis
ciebat adiūtus eū quomo cū p
dent. Hic ait scient recessit, mde
et scauti sut eūmuniti. Et ciauit
eos omes. Et p̄cepit eis, ne, mani
festū eū facerē ut adimplet̄ur
quod dict̄ est p̄ Ysaya pphetam
dicēte. Ecce puer meus que ele
gi dilect̄us meus in q̄ bn̄ coplacuit
aie mee. Ponā sp̄m meū sup eū
et iudiciū gentibus nūciabit
Non contendet, neq; clamabit. Nec
audiet aliq̄s voce eius. Harundiez
quassatā non conteret. Et linū
fumigans non extinguet. Donec eiti
at ad victoria iudiciū. Et in nomie
eius gentes sperabūt. Tunc oblā
tus e ei. Ihs demoniū, hebes et
et mutus. Et curauit eū. Ita ut lo
quet̄ur et videt. Et stupebant
omes turbe et dicebat. Nūq; hic
est filius dauid. Pharisei aut
audientes dixerūt. Hic non eicit
demones, nisi in belzebub p̄nci
pe demoniorū. Ihs aut scies cogita
tones eorū dixit eis. Omne regnū
diuisū contra se desolabit. Et oīs
ciuitas aut domus diuisa contra
se, non stabit. Et si sathanas sathā
nā eicit, adiūtus se diuisus e quo
stabit regnū eius. Et si ego in bel
zebub eicio demonia filii vri in

quo eiciūt. Ideo ipi iudices vri
erūt. Si at ego in sp̄u dei eicio
demones, igitur p̄uenit in vos
regnū dei. Aut quomo pt quis
intrare in domū fortis et vasa eius
diripere, nisi prius alligauerit fortem
et tūc domū illius diripiet. Qui
non e mecū contra me e. Et q̄ non
congregat mecū dispergit. Ideo
dico vobis. Omne, peccm et blasphe
mia remittet hoīb⁹. Spūs aut
blasphemie non remittet. Et q̄cūq;
dixerit verbū contra filiū hoīs re
mittet ei. Qui aut dixerit contra
sp̄m scm non remittet ei neq; in
hoc seculo neq; in futuro. Aut facite
arborē bonā et fructū eius bonū
aut facite arborē malā et fructū
eius malū. Quiq̄de ex fructu arbor
cognoscit. Progenies vipeꝝ
quomo potestis bona loqui cū sitis
mali. Ego habundātia enī cordis
os loquit̄ur. Bonus ho de bono the
sauro profert bonū et malus ho
de malo thesauro profert mala.
Dico aut vobis q̄m de vm oīo
ois quod locuti fuerint hoīes reddet
de eo rōne in die iudicij. Ex
verbis enī tuis iustificabis et ex verbis
tuis condēnaberis. Tunc respondēt
quidā de scribis et phīzeis dicētes
magr volumus a te signū videre. Qui
respondens ait illis. Generatio mala et
adultera signū quirit et signū non
dabit ei nisi signū Ione pphete.
Erit enī sicut Ionas fuit in ventre ceti
tribus diebus et tribus noctibus
sic erit filius hoīs in corde terre

tribus diebus et tribus noctibus
ui mmutet fut get iudicio
ai gnatoc ista rodepnabit ea
quia pmaz egeet m pdicatoc
one et ecce plus qꝫ iona hic fe
gia austri surget in iudicio cu
gnatoc ista rodepnabit ea qz
uerit a finibus tre audic sapiaz
salomois et ecce plus hic qꝫ salon
Cui at mundus spus eprecrit
ab hoc ambulat p loca arida
quens requie z no mvenit tue
dicit reuertar in domu meam vnde
egressa et veniens mvenit eam vacan
tem scopis mundata z ornatam
Et tue vadit z assumit septem alios
spus scam nequiores se z intrates
habitant ibi z fiunt nouissima hois
illius pricoa poribus hui ecie gna
comi huic pessime Cadhuc eo
loquente ad turbas ecce mr ei
et fres stabat foris quentes loq
ei dixit dixit ei quida ecce mr tua
et fres tui stat foris quentes te
At ille respondens dicenti sibi ait
Cui e mr mea et qui st fres
mei Et extendens manu i discipu
los suos dixit ecce mr mea
et fres mei Cuicuq ei fecerit
voluntate patris mei q in celis e
ipe meus frr z soror z mr e XIIII
Illa die egressus ihc de domo
sedebat secus mare z congregata
te sup ad eu turbe multe ita ut
in nauicula ascendes sederet
et ois turba stabat in littore et
locutus e eis multa i parabolis
dicens ecce exijt qui seminat semare

[illegible] ceruix et venerit volu
ucres celi et comederint illa At
uadit in petrosa ubi no habebat
tra multa et cotinuo exorta si
quia no habebat altitudine terre
Sole ad ortu exualuit z qz no
habebat radice aruerit Alia ce
ciderut inter spinas z auerunt
spine et suffocauerunt ea Alia ce
ciderut in tra bona z dabant
fructu aliud centesimu aliud sexa
gesimu aliud trigesimu Qui habet
aures audiendi audiat Et ace
dentes discipuli dixerut ei Quare
in parabolis loqueris eis Cui respon
dens ait illis Quia vobis datu e nosse
misteria regni celoꝝ illis aut non
Cui ei habenti dabit ei et habundabit
Cui at non habenti et qd habet auferet
ab eo Ideo in parabolis loquor eis
quia videntes no vident z audientes
no audiunt neq intelligentes intel
ligant ut adimpletur in eis yspa
ysaie dicens Auditu audietis et
non intelligetis et videntes videbi
tis z no videbitis Incrassatu e
enim cor populi huius et auribus grauiter
audierunt audierunt z oculos suos
clauserunt ne qn videant oculis et
auribus audiant z corde intelligant
et conuertant et sanem eos Vestri
at beati oculi quia vident z aures
vestre quia audiunt Amen quippe
dico vobis Quia multi pphe et
iusti cupierunt videre que videtis et
non viderunt et audire que auditis
et non audierunt Vos ergo audite

parabola proponatur huic populo
vm regm et no intelligit de
malus et rapit qd seminatu e in cor
de cuius hic est q secus viā seminatus est qui vbi audit verbū regni
tus e hic est qui vbi audit et co
tinuo cū gaudio accipit illud
no hz at in se radicē sed e tps
ssta ad tribulatōe z psecutōne
ppt vbm cotinuo scandalizatur
dnūi ad seminatus e in spinis hic e
q vbm audit et sollicitudo seculi
huius et fallacia diuiciarū suffo
cat vbm et sine fructu efficit dnūi
vs in terra bona seminatus e hic e
q audit vbm et intelligit z fructu
affert Aliud quidē centesimū a
ad sexagesimū aliud vō tricesimū
Aliud parabolā proposuit eis dicēs
Sile est regnū celoz homi qui
seminauit bonū semē in agro suo
cū aut dormirent hoīes venit ini
micus eius et superseminauit zizania
ma in medio tritici et abiit Cū
aut creuisset herba et fructū fe
cisset tūc apparuit zizania Ac
cedētes aut serui patrisfamiliās
dixerūt ei dne nonne bonū semē
seminasti in agro tuo Unde ergo habet
zizania et ait illis inimicus ho
hoc fecit Serui aut dixerūt ei vis
imus et colligimus ea et ait non
ne forte colligentes zizania ea
dicētis simul eis et triticū cū
mite vtraq crescere usq ad messē
et in tpe messis dicā messoribus
Colligite primū zizania z alligate
ea in fasciculos ad comburendū

tritica ad congregationē meā Alia parabola proposuit eis
dicēs Sile est regnū celoz grano
sinapis quod accepiens ho seminauit
in agro suo quod minimū quidē est
oībus seminibus Cū aut crescit ma
ior omnibus oleribus et fit arbor
ita ut volucres celi veniant z habi
tent in ramis eius Alia para
bola locutus e eis Sile e regnū
celoz fermento quod acceptū mu
lier abscondit in farine satis d
bus donec fermentatū est totum
hec oīa locutus e ihs in parabolis
ad turbas et sine parabolis non lo
quebat eis ut adimplet qd dict
est p prophetam dicētē Aperiam in
parabolis os meū eructuabo ab
scondita a constitutione mundi
Tūc dimissis turbis venit in
domū et accesserūt ad eū discipuli
eius dicētes edissere nob para
bolā zizaniorū agri Qui respondens
ait Qui seminat bonū semē e filius
hoīs Ager aut est mundus Bonum
vō semē hi sunt filii regni zizania
mā aut sunt filii nequā inimicus
aut q seminat ea e diabolus Messis
vō cōsūmatio seculi e messores aut
angeli sunt Sicut ergo colligunt
zizania et igni comburunt sic erit
in cōsūmatōe seculi mittet filius hoīs
angelos suos z colligent de regno
eius oīa scandala z eos qui
faciunt iniquitatē z mittent eos
in caminū ignis ibi erit fletus
et stridor dentium Tūc iusti fulge
bunt sicut sol in regno patris eorū

Cxm

his mis quib⁹ pmisit
Rui aut eis offerre m illos ſuꝫ
et cu uiſiſſet turba discubere
ſup ſemd uarpeus ꝑ̄ pedes
et duobus piscibus aſpiciens
celu benedixit et fregit et ded⁹ dis
cipulis ſuis discipuli at illi
turbis et manducauerut oēs et
ſatiati ſut et ſustulerut reliqas
xij cophinos ſragmentoꝝ plenos
Nauicula aut fluctuabat m
dia uero exceptꝰ milliariꝫ mul
tis et statim uiſit discipulos aſce
dere in nauicula et p̄cedere ad trā
ſfretu donec dimitteret turbas et dī
ſa turba aſcendit in monte ſolus
oratꝰ Vespe aut ſto ſolus erat ibi
Nauicula aut in medio mar iac
tabat fluctibus erat enī uentus
contrarius Quarta aut uigilia noc
uenit ad eos ambulans ſup mare
et uidentes eu ſup mare ambula
tem turbati ſut dicentes q̄ fātm
tq̄ asma e et p timore clamauerut
statim locutꝰ est eis ihc habete
fiducia ego ſu nolite timere Res
pondens aut petrus dixit dne ſi
tu es iube me uenire ad te ſuper
aquas et ipe ait uenite et descē
dens petrus de nauicula ambula
bat ſup aquas ut ueniret ad ihm
Videns uo uentu ualidu timuit
et cu cepiſſet mergi clamauit dicens
dne ſalua me fac et cotinuo ihc
extendens manu apphendit eu et
ait illi modice fidei quare dubi
tasti et cu ascendiſſet in nauicu
lā cessauit uentus Qui aut in nauicula

erunt uenerut adorauerut eu dī
tes uere filius dei es et cū
ſtransſret uenerut in terra gene
ſar et cu cognouiſſet eu uiri
loci illius miſerut in uniuſam
regione illa et obtulerut ei oēs
male habentes et rogabant eu
ut uel fimbria uestimenti ei⁹
tangerent et quotquot tetigerut
eu ſalui facti ſunt Cap xv
Tunc accesserut ad eu ab ieo
ſolymis pharisei et scribe
dicentes Quare discipuli tui trās
gridiunt traditones seniorū non
enī lauant manus suas cū pa
nes manducant Ipe aut respdens
ait illis Quare et vos trāsgredi
mini mandatu dei ꝑp traditio
nem vestram Nam deus dixit ho
nora patrem et matrem et q̄ ma
ledixerit patri uel matri morte mo
riatur Vos aut dicitis Quicūq;
dixerit patri uel matri munꝰ quodcū
q̄ est ex me tibi p̄derit et non
honorificabit patrem et matrem suū
ritu fecistis mandatu dei ꝑp
traditionem vestram Hypocrite bn
ꝓphetauit de uobis ysayas dicēs
populus hic labijs me honorat
cor aut eoꝝ longe est a me Sine
causa aut colunt me docentes doc
trinas et mandata homiū Et co
uocatis ad se turbis dixit eis
Audite et intelligite Non quod
intrat in os coinquinat hoīem
Tunc accedentes discipuli eius
dixerunt ei scis q̄ pharisei

audito hoc no scandalizati s-
Ille rndit aut dix plan
tacio qua no plantat pr meus
celestis eradicabitur Dimitte
illos. cea sut duces ceci Et ceci
at si ceco ducatu psteret ambo i
foueam cadut Rndens at petrus
dixit ei Edissere nob pabolam
istam Ille dixit Adhuc et
vos sine intellectu estis Non intel-
ligitis quia ome quod in os in
trat in ventre vadit et in secessu
emittit Quae at procedut de ore
de corde exeunt et ea coinquat
hoiem De corde ei exeunt cogi
tationes male homicidia adultria
fornicationes furta falsa testi
monia blasphemie Hec sut que
inquinat hoiem Lo lotis at ma
nibus manducare no coinquinat
hoiem Et egressus inde ihus
secessit in partes tyri et sidonis
Et ecce mulier chananea a fi-
nibus illis egressa clamat dicens
ei Miserere mei dne fili dauid filia
mea male a demonio vexatur
Qui no rndit ei vbm Et accesse-
runt discipuli eius rogabant
eum dicentes Dimitte eam quia cla
mat post nos Ipe at rndens ait
Non sum missus nisi ad oues que
perierut domus israel Illa aut
et adorabat eum dicens Dne adiuua
me Qui rndens ait Non est bonum
sumere panem filioru et mittere catulis
Illa dixit Etia dne nam et
catelli edunt de micis que cadunt

de mensa dnoru suoru Tunc re
spondens ihus ait illi O mulier mag
na est fides tua fiat tibi sicut vis
Et sanata est filia eius ex illa hora
Et cu transisset inde ihesus venit
secus mare galilee et ascendens
in montem sedebat ibi Et accesse-
runt ad eum turbe multe habentes se
cu se mutos claudos cecos debiles
et alios multos Et proiecerut eos
ad pedes eius et curauit eos ita
ut turbe mirarent videntes
mutos loquentes claudos ambu
lantes cecos videntes et magnifica
bat deum israel Ihesus aut vocatis
discipulis suis dixit Misereor
turbe quia triduo iam perseue
rant mecu et no habent quod
manducent et dimittere eos ieiunos
nolo ne deficiant in via et dicut
ei discipuli Vnde ergo nobis
in deserto panes tanti ut saturent
tantam turbem tantam Et ait illis
ihesus Quot panes habetis At
illi dixerut Septem et paucos pis-
ciculos et precepit turbe ut dis-
cumbent super terram Et accipiens
septem panes et pisces gratias
egit et fregit et dedit discipulis
suis et discipuli dederut turbis Et
comederut omes et saturati sut
et quod superfuit de fragmentis
tulerut septem sportas plenas
Erant autem qui manducabant
quatuor milia hominum exceptis
parvulis et mulieribus et Statim
ascendens in naviculam venit in fines magedon

Cap xvj

Et nauigantibus ad ciuitatem
[illegible] ascendit in montem
ut oraret et factum est dum
oraret ut fieret in conspectu
eius et ille indutus uestimen
to resplendente sicut sol
tunicam autem eius et uestimenta
facta sunt candida sicut nix
et ecce duo uiri loquebantur
cum illo moyses et helyas qui
uisi in maiestate dicebant
excessum eius quem impleturus
erat in hierusalem petrus
autem et qui cum illo erant
grauati erant somno et euigi
lantes uiderunt maiestatem
eius et duos uiros qui stabant
cum illo et factum est cum
discederent ab illo dixit petrus
ad iesum magister bonum est
nos hic esse faciamus hic tria
tabernacula tibi unum et moy
si unum et helye unum nescie
bat quid diceret adhuc eo
loquente ecce nubes obumbra
uit eos et timuerunt cum
intrarent nubem et uox facta
est de nube dicens hic est filius
meus dilectus in quo mihi
bene complacui ipsum audite
et dum fit uox inuentus est
iesus solus et ipsi tacuerunt
et nemini dixerunt in illis
diebus quicquam ex his que
uiderant descendentibus
autem illis de monte occurrit
illis turba multa et ecce uir
de turba clamauit dicens
magister obsecro te respice
in filium meum quia unicus
est mihi et ecce spiritus arripit
eum et subito clamat et elidit
eum cum fremitu et uix discedit
dealbans eum et uix recedit
contritum eum et dedi dis
cipulis tuis ut eicerent illum
et non potuerunt respondens
autem iesus dixit o generatio
incredula et prauersa quous
que ero uobiscum et sustinebo
uos adduc filium tuum huc
et dum adhuc accederet elisit
eum demonium et discerpsit
eum iesus autem increpauit
spiritum immundum et sanauit
puerum et reddidit eum patri
eius omnes autem mirabantur
in omnibus que faciebat iesus
dixit autem ad discipulos suos
ponite uos in cordibus uestris
sermones istos filius enim hominis
futurum est ut tradatur in
manus hominum qui autem non
intellegebant uerbum istud
erat apud eos ut non sentirent
eum et timebant interrogare
eum de uerbo isto

Et cogitauerunt quis eorum
maior esset et iesus intuens
cogitationes cordis illorum
apprehendit puerum et statuit
eum iuxta se et ait illis quicum
que susceperit puerum istum
in nomine meo me recipit et
quicumque me susceperit
recipit eum qui misit me nam
qui minor est inter omnes
uos hic maior erit respondens
autem iohannes dixit magister
uidimus quendam in nomine
tuo eicientem demonia et pro
hibuimus eum quia non sequi
tur nobiscum et dixit illi iesus
nolite prohibere qui enim non
est contra uos pro uobis est
cum autem complerentur dies
assumptionis eius et ipse
faciem suam firmauit ut
iret in hierusalem et misit
nuncios ante faciem suam et
euntes intrauerunt in quan
dam ciuitatem samaritanorum
ut parent illi et non receperunt
eum quia faciem eius erat
euntis in hierusalem et uidentes
discipuli eius iacobus et iohannes
dixerunt domine uis dicimus
ut ignis descendat de celo et
consumat illos conuersus
autem increpauit illos et dixit
nescitis cuius spiritus estis
filius hominis non uenit ani
mas perdere sed saluare et
ibant in aliam ciuitatem et
factum est dum irent in uia
dixit quidam ad eum sequar
te quocumque ieris domine
et ait illi iesus uulpes foueas
habent et uolucres celi nidos
filius autem hominis non habet
ubi caput reclinet alii autem
dixit sequere me et ipse dixit
domine permitte me primum
ire et sepelire patrem meum
dixit autem illi iesus sine
mortuos sepelire mortuos suos
tu autem uade et annuncia
regnum dei alius autem dixit
sequar te domine sed permitte
mihi primum renunciare his
qui domi sunt ait autem illi
iesus nemo mittens manum
suam ad aratrum et respi
ciens retro aptus est regno
dei post hec autem designauit
dominus et alios septuaginta
duos et misit illos binos ante
faciem suam in omnem ciui
tatem et locum quo erat ipse
uenturus et dicebat illis
messis quidem multa operarii
autem pauci rogate ergo
dominum messis ut mittat
operarios in messem suam
ite ecce ego mitto uos sicut
agnos inter lupos nolite
portare sacculum neque
peram neque calciamenta
et neminem per uiam salu
taueritis in quamcumque
domum intraueritis primum
dicite pax huic domui et si
ibi fuerit filius pacis requie
scet super illum pax uestra
autem si non fuerit reuertetur
ad uos in eadem autem domo
manete edentes et bibentes
que apud illos sunt dignus
est enim operarius mercede
sua nolite transire de domo
in domum et in quamcumque
ciuitatem intraueritis et
susceperint uos manducate
que apponuntur uobis et
infirmos qui in illa sunt
curate et dicite illis appro
pinquauit in uos regnum dei
in quamcumque autem ciui
tatem intraueritis et non
susceperint uos exeuntes
foras plateas illius dicite
etiam puluerem qui adhesit
nobis de ciuitate uestra in
pedes excutimus uobis uerum
tamen hoc scitote quoniam
appropinquauit regnum dei
dico uobis quia sodomis in die
illa tolerabilius erit quam
illi ciuitati ue tibi corozaim
ue tibi bethsaida quia si in
tyro et sidone facte fuissent
uirtutes que facte sunt in
uobis olim sedentes in cilicio
et cinere penitentiam egissent
uerumtamen tyro et sidoni
remittetur in iudicio quam
uobis et tu capharnaum
nunquid usque in celum exal
taberis usque in infernum
descendes qui uos audit me
audit et qui uos spernit me
spernit qui autem me spernit
spernit eum qui misit me
reuersi sunt autem septua
ginta duo cum gaudio dicentes
domine etiam demonia subi
ciuntur nobis in nomine tuo
dixit autem eis uidebam
satanam sicut fulgur de celo
cadentem ecce dedi uobis
potestatem calcandi super
serpentes et scorpiones et
super omnem uirtutem inimici
et nichil uobis nocebit uerum
tamen in hoc nolite gaudere
quod spiritus uobis subiciun
tur gaudete autem quod nomina
uestra scripta sunt in celis
in ipsa hora exultauit spiritu
sancto et dixit confiteor tibi
pater domine celi et terre
quia abscondisti hec a sapien
tibus et prudentibus et re
uelasti ea paruulis etiam pater
quoniam sic fuit placitum
ante te omnia mihi tradita
sunt a patre meo et nemo
scit qui sit filius nisi pater
et quis sit pater nisi filius
et cui uoluerit filius reuelare
et conuersus ad discipulos
suos dixit illis beati oculi qui
uident que uos uidetis dico
enim uobis quod multi pro
phete et reges uoluerunt
uidere que uos uidetis et non
uiderunt et audire que audi
tis et non audierunt et ecce
quidam legis doctor surrexit
tentans illum et dicens magis
ter quid faciendo uitam
eternam possidebo ipse autem
dixit ad illum in lege quid
scriptum est quomodo legis
et ille respondens dixit diliges
dominum deum tuum ex toto
corde tuo et ex tota anima
tua et ex omnibus uiribus
tuis et ex omni mente tua et
proximum tuum sicut te ipsum
dixit autem illi iesus recte
respondisti hoc fac et uiues
ille autem uolens iustificare
semetipsum dixit et quis est
meus proximus suscipiens
autem iesus dixit homo quidam
descendebat ab hierusalem in
hiericho et incidit in latrones
qui etiam despoliauerunt eum
et plagis impositis abierunt
semiuiuo relicto accidit autem
ut sacerdos quidam descen
deret eadem uia et uidens
eum pertransiit similiter et
leuites cum esset secus locum
et uidens eum pertransiit
samaritanus autem quidam
iter faciens uenit secus eum
et uidens eum misericordia
motus est et adprobians alli
gauit uulnera eius infundens
oleum et uinum et inponens
illum in iumentum suum
duxit in stabulum et curam
illius egit et alia die profi
ciscens eduxit duos denarios
et dedit stabulario et ait illi
curam illius habe et quodcum
que supererogaueris ego cum
rediero reddam tibi quis horum
trium uidetur tibi proximus
fuisse illi qui incidit in latro
nes at ille dixit qui fecit mise
ricordiam cum illo dixit ei
iesus uade et tu fac similiter
factum est autem dum irent
et ipse intrauit in quoddam
castellum et quedam mulier
excepit illum in domum suam
et huic erat soror nomine
maria que etiam sedens secus
pedes domini audiebat uerbum
illius martha autem satagebat
circa frequens ministerium
que stetit et ait domine non
est tibi curae quod soror mea
reliquit me solam ministrare
dic ergo illi ut me adiuuet
respondens autem dixit illi
iesus martha martha solli
cita es et turbaris erga plu
rima porro unum est necessa
rium maria optimam partem
elegit que non auferetur ab
ea factum est autem cum
esset in quodam loco orans
ut cessauit unus ex discipulis
eius dixit ad illum domine
doce nos orare sicut et iohannes
docuit discipulos suos ipse
autem dixit illis cum orate
dicite pater sanctificetur
nomen tuum adueniat regnum
tuum panem nostrum quoti
dianum da nobis hodie et
dimitte nobis peccata nostra
etenim ipsi dimittimus omni
debito nostro et ne nos inducas
in temptationem sed libera
nos a malo et dixit ad illos
quis habebit amicum et ibit
ad illum media nocte et dicet
illi amice commoda mihi tres
panes quia amicus meus uenit
de uia ad me et non habeo
quod ponam ante illum et ille
deintus respondens dicat
noli mihi molestus esse iam
ostium clausum est et pueri
mei mecum in cubili sunt non
possum surgere et dare tibi
si perseuerauerit pulsans
dico uobis etsi non dabit ei
surgens eo quod amicus eius
sit propter inpudentiam tamen
eius surget et dabit illi quan
tos habet necessarios et ego
uobis dico petite et dabitur
uobis quaerite et inuenietis
pulsate et aperietur uobis
omnis enim qui petit accipit
et qui quaerit inuenit et pul
santi aperietur quis autem
ex uobis patrem petit panem
numquid lapidem porriget
illi aut si piscem numquid
pro pisce serpentem porriget
illi aut si petierit ouum
numquid porriget illi scorpio
nem si ergo uos cum sitis
mali nostis bona data dare
filiis uestris quanto magis
pater de celo dabit spiritum
bonum petentibus se et ipse
erat eiciens demonium et illud
erat mutum factum est autem
cum eiecisset demonium locu
tus est mutus et admirati sunt
turbae quidam autem ex eis
dixerunt in beelzebub principe
demoniorum eiicit demonia
et alii temptantes signum de
celo quaerebant ipse autem
intuens cogitationes eorum
dixit eis omne regnum diui
sum contra se desolabitur et
domus super domum cadet
si autem et satanas in se
ipsum diuisus fuerit quomodo
stabit regnum eius quia dicitis
in beelzebub me eicere demo
nia si autem ego in beelzebub
eicio filii uestri in quo eos
eiciunt ideo ipsi iudices uestri
erunt si autem in digito dei
eicio demonia profecto uenit
in uos regnum dei cum fortis
armatus custodit atrium suum
in pace sunt ea que possidet
si autem fortior illo superue
niens uicerit eum uniuersa
arma eius auferet in quibus
confidebat et spolia eius dis
tribuet qui non est mecum
contra me est et qui non
congregat mecum spargit
cum autem immundus spiritus
exierit de homine ambulat
per loca inaquosa requiem
quaerens et non inueniens
dicit reuertar in domum meam
unde exiui et ueniens inuenit
eam scopis mundatam et or
natam tunc uadit et assumit
septem alios spiritus secum
nequiores se et ingressi habi
tant ibi et fiunt nouissima
hominis illius peiora prioribus
factum est autem cum hec
diceret extollens uocem quedam
mulier de turba dixit illi
beatus uenter qui te portauit
et ubera quae suxisti tibi
autem dixit quinimmo beati
qui audiunt uerbum dei et
custodiunt illud turbis autem
concurrentibus coepit dicere
generatio prauа est signum
quaerit et signum non dabitur
ei nisi signum ionae prophe
tae sicut enim fuit ionas
signum niniuitis ita erit et
filius hominis generationi
huic regina austri surget in
iudicio cum uiris generationis
huius et condemnabit eos quia
uenit a finibus terre audire
sapientiam salomonis et ecce
plus salomone hic niniuitae
surgent in iudicio cum gene
ratione ista et condemnabunt
eam quia penitentiam egerunt
in predicatione ionae et ecce
plus ionae hic nemo autem
accendens lucernam in abscon
dito neque sub modio ponit
sed super candelabrum ut
intrantes lumen uideant lucer
na corporis tui est oculus tuus
quando oculus tuus simplex
fuerit totum corpus tuum
lucidum erit sin autem ne
quam fuerit corpus tuum
tenebrosum erit uide ergo ne
lumen quod in te est tenebre
non sint si ergo totum corpus
tuum lucidum non habens
aliquam partem tenebrosam
erit totum lucidum erit quasi
cum lucerna fulgoris illustret
te loquente autem rogauit
illum quidam pharisaeus ut
pranderet apud se ingressus
autem recubuit primum non
baptizatus est ante prandium
dixit autem dominus ad illum
nunc uos pharisaei quod de
foris est calicis et catini
mundatis quod autem intus
est uestrum plenum est rapina
et nequitia stulti nonne qui
fecit quod deforis est et quod
intus est fecit date elemosinam
et ecce omnia munda sunt
uobis sed ue uobis pharisaeis
quia decimatis mentam et
rutam et omne holus et
praetermittitis iudicium et
caritatem dei haec autem
oportuit facere et illa non
omittere ue uobis pharisaeis
quia amatis primas cathedras
in synagogis et salutationes
in foro ue uobis quia estis
tamquam monumenta quae non
parent et homines ambulantes
super non sciunt respondens
autem unus de legis peritis
dicit illi magister haec dicens
etiam nos contumeliam facis
at ille dixit et uobis legis
peritis ue uobis quia onera
tis homines oneribus quae
portari non possunt et ipsi
uno digito uestro non tangitis
onera ue uobis quia aedificatis
monumenta prophetarum
patres autem uestri occide
runt eos profecto testes estis
et consentitis operibus patrum
uestrorum quia illi quidem
occiderunt eos et uos aedifi
catis sepulchra eorum propter
ea et sapientia dei dixit mit
tam ad eos prophetas et apos
tolos et ex illis occident et
persequentur ut inquiratur
sanguis omnium prophetarum
qui effusus est a constitutione
mundi a generatione ista
usque a sanguine abel usque
ad sanguinem zacharie qui
perijt inter altare et templum
ita dico uobis requiretur ab
generatione ista cum autem
hec diceret coeperunt pharisaei
et legis periti grauiter insti
gare et os eius opprimere
insidiantes ei et quaerentes
aliquid capere de ore eius
interea cum turbae hominum
milium adessent ita ut con
culcarent se inuicem coepit
dicere ad discipulos suos
primum omnium attendite
uobis a fermento pharisaeorum
quod est ypocrisis nichil autem
operimentum est quod non
reuelabitur et occultum quod
non sciatur quamobrem quae
in tenebris dixistis in lumine
audientur et quod ad aurem
locuti estis in cubilibus pre
dicabitur amicis autem meis
dico uobis ne terreamini ab
his qui occidunt corpus et
post hec non habent amplius
quid faciant ostendam autem
uobis quem timeatis timete
eum qui postquam occiderit
habet potestatem mittere in
gehennam ita dico uobis hunc
timete nonne quinque passeres
uenundantur asse et unus ex
illis non est in oblitione coram
deo sed et capilli capitis uestri
omnes numerati sunt nolite
ergo timere pluris estis uos
super multos passeres dico
autem uobis omnis quicumque
confessus fuerit me coram
hominibus et filius hominis
confitebitur illum coram
angelis dei qui autem negauerit
me coram hominibus negabitur
coram angelis dei et omnis qui
dicit uerbum contra filium
hominis remittetur ei qui
autem blasphemauerit contra
spiritum sanctum non remit
tetur et cum inducent uos in
synagogas et ad principes et
potestates nolite cogitare
quomodo aut quid respondeatis
aut quid dicatis spiritus enim
sanctus docebit uos in ipsa
hora quid oporteat dicere
dixit autem quidam de turba
illi magister dic fratri meo
ut diuidat mecum hereditatem
qui dixit illi homo quis me
constituit iudicem aut diui
sorem super uos et ait ad illos
uidete et cauete ab omni
auaritia quia non in abundan
tia cuiusquam uita eius est
quam possidet dixit autem
similitudinem ad illos dicens
homo quidam diues uberes
fructus attulit ei terra et
cogitabat intra se dicens quid
faciam quia non habeo quo
congregabo fructus meos et
dixit hoc faciam destruam
horrea mea et maiora faciam
et congregabo illuc omnia
quae nata sunt mihi et bona
mea et dicam animae meae
anima habes multa bona posita
in annos plurimos requiescas
bibe epulare dixit autem ei
deus stulte hac nocte animam
tuam repetunt a te quae autem
parasti cuius erunt sic est qui
thesaurizat sibi et non est in
deum dives autem factus dixit
intra se quid faciam quia non
habeo quo congregabo omnia
mea et dixit hoc faciam de
struam horrea mea et maiora
faciam illuc congregabo omnia
quae nata sunt mihi et bona
mea et dicam animae meae
anima habes multa bona posita
in annos plurimos requiescas
bibe epulare dixit autem ei
deus stulte hac nocte animam
tuam repetunt a te quae autem
parasti cuius erunt sic est qui
thesaurizat sibi et non est in
deum dixit autem ad discipulos
suos propter hoc dico uobis
nolite solliciti esse animae
uestrae quid manducetis neque
corpori quid induamini plus
est anima quam esca et corpus
quam uestimentum considerate
corui quia non seminant neque
metunt quibus non est cella
neque horreum et deus pascit
illos quanto magis uos pluris
estis illis quis autem uestrum
cogitans potest adicere ad
staturam suam cubitum unum
si ergo neque quod minimum
est potestis quae de ceteris
solliciti estis considerate lilia
quomodo crescunt non laborant
neque nent dico autem uobis
nec salomon in omni gloria
sua coopertus est sicut unum
ex istis si autem fenum quod
hodie in agro est et cras in
clibanum mittitur deus sic
uestit quanto magis uos
modicae fidei et nolite quae
rere quid manducetis aut quid
bibatis et nolite in sublime
tare animum haec enim omnia
gentes mundi inquirunt pater
autem uester scit quia his
indigetis uerumtamen quae
rite primum regnum dei et
haec omnia adicientur uobis
nolite timere pusillus grex
quia conplacuit patri uestro
dare uobis regnum uendite
quae possidetis et date elemo
sinam facite uobis sacculos
non ueteratos thesaurum non
deficientem in celis quo fur
non accedit neque tinea cor
rumpit ubi enim thesaurus
uester est ibi et cor uestrum
sint lumbi uestri praecincti
et lucernae ardentes et uos
similes hominibus expectanti
bus dominum suum quando
reuertatur a nuptiis ut cum
uenerit et pulsauerit confes
tim aperiant ei beati serui illi
quos cum uenerit dominus
inuenerit uigilantes amen
dico uobis quod praecinget se
et faciet illos discumbere et
transiens ministrabit illis et
si uenerit in secunda uigilia
et si in tertia uigilia uenerit
et inuenerit ita beati sunt illi
scitote autem hoc quod si sci
ret pater familias qua hora
fur uenturus esset uigilaret
utique et non sineret perfodi
domum suam et uos estote
parati quia qua hora non
putatis filius hominis uenturus
est tunc petrus dixit ad illum
domine ad nos dicis hanc
parabolam an et ad omnes
dixit autem dominus quis
putas est fidelis dispensator
prudens quem constituet
dominus super familiam suam
ut det illis in tempore tritici
mensuram beatus ille seruus
quem cum uenerit dominus
eius inuenerit sic facientem
amen dico uobis quod super
omnia quae possidet constituet
eum si autem dixerit seruus
ille in corde suo moram facit
dominus meus uenire et coe
perit percutere pueros et
ancillas manducare quoque et
bibere et inebriari ueniet
dominus serui illius in die qua
non sperat et hora qua ignorat
et diuidet eum partemque eius
cum infidelibus ponet illum
seruus autem ille qui cognouit
uoluntatem domini sui et non
praeparauit et non fecit secun
dum uoluntatem eius uapulabit
multis qui autem non cognouit
et fecit digna plagis uapulabit
paucis omni autem cui multum
datum est multum quaeretur
ab eo et cui commendauerunt
multum plus petent ab eo
ignem ueni mittere in terram
et quid uolo nisi ut accendatur
baptismo autem habeo bapti
zari et quomodo coartor usque
dum perficiatur putatis quia
pacem ueni dare in terram non
dico uobis sed separationem
erunt enim ex hoc quinque in
una domo diuisi tres contra
duos et duo contra tres diui
detur pater contra filium et
filius contra patrem mater
contra filiam et filia contra
matrem socrus contra nurum
suam et nurus contra socrum
dicebat autem et ad turbas
cum uidetis nubem surgentem
ab occidente statim dicitis
imber uenit et ita fit et cum
austrum flantem dicitis quia
aestus erit et fit hypocritae
faciem celi et terrae nostis
probare hoc autem tempus
quare non probatis a uobis
ipsis iudicium autem quod
iustum est quando uadis cum
aduersario tuo ad principem
in uia da operam liberari ab
eo ne forte trahat te ad iudi
cem et iudex tradat te exactori
et exactor mittat te in carcerem
dico tibi non exies inde donec
etiam nouissimum minutum
reddas

In illo tempore cum
turba multa esset
et de ciuitatibus
properarent ad iesum dixit
per similitudinem exiit qui
seminat seminare semen suum
et dum seminat quaedam ceci
derunt secus uiam et conculcata
sunt et uolucres celi comede
runt illud et aliud cecidit
supra petram et natum aruit
quia non habebat humorem
et aliud cecidit inter spinas
et simul exortae spinae suffo
cauerunt illud et aliud cecidit
in terram bonam et ortum fecit
fructum centuplum haec dicens
clamabat qui habet aures
audiendi audiat discipuli
autem eius interrogabant eum
quae esset haec parabola et
dixit illis uobis datum est
nosse mysterium regni dei
ceteris autem in parabolis
ut uidentes non uideant et
audientes non intellegant
erat autem haec parabola
semen est uerbum dei qui
autem secus uiam sunt hi
sunt qui audiunt deinde uenit
diabolus et tollit uerbum de
corde eorum ne credentes
salui fiant petra autem qui
cum audierint cum gaudio
suscipiunt uerbum et hi radi
cem non habent qui ad horam
credunt et in tempore tenta
tionis recedunt quod autem
in spinas cecidit hi sunt qui
audierunt et a sollicitudinibus
et diuitiis et uoluptatibus
uitae euntes suffocantur et
non referunt fructum quod
autem in bonam terram hi
sunt qui in corde bono et
optimo audientes uerbum
retinent et fructum adferunt
in patientia nemo autem lucer
nam accendens operit eam
uasculo aut subter lectum
ponit sed super candelabrum
ponit ut intrantes uideant
lumen non enim est occultum
quod non manifestetur neque
absconditum quod non sciatur
et in palam ueniat uidete ergo
quomodo audiatis quicumque
enim habuerit dabitur illi et
quicumque non habuerit etiam
quod putat se habere auferetur
ab eo venerunt autem ad eum
mater et fratres eius et non
poterant adire eum prae turba
et nuntiatum est illi a quibus
dam mater tua et fratres tui
stant foris uolentes te uidere
at ille respondens dixit ad eos
mater mea et fratres mei hi
sunt qui uerbum dei audiunt
et faciunt factum est autem
in una dierum et ipse ascendit
in nauem et discipuli eius et
dixit ad illos transeamus trans
fretum stagni et ascenderunt
nauigantibus autem illis ad
dormiuit et descendit procella
uenti in stagnum et complebant
periclitabantur autem accesse
runt ad illum et suscitauerunt
eum dicentes praeceptor praece
ptor perimus at ille exurgens
increpauit uentum et tempes
tati aquae et cessauerunt et
facta est tranquillitas dixit
autem eis ubi est fides uestra
timentes autem mirati sunt
dicentes ad inuicem quis putas
hic est quia et uentis imperat
et mari et obaudiunt ei et
nauigauerunt in regionem
gerasenorum quae est contra
galilaeam et egresso illo in
terram obuiauit ei uir quidam
qui habebat daemonium iam
bonis temporibus et domi non
manebat sed in monumentis
et uidens iesum et procidit
ante illum et exclamauit uoce
magna et dixit quid mihi et
tibi iesu fili dei altissimi
obsecro te ne me torqueas
praecipiebat enim spiritui
immundo ut exiret ab homine
multis enim temporibus arripie
bat illum et uinciebatur catenis
et compedibus custoditus et
disrumpebat uincula et agebat
a daemonio in deserta interro
gauit autem eum iesus dicens
quod tibi nomen est qui dixit
legio quia intrauerant daemo
nia multa in eum et rogabant
eum ne imperaret illis ut in
abyssum ire iuberet erat autem
ibi grex porcorum magnus
in monte pascentium et rogabant
eum ut permitteret illis in illos
intrare et permisit eis exeuntes
autem daemonia de homine
intrauerunt in porcos et impe
tu abiit grex per praeceps in
stagnum et suffocatus est
quod cum uidissent qui pas
cebant porcos fugerunt et
nuntiauerunt in ciuitatem et
in uillas et exierunt uidere
quod factum esset et uenerunt
ad iesum et inuenerunt sedere
hominem a quo daemonia exie
rant uestitum et sanae mentis
secus pedes iesu et timuerunt
et narrauerunt illis qui uide
rant quomodo factum esset
a legione et rogauerunt eum
omnes circumquaque gerasenorum
ut discederet ab eis quia timore
magno pressi erant ipse autem
ascendens nauem reuersus est
et rogabat eum ille uir a quo
exierant daemonia ut esset cum
illo dimisit autem eum iesus
et dixit reuertere in domum
tuam et narra quanta tibi fecit
deus et abiit per uniuersam
ciuitatem praedicans quanta
illi fecisset iesus factum est
autem cum reuersus esset iesus
excepit illum turba erant enim
omnes exspectantes illum et
ecce uenit homo cui nomen
iairus et ipse archisynagogus
erat et cecidit ad pedes iesu
et rogabat eum ut intraret in
domum eius quia filia unica
erat ei quasi annorum duode
cim et haec moriebatur et
factum est dum iret turbae
comprimebant eum et mulier
quaedam quae erat in fluxu
sanguinis duodecim annis quae
in medicos erogauerat omnem
substantiam suam et nullius
potuit curari ab infirmitate
accessit retro et tetigit fim
briam uestimenti eius et con
tinuo stetit fluxus sanguinis
eius et dixit quis est qui me
tetigit negantibus autem omni
bus dixit petrus et qui cum
illo erant praeceptor turbae
te comprimunt et affligunt et
dicis quis me tetigit ait ille
tetigit me aliquis nam ego
noui uirtutem de me exisse
uidens autem mulier quia non
latuit trepidans uenit et pro
cidit ante pedes eius et ob
quam causam illum tetigerit
adnuntiauit coram omni populo
et quemadmodum continuo sa
nata sit et ipse dixit illi filia
confide fides tua te saluam
fecit uade in pace adhuc illo
loquente uenit quidam ad
archisynagogum dicens ei quia
mortua est filia tua noli ampli
us uexare magistrum iesus
autem audito hoc uerbo respon
dit archisynagogo noli timere
tantum credite et saluabitur
et cum uenisset domum non
introiuit secum nisi petrum
et iacobum et iohannem et
patrem pueri et matrem et
flebant omnes et plangebant
eam ille autem dixit non
plorate non enim mortua est
puella sed dormit et deride
bant eum scientes quia mortua
esset ipse autem eiecit foras
omnes et adprehendit manum
eius et clamauit dicens puella
surge et reuersus est spiritus
eius et surrexit continuo et
iussit illi dari manducare et
parentes eius obstupuerunt
quos praecepit ne cui dicerent
factum quod esset

Et conuocatis duodecim
apostolis dedit illis
uirtutem et potestatem
super omnia daemonia et ut
languores curarent et misit
illos praedicare regnum dei
et sanos facere et ait illis
nolite tollere quicquam in
uia neque uirgam neque
peram neque panem neque
pecuniam neque duas tunicas
habere et in quamcumque
domum intraueritis ibi manete
et inde exite et quicumque non
receperint uos exeuntes de
ciuitate illa excutite pulue
rem de pedibus uestris in
testimonium super illos
egressi autem circumibant
per castella euangelizantes
et curantes ubique audiuit
autem herodes tetrarcha uni
uersa quae fiebant per eum
et haesitabat eo quod dice
retur a quibusdam quia iohan
nes surrexit a mortuis a
quibusdam autem quia helyas
apparuit a quibusdam uero
quia propheta unus de antiquis
surrexit herodes autem dixit
iohannem ego decollaui quis
autem est iste de quo ego
audio talia et quaerebat uidere
eum et reuersi apostoli narra
uerunt illi quaecumque fecerant
et assumens eos secessit seorsum
in locum desertum ciuitatis
quae uocatur bethsaida quod
cum audissent turbae secutae
sunt illum et benigne illis
loquebatur de regno dei et
eos qui curatione indigebant
sanabat die autem coepit
declinare et accedentes duo
decim dixerunt illi dimitte
turbam ut euntes in castella
et uillas quae circa sunt di
uertant et inueniant escas
quia hic in loco deserto sumus
ait autem ad illos uos date
illis manducare at illi dixerunt
non plus nobis sunt quam
quinque panes et duo pisces
nisi forte nos eamus et emamus
in omni populo huius modi
erant autem uiri quasi quin
que milia dixit autem ad
discipulos suos facite illos
discumbere per conuiuia quin
quagenos et dixerunt ita et
discumbere fecerunt omnes
acceptis autem quinque panibus
et duobus piscibus respexit in
celum et benedixit illis et
fregit et dabat discipulis
suis ut ponerent ante turbam
et manducauerunt et saturati
sunt omnes et sublatum est
quod superauerat illis frag
mentorum cophini duodecim
factum est autem cum solus
esset orans erant cum illo
discipuli et interrogauit illos
dicens quem me dicunt turbae
esse esse respondentes dixerunt
iohannem baptistam alii autem
helyam alii uero quia propheta
unus de prioribus surrexit
dixit autem ad illos uos quem
me esse dicitis respondens
petrus dixit christum dei
increpans autem illos comina
uit ne dicerent hoc quemquam
dicens quia oportet filium
hominis multa pati et reprobari
a senioribus et principibus
sacerdotum et scribis et occi
di et tertia die resurgere et
dicebat ad omnes si quis uult
post me uenire abneget semet
ipsum et tollat crucem suam
quotidie et sequatur me qui
enim uoluerit animam suam
saluam facere perdet eam qui
autem perdiderit animam suam
propter me saluam faciet eam
quid enim prodest homini si
mundum uniuersum lucretur
animae uero suae detrimentum
patiatur aut quam dabit homo
commutationem pro anima sua
qui enim me confusus fuerit
et meos in generatione hac
adultera et peccatrice et filius
hominis confundetur eum cum
uenerit in gloria patris sui
cum angelis sanctis dicebat
autem illis amen dico uobis
sunt quidam de hic stantibus
qui non gustabunt mortem
donec uideant regnum dei
factum est autem post hos
sermones fere dies octo et
assumpsit petrum et iohannem
et iacobum et ascendit in
montem ut oraret et factum est
dum oraret ut fieret in conspectu
eius et ille indutus uestimen
to resplendente sicut sol
tunicam autem eius et uestimenta
facta sunt candida sicut nix
et ecce duo uiri loquebantur
cum illo moyses et helyas qui
uisi in maiestate dicebant
excessum eius quem impleturus
erat in hierusalem petrus
autem et qui cum illo erant
grauati erant somno et euigi
lantes uiderunt maiestatem
eius et duos uiros qui stabant
cum illo et factum est cum
discederent ab illo dixit petrus
ad iesum magister bonum est
nos hic esse faciamus hic tria
tabernacula tibi unum et moy
si unum et helye unum nescie
bat quid diceret adhuc eo
loquente ecce nubes obumbra
uit eos et timuerunt cum
intrarent nubem et uox facta
est de nube dicens hic est filius
meus dilectus in quo mihi
bene complacui ipsum audite
et dum fit uox inuentus est
iesus solus et ipsi tacuerunt
et nemini dixerunt in illis
diebus quicquam ex his que
uiderant descendentibus
autem illis de monte occurrit
illis turba multa et ecce uir
de turba clamauit dicens
magister obsecro te respice
in filium meum quia unicus
est mihi et ecce spiritus arripit
eum et subito clamat et elidit
eum cum fremitu et uix discedit
dealbans eum et uix recedit
contritum eum et dedi dis
cipulis tuis ut eicerent illum
et non potuerunt respondens
autem iesus dixit o generatio
incredula et prauersa quous
que ero uobiscum et sustinebo
uos adduc filium tuum huc
et dum adhuc accederet elisit
eum demonium et discerpsit
eum iesus autem increpauit
spiritum immundum et sanauit
puerum et reddidit eum patri
eius omnes autem mirabantur
in omnibus que faciebat iesus
dixit autem ad discipulos suos
ponite uos in cordibus uestris
sermones istos filius enim hominis
futurum est ut tradatur in
manus hominum qui autem non
intellegebant uerbum istud
erat apud eos ut non sentirent
eum et timebant interrogare
eum de uerbo isto

Et cogitauerunt quis eorum
maior esset et iesus intuens
cogitationes cordis illorum
apprehendit puerum et statuit
eum iuxta se et ait illis quicum
que susceperit puerum istum
in nomine meo me recipit et
quicumque me susceperit
recipit eum qui misit me nam
qui minor est inter omnes
uos hic maior erit respondens
autem iohannes dixit magister
uidimus quendam in nomine
tuo eicientem demonia et pro
hibuimus eum quia non sequi
tur nobiscum et dixit illi iesus
nolite prohibere qui enim non
est contra uos pro uobis est
cum autem complerentur dies
assumptionis eius et ipse
faciem suam firmauit ut
iret in hierusalem et misit
nuncios ante faciem suam et
euntes intrauerunt in quan
dam ciuitatem samaritanorum
ut parent illi et non receperunt
eum quia faciem eius erat
euntis in hierusalem et uidentes
discipuli eius iacobus et iohannes
dixerunt domine uis dicimus
ut ignis descendat de celo et
consumat illos conuersus
autem increpauit illos et dixit
nescitis cuius spiritus estis
filius hominis non uenit ani
mas perdere sed saluare et
ibant in aliam ciuitatem et
factum est dum irent in uia
dixit quidam ad eum sequar
te quocumque ieris domine
et ait illi iesus uulpes foueas
habent et uolucres celi nidos
filius autem hominis non habet
ubi caput reclinet alii autem
dixit sequere me et ipse dixit
domine permitte me primum
ire et sepelire patrem meum
dixit autem illi iesus sine
mortuos sepelire mortuos suos
tu autem uade et annuncia
regnum dei alius autem dixit
sequar te domine sed permitte
mihi primum renunciare his
qui domi sunt ait autem illi
iesus nemo mittens manum
suam ad aratrum et respi
ciens retro aptus est regno
dei post hec autem designauit
dominus et alios septuaginta
duos et misit illos binos ante
faciem suam in omnem ciui
tatem et locum quo erat ipse
uenturus et dicebat illis
messis quidem multa operarii
autem pauci rogate ergo
dominum messis ut mittat
operarios in messem suam
ite ecce ego mitto uos sicut
agnos inter lupos nolite
portare sacculum neque
peram neque calciamenta
et neminem per uiam salu
taueritis in quamcumque
domum intraueritis primum
dicite pax huic domui et si
ibi fuerit filius pacis requie
scet super illum pax uestra
autem si non fuerit reuertetur
ad uos in eadem autem domo
manete edentes et bibentes
que apud illos sunt dignus
est enim operarius mercede
sua nolite transire de domo
in domum et in quamcumque
ciuitatem intraueritis et
susceperint uos manducate
que apponuntur uobis et
infirmos qui in illa sunt
curate et dicite illis appro
pinquauit in uos regnum dei
in quamcumque autem ciui
tatem intraueritis et non
susceperint uos exeuntes
foras plateas illius dicite
etiam puluerem qui adhesit
nobis de ciuitate uestra in
pedes excutimus uobis uerum
tamen hoc scitote quoniam
appropinquauit regnum dei
dico uobis quia sodomis in die
illa tolerabilius erit quam
illi ciuitati ue tibi corozaim
ue tibi bethsaida quia si in
tyro et sidone facte fuissent
uirtutes que facte sunt in
uobis olim sedentes in cilicio
et cinere penitentiam egissent
uerumtamen tyro et sidoni
remittetur in iudicio quam
uobis et tu capharnaum
nunquid usque in celum exal
taberis usque in infernum
descendes qui uos audit me
audit et qui uos spernit me
spernit qui autem me spernit
spernit eum qui misit me
reuersi sunt autem septua
ginta duo cum gaudio dicentes
domine etiam demonia subi
ciuntur nobis in nomine tuo
dixit autem eis uidebam
satanam sicut fulgur de celo
cadentem ecce dedi uobis
potestatem calcandi super
serpentes et scorpiones et
super omnem uirtutem inimici
et nichil uobis nocebit uerum
tamen in hoc nolite gaudere
quod spiritus uobis subiciun
tur gaudete autem quod nomina
uestra scripta sunt in celis
in ipsa hora exultauit spiritu
sancto et dixit confiteor tibi
pater domine celi et terre
quia abscondisti hec a sapien
tibus et prudentibus et re
uelasti ea paruulis etiam pater
quoniam sic fuit placitum
ante te omnia mihi tradita
sunt a patre meo et nemo
scit qui sit filius nisi pater
et quis sit pater nisi filius
et cui uoluerit filius reuelare
et conuersus ad discipulos
suos dixit illis beati oculi qui
uident que uos uidetis dico
enim uobis quod multi pro
phete et reges uoluerunt
uidere que uos uidetis et non
uiderunt et audire que audi
tis et non audierunt et ecce
quidam legis doctor surrexit
tentans illum et dicens magis
ter quid faciendo uitam
eternam possidebo ipse autem
dixit ad illum in lege quid
scriptum est quomodo legis
et ille respondens dixit diliges
dominum deum tuum ex toto
corde tuo et ex tota anima
tua et ex omnibus uiribus
tuis et ex omni mente tua et
proximum tuum sicut te ipsum
dixit autem illi iesus recte
respondisti hoc fac et uiues
ille autem uolens iustificare
semetip

gelistaru et tuc redet mane
ctm opacuit dicens Amen dico vob
quia quidā de hic stantibus qui
no gustabut morte donec videant
filiu hoīs venīte i regno suo XVII
Et post dies sex assumpsit ihc
petrū iacobū et iohēm fratrem
eius et duxit illos i montē excl
sum seorsū et trāsfiguratus est
ante eos et resplenduit facies eius
sicut sol vestimenta autē eius facta
sunt alba sicut nix Et ecce appa
ruit illis moyses et helias loque
tes cū eo Respondens autē petrus dixit
ad ihm Dne bonum est nos hic esse
si vis faciamus hic tria taber
nacula tibi vnum moysi vnum et
helie vnum Adhuc eo loquente ecce
nubes lucida obumbrauit eos Et
ecce vox de nube dicens Hic est
filius meus dilectus in quo mihi
bene complacui ipsum audite Et au
dientes discipuli ceciderunt in facie
sua et timuerunt valde Et accessit
ihs et tetigit eos dixitq; eis
Surgite et nolite timere Leuatis
autē oculis suis neminē viderunt
nisi solum ihm Et descendentibus illis
de monte precepit illis ihs dicens
Nemi dixeritis visionem hanc donec
filius hoīs a mortuis resurgat Et
interrogauerunt eum discipuli dicen
tes Quid ergo scribe dicunt quod
helia oportet primum venire Qui re
spondens ait eis helias quidem
venturus est et restituet omia Dico
autem vobis quia helias iam venit
et non cognouerunt eum sed fecerunt
in eo quecunq; voluerunt Sic et filius

[illegible] XVI

hanc pugnat spūs cū et hec non
egredit nisi in oratione et ieiunio
Et cū veniss ad turbam accessit ad eum homo
prostratus eum eo dicens Dne miserē
re filio meo quia lunaticus est et
male patit nam sepe cadit in ignem
et crebro in aquam et obtuli eum di
scipulis tuis et non potuerunt eum
curare Respondens autē ihs ait O gnatio
incredula et prava quousq; ero
vobiscum usq; quo patiar vos Afferte
huc illum ad me et increpauit illum ihs
et egressus est ab eo demonium et curatus
est puer ex illa hora Tunc accesserunt
discipuli ad ihm secreto et dixerunt
Quare nos non potuimus eicere illum
Dicit illis ihs propter incredulitatem vram
Amen quippe dico vobis si habueritis
fidem sicut granum sinapis dicetis
monti huic transi hinc et transibit et
nichil impossibile erit vobis Hoc genus
autem non ejicitur nisi per orationem et
ieunium Conuersantibus autē eis
in galilea dixit illis ihs Filius
hoīs tradendus est in manus hoīm
et occident eum et tertia die resurget
Et contristati sunt vehementer
Et cū venissent Capharnaum ac
cesserunt qui didragma accipiebant
ad petrum et dixerunt ei Magr vester
non soluit didragma Ait etiā Et
cū intrasset in domum preuenit eum
ihs dicens Quid tibi videtur
Symon reges terre a quibus accipiunt
tributa vectigal censum a filiis
suis an ab alienis Et ille dixit
Ab alienis Dixit illis ihs Ergo
liberi sunt filii Ut autem non scandalizemus

Cap xviij

cet vide ad me & mitte ham
et cu pisce q̄ p̄mus ascenderit
tolle et aperto ore eius invenies
stat̄rem illu sumes da eis p̄
me et te ¶ Cum illa hora nuntiat
ur discipuli ad dñm dicentes
Quis putas minor ē i regno
celoz ¶ Et adducens ihc puellu
statuit eu i medio corz & dixit
Amē dico vob nisi conuersi fuer
et efficiamini sicut pueri non in
trabitis in regnu celoz ¶ Quicu
q̄ ergo humiliauerit se sicut puer
iste hic ē maior in regno celoz
Et q̄ suscepit vnu puerum tale
m in nomine meo me suscipit ¶ Qui
aut scandalizauerit vnu de pusil
lis istis qui in me credut expe
dit ei ut suspendat mola asina
ria in collo eius & demergatur i
p̄fundu maris ¶ Ve mundo a scan
dalis necesse ē ut veniant
scandala verumtamen ve illi p̄
quē scandalu venit ¶ Si aut manꝰ
tua uel pes tuus scandalizat te
abscide eu et proice abste a te
est tibi ad vitā ingredi debilem
uel claudu q̄m duas manꝰ uel
duos pedes habentē mitti in igne
ternu ¶ Et si oculꝰ tuus scandali
zat te eruc eu et proice abste a te
tibi ē unu oculu habere in vitā
magis q̄m duos oculos habentē mitti
in gehennā ignis ¶ Videte ne
contemnatis unu ex his pu
sillis dico enim vobis q̄ angeli
eoz semp videt faciē patris eoꝝ
q̄ in celis ē ¶ Venit enim filius hoīs
salvare q̄d perierat ¶ Quid vobis

videtur ¶ Si fuerint alicui cen
tum oues et errauerit una ex eis nō
ne relinquit nonaginta nouem
in montibus et abiit querere ea
q̄ erravit ¶ Et si contigerit ut
inveniat eam amen dico vob q̄
gaudet sup ea magis q̄m supra
nonaginta nouem que non erraverunt ¶ Non est
enim voluntas ante patrem vestrum q̄
est in celis ut pereat unus de pu
sillis istis ¶ Si autem peccauerit
in te frater tuus vade & corripe eum
inter te et ipsum solum ¶ Si te audierit
lucratus es fratrem tuum ¶ Si autem te
non audierit adhibe tecum adhuc
duos ut in ore duorum uel trium testi
um stet omne verbum ¶ Quod si non audi
erit eos dic ecclesie ¶ Si autem ecclesiam
non audierit sit tibi sicut ethnicus
et publicanus ¶ Amen dico vobis
quecunq; alligaueritis super terra
erunt ligata et in celo & quecunq;
solueritis super terra erunt so
luta et in celo ¶ Iterum dico vobis
quia si duo ex vobis consen
serint super terra de omni re quamcunq;
petierint fiet illis a patre meo
q̄ in celis est ¶ Ubi enim sunt duo uel tres
congregati in nomine meo
ibi sum in medio eorum ¶ Tunc ac
cedens petrus ad eum dixit Dñe
quotiens peccabit in me frater
meus & dimittam ei usq; septies
dicit illi ihesus ¶ Non dico tibi usq;
septies sed usq; septuagies
ties ¶ Ideo assimilatum est regnum
celorum homini regi qui voluit ra
tionem ponere cum suis ¶ Et cum

cepisset cone pone oblatus est
a vnō q debebat centū milia ta
lenta ꝛ cū at non haberet vnde red
dr ussit ad dnm venūdari ꝛ vxo
rē eius et filios ꝛ oia que habe
bat ꝛ reddi p hoc debit at illē
rogabat eū dicēs patiētiam
habe in me ꝛ oia reddā tibi Mi
sertus ē at dns serui illi dimisit
ei ꝛ debitū dimisit ei Egressus
at seruus ille invenit vnū de con
serui suis q debebat ei centū de
narios et tenens suffocabat eū di
cēs Redde quod debes Et pro
dens conserui eius rogabat eū
dicēs patiētiā habe in me ꝛ oia
reddam tibi Ille at noluit sed
abiit et misit illū in carcerē don
nec debitū solueret Videntes at conserui
eius que fiebāt contristati sunt
valde et venerūt et narraverunt
dno suo oia que facta fuerant Tunc
vocauit eū dns suus et ait illi
Serue nequā omne debitū dimi
si tibi quoniā rogasti me Nonne o
portuit et te misereri conserui
tui sicut et ego tui Et iratus dns
et tradidit eū tortoribus quoadusq reddēret
vniuersū debitū Sic et pr meus
celestis faciet vobis si non remi
seritis vnusquisq fri suo de cordibus
Et factū est cū Capitulum
consummasset ihc sermones istos
migrauit in galileā et venit
in fines iudee trans iordanē ꝛ secu
te sunt eū turbe multe ꝛ curauit
eos ibi Et accesserunt ad eū pha

tentantes eū ꝛ dicentes Li
cet ne dimittere vxorē suā quā
cūq ob causā Ille respondens ait
eis Non legistis q fecerit ab
initio masculū et femina fecit
eos et dixit Propter hoc dimittet
ho patrē ꝛ matrem et adhęrebit
vxori suę et erunt duo in carne
una Itaq ia non sunt duo sed vna
caro Quod ergo deus coniunxit
ho non separet Dicunt illi Quid go
moyses mandauit dare libellum
repudii ꝛ dimittere Ait illis Quo
moyses ad duriciā cordis vr per
misit vobis dimittere vxores vr
tras Ab initio at non fuit sic dico
at vobis Quia quicūq dimiserit
vxorem suā nisi ob fornicationē
et aliā duxerit mechatur Dicunt
ei discipuli eius Si ista ē causa
hois cū vxore non expedit nubere
Qui dixit eis non omēs capiunt verbū
istud sed quibus datū est Sunt
enim eunuchi qui de matris vtero
sic nati sunt ꝛ sunt eunuchi qui facti
sunt ab hoibus et sunt eunuchi q
seipos castrauerunt propter regnū ce
lorū Qui potest capere capiat Tunc
oblati sunt ei pueli ut manus eis
imponeret et oraret Discipuli
at increpabant eos Ihs at dixit
illis Sinite pueros ꝛ nolite eos
prohibere venire ad me talium est
enim regnū celorū Et cū imposuisset
eis manus abiit inde Et ecce
unus accedens ait illi Magister bone
Quid boni faciam ut habeam
vitā eternā Qui dixit ei Quid

me mandatus de hoc
Bonus deus qui at me ab vna
migrede sua mandata dei &
ille dixit ihesus at dixit non
homicidium facies no adulterabis
no furaberis no falsum testi
monium dices honora patrem & ma
trem et diliges proximum tuum sicut
teipsum dicit illi adolescens omnia
hec custodiui a iuuentute mea
quid adhuc mihi deest dixit illi ihe
si vis perfectus esse vade & vende
omnia que habes & da pauperibus & ha
bebis thesaurum in celo & veni se
quere me cum audisset adoles
cens verbum istud abiit tristis erat
enim habens multas possessiones
ihesus autem dixit discipulis suis am
dico vobis quia diues difficile in
trabit in regnum celorum et iterum
dico vobis facilius est camelum per
foramen acus transire quam diuitem
intrare in regnum celorum audientes
autem discipuli mirabantur
dicentes quis ergo potest saluus
esse aspiciens autem ihesus dixit illis
apud homines hoc impossibile est apud
deum autem omnia possibilia sunt tunc
respondens petrus dixit ei ecce
nos reliquimus omnia et secuti sumus
te quid ergo erit nobis ihesus autem
dixit illis amen dico vobis quod
vos qui secuti estis me in regnia cum
sederit filius hominis in sede ma
iestatis sue sedebitis & vos super
sedes xii iudicantes xii tribus
israel et omnis qui reliquerit domum
fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros
propter nomen meum centuplum accipiet
et vitam eternam possidebit multi autem
erunt primi nouissimi et nouissimi primi

Simile est regnum celorum homini patrifamilias
qui exiit primo mane conducere
operarios in vineam suam Conuentione
autem facta cum operariis ex denario di
urno misit eos in vineam suam
Et egressus circa horam tertiam
vidit alios stantes in foro otio
sos et illis dixit ite et vos in
vineam meam et quod iustum fuerit
dabo vobis illi autem abierunt Iterum
autem exiit circa horam sextam et
nonam horam et fecit similiter Circa
undecimam autem exiit et inuenit alios
stantes et dixit illis quid hic
statis tota die otiosi Dicunt ei
quia nemo nos conduxit dicit
illis ite et vos in vineam meam
et quod ad iustum fuerit accipietis Cum autem sero factum esset dixit dominus
vineae procuratori suo Voca operarios & redde illis mercedem incipiens
a nouissimis usque ad primos Cum
ergo venissent qui circa horam undecimam
venerunt acceperunt singuli
denarios Venientes autem et primi
arbitrati sunt quod plus essent accepturi
acceperunt autem et ipsi singuli denarios Et accipientes murmurabant
aduersus patremfamilias dicentes Hi
nouissimi una hora fecerunt & pares
illos nobis fecisti qui portauimus
pondus diei et estus Ille autem respondens vni eorum dixit amice

no spaū tibi mutuū lone ex
de naū tollesti, meū tolle quod
tuū ē et unde uolo ab2 huc no
uissio dare sicut et tibi. In no lic
mihi facere quod uolo an oculꝰ tuꝰ
nequā ē qz ego bonꝰ sū Sic erunt
nouissi primi et primi nouissimi
Multi enī sunt vocati pauci uero electi
Cepit autē apostolos suos seorsum
in uia dixit discipulis suis dicens ascen
dimꝰ hierosolyma et filius hoīs
tradetur principibus sacerdotū
et scribis et condempnabūt eū mor
te et tradent eū gentibus ad illu
dendū et flagellandū et crucifi
gendū et cōsputū die tertia
Tūc accessit ad eū mr filioꝝ
zebedei cū filiis suis adorans
et petens aliquid ab eo Qui dixit
ei Quid uis Ait illi Dic ut se
deant hi duo filii mei unus ad
dexteram tuā et unus ad sinistrā
in regno tuo Respondens aut iesus dixit
Nescitis quid petatis Potestis
bibere calicē quē ego bibiturus
sū Dicunt ei possumus Ait illis
calicem quidē meū bibetis sedē
aut ad dexteram meā et ad sinistrā
non est meū dare uobis sed quibus
paratū est a pre meo Et audien
tes decem indignati sunt de duo
bus fratribus Jesus autē uocauit
eos ad se et ait Scitis qz principes
gentiū dominantur eoꝝ et qui
maiores sunt potestatē exercent in eos
Non ita est inter uos sed quicūq
uult inter uos maior fieri sit

ut minister et qui uoluerit inter uos
primus esse erit uester seruus
sicut filius hoīs non uenit ministrari sed mi
nistrare et dare animā suā redemptiō
pro multis Et egredientibus illis
ab hiericho secuta est eum turba multa
et ecce duo cęci sedentes secus uiā
audientes quia Jesus transiret clama
uerunt dicentes Dne miserere nostri
fili dauid Turba autē increpabat
eos ut tacerent At illi magis clama
bant dicentes Dne miserere nostri
fili dauid Et stetit Jesus et uocauit
eos et ait Quid uultis ut faciam
uobis Dicunt illi Dne ut aperiantur
oculi nostri Misertus autē tetigit
oculos eorum et confestim uiderunt et secuti sunt
eum Et cum appropinquassent

Cap. xxi

hierosolymis et uenissent bethphagē
ad montē oliueti tunc Jesus
misit duos discipulos dicens
eis Ite in castellū quod contra
uos est et statim inuenietis asinam
alligatam et pullum cum ea Soluite
et adducite mihi Et si quis uobis
aliquid dixerit Dicite qz dns his
operibus indiget et confestim dimittet
eos Hoc autē factum est ut adimpleret
quod dictum est per prophetam dicentem
Dicite filie syon Ecce rex tuus
uenit tibi mansuetus sedens super
asinam et pullum filium subiugalis
Euntes autē discipuli fecerunt sicut
precepit illis Jesus et adduxerunt
asinam et pullum et imposuerunt
super eos uestimenta sua et eum desuper
fecerunt

Zacharie 9

strauerut vestimenta sua in via
aly de cedebat ramos de arbo
ribus et sternebat in via Et
qui ante eum precedebat et qui sub
sequebant clamabat dicentes osanna
filio dauid benedictus qui venit in
nomine domini osanna in altissimis
Et cum intrasset ierosolima com
mota est omnis ciuitas dicens quis
est hic ppls autem dicebat hic est
ihesus ppheta a nazareth galilee
Et intrauit ihesus in templum dei et
eiiciebat omnes ementes et vendentes
in templo et mensas nummula
riorum et cathedras vendentium
euertit et dicit eis scriptum
est domus mea domus orationis
vocabit vos at illi fecistis illam spe
luncam latronum Et accesserunt ad
eum ceci et claudi in templo et sanauit
eos videntes autem principes sacer
dotum et scribe mirabilia que fe
cit et pueros clamantes in templo
et dicentes osanna filio dauid in
dignati sunt et dixerunt ei audis
quid isti dicunt ihesus autem dixit eis
Utique legistis quia ex ore infan
tium et lactentium perfecisti laudem
Et relictis illis abiit foras extra
ciuitatem in bethaniam ibique mansit
Mane autem reuertens in ciuitatem
esuriit Et videns ficum arborem unam
venit ad eam et nichil inuenit in
ea nisi folia tm et ait illi nunquam
ex te fructus nascatur in sempiternum
Et arefacta est continuo ficulnea Et
videntes discipuli miati sunt dicen
tes quomodo continuo aruit Et respon
dens ihesus ait illis amen dico vobis si habueritis fidem
et non hesitaueritis non solum de
ficulnea facietis sed si monti huic
dixeritis tollere et iacta te in mare
fiet Et omnia quecumque petieritis in
oratione credentes accipietis Et
cum venisset in templum accesse
runt ad eum principes sacerdotum et
seniores populi dicentes in qua pota
te hec facis et quis tibi dedit pota
tem hanc Respondens ihesus dixit eis in
terrogabo vos et ego unum sermo
nem quem si dixeritis mihi et ego dicam
vobis in qua potate hec facio Baptis
mus iohannis unde erat celo an
ex hominibus At illi cogitabant
inter se dicentes Si dixerimus celo
dicet nobis quare ergo non credidistis
ei Si autem dixerimus ex hominibus
timemus turbam omnes enim habebant
iohannem sicut prophetam Et respon
dentes ihesui dixerunt nescimus Et ait illis
Nec ego dico vobis in qua potate hec facio
Quid autem vobis videtur homo
quidam habebat duos filios et accedens
ad primum dixit fili vade
hodie operare in vinea mea Ille
autem respondens ait nolo postea au
tem motus abiit Et accedens ad
alterum dixit similiter Et ille
respondens ait ego domine et non iuit
Quis ex illis duobus fecit vo
luntatem patris Dicunt primus Dicit
illis ihesus amen dico vobis quia
publicani et meretrices precedent
vos in regno dei Venit enim ad vos

adver mea iustitiae? notus
dixit ei sed publicani? medi
cederit ei hoc ad videndum
ner primam habuistis postea ut
crederetis ei Alia parabola au
dite homo erat paterfamilias qui
plantauit vineam et sepem circum
dit ei et fodit in ea torcular et
edificauit turrem et locauit ea
agricolis et peregre profectus e
tu at tpe fructuu apprinquass
misit seruos suos ad agricolas
ut acciperent fructu ei? et agri
cole apprehensis seruis eius alium
ceciderunt alium occiderunt alium ve
lapidauerunt iterum misit alios se
uos plures prioribus et fecerunt
illis similiter Nouissime aut misit ad
eos filium dicens Verebunt filium
meum Agricole at videntes filium
dixerunt inter se hic est heres venite
et occidamus eum et habebimus he
reditate ei? Et apprehensum eum eiece
runt extra vineam et occiderunt
Cu ergo venerit dns vinee quid fa
ciet agricolis illis Ait illi
Malos male perdet? et vineam suam
locabit aliis agricolis qui red
dant ei fructum temporibus suis Ait
illis Iesus Nunquid legistis in
scripturis Lapidem quem reprobauer
runt edificantes hic factus est in ca
put anguli A dno factum est istud
et est mirabile in oculis nris
Ideo dico vobis quia auferetur
a vobis regnum celorum? et dabitur
genti facienti fructus eius et qui

ceciderit super lapidem istum conte
detur super quem vero ceciderit co
fringet eum Et audientes principes
sacerdotum et pharisei para
bolas eius cognouerunt ep dicit
de ipsis et quesierunt eum tene
re timuerunt turbas quia sicut prophetam eum habebat

Et respondens Iesus dixit iterum in parabolis dicens
Simile factum est regnum celorum
homini regi qui fecit nuptias filio
suo et misit seruum suum vocare
invitatos ad nuptias et nolebant
venire Iterum misit alios ser
uos dicens Dicite invitatis ecce
prandium meum paraui thauri mei
et altilia occisa sunt et omnia para
ta venite ad nuptias Illi aut
neglexerunt et abierunt alius in
villam suam alius ad negotiationem
suam Reliqui vero tenuerunt seruos
eius et contumelia affectos occide
runt Rex aut cum audisset iratus e
st et mittens exercitus suos perdi
dit homicidas illorum
et succendit ciuitatem illorum Tunc ait seruis suis Nup
tie quidem parate sunt sed qui invi
tati erant non fuerunt digni Ite ergo
ad exitus viarum et quoscumque in
veneritis vocate ad nuptias
Et egressi serui eius in vias con
gregauerunt omnes quos invene
runt malos et bonos et impletae sunt nup
tie discumbentium Intrauit aut rex
ut videret discumbentes et vidit
ibi hominem non vestitum veste nup
tiali Et ait illi amice quomo

huc mi trasti no habes vestim
nuptiale & ille obmutuit
tunc dixit rex ministris ligatis pe
dibus eius et manibus mittite
eu in tenebras exteriores ubi erit
fletus et stridor dentiu multi
enim sunt vocati pauci vo electi
Tunc abeuntes pharisei consi
lium inierunt ut capient eum in
uoc et mittunt ei discipulos suos
cu herodianis dicentes magister
scimus qr verax es et viam dei in
veritate docs et non est tibi cura
de aliquo nec enim respicis personam
hominum dic ergo nobis quid tibi vide
tur licet censu dare cesari an no
cognitam autem illorum nequitiam ait
quid me temptatis ypocrite ostende
mihi numisma census at illi
obtulerunt ei denarium et ait illis
cuius est ymago hec et superscriptio dicunt ei cesaris tunc ait
illis reddite ergo que sunt cesa
ris cesari et que sunt dei deo et
audientes mirati sunt et relicto eo
abierunt In illo tpe accesserunt
ad eu sadducei qui dicunt non esse
resurrectionem et interrogaverunt eu
dicentes magister moyses dixit
si quis mortuus fuerit non hs fi
lium ut ducat frater eius uxorem illius et suscitet semen fratri
suo frater autem apud nos septem
fres erant et primus uxore ducta defe
cit et non habens semen reliquit
uxorem suam fratri suo similiter
secundus et tertius usque ad septimum
usque ad omnes et minor de
functa est In resurrectione cuius erit

de septem vxor omes habuit
enim ait illis respondens ait illis
errati nescientes scripturas
neq; virtutem dei In resur
rectione enim neq; nubent neque
nubentur sed sunt sicut angeli
dei in celo Et de resurrectione mor
tuorum non legistis quod dictum e
a deo dicente vobis Ego sum deus
abraham et deus ysaac et deus
iacob deus non est mortuorum sed
viventium Et audientes turbe mi
rabantur in doctrina eius Pharisei
cum audissent quia silencium
imposuisset sadducis convenerunt
in unum Et interrogavit eum unus
ex eis legis doctor temptans eum
et dicens magister quod est mandatum magnum in lege Ait illi ihs
dilig(es) dnm deum tuum ex toto cor
de tuo et in tota anima tua et in
tota mente tua hoc est maximum
et primum mandatum Secundum autem
simile est huic Diliges proximum
tuum sicut teipsum In his duobus
mandatis universa lex pendet
et prophete Congregatis autem
pharisaeis interrogavit eos ihs
dicens Quid vobis videtur de xpo
cuius filius est Dicunt ei david
et ait illis Quomodo david in
spu vocat eum dnm dicens dixit
dns dno meo sede a dextris meis
donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum Si ergo david vocat eum
dnm quomodo est filius eius et non potest
ei respondere quisquam neque ausus fuit ex illa
die eum amplius interrogare

Tunc locutus ihs ad turbas
et ad discipulos suos dicens
Super cathedram moysi sederunt
scribe et pharisei dicta q̄ cunq;
dixerint vobis facite et seruate
secm opa vo cauete nolite facere
dicunt em et no faciunt alligant
em onera grauia et ip̄portabilia et
ponunt in humeros hom̄ digi
to aut suo nolunt ea mouere Omia
vero opa sua faciunt ut videant
ab hoibus dilatant em phylacteria
sua et magnificant fimbrias
ab/ amant aut p̄mos recubitos
in cenis et p̄mas cathedras in
synagogis et salutationes in fo
ro et vocari ab hoibus rabbi
Vos aut nolite vocari rabbi Vnus
est em magr vr omes aut vos
fres estis et nolite patrem vob
vocare sup terra Vnus e em pr vr
q̄ in celis est Nec vocemini magri
quia magr vr vnus e xp̄us
Qui maior e vest minister
vr qui aut se exaltauit humiliabi
tur et q̄ se humiliauit exaltabit
Ve aut vobis scribe et pharisei y
pocrite quia claudit regnu
celoz ante hoies Vos ei non intra
tis nec introeuntes similiter intrare
Ve vobis scribe et pharisei ypo
crite qui comedit domos vidu
arum orationes longas orantes propter
hoc amplius accipietis iudiciu
Ve vob scribe et pharisei ypocrite
qui circuitis mare et aridam
ut faciatis vnum p̄selitum et cum
fuerit factus facitis eum filiu gehenne
duplo q̄m vos Ve vobis duces
ceci qui dicitis quicq; iuauerit
templum dei nichil e q̄ autem
uerit in auro templi debet stulti
et ceci Quid em maius est aurum
an templum quod sanctificat aurum
Et quicunq; iuauerit in altari nichil
est Quicunq; autem iurauerit in dono
quod e sup illud debet/ Ceci q̄d
maius est donum an altare quod
sanctificat donum Qui ergo iuauerit
in altari iurat in eo et in oibus
que sup illud sunt Et q̄ iuauerit
in templo iurat in illo et in eo
qui habitat in ipo et q̄ iurat in
celo iurat in throno dei et in eo
qui sedet sup eu Ve vobis scribe
ypocrite phariseі qui decimatis
mentam et anetum et cyminum et
reliquistis que grauiora sunt legis
iudicium et miam et fidem hec op
portuit facere et illa non obmittere
Duces ceci excolatis culicem ca
melum autem deglutitis Ve vobis scribe et pharisei ypocrite
qui mundatis quod deforis est
calicis et patenae intus autem
pleni estis rapina et immundicia
phariseе cece munda prius quod
intus e calicis et patenae ut
fiat id quod et deforis e mundum
Ve vobis scribe et pharisei ypocrite
qui similes estis sepulchris dealbatis
que foris parent hoibus speciosa
intus vero plena sunt ossibus mor
tuoz et omni spurcicia Sic et vos

quidem parcius a fortiꝰ hominib⁹
iustiꝰ metuit at plem esse ypocri
si et mīgrate de nobis scribe
pharisei et ypocrite qui edifi
catis sepulchra pphetaꝝ et orna
tis monumenta iustoꝝ et dicitis si
fuissemꝰ in diebus patrū nrōꝝ
no essemꝰ socij eoꝝ in sanguine
pphetaꝝ itaq; testimonio estis vob
metipsis quia filij estis eoꝝ q̄
pphetas occiderunt et vos iple
te mesuram patrū vrōꝝ serpentes
gemimina vipaꝝ quo⁹ fugietis
a iudicio gehenne ideo ecce ego
mitto ad vos pphetas sapientes et
scribas et ex illis occidetis et
crucifigetis et ex illis flagel
labitis in synagogis vrīs et p
sequemini de ciuitate in ciuitatem
ut veniat sup vos oīs sanguis
iustus q̄ effusus est sup terrā a
sanguine abel iusti usq; ad sanguinē
zacharie filij barachie
quē occidistis inter templū al
tare amen dico vob venient
hec oīa sup generationem istam
Jerlm Jerlm q occidis pphetas
et lapidas eos qui ad te missi
sunt quotiens volui congregare
filios tuos quemadmodū gallina
congregat pullos sub alas
et noluisti ecce relinquet vob
domꝰ vra deserta dico enim vob
non me videbitis amodo donec
dicatis benedictus q̄ venit in nomine dñi

Et egressus ibat de templo XXIIII
et accesserūt discipuli eius ut
ostenderent ei edificationes templi
ille at respondens dixit illis videte
oīa hec amen dico vobis non reli

quet hic lapis sup lapide q̄
no destruatur Videte at eos
sup montē oliueti accessere
ad eū discipuli eius secreto di
centes Dic nobis quando hec erūt et
quod erit signum aduentus tui
et consummationis seculi Et respondens ihc
dixit eis Videte ne quis vos
seducat Multi enim venient in no
mine meo dicentes Ego sum xp⁹ et multos
seducent Audituri enim estis plia
et opiniones plioꝝ Videte ne
turbemini Oportet enim hec fieri sed
non dum statim finis Consurget
enim gens in gentem et regnum in
regnum et erunt pestilentie et fames et terre
motus p loca hec at oīa initia
sunt Tunc tradent vos in tribulationē
et occident vos et eritis odio oībus
gentibus pp nomen meum Et tunc
scandalizabuntur multi et invicem tra
dent et odio habebunt invicem
et multi pseudoprophete surgent et
seducent multos et quoniam habundabit
iniquitas refrigescet caritas multo
rum Qui at perseuerauerit usq; in
finem hic saluus erit Et predica
bitur hoc euangelium regni in vniuerso
orbe in testimonium omnibus gentibus et tunc
veniet consummatio Cum ergo videritis
abhominationem desolationis
que dicta est a daniele pphete
stantem in loco sancto qui legit in
telligat Tunc qui in iudea sunt
fugiant ad montes et qui in tecto
sunt non descendat tollere aliquid
de domo sua Et qui in agro non
reuertatur tollere tunicam suam

Se at pgnia rabus 2 nutrictib
m diebus illis Cauete at ut no
fiat fuga vra Erit em tul fallo
rit ei tuc tribulacio qualis
no fuit ab initio mudi usq3 mo
nc3 fiet Et nisi breuiati fuis2
sent dieb illi no fieret salua om
nis caro sed3 pp electos breuiabut2 dies
illi Tuc si quis vobis dixerit
Ecce hic xpus aut illic nolite
credc Surgent ei pseudo xpi
et pseudo pphe 2 dabut signa
magna et pdigia ita ut i erro
re mduc3atur si fieri pt etiam
electi pdixi vobis Si g3 dixerit
vobis Ecce in deserto Enolite exi
re i penetrabilibus nolite credc
Sicut g3 fulgur exit ab oriente
et paret usq3 ad occidentc ita erit
aduentus filii hois Ubicuq3 fuer
corpus ibi congregabunt2 aquile
Statim at post tribulacio dier3
illor3 sol obscurabit2 2 luna non
dabit lucem suu Et stelle de celo
cadent et virtutes celor3 mouebunt2
Et tuc apparebit signu filii hois
in celo Et tuc plangent om tribus
terre Et videbunt filiu hois venien
te in nubibus celi cu virtute multa
et maiestate Et mittet angelos
suos cu tuba sono tube et voce
magna Et congregabunt electos
eius a quatuor ventis a summis
celor3 usq3 ad terminos eor3 Ab ar2
bore aut fici discite parabola Cu
ra iam ramus eius tener fuerit2 folia
nata fuerint q3pe e estas Ita et
vos cu videritis hec oia scitote
q3pe est in Amen di
co vobis q3 no pteribit generatio
hec donec oia fiant Celum2 ter
ra pteribut verba aut mea no pteribut
De die aut illa 2 hora nemo scit neq3
angeli celor3 nisi pr solus Sicut
aut in diebus noe ita erit et aduentus
filii hois Sicut ei erant i diebus
ante diluuiu comedentes 2 bibentes
nubentes et nuptui tradentes usq3
ad eu die quo intrauit noe in archam
noe 2 no cognouerut donec venit
diluuiu et tulit omnes ita erit
aduentus filii hois Tuc duo
erunt in agro unus assumet2 2 unus
relinquetur Duo i lecto unus
assumet2 et unus relinquet2 Duc
molentes in mola una relinquetur
et una assumetur Vigilate g3
quia nescitis qua hora dns ve
ster venturus sit Illud aut scitote quo
si sciret paterfamilias qua hora fur
esset venturus esset vigilaret utique
et non sineret perfodi domum suam
et vos estote parati q3 nescitis qua
hora filius hois venturus e Quis
putas e fidelis seruus 2 prudens
quem constituit dns suus sup familiam
suam ut det illis cibu in tempore
Beatus ille seruus quem cu venerit
dns eius sic inuenerit facientem Amen
dico vobis quia sup omnia bona sua co
stituet eu Si aut dixerit malus
seruus in corde suo Moram facit
venire dns meus et cepit percutere
conseruos suos manducet aut bibat

cu ebriosie ✓ emet dñs suu illo
m die qua no sparg2 ḡsa ēp ig
noat et duidet cu recep eg po
net cu ypocritis illic cletus
et stridor dentiu

Cap XXV

Tunc sile cit regnu celoru
decē vgnibus que accipie
tes lampades suas exierūt ob
via sponso et sponse ✓ quib ad
ex eis erat statue 2 qnq prude
tes ✓ sed qnq statue accepte la
padibus suis no supplerent oleu se
cū ✓ prudetes vs acceperūt oleū
in vasis suis cū lapadibus suis
ri ad suscitete sponso dormitaue
runt oēs et dormierūt ✓ media at
nocte clamor factus ē ecce sponsꝰ
venit exite obuiā ei tunc surrexe
runt oēs virgines ille 2 orna
uerunt lapades suas statue at
prudetibꝰ dixerūt ✓ date nob
de oleo vro quia lampades nre
extinguuntur ✓ respōdert prudetes
dicētes ✓ ne forte no sufficiat
nobis et vobis ite potius ad ve
ndentes et emite vob ✓ dū ad iret
emere venit sponsus 2 que parate erant
intrauerūt ad eū ad nuptias et
clausa ē ianua ✓ postea veniūt et vir
gines reliq vigies dicētes dne
dne api nobis ✓ at ille respōdens ait
✓ amē dico vobis nescio vos ✓ vi
gilate itaq qz nescitis diem neq horaz
✓ sicut em ho pegrē ꝓficiscens
vocauit suos suos 2 dedit illis
bona sua ✓ et vni dedit quinq tale
ta alij ad duo alij vō vnu vni
cuiq sm ꝓpriā virtutē 2 ꝓfectus

est statim abiit at q quinq tale
ta accepat et operatus ē in eis et
lucratus ē alia quinq ✓ similit q duo
accepat lucratq ē alia duo simi
at vnu accepat abiens fodit ter
ra et abscondit pecuniā dñi sui
✓ post multu vō tpis venit dns ser
uoz illoz et posuit rationē cu
eis ✓ et accedes q quinq talenta ac
cepat obtulit alia quinq talenta
dicēs dne quinq talenta tradi
disti mihi ecce alia quinq superlucrus
sui ait illi dns eius euge serue
bone et fidelis qz sup pauca fuis
ti fidelis sup multa te constituā
intra in gaudiū dñi tui accessit
ad et q duo talenta accepat 2 ait
dne duo talenta tradidisti mihi ecce
alia duo lucratus sū ait illi dns ei
euge serue bone et fidelis qz sup
pauca fuisti fidelis sup multa
te constituā intra in gaudiū dñi tui
accedes ad q vnu talentu acce
pat et ait dne scio qz ho duri
es metis ubi no seminasti et cogre
gas ubi no sparsisti 2 timens
abij et abscondi talentu tuu in
terra ecce habes qd tuū ē ✓ respon
dens dns eius dixit ei ✓ serue ma
le et piger sciebas qz meto ubi
no semino et colligo ubi no sparsi
oportuit ḡ te committere pecuniaz
mea numulariis et veniens ego
recepissem vtiq quod meū est cu
sura ✓ tollite itaq talentu ab
eo et date ei q habz ✓ decē quinq
talenta ✓ omni ei habenti dabit ei ad

q̄ non habz et quod videt habe
auferet ab eo Et mutile fiud
ciate m tenebras exteriores illic
erit fletus et stridor dentium
Audiuit autem filius hoīs z dixit
estate sua et omēs angeli cū
eo tūc sedebit sup sedē maiestatis
tatis sue et congregabunt ante
eū omēs gentes et separabit eos
ab invicē sicut pastor segregat
oues ab edis et statuet oues a
dextris suis hedos autē a sinistris
Tūc dicet rex his qui a dextris
erunt Venite benedicti patris mei
possidete paratū vob regnū a cō
stitutione mundi Esurivi enī z dedis
tis mihi manducare Sitivi z dedis
tis mihi bibere hospes eram z collegistis
me Nudus et operuistis me infir
mus et visitastis me in carcere et
venistis ad me Tūc respondebūt ei iusti
dicentes Dne q̄n te vidimus esu
rientē et paximus te aut sitientē z de
dimus tibi potū quando te vidimus hos
pitē et collegimus te aut nudū et
cooperuimus te aut quando te vidimus in
firmū aut in carcere et venimus ad te
Et respondens rex dicet illis Amē
dico vobis quod uni de his fratribus
meis minimis fecistis mihi fecistis Tūc
dicet et his qui a sinistris erunt
Discedite a me maledicti
in ignē eternū q̄ paratus est diabolo
et angelis eius Esurivi enī et non
dedistis mihi manducare Sitivi et non
dedistis mihi potū hospes eram et non
collegistis me Nudus et non operuis-

Infirmus et in carcere et non visitastis
me Tūc respondebunt ei et ipi dicen
tes Dne quando te vidimus esurientē
aut sitientē aut hospitē aut nudū
aut infirmū aut in carcere et non mini
stravimus tibi Tūc respondebit illis dicens
Amē dico vobis Quamdiu non fecistis uni
de minoribus istis nec mihi fecistis
Et ibunt hi in supplicium eternum iusti autem in vitam eternam

Factum est cum consummasset CAPVT XXVII
Iesus sermones hos dixit discipulis suis Scitis quia post biduum
pascha fiet et filius hominis tradetur
ut crucifigatur Tūc congregati sunt
principes sacerdotum et seniores pop̄li
in atrium principis sacerdotum q̄ dicebatur caiphas Et consilium fecerunt
ut Iesum dolo tenerent et occiderent
Dicebant autem non in die festo ne forte
tumultus fieret in pop̄lo Cum autem esset
Iesus in bethania in domo simonis
leprosi accessit ad eum mulier habens
bene alabastrum unguenti preciosi et
fracto alabastro effudit super ca
put ipsius recumbentis Videntes
autem discipuli indignati sunt dicentes Ut quid perditio hec potuit
istud venundari multo et dari pauperibus Sciens autem Iesus ait illis Quid
molesti estis huic mulieri Opus
enim bonum operata est in me Nam semper
pauperes vobiscum habetis me autem non
semper habebitis Mittens enim hec unguentum hoc in corpus meum ad sepeliendum
me fecit Amē dico vobis Ubicumq̄
predicatum fuerit hoc evangelium in toto
mundo dicetur q̄ q̄d fecit in memoria ei

Tunc abijt vnus de duodecim q̃ dr
icdas scariothe ad principes sa
cerdotu et ait illis quid uultis
mihi dare ut ego uob eu tradam il
li constituebant ei xxx.ta denarios
et exinde quebat oportunitatem
ut eu tradet. Prima autem die azimoz
accesserut discipuli ad ihm dicẽs
ubi uis paremꝰ tibi comedere
pascha. Et ihs dixit ite in ciuitate
ad quendam et dicite ei magr dicit
meus tp̃e apud te facio pascha
cu discipulis meis. Et fecerut dis
cipuli sicut constituit illis ihs
et parauerut pascha. Sero autem
facto discubebat cu xij discipul
is suis et edentibus illis dixit amen
dico uobis quia unꝰ uestrꝰ me tra
diturus est. Et contristati ualde
cepert singuli dicere sibi. Numqꝫ ego
sum dne. At ille respondens ait qui i
tingit mecu manum in paropside hic
me tradet filiꝰ quidem hominis
uadit sicut scriptu e de illo. Ue autem
homi illi p quem filius hoim tradet
bonu erat ei si natus non fuisset
eo. Ille respondens ad iudam q̃ tradi
dit eu dixit. Numquid ego sum rabi
ait illi tu dixisti. Cenantibꝰ autem eis
accepit ihs panem et benedixit ac
fregit deditq; discipulis suis et
ait. Accipite et comedite hoc est
corpus meu. Et accipiens calicem
gratias egit et dedit illis dicens bibi
te ex hoc omes hic e enim sanguis
meus noui testamti q̃ pro multis
effundet in remissione peccatoꝝ. Dico

autem uobis non bibam amodo de hoc
genimine uitis usq; in diem illu cu
illud bibam uobiscu nouu in regno
patris mei. Et ymnopdicto egressus
est in montem oliuaru. Tunc dicit
illis ihs omes uos scandalu pa
cienmini in me in ista nocte. Scriptu e
enim percutiam pastorem et dispergentur
oues gregis. Postq̃ autem surrexero
precedam uos in galileam. Respondens au
petrus ait illi. Et si omes scandali
zati fuerint in te ego unquam non
scandalizabor. Ait illi ihs amen
dico tibi quia in hac nocte antq̃
gallus cantet ter me negabis.
Ait illi petrus. Etiam si oportuerit
me mori tecum non te negabo. Similiter
et omes discipuli dixerut. Tunc
venit ihs cu illis in villa q̃ dr
gethsemani et dixit discipulis
suis. Sedete hic donec vadam
illuc et orem. Et assumpto petro
et duobus filiis zebedei cepit q̃
contristari et mestus esse. Tunc ait illis
Tristis e anima mea usq; ad mortem
sustinete hic et vigilate mecu. Et
p̃gressus pusillu prostrauit in faciem
suam orans et dicens. Pr mi si possibile
est trãseat a me calix iste. Verumtamen
non sicut ego volo sed sicut
tu. Et venit ad discipulos suos et
invenit eos dormientes et ait petro
sic non potuisti una hora vigilare
mecu. Vigilate et orate ut non
intretis in temptationem. Spus quidem
promptus e caro autem infirma

Incep̄t ꝑdē alapi et ceciderūt dicentes
ꝑe nisi no pe hic talis ē sicut
nisi biba illū sitat voluntas tua
sicut fit cat ueniet et nō erit ois dormi
entes Ecce em oculi eoꝝ grauati
sūt et lectus illos uidebat et dat
dio cui ꝑmone dicas Tunc uenit
ad discipulos suos et dixit illis dor
mite ia et requiescite Ecce appro
quiabit hora et filius hoīs tradet
in manus pcatoꝝ Surgite eamus
ecce appropiabit q me tradit
huic co loquente Ecce iudas unus
de xij uenit et cū eo turba multa
cū gladijs et fustibus missi a pn
cipibus sacerdotū et seniorib⁹
ꝑpli Qui ad tradidit eis dedit eis
signū dicens Quemcūq osculatus
fuero ipe ē tenete eū Et confes
tim accedēs ad ihm dixit Ave rabbi
et osculatus ē eū Dixit illi ihs
Amice ad quid uenisti Tunc accē
sentes et manus iecerūt in ihm et
tenuerūt eū Et ecce unus ex his
qui erant cū ihu extendēs manū
exemit gladiū suū et percutiens
seruū pontificis sacerdotū abs
tulit auriculā eius Tunc ait illi
ihus Conuerte gladiū tuū in locū suū
Omnes em q accepit gladiū gladio
peribit An putas quia non possū
rogare patrem et exhibebit mihi
plusq̄ xij legiones angelorū q
mo g̃o implebunt scripture quia sic
oportet fieri In illa hora dixit ihus
turbis Tanq̄ ad latronē existis cū

gladijs et fustibus conprehendere me
cotidie apud uos sedebā docens
in templo et no me tenuistis Hoc
aut totū factū est ut impleant̄ scripture
ꝓphetarū Tunc discipuli oēs relicto
eo fugerūt Qui aut illi tenentes ihm
duxerūt ad caypha principē sacer
dotū ubi scribe et seniores con
uenerat Petrus aut sequebatur eū
a longe usq̄ in atrium principis sac
dotū et ingressus intro sedebat
cū ministris ut uideret finē Principes
aut sacerdotū et oē concilium q
rebat falsū testimoniū ꝑ ihm ut eū
morti tradent et no inuenerūt cū
cū multi falsi testes accessissent
Nouissime aut uenerūt duo falsi tes
tes et dixerūt hic dixit Possū de
struere templū dei et post triduū
reedificare illud Et surgens prin
ceps sacerdotū ait illi Nichil
rndes ad ea que isti aduersū te
testificant̄ Ihs aut tacebat Et prin
ceps sacerdotū ait illi Aduro te
p deū uiuū ut dicas nob⁹ si tu es
xp̄s filius dei uiui Dicit illi ihs Tu
dixisti Uerumptn dico uob⁹ Amodo
uidebitis filiū hoīs sedentē a dex
tris uirtutis dei et uenientē in nu
bibus celi Tunc princeps sacerdotū
scidit uestimenta sua dicens blasphe
mauit Quid adhuc egemus testibus
ecce nunc audistis blasphemiam
Quid uobis uidet Illi rndentes
dixerunt Reus ē mortis Tunc exp
uerunt in faciē eius et colaphis eū

credetur alij autem non credi
derunt Dicens ppheticia
nobis sepe quib⁹ ē q̄ te pnegat
petrus vō sedebat foris i atō
et accessit ad eū vna ancilla di
cens Et tu cū iesu galileo erat
Ille negauit coram oib⁹ dicēs nesc
io quid dicis Exeunte aut ianua
vidit eū alia ancilla et ait his
qui erat ibi Et hic erat cū iesu
nazareno Et iterū negauit cū iura
mento q̄ non nouit hoīem Et post
pusillū accesserūt qui stabāt et
dixerunt petro Vē et tu ex illis
es nam et loquela tua manifestū
te facit Tunc cepit detestari et iura
re q̄ non nouisset hoīem et cōtinuo
gallus cantauit Et recordatus
est petrus vti illud q̄ dixerat prius
q̄ gallus cantet ter me negabis
bis et egressus petrus flēt amare

Mane aut facto inierunt Cap xxvij
consiliū oēs pncipes sacer
dotum et seniores ppli aduersus
iesum ut eū morti tradērent et vinctū
adduxerūt et tradiderūt eū pontio
pilato presidi Tunc videns iudas q̄
tradidit eū q̄ damnatus esset
pnia ductus retulit xxx argē
teos pncipibus sacerdotū et se
nioribus ppli dicens peccauī tradēs
sanguē iustū At illi dixerunt
Quid ad nos Tu videris et proiectis
argenteis in templo recessit et abiens la
queo se suffocauit pncipes aut sa
cerdotū acceptis argenteis dixerūt
Non licet eos mittere i corbanā
quia pretium sanguinis est Consilio au

mito emerūt ex illis agrū figu
li in sepultura peregrinoz Propter
hoc vocatus est ager ille haceldā
mach hoc est ager sanguinis usq⁹
in hodiernū diem Tunc impletū
est quod dictum est p hieremiā pphā
Dicēte Et acceperūt xxx argē
teos pretium appreciati quos appre
ciauerūt a filijs israel Et dederūt
eos in agrū figuli sicut constitu
it mihi dns Ihesus at stetit an pñi
dem Et interrogauit eū pses dicēs
Tu es rex iudeorū Dicit illi ihs
Tu dicis Et cū accusaret a pn
cipibus sacerdotū et seniorib⁹
nichil respondit Tunc dicit illi pila
tus Non audis quanta isti aduer
sum te dicunt testimonia et non respondit ei
ad vllum verbum ita ut miraret pses
vehemēter Per diem autē solleplne
consueuerat pses dimittere populo
vnum vinctum quē voluissent Habebat autē tunc
vinctum insignem q̄ dicebat Bar
rabas Congregatis ergo illis dixit
pilatus Quē vultis dimittam
vobis Barrabā an Ihesum q̄ dicitur
Christus Sciebat enim q̄ p invidiam tradi
dissent eum Sedente autē illo pro tri
bunali misit ad eum uxor sua dicēs
Nichil tibi et iusto illi multa enim
passa sum hodie p eum in somnis Pncipes autē sacerdotū et seniores
persuaserunt populis ut petirent Barra
bam Ihesum vero perderent Respondens autē
pses ait illis Quē vultis de duo
bus vobis dimitti At illi dixerunt
Barrabam Dicit illis pilatus

cr̃uci figat² Videb at pilatus qr magis
ꝑsiat sed magis tumultus fieret
acapta aq̃ lauit manꝰ suas co
ram ꝑplo dicens Immocens ego sm a sag̃
uine iusti huius vos videritis Et respon
dit ꝑ dicens Sanguis eius sup nos
et sup filios nros Tunc dimisit
illis barrabam sm̃ vo flagellatum
tu tradidit eis ut crucifigeretur
Tunc milites ꝑsidis susceptum
ihm in ptorio congregauerunt ad
eum vniuersa cohorte et exuentes
eum clamide coccinea circumdede
runt ei et plectentes corona de spi
nis posuerunt sup caput ei et harun
dinem in dextera eius et genuflexo
nes coram eo illudebant ei dicentes Ave
rex iudeorum et exspuentes in eum ac
ceperunt harundinem et percutiebat
caput eius et postq̃ illuserunt ei
exuerunt eum clamide et induerunt
eum vestimentis eius et duxerunt eum
ut crucifigerent Et exeuntes inue
nerunt hominem cyrenensem nomine
simonem hunc angariauerunt ut tolleret
crucem eius et venerunt in locum q̃ dr
golgatha q̃ est caluarie locus Et
dederunt ei bibere vinum cum felle mix
tum et cum gustasset noluit bibere
Postq̃ crucifixerunt eum diuiserunt
vestimenta eius sortem mittentes ut
adimpleretur qd dictum est ꝑ ꝑphetam

Diuiserunt sibi vestimenta
mea et sup vestem meam miserunt sortem
et sedentes seruabant eum et proposuerunt
sup caput eius causam ipsius scriptam
hic est ihs rex iudeorum Tunc cruci
fixi sunt cum eo duo latrones vnus
a dextris et vnus a sinistris ꝑtes
autem blasphemabant eum mo
uentes capita sua et dicentes Vah
qui destruit templum dei et in triduo
illud reedificat Salua temetipm
Si filius dei es et descende de cru
ce Similiter et principes sacerdotum illude
bant cum scribis et seniorib⁹ dicebant
Alios saluos fecit seipm non po
test saluum facere Si rex israel est descendat
nunc de cruce et credimus ei Confidit
in deo libet eum nunc si vult dixit enim
quia filius dei sum Idipm autem et latro
nes qui crucifixi erant cum eo exprobra
bant ei Ab hora autem tenebre fac
te sunt super vniuersam terram usq̃ ad horam
nonam Et circa horam nonam clamauit
ihs voce magna dicens Heli heli
lamazabathani hoc est deus meus
deus meus ut quid dereliquisti me
Quidam autem illic stantes et audientes
dicebant Helyam vocat iste et confestim
cucurrit vnus ex eis et accepta spongia
implenit aceto et imposuit harundi
ni dabat ei bibere Ceteri vero dicebant
Sine videamus an veniat helias
liberans eum Ihs autem iterum clamans
voce magna emisit spm Et ecce
velum templi scissum est in duas partes
a summo usq̃ deorsum et terra mota est
et petre scisse sunt et multa corpora

Uespe aut sabbi que fuit lucesset in prima sabbi uenit maria magdalene et altera maria uidere sepulchrum Et ecce terremotus factus est magnus Angelus enim dni descendit de celo et accessit reuoluit lapidem et sedebat supra eum Erat autem aspectus eius sicut fulgor et uestimentum eius sicut nix Pre timore autem eius exterriti sunt custodes et facti sunt uelut mortui Respondens autem angelus dixit mulieribus Nolite timere uos scio enim quod ihesum qui crucifixus est quaeritis Non est hic surrexit enim sicut dixit Uenite et uidete locum ubi positus erat dns Et cito euntes dicite discipulis eius quia surrexit et ecce precedet uos in galileam ibi eum uidebitis Ecce predixi uobis Et egressae cito de monumento cum timore et gaudio magno currentes nuntiare discipulis eius Et ecce ihesus occurrit illis dicens Auete Illae autem accesserunt et tenuerunt pedes eius et adorauerunt eum Tunc ait illis ihesus Nolite timere Ite nuntiate fratribus meis ut eant in galileam ibi me uidebunt Cum autem abissent ecce quidam de custodibus uenerunt ciuitatem et nuntiauerunt principibus sacerdotum omnia que facta fuerant Et congregati cum senioribus consilio accepto pecunias copiosas dederunt militibus dicentes Dicite quia discipuli eius nocte uenerunt et

sopitis nobis furati sunt eum Et si hoc auditum fuerit apud presidem nos suadebimus ei et uos securos faciemus Illi autem accepta pecunia fecerunt sicut docti fuerant Et diuulgatum est apud iudeos usque in hodiernum diem

Una autem sabbatorum maria magdalene et maria iacobi et salome emerunt aromata ut uenientes ungerent ihesum Et diluculo ualde una sabbatorum uenerunt ad monumentum orto iam sole Et dicebant ad inuicem quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti Et respicientes uiderunt reuolutum lapidem Erat quippe magnus nimis Et introeuntes in monumentum uiderunt iuuenem sedentem in dextris coopertum stola candida et obstupuerunt Qui dixit eis nolite expauescere ihesum quaeritis nazarenum crucifixum surrexit non est hic ecce locus ubi posuerunt eum Sed ite dicite discipulis eius et petro quia praecedet uos in galileam ibi eum uidebitis sicut dixit uobis Et egressae fugerunt a monumento tenebat enim eas tremor et pauor et nemini dixerunt timebant enim

Cum autem resurrexisset ihesus mane prima sabbati apparuit primo marie magdalene de qua eiecerat septem demonia Illa abiit nuntiauit his qui cum eo fuerant lugentibus et flentibus Et illi cum audissent quia uiuit et uisus est ab ea non credidere

Post haec duobus ex eis ambulantibus ambulabant ambulantibus ambulabant ambulantibus ambulabant

pcipiat fuit cu nobis dormien
tibus Et si hoc audiu fuerit
a pside nob suadebim ei et se
curos vos faciemus Illi ac
cepta pecunia fecerut sicut edoc
ti Et divulgatu e vsq in hodiernu
diem Undecim aut discipli abierut
in galileam montem ubi constitue
rat illis ihs Et videntes eu ado
rauerut dubi aut dubitauerut
Et accedens ihs locutus est
eis dicens Data e mihi oia ptas
in celo et in tra Euntes ergo doce
te oia gentes baptisantes eos
in noie patris Et filii Et spus scti
docentes eos seruare quecuq
mandaui vobis Et ecce ego vo
biscu sum omnib diebus usq ad consuacois siu

Incipit prologus in marcum

Marcus euangelista dei
electus et petri etiam bap
stimus atq ihu domini
discipulus sacerdocium
misterii agens eadem carne
leuita cognitus ad fidem xristi
euangelium in ytalia scripsit osti
dens in eo q gnm de eius debet
et proposita initium principij et
in voce prophetice exclamatois
instituens ordine leuitice elec
tionis ostendit ut predictus predesti
natus hominem filium zacharie in
voce angeli annuntiatus omis
sis non solum vinum cidre sed
corpus dni in oia p vim diuine

sub auctu inimica euangelia
dictoris ostendet ut q sece li
gens sancte cuq mitau carnis
mdno usq aduc ientis spiritu
lis cito debet agnoscere atq ise
vm votis qb in cosonatibus
p dicat inveniet Demiq ad
p sancti euangelij opus ita assi
a baptismo dni predicat Demi
nicodemus no labrat natiuitate
carnis qm in poribus videbit dei
sed totus i primis i primis expos
sitor destructionis numen tepta
tom diaboli congregatoz destru
xp et misterium protulit angelozp
ut instituet nob ad intelligeda
singula in breui compingens ne
cessitate sicte rei demet z expli
citudine no negauit dimit
amputasse sibi post fide pollici
te dr ut sacerdotio rite q fungeret
sed tm coercitus fidei predestinata
potuit electio ut nisi ice i ope vi
det qb pius meruerat i grecia
ma z alexandrie epis fuit cuius p
singla opus suis euangelij i se
ta disponet z disciplina legis
mis cognosced z diuina i carne
dni mtelliget natura q nob p
mud requiri debite ingressa vo
luim agnosci hortatibus succedit
exhortatoibus qm q plantat
et q rigat unus sit cui aute
mercedem prstat deus est

Incipit euangelium matthei

Vidit aptos celos et spm tanqua
columbā descendēte 2 manentē
i ipo Et vox facta e de celis tu es
filius meus dilectus i te coplacui
Et statim spus expulit eū i de
sertū et erat in deserto xl diebus
et xl noctibus et temptabat a sa
thana Erat cū bestijs 2 angeli
ministrabant ei Postq̄ aut tradit
e iohes venit ihc in galilea pdi
cans euāngelium regni dei 2 dicēs
q̄m impletū e tempus et appro
quabit regnū dei, penitemini et
credite euāngelio Et pteriens
secus mare galilee vidit symo
nē et andream fratrem eius mitte
tes retia in mare erant enim pis
catores Et dixit eis ihūs Venite po
me et faciam vos fieri piscato
res hoīm Et ptinus relictis retib
secuti sunt eū Et pgressus mo
dicū vidit iacobū zebedei et
iohem fratrem eius et ipos cōpone
tes i naui retia 2 statim vocauit
illos Et relicto patre suo zebedeo
i naui cū mercenarijs secuti sunt eū
Et ingrediuntur capharnaū
et statim sabbatis ingressus i synago
gā docebat eos Et stupebant
sup doctrina eius erat enim docens
eos sicut potestatē habēs et non sicut
scribe Et erat in synagoga eorū
homo in spū immundo 2 exclamauit
dicēs Quid nobis et tibi ihesu
nazarene venisti pdere nos Scio
te qui es sanctus dei Et cōminatus e
ei ihūs dicēs Obmutesce et exi

Principium euāngelij ihu xpi filij dei
sicut scriptū e in ysaia pphēta Ecce
mitto angelū meū ante faciē tuā
q̄ parabit viam tuā Vox clamantis
in deserto parate viam dñi rectas facite
semitas eius fuit iohes in de
serto baptizans 2 predicans baptis
mū penie in remissionē peccato
rum Et egrediebantur ad illū oēs
iudee regio et hierosolimite et om
nes baptizabantur 2 ab illo
in iordane flumine confitentes pec
cata sua Et erat iohes vestitus pilis
camelī et zona pellicea circa
lumbos eius et locustas 2 mel syl
vestre edebat 2 predicabat dicēs
Venit fortior me post me cuius no
n sum dignus procidens solui corri
gia calciamentorum eius Ego bap
tizaui vos i aq̄ ille vero baptiza
bit vos spu sco Et factum e in die
bus illis venit ihūs a nazareth
galilee et baptizatus e in iordane
a iohe Et statim ascendens de aqua

de hoie ꝛ dispectes eu ꝑ ꝓb mnu
dus et ꝓcamias vore magna
ꝑ ab eo ⁊ mati ſut ome ita
ut cōgrent me ſe dicere ꝺ
na eſt hec et q doctrina hec n
qua in ꝓtate et ſpiritu mudis
mpat et obediut ei ⁊ ꝓcessit
rumor eius ſtati i omem regio
ne galilee ⁊ ꝑtm eg̃ridictes
de ſmagoga venert i domu ꝑ
momb et andree cu iacobo ⁊ io
hane Decubebat aut ſocrus ſy
mois febricitat ꝛ ſtati dicut ei
de illa ⁊ acc̃debs eleuat ea app
hensa manu eius ꝛ cotinuo dmi
ſit ea febris et ministrabat eis
Vespe aut fco cu occidisset ſol
afferebat ad eu ome male ha
bentes ⁊ cat oes ciuitas cōg̃
gata ad ianua et cura ut multos
qui vexabantur varijs lagueo
ribus et demoia multa eiciebat
⁊ no ſinebat loq ea qm sciebat
eu eſſe xpm ⁊ diluculo valde
surgens abijt in desertu locu ibi
ꝙ orabat et ſecutus e eu ſymo
et qui cu illo erat et cu invenisset
ad eu dixerut ei Quia hores
quertur te ⁊ ait illis Eamus
i ꝓximos vicos et ciuitates ut
et ibi pdicem Ad hoc em veni
⁊ cat pdicans in ſmagoga
eoꝝ et in galilea ꝛ demonia eiciens
⁊ venit ad eu lep̃sus deprecans
eu et genuflexo dixit Si vis po
tes me mundare Cui⁹ ait miſtq
eius extendens manu ſua ꝛ tan
gens eu dixit illi Volo mundare
et cu dixisset statim discessit ab eo

datus e ꝛ cominatꝰ
ꝓcepit illi ꝛ dixit
vade ostendi Sed vade os
tende te ꝓncipi sacerdotu ꝛ offer
ꝙ mudacõe tua que ꝓcepit moyses
in testimoniu illis At ille egressus
cepit pdicare ꝛ diffamare sermone
ita ut ia no posset manifeste in
ciuitate intrare sed foris i de
sertis locis erat ꝛ ꝙciebat ad eu undiq;
Et iterum intrauit ni Cap ij
capharnaum post dies ꝛ audi
tum est qm domo esset ꝛ cōuene
runt multi ita ut no caperet neq; ad
ianua et loqbat eis verbu ꝛ venerut
ferentes ad eu paliticu q a qua
tuor portabatur et cu no possent
offerre eu illi p turba studuerunt
tectu ubi erat et patefacie
tes submiserut grabatu in quo
paliticus iacebat Cu vidisset
at ihus fidem illoꝝ ait paliti
cho fili dimittunt tibi pcta Erant at
ibi quida de scribis sedentes et
cogitantes in cordibus suis Quid
hic sic loquitur Blasphemat
Quis pt dimittere pcta nisi solus
deus Quo statim cognito ihus
spu suo quia sic cogitarent intra se
dixit illis Quid ista cogitatis in
cordibus vris Quid e facilius
dicere paliticho Dimittunt tibi pcta
aut dicere Surge tolle grabatu
tuu et ambula Ut aut sciatis quia
potestatem filius hoīs habet in terra dimittendi
pcta ait paliticho tibi dico surge
tolle grabatu tuu ꝛ vade in do
mu tua Et statim ille surrexit et

sublato grabato ab
ita ut admiretet omb. p
ret deu dicentes q̃ nc sic vidimꝰ
Et egressus ꝯ ruessus ad mare
omisq̃ turba veniebat ad eu et
docebat eos Et au ptrinet vidit
leui alphei sedentē ad thecoloni
u et ait illi Sequere me Et surgens
secutus est eu Et fm ē eu actu
bet in domo illius / mlti publicani
et peccatores simul discubebant cu
illo ꝯ discipulis eius erant enī ml
ti qui sequebantur eu ꝯ scribe et
pharizei videntes q̃ manducabat
cu publicanis et peccatoribus dice
bat discipulis eius Quare cu pu
blicanis et peccatoribus manducat
magr vr ꝯ audiit ihs
ait illis Non necesse habent sani
medico sed qui male habent Non
ei venī vocare iustos sed peccatores
Et erant discipuli iohis ꝯ phārizei
ieiunantes et veniut ꝯ dicut illi
Quare discipuli iohis et phārizeoꝝ
ieiunant tui ad discipli no ieiunant
et ait illis ihs Numquid possunt
filii nuptiarū q̃diu sponsus cū illis
ē ieiunare quanto tpe habent spon
sum no possunt ieiunare Venient
aut dies cu auferet ab eis spo
sus ꝯ tunc ieiunabunt in illis die
Nemo autem assumit
assut vestimēto vet Alioqn au
fert supplemētu nouū auulsit
et maior scissura fit Et nemo
mittit vinu nouū in utres veteres
alioqn disrumpit vinu utres et
vinū effundetur et utres pibunt

Sed vinu nouū in utres nouos mit
tendū Et fm ē i sabb
ambulabat p sata ꝯ discipuli ei
cepert p gredi ꝯ velle spicas pha
rices dicebat ei Ecce quid fa
ciut sabbatis quod no licet Et
illis ait Nunqua legistis quid fe
cit dauid q̃n necessitate habuit
et esurijt ipe et qui cu eo erat
quomo in domu dei sub abiathar
pncipe sacerdotu et panes propo
sitionis manducauit q̃s no licebat
manducare nisi sacerdotibus et
dedit eis qui cu eo erat Et dice
bat eis sabbatu ppter hoīem fm
esse et no hoīe ppter sabbm itaq̃
dns ē filius hoīs et no sabbati
Et intrauit iterū in synagogā
Et erat ibi hoīs habens manu
aridā et obseruabant eu si
sabbatis curaret ut accusarent
eu Et ait hoīi habenti manu ari
da Surge in mediu ꝯ dicit eis si
est sabbo bñ facere an male ani
am saluā facere an pdere Et illi tace
bant Et circūspiciens eos cū ira
contristatus sup cecitate cordis
eoꝝ dicit hoīi Extende manu
tua ꝯ extendit ꝯ restituta ē manus
illi Exeuntes aut statī pharisei
cū herodianis consiliū faciebat
aduersus eu quo eu pderent Et ihs
cu discipulis suis secessit ad mare
Et multa turba a galilea ꝯ iudea
secuta ē eu et ab ierosolimis ꝯ
ab ydumea et trans iordanē ꝯ qui
circa tyrū ꝯ sydonē multitudo mgna

audictes qué faciebat venerit
ad eu Et dixit discipulis suis
ut m nauicula sibi deseruiret
pp turba ne comprimerent eu
ros eu sequebat ita ut irruerent
in eu ut illu tangent quotqs
habebat plagas et spus immudi eu
illu videbat prosternebant ei Et
clamabat dicentes Tu es filius
dei et vehemt comminabatur eis
ne manifestarent illu Et assedens
i medium vocauit ad se quos voluit
ipe et venerut ad eu et fecit ut es
sent cu eo et ut mitteret eos
prdicare et dedit illis potate curandi
infirmitates et ciciendi demonia
Et iposuit symoni nome petrum
et iacobu zebedei et iohem fratrem
iacobi Et imposuit eis nomia boa
nerges quod est filii tonitrui et
andream et philippu et bartholo
meu et matheu et thomam et iacobu
alphei et thadeu et symone chana
neu et iudam scariothes qui et dixit
illi Et venit ad domum et conuenit
iterum turba ita ut non possent panem
manducare Et cu audissent sui exi
erut tenere eu dicebant enim quia
furorem versus est Et scribe
qui ab iherosolimis descenderant
dicebant quia belzebub habet et
quia in principe demoniorum eicit
demonia Et conuocatis eis in pa
bolis dicebat illis Quomo potest sathana
nas sathanam eicere Et si regnum
in se diuidatur non potest stare regnu
illud et si domus super semetipam
diuidatur non potest domus illa stare

et si sathanas consurrexit in se
metipm diuisus est non potest
stare sed finem habet Nemo potest
vasa fortis ingressus i domu di
ripere nisi prius fortem alligauerit et tu
nc domu eius diripiet Amen dico
vobis quia omnia dimittentur filiis
hominu peccata et blasphemie quibus
blasphemauerint Qui aut blasphe
mauerit in spm scm non habet
remissionem in eternu sed reus erit
eterni delicti quia dicebant spm im
mundu habet Et veniut mr eius
et fres et foris stantes miserut
ad eu vocantes eu Et sedebat
circa eu turba et dicut ei Ecce
mr tua et fres tui foris querunt
te Et respondens eis dicit Quis est mr
mea et fres mei Et circumspiciens
eos qui in circuitu eius sedebant
ait Ecce mr mea et fres mei Quicu
q fecerit voluntate dei hic fra
ter meus et soror mea et mr est
Et iterum cepit docere ad mare
et congregata est ad eu turba
multa ita ut in nauem ascendens
sedere in mari et omnis turba circa mare
super terra erat et docebat illos in
parabolis multa et dicebat illis in
doctrina sua Audite Ecce exiit
seminans ad seminandu Et dum
seminat aliud cecidit iuxta viam
et venerut volucres et comederunt
illud Aliud autem cecidit super
petrosa ubi non habuit terram
multam Et statim exortum est quia non
habebat altitudinem terre et quia ex
ortus est sol exestuauit eo quod

no habet radicē & statim ꝯtristat & ali
cū audit nō scandalizat ꝯtristat
scandalizat & ꝯtristat & ali
cū audit nō scandalizat ꝯtristat
dicebat illis Quid vult facere ut sub
modio ponat aut sub lecto non
ut sup candelabꝝ ponatur Nō
est aliquid absconditū quod no
manifestet̄ nec factū occultū sed
ut in palā veniat Si quis habet aures
audiendi audiat Et dicebat
illis Videte quid audiatis In q̄
mensura mensi fueritis remetietur
vobis & addetur vobis Qui enim habet
dabit illi et q̄ non habet etiā quod habet
auferet ab illo Et dicebat Sic
est regnū dei quemadmodū si homo
iaciat semen in terra & dormiat et
exsurgat nocte ac die et semen
germinet et increscat dū nescit ille
ultro enim terra fructificat primū
herbā deinde spicā deinde plenum
frumentū in spica et cū se produxerit
fructus statim mittit falcē q̄m
adest messis Et dicebat Cui as
similabimus regnū dei aut cui pa
bolę comparabimus illud Sicut gra
num synapis q̄d cū seminatur fuerit
in terra minus est omnibus seminib⁹
que sunt in terra & cū seminatus fuerit
ascendit et fit maius omnibus holeri
bus & facit ramos magnos ita
ut possit sub umbra eius aues
celi habitare Et talibus multis pa
bolis loquebatur eis verbum prout po
terant audire Sine pabola non
loquebatur eis Seorsum autē discipu
lis suis disserebat ona Et
ait illis in illa die Cum sero esset
factum Transeamus contra trans
trans turbam assumunt eum ita ut

edē mundū et alie naues erāt
cū eo sed et ꝑcella magna
venti & fluctus mittebat in naue
ita ut impleretur naus & erat
periculū Et ipe in puppi sup cervical dor
miens et excitat eū & dicūt ei
magr̄ nō ad te ꝑtinet quē perimꝰ
et expurgef̄ comīnatus ē vento
& dixit mari tace obmutesce et
cessauit ventus & facta ē tranquil
litas magna Et ait illis quid
timidi estis nec dū habetis fidem
et timuerūt magno timore & di
cebant ad alt̄os ad alterutr̄ quis putas ē
iste quia & venti & mare obediūt ei
Et venerūt trans fretū in Cap V
regionē gerasenorū
et exeunte ei de naui statim occurrit
de monimentis homo spū immundo q̄
domicilium habebat in monumentis
et neq̄ catenis amplius quisq̄ eum
poterat ligare quia sepe compedibus
et catenis vinctus dirupisset
catenas et compedes comminu
isset et nemo poterat eum domare
et semp nocte ac die in montibus et
in monumentis erat clamans
et concidens se lapidibus Videns
autē ihm a longe cucurrit et
adorauit eum et clamans voce
magna dixit quid mihi & tibi ihu
fili dei summi adiuro te p deum
ne me torqueas Dicebat enim
illi exi spū immunde ab homine
et interrogabat eum quod tibi
nomen est Et dicit legio michi
nomen est quia multi sumus et
deprecabat eum multum ne se expel

lat extra regionem Erat autē
ibi circa montē grex porcorum magnus pascens Et deprecabat eum
spūs dicens mitte nos in porcos
ut in eos intremus & concessit
eis statim ihs Et exeuntes spūs
immundi intrauerunt in porcos & mḡ
no impetu grex precipitatus est
in mare ad duo milia & suffocati
sunt in mari Qui autē pascebant eos
fugerunt & nunciauerunt in ciui
tatem et in agros Et exierunt videre
quid esset factum et veniunt ad ihm
et vident illum q̄ a demonio vexa
batur sedentem vestitum & sanum mentis
et timuerunt & narrauerunt illis quo
modo factum quomodo esset ei qui
demonium habuerat & de porcis
et rogare eum ceperunt ut discederet
de finibus eorum Et cum ascenderet
naue cepit illum deprecari q̄ a demonio
vexatus fuerat ut esset cum illo et
non admisit eum sed ait illi Vade in
domum tuam ad tuos & annuncia illis
quanta tibi dominus fecit & miserebitur
tui et abiit & cepit predicare in de
capoli quanta sibi fecisset ihs
et omnes mirabantur Et cum trans
cendisset ihs de naui rursum trans
fretum concurrit turba multa ad illum
et erat circa mare Et venit quidam
de archisinagogis nomine iairus
et videns eum procidit ad pedes
eius et deprecabat eum multum dicens
quia filia mea in extremis est ve
nias impone manum tuam super eam ut salua
sit & vivat et abiit cum illo et sequeba
tur eum turba multa & comprimebant illum Et mulier q̄ erat in fluxu

sagum[m] amor[is] ei[us] et fidē multi-
plicē a quap[lu]rib[us] medicis et
erogauerat bona sua n[ec] quidq[uam]
sanare sed magis deterio habe-
bat tūc audisset de ih[es]u venit in
turba retro et tetigit vestimentū eius
dicebat enim intra se si vel vestimē-
torum eius tetigero salua ero et cōtinuo
siccatus est fons sanguinis eius et sensit
corpore q[uo]d sanata esset a plaga
que tenebat cognouitq[ue] in semetipso
virtute q[uae] exierat ab eo et conuersus ad
turbam aiebat quis tetigit vestimē-
ta mea et dicebant discipuli sui
ad eum videres turbam comprimentē te et
dicis q[uo]s me tetigit et circumspiciebat videre ea q[uae] fecerat mulier
ad timorē et tremorē scies q[uo]d fecerit
in se venit et predixit ei coram eo et dixit
ei omnem veritatem ille at dixit ei
filia fides tua te saluam fecit vade
in pace et esto sana a plaga tua
adhuc eo loquente venit ab archi-
synagogo dicentes quia filia
tua mortua est quid ultra vexas
magistrum at ihs q[uo]d dicebatur
audito aut archisynagogo nolī
timere tantum crede et no admisit
quenq[uam] secū se nisi petrū et iacobū
et ioh[ann]em fratrem iacobi et venit
ad domū archisynagogi et vidit
tumultū et flentes et ululantes
multū et ingressus ait eis quid
turbamini et ploratis puella non
mortua sed dormit et irridebant
eum pre nō eiectis omnibus assumpsit
patrem et matrem puelle et qui cum
erant et ingreditur ubi erat puel-
la iacens et tenens manum puelle
ait illi talitha cumi q[uo]d est interpre-
tatum puella tibi dico surge et statim

surrexit puella et ambulabat erat
enim annorum xii et obstupuerunt stu-
pore magno et precepit illi vehemen-
ter ne hoc fieri et dixit dari illi
manducare

Et egressus ihs inde venit in
patriam suam et
sequebantur illum discipuli sui et
sabbato cepit in sinagoga docere
et multi audientes admirabantur
in doctrina eius dicentes unde huic
hec sapientia et que est sapientia que data est
illi et virtutes huiusmodi que per manus
eius efficiuntur nonne hic est fabri
fabri et marie frater iacobi et
ioseph et iude et symonis nonne et
sorores eius hic nobiscum sunt et scandali
zabantur in illo et dicebat eis ihs
quia non est propheta sine honore nisi
in patria sua et in cognatione sua et
in domo sua et non potest ibi virtutem
ullam facere nisi paucis infirmis im-
positis manibus curauit et mira-
batur propter incredulitatem eorum et cir-
cuibat castella in circuitu docens
et conuocauit xii et cepit eos mittere
binos et dabat illis potestatem spi-
rituum immundorum et precepit eis ne
quid tollerent in via nisi virgam
tantum non peram non panem neque nummum
in zonis sed calceatos sandaliis et
ne induerentur duabus tunicis
et dicebat eis quotiescumq[ue] intraueritis
in domum illic manete donec exeatis
inde et quicumq[ue] non receperit vos
exeuntes inde excutite pulueres
de pedibus vestris in testimonium illis
et exeuntes predicabant ut penitentiam
agerent et demonia multa eiiciebant
et ungebant oleo multos egrotos
et sanabant et audito hoc

dño meo sup qui sem ē nomē ei
et diabol dixit ihesu baptista
resurrexit a mortuis et virtutes
operant in illo Alii autem dicebant
quia helias est Alii vero dicebant
quia propheta est unus ex antiquis
audito herodes ait hic est ego de-
collaui ihoēm hic a mortuis re-
surrexit Ipse enim herodes misit
ac tenuit ihoēm et vinxit eum in
carcere propter herodiade uxorem
philippi fris sui qm duxerat eam
dicebat enim herodi non licet
tibi habere uxorē fris tui herodi-
as autem insidiabatur illi et volebat
eum occidere nec poterat herodes enim
metuebat ihoēm sciens eum virum
iustum et sanctum et custodiebat eum et
audito eo multa faciebat et libenter
eum audiebat Et cum dies opportunus
accidisset herodes natalibus suis
cena fecit principibus et tribunis
et primis galilee Cumq; intrasset
filia ipsius herodiadis et saltasset
et placuisset herodi simulq; recu-
bantibus rex ait puelle Pete
a me quod vis et dabo tibi Et iura-
uit illi quia quidq; petieris dabo tibi
licet dimidium regni mei Cumque
exisset dixit matri sue Quid pe-
tam Et illa dixit Caput iohannis
baptiste Cumq; intrasset statim cum
festinatione ad regem petiuit dicens
Volo ut protinus des mihi in disco
caput iohannis baptiste Et contristatus est rex
propter iusiurandum et propter simul re-
cumbentes noluit ea contristare sed
misso spiculatore precepit adferri
caput eius In disco et dedit illud

in puella et puella dedit matri sue Quod cum audisset discipuli
eius venerunt et tulerunt corpus eius
et posuerunt illud in monumento
Et conuenientes apli ad ihesum re-
nunciauerunt illi omnia que egerant
et docuerant Et ait illis Venite seor-
sum in desertum locum et requiescite
pusillum Erant enim qui veniebant
et redibant multi et nec manducandi
spacium habebant Et ascendentes in
nauim abierunt in desertum locum seorsum
et viderunt eos abeuntes et cognouerunt multi
uerunt multi et pedestres de omnibus
ciuitatibus concurrerunt illuc et
precesserunt eos Et exiens vidit
turbam multam ihesus et misertus est
super eos quia erant sicut oues non habentes
pastorem et cepit docere illos multa
Et cum iam hora esset accesse-
runt discipuli eius dicentes desertus est
locus hic et iam hora preterit Dimitte
illos ut euntes in proximas villas et uicos ut
emant sibi cibos quos manducent
Et respondens ait illis Date illis
manducare Et dixerunt ei Euntes
emamus denariis ducentis panes
et dabimus eis manducare Et dicit eis
Quot panes habetis ite et videte Et
cum cognouissent dicunt ei quinq; et
duos pisces Et precepit illis ut ac-
cubare facerent omnes secundum contuber-
nia super viride fenum et discubuerunt
in partes per centenos et quinquagenos
Et accepit quinq; panibus et duobus
piscibus intuens celum benedixit
et fregit panes et dedit discipulis

sub ut ponent an eos & duos pis
ces diuisit orbus & maducauc
rut omes & saluati sut & sustule
rut reliquias fragmetoz plas
coplimos plenos & de piscibus
erat aut qui maducauerat v milia
virop Et statim coegit discipulos
suos ascendere nauc ut precedent
eu trans[fretu] ad bethsaida dom
ipe dimittet pplm Et cu dimisset
set eos abiit in montē orare Et
cu sero esset erat nauis in me maz
et ipe erat solus & ecce videt eos
laborantes in remigando erat enim
ventus contrarius eis Et circa
ta vigilia noctis venit ad eos ā
bulans sup mare et volebat pter
re eos Illi aut ut viderent eu am
bulante sup mare putauerut fan
tasma esse et exclamauerut
omes ei eu viderut & conturbati
sut & statim locutus e cu eis & dixit
illis Confidite ego sum nolite ti
mere Et ascendit ad illos in nauc
et cessauit ventus & plus magis
in tra se stupebat no enim intellexe
rat de panibus erat enim cor
eop obcecatu et cu trans[fretas]
sent puenerut in terra genezar
eth et applicuerut Cumq; egressi
essent de naui cotinuo cognos
centes eu & percurrentes vniuersam re
gionē illā ceperut in grabatis
eos qui se male habebat circum
ferre ubi audiebat eu esse Et q
cunq; introibat in vicos aut in vil
las aut ciuitates in platis po
nebat infirmos & deprecabant
eu ut ut sim[br]ria vestimenti
eius tangerent & quotq; tange
bat eu salui fiebat Et conue
nit ad eu pharizei & quida de
scribe venientes ab hierosolimis
et cu vidissent quosda ex discipu
lis eius communibus manibus i non
lotis maducare panes vituperue
runt pharizei enim & oēs iudei nisi
crebro lauent manus no maducant
tenentes traditiones seniop & a fo
ro nisi baptizent no comedunt
et alia multa sut que tradita sut
illis seruare baptismata calicu
& vrceop & aeramentop & lectoru
Et interrogabat eu pharisei &
scribe Quare discipuli tui non
ambulant iuxta traditionē seniop
sed communibus manibus maducant
panem Ille aut dixit eis Bene
phetauit de vobis ypocritis sicut
as sicut scriptu est pplus hic labiis
me honorat cor aut eop longe est
a me Frustra aut me colunt doce
tes doctrinas et precepta hoim Re
linquentes enim mandatu dei te
netis traditionē hoim baptismata
vrceop & calicu & alia similia
horū facitis multa & dicebat illis
Vide ne veritu scribis mandatu dei
ut traditionē vestram seruetis Moy
ses enim dixit honora patrē tuu
& matrem tuam Et q̄ male dixerit
patri aut matri morte moriatur Vos
aut dicitis Si dixerit ho patri aut
matri corban quod est donu quod
cunq; ex me tibi profuerit et ultra

no dimittitur eu quidq̃ fiat pri
ſuo ꝺ mꝛi ꝓſcindentes vm di
ꝑ tradicom vtrum qꝛa tradidiſti
et ſimilia huiſmodi multa faciat
Et aduocatꝭ itꝝ turbꝭ dicebat illꝭ
Audite me omes z intelligite Iſtigil
e extra ḣoiem intrions i eu quod
poſſet eu coiqnare Sed que de ho
mie pcedut illa ſut que coiqnat
ḣoiem Si quis hꝫ aures audiendi
audiat Et ai intrasset i domu a
turba intrograbat eu diſcipuli
eius pabola et ait illis Sic z vos
imprudentes eſtis Non intelligitis
quia oe extrinſecus intrions in
ḣoiem no pt eu coiqnare quia no
intrat in cor eius ſed i uentre
et in ſecessu exit purgans omes
eſcas Dicebat aut qm que de ḣoie
exeunt illa coiqnant ḣoiez/ abintꝰ
em de corde hoim cogitationes
male pcedut/ fornicatiões/ furta/ homicidia/
adulteria/ auaricie/
nequicie/ dolus/ impudicicia/ oculus
malus/ blasphemia/ superbia/ stul
ticia/ oia hec mala abintꝰ exeũt
et coiqnant ḣoiem Et inde surgens abiit in fines tyri z sidonis
et ingressus domu neminem voluit
scire et potuit latere Statim
statim ut audiuit de eo aiꝰ hꝫ
bat filia spm immundu intrauit et
pcidit ad pedes eius Erat aut mu
lier gentilis syrophenissa gne
Et rogabat eu ut demoniu ei
eiet de filia eius Qui dixit illi
Sine prius saturari filios Non e
nim bonu sumere panem filioru et
mittere canibus At illa rndit et
dicit ei Vtiq dne Nam et catelli
sub mensa comedut de micis pu
erorꝫ Et ait illi Propter hunc sermonem
vade exijt demoniu de filia tua
et cu abisset domu suam inuenit
puellam iacente sup lectu z demo
niu exijsse Et iterꝫ exiens de fi
nibus tyri pt sidonis ad mare gra
lilee inter medios fines decapoleos
et adducunt ei surdu et mutu z de
pcabant eu ut ponat illi manu
et apprehendens eu de turba seorsu
misit digitos suos i auriculas eius
et exspuens tetigit linguam eius
et suspiciens in celu ingemuit et
ait illi Effeta qd est apire z statim
aperte sunt aures eius z soluta est vin
culu linguæ eius z loquebat recte z
pcepit illis ne cui dicerent Quanto
aut eis pcipiebat tanto magis plꝰ
predicabant et eo amplius admira
bant dicentes Bene oia fecit z sur
dos fecit audire z mutos loqui

Ca viii

In illis diebus iterꝫ cu turba mul
ta esset et nꝝ haberent quod
manducarent Conuocatis discipu
lis ait illis Misereor sup turbam quia
ecce iam triduo sustinent mecꝫ et nꝝ habent
quod manducent Et si dimisero
eos ieiunos in domu sua deficient
in via Quida enim ex eis delonge
venerunt Et respondent ei discipuli
sui Unde istos potest quis hic satu
rare panibus in solitudine Et in
terrogauit eos quot panes habetis Qui
dixerunt septem z precepit turbe discu
bere super terrã Et accipiens septem panes

ſtrab agens ſtrgu[illegible] pulis ſuis ut apponent 2 apposuer
trut turbe 2 hebant piſciculos pau
cos et ipos bndixit et iussit appo
et madicauerut et ſatuati ſut 2
ſustulerut quod supauc[illegible] fragmẽtis septẽ ſportas ſtrat at qui
maducauerut q̃ quatuor mbia
et dimisit cos et ſtrata aſcendẽs
naue cu discipulis suis uenit ip 2
tes dalmanutha et exierut phari 2
zei et ceperut cogrere cu eo quere
tes ab illo ſignu de celo tptantes
eu et ingemiscẽs ſpu ait quid
gnacio ista quert ſignu dme dico
uobis si gnacioi isti dabit ſignu
et dimittes eos ascendẽs iterũ naue
abijt trãsfretu et obliti ſue sume
panes et nisi unu panem no habeba
tecu in naui et precipiebat eis di 2
cens uidete cauete a fermento pha
risecoꝝ et fermento hẽrodis et co 2
gitabat ad alterutrũ dicẽtes quia
panes no habemus quo cognito ihc
ait illis quid cogitatis quia panes
no habetis nondu cognoscitis nec
intelligitis adhuc cecatu habetis
cor oculos uram et no uidetis et au 2
res uram et no auditis nec recordamini
quinq panes fregi in quinq milia
hom et quot copleuos fragmẽ 2
torũ plenos sustulistis dicunt ei xpi
quinq et septẽ panes in quatuor
milia quot sportas fragmẽtoꝝ
tulistis et dicit ei septẽ et dicebat
eis quo nondu intelligitis et ue
nerunt bethſaida et adducunt ei cecu
et rogabat eu ut illu tangeret et

apprehensa manu cecu eduxit eu extra
vicu et exspuens in oculos eius ipo
sitis manibus suis interrogabat eu si a
liquid videret et aspiciens ait uide
ores uelut arbores ambulantes
deinde iterũ iposuit manus super ocu
los eius et cepit uidere et restitutus
erat ut videret ita clare et misit
illu in domu suã dicens uade in
ũm tuã et si in uicu intieris nemi
dixeris et egressus et ihs et discipuli eius in castella cesaree phi
lippi et in uia interrogabat discipu 2
los suos dicens eis quẽ me dicunt
homines qui respondentes illi dicentes io
hem baptistã alii helia alii unus
de prophetis quem dicit illis
uos uos quem me dicitis esse respon
dens petrus ait ait tu es xpc 2 comi
natus est eis ne cui dicerent de illo
et cepit docere illos quoniam oportet filiu
hois multa pati et reprobari a seniorib
et a summis sacerdotibus et scribis
et occidi et post dies tres resurgere
et palam uerbum loquebat et assumens
eu petrus cepit increpare eum qui co 2
nspis et uidens discipulos suos co 2
minatus est petro dicens uade retro
me satanas quoniam non sapis que
dei sunt sed que sunt hominum et con
tra turbã cu discipulis suis dixit
eis si quis uult me sequi abneget
semetipm et tollat crucẽ suam
et sequatur me qui eni uoluerit
animã suã saluã facere perdet eã qui
autẽ perdiderit animã suã propter me et euã 2
gelium saluam eã faciet quid enim

pdeit ihs ꝓ luceretur mudu totu
et dcm̃etus fuit duc ꝙc aut
quid ho dabit cōmutacoe ꝓ aia
sua ¶ Qui ei me confessus fuit
et mea vā in gnacoe ista adul
tra et pcatrice z filiꝰ hoīs co
fitebit cū ad vēm z gl̃az pris
sui cū angelis sanctis ¶ Et dice
bat illis ¶ Amē dico vob ¶ Quia
sut quida de hic stantibꝰ qui no
gustabut mortē don videant
regnū dei venīte in virtute
¶ Et post dies sex assumpsit ihc
ihc̃s petrū et iacobū z Io
hannem z ducit illos in montē ex
celsu seorsū solos z trāsfiguata
est coram ipis ¶ Et vestimēta eius
facta sut splendētia z candida ni
mis velut nix qualia fullo sup
ra tra no pt candida facere ¶ Et appa
ruit illis helias cū moyse ¶ Et e
rant loquētes cū ihū ¶ Et respon
dens petrus ait ihū Rabi bonu est
hic esse ¶ Faciam tria tabnacula
tibi vnu et moysi vnu et helie
vnu ¶ Non ei sciebat quid dicat
¶ Erat em obtriti timore et fta
ta nubes obumbrans eos z venit
vox de nube dicens ¶ Hic est filius
meus dilectꝰ audite illū z sta
tim circūspicientes neminē am
plius viderūt nisi ihm tm secu
¶ Et descendentibꝰ illis de mote
pcepit illis ne cui que vidissent
narrarent nisi cū filius hoīs a
mortuis resurrexerit ¶ Et vm̃ obti
nuerūt apud se querētes ꝙ sit
cū a mortuis resurrexerit

¶ Et interrogabat eū dicētes quid
ergo dicūt pharisei et scribe ꝙ
helia oportet venīre primū Qui re
spondens ait illis Helias cū venit
primo restituet oia et quo scriptū e
mi filiū hoīs ut multa patiatur et
contēnet ¶ Sed dico vob ꝙ z helias
ab venit z fecerūt illi quecūq voluc
runt sicut scriptū e de eo ¶ Et venies
ad discipulos suos vidit turbā
magnā circa eos et scribas co
q̃rentes cū illis et cōfestim omīs
ipsa videns ihm stupefacta est
et expauerūt et accurrētes saluta
bāt eū et interrogauit eos ꝙ inter
vos cōquiritis ¶ Et unus de
turba dixit magr attuli filiū meū
ad te hītē spm mutū ꝙ vbicūq
eū apprehenderit allidit eū z spumat
et stridet dentibus z aresc z dixi
discipulis tuis ut eiicerēt illud et
non potuerūt ¶ Qui respōdens eis dicit
o gnācō incredula ꝙm̃ diu apud
vos eo ꝙm̃ diu vos patiar ¶ Afferte
illū ad me et attulerūt eū et cū
vidisset illud statim spūs cōturbāt
eū et elisus in terra volutabatur
spumās z interrogat patrem ei ꝙa
tū tpis e ex quo hoc ei accidit
¶ At ille ait Ab infācia et frequē
eū et in igne et in aquā misit ut
eū pdat ¶ Sed si quid potes adiuua
nos misertus nri hīc ad aut illi
¶ Si potes credere oia possibilia sut
credenti ¶ Et cōtinuo exclamans
pr puer cū lacrimis aiebat ¶ Cre
do dne adiuua incredulitatē mea
mea et cū videret ihs cōcurrentē

turbet cōminatus ē ſpūs immūdꝰ
dicēs illi ſurde et mute ſpūs exo
tibi p̄cipio exi ab eo ⁊ amplius
ne introeas in eū et demonias et
multa diſcerpēs eū exijt ab eo et
ſcūs eſt ſicut mortuus ita ut multi
dicēt quia mortuus eſt ſcūs aut
tenēs manū eius eleuauit eū et
ſurrexit ⁊ cū intraſſet i domū
diſcipuli eius ſecreto interrogabant
eū quare nos non potuimus eicere eū
et dixit illis hoc genus in nullo
pōt exire ni in oratione et ieunio
⁊ inde egressi p̄terībant
galileā nec volebat quēq̄ ſcire
Docebat aūt diſcipulos ſuos ⁊ dice
bat illis q̄m filius hoīs tradetur
in manꝰ hoīm et occidet eū ⁊ occi
ſus tertia die reſurget ⁊ ipſi ignorabant
rabant verbū et timebant eū interro
gare et venerunt capharnaū ⁊ cū
in domo eſſent interrogabat eos
quid in via tractabatis ⁊ illi
tacebant ad inuicē enim diſputa
uerant in via quis eſſet maior
ior ⁊ reſidens vocauit duos ⁊ ait
illis ſi quis vult primus eſſe erit
omniū nouiſſimus et omniū miniſter et
accipiens puerū ſtatuit eū in medio
eorū quē cū complexus eſſet ait
illis quiſq̄ unū ex huiuſmodi puerīs
recepit in nomine meo me recipit
⁊ quicūq̄ me ſuſceperit non me ſuſci
pit ſed eū q̄ miſit me ait illi
Iohēs dicēs magiſter vidimus quendā
in nomine tuo eicientē demonia q̄ non
ſequitur nos et prohibuimus eū quia
non erat ait autē Iheſus eū nemo
est enim q̄ faciat virtutē in nomine meo
et poſſit cito male loqui de me q̄
non eſt aduersus vos pro nobis e
quiſq̄ enim potu dederit vobis calicē
aq̄ in nomine meo q̄ xpi eſtis amē
dico vobis non perdet mercedē ſuam
et quiſq̄ ſcandalizauerit unū ex
his pusillis credentibus in me bonū
eſt ei magis ſi circūdet molā
aſinaria collo eius et in mare mit
teret ⁊ ſi ſcandalizauerit te ma
nus tua abſcide illā bonū e tibi
debilē intrare in vitā q̄ duas
manus habentē ire in gehennā
in ignē exticgnibilem vbi vermis
eorū non moritur ⁊ ignis non extin
guet ⁊ ſi pes tuus te ſcandalizat
auferē amputa illū bonū e tibi de
bilem intrare in q̄ duos pedes ha
bentē mitti in gehennā ignis in
extinguibilē vbi vermis non moritur
et ignis non extinguit ⁊ ſi oculus
tuus ſcandalizat te eice eū bonū
eſt tibi luſcū in regnū dei
duos oculos habentem mitti in gehen
na ignis vbi vermis eorū non moritur
et ignis non extinguit ⁊ omnis enim
ſalietur et omnis victima ſalietur ſale
bonum e ſal q̄ ſi ſal inſulſus fuerit
in quo illud condietis habete
in vobis ſal ⁊ pace habete inter vos
⁊ exſurgens inde venit in fines
iudee vltra iordanem et conuenit
iterum turbe ad eum et ſicut con
ſueuerat iterum docebat illos et ac
cedentes pharizei interrogabant
eum si licet viro vxorem dimittere
temptantes eum et ille reſpondens dixit
eis quid vobis preceptit moyſes qui

Diperue Moyses ꝑmisit libellu repudij scribe et dimittet uxori
rndens ihesus ait Ad duritia cor
dis uri scripsit uob ꝓceptu illi mi
o at creatur masculu et femina
scrit eos deus ꝓpter hoc relinquet
ho patrem suu et matrem et adhesit
uxori sue et erunt duo i carne una
itaq iam no duo sed una caro quod
ꝙ deus iunxit homo no separet
et in domo iterꝙ discipuli eius
de eod interrogauerunt eu et dicit
illis Quicuq dimiserit uxorem
suam et aliam duxerit adulterium co
mittit sup eam et si uxor dimiserit
uirum suu et alij nupserit mechat
Et offerebat illi puulos ut ta
geret illos discipuli Cap x
at comminabantur offerentibus
eos Quos cu uidet ihus indigne tulit
et ait illis Sinite puulos uenire
re ad me et ne prohibueritis eos
talium est enim regnum dei Amen dico
uobis quisq no receperit regnum
dei uelut puulus non introibit in
illud et complexans eos et ponens
manus sup illos benedicebat eos
Et cu egressus esset in uia procur
rens quida genu flexo ante eu ro
gabat eu dicens Magister bone quid
faciam ut uitam eternam ꝓpria
at dixit ei Quid me dicis bonum
Nemo bonus nisi unus deus precepta
nosti Ne
dixeris Ne fraudes
honora patrem tuum et
matrem At ille respondens ait illi Magister
hec obseruaui a iuuentute
mea Ihesus autem intuitus eu dilexit

eu et dixit illi Unu tibi deest Vade
quecunq habes vende et da pauperibus
et habebis thesaurum in celo et veni sequere
me Qui contristatus in verbo
abiit merens erat enim habens
possessiones multas Et circumspi
ciens ihus ait discipulis suis Quam dif
ficile qui pecunias habet in regnum
dei introibunt Discipuli autem obstu
pescebant in uerbis eius At ihus rur
sum respondens ait illis Filioli quam dif
ficile est confidentes in pecunias in
regnum dei introire facilius est
camelum per foramen acus transire
quam diuitem intrare in regnum dei Qui
magis admirabantur dicentes ad
semetipsos Et quis potest saluus fieri
Et intuens illos ihus ait Apud
homines impossibile est sed non apud
deum Omnia enim possibilia sunt apud
deum Et cepit petrus dicere illi
Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus
te Respondens ihus ait Amen dico
uobis nemo est qui reliquerit domum
aut fratres aut sorores aut patrem
aut matrem aut filios aut agros
propter me et propter euangelium qui non
accipiet centies tantum nunc in tempore
hoc domos et fratres et sorores
et matres et filios et agros cu persecu
tionibus et in seculo futuro uitam
eternam Multi autem erunt primi nouis
simi et nouissimi primi Erant
autem in uia ascendentes in iherosolimam
et precedebat illos ihus et stupe
bant et sequentes timebant et assu
mens iterum xii cepit illis dicere
que essent ei euentura Quia ecce

ascendmus vlma et sibi hoc
tradetur pncipibus sacrdotu
et scribis et seniorib; z occid
nabut eu morte z tradet eu ge
tibus et illudet eu z conspuet eu
et flagellabut eu z occidet
eu et die rsurget et ascende
ad illu Jacobus et Joses filii ze
bedei dicetes ei magr ut quodcuq;
petim9 facias nobis dixit
eis quid vultis ut faciam vob z dix
erut da nobis ut vn9 ad dexteram
tua et alius ad sinistra tua se
deam9 in gla tua Jhus ait
eis nescitis quid petatis potes
tis bibe calice quem ego bibo a
baptismo quo ego baptizor bap
tizari dixerut ei possum9 Jhus
autem ait eis calice quidem quem
ego bibo bibetis et baptismo
quo ego baptizor baptizabimini
sedere ad dexteram meam uel
ad sinistra no est meum dare vob
sed quibus paratum est a pre meo
et audientes decem ceperut in
dignari de Jacobo et Joseph Jhus
at vocat eos ait illis scitis q
hui qui videntur principari gentiu
dnant eis et principes eoz pota
te utunt non ita est aut
in vobis sed quicunq; voluerit
fieri maior erit vr minister z q
cunq; voluerit in vob primus esse
erit omni seruus Nam et filius hoim
no venit ut ministret sed ut
ministret et det animam suam redem
ptionem pro multis Et veniut

iericho et pficiscente ab iericho z discipulis eius z plurima
multitudine filius thimei bartho
meus cecus sedebat secus via
mendicans Qui cu audisset quia
Jhus nazarenus est cepit cla
mare z dicere fili dauid Jhu miserere
mei et comminabatur ei mul
ti ut taceret at ille multo magis
clamabat fili dauid miserere
mei Et stans Jhus precepit illum
vocari et vocant cecum dicentes ei
animecor esto surge vocat
te Qui proiecto vestimento suo
exiliens venit ad eu et respondens
Jhus dixit illi quid tibi vis
faciam cecus at dixit ei rabboni
ut videam Jhus at dixit illi
Vade fides tua te saluum fecit
et confestim vidit z sequebatur
eu in via Et cum appropinquaret
iherosolime et bethanie ad mon
tem oliueti mittit duos ex
discipulis et ait illis ite in
castellu quod contra vos est
statim intrantes illuc invenietis
pullu ligatu super quem nullus
hoim sedit solute illum
adducite et si quis vob dixerit
quid facitis dicite quia dno ne
cessarius est et confestim illum dimit
tet huc Et abeuntes invenerut pullu
ligatu ante ianua foris in bimio
et solvunt eu et quidam de circu
stantibus dicebat illis quid fa
citis solventes pullu quid dice

Cap xi

rut eis sicut paxat illis ihus
2 dimisernt eis 2 adduxert pul
lu ad ihm et iponut illi vesti ta
sua et sedit sup eu multi aut
vestimta suu strauert i via alij
at fronde arborib caedebat et
et strauert in via et qui pibat
et qui seqbant clamabat dic
q sana bndictus q venit i nore
dni bndcm quod venit regnu pa
tris nri dauid osana i excelsis
Et intrauit ihrlm i templu
et circuspectis oib cu iam ves
pa esset hora exijt i bethania
cu xpo Et alia die cu exirent
a bethania esurijt ait vidisset
a longe ficu habte folia venit si q
forte invenret in ea 2 cu veniss
ad ea nichil invenit pter folia
non em erat tempus ficoru et
ihs dixit ei q nam no aplig
inethu quisq fructm ex te ma
ducet et audiebat discipli ei
Et venint ihrlm et cu intrass
templu cepit ejicere vendentes et
ementes in templo 2 mensas nummu
lariorum 2 cathedras vendentiu co
lumbas evertit et no sinebat ut qs
transferret vas p templu 2 doce
bat dicens eis nonne scptum e q
domus mea domus orois vocabit
ur cunctis gentibus vos aut fecistis
ea spelunca latronum Quo audito
principes sacerdotu et scribe quae
rebat quomo eu perderent timebat
enim eu tota enim turba admi
rabatur sup doctrina ejus Et cu
vespera facta esset egrediebantur
de civitate et cu mane transirent

Et mane cu transirent viderunt
ficum aridam factam a radi
cibus et recordatus petrus dixit
ei Rabbi ecce ficus cui maledixi
isti aruit Et respondens ihus ait illis
habete fidem dei Amen dico vobis quia
quicumq dixerit huic monti tollere et
mittere in mare et non hesitaverit
in corde suo sed crediderit q quod
cumq dixerit fiet ei quicquid dico vobis
omnia quecumq orantes petitis credite
quia accipietis et erunt vobis Et cu stabitis ad orandu
dimittite si quid habetis adversus
aliquem ut et pr vr q in celis e
dimittat vobis peccata vra Et si vos
non dimiseritis nec pr vr q in celis
est dimittet vobis peccata vra Et
venerunt iterum in hierusalem et cu
ambularet in templo accedunt ad
eu summi sacerdotes et scribe et
seniores 2 dicunt illi In q potate
hec facis 2 quis dedit tibi hanc potes
tatem ut ea facias Ihs autem ait
illis interrogabo vos 2 ego vnum
verbum 2 respondete mihi 2 dicam vobis in qua
potate hec facio Baptismum ioh
nis de celo erat an ex hominib respondete
mihi Et illi cogitabant intra se dicentes
Si dixerimus de celo dicet quare
ergo non credidistis ei Si dixerimus
ex hominib timebat populum omnes enim
habebant iohem q vere prophta esset
Et respondentes dicunt ihu Nescimus
Respondens ihus ait illis Neq ego
dico vobis in q potate hec facio
Et cepit illis in parabolis loqui
Vineam plantauit homo 2 circumdedit
sepem et fodit lacu 2 edificauit
turrim et locauit ea agricolis
et peregre profectus est 2 misit ad
colos in tpe fructum ut ab agricolis

acãpet de ſt·cu vmcx qui apl
ſu eu ocidert 2 dmiſere vicis
et ille miſit ad illos alm ſuu
et illud i capite vlncauert 2 cotu
melye affectrut et rurſu alm
miſit et illu ocidert et plures
alios quosda cedetes alios vo oc
idetes (2 dixit g̃ vnu habens
filiu cdiſſimu 2 illud miſit ad eos
nouiſſim dicens q̃ reuerebunt filiu
meu Colomi cū dixert ad inuice
hic e hęres veite occidam eu et
nra cit hereditas et apphensu
eu ocidert et eiecert extra vineā
dnus g̃ faciet dnis vineę veniet
et pdet colonos 2 dabit vineā alijs
nec scripturā hanc legistis lapidē
quē reprobauert edificantes hic factꝰ
e in caput anguli a dño factū est
istud et e mirabile in oculis nos
tris Et quębat eu tenere sed timu
erut turbā cognouert ei q̃m
ad eos parabola hanc dixit 2 relicto
eo abierut Et misserunt ad eum
quosda ex phariseis 2 herodianis ut
eu caperent in vo qui verentes di
cut ei magr scimꝰ q̃ verax es et
no curas quemq̃ nō ei vides i fa
cie hoim sed in veritate via dei do
ces licꝫ dare tributū cesari an non
dabimꝰ Qui sciens versuciam
eoꝝ ait illis quid me temptatis
afferte mihi denariū ut videā at
illi obtulerūt ei et ait illis cuius
e ymago hec et inscriptio dicut
illi cesaris Respondens ait illis Dite
illis reddite igit quę sunt cesaris
cesari et quę sunt dei deo 2 mirati
sunt super eo Et venerūt ad eu
saducei qui dicut resurrectionē
no esse et interrogabat eu dicē
tes magr moyses nobis scripsit ut si
cuiꝰ frr mortuus fuerit 2 dimittit
uxorē et filios no reliquerit
capiat frater ei⁹ uxorē ipius et
resuscitet semen fri suo Septē
g̃ fres erāt et primꝰ accepit uxo
rem et mortuꝰ e no relicto se
mie et secūd accepit eā 2 mor
tuꝰ e et nec iste reliquit semen et
tertius similiter 2 accepit eā
similit septē 2 no reliquerūt semē
Nouissima omn defuncta e 2 mulier
In resurrectione g̃ cū resurrexerit
cuiꝰ de his erit uxor Septē e
habuerūt eā uxorē Dixit aut
illis ihūs Nonne ideo erratis no
scientes scripturas neq̃ virtutem dei
Cum enim a mortuis resurrexerint
neq̃ nubent neq̃ nubentur sed
sicut angeli in celis De mortuis
aut q̃ resurgat no legistis in libro
moysi super rubū quō dixit illi deꝰ
inquiens ego sum deus abraham et
deus ysaac et deus iacob Non est
mortuoꝝ sed viuoꝝ vos g̃ multū
erratis //

Caplm xij

Et accessit vnus de scribis q̃
audierat illos conquirentes 2 vi
dens quō bn illis respondit interro
gauit quod esset primū oim mandatum
Ihūs aut respondit ei q̃m primū oim
mandatū est Audi isrl dns deꝰ
noꝰ deus vnus e 2 diliges dnm
deū tuū ex toto corde tuo 2 ex tota
anima tua et ex tota virtute tua hoc
e primū mandatū Secdm aut simile
est illi Diliges proximū tuū tamq̃

tcipm mau^lspo aliud mandatu
no est Et ait illi scriba bn magr
in Veritate dixisti qr vn^s e2 no e
aliud pt eu et ut diligat ex toto
corde et ex toto mtis ad2 ex tota
alia et ex tō fortitudie 2 diligere
pxim tamq scipm hauis est
ombus holocaustomatibq et
sacrificijs hus at vidēs q sapi
ent respondisse dixit illi q non
es longe a regno dei Et nemo
ia audebat eu mtrogare Et re2
spondens ihus dicebat docens
in templo Quomo dicut scribe
pxm filiu esse dauid ipe em da
uid dicit in spu sco dixit dns
dno meo sede adextris meis do
nec ponā inimicos t scabel
lū pedu tuoz Ipe q^s dauid dicit
eu dnm et vnde e filius eq et
multa turba libenter eu audie2
bat Et dicebat illis in doctrina
sua Cauete a scribis qui volunt
in stolis ambulare 2 salutari in
foro et in pmis cathedris sedere
in synagogis 2 pmos discubitus
in cenis Qui deuorant domos
viduaz sub obtentu plixe orōis
hi accipient plixius iudiciu Et
sedens ihus c gazophilaciu aspi
ciebat quo turba iactabat es in
gazophilaciu et multi divites
iactabant multa Cū veniss aute
vidua paup misit duo minuta qd
e quadrans 2 quotans discipulos suos
ait illis Amē dico vb qm vidua hec
paup plus omib misit qui miserūt
in gazophilaciu omes enim ex eo qd ha2
bundat illi miserūt hec aut de penuria
sua oia q habuit misit to victu suu

Et cū egrederet de templo ait illi xm 242
unus ex discipulis suis Magr
aspice quales lapides 2 quales
structure Et ihus ait illi Vi2
des omia hec magna edificia
non relinquet lapis sup lapidē q
no destruat Et cū sederet in monte
oliuaz ex aduerso templi interrogabat
eu seorsum petrus iacobus 2 johes
et andreas Dic nob quando ista fient
et quod signu erit quando hec omia incipiant
consummari Et dixit illis ihus
Videte ne quis vos seducat multi
enim venient in nomine meo dicentes
quia ego sum et multos seducent
Cū audieritis autē bella 2 opiniones
bellorum ne timueritis oportet enim fieri
sed nondum finis Exurget enim gens
sup gentem et regnum sup regnum et
erunt terremotus per loca 2 fames
initium dolorum hec Videte autē vos2
metipos Tradent enim vos in consiliis
et in synagogis verberabimini et
ante presides et reges stabitis propter
me in testimonium illis Et in omes gen2
tes primum oportet predicari euāngelium
Et cū duxerint vos tradentes non
licet premeditari quid loquamini sed quod
datum vobis fuerit in illa hora id lo2
quimini Non enim estis vos loquentes
sed spūs scūs Tradet autē frater fratrem
in mortem 2 pater filium 2 consurgent
filii in parentes et
morte afficient eos Et eritis odio
omnibus propter nomen meum qui autē sus2
tinuerit in finem hic salvus erit
Cū autē videritis abhominationem de2
solationis stantem ubi non debet qui legit

intelligat q̄ hec q̄ iudeā ſt fu
giat m̄ moꝛb⁹ et q̄ ſup tectū
no deſcendat m̄ domū ñ̄ m̄ treat
ut tollat quid de domo ſua et q̄
i agro eſt no reūtat retro tolle
veſtimentū ſuū Ve aut pḡnatib⁹
et nutrientibus m̄ dieb⁹ illis Da
te ut hyeme no fiat fuge ei dieb⁹
illi tribulacoēs tales quales no
fuerūt ab initio creaturē qua codi
dit deus usq̄ nunc neq̄ fient Et ñ
breuiaſſet dns dies no fuiſſet
ſalua oīs caro ſed ꝓpt electos
quos elegit breuiabit dies Et
tunc ſi quis vobis dixerit ecce hic
e xp̄us ecce illic ne credideritis
Exurgent enī pſeudo xp̄i et pſeu
do ꝓphe et dabunt ſigna et p̄digia
ad ſeducendos ſi pt fieri etiā electos
Vos g̃ videte ecce p̄dixi vob⁹ oia
Sed m̄ illis diebus post tribula
cōm illā ſol tenebrabit et luna
no dabit ſplendorē ſuū et ſtelle
cadent de celo et virtutes que
ſup m̄ celo mouebunt Et tunc vide
bunt filiū hoīs venientē i nubibus
cū virtute multa et gla et tunc
mittet angelos ſuos et congregabit
electos ſuos a iiij⁹ ventis a ſumo ter
re uſq̄ ad ſummū celi A fico aut disci
te parabolā cū iam ramus eius tener
fuerit et nata fuerint folia cog
noſcitis q̄ iuxta ſt estas
eſt Sic et vos cū videritis hec fieri
ſcitote q̄ iuxta ſt regnū dei
Amē dico vobis q̄m no tranſibit
generatio hec donec oīa ista fiant
celū et terra tranſibunt uerba aut mea non tran-
ſibunt

De die aut illa aut hora nemo ſcit neq̄
angeli in celo neq̄ filius niſi pr
Videte vigilate et orate neſcitis
enī q̄n tempus ſit Sicut ho
mo q̄ peregre p̄fectus reliq̄t domū
ſuā et dedit ſeruis ſuis potestatē cuiq̄
opus et ianitori p̄cepit ut vigilet
Vigilate g̃ neſcitis enī q̄n dns
domus veniat ſero an media noc
te an gallicantu an mane ne cū
venerit repente inveniat vos dormi
entes Quod aut vobis dico omnibus
dico vigilate

Capitulum xxvi

Erat aut pascha et azima p
biduum Et quebant summi sa
cerdotes et scribe quo dolo te
nerent et occiderent Dicebant enī no
n in die festo ne forte tumultus fiat
in ꝑplo Et cū esset bethanie in do
mo symonis leprosi et recumberet
venit mulier habens alabastrum un
genti nardi spicati pretiosi et fracto
alabastro effudit sup caput eius
Erant enī quidā indignantes
intra semetipos et dicentes Ut quid
perditio unguenti ista facta est potuit
enī unguentum istud venundari plus
q̄ trecentis denariis et dari paupe
ribus et fremebant in ea Qui ait
dixit eis dimitte ea Quid illi mo
lesti estis bonum opus operata est
in me Semp enī pauperes habetis
vobiscum et cū volueritis potestis
illis bene facere me aut non semp habetis
Quod habuit hec fecit premit
unguere corpus meum in sepultura
Amen dico vobis ubicūq̄ predica
tum fuerit euangelium istud in uniuer-

mudo et q̄ fecit hec narrabitur
i memoria eius ☩ Et unus de
bis vnus de xij abiit ad sum
sacerdotes ut p̄dat eu illis qui
audietes grauiti sut et p̄misert
ei pecuniaz ☩ Daturos 2 quebat
quomo illu optune tradat ☩ p̄
ma die azimoz q̄n pascha ymo
labat dicut ei discipuli ☩ Ubi
vis eam⁹ et parem⁹ tibi ut ma
ducas pascha ☩ Et mittit duos ex
discipulis suis 2 dicit eis ☩ Ite i ci
uitate et occurret vob ho lagena
aq baiulas sequimini eu 2 quocuq;
introierit dicite dno dom⁹ ☩ Ubi
magr dicit ☩ Ubi ē refectio mea ubi
pascha cu discipulis meis mee man
ducē et ipe vobis demostrabit
cenaculu grande stratu 2 illic pa
rate nobis ☩ Et abierut discipuli
eius et venerut in ciuitate 2 iuene
rut sicut dixat illis 2 paurerut
pascha ☩ Esse at sero venit cu xij
et discubetibus eis 2 manducantib;
ait illis ☩ Amē dico vobis q̄ vn⁹
ex vobis me tradet q̄ manducat
mecu ☩ At illi cepert contristari et
dicere ei sigillatim nunq̄ ego sum
ait illis ☩ Unus ex xij q̄ intingit
mecu in catinu et filius quidem
hoīs vadit sicut scriptu ē de eo Ve
at hoī illi p̄ quē filius hoīs tradet
Bonu erat ei si no ē natus ho
ille ☩ Et manducantibus illis accē
pit ihs panē 2 benedixit fregit
et dedit eis 2 ait ☩ Sumite hoc ē
corpus meu ☩ Et accepto calice gr̄
rias agens dedit eis 2 biberut ex

illo omes 2 ait illis ☩ hic ē sanguis
meus noui testamti q̄ p̄ multis
effundet ☩ Amē dico vobis q̄ ni
non bibā de hoc genimine vitis
usq; in die illu cu illud bibā no
uu in regno dei ☩ Et ymno dicto
exierut in montē oliuaz ☩ Et ait
eis ihs ☩ Omes scandalizabimi
i nocte ista quia scriptu est per
cutiā pastore 2 dispgentur oues
sed postq̄ surrexero p̄cedā vos in
galileā ☩ Petrus at ait ei ☩ Et si
omes scandalizati fuerit sed no
ego ☩ Et ait illi ihs ☩ Amē dico tibi
quia tu hodie in nocte hac priusq̄
bis gallus vocē dederit ter me
negaturus ☩ At ille ampliq̄ loq
batur ☩ Et si oportuit me simul como
ri tibi no te negabo ☩ Similit at 2 omes
dicebat ☩ Et venit i p̄dm cui no
gethsemani ☩ Et ait discipul suis
sedete hic dom⁹ orem ☩ Et assumit
petru et iacobu et iohem secu et
cepit pauere et tedere ☩ Et ait illis
☩ Tristis ē aia mea usq; ad mortē
sustinete hic 2 vigilate ☩ Et cu pro
cessisset paululu p̄cidit super
terā et orabat ut si fieri posset tr̄
sireret ab eo hoā 2 dixit ☩ Abba pr̄
mia tibi possibilia sut tr̄sfer ca
licē istu a me sed no quod ego
volo sed quod tu ☩ Et venit ad discī
pulos suos et invenit eos dormies
et ait petro ☩ Symo dormis non
potuisti una hora vigilare ☩ Vigila
te et orate ne intretis i temptacoz
☩ Spūs quidē promptus ē caro at
infirma ☩ Et iterū abiens orauit

cu& ꝓmone diab & tm̃ illuc eo dormiente& erat ci oc̃l corp̃ gnati et ignorabat ꝙ rñ dend ci & vcit dic ihc & ait illi dormite ia & requiescite ꝟ ecce vcit hora & ecce tradet filiꝰ hoim manus pcatoꝝ surgite eam9 ecce q me tradet ppe est & adhuc eo loquente vcit iudas scarioth vn9 ex xij & cu illo turba milta cu gladijs & lignis & missi a summis sacerdotibꝫ et a scribis et a seniorib⁹ populi & iudas aut traditor eius sign̄m dederat & dixerat quemcuq osculatus fuero ipe & tenete eum & duamte cautel et ad veniens statim accessit ad eu aut rabbi et osculatus & eu & illi manus iniecerunt in & tenuerut eu vn9 aut circumstantiu gladiu suu extraxit & percussit seruu summi sacerdotis et amputauit illi auriculam & dixit illi ihc & conuertere in locum tuu q enim acceperint gladiu in gladio peribut & ligna & tanq ad latronem existis cu gladijs & lignis comprehendere me cotidie apud vos eram in templo docens & non me tenuistis sed ut adimplentur scripture tunc discipuli eius relinquentes eu omes fugerut & adolescens aut quidam sequebat eu amictus sindone sup nudo & tenuerut eu at ille relicta sindone nudus ꝓfugit ab eis & adduxerut ihm ad summu sacerdote et conuenerut omes sacerdotes et scribe et seniores ꝓcul a longe secutus & eu usq; intro in atriu summi sacerdotis & sedebat cu ministris & calefaciebat ad ignem & summi sacerdotes et omne consiliu querebat aduersus ihm testimoniu ut eu morti tradere& nō inuenieba& multi enim testimoniu falsu dicebat aduersus eu et conuenientia testimonia no erant & quidam surgentes falsu testimoniu ferebat aduersus eu dicentes quia nos audiuim9 eu dicere ego dissoluam templu hoc manufactu& et p triduu aliud no manufactum edificabo et no erant conuenientia testimonia illoꝝ & exsurgens summus sacerdos in medium interrogauit ihm dicens nichil respondes quid isti tibi obiciunt at ihs silebat & tacebat et nichil respondit iterum summus sacerdos interrogabat eu & dixit ei tu es filius dei benedicti ihs at dixit illi ego sum & videbitis filiu hoim a dextris sedentem virtutis & venientem cu nubibus celi tunc summus at sacerdos scindens vestimenta sua ait quid adhuc desideramus testes audistis blasphemia quid vobis videtur at illi reos esse mortis & ceperunt quidam conspuere eu et velare faciem eius & colaphis eu cedere et dicere ei prophetiza nobis christe quis est qui te percussit alapis eu cedebant & eu esset petrus in atrio deorsum venit una ancilla summi sacerdotis et cum vidisset petrum calefacientem se aspiciens illum ait & tu cu ihsu nazareno eras at ille negauit dicens nescio neq; noui quid dicis & exiit foras ante atriu

et gallus cantauit. Conuersus autē
ū vidisset cū ancilla cepit dicē
circūstantibꝫ qꝛ hic ēt illōꝝ. at
ille iterū negauit. et post pusillū
rursus qui astabāt dicebāt pe
tro. Vere tu ex illis es. nā et galilē
es. Ille aūt cepit anathematizare
et iurare qꝛ nescio hoīem istū qꝫ
dicitis. Et statim iterū gallus can
tauit. Et recordatus est petrus ver
bi qd dixerat ei ihūs. Priusqꝫ gallꝰ
cantet bis ter me negabis. Et egressꝰ
foras flēuit amarē. CXV
Et confestim mane cōsilium fecerūt sūmi sacerdo
tes cū senioribus et scribis et
vniuerso cōcilio. Vincientes ihūm duxe
runt. et tradiderūt eū pilato. Et in
terrogauit eū pilatus. Tu es rex
iudeoꝝ. At ille respondens ait illi. Tu
dicis. Et accusabat eū sūmi sacer
dotes i multis. Pilatus aūt rursus
interrogauit eū dicēs. Nō respondes qd
quā vides in quatis te accusant
ihūs. At amplius nichil respondit ita
ut mirarētur pilatus. Per diem aūt
festū dimittebat illis vnū ex
vinctis quemcūqꝫ petissent. Erat
aūt qui dicebat barrabas. qui cū seditio
sis vinctus. qui in seditiōe
cāde homicidiū fecerat. Et cū ascendisset
turba cepit rogare sicut semper face
bat illis. Pilatus aūt respondit eis
et dixit. Vultis dimittā vobis
regē iudeoꝝ. Sciebat enī qꝫ per inuidia
tradidissent eū sūmi sacerdotes
principes aūt cōcitauerūt turbā
ut magis barrabam dimitteret eis.
Pilatus aūt iterū respondens ait illis

Quid ergo vultis faciā regi iude
orū. At illi clamauerūt. Crucifige
eū. Pilatus vō dicebat eis. Quid
enī mali fecit. At illi magis cla
mabāt. Crucifige eū. Pilatus aūt
volēs ꝑ satisfactiōē dimittere illis
barrabam. et tradidit ihūm flagel
latū ut crucifigeret. Milites aūt
duxerūt eū intrō atrium prētorij
et cōuocāt totā cohortē. Et induūt
eū purpurā. et ꝓponūt ei plectē
tes spineā coronā. et cepērunt salutare
eū. Ave rex iudeoꝝ. Et percutiebāt
caput eius harundine
et conspuebāt eū. et ponentes ge
nua adorabāt eū. Et postquā illu
serūt ei. exuerūt illū purpura
et induerūt eū vestimentis suis
et educūt illū ut crucifigerent eū
Et angariauerūt prētereuntē
simonē cyrenēū venientē de villa
patrē alexandri et rufi ut tolleret
crucē eius. Et perducūt illū in gol
gotha locū qd est interpretatū cal
uarie locus. Et dabāt ei bibere
mirratū vinū. et nō accepit. Et
crucifigentes eū diuiserūt vesti
menta eius. mittentes sortē sup eis qs
quid tolleret. Erat aūt hora tertia
et crucifixerūt eū. Et erat titu
lus causē eius inscriptus. Rex iu
deoꝝ. Et cū eo crucifigunt duos
latrones. vnū a dextris et alium
a sinistris eius. Et adimpleta
est scriptura qꝫ dicit. Et cū iniquis re
putatus est. Et prētereuntes blasphe
mabāt eū. mouentes capita sua

2 diabat Vach q̄ descendere cepit
et tribus diebus resurgat Et
au sac tumultum descendens de
cruce Exilit et sum sacerdotes
luderet ad alterutrū ac scribis
diabat Alios salvos fecit sem
no pt salvum facē/ xpc/ descendat nūc de cruce ut vidē
amus et credamus Et qui ac
co crucifixi erat conviciabatur
ei Et fta hora sexta tenebre
facte sut p tota terra usq; ad ho 2
ra nona Et hora nona exclamavit
mauit ihesus voce magna dicēs
heli heli lamasabacthani qd
e meus deus meus deus
meus ut quid dereliquisti me
Et quida de circastantibus au 2
dientes diabat ecce helia vocat
Currens at vnus 2 implens
spongia aceto circumponensq;
calamo/ potu dabat ei dicēs
Sinite videamus si veniat helias
ad deponendū eū Jhesus at
emissa voce magna expiravit
Et velū templi scissū e in duo
a sumo usq; deorsū Videns at
centurio qui ex adverso stabat
quia sic clamans expirasset
ait Vere hō hic filius dei erat
at ibi mulieres de longe aspici 2
entes inter quas erat maria mag
dalena et maria iacobi 2 salome
et au esset i galilea sequebant
eū et ministrabat ei Et alie mul 2
te que simul au eo ascenderant
ierosolima Et au ia sero esset fem

quia erat parasceue quod est ante
sabbm venit ioseph ab arymathia
ciuitate nobilis decurio qui et ipse
erat exspectans regnū dei et au
dacit introivit ad pilatū 2 petiit
corpus ihu Pilatus at mirabatur
si ia obisset et accersito centuri
one interrogauit eū si ia mortuus esset
et au cognouisset a centurione
donat corpus ioseph Ioseph at
mercatus sindonē 2 deponens eū
involuit sindone 2 posuit eū in
monumento quod erat excisum de
petra 2 adduxit lapidē ad ostium mo

Maria at magdale
et maria Ioseph aspiciebat
a longe Et au transisset sabbatum
maria magdale 2 maria iacobi
et salome emerunt aromata ut
venientes ungerent ihm Et valde
mane una sabbatorū venerunt ad
monumentū orto ia sole 2 dicebat
ad invicē Quis revolvet nob
lapidē ab ostio monumenti Et re 2
spicientes viderunt revolutum lapi 2
dem erat quippe magnus valde
Et introeuntes in monumentū viderunt
iuuenē sedentē in dextris coop 2
tū stola candida et obstupue 2
runt Qui dicit illis Nolite expa 2
uescere Jhm quaeritis nazarenum
crucifixum surrexit non est hic ecce
locus ubi posuerunt eum sed ite di 2
cite discipulis eius et petro qr
precedet vos in galileam ibi eum
videbitis sicut dixit vobis Et
illae exeuntes fugerunt de monumto

Inuasit eum uas tremor ꝛ pa
uor et nemi quidꝫ deterruit
minabat eni surgens ac ꝫ
mac prima salui apparuit pme
maie magdalene de qꝫ eiecit
septe demonia Illa uidens mu
rauit ihm qui ru eo fluctuant
lugentibꝫ et flentibus dixit illi
auctor quia uiuit ꝛ uisꝫ ẽ ab
ea no crediderut Post hec
at duobus ex eis ambulantibꝫ
ostensus ẽ in alia effigie eun
tibus i villa et illi euntes nunci
auerut ceteris nec illis crediderut
Nouissime recumbentibus undeci
lis apparuit et exprobrauit incꝫ
dulitate illoꝝ ꝛ duritia cordis
quia his qui uiderut eu resꝫ
rexisse no crediderat et dixit eis
euntes i mundu uniuersu predicate
euangelium omi creature qui
crediderit et baptizatus fuerit
saluus erit qui uo no crediderit
condempnabit Signa aut eos
qui crediderit hec sequentur
In nomine meo demonia eicient
linguis loquent nouis spibus
tollent et si mortiferu quid bibe
rint non eis nocebit sup
egros manus imponent ꝛ bn
habebunt Et dns quidem ihus
postq̃ locutus ẽ eis assumptus
est in celu et sedet ad dexterꝫ dei
illi aut profecti predicauerut ubiq̃
dno cooperante ꝛ sermonem
confirmante sequentibus signis

Incipit ploguꝫ m lucam

Quoniam quidem multi conatus
sunt ordinare narrationem
quam rexerunt in nobis sicut tradide
runt nobis qui ab initio ipi uidere
et ministri fuerunt sermonis uisum
est et mihi assecuto omnia diligenter
a principio ordine tibi scribere optime
theophile ut cognoscas eorum uerborum
de quibus eruditus es ueritatem
Fuit in diebus herodis regis iudee
sacerdos quidam nomine zacharias
de uice abia et uxor illi de filiabus
aaron et nomen eius elisabeth erant
autem iusti ambo ante deum incedentes
in omnibus mandatis et iustificationibus
dni sine querela et non erat illis
filius eo quod esset elisabeth sterilis
et ambo prouecti erant in diebus suis
Factum est autem cum sacerdotio
fungeretur in ordine uicis sue ante
deum secundum consuetudinem sacer
dotii sorte exiit ut incensum ponens
introiret in templum dni et omnis
multitudo populi erat orans foris
hora incensi Apparuit autem illi
angelus dni stans a dextris altaris
incensi Et turbatus est zacharias
uidens et timor irruit super eum
Dixit autem angelus ad eum ne
timeas zacharia quoniam exaudita
est deprecatio tua et uxor tua elisa
beth pariet tibi filium et uocabis
nomen eius iohannem et erit gaudium
tibi et exultatio et multi in nativitate
eius gaudebunt erit enim magnus
coram deo et uinum et sicerum non
bibet et spu scto adhuc de utero matris
sue replebitur et multos filiorum
israel convertet ad dnm deum ipsorum
et ipse precedet ante illum in spu et
uirtute helie ut convertat corda patrum
in filios et incredulos ad prudentias
iustorum parare dno plebem aptam
Et dixit zacharias ad angelum
unde hoc sciam ego enim sum senex
et uxor mea processit in diebus suis
Et respondens angelus dixit ei ego
sum gabriel qui asto ante deum et
missus sum loqui ad te et hec tibi
evangelizare Et ecce eris tacens
et non valens loqui usque in diem
qua hec fiant eo quod non credideris
verbis meis que implebuntur in tempore
suo Et erat populus exspectans
zachariam et mirabantur quod tar
daret in templo Egressus autem non
poterat loqui illis et intellexerunt
quod uisionem uidisset in templo
et ipse innuebat eis et permansit
mutus Et factum est ut impleti sunt
dies officii sui abiit in domum suam
Post hos autem dies concepit elisa
beth uxor eius et occultabat se
mensibus quinque dicens quia sic
mihi fecit dns in diebus quibus
respexit auferre opprobrium meum
inter homines

bit in diebus hc
rodis regis iudee
sacerdos quida
nomine zacharias
de vice abya et
erat illi de filia
bus aaron z no
men eius elizabeth et
amb iusti ante deum
incedentes in omnibus mandatis
et iustificationibus dni sine que
la et no erat illis filius eo q
elizabeth sterilis esset et amb
pariss in diebus suis sm e
ad ai sacerdotio fungeret za
charias in ordine vicis sue am deu
sdm consuetudine sacerdotij
sortes exit ut incensu ponet
ingressus in templu dni et omis
multitudo erat ppli orans foris
hora incensi Apparuit ei angelus
angelus dni stans adextris

alenib meis et iactancia tur
batus e videns et timor irru
it sup eu dixit ei angelus
ne timeas zacharia quia exau
dita e oratio tua et uxor tua
elizabet pariet tibi filiu z voca
bis nome eius iohannem z gaudiu
tibi et exultatio et multi
z natiuitate eius gaudebunt
erit enim magnus coram dno z vinu
et sicera non bibet z spu sco
replebit adhuc ex utero matris
sue et multos filioz isrl convertz
ad dnm deu ipoz et ipe predet
ante illu in spu et vtute helye
ut convertat corda patrum filios
et inobedientes ad prudentia iustoz
parare dno plebe perfecta Et dixit zacharias ad an
gelu unde hoc sciam ego enim sum
senex et uxor mea prouecta in
diebus suis Et respondens angelus
dixit ei ego sum gabriel qui
astito ante deu et missus sum loqui
ad te z hec tibi euangelizare
Et ecce eris tacens et non potens
loqui usq in die qua hec fiet
pro eo q non credidisti verbis meis
que implebunt in tpe suo z eras
plebe expectanti zacharia et
mirabant quod tardaret ipe in
templo Egressus autem non potat
loqui ad illos et cognouerut
quod visionem vidisset in templo
Et ipe erat innuens illis z perma
sit mutus Et factum est ut impleti
sunt dies officij eius abiit

m dñs sum ꝓpost hec ait Dñs
concipies elizabeth vxor tua
et ecce tu ſilentium ſedebis
et non poteris loqui donec
hec fiant pro eo quod non
credidisti verbis meis quibus
implebuntur in tempore suo
Et erat turba exspectans
zachariam et mirabantur
quod tardaret in templo
Egressus autem non poterat
loqui illis et intellexerunt
quia visionem vidisset in
templo et ipse innuebat eis
et permansit mutus
Et factum est postquam im
pleti sunt dies officii sui
abiit in domum suam
Post dies autem illos
concepit elizabeth uxor eius
et occultabat se mensibus quinque
dicens quia sic fecit mihi dñs in
diebus quibus respexit auferre
opprobrium meum inter homines
In mense autem sexto missus est
angelus gabriel a deo in ciui
tatem galilee cui nomen nazareth
ad virginem desponsatam viro
cui nomen erat ioseph de domo
dauid et nomen virginis maria
Et ingressus angelus ad eam
dixit Ave gratia plena dñs tecum
benedicta tu in mulieribus Que
cum audisset turbata est in sermone
eius et cogitabat qualis esset
ista salutatio et ait angelus
ei Ne timeas maria invenisti
enim gratiam apud deum Ecce con
cipies in utero et paries filium et
vocabis nomen eius ihesum hic
erit magnus et filius altissimi
vocabitur et dabit illi dñs deus
sedem dauid patris eius et regna
bit in domo iacob in eternum
et regni eius non erit finis Dixit
autem maria ad angelum Quomodo
fiet istud quoniam virum non cognos
co Et respondens angelus dixit ei
Spiritus sanctus superveniet in te et virtus
altissimi obumbrabit tibi Ideo
et quod nascetur ex te sanctum vo
cabitur filius dei Et ecce elisa
beth cognata tua et ipsa concepit
filium in senectute sua et hic

mensis est illi qui vocatur
sterilis quia non est impossibile
apud deum omne verbum Dixit autem
maria Ecce ancilla dñi fiat mihi
secundum verbum tuum Et discessit ab illa
angelus Exurgens autem maria
in diebus illis abiit in montana
cum festinatione in ciuitatem iuda
et intrauit in domum zacharie et
salutauit elizabeth Et factum est ut
audiuit salutationem marie elisa
beth exultauit infans in utero eius
et repleta est spiritu sancto elizabeth
et exclamauit voce magna
et dixit Benedicta tu inter mulieres
et benedictus fructus ventris tui
et unde hoc mihi ut veniat mater
domini mei ad me Ecce enim ut facta
est vox salutationis tue in auribus
meis exultauit in gaudio infans
in utero meo et beata que credidisti
quoniam perficientur ea que dicta sunt
tibi a domino et ait maria Magni
ficat anima mea dominum Et exultauit
spiritus meus in deo salutari meo
Quia respexit humilitatem ancille
sue ecce enim ex hoc beatam me
dicent omnes generationes Quia fecit
mihi magna qui potens est et sanctum nomen
eius et misericordia eius a progenie in
progenies timentibus eum fecit potentiam in
brachio suo dispersit superbos mente
cordis sui Deposuit potentes de
sede et exaltauit humiles Esurientes
bonis implevit divites di

[illegible]ncē [illegible]ſt puer
ſuꝰ uocabit[ur] [illegible]e Erunt
locutꝰ ē ad pres mos abrah
et ſti eius i ſcla Magt aut
mala au illa tribus mensiū
et fusa ē in domū ſuā Elli
zabeth mpletus ē tempꝰ pa
riendi et pepit filiū et audi
erut vicini et cognati eiꝰ qꝝ
magnifica[t] Dns miam ſuā au
illa et congratulabat ei Et
factū ē in die octauo Venerūt
circuncidere puerū et vocabant
eū nomē patris ei zacharian
Et respondens mr eius dixit Neq
qꝝ ſed vocabit[ur] Ioānes Et dixe
erut ad illā Quia nemo ē in
cognatione tua qui vocetur hoc
nomine Innuebāt aut patri eiꝰ quē
vellet vocari eū Et postulans
pugillarem ſcripſit dicens Ioānes
ē nomen eius Et mirati ſunt
omnes Aperto ē autē illico os eiꝰ
et lingua eiꝰ et loquebat benedi
cens deū Et factus ē timor ſup omnes
vicinos eorū et ſup oīa montana
iudee Diuulgabant oīa verba
hec Et posuerunt oēs qui au
dierant in corde ſuo dicentes qui
putas puer iste erit Etenim ma
nus dñi erat cū illo Et zacharias
pr eius repletus ē ſpū ſco
et prophetauit dicens Benedictus dns deus iſrl
quia visitauit et fecit redemptionem
plebi ſue Et erexit cornu ſa
lutis nobis in domo dauid pueri
ſui Sicut locutus ē per os ſanctorum
qui a ſeculo ſuorū prophetarum eiꝰ Salutem
ex inimicis nros et de manu omniū

qui oderūt nos Ad faciendā miam cū
patribus nris et memorari teſta
menti ſui ſci Iusiurandū quod iurauit ad
abraham patrem nrm Datum ſe
nobis Et ſine timore de manu inimi
corū nrorū liberati ſeruiamus illi
in ſanctitate et iuſticia coram ipo oi
bus diebus nris Et tu puer propha
altiſſimi vocaberis Preibis enim an
te faciē dñi parare vias eius Ad da
dum ſcientiam ſalutis plebi eius in remiſſio
nem peccatorum eorū Per viſcera miſericordie
dei nri in quibus visitauit nos oriens
ex alto illuminare his qui in te
nebris et in umbra mortis ſedet
ad dirigendos pedes nros in viam
pacis Puer aut crescebat et con
fortabatur ſpu et erat in deſer
tis usq; in diē oſtenſionis ſue et iſrahel
Factum ē aut in diebus Cap. ii.
illis exiit edictum a cesare
auguſto ut describeretur vniuſ
orbis hec descriptio prima facta e
a preſide ſirie cyrino Et ibant
oēs ut profitentur ſinguli in
ciuitatem ſuam Ascendit aut et
ioſeph a galilea de ciuitate
nazareth in iudeā ciuitatem da
uid que vocat[ur] bethleem eo qꝝ
eſſet de domo et familia dauid ut
profiteretur cū maria desponſata
ſibi uxore pregnate Factum ē aut
cū eſſent ibi impleti ſunt dies ut
pareret et peperit filium ſuum primo
genitum et pannis eum involuit et re
clinauit eum in preſepio quia non erat
eis locus in diuerſorio Et pastores
erant in regione eadem vigilantes
et custodientes vigilias noctis

sup̃ gregē suū 1 et cū angelo
tm̃ steterūt sup̃ illos 2 claritas dī
circūfulsit illos et timuerūt ti
magno 1 et dixit illis angel
nolite timē ecce ē euāgelizo
vobis gaudiū magnū quod erit
oi pp̃o qz natus ē vob hodie sal
uator q̃ ē xp̃us dn̄s i ciuitate
dauid 1 hoc vob signū inuenie
infantē pānis 1 volutū 2 positū
in p̃sepe et subito fca ē cū an
gelo multitudo milicie celestis
laudantiū deū 2 dicentiū gl̃ia i al
tissimis deo 1 in tra pax hoīb
bone voluntatis 1 factū ē ut di
cesserūt ab eis i celū pastores
loquebant ad inuicē transeamꝰ
usq; bethleem 2 videamꝰ hoc vm
quod factū ē qđ dn̄s ostendit nob
et venerūt festinantes 2 invenerunt
mariam et ioseph et infantē po
tū in p̃sepe videntes aut cognō
uerūt qđ dictū erat illis de puō
hoc 1 oēs qui audierūt mirati
sunt 2 de his que dicta erant a pas
toribus ad ipos 1 maria aut conser
uabat oia verba hec conferēs i corde
suo 1 reuersi sunt pastores glori
cantes et laudantes dn̄m i omnib
que audierant 2 viderant sicut dictū
ē ad illos 1 et postq̃ consumati
sunt dies octo ut circūcideret puer
vocatū ē nomē ei⁹ iesus 1 quod
vocatus ē ab angelo priusq̃ in vte
concipet 1 et postq̃ impleti sunt dies
purificationis mrīs ei⁹ secm̃ legē
moysi tulerūt illū in ierlm ut sis
tērent eū dn̄o sicut scriptū ē in le
ge dn̄i quia oē masculinū ad

aperiens vulua sanctū dn̄o vocabitur
1 ut darent hostiā secm̃ qđ dictū
ē in lege dn̄i par turturū aut
duos pullos columbaꝝ 1 ecce ho
cat m̃ nom̃ ei⁹ nomē symeon
1 ho iste iustus et timoratus exspc
tans consolationē isrl 2 spūs scūs
erat in eo 1 responsū acceperat a
spū sco non visurū se morte nisi
prius videret xp̃m dn̄i et venit in
spū in templū 1 cū inducerēt puerū
ihm parentes eius ut facerent secm̃
consuetudinem legis p eo 1 ipe
accepit eū in ulnas suas 2 bñe
dixit deo 2 dixit nunc dimittis
seruū tuū dne secm̃ vm tuū in pace
quia viderunt oculi mei salutare
tuū quod parasti ante faciē oīm
populoꝝ lumen ad revelationē gentiū
2 gloriam plebis tue isrl 1 erat
pr eius et mr mirantes super his
que dicebant de illo 2 bñdixit
illis symeon 2 dixit ad mariam ma
trem eius 1 ecce positus ē hic in ru
inā 2 resurrectionē multoꝝ in isrl et in
signum cui contradicetur 2 et tuam
ipius animā pertransiet gladius ut re
velentur ex multis cordibus cogita
tiones 1 erat anna prophetissa filia pha
nuel de tribu aser hec p̃cesserat
in diebus multis et vixerat cum
viro suo annis septē a virginitate
sua et hec vidua usq; ad annos
octoginta quatuor 2 que non discedebat de te
plo ieiuniis 2 et obsecrationibus
seruiens nocte 2 die 1 hec ipa hora
superueniens confitebatur dn̄o 2 loq
batur de illo omnibus qui exspec
tabant redemptionem isrl 1 et ut perfecerūt

oia scdm legē dñi trāsi fuit m
galilea a tetrarcha fuit nazareth
Et puer ꝛ crescebat ꝛ cōfortabat
plenus sapia et gra dei erat
illo Et ibat pentes eius p ca
nos in nrlm in die solle pri
paschē Et ca fuit annoꝝ
xij ascendentibus nrlm scdm
cōsuetudinē diei festi Cōsumatis
p diebus ca redirent remansit
puer ihus i nrlm ⁊ no cognouerūt
parentes eius existimantes
eū at illu esse i comitatu ve
nerūt iter diei et requirebant
eū inꝰ cognatis ⁊ notis ⁊ no
inuenientes regressi sūt i nrlm
requirentes eū Et fm e post
triduū inuenerūt illū i templo
sedentē in medio doctoꝝ audi
entē illos et interrogantē Et stu
pebāt aut oēs qui eū audiebāt
sup prudētia ⁊ rōnibus eius
Et uidētes admirati sūt Et dixit
mr eius ad illū fili quid fecisti
nobis sic Ecce pr tuus et ego
dolentes quērebam te Et ait ad il
los quid est q me quērebatis an
nesciebatis q in his que pris
mei sunt oportet me esse Et ipi non
intellexerūt vbi quod locutus
est ad illos Et descendit cū eis
et uenit nazareth et erat subdit⁹
illis Et mr eius conseruabat oīa
uba hec in corde suo Et ihus pfi
ciebat sapia et etate ⁊ gra apd
deum et hoīnes

Cap iij

Anno at qntodecio imperij ty
berij cesaris pncipante pon
tio pilato udea tetrarcha at
galilee herode philippo aut fr
eius tetrarcha ytur. ⁊ traco
nitidis regionē et lisania abi
lne tetrarcha sub pncipibus
sacerdotū Anna et caypha
fm e vm dñi sup ioh̄em zacha
rie filiū in deserto Et uenit in
regionē iordanis pdicans baptis
mū pnie in remissionē peccatoꝝ
sicut scriptū e in libro sermonū
ysaie pphe Vox clamantis in de
serto parate uiam dñi rectas facite se
mitas eius Oīs uallis implebit
et oīs mons et collis humiliabit
et erunt prua in directa ⁊ aspe
ra in uias planas et uidebit oīs
caro salutare dei Dicebat ergo
ad turbas que exibat ut bap
tizarentur ab ipo Genimina vi
perarū quis ostendit uob fugere
a uentura ira facite ergo fructus
dignos pnie Et ne cepistis dice
re patrem habemus abraam Dico em
uobis q pt deus de lapidibus
istis suscitare filios abrahe Jam
enim securis ad radicē arboris
posita e Omnis ergo arbor non fa
ciens fructū bonū excidet⁹ et
in ignē mittet Et interrogabat
eū turbe dicentes Quid ergo fa
ciemus Respondens ait dicebat
illis Qui habet duas tunicas det
uni non habenti Et q habet escas si
militer faciat Venerūt at ⁊ pu
blicani ut baptizarentur ⁊ dixerūt
ad illū magr quid faciemus Et
ille dixit ad eos Nichil amplius
q quod constitutum e uob faciatis

Introgabit aut eu ⁊ mittet in
tre dicit ad ipsum nemine nos dix
dit illis hominem uoluptuo
saliquia saciatis sed contri
te stipendijs, vnus quisq; de
ꝑ et cogitantibus cibus ⁊ corpo
ris sui de uobis ne forte ⁊ pe
ꝑ ꝓpius indit uobis deum omnes
ego quide aqua baptizo vos
uenit at fortior me ꝓ me cuius
no sum dignus ꝑ solue corrigiam
calciamentoꝝ ipse uos bapti
zabit in ꝑ sco et igni cuius ue
tilabrum in manu sua ⁊ purgabit
aream suam et congregabit triticum
in horreum suum ꝑ palea aut uobuit
igni inextinguibili tunc quide
et alia exhortans euangeli
zabat ꝑ herodes ad tetrar
cha cu corriperetur ab illo de ue
rodiade uxore fratris sui ⁊ de omni
bus malis que fecit herodes adiecit
et hoc super oia et inclusit iohe
in carcere factu e aut cu baptiza
retur omnis ꝑ et ihesu bapti
zato et orante apertu e celu et de
cendit ꝑ sup eum corporali spe sic
columba in ipm et uox de celo fa
ta est tu es filius meus dilectus in te coplacui
mihi et ipe ihesus erat incipiens
ens q̄si annoꝝ xxxa ut putabat
filius ioseph qui fuit heli qui
fuit matthat qui fuit leui qui
fuit melchi qui fuit iannae qui
fuit ioseph qui fuit matthathie
qui fuit amos qui fuit nahu qui
fuit hesli qui fuit naggae qui
fuit maath qui fuit mathathie
qui fuit semei qui fuit ioseph

qui fuit iuda qui fuit ioanna qui
fuit resa qui fuit zorobabel
qui fuit salathiel qui fuit neri
qui fuit melchi qui fuit addi qui
fuit cosam qui fuit helmoden
qui fuit her qui fuit ihesu qui
fuit eliezer qui fuit iorim qui
fuit matthat qui fuit leui qui
fuit symeon qui fuit iuda qui
fuit ioseph qui fuit iona qui
fuit eliachim qui fuit melea qui
fuit menam qui fuit mathatha qui
fuit nathan qui fuit dauid qui
fuit yesse qui fuit obed qui fuit
booz qui fuit salmon qui fuit
naasson qui fuit aminadab qui
fuit aram qui fuit esrom qui
fuit phares qui fuit iudc qui
fuit iacob qui fuit ysaac qui
fuit abraam qui fuit thare qui
fuit nachor qui fuit seruch qui
fuit ragau qui fuit phalech qui
fuit eber qui fuit sale qui fuit
cainan qui fuit arphaxat qui
fuit sem qui fuit noe qui fuit
lamech qui fuit mathusalem
qui fuit enoch qui fuit yareth
qui fuit maleleel qui fuit cainan
qui fuit enos qui fuit seth qui
fuit ada qui fuit dei

Cap iiii

Ihesus aut plen ꝑ spu sco regressꝰ
est ab iordane et agebatur in
spiritu in deserto diebus xl ⁊ tenta
batur a diabolo et nichil manducauit
in diebus illis et consummatis illis
esurijt deinde ait illi diabolus si filius
dei es dic lapidi huic ut panis fiat
et respondit ad illum ihesus scriptu e
quia non in pane solo vivet ho sed

m oi vo dc ꝛ dixit illi dia⁹ ꝛ ostendit illi ois regna orbis
re ꝛ momto tpis ꝛ ait illi
tibi dabo potestem hanc omiam
et gliam illoꝝ quia mi tradita
sut et cui volo do illa tu ergo
si adoraueris coram me erit tua
ois ꝛ respondens ihus dixit illi
Scriptu e dnm dm tuu adorabis
et illi soli seruies ꝛ duxit illum
in ierlm ꝛ statuit eu sup pinna
culm templi ꝛ dixit illi si filius
dei es mitte te hinc deorsu Scptu
e em qꝫ angelis suis mandauit de te ut conseruet te ne
forte offendas ad lapide pedem tuum ꝛ respondens ihus ait illi
dcm e no temptabis dnm dm
tuu ꝛ consumata oi tptacone
diabol recessit ab illo usqꝫ ad tpus
ꝛ regressus e ihus i virtute
spus in galilea et fama exiit
p vniuersam regione de illo et
ipe docebat in synagogis eoꝝ
et magnificabatur ab oibus
ꝛ venit nazareth ubi erat nutritꝰ
et intrauit scom consuetudinem
suam die sabbati in synagogam
ꝛ surrexit legere ꝛ traditus
e illi liber ysaie ꝛ ut
reuoluit librꝫ inuenit locu ubi
scriptu erat spus dni sup me oo
qꝫ unxit me euāngelizare pau
peribus misit me pdicare captis
remissionem ꝛ cecis visum dimittere
confractos i remissione pdicare
annu dni acceptu ꝛ die retributionis
nis ꝛ cu plicuisset libꝫ reddidit ministro et sedit ꝛ oīm i ꝑma
goga oculi erant intendentes in
cepit autē dicere ad illos qꝫ hodie
pleta e hec scriptura in auribus
ꝛ omes testimoniū illi dabant
et mirabant in his gre que
procedebant de ore ipius ꝛ dicebant
nonne hic filius ioseph ꝛ ait
illis utiqꝫ dicetis mihi hanc similitudinem medice cura te ipm quanta audiuimus facta in capharnaum
fac ꝛ hic in patria tua dixit autem
dico vobis quia nemo ppheta
acceptus e in patria sua in veritate dico vobis multe vidue
erant in diebus helie in israel cum
clusum est celum annis tribus ꝛ mensibus sex cum fames magna ꝛ in terra et ad nullam
illarum missus e helias nisi ꝛ sarepta
tam sydonie ad mulierem viduam
ꝛ multi leprosi erant in israel sub heliseo pphta et nemo eorum mundatus
est nisi naaman syrus ꝛ repleti sunt omes in synagoga ira hec
audientes ꝛ surrexerunt ꝛ eiecerunt illum extra ciuitatem ꝛ duxerunt illum usqꝫ ad supercilium montis
sup quem ciuitas illorum erat edificata ut precipitarent illum ipm ad
terram ipse autem transiens per medium illorum ibat
ꝛ descendit in capharnaum
ciuitatem galilee ibiqꝫ docebat
illos sabbatis ꝛ stupebant in
doctrina eius quia in potestate erat
sermo ipius ꝛ in synagoga erat
homo habens demonium immundi
et exclamauit voce magna dicens
sine quid nobis et tibi ihesu
nazarene venisti perdere nos scio te

quia sc̃s spūs dei et non pauit alium
illud dicāt obmutesc̃ 2 c̃ tacb
illo et nō pcedēs illud i me fiet
de mōnio exijt ab illo et ille
illū nocuit Et surg̃ et pauor m
oribus Et colloq̃bat adiuicē
dicēs Quod ē hoc vm quia
ptate 2 virtute mpat immundis
spiritibus 2 eiciūt Et divulgaba
fama de illo i oēm loc̃ regio
nēm Et surgēs de sna
goga venit in domū symonis
Socrus aut symonis tenebatur
magnis febribus 2 rogauerūt
illū p ea Et stans sup illā iperauit
febri 2 dimisit illā Et cōtinuo
surgēs ministrabat illis Cū sol
at occidisset/ omēs qui habeb
infirmos variis lāguoribus obtu
lerūt illos ad eū Et ille
singulis manus ipones curabat
eos Exibāt aut demonia a mul
tis clamātia 2 dicētia q̃ tu es fi
lius dei et minabat/ nō sinebat
ea loqui q̃ sciebāt ipm ee xpm
Facta aut die egressus ibat in
desertū locū et turbe requirebant
eū et venieb̄ usq̃ ad ipm 2 deti
nebāt illū/ ne discederet ab eis/ q̃
bus ille ait q̃ et aliis ciuitati
bus oport̃ me euāgelizare regnū
dei quia ideo missus sū et erat
p̄dicans in synagogis galilee Cap v
Factū ē aut cū turbe irru
erent in eū ut audirēt vbū
dei et ipe stabat secus stagnū
genezareth Et vidit duas naues
stantes secus stagnū/ piscatores
aut descenderāt et lauabāt re
tia sua Ascendens aut in vnam
nauē q̃ erat symonis rogauit eū

ut a tra reduceret pusillū Et sc̃
dens docebat de nauicula turbas
Vt aut cessauit at loqui dixit ad sy
monem Duc in altū 2 laxate re
tia vra in captura Et respōdēs
symon dixit illi Preceptor p tota
nocte laborantes nichil cepimus
in vo ac tuo laxabo retiā Et cū
hoc fecissēt concluserūt piscium
multitudinē copiosam/ Rumpebat
aut retiā Et annuerūt sociis qui
erāt in alia naui ut venirēt et
adiuuarēt eos Et venerūt et
impleuerūt ambas naviculas ita ut
mergerentur Quod cū vidēt symon
petrus cecidit ad genua ihū di
cēns Exi a me dne q̃ ego vir pc̃or sū
Stupor em circūdederat eū 2 eos
qui cū illo erāt in captura piscium
quā ceperāt similit aut Iacobū et
Ioh̄em filios zebedei q̃ erāt socii
symonis Et ait ad symonē ihūs
Noli timere ex hoc iam homines eris
capiens Et subductis ad tra na
uibus relictis oib̄ secuti sūt illū
Et fm̄ est cū esset in vna ciui
tatū Et ecce vir plen̄ lep̄ Et videns
ihm et p̄cidens in faciē rogauit
eū dicēs dne si vis potes me
mundare Et extendens manū
tetigit illū ihūs dicēs Volo mun
dare Et cōtinuo lepra discessit
ab illo Et ipe p̄cepit illi ut nemi
dicat sed vade ostende te sacer
doti et offer p emundatione tua si
cut p̄cepit moyses in testimoniū
illis Perambulabat aut magis
mo de illo et coibāt turbe
multe ut curarēt ab infirmita
tibus suis Ipe aut secedebat in desertū
et orabat Et fm̄ ē in vna die

et ipe sedebat docs Et erat phi
sei sedentes 2 legis doctores q̄
venerat ex oi castello galilee
et iudee et rsalm 2 virtus dñi
ad sanandū eos Et ecce viri p
tantes in lecto hoiem q̄ erat pali
tic⁹ et quebat eu inferre et
ponē eū et no invenientes
qua pte illū inferrent p turba
discendere sup tectu 2 p tegu
las submiserunt illū cu lecto
in medio ante ihm Qui eoz fidem
ut vidit dixit homo remittunt
tibi pcta tua Et cepere cogitare
scribe et phārisei dicentes Quis
est hic q̄ loq̄t blasphemias Quis
potest dimittere pcta nisi deus ut cog
nouit at ihs cogitationes eoz
respondens dixit ad eos Quid cogi
tatis mala in cordibus vris Quid
est facilius dicere dimittuntur tibi
pcta an dicere surge 2 ambula
Ut at sciatis q̄ filius hois potestate
habet in tra dimittendi pcta dixit pali
tico tibi dico surge tolle lectu
tuu 2 vade in domu tua 2 cōti
nuo surgens coram illis tulit
lectu in q̄ iacebat 2 abiit in dom
suā magnificans deu 2 stupor
deprehendit omes 2 magnificabant
deū et repleti sunt timore dicentes
quia vidimus mirabilia hodie
Et post hec exiit 2 vidit pu
blicanū nomine leui sedentē ad thelo
nium et ait illi sequere me Et
relictis omnibus surgens secutus est eū
Et fecit ei convivium magnum leui
in domo sua 2 erat turba multa
publicanoz 2 aliorū qui erant illis
erant discubentes Et mur[illegible]
p[illegible]gei et scribe eoz dicebant ad
discipulos eius Quare cu publi
canis et peccatoribus manducatis
et bibitis Et respondens ihs dixit
ad illos Non egent qui sani sunt
medico sed qui male habent Non
enim venit vocare iustos sed pec
tores ad penitentiam Et ipi dixerunt
ad eu Quare discipuli ioh̄is ieiunant
frequēter 2 obsecrationes fa
ciunt similiter et pharisei tui aute
edunt et bibunt Ait illis ihs Numquid
potestis filios sponsi dū
cu illis est sponsus facere ieiunare
Venient at dies cu ablatus fuerit
ab illis sponsus tunc ieiunabūt
in illis diebus Dicebat at et
similitudinē ad illos Quia nemo
commissurā a vestimento novo
immittit 2 vestimentū vetus dilace
rat Si et novum rupit et veteri non
convenit commissura a novo 2 nec
mittit vinum novum in utres ve
teres et vinum effundet 2 utres pe
ribunt Sed vinum novum 2 utres no
vos mittendū et utraq̄ conser
vantur Et nemo bibens vetus statim
vult novum Dicit enim vetus melius e
Capitulum c nec in sabbato sedens primo
cu pharisei p sata vellebat discipu
li eius spicas et manducabant
confricantes manibus Quidā at
pharisei dicebant illis Quid facitis
quod non licet in sabbatis Et re
spondens ihs ad eos dixit Nec
hoc legistis quod fecit dauid cu esu
risset ipe 2 qui cu eo erant quomo
intrauit in domu dei et panes

ꝓficiscit supplex mundat⁹ & dicit
ihꝰ qui cum ipo erant quos nouerat
bat mundatꝫ misit tm sacerdoti
bus et dicebat illis quia ihꝰ e
filius hois ꝛ cū sabbati Cap vj
Factū e at ꝫ alio sabbo ut m
trasit in synagogā ꝛ docebat
Et erat ibi hō et manū eius dextera
sicca ariditate Obseruabat at scribe
et pharizei si in sabbo curaret ut
inuenirent vñ accusarent illū ipe
vo sciebat cogitationes eorū ꝛ ait
hoi q habebat manū aridā surge
et sta ī medium ꝛ surgens stetit et dixit
ad illos ihs Interrogo vos si
licet sabbis bñfacere an malefacere
salua facere an pdere Et circumspec
tis omibus dixit hoi Extende ma
nū tuā et extendit et restituta
e manus eius Ipi at repleti sunt
insipientia ꝛ colloquebant ad inuicem
quidnam facerent ihū Factum
e at in illis diebus exire ihm montē
orare et erat pernoctans ī oratione dei
Et cū dies fuis esset vocauit discipu
los suos et elegit xij ex ipis
quos et aplos nominauit Symone
quē cognominauit petrum ꝛ andream
fratrem eius Iacobū et Ioannem Philippū
et Bartholomeum Matheum
et Thomam Iacobū alphei ꝛ Symo
nē q vocat Zelotes Iudā Iacobi
et Iudā Scarioth qui fuit proditor
Et descendens cū illis stetit in
loco campestri ꝛ turba discipulorū
eius Et multitudo copiosa plebis
ab omni iudea et hierlm ꝛ maritima
et tyri et sidonis qui venerant ut
audirent eū et sanarent a langui
bus suis et qui vexabantur a

spiritibus immundis curabantur et
ois turba querebat eū tangere quia
virtus de illo exibat ꝛ sanabat
omes Et ipe elevatis oculis ī discī
pulos suos dicebat Beati pau
pes quia vrum e regnum dei Beati
qui nunc esuritis qm satiabimini
Beati qui nunc fletis quia ridebitis
Beati eritis cū vos oderint homines
et cū separauerint vos et exprobra
uerint et eiecerint nomen vrum tan
quam malum propter filium hois Gaudete
illa die et exultate ecce enim
merces vra multa e in celo secdm hec enim
faciebant prophetis patres eorū Verum
tamen Ve vobis divitibus qui habe
tis consolationem vram Ve vobis
qui saturati estis quia esurietis Ve
vobis qui ridetis nunc qm lugebitis
et flebitis Ve vob cū benedixerint
vobis oēs homines secdm hec faciebat
bant prophetis patres eorū Sed vobis
dico qui auditis Diligite inimi
cos vros benefacite his qui vos
oderunt benedicite male dicentibus
vobis orate pro calumpniantibus vos
Et q te percutit in maxillam pbe
ci et alteram et ab eo q aufert
tibi vestimentū etiam tunicam noli
prohibere Omni at petenti te tribue
et q aufert quę tua sunt ne repetas
Et prout vultis ut faciant vobis ho
mines et vos facite illis similiter
Et si diligitis illos qui vos dili
gunt q vobis est gratia Nam et peccato
res diligentes se diligunt ꝛ si benefece
rint his qui vobis benefaciunt q vobis est
gratia siquidem et peccatores hoc fa
ciunt et si mutuum dederitis his

a quibus ſpatiū accipe q̄ gr̄a est
vobis Nam et p̄ueris p̄ueribus
fenerat2 ut recipiat equalia Re
cuptn Diligite inimicos vros et
benefacite2 mutuū date nichil ide
sperantes et erit merc9 vra multa
et eritis filii altissimi quia ipe
benignus e sup ingratos2 ma
los Estote ergo misericordes sic
et pr vr mis est Nolite iudi
care et no iudicabmini Nolite con
dempnare2 no condempnabmini Dimitte
et dimittetur vobis Date2 dabitur
vobis Mensura bona confertā
et coagitatā2 supefluēte dabu
but in sinu vrm Eadē quippe me
sura qua mensi fueritis remetietur
vobis Dicebat at illis2 similitudi
nē Nunquid pt ceus ceū duc
none ambo in fouea cadut Non
e discipulus sup magrm Perfect9
at omis erit si sit sicut magr eius
Quid at vides festucā i oculo
fris tui trabē at q̄ in oculo tuo
e no conſidcas Aut quo potes dic
fri tuo Frater sine eiciā festu
cā de oculo tuo ipe i oculo tuo
trabem no vides Hypocrita eice
primū trabē de oculo tuo2 tunc perspi
cies ut educas festucā de oculo
fris tui Non est arbor bona q̄
facit fructus malos Neq; arbor
mala facies fructū bonū Unaq;
q̄; em arbor de fructu suo cognos
citur Neq; ex spinis colligunt
ficus neq; de rubo vindemiant Bo
nus ho de bono thesauro cordis
sui p̄fert bonū et malus ho de
malo thesauro p̄fert malū Ex

ore enim loquit
Quid at vocatis me Dne Dne
non facitis que dico Omis q̄ ve
nit ad me et audit sermones meos et
facit ostendā vob cui similis
sit Similis est homi edificanti domū
q̄ fodit et posuit fundamta supra petrā
Inundatōe at facta illisus est fluui
domui illi2 no potuit eā mouere
fundata em erat supra petrā Qui
at audiuit2 no fecit similis est ho
edificanti domū suā supra terrā sine
fundamto in qua illisus est fluui9
cotinuo cecidit2 facta est ru
ina domus illius magna Cum
Quom at implesset oia verba sua
in aures plebis intrauit capharn
naū Centurionis at cuiusd̄ serui
male habebat erat moriturus q̄ illi
erat pciosus Et cu audisset de ihu
misit ad eu seniores iudeorū rogans
eū ut veniret2 salvaret seruū eius
At illi cu venissent ad ihm roga
bat eū sollicite dicentes ei Quia
dignus est ut hoc illi p̄stet Dili
git em gentē nram2 synagogā
ipe edificauit nobis Iesus at ibat
cū illis2 cū ia no long esset a do
mo misit ad eū centuriō amicos
dicēs Dne noli vexari Non ei su
dignus ut sub tectū meū intres
propt quod et meipm non sū dignū
arbitratus ut venirē ad te sed
dic verbo et sanabit puer meus
Nam et ego ho sū sub potate cōsti
tutus habens sub me milites et
dico huic Vade et vadit Et alio
Veni et venit et seruo meo fac hoc
et facit Quo audito ihs mirat9

est ⁊ reliqus sequctibus se et ait
dicit ⁊ me dico vobis nō inuenit
sic in israel tantā fidē inuenire
et dico vobis q̄ multi ab oriente
et occidente venient et recumbent
cum abraam ysaac et iacob in regno
celorum filii aut regni ei⁹ mittentur
in tenebras exteriores ibi erit fletus
et stridor dentium et dixit centurioni
vade et sicut credidisti fiat tibi et
sanatus est puer in hora illa et cum
introisset petrus domum socrus eius
vidit eam iacentem et febricitantem
et tetigit manum eius et dimisit eam
febris et surrexit et ministrabat illis
cum autem occidisset sol omnes qui
habebant infirmos varijs languoribus
ducebant illos ad eum at ille singulis
manus imponens curabat eos exibant
autem demonia a multis clamantia
et dicentia quia tu es filius dei et
increpans non sinebat ea loqui quia
sciebant eum esse christum et cum
factum esset mane egressus ibat in
desertum et turbe secute sunt eum
et venerunt usque ad ipsum et detinebant
illum ne discederet ab eis quibus ille
ait quia et alijs ciuitatibus oportet
me euangelizare regnum dei quia in
hoc missus sum et erat predicans in
synagogis eorum in galilea et demonia
eiciebat et factum est cum turbe
irruerent in eum ut audirent verbum
dei et ipse stabat secus stagnum
genesareth et vidit duas naues stantes
secus stagnum piscatores autem descendentes
a navibus lauabant retia sua
ascendens autem unam navem que erat
simonis rogauit eum a terra reducere
modicum et sedens de navicula docebat
turbas cum autem cessasset loqui dixit
ad simonem duc in altum et laxate
retia vestra in capturam et respondens
simon dixit illi preceptor per totam
noctem laborantes nichil cepimus in
verbo autem tuo laxabo rete et cum
hoc fecissent concluserunt piscium
multitudinem copiosam rete autem
rumpebatur eorum et annuerunt
sotijs qui erant in alia navi ut venirent
et adiuuarent eos et venerunt et
impleuerunt ambas naues ita ut
pene mergerentur quod cum videret
simon petrus procidit ad genua ihesu
dicens exi a me quia homo peccator
sum domine stupor enim circumdederat
eum et omnes qui cum illo erant
in captura piscium quam ceperant
similiter autem iacobum et iohannem
filios zebedei qui erant socij simonis
et ait ad illum ihesus noli timere
amodo homines eris capiens et cum
adduxissent naues super terram
relictis omnibus secuti sunt eum
et factum est cum esset in una
ciuitatum et ecce vir plenus lepra
et videns ihesum procidit in faciem
rogauitque eum dicens domine si
vis potes me mundare et extendens
manum tetigit eum dicens volo
mundare et continuo lepra discessit
ab eo et ipse precepit illi ne cui
dicat sed ait vade ostende te sacerdoti
et offer pro emundatione tua sicut
precepit moyses in testimonium illis
perambulabat autem sermo de illo
magis et conueniebant turbe multe
ut audirent et curarentur a languoribus
suis ipse autem secedebat in desertum
et orabat et factum est in una dierum
et ipse sedebat docens et erant pharisei
sedentes et legis doctores qui venerant
ex omni castello galilee et iudee et
hierusalem et virtus domini erat ad
sanandum eos et ecce viri portantes
in lectulo hominem qui erat paraliticus
et quarebant eum inferre et ponere
ante eum et non inuenientes qua parte
illum inferrent ascendentes super
tectum per tegulas demiserunt eum
cum lectulo in medium ante ihesum
qui videns fidem illorum dixit homo
remittuntur tibi peccata tua et cepit
cogitare scribe et pharisei dicentes
quis est hic qui loquitur blasphemias
quis potest dimittere peccata nisi solus
deus ihesus autem cognoscens cogitationes
illorum respondens dixit ad illos
quid cogitatis in cordibus vestris
quid est facilius dicere dimittuntur
tibi peccata tua an dicere surge et
ambula ut autem sciatis quia filius
hominis habet potestatem in terra
dimittendi peccata dixit paralitico
tibi dico surge tolle lectum tuum
et vade in domum tuam et continuo
surgens coram illis tulit lectum in
quo iacebat et abiit in domum suam
magnificans deum et stupor apprehendit
omnes et magnificabant deum et repleti
sunt timore dicentes quia vidimus
mirabilia hodie et exiit iterum et
egressus est ad mare et omnis turba
veniebat ad eum et docebat eos et
cum transiret vidit leuy alphei sedentem
super telonium et ait illi sequere me
et relictis omnibus surgens secutus
est eum et fecit ei leuy grande convivium
in domo sua et erat turba multa publicanorum
et aliorum qui simul
discumbebant erat enim multi qui
sequebantur eum et scribe et pharisei
murmurabant dicentes discipulis eius
quare cum publicanis et peccatoribus
manducat et bibit et respondens ihesus
ait ad illos non egent qui sani sunt
medico sed qui male habent non veni
vocare iustos sed peccatores ad penitentiam
illi autem dixerunt ad eum
quare discipuli iohannis ieiunant
frequenter et obsecrationes faciunt
similiter et pharisei tui manducant
et bibunt ihesus autem ait ad illos
numquid filii sponsi possunt facere
ieiunare quamdiu cum illis est sponsus
venient autem dies cum auferetur
ab eis sponsus et tunc ieiunabunt
in illis diebus dicebat autem et similitudinem
ad illos quia nemo commissuram
de vestimento novo immittit in
vestimentum vetus alioquin et novum
rumpit et veteri non conuenit commissura
a novo et nemo mittit vinum novum
in utres veteres alioquin rumpet
vinum novum utres et ipse effundetur
et utres pereunt sed vinum novum
in utres novos mittendum est et
vetus vinum nouum nolo statim
enim dicit vetus melius est et factum
est in sabbato secundo primo ut
transiret per sata et vellebant discipuli
eius spicas et manducabant confricantes
manibus suis quidam autem pharisei
dixerunt ad illos quid facitis quod
non licet in sabbatis facere quibus
respondens ihesus dixit ad eos nec
hoc legistis quod fecit dauid cum
esurijsset ipse et qui cum illo erant
quomodo intrauit in domum dei et
panes propositionis sumpsit et manducauit
et dedit his qui cum ipso erant
quos non licet manducare nisi tantum
sacerdotibus et dixit illis dominus
est etiam filius hominis sabbati et
factum est in alio sabbato ut intraret
in synagogam et docebat erat ibi homo
et manus eius dextera erat aridus
observabant autem scribe et pharisei
si in sabbato curaret ut inuenirent
unde accusarent eum ipse autem
sciebat cogitationes eorum et ait homini
habenti aridam manum surge in medium
et ipse consurgens stetit quibus ihesus
dixit interrogo vos si licet sabbatis
bonum facere an malum animam
saluam facere an perdere et circumspectis
omnibus dixit illi extende manum
tuam et extendit et restituta est manus
illi ipsi autem repleti sunt insipientia
et locuti sunt ad inuicem quidnam
facerent de ihesu factum est autem
in illis diebus exiit in montem orare
et erat pernoctans in oratione dei
et cum factus esset dies vocauit discipulos
suos et elegit duodecim ex ipsis quos
et apostolos nominauit simonem quem
cognominauit petrum et andream fratrem
eius iacobum et iohannem philippum
et bartholomeum matheum et thomam
iacobum alphei et simonem qui vocatur
zelotes et iudam iacobi et iudam scariothis
qui fuit proditor et descendens cum
illis stetit in loco campestri et turba
discipulorum eius et multitudo copiosa
populi ab uniuersa iudea et hierusalem
et maritima et tyri et sidonis qui
venerunt ut audirent eum et sanarentur
a languoribus suis et qui vexabantur
a spiritibus immundis et curabantur
et omnis turba querebat eum tangere
quia virtus de illo exibat et sanabat
omnes et eleuans oculos suos in discipulos
suos dicebat beati pauperes quia
vestrum est regnum dei beati qui
nunc esuritis quia saturabimini beati
qui nunc fletis quia ridebitis beati
eritis cum vos oderint homines et
cum separauerint vos et exprobrauerint
et eiecerint nomen vestrum tanquam
malum propter filium hominis gaudete
in illa die et exultate ecce enim merces
vestra multa in celo secundum hec
enim faciebant prophetis patres eorum
verumtamen ve vobis divitibus quia
habetis consolationem vestram ve
vobis qui saturati estis quia esurietis
ve vobis qui ridetis nunc quia lugebitis
et flebitis ve cum benedixerint vobis
homines secundum hec enim faciebant
pseudoprophetis patres eorum sed
vobis dico qui auditis date inimicis
vestris diligite qui oderunt vos benedicite
male dicentibus vobis et orate pro
calumniantibus vos et qui abstulerit
a te tunicam et stolam ne prohibeas
omni autem petenti te tribue et qui
tollit quod tuum est ne repetas et
prout vultis ut faciant vobis homines
similiter facite vobis et si diligitis
eos qui vos diligunt quam vobis gratia
est nam et peccatores eos qui se diligunt
diligunt et si benefeceritis eis qui
vobis benefaciunt quam vobis gratia
est nam et peccatores hoc faciunt
et si mutuum dederitis ab eis a quibus
speratis recipere quam vobis gratia
est nam et peccatores peccatoribus
fenerantur ut recipiant equalia verumtamen
diligite inimicos vestros et benefacite
et mutuum date nichil inde sperantes
et erit merces vestra multa et eritis
filii altissimi quia ipse benignus est
super ingratos et malos estote ergo
misericordes sicut et pater vester misericors
est nolite iudicare et non iudicabimini
nolite condemnare et non condemnabimini
dimittite et dimittemini date et dabitur
vobis mensuram bonam confertam
et coagitatam et supereffluentem dabunt
in sinum vestrum eadem enim mensura
qua mensi fueritis remetietur vobis
dicebat autem illis similitudinem
numquid potest cecus cecum ducere
nonne ambo in foueam cadunt non
est discipulus super magistrum perfectus
autem omnis erit si sit sicut magister
eius quid autem vides festucam in
oculo fratris tui trabem autem que
in oculo tuo est non consideras aut
quomodo potes dicere fratri tuo frater
sine eiciam festucam de oculo tuo ipse
in oculo tuo trabem non videns hypocrita
eice primum trabem de oculo tuo et
tunc perspicies ut educas festucam
de oculo fratris tui non est enim arbor
bona faciens fructum malum neque
arbor mala faciens fructum bonum
unaquaque enim arbor de fructu suo
cognoscitur non enim de spinis colligunt
ficus neque de rubo vindemiant uuam
bonus homo de bono thesauro cordis
sui profert bonum et malus homo de
malo thesauro profert malum ex abundantia
enim cordis os loquitur quid autem
vocatis me domine domine et non facitis
que dico omnis qui venit ad me et audit
sermones meos et facit eos ostendam
vobis cui similis sit similis est homini
edificanti domum qui fodit in altum
et posuit fundamentum supra petram
inundatione autem facta illisus est
fluuius domui illi et non potuit eam
commouere fundata enim erat super
petram qui autem audit et non facit
similis est homini edificanti domum
suam super terram sine fundamento
in qua illisus est fluuius et continuo
cecidit et facta est ruina domus illius
cum autem consummasset omnes sermones
suos in aures populi introiuit capharnaum
centurionis autem cuiusdam seruus
malus habens illum honorifice qui
dixerat ei quia dilegit gentem nostram
et synagogam ipse edificauit nobis
et abiit ihesus cum illis iam autem
eo non procul distante a domo misit
centurio amicos dicens ei domine
noli uexari non enim dignus sum ut
sub tectum meum intres propter quod
nec meipsum arbitratus sum dignum
ad te venire sed dic verbo et sanabitur
puer meus nam et ego homo sum
sub potestate constitutus habens sub
me milites et dico huic vade et vadit
et alij venit et venit et seruo meo
fac hoc et facit audiens autem ihesus
miratus est illum et conuersus sequentibus
se turbis dixit amen dico vobis nec
in israel tantam fidem inuenire et
reuersi qui missi fuerant domum inuenerunt
seruum qui languerat sanum
et factum est deinceps ambulabat in
ciuitatem que vocatur naym et ibant
cum illo discipuli eius et turba copiosa
cum autem appropinquaret porte ciuitatis
ecce defunctus efferebatur filius unigenitus
matris sue et hec vidua erat et turba
ciuitatis multa cum illa cum uidisset
eam dominus misericordia motus super
eam dixit illi noli flere et accessit et tetigit
loculum hi autem qui portabant steterunt
et ait adolescentibus tibi dico
surge et resedit qui erat mortuus
et cepit loqui et dedit illum matri sue
accepit autem omnes timor et magnificabat
deum dicentes quia propheta
magnus surrexit in nobis et quia
deus uisitauit plebem suam
et exiit hic sermo in uniuersam
iudeam de eo et omnem circa regionem
et nuntiauerunt iohanni discipuli eius
de omnibus his et conuocatis duobus
discipulis suis iohannes misit ad
ihesum dicens tu es qui uenturus es
an alium expectamus cum autem
uenissent ad eum uiri dixerunt iohannes
baptista misit nos ad te dicens
tu es qui uenturus es an alium
expectamus in ipsa autem hora multos
curauit a languoribus et plagis
et spiritibus malis et cecis multis
donauit uisum et respondens dixit
illis ite et renuntiate iohanni quae
uidistis et audistis quia ceci uident
claudi ambulant leprosi mundantur
surdi audiunt mortui resurgunt et
pauperes euangelizantur et beatus est
qui non fuerit scandalizatus in me et
cum discessissent nuncij iohannis cepit dicere
de iohanne ad turbas quid existis
uidere harundinem uento agitatam
sed quid existis uidere hominem mollibus uestitum ecce
qui in ueste pretiosa sunt et deliciis
in domibus regum sunt sed quid existis
uidere prophetam etiam dico uobis et plus
quam prophetam hic est de quo scriptum est
ecce mitto angelum meum ante faciem
tuam qui preparabit uiam tuam ante te dico
omnium natorum mulierum
nemo maior iohanne baptista nemo
est autem qui minor est in regno dei
maior est illo et omnis populus audiens
et publicani iustificauerunt deum
baptizati baptismo iohannis
quidam autem legis doctores spretum
uerunt in semetipsos non baptizati ab eo
cui dominus dixit cui ergo similes dicam
homines generationis huius et cui similes sunt
similes sunt pueris sedentibus in foro et loquentibus
ad inuicem et dicentibus cantauimus
uobis et non saltastis lamentauimus
uobis et non planxistis uenit enim
iohannes baptista neque manducans panem neque
bibens uinum et dicitis demonium
habet uenit filius hominis manducans
et bibens et dicitis ecce homo
uorator et bibens uinum amicus publicanorum
et peccatorum et iustificata est
sapientia ab omnibus filiis suis rogabat autem illum quidam pharisaeus ut
manducaret cum illo et ingressus
domum pharisaei discubuit et ecce
mulier quae erat in ciuitate peccatrix ut cognouit quod accubuisset

Xpo pharizei attri[bu]it alabastr[u]m
vngenti et stans retro secus pedes
eius lacrimis cepit rigare pedes
eius et capillis capitis sui ter
gebat et osculabatur pedes eius
et vngento vngebat Videns au
tem pharizeus q[ui] vocauerat eum ait intra
se dicens hic si esset pphet[a] sciret
utiq[ue] q[uis] et qualis esset mulier q[uae]
tangit eum quia peccatrix est Et re
spondens ihesus dixit ad illum Si
mon habeo tibi aliquid dicere At
ille ait Magister dic Duo debitores
quidam erant feneratori Vni debebat
denarios quingentos et alius quinqua
ginta No habentibus illis unde reddere
rent donauit utrisque Quis ergo eum
plus diligit Respondens Symon dixit
Estimo quia is cui plus donauit
Ait illi dixisti recte iudicasti
Et conuersus ad mulierem dixit Simon
videsne hanc mulierem Intraui domum
tuam aquam pedibus meis non de
disti hec autem lacrimis rigauit pedes
meos et capillis suis terxit Osculum
mihi non dedisti hec autem ex quo in
traui non cessauit osculari pedes me
os Oleo caput meum non unxisti hec
autem unguento unxit pedes meos
Propter quod dico tibi remittuntur ei
peccata multa quoniam dilexit multum Cui
autem minus dimittitur minus diligit
Dixit autem ad illam Remittuntur tibi
peccata Et ceperunt qui simul accum
bebant dicere intra se Quis est hic
etiam peccata dimittit Dixit autem ad
mulierem Fides tua te saluam fecit
Vade in pace

Cap viij

Et factum

ipse uero transibat per ciuitates
et castella predicans et euangelizans
regnum dei Et ecce duodecim
abique que erant curate a spiritibus
malignis et infirmitatibus
Maria que uocatur magdalene de qua
demonia septem ejecerat Johanna
uxor chuza procuratoris herodis et
susanna et alie multe que ministra
bant ei de facultatibus suis
Cum autem turba plurima conueniret
et de ciuitatibus properarent ad
eum dixit per similitudinem Exiit qui
seminat seminare semen suum Et du
m seminat aliud cecidit secus viam
et conculcatum est et uolucres cel
comederunt illud et aliud cecidit
supra petram et natum aruit quia
non habebat humorem Et aliud ce
cidit in medio spinas et simul exorte
spine suffocauerunt illud Et aliud
cecidit in terram bonam et ortum fe
cit fructum centuplum hec dicens
clamabat Qui habet aures audi
endi audiat Interrogabant autem
eum discipuli eius quenam esset hec pa
rabola Quibus ipse dixit Vobis
datum est nosse misterium regni dei
ceteris autem in parabolis ut videntes
non videant et audientes non intel
ligant Est autem hec parabola Semen
est verbum dei Qui autem secus viam
sunt hi sunt qui audiunt deinde ve
nit diabolus et tollit verbum de corde eorum
ne credentes salui fiant Nam qui
supra petram sunt qui cum audierint
cum gaudio suscipiunt verbum Et hi
radicem non habent qui ad tempus

reduc et ipe tptacoib reatꝰ
dnoꝰ at m ſpmiſ ccndit hꝰſ-
qui audicrt et a ſollicitud hꝰ
et diuicꝫ et voluptatibꝫ vite
cutcꝫ ſuffocant z no ſeruat ſcm
dnoꝰ at m bona tra hꝰſt qui
in corde bono et optio audictcꝫ
vm retinet z fructm affcrut in
pacia Memo at lucerna at
cendens opit ea vaſe a' ſubtꝰ
lcm ponit ſed ſup candelabꝝ
ponit ut in trocuntib⁹ videat lucꝫ
No cm e occultu quod no mani
feſtabitur neqꝫ abſconditu qđ
no cognoſcat et i pala vcniat
Videte ergo quomo audituſ q ci
habz dabit illi z qcuq no habz
etiã qđ putat ſe habe auferet
ab illo Venerut at ad illu ma
ter et fres eius z no potuerunt
adire eu p turba et nutiatu
eſt illi Mater tua z fres tui ſtat
foris volentes te vide dns rcſpo
dens dixit ad illos mr mea et
fres mei hꝫ ſunt qui vm dei au
diut et faciut Factu e at i vna
dieꝝ et ipe aſcendit i nauicula
et diſcipuli eius et dixit ad illos
Transfretemꝰ in ſtagnu et aſ
cenderut Nauigantibus at illis
obdormiuit z descendit procella
ventoꝝ in ſtagnu et coplebatur
et periclitabant z accedentes at
ſuſcitauerut eu dicentes Magiſter
pereimꝰ At ille surgens increpa
vento z tpeſtati qui z ceſſauit
et facta e tranquillitas Dixit at
illis Ubi e fides vra qui timentes

mirati ſunt ad inuicē dicentes Quis
putas hic e quia et ventis ipat
et mari et obediut ei Nauigauc
tut ad ad regione gerasenoꝝ
q e contra galilea Et dū egſſ
eſt ad tra occurrit illi vir quida
q habuit demoniu ia tpibꝫ mult⁹
et vestim no induebat neqꝫ i domo
manebat ſed i monumentis Qꝫ ut
vidit ihm pꝰtidit cm illiu et ex
clamauit voce magna dixit Quid
mihi et tibi e ihu fili dei altiſſimi
obſecro te ne me torqueas Pci
piebat cm ſpiritui immundo ut exi
ret ab hoie multis cm tpibus
arripiebat illiu et vinciebatur
catenis et compedibus custodi
et ruptis vinculis agebatur a
demonio in deſta Interrogauit at illu
ihs dicens Quod tibi nome eſt
At ille dixit legio qꝫ intrauerut
demonia multa i eu z rogabant
illu ne imperaret illis ut i abiſſum
irent Erat at ibi grex porcoꝝ
multoꝝ pascentiu in monte z roga
bat eu ut permitteret eis i illos in
gredi et permiſit illos Exierut
ergo demonia ab hoie et intrauerut
in porcos Et impetu abiit grex
preceps in ſtagnu z ſuffocatus e
Quod ut viderent pascentes qui pasce
bat fugerut Et nutiauerut in
ciuitate et i villas Exierut at
videre quod factum e et venerut ad
ihm et inuenerut hoiem ſedente
a quo demonia eierant vestitu ac
ſana mente ad pedes ei z timuerut

Mucrauerit at illi ⁊ qui vide
rat quo ſanus ſtus eſſet a leſi
one Et rogauerit illū oīs mul
titudo regionis gerasenoꝝ
ut diſtederet ab ipis qꝝ timore
magno tenebant ipe at aſ
cendens nauē reuersus ē retro
grabat illū vir a quo demoni
cicerat ut cū eo eſſet dimiſit
at eū ihūs dicēs ei redi ⁊ dn̄o
tuo et narra quanta tibi fecit
deus Et abiit p vniuſā ciui
tē pdicās quanta illi fecisſet ihūs
Factum est at cū rediſſet ihūs ex
cepit illū turba erat enī oēs
expectantes eū Et ecce venit vir
cui nomē yayrus et ipe princeps
ſmagoge erat et cadens ad pe
des ihū rogabat eū ut intraret
in domū eius qꝝ filia vnica erat
illi fere annoꝝ xij ⁊ hec moie
batur Et dū iret turbe comp
mebant eū et mulier
que erat in fluxu ſanguinis
ab annis xij que in medicos erogā
uerat omē ſubſtantiam ſuā nec ab illo
potuit curari accessit retro et
tetigit fimbriā vestimenti eius
Et cōſtinuo ſtetit fluxus ſan
guinis eius Et ait ihūs quis
qui me tetigit negantibus autē
dixit petrus et qui cū illo e
rant Preceptor turbe te comp
mūnt ⁊ affligunt ⁊ dicis qui me
tetigit Et dixit ihūs tetigit
me aliquis nam ego noui vir
tutē de me exiſſe Videns autē
mulier qꝝ non latuit tremens ve
nit prostrata est ante pedes illius Et
ob qua causā tetigerit eum indi
cauit coram omi populo et quēad
modū confeſtim ſanata ſit
Ait ipe dixit illi filia fides
tua te ſalua fac ⁊ vade in pace
Et ad huc illo loquente venit
ad principē ſmagoge dicens ei
Quia mortua ē filia tua no
li vexare illum Jhūs audito
ſtono verbo dixit pri puelle Noli
time tantū crede tm ⁊ ſalua erit
Et cū venisſet ad domum non permi
sit intrare ſecū quenq̄ niſi petrū
et Jacobū et Johēm et patrem
matrem puelle Flebat autē omēs
et plangebat illā Ait enī dormit
Nolite flere non enī mortua pu
ella ſed dormit Et deridebat
eū certi ſcientes qꝝ mortua est
Ipe at tenens manū eius clamat
dicēs puella surge et reuersus
est ſpūs eius ⁊ ſurrexit cōtinuo
Et iuſſit illi dari manducare
et ſtupuerūt parentes eius Quibus
precepit ne alicui dicerēt qd factū est

Annuntiatis autē eis
Capitulum V
aplis dixit illis virtutem et
potestatem ſup omnia demonia et ut
langores curarent et miſit
illos predicare regnū dei ⁊ sanare
infirmos Et ait ad illos Ni
chil tuleritis in via neq̄ virgā
neq̄ peram neq̄ panē neq̄ pe
cuniam neq̄ duas tunicas
habeatis Et quācūq̄ domū
intraueritis ibi manete ⁊ inde
ne exeatis Et quicūq̄ non

…ceperit vos exercere & ci-
tate illa etiã publicẽ pe-
vrez exercere m testiom
illoꝝ degressi ac circumibat
castella euãgelizantes
ratos vbiq; Audiuit autẽ
herodes tetrarcha oia que fie
bant ab eo & hesitabat eo quod
diceretur a quibusdã quia
surrexit a mortuis Alijs
uo quia helias apparuit
alijs ac qꝝ pphaꝝ unus de anti
quis surrexit dixit aut herodes
Johem ego decollaui hic
ad iste et quebat videre eu
dixit et uidebat aliquãdo eum
quecuq; faceret dixit illis
accessit ioseph in loan
tu q̃ e bethsaida ciuitas
nouissent turbe seorsum fuit
illud et exceptit illos & loquebat
illis de regno dei et eos qui
cum indigebat sanabat dies
at autem dicebat discipulis
xij dixerunt illi Dimitte turbas
ut euntes in castella villasq;
que circa sue diuertant & inue-
ant escas quia hic in loco deser
to sumus dixit ad illos Nos da
te illis manducare At illi dix
erunt Non sunt nobis plus q̃ q̃nq;
panes & duo pisces nisi forte
nos eamus et emamus in om
hac turba escas dixerat autem
uiri q̃nq; milia Dixit autem ad
discipulos suos Facite illos
discubere p conuiuia q̃nquagenos
Et ita fecerunt & discubere fecerunt

…ceptis at quinq; pa
nibus & duobus piscibus respexit
in celum et benedixit illos & fregit
et distribuit discipulis ut
ponerent ante turbas Et manduca
uerunt omes et satiati sunt & sub
latum est quod superfuit illis fragmen
torum xij cophini Et factum est
cum solus esset orans aderant
ibi cum illo discipuli et interro
gauit illos dicens Quem me di
cunt esse turbe At illi respon
derunt et dixerunt Alij iohem
alij autem helias alij autem pphetam
de prioribus surrexit Dixit autem
illis Vos autem quem me esse dicitis
respondens symon petrus dixit xpm
dei At ille minatus illis precepit
ne cui dicerent hoc dicens Quia
oportet filium hominis multa pati et
reprobari a senioribus et principibus
sacerdotum et scribis et occidi
et tertia die resurgere Dicebat ad
omes Si quis uult post me ue
nire abneget semetipm & tollat
crucem suam et sequatur me Qui
em uoluerit enim animam suam saluam
facere perdet illam qui autem perdiderit animam
suam propter me saluam faciet illam
Quid enim prodest homini si lucretur
mundum totum semetipm autem perdat
& detrimentum sui faciat Nam q̃
me erubuerit et meos hos
que filius hominis erubescet cum ue
nerit in maiestate sua et pris
et sanctorum angelorum Dico autem uobis ue
re sunt aliqui hic stantes qui non gus

253

cottidie

tabuit morte dom̃ vidcat i-ſ̃m dñi
Factum est autem post hec ut fieret
dies octo et assumpsit petrum et
iacobum et iohem et ascendit i
montem ut oraret Et factum est du
oraret ſpes vultus eius altera
et vestitus eius albus refulgens
Et ecce duo viri loquebant cum illo
erat autem moyses et helias visi
in maiestate et dicebant excessum
eius quem completurus erat in hlm
petrus vo et qui cum illo erant
grauati erant somno Et euigi
lantes viderunt maiestatem ei
et duos viros qui stabat cum i°
Et factum e cum discederent ab illo
dixit petrus ad ihm p̃ceptor bo
e nos hic esse et faciamus tria
tabernacula vni tibi et vni
moysi et vni helie nesciens qd
dicebat hec autem illo loquente facta
e nubes et obumbrauit eos et
timuerunt intrantibus illis in nubem
Et vox facta est de nube dicens hic
e filius meus dilectus ipm audite
et dum fit vox inuentus e ihs
solus et ipi tacuerunt et nemi dix
erunt in illis diebus quecumq; de hijs
que viderant In crastinum die cum
die descendentibus illis de monte
occurrit illi turba multa Et ecce
vir exclamauit dicens magr obse
cro te respice in filium meum quia
unicus est mihi Et ecce spus app
hendit illum et subito clamat et
elidit et dissipat eum cum spuma et
vix discedit dilaniens eum et
rogaui discipulos tuos ut ei
cerent illum et non potuerunt Ihs
autem dixit O generatio infidelis

et usq; usquequo ero vobis
oportet vos Adduc huc filium
Et cum accederet elisit illum de
monium et dissipauit eum Et curauit
puerum Ipm emundauit et sanauit puerum
et reddidit illum patri eius Stupe
bant autem omnes in magnitudine dei
Dum autem mirantibus omnibus in
omnibus que faciebat dixit ad discipulos suos
Ponite vos in cordibus vestris hos
nec istos sermones filius enim hominis
est ut tradatur in manus hominum Et
illi ignorabant verbum istud et erat
velatum ab eis ut non sentirent
illud et timebant eum interrogare de
hoc verbo Intrauit autem cogitatio
in eos quis eorum maior esset Et
videns cogitationes cordis illorum
apprehendens puerum statuit eum secum
Et ait illis quicumq; susceperit
puerum istum in nomine meo me recipit
pit Et quicumq; me receperit recipit
pit eum qui me misit Nam qui minor
est inter omnes vos hic maior est
Respondens autem Johes dixit preceptor
vidimus quendam in nomine tuo eiicien
tem demonia et prohibuimus eum qm
non sequitur nobiscum Et ait ad illum
ihs Nolite prohibere eum qui enim non e
aduersus vos pro vobis Factum est autem
dum complerentur dies assumptionis eius
et ipse faciem suam firmauit ut iret
in hlm et misit nuncios ante
spem suum Et euntes intrauerunt in ci
uitatem samaritanorum ut pararent
illi Et non receperunt eum quia faciem
eius erat euntis hlm Et cum vidissent
autem discipuli eius Iacobus et Johes
dixerunt Dne vis dicimus ut ignis

de[fu]ndat de clo et cōsumat[us]
et cōfusus nichil potuit illos ꝛ Re
uersus cum spū estro filij[us] sui
no[n] ḡuit aliq[uo] pd[i]c[t]o saluare et
abiecit in aliud castellū et fu
gat ambulantib[us] illis ꝛ via
dixit quida ad ihm Sequar
te quocūq; ieris Et ait illi ihs
vulpes foueas habet ꝛ volucres
celi nidos filius at hoīs no hꝫ
vbi caput suū reclinet Dixit
at ad alterū sequere me Ille at
dixit dne permitte m primu re
pelire patrem Dixitq; ei ihs
Sine ut mortui sepeliat mor
tuos suos tu at vade annucia
regnū dei Et ait alter Sequar
te dne sed primu permitte mi renun
ciare his qui domi sunt Dixit ad il
lū ihs Nemo mittens manū
suā in aratrū et respiciens re
tro aptus est regno dei Ca° x

Post hec at designauit dns et
alios lxx duos et misit illos
binos ante faciem suā in omem ci
uitatē et locū quo erat ipe ven
turus et dicebat illis Messis q
dem multa operarij at pauci Ro
gate ḡ dnm messis ut mittat
operarios in messem suā Ite ecce
ego mitto vos sicut agnos inter
lupos Nolite ḡ portare sacculū
neq; peram neq; calciamenta ꝛ ne
minem p via salutaueritis In
quacūq; domū intraueritis primu
dicite pax huic domui Et si ibi
fuerit filius pacis requiescet sup
illā pax vra sin at ad vos reu
tetur In eade at domo manete
edentes ꝛ bibentes que apud illos
sunt Dignus e[st] enim operarius mercede
sua Nolite transire de domo ꝛ do[mu]
et in quamcūq; ciuitatē intraueritis
et susceperint vos, manducate que
apponuntur vobis et curate infirmos
qui in illa sunt ꝛ dicite illis appro
quabit in vobis regnū dei In qua
cūq; ciuitatē intraueritis et non
susceperint vos egressi ꝛ platheas
eius dicite etiā pulueres qui ad
hesit nobis in ciuitate vra ex
tergimus ꝛ vobis tamen hoc scito
te quia sodomis in die illa remis
sius erit q illi ciuitati Ve tibi cho
razaim Ve tibi bethsaida quia
si in tyro et sidone facte fuissent
virtutes que ꝛ vobis facte sunt olim
in cilicio et cinere sedentes peniten
tiā egissent Verumtamen tyro ꝛ sidoni re
missius erit iudicio q vobis Et
tu capharnaū nūq; ad celū exal
tata usq; ad infernū descendes
Qui vos audit me audit et qui
vos spernit me spernit Qui aut me
spernit spernit eū q me misit Reu
si sunt aut lxx duo cū gaudio dice
tes Dne etiā demonia subiciunt
nobis in nomine tuo et ait illis Vi
debam satanā sicut fulgur de ce
lo cadentē Ecce dedi vobis potes
tatem calcandi sup serpentes ꝛ scorpios
et sup omem virtutē inimici et
nichil vobis nocebit Verumtamen
in hoc nolite gaudere quia spūs
vobis subiciuntur Gaudete aut q
nomina vra scripta sunt in celis In ipsa
hora exultauit in spū suo et dixit

Confiteor tibi pr̃e celi z ter
q abscondisti hec a sapientibus
et prudentibus z revelasti ea par
vulis Etia pr quia sic placuit
ante te Omia mihi tradita sut a
pre et nemo scit quis sit filius
nisi pr et q sit pr nisi filius z cui
voluerit filius revelare Et con
versus ad discipulos suos dixit
Beati oculi qui vident que vos vi
detis Dico en vobis q multi pphete
et reges voluerut vidr que vos
videtis et no viderut et audire
que auditis z no audierut Et ec
ce quidam legis peritus surrexit tptn
tem illud dicens magr quid fa
ciendo vitam eternam possidebo Et
ille dixit ad eum In lege qd scr
tu e quomo legis Ille respondens
dixit Diliges dñm deu tuum ex
toto corde tuo et ex tota anima tua
et ex omnibus viribus tuis z ex om
mente tua et pximum tuum sicut te
ipm Dixitq illi Recte respondisti
hoc fac z vives Ille aut volens
iustificare seipm dixit ad iesum
Quis e meus pximus Suscipiens
ens aut ihus dixit Homo quidam
descendebat ab hrlm i iericho
et incidit in latrones qui etiam
despoliauerut eum z plagis impo
sitis abierut semivivo relicto
Accidit aut ut sacerdos quidam
descenderet eadem via z viso illo
pterriit Similiter z levita cum esset
secus locum et videt eum pterijt
Samaritanus aut quidam iter fa
ciens venit secus eum z videns eum
misericordia motus est z appians alligavit
vulnera eius infundens oleum z vinum
et imponens illum in iumentum suum duxit
in stabulum et curam eius egit Et
altera die protulit duos denarios
z dedit stabulario et ait Curam
illius habe et quodcumq superero
gaueris ego cu rediero reddam tibi
Quis horum trium videt tibi proximus
fuisse illi q incidit in latrones
Et ille dixit Qui fecit misericordiam i
illo Et ait illi ihus Vade z fac
similiter Factum e aut dum irent et
ipe intrauit in quoddam castellum
Et mulier quedam martha nomine
excepit illum in domum suam Et huic
erat soror nomine maria q etiam
sedens secus pedes dñi audiebat
verbum illius Martha aut satagebat
circa frequens ministerium q stetit
et ait Dñe non est tibi cure q
soror mea reliquit me solam
ministrare dic ergo illi ut me adiuuet
Et respondens dixit illi dñs Martha
martha sollicita es et turbaris
erga plima porro unum e necessa
rium Maria optimam partem elegit q non auferetur ab ea Et factum e cum esset
in loco quodam orans et cessauit
dixit unus ex discipulis eius ad
eum Dñe doce nos orare sicut iohañes
docuit discipulos suos Et ait
illis Cum oratis dicite Pr sanctificet
nomen tuum adueniat regnum tuum
panem nrm cotidianum da nobis
cotidie z dimitte nobis peccata nra q
dem et ipi dimittimus omi debenti
nobis z ne nos inducas i temptacone

Et dicit illis Quis
amicus vr habebit
amicu & ibit ad illum media
nocte & dicat illi Amice commoda
mihi tres panes qm amicus meus
venit de via ad me et non habeo
quod ponam ante illum Et ille de intus
respondens dicat Noli mihi
molestus esse Jam ostium clausum
est et pueri mei mecum sunt in cu-
bili non possum surgere & dare tibi
Et si ille perseuerauerit pulsans dico
vobis Et si non dabit illi surgens
eo q amicus eius sit Propter impu-
dentiam tamen eius surget & dabit
illi quotquot habet necessarios
Et ego vobis dico petite & dabi
tur vobis querite et invenietis pul-
sate et aperietur vobis Omnis
enim qui petit accipit & qui querit in-
venit et pulsanti aperietur Cuius
autem vestrum petit panem
nunquid lapidem dabit illi aut pisce
nunquid pro pisce serpentem dabit ei
aut petierit ouum nunquid porriget
illi scorpionem Si ergo vos cum sitis
mali nostis bona data dare filiis
vestris quanto magis pater vester de celo
dabit spm bonum petentibus se
Et erat eiciens demonium et
illud erat mutum Et cum eiecisset
demonium locutus est mutus & admi-
rate sunt turbe Quidam autem ex eis
dixerunt In beelzebub principe de-
moniorum eicit demonia Et alii tem-
tantes signum de celo querebant ab
eo Ipse autem ut vidit cogitationes
eorum dixit eis Omne regnum diui-
sum desolatur & domus super domum
cadet Si autem & satanas diuisus est quo-
modo stabit regnum
ipius quia dicitis in beelzebub
eicio demonia filii vestri in quo ei-
ciunt ideo ipsi iudices vestri erunt por-
ro si in digito dei eicio demonia
profecto peruenit in vos regnum dei
Cum fortis armatus custodit atrium
suum in pace sunt ea que possidet
Si autem fortior illo superueniens vicerit
eum vniuersa arma eius auferet
in quibus confidebat & spolia eius
distribuet Qui non est mecum aduersus
me est et qui non colligit mecum dis-
pergit Cum immundus spus exierit
ab homine ambulat per loca aquosa
querens requiem et non inuenies dicit
Reuertar in domum meam unde exiui
Et cum venerit inuenit eam scopis mun-
datam et ornatam Et tunc vadit et
assumit septem alios spus nequiores
se et ingressi habitant ibi & fiunt
nouissima hominis illius peiora prioribus
Factum est autem cum hec diceret Extol-
lens vocem quedam mulier de turba
dixit illi Beatus venter qui te portauit
et ubera que suxisti Ipse autem dixit
quinymo beati qui audiunt verbum dei et
custodiunt illud Turbis autem con-
currentibus cepit dicere Generatio hec
generatio nequam est et signum querit
et signum non dabitur illi nisi sig-
num Jone Sicut enim Jonas signum
fuit ninuitis ita erit & filius hominis
generationi isti Regina austri surget
in iudicio cum viris generationis huius
et condemnabit illos quia venit
a finibus terre audire sapientiam

salomonis et cete plus ysalomone
hic Vnri nimiuite surgent iudicio
cu gnacõe hac et condepnabunt
illã quia pmã egerunt ad pdicã
cõe ione et cete plus ysalomone hic
Nemo luchna accendit et in abscõ
dito ponit neq sub modio sed sup
candelabru ut qui ingrediuntur
lucem videat Lucha corpis tui e
oculus tuus si oculus tuus fuerit
simplex totu corpus tuu lucidu
erit Si at nequa fuerit etia corpus
tuu tenebrosu erit Vide g ne lu
men quod in te e tenebre sit Si
g corpus tuu lucidu fuerit no ha
bens aliquã pte tenebrarũ erit
lucidu totu et sicut lucha fulgoris
illuminabit te Et cu loqueretur ro
gauit illu quida phariseus ut pã
deret apud se et ingressus recu
buit Phariseus at cepit intra
se cogitans reputans dicẽs quare non
baptizatus esset ante prandiu Et
ait Dns ad illu Nunc vos phari
zei quod deforis e calicis et cati
ni mundatis quod at intus e ple
nu est rapina et iniquitate
Stulti nonne q fecit quod deforis
est etiã id quod dentus e fecit
Verumtamen quod sup est date ele
mosina et ecce oia munda sunt
vobis Sed ue vobis pharizeis qui de
cimatis mentam et rutã et oc
lus et pterite iudiciu et caritate
dei hec ac oportuit facere et illa no
obmittere Ve uobis pharizeis qui
diligitis pmas cathedras et sala
tationes in foris Ve uobis

qui estis ut mon[illegible] nesciunt Respondens at quidam
ex legisperitis ait illi Hec
dicens etiã nobis contumelio
sas Ille at ait Et uobis le
gis peritis Ve qui honoratis ho
mines oneribus que portari non
possunt et ipsi uno digito vestro
non tangitis sarcinas Ve uobis
qui edificatis monumenta pphar
tum at vri occiderunt illos Pro
fecto testificamini et consentitis
operibus patrum vestrorum quoniã
ipsi eos occiderunt vos ut edifica
tis eorum sepulchra Propterea et sapia
dei dixit Mittam ad illos pphas
et apostolos et ex illis occident et
persequent ut inquirat sanguis om
nium pphetarum qui effusus e a constitutione
mundi a generatione ista A sanguine
abel usq ad sanguinem zacharie
qui perijt inter altare et edem Ita
dico vobis requirẽt ab hac gnatione
Ve uobis legisperitis qui tulistis
clauem scie ipi non intrastis et
eos qui intrabant prohibuistis

Cum hec ad illos dicer[illegible]
rent scribe pharizei et legisperiti grã
iter instare et os eius opprimere
de multis insidiantes ei et quere
re capere aliquid ex ore eius ut
accusarent eum Stultis at turbis
circumstantibus ita ut se invicem
conculcarent cepit dicere ad discipu
los suos Attendite a fermento
pharisaeorum q est ypocrisis Nichil
at opertu e q non revelet nec

absconditis quod no sciatur qui
que i tenebris dixistis i lumine
dicet et quod in aure locuti est
in cubilibus predicabitur i vobis
dico autem vobis amicis meis ne ter
reamini ab his qui occidunt cor
pus et post hec no habent ampli
us quid faciat Ostendam autem vobis
quem timeatis timete eum qui post
quam occiderit habet potestatem mittere i
gehennam ita dico vobis hunc timete
Nonne quinque passeres venient dipon
dio et unus ex illis non est in oblivi
one coram deo Sed et capilli ca
pitis vestri omnes numerati sunt Nolite
ergo timere multis passeribus pluris
estis Dico autem vobis omnis quicum
que confessus fuerit me coram hominibus
et filius hominis confitebitur illum co
ram angelis dei Qui autem negaverit
me coram hominibus denegabitur coram
angelis dei Et omnis qui dixerit verbum
filium hominis remittetur ei At qui blas
phemaverit in spiritum sanctum non remittetur
ei Cum autem inducent vos in synagogas
et ad principatus et potestates nolite
solliciti esse quomodo aut quid
respondeatis aut quid dicatis
Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa
hora quid oporteat dici Dixit autem
quidam de turba illi magistre dic fratri
meo ut dividat mecum At ille dixit
ei homo quis me constituit iudicem
aut divisorem super vos Dixitque
ad illos Videte et cavete ab omni
avaritia quia non in abundancia
cuiusquam vita eius est ex his que
possidet Dixit autem similitudinem
ad illos dicens homini cuidam divi
tis uberes fructus attulit
lit et cogitabat intra se dicens
quid faciam quia non habeo quo congre
gem fructus meos Et dixit hoc
faciam Destruam horrea mea et
maiora faciam et illuc congregabo
omnia que nata sunt mihi et bona
mea Et dicam animae meae habes
multa bona posita in annos plu
mos requiesce comede bibe et epu
lare Dixit autem deus Stulte hac
nocte animam tuam repetent a te que
autem parasti cuius erunt Sic est qui
sibi thesaurizat et non est in deum ditem
Dixitque ad discipulos suos Ideo
dico vobis Nolite sollicitari ani
mae vestre quid manducetis neque cor
pori quid vestiamini Amplius est
anima vestimento Considerate corvos
quia non seminant neque metunt quibus
non est cellarium neque horreum et
deus pascit illos Quanto magis
vos pluris estis illis Quis autem
vestrum cogitando potest addere ad sta
turam suam cubitum unum si ergo neque
quod minimum est potestis quid de
ceteris solliciti estis Considerate
lilia quomodo crescunt non laborant
neque nent Dico autem vobis nec Salomon
in omni gloria sua vestitus fuit sicut
unum ex istis Si autem fenum quod
hodie in agro est et cras in clibanum
mittitur deus sic vestit Quanto
magis vos pusillae fidei Et vos
nolite quaerere quid manducetis

aut quid bibitis et. olica ꝑ sub
lime tolli hoc ei ora getes mdi
querut ꝑ ad ve ste ꝙm hijs
mdigetis Neruptame querite
regnu dei ꝛ hec oia adiect nob
Nolite timere pusillus grex qua
coplacuit ꝓri vro dare nob regn
Vendite que possidetis ꝛ date ele
mosina facite vobis sacculos
qui no veterent thesaurū no
deficiente in celis quo fur no ap
propiat nec tinea corrumpit
Vbi em thesaurus vr ibi et
cor vrm erit Sint lumbi vri p
cincti et lucerne ardentes ꝛ vos
vris et vos simles hoibus exspec
tantibus dnm suu qn reuertatur
a nupciis Vt cu venerit ꝛ pulsauerit
confestim aperiant ei Beus serui
illi quos cu venerit dns inuenerit
vigilantes Amen dico vob q̃ ꝓcin
get se ꝛ faciet illos discumbere
et transiens ministrabit illis Et
si venerit in secda vigilia ꝛ si in tertia
vigilia venerit ꝛ ita inuenerit bti
sui serui illi Hoc at scitote q̃
si sciret paterfamilias qua hora fur
veniret vigilaret vtiq; ꝛ no sineret
effodi domu suā Et vos estote
parati quia qua hora no putatis
filius hoīs venit Dixit at ei petr
Dne ad nos dicis hanc parabolam
an et ad oēs Dixit at dns Quis ꝙ
putas est fidelis dispensator et
prudens quē constituit dns sup̃
familia sua ut det illis in tpe
tritica mensura Beatus ille seruus
que cu venerit dns ei inuenerit
sic facientē Vere dico vobis quia
sup̃ oia que possidet constituet
illū Quod si dixerit seruus in corde
suo mora facit dns meus ve
nire et ceperit percutere pueros et
ancillas edere et bibere ebriari
veniet dns serui illius in die qua
non sperat et hora qua nescit ꝛ diui
det eu ꝑte que cum infidelib
ponet Ille at seruus q cognouit
voluntate dni sui ꝛ no parauit
et no fecit secm voluntate ei
vapulabit multis plagis Qui at
cognouit et fecit digna plagis
vapulabit paucis Omi at cui
multu datu e multu querit ab eo
et cui comendauerut multu plus
petent ab eo Ignem venit mittere
in terra et quid volo nisi ut accen
datur Baptismo at habeo bapti
zari et quo coartor usq; dum perfi
ciatur putatis q̃ pacem veni dare
in terra non dico vob pacem sed sepa
rationem Erunt em ex hoc deinceps in
domo una diuisi tres in duo ꝛ duo
in tres diuidentur pater in filiu
et filius in patrem suum mater in filia
et filia in matrem socrus in nuru
sua et nurus in socrum suam Dice
bat at ad turbas Cu videritis
nubē orientē ab occasu statim
dicitis Veni et ita fit
Et cu austrum flante dicitis q̃
estus erit et fit Ypocrite faciem
celi et terre nostis probare hoc at
tempus quomodo no probatis quid at

et . uelis ep̃ie no uidicatis qđ
iustū est tu at uidis tu adūsūs
tuo p̃cipe in uia da opam libe
rari ab illo ne forte trahat te ad
iudicē z iudex tradat te ep̃acto
et actor mittat te carcerē dico
tibi non egredies inde donec etiā
nouissimū minutū reddas

Cxvij

Dixit aūt quida ip̃o in tpe nu
triates illi de galileis quoꝝ
sanguinē pilatus miscuit cū sa
crificijs eoꝝ Respondens dixit illis
putatis qꝝ hijj galilei p̃ omnibꝫ
galileis pctores fuerūt q̃ hec ta
lia passi sunt no dico uob sed nisi
pniam habuerītis omes similit
peribitis et sicut illi decē z octo
supra quos cecidit turris in siloa
et occidit eos putatis qꝝ z ipi de
bitores fuerūt p̃ omes homes
habitantes in hrlm no dico uob sed
si no pniam habuerītis omes
similiter pibitis Dicebat aūt
hanc similitudinē Arborē ficā habe
bat quida plantatā in uinea sua
et uenit querens fructū in illa z no
inuenit Dixit aūt ad cultorē
vineē Ecce anni tres sunt ex q̃ uenio
querens fructū in ficulnea hac et
no inuenio succide ergo illā ut
quid etiā terrā occupat At ille re
spondens dixit illi Dne dimitte
illā et hac anno usq̃ fodiā circa
illā et mittā stercora z si quidē
fecerit fructū sin aūt in futurū suc
cides eā Erat aūt docens in synago
ga eoꝝ sabbatis Et ecce mulier
que habebat spm infirmitatis annis
decē et octo et erat incuruata nec omo
potens erat sursū respicere Quā cū vi
disset ihūs uocauit ad se et ait illi
Mulier dimissa es ab infirmitate
tua et imposuit illi manū z cōfes
tim erecta est z glorificabat deum
Respondens aūt archisynagogus indig
nans quia sabbo curasset ihūs
dicebat turbe Sex dies sunt in quibus
opꝫ operari in hijs ergo uenite z cura
mini et no in die sabbi Respondit aūt
illi dns dixit Hypocrite unusquisq̃
vrm sabbo no soluit bouē suū aūt
asinū a p̃sepi z ducit adaquare
Hanc aūt filiā abrahe quā alligauit
satanas ecce decē z octo annis
no oportuit solui a vinculo isto die
sabbati Et cū hec diceret erubescē
bant oēs adūsarij eius Et oēs
plus gaudebat in uniuersis que
gloriose fiebant ab eo Dicebat
ergo Cui simile est regnū dei z cui simile
esse estimabo illud Simile est
grano sinapis quod acceptū ho
mo misit in ortū suū et creuit z fac
ta est in arborē magna et uolucres
celi requieuerūt in ramis eius Et
iterū dixit Cui simile estimabo regnū
dei Simile est fermento quod ac
ceptū mulier abscondit in farinā
donec fermentatū est totū Et ibat
p ciuitates et castella docēs et
iter faciēs in hrlm Dixit aūt illi q̃
dam Dne si pauci sunt qui saluāt
ur ipe aūt dixit ad illos Contendite
intrare p angustā portā quia multi
dico uobis quērent intrare et no
poterunt Cū aūt intrauerit pater

liab et clauſdit oſtiu ꝓ aperietur
ſoli ſtrid et pulſate oſtiu dicit
tibi aperi nobis z ꝛndens dicit
neſcio vob vn ſitis Tuc incipiet
dicere apanducauimꝰ coram te z bibi
mꝰ et i platcis mris docuiſti et
dicit vobis neſcio vob vnde ſitis
Diſcedite a me oms operarij miq
tatis ibi erit fletus et ſtridor de
tis Cu videritis abraham z yſaac
et iacob et omes ꝓphas i regno
dei Vos aut ejcelli foras z venient
ab oriente et occidente et aq̃lone
et austro et accubet i regno dei
Et ecce ſunt nouiſſimi qui erunt
primi et ſunt primi qui erunt nouiſſi
mi In ipa die accesserunt quida pha
riseoꝝ dicentes illi Exi et vade
hinc quia herodes vult te occidere
Et ait illis Ite et dicite vulpi illi
Ecce eicio demonia z ſanitates ꝓ
ficio hodie et cras z tertia die to
mor Verumtamen oportet me hodie
et cras et ſequenti die ambulare
quia non capit ꝓphetam perire extra
Jeruſalem Jeruſalem Jeruſalem q occidis ꝓphas
et lapidas eos qui mittuntur ad
te quotiens volui congregare fi
lios tuos quemadmodum auis nidum
ſuum ſub pennis z noluiſti Ecce re
linq̃tur vob domus vra deſerta Dico
autem vobis Quia non videbitis me
donec veniat cu dicetis Benedictꝰ q venit
in nomine domini

Cxvij

Et factum eſt cu introiret i domum
cuiuſdam principis phariſeoꝝ ſab
bato manducare panem et ipſi
obſeruabant eum Et ecce homo quidam
ydropicus erat ante illum Et reſpo
dens ihs dixit ad legiſperitos et
phariſeos dicens Si licet ſabbato
curare Illi autem tacuerunt Ipſe
vo apprehenſum ſanauit eum ac dimi
ſit Et reſpondens ad illos dixit Cuius
vrm aſinus aut bos in puteum cadet
et non cotinuo extrahet illum die
ſabbati Et non poterant ad hec reſpondere
illi Dicebat aut ad inuitatos pa
bolam intendens quomodo primos
accubitus eligerent dicens ad illos
Cu inuitatus fueris ad nupcias
no diſcubas in primo loco ne forte
honoratior te ſit inuitatus ab
illo Et veniens ille q te et illum
vocauit dicat tibi Da huic locum
Et tunc incipias cu rubore nouiſ
simum locum tenere Sed cu vocatus
fueris vade recumbe in nouiſſimo loco
vt cu venerit q te inuitauit dicat ti
bi Amice aſcende ſuperius Tunc
erit tibi gloria coram ſimul diſcubē
tibus Quia oīs qui ſe exaltat
humiliabit et q ſe humiliat exalta
bitur Dicebat aut et ei q ſe in
uitauerat Cu facis prandium aut
cenam noli vocare amicos tuos ne
q cognatos neq vicinos diuites
ne forte et ipſi te reinuitent z fiat
tibi retributio Sed cu facis co
uiuium vocа pauperes debiles clau
dos et cecos et beatus eris qui non
habet retribuere tibi Retribuetur
enim tibi in reſurrectione iuſtoꝝ
Hec cu audiſſet quidā de ſimul

dis[illegible] dixit Petrus q̄ manducabit panē in regno celoꝝ dei
Et ipe dixit ei homo quidā
fecit cenā magnā et vocauit mul
tos et misit seruū suū hora cene di
cere inuitatis ut venirent qz ia
parata sūt oia Et ceperunt simul
omes excusare Primus dixit illi
villā emi et necesse habeo exire
et videre illā Rogo te habe me ex
cusatū Et alter dixit Iuga bou
emi quīq et eo probare illa Rogo
te habe me excusatū Et alius
dixit Uxorē duxi et ideo no
possū venire Et rediens seruus nūc
tiauit hec dño suo Tūc iratus
pfamilias dixit seruo suo Exi cito
i plateas et vicos ciuitatis et
pauperes ac debiles cecos z claudos huc introduc Et ait seruus
Dne factū est ut imperasti Et adhuc
locus est Et ait dns seruo Exi
in vias et sepes et compelle intrare
ut impleatur domus mea Dico
autē vobis q̄ nemo virorū illoꝝ qui
vocati sūt gustabit cenā meā
Erat aut turbe multe cū eo z co
uersus dixit ad illos Si quis
venit ad me et non odit patrē suū
et matrem et uxorē et filios et
fres et sorores adhuc autē z aiam
suā non pōt meus esse discipulus
et q̄ non baiolat crucē suā et
venit post me non pōt meus esse
discipulus Quis em ex vobis
volens turrim edificare Nonne prius
sedens computat sumptus qui ne
cessarius sit si habeat ad perfici
ne postq̄ posuerit fundamentū
et non potuerit perficere omes qui
vident incipiant illudere ei dicentes
Quia hic ho cepit edificare et
non potuit cōsummare Aut quis
rex iturus committere bellū adū
sus alium regem Nonne sedet prius
cogitat si possit cū decē milibus
occurrere ei q̄ cū vigiti milibus venit
ad se alioqn adhuc illo longe
agente legacionē mittens rogat ea
que pacis sūt Ergo oīs ex vobis
q̄ non renunciat omnibus que possi
det non pōt esse meus discipulus
Bonum est sal Si aut sal quoq; euā
nuerit in quo condietur Neq; in
terrā neq; in sterquilinium utile e
rit sed foras mittent Qui habet
aures audiendi audiat

C. XV.

Erant aut appinquantes ei pu
blicani et peccatores ut audi
rent illum et murmurabant pharisei
et scribe dicentes Quia hic pec
catores recipit et manducat cū illis
Ait aut ad illos parabolā istā dicens
Quis ex vobis ho q̄ habet centum
oues et si perdidit unā ex illis non
ne dimittit nonaginta nouem i
deserto et vadit ad illā q̄ perit
donec inueniat illā Et cū invenerit
illā imponet in humeros suos gau
dens Et veniens domum convocat
amicos et vicinos dicens illis
Congratulamini mihi quia
inueni ouē meā que perierat Dico uobis

vobis q̄ ita cit gra⁹ ꝑ̄ mi cr̄s
sup vno patre p̄mat igr̄ q̄
sup nonagita nouē iustos qm
non indigent p̄mia ⁊ aut qui
mlier habens dragmas dec
si p̄dider dragma vna nonne
accendit lucna et cuerit domu
et quer diligent don⁹ inuenat
et cu inuent conuocat amicas
et vicinas dicens congratulam
mihi q̄ inueni dragma quam p̄
dider ita dico vobis gaudium
cit coram angelis dei sup vno
patre p̄nam agente ait aut
homo quida habuit duos fi
lios et dixit adolescentior ex
illis pri pater da mihi portio
ne substc q me contingit et diuisit
illis substam et non post multos
dies congregatis omnibus adole
scentior filius peregre profectus e
i regione longinqua et ibi
dissipauit omem substam suam vine
do luxuriose et postq̄ consumpsit
omia ei facta e fames valida in regi
one illa et ipe cepit egere et
abijt et adhesit vni ciuiu re
gionis illius et misit illum in villa
sua ut pasceret porcos et cupie
bat implere ventre suu de siliq
quas porci manducabant ⁊ nemo
illi dabat in se at reuersus dixit
quanti mercenarij in domo pris
mei habundant panibus ego at
hic fame pco surgam ⁊ ibo ad
patrem meum ⁊ dicam illi pr peccaui
in celu et coram te et ia non sum
dignus vocari filius tuus fac
me sicut vnum ex mercenarijs

tuis et surgens venit ad patrem suu
ipse at adhuc longe esset vidit
illum pr ipius et mia motus e
et accurens cecidit sup collu
eius et osculatus e eum dixitq;
ei filius pater peccaui in celu
et coram te et non sum dignus vocari
filius tuus dixit aut pr ad ser
uos suos cito proferte stolam pri
ma et induite illum ⁊ date anulu
in manu eius et calciamenta in pedes
eius et adducite vitulum saginatu
tum et occidite ut manducem⁹ et
epulem⁹ quia hic filius meus
mortuus erat et reuixit perierat
et inuentus e et ceperunt epulari
erat aut filius eius senior in agro
et cu veniret et appropinquauit do
mui audiuit symphoniam ⁊ chorum
et vocauit unum de seruis ⁊ inter
rogauit quae hec essent is at dixit
illi frater tuus venit ⁊ occidit pat
tuus vitulum saginatum qr salvum
illum recepit indignatus est at
et nolebat introire pr q̄ pater illius
egressus cepit rogare illum at il
le respondens dixit patri suo ecce
tot annis seruio tibi et nunq̄m
mandatum tuum preterii et nunq̄m dedisti
mihi edum ut cum amicis meis epu
larer sed postq̄m filius tuus hic
q̄ deuorauit substam suam cum meretri
cibus venit occidisti illi vitulum
saginatum at ipe dixit illi fili
tu semper mecum es et omnia mea tua
sunt epulari aut et gaudere opte
bat quia frater tuus hic mor
tuus erat ⁊ reuixit perierat ⁊ inuentus e

Dixit autē et ad discipulos suos Homo quidā erat diues qui habebat villicū et hic diffamatus est apud illū qđ dissipasset bona ipius Et vocauit illū et ait illi Quid hoc audio de te Redde rationē villicationis tue Iam enim no poteris villicare Ait autē villicus intra se Quid faciā qm dns meus auffert a me villicationē fodere no valeo mendicare erubesco Scio quid faciā ut cum amotus fuero a villicatione recipiant me i domos suas Conuocatis itaq singulis debitoribus dni sui dicebat primo Quantū debes dno meo Ille dixit Centum cados olei Dixitq illi Accipe cautionē tuā et sede cito scribe quinquaginta Deinde alio dixit Tu vero quantū debes Qui ait centum choros tritici Ait illi accipe litteras tuas et scribe octoginta Et laudauit dns villicū iniquitatis quia prudenter fecisset qm filii huius seculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt Et ego vobis dico facite vobis amicos de mamona iniquitatis ut cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula Qui fidelis est in minimo et in maiori fidelis est Et qui in modico iniquus est et in maiori iniquus est Si ergo in iniquo mamona fideles no fuistis quod verum est quis dabit vobis Nemo potest duobus dnis seruire aut enim vnum odiet et alterū diliget aut vnū sustinebit et alterū contemnet Non potestis deo seruire et mamonę Audiebant autē hec omnia pharisei qui erant auari et deridebant illum Et ait illis Vos estis qui iustificatis vos coram hominibus deus autē nouit corda vestra Quod enim hominibus altum est abhominatio est ante deum Lex et prophete usq ad iohannem euangelizatur et omnis in illud vim facit Facilius est autē celum et terram preterire qm de lege vnum apex cadere Omnis qui dimittit vxorem suam et ducit alteram mechatur et qui dimissam a viro ducit mechatur Homo quidam erat diues et induebatur purpura et bisso et epulabatur cottidie splendide Erat autē quidam mendicus nomine lazarus qui iactabatur ad ianuam eius vlceribus plenus cupiens saturari de micis que cadebant de mensa diuitis Sed et canes veniebant et lingebant vlcera eius Factum est autem ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum abrahe mortuus est autem et diues et sepultus est in inferno Eleuans autem oculos suos cum esset in tormentis vidit abraham a longe et lazarum in sinu eius Et ipse clamans dixit Pater abraham miserere mei et mitte lazarum ut intinguat extremum digiti sui in aqua ut refrigeret linguam meam quia crucior in hac flamma Et dixit illi abraham Fili recordare quia recepisti bona in vita tua et lazarus similiter mala Nunc autem

hic cōsolatur tu ueo e[illegible] et
i hijs ois bus me nos et r[illegible] hic q
magnū fiet mad et ut hij qui uo
luc hic trāsire ad uos no possit
neq; inde huc trāsmeare uolent
rogo ergo te pr ut mittas eu
in domu patris mei habeo enim
fres ut testet illis ne et ipi ueni
ant in locu hui tormentoz dicat
illi abraha habet moysen et pphas
tas audiat illos dixit ille dixit
no pr abraha sed si quis eop mor
tuis resurrexerit et iterit ad eos
pniam agent dixit at illi si moi
sen et pphas no audiut neq; si
quis eop mortuis resurrexit credet
Et ad discipulos suos dixit
Impossibile est ut no ueni
ant scandala ue at illi p quem
veniat utilius est illi si lapis mo
laris ipendat circa collu eius et proicia
tur in mare q̄ ut scandalizet unu
de discipulis istis attendite
vobis si peccauit fr tuus increpa
illu et si pnia egerit dimitte illi
et si septies in die peccauerit in te
et septies in die conuersus fuerit ad te
dices penitet me dimitte illi et dix
erut apli dno auge nobis fidem
Dixit aut dns si habueritis fidē
sicut granu sinapis et diceretis huic
arbori moro eradicare et transplan
tare in mare et obediret vobis
Quis aut vrm habens puerum arā
tem aut bouem pascentē q̄ regres
so de agro dicat illi statim transi
reaube et no dicit ei parā quod
cenem et precinge te et ministra mi

donec manducē et bibam tu post hec
tu manducabis et bibes Num gratiā
habz seruo illi q̄ fecit q
ei imperauit Non puto sic uos
cū feceritis oia que precepta sunt
vobis dicite serui inutiles sumus
quod debuimus facere fecimus Et
factum est dū iret in hrlm trāsibat
p media samarie et galilee
et cū ingrederet quoddā castellū
occurrerut ei decē uiri leprosi
qui stetерunt a longe et leuauerūt
uoce sua dicentes Jhu preceptor mi
serere nri Quos ut uidit dixit
ite ostendite uos sacerdotibus
Et factum est dū irent mundati sunt
Unus aut ex illis ut uidit quia
mundatus est regressus est cū mā
na uoce magnificans deū et ce
cidit in faciē ante pedes eius gratias
agens et hic erat samaritanus
Respondens aut Jhus dixit Nonne decē
mundati sunt et nouē ubi sunt Non
est inuentus qui rediret et daret
gloriam deo nisi hic alienigena
et ait illi surge uade q̄ fides
tua te saluum fecit Interrogatus
aut a pharisaeis quā uenit regnum
dei respondit eis et dixit Non uenit
regnum dei cū obseruatione neq;
dicent ecce hic aut ecce illic
ecce enim regnum dei intra uos est
Et ait ad discipulos suos Ue
nient dies q̄n desiderabitis uidere
unū diē filij hoīs et no uidebitis
Et dicent uobis ecce hic ecce illic
nolite ire neq; sectemini Nam sicut
fulgur coruscans de sub celo ful

que ꝛ tacto fuit fulget ita cert
fiunt dom̃ in die ſcu ꝓmu at
opꝛz illu multa pati et tribari
a gnatoe hac ſt ꝓut fm eſt
in diebus noe ita erit et i diebꝫ
filij hoīs edebat 2 bibebat 2 uxo
res ducebat 2 dabatur ad nup
tias uſq; in die qua intrauit noe
in arcꝫ 2 uenit diluuiu 2 pdidit
omes Similit ꝓut fm et i die
bus loth edebat 2 bibebat eme
bat et uendebat plantabat et
edificabat uſq; in die q̃ exiit
loth a sodomis et pluit ignem
et sulfur de celo et omes pdidit
ſcdm hec erit q̃ die filij hoīs
reuelabit 2 in illa hora q̃ fuerit
in tecto 2 uasa illi⁹ in domo nō
descendat tollere illa et q̃ i agro
simili no reuertat retro memores
estote uxoris loth Quicuq; qui
erit animā ſuā ſaluā facere pdet illā
et quicuq; pdiderit illa uiuificabit
eā Dico uob in illa nocte
erunt duo in lecto uno unus assu
metur et alt relinquet Due mo
lentes in pistrino una assumet
et alta relinquet Duo i agro unus
assumetur 2 alt relinquet Respo
dentes at dicunt illi Ubi dne dixit
eis Ubicuq; fuerit corpus
illuc congregabunt et aquile

Dicebat aut et parabolā ad illos quoniam oportz semp
orare et no deficere dicens iudex
quida erat in quada ciuitate q̃
deū no timebat et hoīem non
reuebat Uidua aut quida erat

m et uenite ad illa et uenichat ad eu
dicens Uindica me de aduſario
meo et nolebat ꝓ multū tempus
post hec at dixit mecū si
deū no timeo nec hoīem reuerſor
tamē quia molesta ē mihi hec vi
dua uindicabo illā ne in nouissimo
ueniens suggillet me dixit aut
dns Audite quid iudex iniquitat
dicit Deus aut no faciet uindictā
electoꝝ suoꝝ clamantiu ad se die
ac nocte et patientiā habebit in
illis Dico uobis quia cito faciet
uindictā illoꝝ Uerumtn filius hoīs
ueniens putas inueniet fidē in
terra Dixit aut et ad quosdam
qui in se confidebant tanquā iusti
et aspernabant ceteros parabolā istā
Duo homines ascenderunt in templū
ut orarent unus pharizeus et publicanus pharizeus stans hec
apud se orabat Deus gratias ago
tibi quia non sum sicut ceteri hoīes
raptores iniusti adulteri uelut etiā
hic publicanus Ieiuno bis in sab
bato Decimas do omnia quecūq; possideo
Et publicanus a longe stabat no
lebat nec oculos ad celum leuare
sed percutiebat pectus suum dicens
Deus propitius esto mihi peccatori Amen
dico uob Descendit hic iustificatus
in domum suā ab illo Quia omnis
qui se exaltat humiliabit et qui se
humiliat exaltabit Offerebant
ad illū et infantes ut eos tan
geret Quod cū uiderent discipuli in
crepabant illos Iesus aut conuocans

illos dixit ¶ Omitte pueros ⁊ veni
ad me et nolite eos arcere
talium est enim regnum dei ⁊men
dico vobis quicq̃ non acceperit r̃g̃m
dei sicut puer non intrabit in illud
¶ Et complexans eu quida ꝓceꝑ
dicens ihesu bone quid faciens vita
etna possidebo ¶ Dixit at ei ihesus
quid me dicis bonu nemo bon
nisi solus deus ¶ Mandata nosti
no occides non mechabis non
furtu facies non falsu testiom
dices honora patrem tuu ⁊ matrem
¶ Ait hec oia custodiui a iuuentu
te mea ihesus audito ihesu ait ei
adhuc unu tibi deest dia quecq̃
habes vende ⁊ da pauperibus
et habebis thesaurum in celo ⁊ veni
sequere me ¶ Ipse ille auditis con
tristatus est quia ꝓceꝑ dives erat
valde ¶ Videns at illu ihesus triste
ꝫ dixit ¶ Quã difficile qui pecu
nias habent in regnu dei introibut
facilius ⁊ em camelus per fora
men acus q̃ditare in
trare regnu dei ¶ Et dixerut qui
audiebat ¶ Et quis potest saluus
fieri ¶ Ait illis ihesus que impossibilia sũt
apud homines possibilia sunt apud
deu ¶ Ait at petrus ecce nos
dimisimus oia et secuti sumꝰ
te ihesu dixit eis ¶ Amen dico uo
bis nemo est qui reliquerit domu
aut parentes aut fres aut sorores
aut filios aut regnu dei et no
recipiat multo plura in hoc tpe
et in seculo uenturo uita etnam

¶ Cum uenisset ad ihesum uir ⁊ Cap
petit ascendimus hierusalem ⁊ cõ
summabuntur omia que scripta sunt
per prophetas de filio hois ¶ Tradetur enim gen
tibus et illudet et flagellabit
et conspuetur et postq̃ flagella
uerint occident eu ⁊ die tertia resur
get ¶ Et ipi nichil horu intellexe
runt et erat verbum istud absconditu
ab eis ⁊ non intelligebat quod dicebat
¶ Factum est at cu appropiaret ihe
richo cecus quida sedebat secus
viam mendicans ¶ Et cu audiret
turba pertransire interrogabat
quid hoc esset ¶ Dixerut at ei
quia ihesus nazarenus transit ⁊ cla
mauit dicens ¶ Ihesu fili dauid miser
re mei ¶ Et qui ibant increpabant
eu ut taceret ipe vero multo magis
clamabat fili dauid miserere mei
¶ Stans at ihesus iussit illu adduci
ad se ¶ Et cu appropiasset interro
gauit illu dicens quid tibi vis
facia ¶ At ille dixit domine ut vi
deam ¶ Et ihesus dixit illi respice
fides tua te saluum fecit ¶ Et con
festim vidit et sequebat illu
magnificans deu ¶ Et omis plebs
ut vidit dedit laude deo Cxix

¶ Et ingressus perambulabat
iericho et ecce vir nomine zache
us et hic erat princeps publica
norum et ipe dives et querebat
videre ihesum quis esset ⁊ non potest
p turba quia statura pusillus erat
¶ Et precurrens ascendit in arborem

[illegible]ep ut vidit illu quia mic
[illegible]ens et tu veniste ad
tu suspicaes ihesu vidit illu et
ad eu Zache festinas descende
quia hodie in domo tua oport me
mane Et festinas descendit et
excepit illu gaudes Et tu vide
rent oms murmurabat dicentes q
ad hoem peccatr diuertisset hic
at Zacheus dixit ad dnm Ecce
dimidiu bonoz meoz dne do pau
peribus et si quid alique defrauda
ui reddo quadruplu Ait ihesus
ad eu Quia hodie salus domui
huic facta e eo q ipe filius sit abra
he Venit em filius hois quere et
salvu face quod perierat Hec illo
audientibus adiciens dixit para
bam eo q esset pe urlm et quia
existimarent q confestim regnu
dei manifestaretur Dixit ergo
Quidam nobilis abiit i re
gione longi qua accipere sibi rgm
et reuerti Vocatis at decem suis
suis dedit illis decem mnas et ait
ad illos Negociamini dum venio Ci
ues at eius odiebat illu et misert
legacone post illu dicentes Nolu
mus hunc regnare sup nos Et factu
est ut rediret accepto regno ius
sit vocari suos quibus dedit pecu
nia ut sciret quantu quis nego
tiatus esset Venit at primus dicens
Dne mna tua decem mnas acqui
siuit Et ait illi Euge bone serue
quia i modico fidelis fuisti eris
potestate habens sup decem ciuitates
Et alt venit dicens Dne mna tua
fecit quinq mnas et huic ait Tu
esto sup quinq ciuitates Et alter
venit dicens Dne ecce mna tua quam
habui repositam sudario timens
em te quia homo austerus es tol
lis quod no posuisti et metis qd
no seminasti Dicit ei de ore tua te iu
dico serue nequam sciebas q ego ho
austerus su tollens qd no posui
et metens qd no seminaui et quare
no dedisti pecuniam meam ad mensa
Et ego veniens cu usuris utiq
exigissem illa Et astantibus
dixit Auferte ab illo mnam et
date illi decem mnas Et dixerunt
ei Dne habet decem mnas Dico at vob
q omni habenti dabit eo at q
non habet et quod habet auferetur
ab eo Verumtamen inimicos illos
meos qui noluerunt me regnare sup se
adducite huc et interficite ante me
Et hec dicens precedebat ascendens
hierusalem Et factu est cu appropinquasset
ad bethfage et bethania ad mon
te q vocatur oliueti misit duos
discipulos suos dicens Ite in castel
lu quod contra vos est in quod intro
euntes invenietis pullu asine
alligatu cui nemo unq hoim sedit
Soluite illu et adducite Et si qs
vos interrogauit quare soluitis
sic dicetis ei q dns operam eius
desiderat Abierunt at qui missi
erant et invenerunt sicut dixit
illis stantem pullu soluentibus at
illis pullu dixerunt dni eius ad il
los quid soluitis pullu Et illi dixe
runt q dns eu necessariu habet

et dixerunt illu ad illm ecce ecce
tes vestimenta sup illu i poner e
illm Tute at illo substernebat
vestimta sua i via Et cu appiq
ret iam ad descensu motus oluc
ti reperut omes turbe discipu
ciu gaudentes laudare deu voce
magna sup omnibus quas vidерat
Dicentibus benedictus qui
venit rex i nomie dñi pax i celo
et gloria in excelsis Et quida
phariseoy de turbis dixerunt ad
illu magr increpa discipulos tuos
quibus respondit Dicо vob quia si
hij tacuerint lapides clamabunt
Et ut appinquauit videns ciui
tati fleuit sup illa dicens quia
si cognouisses et tu et quidem in
hac die tua que ad pacem tibi nunc
aute abscondita sunt ab oculis
tuis quia venient dies in te et cir
cudabunt te mimici tui vallo et
cogustabunt te undiq et ad ter
ra costernent te et filios tuos q
in te sunt Et non relinquent in te
lapidem sup lapide eo q non cog
nouisti tempus visitationis tue
Et ingressus in templu cepit eice
vendentes in illo et ementes dicens
illis Scptu e q domus mea do
mus orationis est Vos aut fecistis
illa spelunca latronu Et erat do
cens cottidie in templo Principes
autem sacerdotu et scribe et pn
cipes plebis querebat illu per
dere et non invenieba quid fa
cerent illi Omnis enim populus
suspensus erat audi[illegible]

Et factu est in una dieru
de illis ipm in templo et cu
geliçante eos intrauerut principes
sacerdotu et scribe cu senioribus
et aiut dicentes ad illu Dic nob
in qua ptate hec facis aut quis
est qui dedit tibi hanc ptatem Re
spondes ait dixit ad illos Et ego interro
rogabo vos et ego vnu sermone
mihi Baptismu iohis de celo
erat an ex hominibus At illi co
gitabant inter se dicentes quia
si dixerimus de celo dicet quare
ergo no credidistis illi Si aute
dixerimus ex hominibus plebs
omnis lapidabit nos certi sunt
enim iohem prophetam esse Et re
spondentes se nescire unde esset Et ihs
sus ait illis Neq ego dico vob
in qua ptate hec facio Cepit
autem dicere ad plebem parabola hanc
Homo plantauit vineam et
locauit ea colonis Et ipe pere
grinus fuit mltis temporibus Et tpe
misit ad cultores seruu ut de
fructu vinee darent illi Qui ce
sum dimiserut inanem
Et addidit alterum seruu mittere
illi at illi hunc quoq cedentes et affi
cientes contumelia dimiserut
inanem Et addidit tertiu mittere
qui et illu vulnerantes eicerent
Dixit aut dns vinee Quid faci
am mittam filiu meu dilectum
forsitan cu hunc viderit verebu
ntur Que cu vidissent coloni co

gritauerut ꝙ ait se dicentes hic
ꝙ hoc ait occidimus illu ut nr̃a
fiat hereditas et ciertu illu ex
nr̃a occidrue quid ḡ faciet
illis vinee dns veniet et perdet
colonos istos et dabit vineam
alijs Hec audito dixerue illi
ille at aspiciens eos ait
quid est ergo hoc quod scptu e
lapidem que reprobauert edifica
tes hic factus est in caput an
guli Omnis qui ceciderit supra
illu lapidem ꝛ quassabitur sup
quem aut ceciderit comminuet illu
Et quebat principes sacerdotu et
scribe mittere in illu manus illa
hora et timuerut plm cognouc
erut enim ꝙ ad ipos dixit simlitu istã
Et obseruates misserut insidia
tores qui se iustos simularent ut
caperent eum in sermone ꝛ traderet
illu principatui ꝛ potati pridis et
interrogauerut illu dicentes magr
scimꝰ quia recte dicis ꝛ doces
et non accipis ppona sed in ve
ritate viam dei doces Licet nob dare
tributu cesari an non Consi
derans aut dolu illorꝰ dixit ad eos
quid me temptatis Ostendite mi
denariu cuius habz ymaginem et
inscriptionem Respondentes dixerut ei
cesaris Et ait illis Reddite ergo
que cesaris sunt cesari et que dei
sunt deo Et non potuerut verbu ei
reprehendere coram plebe Et mira
ti in responsis eius tacuerut
Accesserut aut quida saduceorꝰ

qui negant esse resurrectionem et in
terrogauerut eu dicentes magr
Moyses scripsit nobis Si frr alicuius
mortuus fuit habens uxorem et hic
sine filijs fuit ut accipiat eam
frater eius uxore et suscitet
semen fratri suo Septem ergo fres
erant et primus accepit uxorem
et mortuus est sine filijs Et se
cundus accepit illam et ipe mortuus
est sine filio Et tertius accepit illam
similit et omes septem Et non re
liquerut semen et mortui sunt
Novissima omi mortua est et mulier
In resurrectione ergo cuius corꝝ erit
uxor Omnes enim habuerut
eam uxore Et ait illis ihus filij
huius seculi nubunt et traduntur ad nup
cias Illi vo qui digni habebuntur
seculo illo et resurrectione ex mortuis
neq nubent neq ducent uxores
neq enim ultra mori potuerut eq
les enim angelis sunt et filij dei sunt
cum sint filij resurrectionis Quia vo
resurgunt mortui et Moyses osten
dit secus rubu sicut dicit dnm
deu abraham et deu ysaac et deu
iacob Deus at non est mortuorꝰ
sed viuorꝰ Omnes enim vivunt ei
Respondentes aut quida scribarꝰ
dixerut magr bene dixisti Et am
plius non audebat eu interrogare
Dixit at ad illos Quomo dicunt
xpm filiu dauid esse et ipe dauid
dicit in libro psalmorꝰ Dixit dns
dno meo sede a dextris meis
Dauid ergo dnm illu vocat et quomo

filius eius est. Audiete nu[illegible]
ipso dixit discipulis suis. Attende
dite a scribis qui volunt ambulare
in stolis et amant salutationes in
foro et primas cathedras in sina
gogis et primos discubitus in conuiuiis
qui deuorant domos viduarum et simu
latis longa oratione hii accipient
damnationem maiorem. Cap. xxi
Et respiciens aut vidit eos qui
mittebant munera sua in gaza
phylacium diuites. Vidit autem et
quandam viduam pauperculam mit
tentem minuta duo et dixit Ve
dico uobis quia hec vidua pau
per plus q̃ omnes misit. Illa omnes
hii ex habundanti sibi miserunt in
munera dei. Hec autem ex eo quod
deest illi omnem victum suum quem
habuit misit. Et quibusdam di
centibus de templo q̃ lapidibus
bonis et donis ornatum est dixit
Hec quae videtis. Venient dies in qui
bus non relinquetur lapis super la
pidem q̃ non destruatur. Interro
gauerunt autem illum dicentes. Prae
ceptor quando hec erunt et quod signum
cum fieri incipiunt ut cauete
ne seducamini. Multi enim venient
in nomine meo dicentes quia ego su
m et tempus appropinquauit. Nolite ergo
ire post illos. Cum audieritis
plia et seditiones nolite terreri op
portet enim primum hec fieri sed non du
statim finis. Tunc dicebat illis
Surget gens contra gentem
et regnum aduersus regnum et te
motus magni erunt per loca et pesti
lencie et fames terroresque de ce
lo et signa magna erunt. Videte
quid audiatis. Antequam hec omnia fiant
et priusquam tradentes in synagogas
et in custodias traiicientes ad re
ges et presides propter nomen meum
contingat autem vobis in testimo
nium. Ponite ergo in cordibus non
premeditari qua admodum respo
datis. Ego enim dabo uobis os
et sapientiam cui non poterunt resis
tere et contradicere omnes adu
sarii vri. Trademini autem a parenti
bus et fratribus et cognatis et amicis
et morte afficient ex uobis. Et
eritis odio omnibus propter nomen meum
Et capillus de capite vro non
peribit. In patientia vra possidebitis
animas vras. Cum autem videritis circu
dari ab exercitu rem tunc scitote
te quia appropinquabit desolatio
eius. Tunc qui in iudea sunt fugiant
in montes et qui in medio eius sunt
discedant et qui in regionibus
non intrent in eam quia dies vin
dicte hii sunt ut implentur
omnia que scripta sunt. Ve autem
pregnantibus et nutrientibus in
illis diebus. Erit enim pressura
magna super terram et ira populo huic
et cadent in ore gladii et capti
ui ducentur in omnes gentes. Et
erit calcabitur a gentibus don
implentur tpa nationum. Et
erunt signa in sole et luna et
stellis et in terris pressura gentium

[illegible]somitus matrib et
fratrib atq̃ cognatis hominib
p timorẽ et expectatione que sup
venet vniuerso orbi. Tunc stabunt
celorum mouebuntur. Et tunc vide
bunt filiu hoim venientem in nube
cu potate magna et maiestate
Hec aut fieri incipientibus respici
te et leuate capita vra qm appro
piat redemptio vra. Et dixit illis
tudime videte ficulneã et omnes
arbores cu pduxerit iã ex se fructu
scitis qm prope est estas Ita et vos
cu videritis hec fieri scitote qm
prope est regnu dei. Amen dico vo
bis quia no ptransibit generatio hec
donec oia fiant. Celu et terra trans
ibut verba aute mea no transibut
Attendite aute vobis ne forte
grauentur corda vra crapula
et ebrietate et curis huiꝰ vite
et supueniat in vos repentina dies
illa. Tamq̃ laqueus enim supue
niet in omnes qui sedent sup faciem
omnis terre. Vigilate itaq; omni
tpe orantes ut digni habeamini
fugere ista oia que futura sũt et
stare ante filiu hoim. Erat aute
diebus docens in templo. noctibus
vo exiens morabatur in
monte q̃ vocatur oliueti. Et omis
populus mane veniebat ad eu in templo audire eu

Appropinquabat aute dies
festus azimoꝝ qui dicitur
pascha. Et querebant principes
sacerdotu et scribe quomodo
eu interficerent timebant vero
plebem. Intrauit aut satanas in

in eu qui cognominatur scarioth
vnu de duodecim. Et abiit. Et locu
tus est cu principibus sacerdotu
et magistratibus quemadmodu illu
traderet eis et gauisi sunt. Et pacti
sunt pecuniam illi dare. Et spopon
dit. Et querebat oportunitate ut
traderet illu sine turbis. Venit aut
dies azimoꝝ in qua necesse erat
occidi pascha. Et misit petru et
iohem dicens. Euntes parate nobis
pascha ut manducemus. Et illi
dixerunt. Vbi vis paremus. Et dixit
ad eos. Ecce introeuntibus vobis
ciuitate occurret vobis homo amphos
rem aque portans sequimini eum in
domu in qua intrat. Et dicetis
patrifamilias domus. Dicit tibi magr
Vbi est diuersoriu ubi pascha cum
discipulis meis manducem. Et ipse
vobis ostendet cenaculu magnu
stratu. Et ibi parate. Euntes aut
invenerunt sicut dixit illis. Et pa
rauerunt pascha. Et cu facta esset
hora. Discubuit. Et xii apli cu eo
Et ait illis. Desiderio desideraui
hoc pascha manducare vobiscu
antequã patiar. Dico enim vobis
quia ex hoc non manducabo illud
donec impleat in regno dei. Et
accepto calice gratias egit. Et dixit
accipite et diuidite inter vos
Dico enim vobis quia non bibam de ge
nimine vitis donec regnu dei
veniat. Et accepto pane gratias
egit et fregit. Et dedit eis dicens
hoc est corpus meum qd pro vobis

tradetur hoc facit i mei
mortacone ꝺ̄nmlit̄ 2 talia: my
postq̄ cenauit dicꝫ hic t talis
nouu tēstamētū et sanguine
meo qui p̄ vobis fundetur Ec 2
ruptamen cū manub tradē
tis me mecu est in mensa et
quidem filius hois secm quod
diffinitu est vadit Verupta me
ve illi homi p quem tradetur
Et ipi repetebat querē inter se
quis esset ex eis q hoc facturꝰ q
esset Facta est contencio me
dis quis eoz videtur esse ma
ior dixit at eis Reges gentiu
dnant eaz et qui potate habet
sup eos benefici vocant Vos
aut no sic sed q maior est i vobis
fiat sicut minor et q p̄cessor
est sicut ministrator Nam quis
maior est qui recubit an qui
ministrat Nonne qui recubit ego
aut in medio vrm su sicut q mi
nistrat Vos aut estis qui pma
nsistis mecu in temptacombus
meis Et ego dispono vob sicut
disposuit michi pr meus regn̄
ut edatis et bibatis sup mēn
sam mea in regno meo et sedē
atis sup thronos iudicantes
xij tribus israel Dixit aut dominꝰ
Symon Symon ecce satanas
expetiuit vos ut cribraret sicut
triticu Ego aut p te rogaui pe
tre ut no deficiat fides tua
et tu aliqn conuersus confirma
fres tuos Qui dixit ei domine

tecu paratus su et in
in morte nre Et ille dixit I. t
tibi petre no cantabit hodie gal
lus donec ter abnegabis nosse me
Et dixit eis Quando misi vos
sine sacculo et pera 2 calcia
mentis Numquid aliquid de
fuit vobis At illi dixerunt
nichil Dixit ergo eis Sed nc
q habz saculu tollat similī
ter et pera et q no habz ve
dat tunica sua et emat gla
diu Dico enim vobis qm adhuc
hoc quod scriptu est oportz impleri
in me Et cu iniquis deputa
tus e Etenim ea que sunt de me
finem habent At illi dixerunt
Dne ecce gladij duo hic At
ille dixit eis satis e Et egs
sub ibat secm consuetudinem
in montē oliuaz secuti sunt
autem illum et discipuli Et cu p
uenisset ad locū dixit illis
Orate ne intretis in tempta
tionem Et ipe auulsꝰ est ab
eis quatu iactus est lapidis
et positis genibus orabat
dicens Pater si vis trāsfer
calicem istum a me Verum
tamen no mea voluntas sed
tua fiat Apparuit aut illi
angelus de celo confortans
eu et factus est agonia p
lixius orabat Et factus est
sudor eius sicut guttē sanguis

vsmb dcurrentib m tram
ta tu surrexisset ab oronc
et venisset ad discipulos m
veit eos dormientes p tristi
cia et ait illis quid dormitis
surgite orate ne intretis m
tptationem Adhuc eo lo
quente ecce turba et q vocā
batur iudas vnus de duode
cim antecedebat eos z appi
quauit ihu ut oscularet eu
Iesus at dixit illi Iuda osculo
filius hoim tradis Videns
aute hi qui circa ipm erant
quod futurum erat dixerunt ei
dne si percutimus in gladio et
pcussit vnus ex illis principi
principib sacerdotu z amputa
uit auriculā eius dexte
ra Respondens at ihus ait
illis Sinite usq huc Et cu
tetigisset auriculā eius sa
nauit eu Dixit at ihus ad
eos qui venerat ad se pnci
pes sacerdotu et magistra
tus templi et seniores Quasi
si ad latronē existis cu gladiis
et fustibus cu cotidie vobiscu
fuerim in templo no extendistis
manus in me sed hec est hora vra
et potas tenebrarū Apprehē
tes at eu duxerūt ad domū pn
cipis sacerdotu Petrus vo seq
batur alonge Accenso at igne
i medio atrio et circūsedentib
illis erat petrus in medio eoz
que cu vidisset ancilla quedā

sedentē ad lumen et cu fixisset in
tuita dixit Et hic cu illo erat
At ille negauit eu dicens mulier
no noui illū Et post pusillū a
liud videns eu dixit et tu de illis
es petrus vo ait Homo no sum Et
intuallo fro quasi hore vni⁹ alius
quida affirmabat dicens Vere et
hic cu illo erat nam et galileus e
st Et ait petrus Homo nescio q dicis
Et cotinuo adhuc illo loquente ca
uit gallus Et conuersus dns re
spexit petrū Et recordatus est petrus
verbi dni sicut dixerat quia priusq
gallus cantet ter me negabis
Et egressus foras petrus flenit
amare Et viri qui tenebant illū
illudebat ei cedentes et velauc
tes eu et percutiebant eum frāge
et interrogabat eu dicentes Aplice
tiza quis est q te percussit Et alia
multa blasphemantes dicebant in
Et ut factus est dies congregata sunt se
niores plebis et principes sacer
dotu et scribe et duxerunt illū in
concilium suum dicentes Si tu es xp⁹
dic nobis Et ait illis Si vob dixe
ro no creditis mihi Si aute et in
terrogauero no respondebitis mi
hi nec dimittetis Ex hoc aute
erit filius hominis sedens a dextris
virtutis dei Dixerunt ergo omes
Tu ergo es filius dei Qui ait
vos dicitis quia ego sum Et illi
dixerunt Quid adhuc desideramꝰ
testimoniū ipi enim audiuimus
de ore eius

Capitulum XXIIII

Et surgens omis multitudo
eoz duxerunt illū ad pilatū

Reperiit at illu actus sic dicentes
huc invenim subuertente gente
nram z phibente tributa dari
cesari z dicente se xpm regē ce
pilatus at interrogauit eu di
cens tu es rex iudeoru. At ille
respdens ait tu dicis. Ait aut
pilatus ad pncipes sacerdotu
et turbas. Nichil invenio cause
in hoc homine. At illi invalescebat
dicentes. Commouet ppm docens
p vniuersam iudea incipiens a
galilea usq huc. Pilatus aut
audiens galilea interrogauit si
ho galileus esset. Et ut cognouit
q de herodis potate esset remi
sit eu ad herode qui et ipse
hierosolimis eis illis diebus. Hero
des at viso ihu gauisus est val
de erat em cupiens ex multo tpe
videre eu. Eo q audierat multa de
illo et sperabat signu aliquod vi
dere ab eo fieri. Interrogabat autē
illu multis sermonibus. At ipe
nichil respondebat illi. Stabant
aut principes sacerdotu z scribe
constanter accusantes eu. Sprexit
aut illu herodes cu exercitu
suo et illusit indutu veste alba
et remisit ad pilatu. Et facti sunt
amici herodes et pilatus ex ipa
die. Nam antea inimici erant ad
invicē. Pilatus at convocatis pn
cipibus sacerdotu z magistratibus
et plebe dixit ad illos. Obtulis
tis mihi hunc hominē q̄ aduerte

ppm. Et ecce ego coram vobis
interrogans nullam causam invenio
hoc iusto ex his in quibus eu ac
cusatis. Sed neq herodes nam re
misi vos ad illu. Et ecce nichil
dignu morte actu est ei. Emenda
tu ergo illu dimittā. Necesse aut
habebat dimittere eis p die festu vnu.
Exclamauit aut simul vniuersa
turba dicens. Tolle hunc z dimitte
nobis barnaba q̄ erat propter se
ditionem quada factam in ciuitate
et homicidiu missus in carcerē. Iterū
at pilatus locutus est ad illos vo
lens dimittere ihm. At illi succlama
bant dicentes. Crucifige crucifige
eu. Ille at tertio dixit. Quid em
mali fecit. Nulla causa mortis
invenio in eo. Corripiā ergo illu
et dimittā. At illi instabant
vocibus magnis postulantes ut
crucifigeret. Et invalescebat vocū
eorū. Et pilatus adiudicauit fieri
petitionē eorū. Dimisit at illis
eu q̄ppter homicidiu z seditionem
missus fuerat in carcerē quē pe
tebant. Ihm vero tradidit voluntati
eorū. Et cū duceret eu apprehen
derunt simone quendā cyrenensem
venientē de villa et imposuerut
illi crucē portare post ihm. Seque
batur at illu turba multa populi et
mulieru que plangebat z lamen
tabant eu. Conversus at ad illas
ihus dixit. Filie hierlm nolite
flere sup me. Sed sup vosipas flete

et sup filios vros qm cate
met dieb in quibus dicit beate
stulos et venatos qui no genuerit
et vrea que no lactauerit tue
mipiet dicd motibus eadite sup
nos et collibus opite nos qz si
uidi ligno hec faciut 1 arido
quid fiet Ducebant aut 2 alij duo
nequa cu eo ut mterfic̃nt Et
postq̃ venerut in locu q vocatur
caluarie ibi crucifixerut eu Et la
tronef vnu a dextris et alterum
a sinistris Ihesus aut dicebat pat
dimitte illis no enim sciut quid fa
ciut Diuidentes vo vestimenta eo
miserut sortes Et stabat ppls
expectans Et deridebat illu pn
cipes cu eis dicentes Alios sal
uos fecit se saluu faciat si hic e
xpus dei electus Illudebat aut
ei et milites accedentes et acetu
offentes illi 2 dicentes Si tu es rex
iudeoz salua te fac Erat aut
et superscriptio scripta sup illu litte
ris hebraicis grecis 2 latis hic
est rex iudeoz Unus aut de qbus
q pendebat latrombis blasphe
mabat eu dicens Si tu es xpistus
salua fac temetipm et nos Re
spondens aut alt increpabat il
lu dicens Neq̃ tu times deu q
in eade dampnacõe es et nos q
dem iuste na digna factis re
cipimus hic vo nichil gessit et
dicebat ad ihm Dne memento
mei cu veneris in regnu tuu Et
dixit illi ihs Amẽ dico tibi ho
die mecu eris in paradiso Erat aut
fere hora sexta et tenebre facte
sunt in vniuersa terra usq̃ in horam
nonam et obscuratus est sol Et ve
lu templi scissu est medium Et cla
mans ihs voce magna ait pat
in manus tuas cõmendo spiritu
meu et hec dicens expirauit
Videns aut centuriõ quod factum fuit
glorificauit deu dicens Vere hic homo
iustus erat Et oes turbe eoz qui
simul aderant ad spectaculu istud
et videbat que fiebant percutientes
pectora sua reuertebantur Stabat
aut omes noti eius a longe 2 mu
lieres que secute erant eu a galilea
hec videntes Et ecce vir nomine
Joseph q erat decurio vir bonus
et iustus hic no consenserat con
silio et actibus eoz ab arymathia
ciuitate iudee qui expectabat
et ipe regnu dei hic accessit ad
pilatu et petijt corpus ihu Et
depositu involuit sindone 2 posuit
eu in monumento excisso in quo no
du quisq̃ positus fuerat Et dies erat
parasceues et sabbm illucescebat
Subsecute aut mulieres que cu ipso
venerat de galilea viderut monu
mentu et quemadmodu positu est corpus eius
Et reuertentes paurerut aromata
et vnguenta et sabbo quidem siluerut
secundum mandatum

Cap xxiiij

Una aut sabbi valde diluculo
venerut ad monumentu portan
tes que paurerat aromata et m

venerut lapide revolutu a mo
mento et ingresse no invenerut
corpus dñi ihu xpi et fem e du me
te costernate esse de isto stat
duo viri stetetrut iuxt illaꝝ in
veste fulgenti cu timent aut
et declinarent vultu in terra dixe
runt ad illas quid quritis vi
ventem cu mortuis ilo e hic sed
surrexit recordami qualiter
locutus st vobis cu adhuc ig
lilea esset dicens quia oportet
filiu hoim tradi i manus hoim
peccatoꝝ et crucifigi et tia die resurge
xpi et recordate sunt vocꝝ eius et re
gresse a monumento nuncti auerit
hec oia illis vndecim et ceteris omni
bus at maia magdalene et Johan
na et maia iacobi et ceter que cu
eis erant que dicebat ad aplos
hec et visa sunt am illo sicut de
liramentu va ista et no credebat
illis petrus ad surgens cucurrit
ad monumentu et prulis, vidit
linteamina sola posita et abiit
secu mirans quod fem fuerat
et ecce duo exillis ibat ipsa
die in castellu qd erat in spacio
stadioꝝ lx ab hrlm nomine emaus
et ipi loquebant ad invicē de ihu
omnibus que acciderat et fem
e du stabulacnt et secu quesierit
et ipe ihus appinquans ibat cu
illis oculi at illoꝝ tenebantur
ne eu agnoscerit et ait ad illos
qui sunt hmōnes quos conferit

ad invicē ambulantes
tes et respondens unus cui
cleophas dixit ei tu solus pe
grinus es in hrlm et no cognovis
ti que facta sunt in illa hpis diebus
quibus ille dixit quid et di
xerut de ihu nazareno qui fuit vir
propha potens in ope et fmone coram
deo et omi plo et quo tradide
runt eu sumi sacerdotes et pnci
pes nri in dampnatione mortis
et crucifixerunt eu nos at sperabamus
quia ipe esset redemptu
turus isrl et nunc sup hec oia
tria dies e hodie ex hec facta sunt
sed et mulieres quedā ex nris
terruerut nos que ante lucē fuerut
ad monumetu et no invento cor
pe eius venerut dicentes se etiā
visione angelorum vidisse qui di
cunt eu vivere et abierut quida
ex nris ad monumetu et ita inve
nerut sicut mulieres dixerut
ipm vero non invenerut et ipe dixit
ad eos o stulti et tardi corde
in omnibus que locuti sunt pphe ne
ne hec oportuit pati xpm et ita
intrare in gloriam suam et incipiens
a moyse et omnibus pphis interpre
batur illis in omnibus scripturis que
de ipo erat et appinquabant
castello quo ibant et ipe se
finxit longius ire et coegerut
illu dicentes mane nobiscu dne
quoniam advesperascit et inclinata est
iam dies et intravit cu illis et

fecit ihs discubere eu illis atq
pit panē et benedixit ac fregit
et porrigebat illis et apti sunt
oculi eop et cognouerunt eu et
ipe euanuit ex oculis eop 2 dix
erunt ad invicem nonne cor nrm
ardens erat in nobis dum loquebatur
in via et aperiret nob scripturas
Et surgentes eadē hora regressi
sunt in hlm et invenerunt congre
gatos undecim et eos qui cum ipis
erat dicentes q surrexit dns vere
et apparuit symoni et cetere narra
bat que gesta erant in via 2 quo
modo cognouerunt eu in fractione
panis Dum haec at loquunt ihs ste
tit in medio eop et dicit eis pax
vobis ego sum Nolite timere Conster
nati 2 territi existimabat
se spm videre Et dixit eis Quid
turbati estis et cogitationes asc
endunt in corda vra Videte ma
nus meas et pedes quia ipe ego
sum palpate et videte q spūs
carne et ossa no habet sicut me
videtis habere Et cu hoc dixisset
ostendit eis manus et pedes
Adhuc at illis no credentibus
et mirantibus p gaudio dixit
Habetis hic aliquid qd manducetur Et
at illi obtulerunt ei partem
piscis assi et favum mellis Et
cu manducasset coram eis sumens
reliquias dedit eis Et dixit
ad illos Haec sunt vba que locutus
sum ad vos cu adhuc essem vobis
cu qm necesse est impleri omnia

que scripta sunt in lege moysi et
pphetis et psalmis de me Tunc
aperuit illis sensum ut intelligerent
scripturas Et dixit eis Quia
sic scriptum est et sic oportebat xpm
pati et resurgere a mortuis tertia
die et predicari in nomine eius penitentiam
et remissionem peccatorum in omnes gentes
Incipientibus ab hierusalem Vos at
estis testes horum et ego mitto pro
missum patris mei in vos Vos at
sedete in civitate quoadusq in
duamini virtute ex alto Eduxit at
eos foras in bethania Et elevatis
manibus suis benedixit eis Et factum
in ipso dum benediceret illis recessit
ab eis et ferebatur in celum et ipi adorantes regressi
sunt in hlm cu gaudio magno et
erant semper in templo laudantes 2 benedicentes deu

Prologus in Johēz euāz

Hic est johannes euāngelista
unus ex discipulis qui virgo
electus a deo 2 que de nupciis
volente nube vocauit deus et
cuius virginitatis in hoc duplici testi
monium in euāngelio datur qm et
p certis dilectus a deo de 2 huc ma
gistre sua pendens in cruce commen
dauit deus ut virginem virgo suam
deitatis maiestatis 2 euāngelio qm
est ipe 2 incorruptibilis in opib
inchoans solus vim carne sem ce
pit lucem a tenebris coprehensu
fuisse testatur primu signum ponens
qd in nupciis fecit deus ostendens
qm est ipe legentibus demonstra
retur qm vbi dns invitat desiderat
nupcias qm vinu deficiat ac vetribus

Incipit cuñ̄ Johis Cap̄ p̄mū

IN p̄ncipio erat verbū et
verbū erat apud deū et deus
erat verbū hoc erat in p̄nc̄o
apud deū. Omia p ipm facta
sunt et sine ipo factū est nil
quod factū est in ipo
vita erat et vita erat lux
et lux in tenebris lucet et
tenebre ea non coprehenderūt
Fuit homo missus a deo cui nome erat
Johannes hic venit in testimoniū ut
testimoniū phiberet de lumine ut oēs
credent p illū non erat ille lux
sed ut testimoniū phiberet de
lumine Erat lux vera que illu
minat omem hoiem venientem
in hunc mundū In mundo erat et
mundus p ipm factus est et mundus
eu non cognouit In pria venit et
sui eu non receperūt Quotot
aut receperūt eu dedit eis p̄tatē
filios dei fieri hijs qui credunt
in nomine eius Qui non ex sāg
uinibus neq; ex voluntate car
nis neq; ex voluntate viri sed
ex deo nati sunt Et verbū caro
factū est et habitabit in nobis
Et vidimus gl̄iam eius gloriam
quasi unigeniti a patre plenū
gratie et veritatis Johannes
testimoniū phibet de ipo et
clamat dicens hic erat quem
dixi Qui post me venturus est
ante me factus est quia prior
me erat Et de plenitudine ei
nos omes accepimus et gratiā
et gratia Quia lex p moysen

imitatis nouā ou quē exposi
stitudē apparebat hic at eūm
gelium scripsit in asia postq̄
patmos ob missula apocalipsim
scripserat ut au in p̄ncipio cano
mē incorruptibile p̄ncipiū ge
nesi incorruptibilius mīb p virī
gine in apocalipsi redditur dice
te ego sū a et o et hic est
iohēs q̄ stiens supuciisse dicit
tissus sui vocatis discipulis
suis in epheso p multa signoz
exprimeta p mens opm descen
dens in defossū sepulture sic lo
cu fecit unde postmodū ad preb
suos tam extraneos a dolore
mortis q̄ a corruptoe carnis re
vertitur alienus tamen post
omes eūm gelium scripsit et hoc
virgini debebatur Quoz tamē
scriptoriū typis dispositio ut libroz
ordinatio idē p singula a nob
no exponit ut stiendi desiderio
collocatio et quentibus structur
laboris et deū magisteriū docē
na structura

[illegible] et veritas per
ipm facta est deu nemo
vidit vnqua nisi vnigenit filius
qui est in sinu pris ipe enarrauit
Et hoc est testimoiu iohannis
quando misserut udi ab ihero
solimis sacerdotes et leuitas ad
eu ut interrogarent eu tu quis
es et confessus est 2 no negauit
et confessus e quia non sm ego
xpus Et interrogauer eu Quid
ergo helias es tu Qui dicit nō
suppheta es tu 2 respondit no dix
erut ergo ei Qui es ut respon
su demus his qui miserut nos
Quid dicis de teipo Ait ego
vox clamantis in deserto Dirigi
te viam dni sicut dixit ysaias
as Et qui missi fuerut erant ex
phariseis Et interrogauer eu
dixerut ei Quid ergo baptizas
si tu nō es xpus neq helias ne
q pphet Respondit eis iohannes
dicens Ego baptizo in aqua at
dnus at vem stetit quē vos non
scitis ipe e q post me venturus
est qui ante me factus est cui
no su dignus ut soluā eius cor
rigiam calciamenti hec i bethā
nia trā fuit transiordanem vbi
erat iohannes baptizans Al
tera die vidit iohannes ihesu
venientē ad se et ait Ecce agnus
dei ecce q tollit pcta mudi hic e
de quo dixi Post me uenit vir
qui ante me factus est quia
prior me erat et ego nesciebā
eu sed ut manifestretur i ispl
propter hoc ego in aqua baptizabā
Et testimoiu phibuit iohannes di
cens Quia vidi spm descendē
tem quasi columbā de celo et mansit
sup eu et nescieba eu sed q mi
sit me baptizare ille mihi dixit
sup quem videris spm descen
dente et manente sup eu hic e
qui baptizat in spu sco 2 ego vidi
et testimoiu phibui quia hic e
filius dei Altera die iterū stā
bat iohannes et ex discipulis ei
dus et respiciens ihm ambulan
tem dicit Ecce agnus dei Et au
dierut duo discipuli loquente
et secuti sut ihm Conuersus au
ihus et videns eos sequentes dicit
eis Quid quaritis Qui dixerut
ei Rabi quod dr interpretatu magr
vbi habitas Dicit eis Venite
et videte et viderut vbi manet
et apud eu manserut die illo
hora at erat quasi decima Erat
aute andreas ab iohanne et se
cuti fuerut eu invenit hic pri
mu frem suu symonem 2 dicit
ei Invenimus messia qd e inter
pretatu xpus Et adduxit eu ad
ihm Intuitus aut ihs dixit tu
es symon filius iona tu vocabe
ris cephas quod interpretat petrus
In crastinu voluit exire i gali
leam et invenit philippu a beth
saida ciuitate andree et petri
Invenit philippus nathanahel

et dicit ei Nunc scripsit moyses
in lege et ppte me inuenim ihm fi-
lium ioseph a nazareth 2 dixit ei
nathanahel a nazareth potest
aliquid boni esse Dicit ei philip-
pus Veni et vide Vidit ihus natha-
nahel venientem ad se 2 dicit
de eo Ecce vere israelita in quo dolꝯ
no est Dicit ei nathanahel vnde
me nosti Respondit ihus 2 dicit ei
priusq te philippus vocaret cum
esses sub ficu vidi te Respondit ei na-
thanahel et ait Rabbi tu es fi-
lius dei tu es rex israel Respondit ihs
2 dixit ei Quia dixi tibi Vidi te
sub ficu credis maius hoc videbis
2 dicit ei Amen amen dico
vobis Videbitis celum apertum 2 an-
gelos dei ascendentes et descen-
tes supra filium hominis Cap̃ ij

Et die tertia nupcie facte sunt
in chana galilee et erat mr
ihesu ibi Vocatus erat 2 ihus et
discipuli eius ad nupcias 2 defi-
ciente vino dicit mr ihesu ad eum
Vinum non habent Et dicit ei ihus
Quid mihi et tibi est mulier non
dum venit hora mea Dicit mater eius
ministris Quodcunq dixerit vobis
facite Erant ait ibi lapidee vi-
dric sex posite secundum purifica-
tionem iudeorum capientes singule
metretas binas aut ternas Dicit
eis ihus Implete ydrias aqua
et impleverunt eas usq ad sumum
Et dicit eis ihus Haurite nunc
et ferte architriclino Illi autem tulerunt
Ut autem gustavit architri-
clinus aquam vinum factam et non sciebat
unde esset ministri autem sciebant
qui hauserant aquam Vocat spo
sum architriclinus et dicit ei Om-
nis homo primum bonum vinum ponit et cum
inebriati fuerint tunc id quod de-
terius est Tu autem servasti bonum
vinum usque adhuc Hoc fecit initium
signorum ihus in chana galile
e et manifestavit gloriam suam
et crediderunt in eum discipuli eius
Post hoc descendit capharnaum
ipse et mr eius 2 fres eius 2 discipli
eius et ibi manserunt non multis die-
bus Et prope erat pascha iudeorum
Et ascendit ihrlm ihus Et
invenit in templo vendentes bo-
ves et oves et columbas et nu-
mularios sedentes et cum fecisset
quasi flagellum de funiculis omnes
eiecit de templo oves quoq
et boves et numulariorum effudit
es et mensas subvertit et his q
columbas vendebat dixit auferte
te ista hinc et nolite facere domum
patris mei domum negotiationis
Recordati sunt discipuli eius
quia scriptum est Zelus domus tue
comedit me Respondentes ergo
iudei et dixerunt ei Quod signum
ostendis nobis quia hoc facis Re-
spondit ihus 2 dixit eis Solvite
templum hoc et in tribus diebus
excitabo illud Dixerunt iudei

(d). Dragm. Respondit ihus et dixit eis
[illegible]plu hoc et tu turbue dis
tus expositabis ihum, Ille ad dic
bat de templo corpis sui Cu ge
[illegible]
resurrexisset a mortuis recordati
sunt discipuli eius quia hoc dice
bat et crediderunt scripture 2 sermo
ni quem dixit ihus Cum autem esset
[illegible]m pascha in die festo
multa crediderunt in nomine eius vide
entes signa eius que faciebat/
pter autem ihum non credebat semet
ipm eis eo q ipe nosset omes
et quia opus ei non erat ut quis
testimoniu perhiberet de homine ipe
enim sciebat quid esset in homine Erat
Erat autem homo ex phariseis
Nicodemus nomine princeps iu
deorum hic venit ad eum nocte 2 dixit
ei Rabbi scimus quia a deo venisti
magr Nemo enim potest hec signa fa
cere que tu facis nisi fuerit deus
cum eo Respondit ihus 2 dixit
ei Amen amen dico tibi nisi quis
natus fuerit denuo non potest vide
re regnum dei Dicit ad eum Nicodemus
Quomodo potest homo nasci cum sit se
nex Numquid potest in ventre ma
tris sue iterum introire 2 renasci
Respondit ihus Amen amen dico
tibi Nisi quis renatus fuerit ex
aqua 2 spu sco non potest introire
in regnum dei Quod natum est
ex carne caro est et quod natum e
ex spu spus est Non mireris quia
dixi tibi Oportet vos nasci denuo
Spus ubi vult spirat et vocem
eius audis sed nescis unde veniat
aut quo vadat sic est omis qui na
tus est ex spu Respondit Nicodemus et
dixit ei Quomodo possunt hec fieri
Respondit ihus et dixit ei Tu es ma
gister israel 2 hec ignorabis Amen
amen dico tibi quia quod scimus
loquimur et quod vidimus testamur
et testimoniu nrm non accipitis Si
terrena dixi vobis et non creditis quo
modo si dixero vobis celestia credetis
Et nemo ascendit in celum nisi
qui de celo descendit filius hois
qui est in celo Et sicut moyses
exaltavit serpentem in deserto ita
exaltari filium hois ut omis
qui credit in ipo non pereat sed
habeat vitam eternam Sic enim deus
dilexit mundum ut filium suum unigenitum
dederit ut omis qui credit in eum
non pereat sed habeat vitam eternam
Non enim misit deus filium suum in mundum
ut iudicet mundum sed ut salvetur
mundus per ipm Qui credit in eum
non iudicatur Qui aut non credit
iam iudicatus est quia non credit in
nomine unigeniti filii dei Hoc est aut
iudicium quia lux venit in mundum 2
dilexerunt homines magis tenebras
quam lucem erant enim eorum mala opa
Omnis enim qui male agit odit lucem
et non venit ad lucem ut non
arguantur opera eius Qui aut
facit veritatem venit ad lucem
ut manifestentur opera eius
quia in deo sunt facta/

Post hec venit ihus 2 discipuli eq
in iudeam, ibi et illic demorabatur cu eis et baptizabat. Erat
autem et iohannes baptizans
in enon iuxta salim quia aq
multe erant illic et veniebant
et baptizabantur. Non du emi
missus fuerat in carcere iohes
effacta est ergo questio ex dis 2
cipulis iohannis cu iudeis de pu 2
rificatione et venerut ad io 2
hannem et dixerut ei Rabbi q
erat tecu trans iordane cui tu
testimoniu phibuisti ecce hic bap 2
tizat et omes veniut ad eu
Respondit iohes 2 dixit Non po
test homo accipe quicq nisi fuerit
ei datu de celo. Ipi vos michi
testimoniu phibetis q dixi
ego non su xpus sed quia missus
su ante illu. Qui habet sponsa
sponsus e. Amicus at sponsi
qui stat et audit eu gaudio
gaudet propter vocem sponsi. hoc
ergo gaudiu meu implet u
Illu oportet crescere me at minui q
De supra venit sup omes e qui at
est de terra terra e 2 de terra loq 2
tur. Qui de celo venit sup omes
est et quod vidit et audiuit
hoc testatur et testimoniu eq
nemo accipit. Qui accipit eius
testimoniu signauit quia deus
verax est. Quem enim misit deq
verba dei loquitur. Non ex ad
mensuram dat deus spm. Pater
diligit filiu et omnia dedit
nu eius. Qui credit in
vita etna. Qui at nocredit
est filio non videbit vitam. S
ra dei manet sup eu. Ca. viij.

Ut ergo cognouit ihus quia
audierut pharizei q ihs
plures discipulos facit 2 bap
tizat qm ihes quaq ihus non
baptizabat sed discipuli eq. Reli
quit iudeam et abiit iterum in
galileam. Oportebat aute eum
ire p samariam. Venit ergo
in ciuitatem samarie que dica 2
tur sichar iuxta prediu quod
dedit iacob ioseph filio suo. Erat
at ibi fons iacob. Ihus go fa 2
tigatus ex itine sedebat sic
sup fontem. Hora erat quasi sexta
et venit mulier de samaria
haurire aqua. Dicit ei ihus Da
michi bibere. Discipuli at eq
abierat in ciuitate ut cibos
emerant. Dicit ergo ei mulier
samaritana. Quomo tu iudeus
cu bibas a me poscis que su
mulier samaritana. Non em cou 2
tutur iudei samaritanis. Respondit
ihus 2 dixit ei. Si scires donu
dei et quis est qui dicit tibi. Da
michi bibere tu forsitan fortasse
petisses ab eo et dedisset tibi
aquam viua. Dicit ei mulier
Dne neq in quo haurias hes
et puteus altus est. Vnde ergo
habes aqua viua. Nu quid tu
maior es pre nro iacob q dedit

tu et pc̃ ego eo bib
. pcora cuib⁹ Ende
bro et dixit ei dñe qui bibit
ex aqua hac sitiet iterꝫ qui aut
bibit de aqua qua ego dabo
ei no sitiet in ęternu sed aqua
qua ego dabo ei fiet in eo fons
aque salientis in vitã eternã
dixit ad eu mulier dne da mihi
aqua hanc ut no siciam neqꝫ
veniam huc haurire dicit ei ihus
vade voca virũ tuu z veni huc
Respondit mulier et dixit no hꝫ
virũ dicit ei ihus bene dixisti
quia no habeo virũ quinqꝫ enim
viros habuisti et nunc quem ha
bes non est tuus vir hoc vere
dixisti dicit ei mulier dne video
quia pphꝫ es tu pr̃atres nostri
in monte hoc adorauerunt z vos
dicitis quia rosolimis est locus ubi
adorare oportet dicit ei ihus
mulier crede mihi quia venit
hora qn neqꝫ in monte hoc neqꝫ
in rosolimis adorabitis patrem
vos adoratis quod nescitis nos
adoramus quod scimus quia
salus ex iudeis est sed venit
hora z nunc est qn veri adorato
res adorabunt patrem in spiritu
et veritate nam et pater tales
quidẽ qrit qui adorent eu spūs e
deus et eos qui adorat eu in
spū et veritate oportet adorare
dicit ei mulier scio quia mes
sias venit qui dicitur xps cu
ergo venerit ille nobis annu
ciabit omia dicit ei ihus ego

sum qui loquor tecu et cotinuo
venerunt discipuli eius z mirabã
tur quia cu muliere loquebatur
nemo tamen dixit quid quere
bas aut quid loqueris cu ea reliquit ergo ydria sua
mulier et abiit in ciuitatem z dicit
illis hominibus venite et videte
hominem qui dixit mihi omnia
quecunqꝫ feci numquid ipe xpus
Exierunt ergo de ciuitate z vene
bant ad eu interrogabat aut eu dis
cipuli dicentes rabbi manduca
Ille autem dixit eis ego cibũ hꝫ
manducare quem vos nescitis Dice
bat ergo discipuli ad inuicem nu
quid aliquis attulit ei manducare
Dicit eis ihus meus cibus est ut fa
ciam voluntatem eius qui misit
me ut perficiam opus eius nonne
vos dicitis qm adhuc quatuor
menses sunt et messis venit ecce
dico vobis leuate oculos vros
et videte regiones quia albe
sunt iam ad messem et qui metit
mercedem accipit et congregat
fructu in vitã eternã ut et q
seminat simul gaudeat et qui
metit in hoc est enim verbum
verum quia alius est qui seminat
et alius est qui metit ego misi
vos metere quod non laborastis
alii laborauerunt et vos in labo
res eorũ introistis Ex ciuitate
illa multi crediderunt in eu samari
tanorũ propter verbum mulieris testimo
nium phibentis quia dixit mihi omnia
quecunqꝫ feci eu venissent ergo
ad illu samaritani rogauerunt

cū ut ibi maneret ꝛ manſit ibi
duob dieb et multo plures adi
decrut ꝓpter ſmonē cuius Et mu
lieri dicebant Quia ra noſtꝝ
tua loquela ardm⁹ ſpi ei au
diuim⁹ et ſcimus quia hic eſt
vere ſaluator mudi Post dꝫ
ob autē dies exijt inde ꝛ abijt
i galileam ſpe cm ihūs teſtiō
ꝓhibuit quia ꝓpha in ſua pa
tria honorem non habet Cū
ergo venisset in galilea expe
petrut eū galilei cū ora vndiq
ſent que fecerat ieroſolimis in
die feſto et ipi em venerant
ad diem feſtū Venit ergo ite
in chana galilee vbi fecerat aq̃
vinu Et erat quida regulus
cuius filius infirmabat capha
naū hic cū audiſſet quia ihūs
advenit a iudea in galilea a
bijt ad eū ꝛ rogabat eū ut de
ſcenderet et ſanaret filiū eius in
cipiebat em mori Dixit ergo
ihūs ad eū Niſi ſigna ꝛ ꝓdigia
videritis non creditis Dicit ad
eū regulus Dne deſcende prius
q̃ moriatur filius meus Dicit
ei ihūs Vade filius tuus vivit
Credidit homo ſmoni que dix
ei ihūs et ibat Iam aūt eo de
ſcendente ſerui occurrerut ei et
nuciauerut dicētes q̃ filius eius
vivit Interrogabat ergo horā ab eis
i qua melius habuit ꝛ dixerut ei q̃
heri hora ſeptima reliquit eū febris

Cognouit ergo pr q̃ illa
erat in qua dixit ei ihūs
tuus vivit Et credidit ipe ꝛ domus ei⁹
Hoc iterū ſignū fecit ihūs
cū venisſet a iudea i galileā C v

Post hec erat dies feſtus iu
deoꝝ et aſcendit ihūs ieroſolimis Eſt aūt ieroſolimis
piſcina que cognominat
hebraice bethſaida q̃tꝫ por
ticus habens In hijs iacebat
multitudo magna lāguentiū
ceciorū claudoꝝ et aridoꝝ exſpectantiū aque motū Angelus
eius dñi ſecūm tempus deſcendebat in piſcina et move
batur aqua Et qui prior deſcen
diſſet in piſcina poſt motionē
aque ſanus fiebat a qua cuq̃
detinebatur infirmitate quā erat
aute quidā homo ibi triginta
et octo annos habēs i infirmi
tate ſua hunc cū vidiſſet ihūs iacē
tem et cognouiſſet quia multū
tū iam temporis habet dicit ei
Vis ſanus fieri Reſpondit ei
languidus Dne hominē non
habeo ut cū turbata fuit aqua
mittat me in piſcina Dū venio
em ego alius ante me deſcen
dit Dicit ei ihūs Surge tolle
grabatū tuū et ambula Et
ſtatim ſanus factus eſt homo
Et ſuſtulit grabatū ſuū ꝛ am
bulabat Erat aūt ſabbatū in illo
die Dicebat ergo iudei illi qui

ſanus ſtus ſcde ſabbatu eſt
dicit tibi tolle grabatu tuu
Respondit cis Qui me fecit ſa
nu illē dixit tolle grabatu
tuu et ambula Interrogauerūt
aut eu Qui⁹ est ille ho q dix
tibi tolle grabatu tuu et am
bula Is aut q sanus fctus fuat
nesciebat quis esset Ihūs aut
declinauit a turba constituta
in loco Postea invenit eu Ihūm
in templo et dixit illi Ecce
sanus fctus es iam noli peccare
ne deterius tibi aliquid contin
gat Abiit ille homo et nuntia
uit iudeis quia Ihūs esset qui
fecit eu sanu Et ppterea psequeba
iudei Ihesu et quia hec faciebat in
sabbato Ihūs aut respondit eis
pater meus usq modo operat
et ego operor Ppterea magis
quebant eu iudei interficere quia
non solu soluebat sabbatu sed
et patrem suu dicebat deu eq
lem se faciens deo Respondit itaq
Ihūs et dixit eis Amē amen
dico vobis Non potest filius a se
facere quidq nisi quod videt
patrem facientem Quecuq enim
ille faciat hec et filius similit
faciet Pater enim diligit filiu
et omia demonstrat ei que ipe
facit et maiora his demostra
bit ei opa ut vos miremini Si
cut enim pater suscitat mor
tuos et vivificat sic et filius

quos vult vivificat Neq enim pa
ter iudicat quēq sed iudicium om
e dedit filio ut omes honorificet
filiu sicut honorificat patrem
Qui no honorificat filiu no
honorificat patrem qui misit illu
Amē amē dico vobis quia q
verbu meu audit et credit ei
q me misit habet vita eterna
et iudiciu no venit sed trāsit
a morte in vita Amē amē
dico vobis quia venit hora et
nunc est qn mortui audient voce
filij dei Et qui audierint vivet
Sicut enim pr habet vita in se
metipo sic dedit et filio vitam
habere in semetipo Et potestatem
dedit ei iudicium facere quia filius
hoīs est nolite mirari hoc quia
venit hora in qua omes qui in
monumentis sut audient vocem
eius et qui audierint vivet et
procedet qui bona fecerut in re
surrectionem vite qui vero mala
egerut in resurrectione iudicij
Non possum ego a meipo facere
quidq sicut audio iudico et iudi
cium meum iustu est Quia non quae
ro voluntate mea sed voluntate
eius q misit me Si ego testimoniu
perhibeo de me testimoniu meu no
est verum Alius est q testimoniu
perhibet de me et scio quia verū
est testimoniu quod perhibet de me
Vos misistis ad Johannem et
testimoniu perhibuit veritati Ego

aute no ab hoc testimu accipio
sd hec dico ut vos salui sitis hec
erat lucha ardns z lucis Vos
aute no lui strs exultat ad horam
z luce eius Ego at habeo testim
maius iohanne Opa em que
dedit mihi pater ut pficiam
ca Ipa opa que ego facio test
timoniu phibent de me quia
pater me misit Et q misit me
pr ipe testimoniu phibuit de me
Neq vocem eius umq audistis
neq spetiem eius vidistis Et vm
eius no habetis in vobis manes
quia quem misit ille huic vos
no credidistis Scrutamini script
turas quia vos putatis i ipis
vita eternam habere Et ille sunt
que testimoniu phibent de me Et
no vultis venire ad me ut vitam
habeatis Claritatem ab hoibus
no accipio sed cognoui vos quia
dilectionem dei non habetis in vo
bis Ego veni in nomine patris mei
et no accepistis me Si alius
venerit in nomine suo illum acci
pietis Quomo potestis vos
credere qui gloriam ab inuicem
accipitis Et gloriam que a solo deo
est non quaeritis Nolite putare
quia ego accusaturus sim vos
apud patrem Est q accusat vos
moyses in quo vos speratis
Si em crederetis moysi credere
tis forsitan et michi De me em il
le scripsit Si aute illius litteris
no creditis quomo verbis meis credet
Post hec aute abiit Cap VI
Ihesus transmare galilee quod
est tyberiadis Et secutus eum
multitudo magna quia videbat signa que faciebat super
his qui infirmabantur Subiit
go in monte ihus z ibi sedebat
cu discipulis suis Erat aute
pascha dies festus iu
deorum Cu sublevasset ergo oc
los ihus et vidisset quia multi
tudo magna venit ad eu di
cit ad philippum Unde emem
panes ut manducent hi hoc
aute dicebat temptans eum
ipe em sciebat quid esset factu
rus Respondit ei philippus Duc
torum denariorum panes non sufficiunt eis ut unusquisque modicum
quid accipiat Dicit unus ex
discipulis eius andreas frater
symonis petri Est puer unus
hic q habet quinq panes ordei
acos z duos pisces sed hec qd
sunt inter tantos Dixit go ihus
facite homines discumbere Erat
at fenum multum in loco Discumbuerunt ergo viri Ihus qui quinq
milia Accepit ergo panes
ihus et cu gratias egisset distri
buit discumbentibus similiter
et de piscibus quantum volebant
Ut at impleti sunt dixit discipulis suis Colligite que sup
pauerunt fragmenta ne pcant
Collegerunt ergo et impleue
runt xii cophinos fragmen
torum ex quinq panibus ordea
cibus que superfuerunt his qui
manducauerunt Illi go homes

[illegible] ebat quia hic erat
ipse qui venturus est in mundum
Itaque ge cu cognouisset quia
venturi essent ut raperent eu
et facerent eu regem fugit iterum
in montem ipe solus Ut autem eis
eum descendere discipuli
eius ad mare et cu ascendissent
nauim venerunt trans mare capharnaum
Et tenebre facte iam
erant et no venerat ad eos ihus
mare autem vento magno flante
exsurgebat Cu remigassent ge
qi stadia xxv aut xxx vident
ihm ambulantem sup mare et
proxim naui fieri timuerunt Ille
autem dixit eis Ego sum nolite
timere Voluerunt ergo accipere
eu in naui et statim fuit nauis
ad terra qua ibant Altera die
turba que stabat trans mare vidit
quia naicula alia non erat
ibi nisi una et quia no intrasset
cu discipulis suis ihus in nauem
sed soli discipuli eius abierant
Alie vero supuenerunt naues a
tyberiade iuxta locu ubi manducauerat
panem gratias agentes
dno Cu ergo vidisset turba quia
ihus no esset ibi neq discipuli
eius ascenderunt naiculas et
venerunt capharnaum querentes
ihm Et cu invenissent eu trans mare
dixerunt ei Rabbi quando huc venisti
Respondit eis ihus et dixit Amen
amen dico vob Quaeritis me

non quia vidistis signa sed quia
manducastis ex panibus et saturati
estis Operamini non cibu qui
perit sed qui permanet in vitam eternam
quem filius hois vobis dabit
hunc enim pr signauit deus Dixerunt
ergo ad eu Quid faciemus
ut operemur opa dei Respondit ihus
et dixit eis Hoc est opus dei ut
credatis in eu quem misit ille
Dixerunt ergo ei Quod ergo tu
facis signum ut videamus et credamus
tibi quid operaris Patres
nostri manna manducauerunt
in deserto sicut scriptum est Panem
de celo dedit eis manducare
Dixit ergo eis ihus Amen amen
dico vobis Non moyses dedit
vobis panem de celo sed pater
meus dat vobis panem de celo
verum Panis enim dei est qui descendit
de celo et dat vitam mundo Dixerunt
ergo ad eu Domine semper da nobis
panem hunc Dixit aut eis ihus
Ego sum panis vite Qui venit
ad me no esuriet et qui credit
in me no sitiet umq Sed dixi
vobis quia et vidistis me et no
creditis Omne quod dat michi
pater ad me venit et eu q venit
ad me no eicia foras Quia descendi
de celo no ut faciam voluntatem
meam sed voluntate eius
q misit me Hec est aut voluntas
eius qui misit me ut omne quod
dedit michi no pdam ex eo sed
resuscitem illud in nouissimo die

Hec ℓ aut voluntas pris mei qui
misit me ut oⁿ q̄ vidℓ filiū ℓ
credit in ℓ habeat vitā ℓna
et ego resuscitabo ℓ in nouissmo
die murmurabant ergo iudei
de illo quia dixisset ego sū pa
nis qui de celo descendi et dice
bat nonne hic est ihus filius
ioseph cuius nos nouimus patrem
et matrem quomo g̃ dicit hic q̄
de celo descendi dixit ergo ihc
et dixit eis nolite murmurare
in invicē nemo pt venire ad me
nisi pater q̄ misit me traxerit
ℓ et ego resuscitabo ℓ in nouis
simo die est scriptū in pphetis
et erunt omes docibiles dei
omes qui audiuit et didicit ℓ
ad me non quia pater vidit
quisq̄ nisi is qui est a deo hic
vidit patrem ℓ amē amē dico vob
q̄ qui credit in me ℓ vita ℓterna
ego sū panis vite q̄ patres vri
manducauerūt manna in deserto
et mortui sunt hic est panis de
celo descendens ut si quis ex ipo
manducauerit non moriet̃ ego
sū panis viuus q̄ de celo descendi
si quis manducauerit ex hoc
pane viuet in ℓternū et panis
quē ego dabo caro mea ē pro mū
di vita litigabat ergo iudei ad
invicē dicentes quomo pt hic
nobis carnē suā dare ad man
ducandū dixit ergo eis ihus
amen amen dico vobis nisi
manducaueritis carnē filii
hoīs et biberitis ej sanguinē
no habebitis in vob vitā
manducat meā carnē ℓ bibit
in ℓ sanguinē habet vitā ℓ
na et ego resuscitabo ℓ in nou
issmo die caro enī mea ver
ē est cibus et sanguis meus v
est potus ℓ qui manducat
carnē et bibit meū sanguinē
in me manet et ego in illo ℓ
aut misit me vivens pr et ego
vivo ℓpter patrem ℓ et q̄ ma
ducat me et ipe vivet ℓpter me
hic est panis qui de celo descē
dit non sicut manducauerūt
patres vri manna et mortui sūt
q̄ manducat hunc panē vivet
in ℓternū hec dixit in synagoga
docens in capharnaū multi q̄
audientes ex discipulis ej dixe
runt durus est hic sermo quis
pt eū audire ℓ sciens autē ihs
apud semetipm quia murmura
rent de hoc discipuli ej dixit
eis hoc vos scandalizat si ergo
videritis filiū hoīs ascenden
tem ubi erat prius ℓ spūs est
q̄ vivificat caro non pdest
quidq̄ verba que locutus sū
vobis spūs et vita sunt ℓ sed
sunt quidā ex vobis qui non
credunt sciebat enī ab initio
ihus qui essent credentes et quis
traditurus esset eū ℓ et dicebat
propterea dixi vobis quia nemo
potest venire ad me nisi fuerit
ei datum a patre meo ex hoc mul
ti discipulorum eius abierunt retro
et iam non cum illo ambulabat dixit

…ihesus ad eos. Quapropter vos
…ilius gabriel respondit ergo ei
…mon petrus. Ne ad quem
…nus verba vite eternae habes
t nos credimus et cognouimus
…ia tu es xpus filius dei. In
…t ei ihesus. Nonne ego vos xij
…legi et vnus ex vobis diabolus
…st. Dicebat at de iuda symonis
…cariothis hic enim erat traditu
…rus eum cum esset vnus ex duodecim
Post hec ambulabat Cum
…ihesus in galilea non enim vo
…lebat iudea ambulare quia
…quebant eum iudei interficere. Erat
…at in pximo dies festus iudeoz
…scenopegia. Dixerunt at ad eum
…fres eius. Transi hinc et vade
…iudea ut et discipuli tui vide
…ant opa tua que facis. Nemo
…quippe occulto quicquid facit
…et quidit ipe in palam esse. Si hec
…facis, manifesta temetipm mundo
…Neq enim fres eius credebant
…in eum. Dixit ergo eis ihesus tem
…pus meum nondum venit tempus
…at vrm semper est paratum. Non po
…test mundus odisse vos, me at odit
…quia ego testimoniu phibeo de
…quia opa eius mala sunt. Vos as
…cendite ad diem festum hunc. Ego
…non ascendo ad diem festum istum
…quia tempus meum nondum impletu
…est. Hec cum dixisset ipe ma
…nsit in galilea. Ut at ascenderut
…fres eius tunc et ipe ascendit
…ad diem festum. Non manifeste sed
…quasi in occulto. Iudei ergo quere
…bant eum in die festo et dicebant

…ihesus. Et murmur multus
…erat in turba de eo. Quidam ergo
…dicebat quia bonus est. Alij autem
…dicebant. Non sed seducit turbas.
Nemo tamen palam loquebatur
de illo propter metum iudeoz. Jam
at die festo mediante ascendit
ihesus in templum et docebat. Et mi
rabantur iudei dicentes. Quomo
do hic litteras scit cum non didicerit.
Respondit eis ihesus et dixit. Mea doc
trina non est mea sed eius qui misit
me. Si quis voluerit voluntatem
eius facere cognoscet de doctrina
utrum ex deo sit an ego a metipso lo
quar. Qui a semetipso loquitur
gloriam propriam querit. Qui aut quae
rit gloriam eius qui misit illum hic verus
est et iniustitia in illo non est.
Nonne moyses dedit vobis legem
et nemo ex vobis facit legem.
Quid me quaeritis interficere. Re
spondit turba et dixit. Demonium
habes. Quis te quaerit interfice
re. Respondit ihesus et dixit eis. Vnum opus
feci et omnes miramini propterea
moyses dedit vobis circumcisionem
non quia ex moyse est sed ex patribus
et in sabbato circumcidtis homine
sed si circumcisionem accipit homo
in sabbato ut non solvatur lex
moysi quid mihi indignamini quia
totum hominem sanum feci in sabbato.
Nolite iudicare secundum faciem sed
iustum iudicium iudicate. Dicebant
ergo quidam ex discipulis eius. Nonne
hic est quem querunt iudei interficere
et ecce palam loquitur et nichil
ei dicunt. Numquid vere cognouerunt

permapes quia hic est
hic sm̃s vnde sit q̃ clamabat
ergo dens in templo ihus et
dicns Et me scitis et vnde sm̃
scitis et a me ipo non veni sed e
verus qui me misit vos non scitis ego
scio eu quia ab ipo sum et ipe me
misit q̃rebant ergo eu app
hend̃ et nemo misit in illu ma
nus quia nondum venerat hor̃a ei
de turba at mlti crediderut in
eu et dicebat Christus cu venie
rit nuquid plura signa faciet
q̃ hic fecit audierut pharizei
turba murmurantē de illo hec
et miserut pncipes et pharizei
ministros ut apprehenderet eu
dixit ergo ihus adhuc modicu
dieu tempus vobiscu sum et vado
ad eu qui misit me q̃rietis
me et non invenietis et ubi sum
ego vos non potestis venire dix
erut ergo iudei ad semetipos
quo hic iturus est quia non
inveniemus eu nuquid in dis
persione gentiu iturus est et doc
turus gentes quis est hic sermo
quē dixit querietis me et non
invenietis et ubi sum ego vos non
potestis venire In nouissimo
at die magno festivitatis sta
bat ihus et clamabat dicens
si quis sitit veniat ad me et
bibat qui credit in me sicut dr
scriptura flumina de ventre ei fluent
aque vive hoc at dixit de spu
quē accepturi erant credentes
in eu nondum enim erat spus datus

quia ihus nondum
glificatus erat ex illa at ht verbū
audissent hoc sermones eius
dicebant hic est vere propheta
hi at dicebat hic est christus
alii aut dicebant numquid
a galilea venit nonne
tura dicit quia ex semine da
uid et bethleem castello ubi
erat dauid venit orta ergo dissensio
in turba propter eu
quidā at ex pharizeis volebant
apprehendere eu sed nemo
misit manus super illu venerut
ergo ministri ad pontifices et
pharizeos et dixerut eis illi
quare non adduxistis eu hūc
erut ministri numquid sic locutus
est homo sicut hic homo respondert
ergo eis pharizei numquid et
vos seducti estis numquid aliq̃s
ex principibus credidit in eu aut
ex pharizeis sed turba hec q̃
non novit legem maledicti
sunt dicit nicodemus ad eos
ille q̃ venit ad eu nocte q̃ unus
ex ipsis numquid lex nra
iudicat hominem nisi audierit
ab ipo prius et cognouerit quid
faciat respondert et dixerut
ei numquid et galileus es stu
dia quia prophēta a galilea non
surgit et reversi sunt unusquisq
in domum suam

Cap viii

Ihesus at perrexit in montē
oliveti et diluculo iterū ve
nit in templū et omis populus venit ad

cu et pdens dorebat cos. Addu
cut aute scribe et pharizei mulie
rem in adulterio apphensam et
statuerut eam in medio z dixer
ei magr hec mulier dephensa est
in adulterio In lege aut moyses
mandauit nobis huiusmodi lapidare
tu ergo quid dicis hoc aut dicebat
2 aut temptantes eum ut possent accu
sare eum Ihesus aut inclinans se deor
sum digito scribebat in terra Cum
aut perseuarent interrogantes eum
erexit se et dixit eis Qui sine
peccato est vestrum primus in illam lapidem
mittat Et iterum se inclinans scribe
2 bat in terra Audientes aut unus
quisque exibant incipientes a se
maioribus et Ihesus remansit solus
et mulier in medio stans Erigens
aut se Ihesus dixit ei Mulier ubi
sunt qui te accusabant Nemo te
condempnauit Que dixit Nec ego te
2 condempnabo Vade et amplius noli
peccare Iterum ergo locutus est
eis Ihesus dicens Ego sum lux mundi
Qui sequitur me non ambulabit
in tenebris sed habebit lumen
vite Dixerunt ergo ei pharisei
Tu de te ipso testimonium perhibes
testimonium tuum non est verum
2 Respondit Ihesus et dixit eis Et si ego tes
timonium perhibeo de meipso verum
est testimonium meum quia scio unde
veni et quo vado Vos autem
nescitis unde veniam aut quo vadam
Vos secundum carnem iudicatis ego non

iudico quemquam Et si iudico ego iudi
cium meum verum est quia solus non
sum sed ego et qui me misit pater
est mecum In lege autem scriptum est quia duorum
hominum testimonium verum est Ego sum
qui testimonium perhibeo de meipso et
testimonium perhibet de me qui misit
me pater Dicebant ergo ei Ubi est
pater tuus Respondit Ihesus Neque me
scitis neque patrem meum Si me sci
2 retis forsitan et patrem meum sci
retis Hec verba locutus est in gazophi
lacio docens in templo et nemo apprehen
dit eum quia nondum venerat hora eius
Dixit ergo iterum eis Ihesus Ego
vado et quaeretis me et in peccato
vestro moriemini Quo ego vado vos
non potestis venire Dicebant ergo
2 Iudei Numquid interficiet semet
ipsum quia dicit Quo ego vado vos
non potestis venire et dicebat eis
Vos deorsum estis ego de supernis
sum Vos de mundo hoc estis ego
non sum de hoc mundo Dixi ergo vobis
quia moriemini in peccatis vestris Si enim
non credideritis quia ego sum moriemini
2 in peccatis vestris Dicebant ergo ei
Tu quis es Dixit eis Ihesus Princi
2 pium qui et loquor vobis Multa
habeo de vobis loqui et iudicare
sed qui misit me verax est et ego
que audiui ab eo hec loquor in mundo
et non cognouerunt quia patrem
eius dicebat deum Dixit ergo eis
Ihesus Cum exaltaueritis filium
hominis tunc cognoscetis quia ego
sum et a meipso facio nichil sed
sicut docuit me pater hec loquor

et qui me misit mecum est et
non reliquit me solum qz ego
quæ placita sunt ei facio semp
Hec illo loquente multi crediderunt
in eum Dicebat ergo ihus ad eos
qui crediderunt in eum iudeos Si
vos manseritis in sermone meo
vere discipuli mei eritis et cognos-
cetis veritatem et veritas liber-
abit vos Responderunt ei Semen
abrahe sumus et nemini seruiuimus
unquam et quomodo tu dicis liberi
eritis Respondit eis ihus Amen
amen dico vobis Quia omnis
qui facit peccatum seruus est peccati
Seruus autem non manet in domo
in etnum filius manet in etnum
Si ergo vos filius liberauerit
vos liberi eritis Scio quia filii
abrahe estis sed quæritis me in-
terficere quia sermo meus non
capit in vobis Ego quod vidi
apud patrem loquor et vos quæ vi-
distis apud patrem vestrum facitis
Responderunt et dixerunt ei Pater nr
abraham est Dicit eis ihus Si
filii abrahe estis opa abrahe
facite Nunc autem quæritis me in-
terficere hominem qui veritatem vobis
locutus sum quam audiui a deo
hoc abraham non fecit Vos facitis
opa patris vestri Dixerunt itaque ei
Nos ex fornicatione non sumus
nati Unum patrem habemus deum Dixit
ergo eis ihus Si deus pater
esset vester diligeretis utique me Ego
ex deo processi et ueni Neque
enim a meipso veni sed ille me
misit Quare loquelam meam
non cognoscitis quia non potestis
audire sermonem meum Vos ex
patre diabolo estis et desideria
patris vestri uultis facere Ille homi-
cida erat ab initio et in veritate
non stetit quia non est veritas
in eo Cum loquitur mendacium ex
propriis loquitur quia mendax est
et pater eius Ego autem quia veritatem
dico non creditis mihi Quis ex vo-
bis arguet me de
peccato Si veritatem dico vobis
quare vos non creditis mihi Qui
est ex deo verba dei audit propterea
vos non auditis quia ex deo non
estis Respondentes igitur iudei et dix-
erunt ei Nonne bene dicimus nos
quia samaritanus es tu et demo-
nium habes Respondit ihus Ego de-
monium non habeo sed honorifico
patrem meum et vos inhonorastis
me Ego autem non quæro gloriam meam
Est qui quærat et iudicet Amen amen
dico vobis Si quis sermonem meum
seruauerit mortem non videbit in
etnum Dixerunt ergo iudei Nunc
cognouimus quia demonium habes
Abraham mortuus est et prophete mor-
tui sunt et tu dicis Si quis sermo-
nem meum seruauerit non gustabit mor-
tem in etnum Numquid tu maior
es pre nro abraham qui mortuus

est ct ghie ortus sue que tcipm
sacie fndit ihus Si ego ghfico
mcipm ghia mea michi ct dixit
pr meus q ghficat me quc vdi
dicitib quia dnus m ct no cog
nouistis cu dixo at nouj cu ct
s. dixoo qua no scio cu cb ghib
uobis mendax vdeo scio cu
mone cub suo abraha pat
vester exultauit ut videt die
mea et vidit et gauisus e dix
erut g indei ad cu dnuscgrita
amob no su hcb et abrahaam
vidisti dixit eis ihus Amen
amc dico vobis antcp abraha
fcm ego su tulerut g lapidb
indei ut iacerit ihus at ab
scondit se et exiuit de templo.

Et pteriens ihus vidit hoiem
cecu a natiuitate z mlto
gauisi sut eu discipuli sui ha
bitib pcauit hic an pcauit
cuib ut cecub nasceretur fndit
ihus Neq hic pcauit neq pa
rentes cuib sed ut manifestet
opa dei in illo hic opz operari
opa eius q misit me donec dies
est Venit nox cu nemo potest
operari Quadiu in mudo su lux
su mudi hec cu dixiss exspuit
in terra fecit lutu ex sputo et
liniuit lutu sup oculos eius et
dixit ei Vade lauare in natatoria
syloe quod intpatat missꝰ Abiit
ergo et lauit et venit videns Itaq
vicini et qui videbat eu prius q
mendicus erat dicebat Nonne hic
est qui sedebat z mendicabat
Alii dicebat quia hic est alij at
nequaq sed similis est eius Ille
dicebat quia ego su Dicebant
ergo ei Quomo aperti sut oculi
tui Respondit ille ho q dicitur
ihesus lutu fecit z unxit oculos
meos et dixit mihi Vade ad pi
scinam siloe et lauare z abij et
laui et vidi Dixerut ei Vbi est
ille ait Nescio Adducut eu ad
phrizeos q cecus fuerat olim at
sabbm qn lutu fecit ihus et
aperuit oculos eius Iterum itq
rogabat eu phrizeus quomo
videsset Ille at dixit eis lutu
posuit mihi sup oculos z laui et
video Dicebat at ex phrizeis
quida Non est hic homo a deo
qui sabbatu non custodit Alij di
cebat Quomo pt hoc talia
signa facere et scisma erat inter
eos Dicut g cco iterum Tu quid
dicis de eo q aperuit oculos tuos
Ille at dixit Quia pphet est
Non credidert ergo iudei de illo
quia cecus fuisset et vidisset
donec vocauert parentes eius q
vidisset z interrogauert eos dice
tes hic est filius vr quem vos
dicitis quia cecus natus est Vide
mo g nunc videt Respondert eis
parentes eius z dixert Scimus q
hic est filius nr et quia cecus
natus est quomo at nunc videat
nescimus aut quis eius aperuit
oculos nos nescimus Ipm interrogate

etate habet ipe de se loqr̃ hec dixerut pentec̃ eo q̃ tebat iudeos ſa ei conſpiraucrant iudei ut ſi quis eu confiteret xpm ex̃pulſa ſinagoga ſicq̃ parẽtes eius dixerut quia etate habet ipm interrogate Vocauc eut g̃ turſu hoiem qui fuerat cecus z dixerut ei Da glã deo Nos scim⁹ quia hic homo pecc̃ ſt Dixit ergo ille Si pecc̃ ſt neſcio Vnu ſcio quia cecus eu eſſem modo video Dixerut ergo illi Quid fecit tibi q̃m aperuit tibi oculos Rndit eis Dixi vobis ia et audiſtis quid iterũ vultis audire Numquid et vos vultis discipuli eius fieri Maledixerut ei z dixerut Tu diſcipulus illius ſis Nos aũt moyſi diſcipuli ſum⁹ Nos scim⁹ quia moyſi locutus ẽ deus hui aũt neſcim⁹ vnde ſit Rndit ille ho et Dixit eis In hoc ei mirabile eſt q̃ vos neſcitis vnde ſit z aperuit oculos meos Scim⁹ aũt quia peccatores deus no audit Sz ſi quis dei cultor ẽ z voluntatẽ eius fecerit hui exaudit A ſeculo no eſt auditu quia aperuit q̃s oculos ceci nati niſi eſſet hic a deo no poterat facere quicq̃ Rn derut et dixerut ei In peccatis natus es totus et tu doces nos et eiecerut eu foras Audiuit ihus quia eiecerut eu foras et cu invenieſſet eu dixit ei Tu c̃ dis m filiu dei Rndit ille z dixit

Quis eſt dne ut credã in eu Dixit ei ihus et vidiſti eum qui loquitur tecu ipe eſt Ille aũt Credo dne et procidens adorauit eu Dixit ei ihus In iudiciu ego in hunc mundu venio ut qui non videt videat et qui videt ceci fiant Et audierut ex phariſeis illi qui cu ipo erant z dixerut ei Numquid et nos ceci ſum⁹ Dixit eis ihus Si ceci eſſetis non haberetis peccatum Nunc aũt dicitis q̃ videm⁹ peccatum vrm manet

Amen amen dico vobis qui no intrat p oſtiu in ouile ouiu ſed aſcendit aliunde ille fur eſt et latro Qui aũt intrat p oſtiu pastor ẽ ouiu hui oſtiarius aperit et oues vocẽ eius audit Et p̃pas oues vocat nomatim et educit eas Et cu p̃pas oues emiſerit ante eas vadit et oues illu ſequuntur quia ſciunt vocẽ eius Alienu aũt no ſequuntur ſed fugiunt ab eo quia no nouerut vocẽ alienoꝝ Hoc p̃uerbiu dixit eis ihus Illi aũt no cognouerut quid loqueretur eis Dixit ergo eis iterũ ihus Amen amen dico vobis quia ego ſu oſtiu ouiu Omes quotquot venerut fures ſunt et latrones ſed no audierut eos oues Ego ſu oſtiu p me ſi quis intrauerit ſaluabitur Et ingredietur et egredietur et pascua ĩueniet Fur no venit niſi ut furet et mactet et perdat Ego veni ut vitam habeant et habundanci⁹ habeant Ego ſu pastor bonus Bonus pastor

[illegible] oubus sub ter
[illegible] dne et q no e pastor cui
no sut oues ppe videt lupu venie
te et dmittit oues 2 fugit 2 lupus
rapit 2 dissipgit oues mercenarius
autem fugit quia mercenarius e et non
pt̃net ad eu de oubus ego su
pastor bonus et cognosco oues
meas et cognoscut me mee sic
ut nouit me pr et ego agnosco
patrem et animam meam pono p oubs
meis et alias oues habeo que
no sut ex hoc ouili et illas optet
me adducere et vocem mea audient
et fiet vnu ouile et vn pastor
ptea me pr diligit quia ego
pono animam meam et iterum assumam
ea Nemo tollit ea a me sed ego
pono ea a meipo pt̃a habeo
ponendi ea 2 pt̃a habeo iterum
sumendi ea hoc mandatu accepi
a patre meo Dissensio iterum
facta est inter iudeos propter sermones
hos Dicebat autem multi ex ipis
demoniu habet et insanit quid
eum auditis Alii dicebant hec verba
non sunt demonium habentis Numquid
demoniu pt̃est cecoz oculos aperire
Facta sunt autem enchenia in hierosolimis
et hyems erat et ambulabat
ihesus in templo in porticu salomonis
Circumdederunt ergo eum iudei 2 di
cebant ei Quousq animam meam
tollis Si tu es xpus dic nobis
palam Respondit eis ihesus loquor vo
bis et non creditis opa que ego
facio in nomine patris mei hec testi
monium perhibent de me sed vos
non creditis quia non estis ex
ouibus meis Oues mee vocem
meam audiut et ego cognosco eas
et sequunt me et ego vitam eternam
do eis et non pibunt methu et no
rapiet eas quisq de manu mea
pater meus quod dedit mi maius
omnibus e et neo pt̃est rapere de manu
patris mei Ego et pater unum sumus
Sustulerunt ergo lapides iudei ut
lapidarent eu Respondit eis ihesus Multa
opa bona ostendi vobis ex patre
meo propt quod eoz opus me la
pidatis Respondent ei iudei De bono
opere non lapidamus te sed de blas
phemia et quia tu homo cum sis fa
cis teipm deum Respondit eis ihesus Non
est scriptu in lege vra quia
ego dixi dii estis Si illos dixit
deos ad quos sermo dei factus e
et non potest solui scriptura quem pr sanctifica
uit et misit in mundu vos dicitis
quia blasphemas quia dixi filius
dei sum Si non facio opa patris mei
nolite credere mihi Si aut facio
et si mihi non vultis credere operibus
credite ut cognoscatis et credatis
quia pr in me e et ego in patre
Quaerebant ergo eum apprehendere
et exiuit de manibus eoz Et abiit
iterum trans iordanem in eum locum ubi
erat iohannes baptizans primum et
mansit illic Et multi venerunt ad eu
et dicebat quia iohes quidem signum
fecit unu illoz Vera aute quecumq
dixit iohannes de hoc vera erat
et multi crediderunt in eu

CXI

Erat at quidam languens lazarus
de bethania castello Marie

et martha sororis eius
at cū qui venit dñm venientē
et expergefit pedes eius capill⁹ sue
eius se lazarus infirmabatur
misertus ergo sororis eius ad eū
dicentes Ecce quē amas infirmat
audiens at ihūs dixit
eis Infirmitas hec no est ad
mortē sed p gla dei ut glificet
tur filius dei p eū Diligebat
at ihūs martha et sororē eius
mariam et lazarū Vt ergo au
diuit quia infirmabat tūc qui
dem mansit in eodē loco duobꝫ
diebus deinde dicit discipulis
suis Eamus in iudeā iterū Dicūt
ei discipuli Rabi nūc querebā
bat te iudei lapidare et iterū
vadis illuc Respondit ihūs Nonne
duodecim hore sunt diei si quis ambu
lauerit in die no offendit qz lucē
huius mundi videt Qui at ambu
lauerit in nocte offendit quia
lux no est in eo hec ait Et post hec
dicit eis Lazarus amicus nr dor
mit sed vado ut a sompno exsus
citem eum Dixerūt ergo discipuli
eius Dne si dormit salvus erit
Dixerat at ihūs de morte eius
illi at putauerūt qz de dormi
tione sompni dicit Tunc ergo dixit
eis ihūs manifeste Lazarus mor
tuus est Et gaudeo propter vos
ut credatis qm non eram ibi sed
eamus ad eum Dicit ergo thomas
mas qui dr didimus ad condiscī
pulos Eamus et nos ut moriā

amus cū eo Venit
veit cū quatuor
monumento habente iacebat at
bethania iuxta vicina qui stabant
pro multi at ex iudeis venerant
ad martham et mariam ut consō
larentur eas de fre suo ihūs
ergo ut audiuit quia ihesus
venit occurrit illi maria at domi
sedebat Dixit ergo martha
ad ihūm Dne si fuisses hic fra
meus no fuisset mortuus qz
et nunc scio quia quecunqꝫ poposc
eris a deo dabit tibi deus Dicit
illi ihūs Resurget frat tuus Dicit
ei martha Scio quia resurget
in resurrectione in novissimo die Di
cit ei ihūs Ego sum resurrectio et
vita Qui credit in me etia si
mortuus fuerit vivet Et omis qui vivit
et credit in me non morietur in
etnū Credis hoc Dicit illi Utiq
Dne Ego credidi qz tu es xpus
filius dei vivi qui in hunc mundū
venisti Et cū hoc dixisset abiit
ipa et vocauit mariā sororem
suam silentio Dicens magr adest et
vocat te Illa at ut hoc audi
vit surrexit cito et venit ad eū
Nondū enim venerat ihūs in castellum
sed erat adhuc in illo loco ubi
occurrerat ei martha Judei igit
qui erant cū ea in domo et con
solabant eam cū vidissent mariam
quia cito surrexit et exiit secu
ti sunt eam Dicentes Quia vadit
ad monumentū ut ploret ibi ihūs

ergo au[illegible] mſſe erbi cde ibꝫ ſub
videnꝫ au recedit ad pedes ejꝰ et
dixit ei dne ſi fuiſſes hic ſr mei
nō fuiſſet mortuus frat⁹ ejus ergo
ut vidit ea plorantē ⁊ iudeos q̄
venerat cū ea plorantes ſtremuit
ſpu et turbauit ſeipm ⁊ dixit
ubi poſuiſtis eū dicunt ei dñe
veni et vide et lacrimatus eſt ihs
dixerunt ergo iudei ecce quō
amabat eū ⁊ iuda ad eos ipos
dixerunt nō potuit hic q̄ aperuit
oculos ceci nati facere ut ⁊ hic no
moreꝫ ihs ergo rursū ſtre
mens in ſem et ipe venit ad mo
numetū erat aut ſpelunca et la
pis ſuppoſitus cat ei dicit ihs
tollite lapidē dicit ei martha
ſoror eius q̄ mortuus fuat dne
ia fetet quadriduanꝰ em eſt
dicit ei ihs nonne dixi tibi q̄m
ſi credideris videbis gl̄iam dei tu
lerunt ergo lapidem ihs aut
eleuatis ſurſū oculis dixit pater
grās ago tibi q̄m audiſti me ego
em sciebā quia ſemp me audis
ꝓ cd dixi ꝓpl̄m q̄ circumſtat dixi ut
credant quia tu me miſiſti hec
cū dixiſſet voce magna clamat
lazare veni foras et ſtatim pdiit
q̄ fuat mortuus ligatus pedes
et manus mſtiis et facies illi⁹
ſudario cat ligata dicit eis ihs
ſoluite eū et ſinite abire ⁊ mul
ti ergo ex iudeis qui venerat
ad maria et viderat que fecit
crediderat in eū ⁊ iuda aut ex
ipis abierat ad phariseos et

dixerūt ut eis que fecit ihs ⁊ col
legerat ergo pontifices ⁊ phari ⁊
cei concilium aduersꝰ ihm ⁊ dice
bat q̄d facimꝰ quia hic ho
mo multa signa facit ſi dimittimꝰ
eū ſic omes credet in eū et veni
ent romani et tollent nrm locū
et gentē unus aut ex ipis caypha
noie cū eſſet pontifex anni illius
dixit eis vos nescitis quidquā
nec cogitatis quia expedit vob
ut unꝰ ho moriatur ꝓ ppło ⁊ no
tota gens pcat hoc aut a semet ⁊
ipo nō dixit ſed cū eſſet pontifex
anni illius ꝓphetauit quia ihs
moriturus erat ꝓ gente et non tm
ꝓ gente ſed ut et filios dei qui
erant diſperſi congregaret in unū
ab illo ergo die cogitauerunt
ut interficerent eū ihs ergo iam
no in pala ambulabat apud
iudeos ſed abiit in regionē iuxta
desertū in ciuitatē que dicit ephrem
⁊ ibi morabatur cū diſcipulis ſuis
proprimū aut erat pascha et aſce
derunt multi ex gallilea de regi
one ante pascha ut ſanctificarent
ſeipos exquirebant ergo
ihm et colloquebantur ad
inuicem in templo ſtantes q̄d
putatis quia non venit ad die
ſtum dederat aut pontifices ⁊ pha
risei conſilium ut ſi quis cognouit ubi ſit
indicet ut apprehendant eū C xij
Ihs ergo ante sex dies phe
venit bethania ubi fuerat

lazarus mortuus qui fuscitat
ihus fecerunt at ei cena ibi et
martha ministrabat lazarj ve
vnus edit eo discubentibq cu
eo Maria ergo accepit libram
vnguenti nardi pistici paoli
et vnxit pedes ihu et terxit ca
pillis suis pedes eius 2 domus
impleta e ex odore vnguenti 2
ergo vnus ex discipulis eius
das scarioth qui edit eu ad
diturus e quare hoc vnguentu
no venijt trecentis denarijs et
datu est egenis dixit aut hoc
no quia de egenis ptinebat ad
ei sed quia fur erat et loculos
habens ea que mittebantur
portabat dixit g ihus dimitte illa
ut in die sepulture mee seruet
illud pauperes em semp habetis
vobiscu me at no semp habebitis
Cognouit g turba multa ex
iudeis quia illic est 2 venerunt
non ppter ihm tm sed ut lazarum
viderent quem suscitauit a mortuis
Cogitauerunt aut principes sacer 2
dotu ut et lazarum interficerent
quia multi propter illum abibant
ex iudeis et credebant in ihm
Cras turba multa
que venerat ad diem festum cu au 2
dissent quia venit ihus ihm 2
solima acceperunt ramos pal 2
marum et processerunt obuiam ei
et clamabat osanna benedictus
qui venit in nomine dni rex israel
et invenit ihus asellum et sedit

sup eu sicut scptm est ne timi
filia syon ecce rex tuus venit
sup pullu asine hec no cog
nouerunt discipuli eius primu
sed qn glorificatus est ihesus
tunc recordati sunt quia hec er
scripta de eo et hec fecerunt ei
Testimoniu ergo phibebat tu
ba quem erat cu eo qn lazarum
vocauit de monumento 2 suscita
uit a mortuis turba ergo
cu ammirabatur et obuia
venit ei turba quia audierunt
eu fecisse hoc signum Pharisei
ergo dixerunt ad semetipos vide 2
tis quia nichil proficimus ecce
mundus totus post eu abiit 2
erunt autem gentiles qui ascen
derant ut adorarent
in die festo hm g accesserunt ad
philippum q erat a bethsayda
galilee et rogabant eu dicen 2
tes Domine volumus ihm videre
Venit philippus 2 dicit andree
et andreas rursus 2 philippus
dixerunt ihu Ihus autem respondit
dicens Venit hora ut clarifice 2
tur filius hoim Amen amen dico vo 2
bis Nisi granu frumenti cadens
in terra mortuum fuerit ipm solum
manet Qui amat animam suam perdit
eam et q odit animam
suam in hoc mundo in vitam eternam
custodit eam Si quis mihi ministrat
me sequatur 2 et ubi sum ego illic
et minister meus erit Si quis mihi
ministrauerit honorificabit eu pater

meus qui [illegible] mea turbata e et quid dicā pr salua me fac ꝓ hora hac sed propterea veni in horā hanc pr clarifica nome tuū Venit ergo vox de ce lo et clarificaui et iterū clarifica bo Turba ergo que stabat et audierat dicebat tonitruū fac esse illi dicebat angelus ei lo cutus est Respondit ihūs et dixit no ꝓpr me vox hec sed propter vos Nunc iudiciū est mundi ne nunc princeps huius mundi ciciet foras Et ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipm hoc aut di cebat significans qua morte eet moriturus Respondit ei turba Nos audiuimus ex lege quia xps manet in eternū Et quomo tu dicis exaltari filiū hoīs Dixit ergo eis ihūs Adhuc modicū lumen in vobis est Ambulate du lucē habetis ut no tenebre vos coprehendat et q ambulat in tenebris nescit quo vadat Du lucem habetis credite in luce ut filii lucis sitis et hec locutus e ihūs et abiit et abscondit se ab eis Cū aut tanta signa fecisset coram eis no crediebat in eū ut sermo ysaye pphe impleretur quē dixit Dne quis credidit auditui nro et brachiū dm cui revelatū est Propterea no poterat credere quia iterū dixit ysaias Excecauit oculos eoꝝ et indurauit cor eoꝝ ut no videat oculis et intelligat corde et curet

et sanem eos hec dixit ysaias cū vidit gloriā eius et locutus est de eo Verumtamē et ex principibus multi crediderunt in eū sed propter pharisēos non confitebantur ut de synagoga non eicerentur Dilexerunt enim gloriam hoīm magis quā gloriam dei Ihūs autē clamauit et dixit Qui credit in me non credit in me sed in eum qui misit me et qui videt me videt eum qui misit me Ego lux in mundū veni ut omnis qui credit in me in tenebris non maneat et si quis audierit verba mea et non custodierit ego non iudico eum non enim veni ut iudicē mundū sed ut saluificē mundū Qui spernit me et non accipit verba mea habet qui iudicet eum Sermo quem locutus sum ille iudicabit eum in nouissimo die quia ego ex me ipso non sum locutus sed qui misit me pr ipse mihi mandatum dedit quid dicā et quid loquar Et scio quia mandatum eius vita eterna est Que ergo ego loquor sicut dixit mihi pr sic loquor

Ante diem festum **CXIX**
pasche sciens ihūs quia venit hora eius ut transeat ex hoc mundo ad patrem Cū dilexisset suos qui erant in mundo in finem dilexit eos Et cena facta cū diabolus iam misisset in cor ut tradet eum iudas symonis scarioth ihūs sciens quia omnia dedit ei pater in manus et quia a deo

exiuit 2 ad deū vadit ihūs et
a cena et posit vestimenta sua
et cū accepisset linteū precinxit
se deīde misit aquā i pelui
et cepit lauare pedes discipulo
suoꝝ et extergere linteo quo
erat precinctus Venit ergo ad sm2
monē petrū 2 dicit ei petrus
Dne tu mihi lauas pedes Respondit
ihūs et dicit ei Quod ego fa
cio tu nescis modo scies aut
postea Dicit ei petrus Non la2
uabis mihi pedes mecum Respondit
ei ihūs Si non lauero te non
habebis partem mecum Dicit ei sy2
mon petrus Dne non tm pedes
meos sed et manus 2 caput
Dicit ei ihūs Qui lotus est non
indiget nisi ut pedes lauet
sed est mundus totus est enim
mundi estis sed non omnes Sciē
bat enim quis his esset q̄ tra2
deret eum propterea dixit Non estis
mundi omnes Postq̄ ergo lauit
pedes eorū recepit vestimenta
sua et cū recubuisset iterū dix
eis Scitis quid fecerim vobis
Vos vocatis me magr 2 Dne et
bene dicitis sum etenim Si ḡ ego
laui vros pedes Dne 2 magr
vr et vos debetis alter alteri
lauare pedes Exemplū enim de2
di vobis ut quemadmodū ego
feci vobis ita et vos faciatis
Amē amē dico vobis Non est
seruus maior dño suo neq̄ apls

maior eo qui misit illum Si
hec scitis beati eritis si feci
tis ea Non de omnibus vo
bis dico Ego scio quos elegerim
sed ut impleatur scriptura
Qui manducat mecum panem
leuabit contra me calcaneum
suum Amodo dico vobis priusq̄
fiat ut credatis cū factum fuerit
quia ego sum Amē amē dico vo
bis qui accipit si quem misero me ac
cipit Qui aut me accipit accipit
eum q̄ me misit Cū hec dixisset
ihūs turbatus est spū 2 protestatus
est 2 dixit Amē amē dico vobis
quia vnus ex vobis tradet me
Aspiciebant ergo ad invicem dis2
cipuli hesitantes de quo diceret
Erat ḡ recumbens vnus ex dis2
cipulis eius in sinu ihū quem
diligebat ihūs Annuit ḡ huic
simon petrus 2 dixit ei Quis
est de quo dicit Itaq̄ cū recu2
buisset ille sup̄ pectus ihu dicit
ei Dne quis est Respondit ihūs Ille
est cui ego intictu panē porrexe2
ro Et cū intinxisset panem
dedit iude symonis scarioth et
post buccellā tunc introiuit in
illū sathanas et dixit ei ihūs
Quod facis fac citius hoc aut
nemo scivit discubentium quid dix
erit ei Quida enim putabat q̄
loculos habebat iudas q̄ dixisset
ei ihūs Eme ea que opus sunt
nobis ad diē festū aut egenis
ut aliquid daret Cū ḡ accepis
ille buccellā exiuit cōtinuo
erat aut nox Cū ergo exisset

dicit huic ille clarificatus est
filius dom z deus clarificatus e
in eo si deus clarificauit eu in eo
z deus clarificabit eu in semetipo
et cotinuo clarificabit eu filioli
adhuc modicu vobiscu su diuc
uitib me et sicut dixi iudeis q
ego vado vos no potestis venire
et vobis dico modo mandatu no
uu do vobis ut diligatis inuic
sicut dilexi vos In hoc cognos
cent homes quia mei discipuli
estis si dilectione habuerit ad
inuicem Dicit ei symon petrus
Dne quo vadis Respondit ihus
ego vado no potes me modo sq
quo autem postea Dicit ei petrus
Quare non possu te sequi modo
animam meam pro te pono Respondit ihus
animam tuam pro me ponis Amen amen
dico tibi Non cantabit gallus
donec me ter negabis Cap xiiii
Non turbet
cor vrm credite in deu et i
me credite In domo patris mei ma
siones multe sunt Si quominus
dixissem vobis quia vado parare
vobis locu et si abiero et preparau
ero uobis locu iterum venio et ac
cipiam vos ad meipm ut ubi sum
ego et vos sitis Et quo ego va
do scitis et viam scitis Dicit ei thomas
Dne nescimus quo vadis et
quomo possumus viam scire Dicit
ei ihus Ego sum via veritas et vita
Nemo venit ad patrem nisi per me
Si cognouissetis me et patrem meum
utique cognouissetis Et amodo cog
noscetis eu et vidistis eu Dicit
ei philippus Dne ostende nobis
patrem et sufficit nobis Dicit ei ihs
Tanto tpe vobiscu sum et non cogno
uistis me philippe qui videt me vi
dit et patrem meum Quomodo tu dicis
Ostende nobis patrem Non credis quia
ego in patre et pater in me Verba
que ego loquor vobis a meipso
non loquor Pater autem in me manens
ipse facit opa Non creditis quia
ego in patre et pater in me Alioqui
propter opa ipa credite Amen amen
dico vobis Qui credit in me opa
que ego facio et ipse faciet et ma
iora horum faciet quia ego ad pa
trem vado Et quodcunq petieritis
in nomine meo hoc faciam ut glorificet
pater in filio Si quid petieritis me in
nomine meo hoc faciam Si diligitis
me mandata mea seruate et ego ro
gabo patrem et alium paraclitum dabit
vobis ut maneat vobiscum in eternu
spm veritatis quem mundus non potest ac
cipere quia non videt eu nec scit eu
vos autem cognoscetis eu quia apud
vos manebit et in vobis erit Non re
linquam vos orphanos sed ve
nio ad vos Adhuc modicum et mu
dus me iam non videt vos autem videtis
me quia ego vivo et vos vivetis
In illo die vos cognoscetis
quia ego sum in patre meo et vos in
me et ego in vobis Qui habet
mandata mea et seruat ea ille est
qui diligit me Qui autem diligit
me diligetur a patre meo et ego dili
gam eu et manifestabo ei meipm
Dicit ei iudas non ille scariothes
Dne quid factum est quia nobis
manifestaturus es teipm et no

mudo ꝓdit ihus z dixit ei si
quis diligit me ſmonē meū ſ-
uabit et ꝑr meus diliget eū et
ad eū veniem⁹ et mansionē apd
eū faciem⁹ Qui no diligit me
ſmones meos no ſuat Et ſmo
quē audistis no est meus sed eꝰ
qui misit me ꝓr hec locutus ſū
vobis apud vos manes Paracli
at spūs scūs quē mittet ꝑr in noīe
meo ille vos docebit oīa z suggerꝫ
vobis oīa quecūqꝫ dixero vobis
Pacē relinquo vobis pacē meā do
vobis No qua mudꝰ dat ego do
vobis Non turbet cor vrm neq;
formidet Audistis quia ego dixi
vobis Vado et venio ad vos Si
diligeretis me gauderetis utiq; ꝙ
vado ad patrem quia ꝑr maior me
est Et nūc dico vobis priusq; fiat
ut cū fīm fuerit credatis Iam no
multa loquar vobiscū Venit eni prin-
ceps mundi huius et in me no habz
quicq; Sed ut cognoscat mundꝰ
quia diligo patrem Et sicut mdā
tū dedit mihi ꝑr sic facio Surgite eamus hinc

Ego sū vitis vera et ꝑr **cxv**
meus agricola Omnem pal-
mitem in me no ferentem fructū
tollet eū Et omnem qui fert fructū
purgabit eū ut fructū plꝰ afferat
Iam vos mundi estis ꝓpt ser-
monem quē locutus sū vobis
Manete in me et ego in vobis
Sicut palmes no potest facere
fructū a semetipso nisi manserit
in vite sic nec vos nisi in me
manseritis Ego sū vitis vos pal-

mites Qui manet in me et ego
in eo hic affert fructū multū
quia sine me nichil potestis fa-
cere Et si quis in me non man
serit mittetur foras sicut pal-
mes et aruerit Et colligent eū
et in ignē mittent et ardet
Si manseritis in me et verba
mea in vobis manserint quod
cūqꝫ voluceritis petetis z fiet
vobis In hoc clarificatus est
pater meus ut fructū plurimū
afferatis et efficiamini mei dis-
cipuli Sicut dilexit me pater
et ego dilexi vos Manete in
dilectione mea Si precepta mea
seruaueritis manebitis in dilec-
tione mea Sicut et ego pris
mei precepta seruaui et maneo
in eius dilectione Hec locutus
sū vobis ut gaudium meū in vo
bis sit et gaudium vrm impleā
tur Hoc est preceptum meum ut
diligatis inuicē sicut dilexi
vos Maiorē hac dilectionem
nemo habet ut animā suā quis
ponat ꝙ amicis suis Vos ami
ci mei estis si feceritis que ego
precipio vobis Iam no dico vos
seruos quia seruus nescit quid
faciat dns eius Vos aut dixi
amicos quia oīa quecūqꝫ
audiui a ꝑre meo nota feci vo
bis Non vos me elegistis sed
ego elegi vos et posui vos ut
eatis et fructū afferatis z fruc
tus vester maneat Et quodcū
q; petieritis patrem in noīe meo

det vobis ꝓ hoc mando vobis
ut diligatis inuicē ꝙ si mundus
vos odit scitote quia me priorē
vobis odio habuit et si de mundo
fuissetis mundus quod suum erat
diligeret quia vos de mundo non
estis sed ego elegi vos de mundo
propterea odit vos mundus mēe 2
nētote sermonis mei quem ego
dixi vobis non est seruus maior
domino suo si me persecuti fuerūt 2
et vos persequentur si sermonem meum 2
seruauerunt et vestrum seruabunt sed
hec omnia facient vobis propter no
men meum quia nescierunt eum qui 2
me misit si non venissem et
locutus fuissem eis peccatum non
haberent nunc autem excusationem
non habent de peccato suo qui me
odit et patrem meum odit si opa
non fecissem in eis que nemo alius 2
fecit peccatum non haberent
nunc autem et viderunt et oderunt
et me et patrem meum sed ut impleatur 2
sermo qui in lege eorum scriptus est
quia oderunt me gratis cum autem
venerit paracletus quem ego mittam
vobis a patre spm veritatis qui a
patre procedit ille testimonium perhibe
bit de me et vos testimonium
perhibebitis quia ab initio mecum estis
Hec locutus sum vobis Cxvj
ut non scandalizemini abscident
synagogis facient vos sed venit
hora ut omnis qui interficit vos
arbitretur se obsequium prestare
deo Et hec facient vobis quia non
nouerunt patrem neque me sed hec
locutus sum vobis ut cum venerit

hora remittam quia ego dixi
vobis Nec ab principio dixi
vobis quia vobiscum eram et nunc vado ad
eum qui me misit et nemo ex vobis
interrogat me quo vadis sed quia
hec locutus sum vobis tristitia
implevit cor vestrum sed ego veritatem 2
dico vobis expedit vobis ut ego
vadam si enim non abiero paracletus
non veniet ad vos si autem abiero
mittam eum ad vos et cum venerit
ille arguet mundum de peccato et de
iustitia et de iudicio de peccato quidem 2
quia non crediderunt in me
de iustitia vero quia ad patrem vado 2
et iam non videbitis me de iudi
cio autem quia princeps mundi hujus
iam iudicatus est Adhuc multa
habeo vobis dicere sed non potestis
portare modo autem cum autem venerit ille
spūs veritatis docebit vos omnem
veritatem Non enim loquetur a
semetipso sed quecumque audiet lo
quetur et que ventura sunt annun
tiabit vobis Ille me clarificabit
quia de meo accipiet et annuntia 2
bit vobis Omnia quecumque habet
pater mea sunt propterea dixi quia
de meo accipiet et annuntiabit vobis
Modicum et iam non videbitis
me et iterum modicum et videbitis
me quia vado ad patrem Dixerunt
ergo ex discipulis eius ad invicem quid
est hoc quod
dicit nobis modicum et non videbitis 2
me et iterum modicum et videbitis
me et quia vado ad patrem
dicebant ergo quid est hoc quod
dicit modicum nescimus quid loquitur

cognouit at ihus quia volebat
eu mlrogare et dixit eis Dic hō
quēadmodū mter vre quia dixi mo
dicu et no videbitis me iterū
modicu et videbitis me (Amen
amen dico vobis quia plorabi
tis et flebitis vos mundus at
gaudebit (Vos autē contrista
bimini sed tristicia vra vertetur
in gaudiu (Mulier cu parit tri
sticiā habet quia venit hora ei
Cu autē pepit puerā nam no
memint pressure eius ppter
gaudiu quia natus est homo
in mundu (Et vos igitur nuc qi
dem tristiciā habetis iterū at
videbo vos et gaudebit cor vrm
et gaudiu vrm nemo tol
let a vobis (Et in illo die me no
interrogabitis quicq (Amē amē
dico vobis si quid petieritis pa
trem in nomie meo dabit vob
usq modo non petistis quicq
in nomie meo (Petite et accipie
tis ut gaudiu vrm sit plenu
Hec in proverbijs locutus sum
vobis (Venit hora cu iam non i
proverbijs loquar vobis sed pala
de patre annuciabo vobis (In illo
die in nomie meo petetis (Et no
dico vobis (Quia ego rogabo
patrem de vobis (Ipe enim pater
amat vos quia vos me amastis
et credidistis quia ego a deo exiui
(Exiui a pre et veni in mundu (Iterū
relinquo mundu et vado ad pa
trem (Dicut ei discipuli eius (Ecce
nunc palam loqueris et proverbiu
nullu dicis (Nunc scimus quia scis
omia et non opus est tibi ut qs
te interroget (In hoc credimus
quia a deo existi (Respondit eis ihs
modo creditis (Ecce venit hora
et iam venit ut dispgamini unus
quisq in propria et me solu relin
quatis et non sum solus quia pr
meu est hec locutus sum vobis
ut in me pacem habeatis in
mundo pressuram habebitis
sed confidite quia ego vici mundu
Hec locutus est ihus Cxvij
et sublevatis oculis in celu
dixit (Pater venit hora clarifica
fica filiu tuu ut filius clarificet
te sicut dedisti ei potestatem om
nis carnis ut omne quod dedisti ei
det eis vitam eternā hec est
autē vita eterna ut cognoscant
te solu deu verū et quem mi
sisti ihm xpm (Ego te clarifi
cavi sup terram opus consuma
vi quod dedisti michi ut faciem
et nunc clarifica me tu pater
apud te met ipm claritate qua
habui priusq mundus esset apud
te manifestavi nomen tuu
hominibus quos dedisti michi de
mundo tui erant et michi eos de
disti et sermonem tuu servave
runt (Nunc cognoverunt quia om
nia que dedisti michi abscq sunt (Quia
verba que dedisti michi dedi eis
(Et ipi acceperunt et cognoverunt
vere quia a te exiui (Et credide
runt quia tu me misisti (Ego pro eis ro
go non pro mundo rogo sed pro his
quos dedisti michi quia tui sunt
et mea omia tua sunt et tua mea

fiat et clarificauit fili mi cle & cla
ram no fili mi mundo et hij i mu
do fiat et ego ad te veno pr̃ r
ste serua cob ni no mine
uo quos dedisti michi ut sint
u sicut et nos & fili essem cu
os ego seruabam cob i nomi
uo quos dedisti michi custodui
nemo ex eis periit nisi filius
dictionis ut scriptura implear
uc aute ad te veno et hec lo
quor in mundo ut habeat gau
ium meu impletu in semetipis
go dedi eis sermonem tuu &
mundus odio eos habuit quia
non sunt de mundo sicut et ego no
su de mundo Non rogo ut tol
las eos de mundo sed ut serues
eos a malo De mundo non sunt
sicut et ego no su de mundo Sanc
tifica eos in veritate sermo tuus
veritas est Sicut tu me misisti
in mundu et ego misi eos in mun
et p eis ego sanctifico ut sint
ipi sanctificati in veritate Non
p eis aut rogo tm sed et p eis
qui creditur sut p verbu eoꝝ
in me Ut omes unu sint & sicut
tu pr in me et ego in te ut & ipi
in nobis unu sint ut mundus
credat quia tu me misisti Et
ego claritatem quam dedisti
michi dedi eis ut sint unu sicut
et nos unu sumus Ego in eis
et tu in me ut sint consummati
in unu et cognoscat mundus
quia tu me misisti & dilexisti
eos sicut et me dilexisti pr̃ r
quos dedisti michi volo ut ubi
ego su et illi sint mecu ut videat
claritatem meam quam dedisti
michi quia dilexisti me ante co
stitucionem mundi pr̃ r iuste
et mundus te no cognouit ego aut
te cognoui & hi cognouerut
quia tu me misisti et notu feci
eis nome tuu et notu faciam ut
dilectio qua dilexisti me in ipis
sit et ego in ipsis Cum
Hec cu dixisset ihs egressus
est cu discipulis suis trans tor
rentem cedron ubi erat ortus i
quem introiuit ipe et discipli ei
Sciebat aute et iudas q tradeba
bat eu locu quia frequenter ihs
conuenerat illuc cu discipulis suis
Iudas ergo cu accepisset cohortem
et a pontificibus et phariseis mis
tros venit illuc cu laternis & fac
ibus et armis Ihs itaq sciens
omia que ventura erant sup eu
prosilit et dicit eis Quem queri
tis Responderut ei ihm nazarenu
Dicit eis ihs Ego sum Stabat
aute et iudas q tradebat eu cu
ipis ut ergo dixit eis ego sum
abierut retrorsu et ceciderunt
in terra Iterum ergo eos interro
gauit Quem quritis Illi aut dixerut ihm
nazarenu Respondit ihs Dixi vob
quia ego su si ergo me quritis
sinite hos abire ut impleretur
sermo quem dixit Quia quos de
disti michi non perdidi ego ipis quecp
Symon ergo petrus habens
gladiu eduxit eu et percussit pon
tificis seruu et abscidit eius au
ricula dextra erat aute nomen

seruo malchus xpi: ergo dic
petro mitte gladiu i vagina ca
lice que dedit mihi pr no biba
ddu cohorc ergo et tribun⁹ et
ministri iudeoz ceprenderunt
ihm 2 ligauerc eu et adduxerc
eu ad anam pmu erat at soar
cayphe qui erat potifex anni illi⁹
erat at cayphas qui consiliu de
derat iudeis quia expedit vnum
hoiem mori ꝙ ppl⁹ et sequebatur
aut ihm symon petrus et alius
discipulus discipulus autē ille
erat notus pontifici et introiuit
cu ihu in atriu pontifices petrus
at stabat ad ostiu foris exiuit
ergo discipulus alius q erat
notus pontifici et dixit ostiarie
et introduxit petrū dicit ergo
petro ancilla ostiaria nunquid
et tu ex discipulis es hui⁹ isti⁹
dicit ille/ non su/ stabat autem
serui et ministri ad prunas qua
frigus erat et calefaciebat se
erat aut cu eis et petrus stans
et calefaciens se pontifex ergo
interrogabat ihm de discipul
suis et de doctrina eius respdit
ei ihus ego palā locutus sum
mundo ego semp docui in synago
ga et in templo quo oēs iudei
conueniut et in occulto locutus su
nichil dicis me interrogas in
terroga eos qui audierut quid
locutus su vobis ecce hi sciut q
dixerim ego hec at cu dixisset
vnus assistens ministroz dedit ala
pam ihesu dicens sic respondes
pontifici respdit ihesus si ne
le locutus su testimoniu phibe
de malo si autem bene quid me
cedis misit eu annas ligatu
ad cayphan pontificem erat
at symon petrus stans 2 cale
faciens se dixerc ergo ei Nu
quid et tu ex discipulis eius es
negauit ille et dixit Non sum
dicit vnus ex seruis pontifi
cognatus eius cui⁹ abscidit
petrus auricula Nonne ego te
vidi in orto cu illo petrus ergo
negauit petrus 2 statim gallus
cantauit Adduxerut ergo ihm
a cayphā ad pilatu in pretoriu
erat autem mane et ipi non
introierut ut non contaminā
tentur sed manducarent pascha
exiuit ergo pilatus ad eos fo
ras et dixit quam accusatio
nem affertis adūsus hominem
hunc respōderut et dixerut
ei Si non esset hic malefactor
non tibi tradidissemus eu dixit
ergo eis pilatus Accipite eum
vos et secm legem vestrā iudica
te eu dixerut ergo ei iudei Nō
bis non licet interficere quēq; ut
sermo ihu impleret quem dixit
significans qua morte esset mo
riturus Introiuit ergo in pto
riu pilatus et vocauit ihm et
dixit ei Tu es rex iudeoz Et
respondit ihesus A temetipso
hoc dicis an alii tibi dixerut
de me Respondit pilatus Nunq;
ego iudeus su nam gens tua et

pontifices eum tradidérunt te michi
quid fecisti respondit ihus regnum
meum non est de hoc mundo si
ex hoc mundo esset regnum meum
ministri mei utique decertarent
me ut non traderer iudeis nunc
autem regnum meum non est hinc
dixit itaque ei pilatus ergo rex
es tu respondit ihus tu dicis
quia rex sum ego ego in hoc
natus sum et ad hoc veni in mun
dum ut testimonium perhibeam veri
tati et omnis qui est ex veritate
audit vocem meam dicit ei pi
latus quid est veritas et cum
hoc dixisset exiuit iterum ad iude
os et dicit eis ego nullam inve
nio in eo causam est autem con
suetudo ut unum dimittam vobis
in pascha vultis ergo dimittam
vobis regem iudeorum clamauerunt
rursum omnes dicentes non hunc
sed barrabam erat autem barrabas lat

Tunc ergo apprehendit
pilatus ihm et flagellauit
et milites plectentes coronam
de spinis imposuerunt capiti eius
et veste purpurea circumdederunt
eum et venibant ad eum et dicebant
ave rex iudeorum et dabant ei
palmas exiit ergo iterum pila
tus et dicit eis ecce adduco vo
bis eum foras ut cognoscatis quia
in eo nullam causam invenio
exiit ergo ihus portans spine
am coronam et purpureum vesti
mentum et dicit eis ecce homo
cum ergo vidissent eum pontifi
ces et ministri clamabant

dicentes crucifige crucifige eum
dicit eis pilatus accipite eum vos
et crucifigite ego enim non invenio
in eo causam respondérunt ei iu
dei et dixerunt nos legem habe
mus et secundum legem debet mori
quia filium dei se fecit cum ergo
audisset pilatus hunc sermonem
magis timuit et ingressus est
pretorium iterum et dicit ad ihesum
unde es tu ihus autem responsum
non dedit ei dicit ergo ei pilatus
mihi non loqueris nescis quia
potestatem habeo crucifigere te
et potestatem habeo dimittere
te respondit ihesus non habe
res potestatem adversum me
ullam nisi tibi esset datum desup
per qui tradidit me tibi ma
ius peccatum habet exinde quae
rebat pilatus dimittere eum iu
dei autem clamabant dicentes
si hunc dimittis non es amicus
cesaris omnis qui regem se fa
cit contradicit cesari pilatus
ergo cum audisset hos sermones
adduxit foras ihm et sedit pro
tribunali in loco qui dicitur ly
thostratos hebraice autem gaba
tha erat autem parasceue pas
che hora quasi sexta et dicit
iudeis ecce rex vester illi autem
clamabant tolle tolle crucifi
ge eum dicit eis pilatus regem
vestrum crucifigam respondérunt
pontifices non habemus regem
nisi cesarem tunc ergo tradi
dit eis illum ut crucifigeretur

Susceperunt autem ihm ꝛ duxerunt
eum ꝛ baiolans sibi crucem exiuit
in eu qui dicitur caluarie lo
cus hebraice golgrutha vbi eum
crucifixerunt eum et duos alios duos
hinc et hinc medium autem ihesum
Scripsit autem et titulum pilatus
et posuit sup crucem erat autem
scriptum ihesus nazarenus rex
iudeorum hunc autem titulum multi
legerunt iudeorum quia prope ciui
tatem erat locus vbi crucifixus
est ihesus erat autem scriptum hebrai
ce grece et latine dicebant
ergo pilato pontifices iudeorum
noli scribere rex iudeorum sed quia
ipse dixit rex sum iudeorum Re
spondit pilatus quod scripsi
scripsi Milites ergo cu crucifix
issent eum acceperunt vestimenta
eius et fecerunt quatuor partes
vnicuique militi partem et tunicam
erat autem tunica inconsutilis
desup contexta per totum dixe
runt ergo ad inuicem non scin
demus eam sed sorciamur de
illa cuius sit ut scriptura impleꝛ
retur q dicit partiti sunt vesti
menta mea sibi et in vestem me
am miserunt sortem et milites
quidem hec fecerunt Stabant
autem iuxta crucem ihesu mr eius
et soror mris eius maria cle
ophe et maria magdalene Cum
vidisset ergo ihesus matrem et
discipulum stantem quem diligeꝛ
bat dicit matri sue mulier ecce

filius tuus deinde dicit discipu
lo ecce mater tua et ex illa
accepit eam discipulus in
Postea sciens ihesus quia
omnia consumata sunt ut consu
maretur scriptura dicit sitio
Vas ergo positum erat aceto ple
num Illi ad spongiam plenam
aceto ysopo circumponentes a
tulerunt ori eius Cum ergo ac
cepisset ihesus aceto dixit Con
summatum est et inclinato capi
te tradidit spm Judei ergo quo
pascue erat ut non remanerent in cruce corpora sabbato
erat em magnus dies ille sab
bati rogauerunt pilatum ut fran
gerentur eorum crura et tolle
rentur Venerunt ergo milites
et primi quidem fregerunt
crura et alterius qui crucifix
us est cum eo Ad ihesum autem
cum venissent ut viderunt eum
iam mortuum non fregerunt
eius crura Sed unus militum
lancea latus eius aperuit et
continuo exiuit sanguis ꝛ aqua
Et qui vidit testimonium phi
buit et verum est testimonium
eius Et ille scit quia vera di
cit ut et vos credatis Facta
sunt em hec ut scriptura im
pleretur Os non comminuetis
eius Et iterum alia scriptura
dicit Videbunt in quem trans
fixerunt Post hec autem ro
gauit pilatum Joseph ab ari
mathia eo q esset discipu

pulier ihm bene[illegible] aut ppter
metu iudeor[illegible] tollet corpus
ihu et pmisit pilatus Venit
ergo et tulit corpus ihu Venit
aute et nicodemus q venerat
ad ihm nocte pmixta mirre et aloes quasi li
bras centu Acceperut ergo
corpus ihu et ligauerut eu
linteis cu aromatibus sicut
mos est iudeis sepelire erat
aute in loco vbi crucifixus e
hortus et in orto monume
tu nouu in quo no du quis
positus fuerat Ibi ergo ppter
parasceuen iudeor quia iux
erat monumentu posuerut ihm

VNa aute sabbati Cap xx
maria magdalene Venit
mane cu adhuc tenebre esset
ad monumentu et vidit lapide
sublatu a monumento Cucurrit
ergo et venit ad symonem pe
trum et ad alium discipulu quem
amabat ihus et dicit eis Tu
lerut dnm de monumento et
nescio vbi posuerut eu Exiit
ergo petrus et ille alius dis
cipulus et Venerut ad monu
mentu Current aute duo
simul et ille alius discipulus
precurrit citius petro et venit
primus ad monumentu Et cu
se inclinasset vidit linteamina
posita non tamen introiuit Ve
nit ergo symon petrus sequens
eu et introiuit in monumentu

et vidit linteamina posita et
sudarium quod fuerat sup caput
eius no cu linteaminibus po
situ sed seorsum involutu in
vnu locu suu Tunc ergo introiuit
et discipulus qui venerat p
mo ad monumentu et vidit et
credidit non du enim sciebant
scripturam quia oportet eu
a mortuis resurgere Abiit
tut ergo iterum discipuli ad se
metipos Maria aute stabat
ad monumentu foris plorans
Du ergo fleret inclinauit se
et prospexit in monumentu et
vidit duos angelos in albis
sedentes vnu ad caput et vnu
ad pedes vbi positu fuerat
corpus ihu Dicunt ei illi mu
lier quid ploras Dicit eis q
tulerut dnm meu et nescio
vbi posuerut eu Et cu hec di
xisset conuersa est retrorsu et
vidit ihesu stantem et no sci
ebat quia ihus est Dicit ei
ihus Mulier quid ploras que
queris Illa estimans quia or
tulanus esset dicit ei Dne
si tu sustulisti eu dicato mihi
vbi posuisti eu et ego eu tol
lam Dicit ei ihus Maria Co
uersa illa dicit Rabboni quod
dicitur magister Dicit ei ihesus
Noli me tangere Non du enim
ascendi ad patrem meu Vade
aute ad fratres meos et dic

cib Astendo ad patrē meū z pa
trem vrm / et deū meū z vrm ſ
tru Venit maria magdalene
anuciās discipulis quia vidi
dnm et hec dixit mihi Cu eſſ
ergo ſero die illa vna ſabba
torū et fores eſſent clauſe vbi e
rant discipuli congregati ꝓpter
metu iudeoꝝ Venit ihūs z ſtetit
in medio et dicit eis pax vobis
et cu hoc dixiſſet oſtendit eis
manꝰ et latus Gauisi ſut ergo
discipuli viſo dno Dixit ergo eis
iterū pax vobis Sicut miſit
me pr et ego mitto vos hoc cu
dixiſſet inſufflauit z dicit eis
Accipite ſpm ſcm Quoꝝ remi
ſeritis peccata remittūt eis et ꝙꝝ
retinueritis retenta ſunt Thō
mas at vnus ex xij qui dicit
Didimꝰ non erat cu eis quādo venit
ihūs Dixerunt ergo ei alij discī
puli Vidimꝰ dnm Ille at dixit
eis Niſi videro in manibus eius
figura clauoꝝ et mittā digitū
meū in locū clauoꝝ et mittam
manū meā in latus eius no ere
dam Et post dies octo iterū
erant discipuli eius intus et thō
mas cu eis Venit ihūs ianuis
clauſis et ſtetit in medio z dixit
pax vobis Deinde dicit thome
Infer digitū tuū huc z vide ma
nus meas et affer manū tuam
et mitte in latus meū et noli
eſſe incredulus ſed fidelis Respō
dit thomas et dixit ei Dns meus
et deus meus Dicit ei ihūs quia

vidiſti me thoma credidiſti
beati qui non viderunt z credi
derunt multa quidē et alia ſigna fecit
ihūs in conſpectu discipulorū ſuo
que non ſunt ſcripta in libro hoc
hec at ſcripta ſunt ut credatis
quia ihūs eſt xp̄us filius dei
et ut credentes vitā etnā habeā
tis in nomine eius // Cap̄ xxi

Postea manifeſtauit ſe
ihūs ad mare tyberiadis m
anifeſtat at ſic erant ſimul Sy
mon petrus et thomas qui
dicitur didimꝰ et nathanael
q̄ erat a chana galilee z filij
zebedei et alij ex discipulis
eius dno Dicit symon petrus
vado piſcari Dicunt ei Venimꝰ
et nos tecū Exierunt z aſcen
derunt in nauim et illa nocte
nichil prendiderunt Mane at
tem facto ſtetit ihūs in littore
non tamen cognouerunt diſci
puli quia ihūs eſt Dicit ergo
eis ihūs Pueri nunquid pulmen
tarium habetis Responderunt
ei Non Et dixit eis ihūs mitti
te in dexteram nauigii rethe
et invenietis Miſerunt ergo z
the et iam non valebat illud
trahere p multitudinē piſciū Di
cit ergo discipulus ille quē dili
gebat ihūs petro Dns eſt Petrꝰ
ergo tunica ſue circūdedit ſe erat
nudus et miſit ſe in mare alij
aute discipuli navigio venerūt
non em longe erant a terra ſed
quaſi cubitis ducentis trahentes
rethe piſciū Ut ergo deſcenderūt

m terra videri primus postio
t ihesus propria et penem et
hat eis assirit de pistibz quas
prendidistis mei prendit pmo
petrus et traxit retiae in terra
lenu magnis pisibus centu qn
uagita tribus et cu tadi esset
o est scissu retiae dicit eis ihus
emte prandete et neo audebat
discubencium interrogare cu tu q's
s scientes quia dns e et venit
ihus et accepit panem et dabat eis
et pisces similiter hoc ia tcio
manifestauit se ihus discipulis
sus cu resurrexisset a mortuis
cu ergo prandidisset dicit symoi
petro ihu symon iohannis di
ligis me plus hijs dicit ei etia
dne tu scis quia amo te dicit ei
pasce agnos meos dicit ei iterp
symon iohannis diligis me / ait
illi etia dne tu scis quia amo te
dicit ei pasce agnos meos dicit
ei tertio symon iohannis amas
me contristatus e petrus quia
dixit ei tertio amas me dicit ei
dne tu oia nosti et scis q amo
te dicit ei pasce oues meas /
amen amen dico tibi cu esses
iunior cingebas te et ambulabas
ubi volebas cu at senueris exp
tendes manus tuas et alius te
cinget et duet te quo tu no vis
hoc autem dixit significans qua
morte clarificaturus esset deu
et hoc cu dixisset dicit ei sequ
re me conuersus petrus vidit illu
discipulu quem diligebat ihus sequte
q et recubuit in cena sup petrus et

dixit hic quis est qui tradit te hic g
cu vidisset petrus dixit ihu dne hic
aut quid hoc ei ihus si sic eu uolo
manere donec veniam q ad te tu me se
quere dixit ergo iste inter fres q
discipulus ille no moritur no dixit
ihus no moritur si sic eu uolo manere
donec veniam q ad te hic e discipulus
ille et testimoniu phibz de hijs et scripsit
hec et scimus q verum e testimoniu ei
sunt et alia multa q fecit ihus que
si scribantur p singula nec in ipm
arbitror mundu posse capere eos qui
scribendi sunt libros

Prologus in epistolas pauli

Primu queritur quare post
euangelia que supplementu legis
sunt et in quibus eo et precepta ba
ptizandi plenissime digesta sunt voluit
apls has epistolas ad singulas ecclias dirigere
hanc ad causa scim est videtur
ut ex initiis nascentis ecclie nouis
causis exortis quibus crescere et proficia
at scientia et fides ecclie initia et pul
lulans exercitatio quibusdam exercitijs
qui pdicta lege moysi et quotidiana ma
data dei legebat in apostolorum traditio
na sua et diuina se ipsi contulisse putaret
et ppter eos in euangelijs libros ad memoriam
ecclie transmittere dei dispensatione
non apls has epistolas ad ecclias scripsisse
et sunt ei tu illa que de ad hebreos ha
reliquerunt ad discipulos spaliter scribere
ponere ut ostenderet nouu no discrepare a veteri testo et se eos lege non esse ad
moysi ad mum primoz decalogi ma
datoz suas epistolas ordinat et ecclie precep
tis a phanone instituit sacerdotes totius
hic epistolis a laqueis diaboli et idolatrie
fruitute edocet accessorias et duas
tabulas lapideas duoz testamentoru

figura dabimus. Nob vtr ea vdi
tissim tradidert ep̃s; sane q
ad hebreos scribit q̃dã pauli no ẽt
dubiu eo q̃ no p̃t ei nois ptitula
ta et ppr̃ morem scribẽdi distabat ab
aut barnabe uir̃ ecclesiarum a
liquis quos dubiu ẽt clemẽtẽ
discipulu aplor et epi romane ẽcle
post aplos ordinatu Rubus ita
rum dicendu ẽ Hi ea ppter pauli no cle
q̃ eius habz nois g̃ n̄ aliquid cle
q̃ nullig nois titulat̃ q̃d si absurdu
ẽ epi hebreos credidit ẽ q̃ tacto doc
ctissimo scribẽdi ẽ q̃ tacto doc
ctissimo scribẽdi ẽ q̃ tacto doc
ctissimo scribẽdi

Rlius plagę ad Romaos

[illegible] gentiu
[illegible] ꝓdixit hm ſuplex ꝛo
tm nobis volebat ſe allegatio ſup
ponę Nā iudei dicebat Rob ſum⁹
plus dei quos abinio dilexit
et nouit nob circuciſi ex gne
abrahā ex ſtirpe ſca deſtendim⁹
et notus retro apud iudea tan
tu deus Nob de egipto ſignis dei
atq; virtutib liberati maxe ſicco
p tru ſiui⁹ pede cu inimicob noſ
trob ḡuiſſimi ſtructus ꝛvoluerut
Nobis mana pluit dns i deſerto
cęſq; filiis ſuis celeſte pabulu
miſtrauit Nob die noctuq; in
colupna nubis igniſq; p̄ceſſit
ut nobis i invio iter oſtenderet
Atq; ut cetā artā nob eſſe miſe
riā taceam⁹ nob ſoli digni
ſum⁹ dei legē acipere ꝛ verbum
dei loquentis audire cuiusq; cognos
ce voluntatē In qua lege nobis
p̄miſſus e xp̄us Ad quos etiā
ſe et ipe venisse teſtatus e dices
Nō veni miſi ad ouis que pie
rat dom⁹ iſtl cu vob tamē po
cius q̄ hoies appellauerit
Equu ne ergo e ut hodie idola
deſerentes quibꝰ abinitio deſer
uiſtis nobis coparem et no
potius p̄ſlitore in loco ex lege
ñēte et conſuetudie deputem
et hoc xp̄m mebrum miſi quia
larga ſemp dei clemētia volut
vos ad mam miſtratōis admit
te ꝺbentes etiā ecotrario ipſo
deſerat dānato maiori ergo vob
dei bñficia natrauerūtib tanto
maioris vob crimis reos eſſe mo

ſtrabitis Nemp cm hmōi omnibus
mgnis exhibitis ſudebatis am
dōla que feciſtis et ipo de quo
paulo ām ob nrā adiuuatōez
dno laude celebratis/ſimulac
vobis fieri poposciſtis Ante oculos
quibus deus in nube ſuſq; igne con
ſpicē ſolebatis ſimlia aū nitue
rim⁹ Nāq; vobis faſtidio
fuit et ſemp in debito contra
dnm murmuraſtis ad egiptum
vnde vob manu valida eicerat
redire cupientes Quid plura
Ita pces vre crebra p̄uocatōe
deū irritauerūt ut omeb⁹ iſtis
mo morerētur nr plus ex ſem
oribus corp q̄ duo hoies tm
rep̄missionis mererent Sed quid
antiqua ꝛplicam⁹ cu cōia ſtilla
nime fecerit⁹ de hoc ſolo vob
nemo dignos vema iudicaret
q̄ dnm xp̄m q̄ ſpectatq; ſemper
vobis vocibus rep̄missū non
ſolū ſuſtipe noluiſtis ſed eu
morte peſſima p̄emiſtis Quem
nob ut cognoscim⁹ ſtatu credi
dim⁹ tm nobis de eo am non
ſuccē p̄dictū Vnde ꝓbat⁹ q̄ vo
bis ſuiui⁹ no obſtinatōi metis
ſed ignoratie eſſe deputand⁹
Cui em agnitu illico ſequutur
que olim vtiq; ſecuti ſuiſſem⁹
ſi am cognouiſſem⁹ Hic aute
vos de gnis nobilitate iactatis
q̄ no mozq; inuitato magis q̄
ternalis natiuitas filios faci
at eſſe ſuos Denicq; ecaw et
yſmahel cu abrahe ſtirpe ſint
mime in filios reputant hmōi

ntaq̄ talit altrantib⁹ ꝙplus
se medui mḡones ita patrem
dirimit questiones ut neutr⁹
corp sua iustitia salute mereꝰ
set ostendit Ambos vo ꝑfatos
et scient et grauit deliquisse
iudeos quidem q̄ p̄ fidem iustitie
legis deu misso nozauerint ben
teb vo qui eu cognitu de celia
tua creatore ut deu debuerit
venari gliam eius in manufta
mutauerit similachra Vo ꝙq̄
eiad similiter vemad cōstitutos
equales esse vcatissimi vone
demostrat ꝑtim cu i cade
lege ꝓdicto sit et iudeos et
gentes ad xpi fidem vocatos
dei aobzem Vicissim vos hortari
ans ad pacē z cōcordia cohortat

Prohemium ad Romanos

Romam sut in ptibq; ytalie
scis fidei pcepta sue a falsis aplis
et sub nomine dni nri ihu xpi le
gem et ꝓfetas erat inducti
hos reuocat aplus ad veram
et euāngelicam fidem scribens
eis a chorinto

Incipit epistola ad Romanos Cap i

Paulus seruus ihu xpi vocatus
tus aplus segregatus in
euāngelium dei quod ante
promiserat p̄ ꝓfetas suos in scr
turis sctis de filio suo q̄ factus
e ei ex semie dauid scdm car
ne q̄ predestinatus e filius dei in
virtute scdm spm sanctificationis ex
resurrectione mortuoꝝ ihu xpi
dn̄o nr̄o p quē accepimus gram z apostola
tum ad obediendū fidei in omib⁹

gentib⁹ p nōie eius in quibus
estis et vos vocati ihu xpi in quib⁹
qui sut rome dilectis dei vocatis
tis sctis gra vobis et pax a deo
patre nro z dno ihu xpo primum
quidē gratias ago deo meo p ihm
xpm p omnibus vobis q̄ fides vra
annuciat in vniuerso mundo cui
em michi e deus cui seruio in
spu meo in euāngelio filii eius
q̄ sine intermissione memoriam
vri facio semp in orationib⁹ meis
obsecrans si quo tande aliq̄n
q̄sperum iter habeam in voluntate
dei veniendi ad vos Desidero
em videre vos ut aliquid impertiar
vobis gre spualis ad confir
mandos vos id est simul consolari
in vobis p eam q̄ inuicem
et fidem vram atq̄ mea Nolo
te vos ignorare frēs q̄ sepe ppo
sui venire ad vos et prohibitus
sum usq̄ adhuc ut aliquē fructum
habeam in vobis sicut et in ceteris
gentibus Grecis ac barbaris
sapientibus et insipientibus debitor
sum ita quod in me e promptum et
et vobis qui rome estis euāngeli
zare Non enim erubesco euāngelium
virtus enim dei e in salutem
omni credenti iudeo primum z gre
Justicia enim dei in eo revelatur
ex fide in fidem sicut scriptum est
Justus aut ex fide vivit Revela
tur enim ira dei de celo sup omnem
impietatem et iniustitiam hominum
eoꝝ qui veritatem dei in iniustitia
detinent q̄ quod notum e dei
manifestum est in illis Deus enim

ꝛ̄t⁹ ꝛ aſſeſtrauit ſ̄ꝑ publicā
m̄ illud ipſ̄ a creatiōe mūdi
p̄ ea que facta ſūt intellecta cō
ſpiciunt ſempit̄na ꝙ̄ eius
virtus ⁊ diuinitas ⁊ tā ut ſint
inexcuſabiles ai cognouiſſet
deū no ſicut deū glificauerūt
aut gr̄ās egerūt ſ̄d euanuerūt
in cogitatiōib⁹ ſuis ⁊ obſcuratu
ē inſipiēs cor eoꝝ Dicētes ⁊
ſe eſſe ſapientes ſtulti facti ſūt
⁊ mutauerūt gl̄iam incorrup
tibilis dei in ſimilitudinē yma
ginis corruptibilis hoīs ⁊ volu
crū ⁊ quadrupedū ⁊ ſerpentū
Propter quod ⁊ tradidit illos de⁹
in deſideria cordis eoꝝ in immūdi
tiā ut contumelijs afficiant corpa
ſua in ſemetipſis qui cōmutauerūt
veritatē dei in mendaciū
et coluerūt et ſeruierūt creaturē
poci⁹ ꝙ̄ creatori q̄ē benedictus in
ſ̄cula amen Propterea tradidit illos
deus in paſſiones ignominie Na
ſeminē eoꝝ immutauerūt naturalē
vſū in eū vſū q̄ē contra naturā
Similit⁹ at et maſculi relicto
naturali vſu ſeminē exarſerunt
in deſideriis ſuis in invicē maſcu
li maſculos turpitudinē ope
rates et mercedē quā oportuit
erroris ſui in ſemetipſis recipi
entes et ſicut non placuerūt deū
ſcire in noticiā Tradidit illos
deus in reprobū ſenſū ut faciant
ea que non conueniūt repletos
omni iniquitate malicia fornica
tione auaricia nequicia plenos invidia

ſcordia contentione dolo malignitate
ſuſurrones detractores deo odi
biles contumeliosos ſuperbos elatos
inventores malorū parentibus non
obedientes inſipientes incompositos
ſine affectione ſine fide absq̄ fed
ſine mia qui cū iuſticia dei cog
nouiſſent non intellexerunt quoniā
qui talia agunt digni ſūt morte
non ſolū qui ea faciunt ſ̄d etiā
qui conſentiunt facientibus Cap̄ ij

Propterea inexcuſabilis es o
homo oīs qui iudicas in q̄
em iudicas alterū teipm̄ cōdem
nas eadem em agis que iudicas
Scimus em quoniā iudicium dei eſt
ſ̄dm veritatē in eos qui talia
agunt Existimas at hoc o homo
iudicans eos qui talia agunt
et facis ea quoniā tu effugies iu
dicium dei An diuitias bonitatis
eius et patientie ⁊ longanimitatis
contemnis ignorans q̄m benigni
tas dei ad pniam te adducit
Secundū duriciā at tuā et cor
impenitens theſaurizas tibi
iram in die ire et reuelationis
iuſti iudicij dei q̄ reddet unicuiq̄
ſ̄dm opa ſua hijs quidē qui ſ̄dm
patientiā boni operis gl̄iam ⁊ hoc
nore et incorruptionē quērentibus
vitā eternā hijs at qui ſunt ex
tentione et non acquiescunt veri
tati inquā at obtēperant iniq̄
tati ira et indignatio tribulatio ⁊ angustia
in omē aiam hoīs operantis ma
lū iudei p̄mū et greci Gl̄ia at
et honor et pax omi operanti bo⁹
iudeo p̄mū et greco Non eſt enī
nāq̄ acceptio apud deū Quicunq̄
enim ſine lege peccauerūt ſine lege

pbue et qui in lege p̃ nucz̃
p lege iudicabunt ro et audito
res legis iustificabunt apud deum
fores legis iustificabunt cum
gentes que lege no habet
naturalit ea que legis sunt fa
ciunt huiusi lege no habentes ipi
sibi sunt lex qui ostendunt opꝰ
legis scptu in cordibus suis tes
timoniũ reddente illis cosciencia ipoz
et inter se inviam cogitacionũ ac
cusantiũ aut etiã defendentiũ in
die cu iudicabit deus occulta
hoim secm euãngelium meum per
ihm xpm Qui aute tu iudeus
cognominaris z requiescis in lege
et gloriaris in deo z nosti vo
luntate eius et pbas vtiliora
instructus p legem cosidis tepm
dicit ceroz et lumen eoz qui
in tenebris sut eruditorem insipi
entiũ magistrum infantiũ habentem
formam scientie et veritatis in lege
q ergo alium doces tepm non
doces q̃ predicas no furandum furaris
q dicis no mechandum mecharis
q abhominaris ydola sacrilegium facis
qui gloriaris in lege p preuaricacionem
legis deum inhonorabilem eum
dis p vos blasphematur inter gentes
Qui aut scptu est circumcisio q de
p est si legem observes Qui at p
uaricator legis sit circumcisio
tua ppucium facta est Si igit
ppucium iustificias legis custodiat
nonne ppucium illius in circumcisionem
reputabit z iudicabit quod ex
natura ppucium legem cosumans

te q̃ p littera et circumcisione pua
ricator legis es Ro et si manifesto
festo iudeus est neq̃ q in manifesto
in carne circumcisio sed q in abs
dito iudeus et circumcisio cor
in spu no lra cuius laus non ex
hoibus sed ex deo est C xij
Quid ergo amplius iudei aut
q vtilitas circumcisionis Multum
tum p omnem modum primum quidem
legem eni destruimus p fide q
credita sunt illis eloquia dei
Quod enim si quidam illoz non cre
diderit nunquid incredulitas illoz
fidem dei euacuauit Absit Est
enim deus verax Omis at homo
mendax Sicut scptu est Vt iustifi
ceris in sermonibus tuis z vincas cu
iudicaris Si at iniquitas nra iusti
ciam dei commendat quid dicemus
Nunquid iniquus est deus q infert
iram Secm hominem dico Absit ali
as quo modo iudicabit deus hunc mun
di Si enim veritas dei in meo mendacio
habundabit in gloriam ipius quid
adhuc et ego tanquam peccator iudi
cor et non sicut blasphemi et
sicut ainut nos quidam dicere fa
ciamus mala ut veniant bona quo
dampnatio iusta est Quid ergo p̃cel
limus Nequaquam causati enim sumus
iudeos et grecos omnes sub pcto
esse sicut scptu est Quia non est
iustus quisquam non est intelligens
non est requirens deum Omnes de
clinauerunt simul inutiles facti
sunt non est qui faciat bonum non est
usq ad vnum Sepulchrum patens

e q̃ uelut ꝯ lapsu ie pulꝰ dolo-
rebat ꝙ mẽbꝛa ñ ascendu sub lit
sno cozꝝ suuꝫ ob maledictone
amaitudꝫ plenu e velocꝫ
pedes cozꝝ ad effmendꝫ sag̃ne
totricis et misticatas i mẽ cozꝝ
et via pacꝫ no cognouert non
e timor dei an oculos cozꝝ eiusq
at q̃m quecuq; lex loquit hijs
qui ni lege sut loquit ut omne
os obstruatur z subdit⁹ fiat ois
mundꝰ deo q̃ ex opibus legis
no iustificabit ois eiꝰ coram
illo q̃ lege cu cognitõ peccati
Huc at sine lege manifestata e
testificata a lege et pphetis
Justicia at dei p fidem ihu xpi
sup omeꝫ qui credut in o e im
distinctõ omeꝫ em peccauert
et egent gla dei iustificati gr̃t
p gratia ipius p redemptionem
q̃ est in xpo ihu que pposuit de⁹
propiatonem p fidem in sag̃ne
ipi⁹ ad ostensionẽ iustie sue p̃t
remissionẽ pcedentiu delictoꝝ
in sustetatõe dei ad ostensionẽ
iustie eius in hoc tpe ut sit
ipe iustus et iustificans eu qui
ex fide est ihu xpi Cap m

Ubi e gl̃a gl̃acio tua exclusa
est q̃ quia lege factoꝝ no
sed p legem fidei arbitramur ho
iustificari hoiem p fidẽ sine op̃i
bus legis an iudeoꝝ deus tan
tu none et gentiu quo quidem
om̃ est q̃ iustificabit circuncisiõ
ex fide et pputiu p fidẽ legem
em destruim⁹ p fidem absit sed

lege q̃ statuim⁹ hoiem iustificari
inuenisse abrahã patrem nrm secun
carne dicim⁹ abrahã ex opib⁹
iustificatꝰ e habz gl̃am sed non
apud deum sed ei scriptura dicit
credidit abrahã deo z reputatu
e illi ad iustia dicit at q̃ operanti
merces no imputat secm gratia
sed secm debitu cui vo q̃ no opat
credenti at in eu q̃ iustificat
impiu reputat fides eius ad iustiã
secm ppositu gre dei dicit et
dauid dicit beatitudinẽ hoiis cui
deus accepto fert iustitia sine
opibus beati quoꝝ remissa sut
peccata et quib⁹ vir cui no imputabit
dns peccm beatitudo g̃ hec in cir
cumcisione manet an in ꝓpucio
dicim⁹ em q̃ reputata
e abrahe fides ad iustia cui⁹
g̃ reputata e in circumcisione
an esset an in ꝓpucio non in circu
cisione sed in ꝓpucio et signu
accepit circumcisionis signaculu
iustie fidei q̃ est in ꝓpucio ut sit
pr oim credentiu p ꝓpucio ut re
putet et illis ad iustia ut sit
pr circumcisionis no hijs tantu
qui sut de circumcisione sed et hijs
qui sectant vestigia eius q̃ est
in ꝓpucio fidei patris nri abrahe
Ro em p legem promissio abrahe
aut semi eius ut hered⁹ esset mundi
sed p iustia fidei Ubi em qui
ex lege sut hedes sut exinani
ta est fides abolita e promissio
lex in ira operat Ubi em no e
lex nec preuarica dei ex fide ut
fidem gratia firma sit promissio

em ſemino ca q ex tcgt e tribu-
lcd et ci q ex ſbc e albatje q e
pr om ntm fuit ſpm tu e q̄ tua
frem, multaꝝ gcm poſſi tc
alnte dcw cui credidiſti q viuiſſ
cat mortuos et vocat ea que no
ſunt tam q̄ ea que ſunt dcui cotem
ſpem credidit ut fiet pr multaꝝ
gcm ſcdm q̄ dictu eſt ei hic
cid ſeme tuu ſcut ſtelle celi et
arena maiꝝ Et no infirmatus
fide no conſiderauit corpꝰ ſuu
emortuu cu ia fere centu an-
noꝝ eſſet et emortua vuluam
ſare ſm ꝯpmiſſoc dei no hſi-
tauit diffidcia ſed coſortatꝰ
eſt fide dans glam deo plenissime
ſciens q̄ q̄cuq̄ ꝓmiſit dꝰ potes
eſt et facere Deoꝙ reputatu e
illi ad iuſticia No at ſcptu eſt
tantu q̄ꝓ reputabit nr̄e tribꝰ
ni cui q̄ ſuſtitauit ihm ꝙ dnm
nrm a mortuis q̄ traditꝰ e ꝓ
delicta nra et reſurrexit propt
iuſtificacoem nrm Cap v
Iuſtificati ex fide pacē habeam
ad dcm p dnm nrm ihm xpm
p quē et acceſſu habemꝰ p fi-
dem in gratia iſta in qua ſtamꝰ
et glamur in ſpe glie filioꝝ dei
no ſolu at ſed et glam i tribu-
lacoibꝰ ſcientes q̄ tribulacio
paciencia operat / pacia ꝛ
pbacone q̄ pbacio ꝛ ſpem ſpes
at no cōfundit q̄ caritas dei
diffuſa e in cordibus nr̄is p ſpm
ſcm q datus e nobis Et quid
em xpc cu adhuc infirmi eſſemꝰ
ſcdm tempꝰ q̄ impijs mortuus

eſt Vix em p iuſto quis au-
mo ꝛ commendat at forſan
deus m nob quia cu adhuc pec-
catores eſſemꝰ xpc p nobis mo-
tuꝰ e multo g magis iuſtifi-
nunc in ſanguine ipius ſalui erimꝰ a
ira p ipm Si em cu inimici
ſumꝰ reconciliati ſalui erimꝰ in
vita ipius Non ſolu at Ꝫ et gl
mur in deo p dnm nrm ihm xm
p quē nunc reconciliacoem acce-
pimꝰ Propter ea ſicut p vnū hoīem
peccm intrauit in hunc mundū et pec
catū mortē ſic
ciuꝫ multo magis p patrem morꝫ
ta et in omnes homines mors pertra-
ſiit in quo omnes peccauerunt
Usq̄ ad legem em peccm erat in
mundo peccm at non imputabat
cu lex non eſſet Regnauit mors
ab ada uſq̄ ad moiſen etiam in
eos qui non peccauerunt in ſilitu-
dine prevaricacois ade q̄ e forma futi
Sed non ſicut delictu ita et donu
Si em vni delicto multi mor-
tui ſunt multo magis gr̄a dei et
donu in gr̄a vni hoīs ihu xpi
in plures habundauit Et non
ſicut p vnum peccatē ita et donu
Nam iudicium ex vno in condēna-
cōnem / gr̄a at ex multis delic-
tis in iuſtificacōem Si ei in
vni delicto mors regnauit per
vnum multo magis habundantia
gre et donacois et iuſtie accipien-
tes in vita regnabunt p vnum
ihm xm Igit ſicut p vni delic-
tu omnes homines in condēnacōꝫ

hec ē p vm̄ iustica oms hoies
in iustificatōm vite. Sicut ē p
inobedientiā vni hoīs peccā
tū fuit mlt̄i ita ē p vnī
obedientiā iusti constituent ur
multi. Lex aūt subintrauit ut habud
ret delictū. Ubi aūt habudauit
delictū sup habudauit grā ut
sicut regnauit pccm in morte
ita et grā regnet p iusticiā ad
vitā eternā p ihm̄ xp̄m dn̄m nr̄m
Quid ḡ dicem̄ p̄manebim̄ in
pcco ut grā habudet. Absit. Cui
Qui em̄ mortui sum̄ pcco quo
adhuc viuem̄ in illo. An
ignoratis fres quia q̄cūq; bap
tizati sum̄ in xp̄o ihū in morte
ipi⁹ baptizati sum̄. Cōsepulti
em̄ sum̄ cū illo p baptismū in
mortē ut quo⁹ surrexit xp̄s ab
a mortuis p gl̄iam patris ita et
nos in nouitate vite ambulem̄. Si
em̄ cōplantati facti sum̄ simili mor
tis eius simul et resurrectionis
erim̄. Hoc sciētes q̄ vetus
ho⁹ nr̄ simul crucifixus ē ut de
struatur corpus pcti ut ultra
non seruiam̄ pcto. Qui em̄ mor
tuus est iustificatus ē a pcto. Si
mortui sum̄ cū xp̄o credim̄us
q̄ simul etiā viuem̄ cū illo. Scī
entes q̄ xp̄s resurgens ex mortuis
iam non moritur mors illi ultra
non dominabit. Quod em̄ mortuus
ē pcto mortuus ē semel. Quod aūt
viuit viuit deo. Ita et vos exis
timate vos mortuos quidē esse
pcto viuentes aūt deo in xp̄o ihū. Non

ergo regnet pccm in vro mortali
corpore ut obediatis concupiscen
tiis eius. Sed neq; exhibeatis membra
vra arma iniquitatis pcto. Sed
exhibete vos deo tanq; ex mor
tuos viuentes et membra vra ar
ma iustic̄ deo. Pccm em̄ vob non
dominabitur. Non em̄ estis sub lege
sed sub gr̄a. Quid ergo peccabim̄
quoniam non sum̄ sub lege sed
sub gr̄a. Absit. An nescitis cui
exhibetis vos seruos ad obe
diendū serui em̄ estis cui
obedistis siue pcti ad mortem
siue obedientie ad iustic̄iam. Gr̄as
autem deo ago q̄ fuistis serui
pcti obedistis aūt ex corde in
formā doctrine in qua traditi est
liberati aūt a pcto serui facti estis iustic̄
humanum dico propter infirmitatem car
nis vre. Sicut enim exhibuistis mem
bra vra seruire immundic̄ et iniquitati
ad iniquitatem ita nunc exhibete mem
bra vra seruire iustic̄ in sanctificatione
Cum em̄ serui essetis pcti liberi fuistis
iustic̄. Quem ergo fructum habuistis tunc
in illis in quibus nunc erubescitis
Nam finis illorum mors. Nunc aūt
liberati a pcto serui aūt deo habetis
fructum vrm in sanctificatione finem
vero vitam eternam. Stipendia em̄
pcti mors. Gr̄a aūt dei vita eterna
in xp̄o ihū dño nro. Cap vij

An ignoratis fres scientibus
enim legem loquor quia lex in
homine dnatur quanto tpe viuit
Nam sub viro est mulier viuenti
viro alligata ē legi si aūt mortuus
fuerit vir eius soluta ē a lege viri

287

igit ꝙ uicta uis uocabit adulter
si fuit ai alio uiro alio ꝙ si ante
mortuus fuit uir eius liberata
e a lege uiri ut no sit adultera
si fuit ai alio Itaq; fres mei
et uos mortificati estis legi p
corpus xpi ut sitis alterius qui
ex mortuis resurrexit ut fructifi-
cemus deo Cum em essemus i tat-
ne passiones peccat que p legem
erant operabantur in membris nris
ut fructificarent morti Nunc at
soluti sumus a lege mortis i qua
detinebam ita ut seruiamus in
nouitate spus et no in uetustate
litere Quid g dicemus lex pcm
e absit Sed pcm no cognoui
nisi p legem Nam concupiscentiam
nesciebam nisi lex diceret No co-
cupisces Occasione aut accepta
pcm p mandatu operata est in me
omem concupiscentiam Sine lege
enim pcm mortuum erat Ego aut
uiuebam sine lege aliquando Cum
ueniset mandatu pcm reuixit
Ego aut mortuus sum et inuentu
est michi mandatu quod erat ad
uitam hoc esse ad mortem Nam pcm
occasione accepta p mandatu se-
duxit me et per illud occidit Itaq;
lex quidem sancta et mandatu
sanctum et iustum et bonum Quod go
bonum est michi factum e mors
Absit pcm ut appareat pcm
p bonum mihi operatur est mortem ut
fiat supra modum peccatus pcm p
mandatum Scimus enim qz lex spiri-
talis est ego aut carnalis sum uenun-
datus sub peccato Quod enim operor
non intelligo Non enim quod ego uolo
hoc ago sed quod odio illud facio
Si aut quod nolo illud facio cōsen-
tio legi quoniam bona est Nunc aut
iam non ego operor illud sed qui
habitat in me pcm Scio enim quia
non habitat in me hoc est in carne
mea bonum Nam uelle adiacet mihi
perficere bonum non inuenio
enim quod uolo bonum hoc facio
sed quod nolo malum hoc ago Si aut
quod nolo illud facio iam non ego
operor illud sed quod habitat in me
pcm Inuenio igit legem uolenti
mihi facere bonum quoniam mihi malum ad-
iacet Condelector enim legi dei se-
cundum interiorem Video aut aliam
legem in membris meis repugnan-
tem legi mentis mee et captiuan-
tem me in lege pcti que est in mem-
bris meis Infelix ego ho quis me
liberabit de corpore mortis huius
dei per ihm xpm dnm nrm Igit
ego ipse mente seruio legi dei
carne aut legi pcti

Cap viii

Nichil ergo nunc damnationis
est his qui sunt in xpo ihu
qui non secundum carnem ambulant
lex enim spus vite in xpo ihu libe-
rauit me a lege pcti et mortis
Ad quod impossibile erat legi in
infirmabat per carnem deus filium
suum mittens in similitudinem carnis
pcti et de pcto damnauit pctm
in carne ut iustificatio legis im-
pleretur in nobis qui non secun-
dum carnem sunt Qui enim secun-
dum carnem sunt que carnis sunt sapiunt Qui aut
secundum spm que sunt spus sentiunt

Nā prudētia carnis mors ē
prudētia aūt spūs vita ⁊ pax
ēm sapia carnis mīmica ē
deo legi ēm dei no ē subiecta
nec ē ptē dūi at in carne sūt
deo placē no possūt Vos at in
carne no ēstis sed in spū si tn
spūs dei hītat in vobis Si qs
aūt spūm xpi no hz hic no ē eius
Si ēm xpus in nob est cor pq
quidem mortuū ē ppt peccatū
spūs vo vivit ppt iustificacoz
Si quod si spūs eius q suscitauit xpm
a mortuis hītat in vob q suscitauit xpm
citat ihm xpm a mortuis vivi
ficabit et mortalia corpa vra
ppt inhabitantē spūm ei⁹ in vobis
Ergo fres debitores sumus non
carni ut scdm carnē vivamus
Si ēm scdm carnē vixeritis mo
riemi Si at spū facta carnis mor
tificaūtis vivetis dūcunq; ei
spūs dei aguntur hi filij sūt dei
Vos ēm accepistis spūm seruitutis
iterū in timore sed accepistis spūm
adoptionis filioz in q clamamus
abba pr Ipse ei spūs testimoniū
reddit spūi nro q sumus filij dei
Si at filij et hēredes hēredes q
dem dei coheredes at xpi Si tn
compatimur ut et simul coglorificem
Existimo ei ēm non sint condig
ne passiones huius tpis ad futurā
turā glām q revelabit in nob
Nā expectatio creature reuelacoz
filioz dei expectat Vanitati
ēm creatura subiecta ē non volēs
sed ppter eum q subiecit eam i spē
quia et ipa creatura liberabitur

a seruitute corruptionis in libertate
gle filioz dei Scimus ei q omnis
creatura ingemiscit et parturit usq;
adhuc Non solū at illa sed ⁊ nos
ipi primicias spūs hītes ⁊ ipi
in nob gemimus adoptionem
filioz dei expectantes redemptoz
corpis nri Spe ei salui facti
sumus Spes ēm at q videt non
est spes Nā quod videt qs quid
sperat Si at quod non videmus
speramus p patiētiā expectamus
Similit at et spūs adiuuat in
firmitate nram Nā quid oremus
sicut oportet nescimus sed ipe spūs
postulat pro nobis gemitibus in
enarrabilibus Qui at scrutatur
corda scit quid desiderat spūs qr
scdm deū postulat pro
sanctis at ēm diligentibus deum
omnia cooperantur in bonū his qui
scdm propositū vocati sūt sancti
Nā quos prescivit ⁊ predestinauit
conformes fieri ymaginis filij sui
ut sit ipe primogenitus in multis
fribus Quos at predestinauit hos
et vocauit et quos vocauit hos et
iustificauit Quos at iustificauit illos
et magnificauit Quid ergo dicemus ad
hec Si deus pro nob quis contra nos
Qui etiā pprio filio suo non pepercit
sed pro nobis omnibus tradidit illum
quō no etiā cū illo nob donauit
Quis accusabit adūsus electos
dei deus q iustificat qs ē q con
demnet xpus ihūs q mortuus ē
ymo q resurrexit q ē ad dexterā
dei q ⁊ intpellat pro nob Quis
ergo nos separabit a caritate xpi

tribulacio an angustia an psecu-
cio an fames an nuditas an
periculu an gladius sicut scptu e
quia ppt te mortificam tota die
estimati sum ut oues occisionis
ez in hijs oibus superamus ppt eu
q dilexit nos certus su em q
neq mors neq vita neq angeli
neq principatus neq virtutes neq
instancia neq futura neq fortitudo
neq altitudo neq profundu neq creatu
tua aliqua potit nos separare
a caritate dei q est in xpo ihu dño nro

Veritate dico in xpo Cap. vi
no mentior testimoniu mihi p-
hibente conscia mihi in spu sancto
qm tristicia est mihi magna et co-
tinuus dolor cordi meo optabam
ego enim ipe ego anathema esse
a xpo p fratribus meis qui sunt cog-
nati mei secm carne qui sunt
israhelite quoz adoptio est filioz
et gla et testamentu et legislatio
et obsequiu et promissa quoz pa-
tres ex quibus xps secm carnem
qui est sup oia deus bndictus in scla
amen Non at p excidit verbum dei
non enim omnes qui ex israhel hi sunt
israhelite neq qui semen
sunt abrahe omnes filii sunt abrahe
sed in ysaac vocabit tibi semen
i non qui filii carnis hi filii
dei sed qui filii sunt promissionis
estimantur in semine promissionis
enim verbum hoc est secm hoc tempus
veniam et erit sare filio non solum
autem illa sed rebecca ex uno con-
cubitu habens filios ysaac pa-
tris nri cum enim nondum nati

fuissent aut aliquid egissent
bonum aut malum ut secm electionem
propositum dei maneret non ex operibus
sed ex vocante dictum est ei quia maior
seruiet minori sicut scptum est ia-
cob dilexi esau aut odio habui quid
ergo dicemus numquid iniquitas
apud deum absit moysi enim dicit
miserebor cui miserebor et miseri-
cordiam tabo cui miserebor igit non
volentis neq currentis sed miserentis
est dei dicit enim scptura pharaoni
quia in hoc ipm excitavi
te ut ostendam in te virtute mea
et ut annuntietur nome meu in
omni terra ergo cui vult miseretur
et quem vult indurat dicis itaq
mihi quid adhuc queritur voluntati
eius enim quis resistit o homo
tu quis es qui respondeas deo numq
dicit figmentu ei qui se finxit quid
me fecisti sic an non habet potestatem
figulus luti ex eadem massa facere
aliud quidem vas in honorem aliud
vero in contumeliam ait si volens deus
ostendere iram et notam facere
potentia sua sustinuit in multa
patientia vasa ire aptata in interitu
ut ostenderet divitias glorie sue
in vasa misericordie que parauit in gloriam
quos et vocauit nos non solum ex
iudeis sed etiam ex gentibus sicut
in osee dicit vocabo plebem meam plebem meam
non plebe mea et non dilectam
dilectam et non misericordiam consecutam
misericordiam consecutam et erit in loco
ubi dictum est eis non plebs mea vos
ibi vocabuntur filii dei vivi Isaias
autem clamat pro israhel si fuerit numerus filiorum

ist. ergo stirpem meam reliquere
salua fecit vocem et cognomine
et abbreuiando m essaie ait vm
breuiando faciet dns sup terram
et sicut pdixit Isaias, nisi dns
sabaoth reliquisset nob semen
sicut sodoma fuissemus et gomor
re fuissemus. Quid ergo dicemus
ep gentes que no sectabant iustic
apprehenderunt iustitia, iustitiam
autem q ex fide est. Israel vo sectando
legem iustic in lege iustic non p
venit. Quare ex no ex fide sed
qsi ex operibus offenderet eum in
lapide offensionis sicut scptum e
Ecce pono in sion lapide offen
sionis et petre scandali et omnis
q credit in eu no confundet. Fres
voluntas quide cordis et obsecratio
ad deu fit p illis in salute. Testi
monium ei phibeo illis q emulatione
dei habent sed no secm scientiam
Ignorantes enim dei iustitia et sua
volentes constituere iustitie dei non
sunt subiecti. Finis enim legis xps
ad iustitia omni credenti. Moyses
enim scripsit. quoniam iustitia q ex lege
e q fecerit eam viuet in ea. Quae autem ex
fide sic dicit. Ne dixeris
in corde tuo quis ascendet in
celu. hoc est xpm deducere aut quis
descendet in abissu. hoc est xpm
ex mortuis reuocare. Sed
quid dicit scriptura. prope e vbum in
ore tuo et in corde tuo. hoc est vbum fidei quod
predicamus. quia si confitearis in o
re tuo dnm Iesu et in corde tuo
credideris q illum suscitauit a mor
tuis salvus eris. Corde enim creditur

ad iustitia. ore aut confessio fit
ad salutem. Dicit enim scriptura omnis
qui credit in illo no confundetur.
Non enim est distinctio iudei et greci
nam idem dns omnium. Diues in o
mnes qui invocat illum. Omnis enim quicu
que invocauit nome dni saluus erit.
Quomodo ergo invocabunt in quem non
crediderunt. Aut quomodo credent ei
quem non audierunt. Quomodo autem audient
sine predicante. Quomodo vo predicabunt
nisi mittantur. Sicut scriptum e. Quam
speciosi pedes euangelizantium pacem
euangelizantium bona. Sed non om
nes obedierunt euangelio. Isaias enim dicit
dne quis credidit auditui nro
Ergo fides ex auditu, auditus
autem per vbum xpi. Sed dico. Numquid
non audierunt. Et quidem in om
nem terram exiuit sonus eorum. Et in fines or
bis terre verba eorum. Sed dico. Numquid is
rael non cognouit. Primus moyses dicit
Ego ad emulationem vos adducam
in non gentem. in gentem insipientem
in ira vos mittam. Isaias autem audet
et dicit. Inventus sum a quibus
me palam apparui illis qui me
non interrogabant. Ad israel autem dicit
Tota die expandi manus meas
ad populum non credentem et contradicentem mi

Dico ergo numquid repulit CXI
deus plebem suam. Absit. Nam
et ego israhelita sum ex semine
abrahe de tribu beniamin. Non
repulit deus plebem suam quam prescinit
in nescitis in helia quid dicit
scriptura. quemadmodum interpellat deum
aduersus israel. Dne prophetas tuos oc
ciderunt. altaria tua suffoderunt
et ego relictus sum solus et querunt

siam mea sed quid dicit illi ro
dens Dimisi vobis quinq milia
milia virop qui no curaverit ge
nua sua ad baal Sic ig 2 nunc
in hoc tpe reliquie secdm electio
nem dei salue fiet Si aut gra
dei ia no ex opib aliop gra
ia no e gra Quid go quod que
rit isrl hoc no est cosecutus
Electio aut cosecuta e ceci vero
excecati sut sicut scptu e Dedit
illis deus spm torporis oculos
ut no videant et aures ut no
audiat usq in hodiernu diem
Et David dicit fiat mesa eop
coru in laqueu et in captio
nem et in retributionē illis et in scan
dalu Obscurent oculi eop ne vi
deant et dorsu eop semp incua
rua Dico go Nunquid sic offenderunt
ut caderent absit Sed illop delicto
salus gentibus sta e ut illos
emulentur Quod si delictu illop
divitie sut mudi et diminutio eop
divitie gentiu quanto magis plenitu
do eop Vobis en dico gentib
Quadiu quide ego su gentium
apls ministeriu meu honorifica
bo si quo ad emulandu quosdam
carne mea et salvos faciam ali
quos ex illis Si en amissio eop
reconciliatio e mudi q assumptio
nisi vita ex mortuis Si delibatio
sta e et massa et si radix
sta et rami Si aliqui ex ra
mis fracti sut tu at cu oleaster
esses insertus es in illis et socius
radicis et pinguedinis olive fruc
es noli gloriari adversus ramos Q
si gloriaris no tu radice portas

sed radix te Dicis ergo fracti sunt ra
mi ut ego insererer Bn pro
mercedulitate fructa est tu mi
hi dare Vide ergo bonitate et severitate
in eos quidē qui ceciderunt severi
tate in te at bonitate si pmanseris
bonitate alioqn et tu ex
cideris et illi si no permanserint
incredulitate inserentur potens
est deus rursus inserere illos Si en
tu ex naturali excisus es oleastr
et contra naturā insertus es in bonā
oliua quanto magis hi secdm na
tura inserentur propriā oliuā Nolo
enim vos ignorare fres misteriu
hoc ut no sitis vobis ipis sapien
tes quia cecitas ex parte contigit
isrl donec plenitudo gentiu
intret et sic omis isrl salvus fiet
sicut scptu e Veniet ex syon q
eripiat et auferat impietates
ab iacob et hoc illis a me testa
mentu cu abstulero pecta eop secdm evāg
gelium quide mi propter vos hostes
electionem carissimi propter patres sme
promissa em sut dona et vocatio dei
Sicut en et vos aliqn non credi
distis deo nunc aut miam
estis propter illop incredulitatem
ita et isti nunc non credidert vestr
tra miam ut et ipi miam consequā
tur Conclusit en deus omia
in incredulitate ut omiū misereat
Altitudo divitiaq sapie et
dei quā incomprehensibilia sut iudicia
eius et investigabiles vie eius
Quis en cognovit sensu dñi

290

dm ep ipo ⁊ p ipm et
in ipo sut oia ipi glia ⁊ sclā se
cula amen. Capt̄m xm

Obsecro itaq; vos fres p miam
dei ut exhibeatis corpa vra
hostia viuēte stam deo placēte
rōnabile obsequiu vrm Et no
lite cōformari huic slo sed re
formamī in nouitate sensꝰ vri
ut pbetis q sit voluntas dei bona
et beplacens ⁊ pfta Dico em
p gram q data ē michi oibus
qui sut mē vob no plus sape
q̄ opt̄z sape sed sape ad sobri
etatē et vnicuiq; sicut deus
diuisit mensura fidei Sicut ei
in vno corpe multa membra
hemus dia at mebra no oēs
actu habet Ita multi vnu cor
pus sum⁹ in xpo singuli aut
alt̄ altius mebra habētes q̄
donacois scām gr̄az q data ē
nobis differētes siue pphetiam
scām rationē fidei siue misteriu
in ministrando siue q doctꝰ in doctrina
q exhortat in exhortando q tri
buit in simplicitate q p̄est in
sollicitudie q misereet in hilari
tate Dilectio sine simulacōe odie
tes malu adhērentes bono fra
ternitatis invicē diligē
tes honōe invicē pcientes sol
licitudie no pigri spu feruētes
dno seruientes spe gaudētes in
tribulacōe ptā patiētes orōi
instantes necessitatibꝰ storiu

omunicātes hospitales ⁊ nolite ma
ledicere gaudēt cū gaudētibus
flere cū flentibus Ipm vrit
sentientes no alta sapientes sed
humilibꝰ consentientes Nolite ee
prudentes apud vosmetipos nulli
malū p malo reddentes puide
tes bona no tm cora deo sed co
ram oibus hoibus Si fieri pt q̄d
ex vobis ē cū oibus hoibꝰ pace
hntes no vosmetipos defendentes
carissimi sed date locū ire dicit
ē em michi vindicta ⁊ ego red
dā dns Sed si esurierit
inimicus tuus ciba illū si sitit
potū da illi hoc em faciens car
bones ignis congeres sup caput
ei⁹ noli vinci a malo sed vin
ce in bono malum Cap xm

Omnis aia potestatibus sub
limioribus subdita sit Non
est em pta nisi a deo que aute
sut ⁊ a deo ordinata sut Itaq; q
resistit ptati dei ordinacōi re
sistit Qui at resistut ipi sibi
dānacōm acq̄runt Nā pncipes
no sut timori boni operis sed mali
Vis at non timē ptate hoc fac
et habebis laudem ex illa dei ei
minister est tibi in bonū Si aute
malū feceris time Non em sine
causa gladiū portat dei em
minister est vindex in ira ei q̄
malū agit Ideo necessitate subdi
ti estote non solū ppter iram
sed et ppt̄ conscientia Idcirco em
et tributa pstatis dei ministri ei
dei sut in hoc ipm seruientes

Reddite ergo omnib⁹ debita cui tributu tributu cui vectigal vectigal cui timore timorem cui honorē honore Nemi quidē debeatis nisi ut invicē diligatis Qui enim diligit pximū legē implevit Non mechabis non occides non furabis non falsum testimoniū dices non concupisces eum pximū tuū et si quod ē aliud mandatū hoc verbo instaurat Diliges pximū tuū tanq̄ teipm Dilectio ei pximi malū non operatur plenitudo ergo legis ē dilectio Et hoc sciētes quia hora ē iam nob de somno surgere Nunc enim propior ē nra salus q̄ cū credidimus Nox precessit dies aut appinquabit abiciamus ergo opa tenebraru et induamur arma lucis sic ut in die honeste ambulemus non in comessationib⁹ et ebrietatibus non in cubilib⁹ et impudicitijs non in contentione et emulatione Sed induimini dm̄ ihm̄ xp̄m et carnis curā ne feceritis in desideriis Infirmum aut fidē assumite non in disceptationibus cogitationū Alius enim credit manducare omnia Qui aut infirmus ē olus manducet Is q̄ non manducat non manducantē non spernat et q̄ non manducat manducantē non iudicet deus enim illum assumpsit Tu q̄s es q̄ iudicas alienū seruū suo dno stat aut cadit Stabit aut potens ē enim deus statuere illum Alius aut iudicat diem inter diem alius aut iudicat omnem diem Unusquisq̄ in suo sensu habundet

Qui sapit diem diei sapit Qui manducat dno manducat gratias enim agit deo et q̄ non manducat dno non manducat et gratias agit deo Nemo enim sibi vivit et nemo sibi moritur Sive enim vivimus dno vivimus sive morimur dno morimur Sive ergo vivimus sive morimur dni sumus In hoc enim xp̄s mortuus est et resurrexit ut et mortuorum et vivorum dominetur Tu aut q̄d iudicas fratrem tuum aut tu quare spernis fratrem tuum Omnes enim stabimus ante tribunal xp̄i Scriptum est enim Vivo ego dicit dns quoniam mihi flectetur omne genu et omnis lingua confitebitur deo Itaq̄ unusquisq̄ nostrum pro se rationē reddet deo Non ergo amplius invicem iudicemus sed hoc iudicate magis ne ponatis offendiculum fratri et scandalum Scio et confido in dno ihū q̄ nichil commune per ipsum nisi ei q̄ existimat quid commune esse illi commune ē Si enim propter cibum frater tuus contristatur iam non secundum caritatem ambulas Noli cibo tuo illum perdere pro quo xp̄s mortuus ē Non ergo blasphemetur bonum vestrum Non est regnum dei esca et potus sed iustitia et pax et gaudium in spiritu sancto Qui enim in hoc seruit xp̄o placet deo et probatus est hominibus Itaq̄ quæ pacis sunt sectemur et quæ edificationis sunt invicem custodiamus Noli propter escam destruere opus dei Omnia quidem munda sunt sed malum est homini q̄ per offendiculum manducat Bonum ē non manducare carnem et non

uide ut non cap̃i in quo ſc tuus
offendat aut ſcandalizet aut
infirmet Quapropter habeo apud
xp̃m Iesum habe eam deo ſi ma
nuerit Sapnatq; e qđ no exſtat
Ostme em quod no CXV
est ex fide, patm e debem⁹
autem nos firmiores infirmi
tates, infirmoz ſustinere no
nobis placet Unusquisq; vrm
primo suo placeat in bo⁹ ad
edificationem Sta et xp̃c non
sibi placuit sed sicut scptu est
Exprobria exprobrantiu tibi ceciderẽt
sup me Transeuntiu em scripta
sunt ad nrām doctrinā scripta sunt
ut p paciam et cōsolationem
scpturaꝝ spem habeam⁹ Deꝰ
aut patie et solacij det vobis
idipm sapere ſ alterutꝝ ſcdm ihm
xp̃m ut vnanimes vno de ho
re honorificetis deū ſ patrem dñi nri
ihu xp̃i Qđ qđ suscipite invi
cem sicut et xp̃s suscepit vos
in honore dei Dico ei xp̃m ihm
ministru fuisse circumcisionis qđ
veritate dei ad confirmandas p
missiones patrū gentes aut sup
dia honorare deū sicut scptum
est Qđpter confitebor tibi ī gen
tibus dne et nomini tuo cantabo Et
iterꝝ dicit Letamini gentes cū plebe
eius Et iterꝝ laudate oēs gen
tes dñm ſ magnificate eū oēs
populi Et rursus ysaias ait Erit
radix yesse et q̃ exurget regere
gentes in eū gentes sperabunt Deus
aut spei repleat vos oi gaudio
et pace ī credere ut habundetis

in spe et virtute spūs sc Certus sū
autē frēs mei ego ipe de vobis qm
et ipi plēni estis bonitate rpleti
om scia ita ut possitis alterutꝝ
monere audacius aut scripsi vobis
frēs ex parte tanq̃ in memoria
vos reducam qđ gratiā q data e
mihi a deo ut sim minister xp̃i ihu
in gentibus sacrificans evāgeliū
dei ut fiat oblatio gentiu acceptā
et sanctificata in spū sco habeo igit
gloriā in xp̃o ihu ad deum Non
em audeo aliquid loqui eoꝝ que
p me no efficit xp̃s ī obedientia
gentiu in vbo et factis in virtute sig
noꝝ et prodigioꝝ in virtute spūs
sci ita ut ab hrlm p circuitu
usq; illiricu replerim evāgeliū
xp̃i Sic at hoc prodatui evāge
lizare no ubi nominatus e christus
ne sup alienū fundamentū edificem
sed sicut scptum e quibus no e annun
tiatū de eo videbunt et qui no au
dierunt intelligent qđ qđ et
impediebar plurimū venire ad vos
Nunc vero ultra locū no habens
in his regionibus cupiditatē
aut habens videndi vos ex multis
annis predictis amen dicu ī hispa
niam spabo spero enim ꝑ pteri
ens videre vos et a vobis deduci
illuc si vobis primū ex parte fruitus
fuero Hoc igit exspectans hrlm mis
trare sanctis ꝑ placuit enim
eccensia et achaia collationem
aliquā facere in pauperes sanctoꝝ
qui sunt in hrlm Placuit enim ei eis
et debitores sunt eoꝝ Nam si spiri
talium eoꝝ participes facti sunt

gentiles debet z m[ulti]
mstrad eis hoc egit et rolla
mdus eis fructu huc ꝓpagin
p vos in hispania. Eas et ego
viuere ad vos m habundantia &
dictoꝝ xpi veniā. Oro autē gr
vos frēs p dnm nr̄m xpm p
caritate spūs sc̄i ut adiuuetis
me i orōibus et oretis p me
ad deū ut liberer ab incredulis
qui sunt in iudea et obsequii
mei oblatio fiat acceptabilis
stis ut veniam ad vos i gaudio
p voluntatē dei et refrigerem
vobiscū. Deus aūt pacis sit
cū omnibus vobis amē.

Cap xvi

Commendo aūt vobis
sorore nr̄am q̄ est ministrā
ecclie q̄ est cenchris ut suscipiatis
ea in dno digne sc̄is et assistatis
ei in quocūq; negotio vr̄i
indiguerit. Et enim ipa multōꝝ assitit
multis et mihi ipi. Salutate
prisillā et aquilā adiutores
meos in xp̄o ihū qui pro anima mea
suam ceruicem suppposuerūt. q̄bus
no solus ego gratias ago sed et
cuncte ecclie gentiū. Et domesticam
eccl̄z ecclesiā. Salutate epēn
netū dilectū m̄ q̄ est primitiuus
asie in xp̄o ihū. Salutate ma
riam q̄ multū laborauit i vos
Salutate andronicū et iuliam
cognatos et concaptiuos meos
qui sunt nobiles in apl̄is qui
et ante me fuerūt in xp̄o. ~~Salu-~~
~~tate rufum~~ Salutate apli
atū dilectissimū m̄ in dno. Salu-

tate vrbanum adiutorem nr̄m
Salutate apellen probū in xp̄o
Salutate eos qui sunt ex
tholomi domo. Salutate hero
onem cognatum meū. Salutate
eos qui sunt ex narcissi domo
in dno. Salutate tryphenā
et tryphosā que laborant in
dno. Salutate persidā caris
q̄ multū laborauit in dno. Salu
tate rufum electū in dno. z ma
tre eius et mea. Salutate asyn
critū flegontā hermen
patrobā hermā et qui cum
eis sunt frēs. Salutate philo
logū et iuliā et nereū z sorore
eius et olimpiadē et omēs qui
cum eis sunt scōs. Salutate invi
in osculo scō. Salutant vos eccl̄e
xp̄i. Rogo aūt vos frēs ut
obseruetis eos qui dissensiones
et offendicula p̄ter doctrinā quā
vos didicistis faciunt. z declinate
ab eis. huiusmodi enim xp̄o dno nr̄o
no seruiunt sed suo ventri et
per dulces sermones z benedictiones
seducunt corda innocentium. Vra
enim obedientia in omēm locū
diuulgata est. Gaudeo igitur in
vobis. Sz volo vos sapientes esse
in bono et simplices in malo.
Deus aūt pacis conterat sathanā
sub pedibus vr̄is velociter. Gra
dn̄i nr̄i ihū xp̄i vobiscū. Salu
tat vos thimotheus adiutor
meus et lucius et iason z sosi
pater cognati mei. Salutō
vos ego tertius q̄ scripsi epl̄am
in dno. Salutat vos gaius hospes

Quarimthij sue
ad corinthios

Paulus
ad Corinth. C1m

sapietus e hoibus z q̄d mſtu
mu e dei ſortius e hoīe. Vñ nec
em vocatōne vestrā ſres q̄ no
multi ſapietes ſedm carne no
multi potetes no multi nobiles
ſed que ſtulta mudi elegit
deus ut cōfundat ſapietes et
infirma mudi elegit deus ut
confundat fortia et ignobilia
mudi et cōtēptibilia elegit deus
et que no ſunt ut ea que ſunt de-
ſtruat ut no gl̄etur oīs caro
i cōſpectu eius Ex ipo aūt vos eſtis
in xpo ihū q̄ factus e nob ſapia
a deo et iuſticia z ſanctificatio et
redemptio ut quēadmodū ſcriptū e
Qui gl̄iat in dno gl̄etur

Et ego cū venissē ad vos fres
venio no ſup i ſublimitate ſer-
monū aut ſapie annūcians vob
testimoniū xpi Non enī iudicaui me
me aliquid inter vos nisi ihm xm
et hūc crucifixum Et ego in infir-
mitate et timore z tremore multo
fui apud vos et ſermo meus et
prdicatio mea non in persuasibilibus
humane ſapie verbis ſed in oſtensione
ſpus et virtutis et fidei vra non
ſit in ſapia hoīm ſed in virtute dei
Sapiam aūt loquimur inter perfectos
ſapiam vero non huius ſeculi neq̄ prin-
cipū huius ſeculi que destruūtur
ſed loquimur dei ſapiam in mysterio
q̄ abscondita e que predeſtinauit
deus ante ſecula in gl̄iam nram quam
nemo principū huius ſeculi cognouit
Si enī cognouissēt nūq̄ dnm
gl̄ie crucifixissēt Sed ſicut ſcriptū
e Quod oculus non vidit nec
auris audiuit nec in cor hoīs

aſcendit que preparauit deus dilī-
gentibus se Nobis aūt revelauit
deus per ſpm ſuum Spus enim
omnia ſcrutat etiā profunda dei Quis enī
scit hoīm que ſunt hoīs niſi ſpus hoīs
que ipo e in ipſo ita et que dei ſunt nemo
cognouit niſi ſpus dei Nos aūt
non ſpm huius mudi accepimus
ſed ſpm q̄ ex deo e ut sciamus
que a deo data ſunt nobis que
et loq̄mur non in doctis humane ſapie
verbis ſed in doctrina ſpus ſpiritalia
bus ſpiritalia cōparantes Animalis
aūt hō non percipit ea que ſunt ſpus
dei Stultitia enī illi e et non po
test intelligere quia ſpiritaliter examī
natur Spiritalis aūt iudicat oīa
et ipe a nemine iudicatur Quis enī
cognouit ſensum dni q̄ instruat eum
Nos aūt ſensum xpi habemus

Et ego fres non potui vobis
loqui quasi spiritalibus ſed
quasi carnalibus tanq̄ parvulis in
xpo lac vobis potum dedi non escam
Nondum enim poteratis ſed nec nunc
quidem potestis adhuc enim
estis carnales Cum enim sit inter
vos zelus et contentio nonne car-
nales estis et secundum hoīem ambulatis
Cum enim quidam dicit Ego quidem
sum pauli alius aūt ego apollo nō-
ne hoīes estis Quid g̃ est apollo
quid vero paulus ministri eius cui
credidistis et unicuiq̄ sicut dns
dedit Ego plantaui apollo rigauit
ſed deus incrementum dedit Itaq̄
neq̄ qui plantat est aliquid neq̄
qui rigat sed qui incrementum dat deus
Autem qui plantat et qui rigat unum sunt Unusquisq̄
autem propriam mercedem accipiet ſecun-
dum suum laborem Dei enim sumus adiutores

videat quomodo supe
rfluit fundamentu et aliud nemo
ponere preter id quod positum
est quod est xpus ihus Si qs ae
dificat sup fundamtu hoc au
rum et argentu lapides pcios lo
gna fenum stipula uniuscuiusq
opus manifestum erit Dies enim
declarabit quia in igne revelabi
tur et uniuscuiusq opus quale
sit ignis probabit Si cuius opus
manserit quod superedificauit mercedem
accipiet Si cuius opus arserit
detrimentum patietur ipe aut salvus
erit sic tn qsi per ignem Nescitis
quia templu dei estis et spus dei
habitat in vobis Si quis autem templu
dei violauerit disperdet illum deus
templum enim dei sanctum est quod est
vos Nemo vos seducat Si qs
videtur inter vos sapiens esse in
hoc seculo stultus fiat ut sit sa
piens Sapientia enim huius mundi stul
titia est apud deum Scriptum est enim
Deprehendam sapientes in astutia
eorum Et iterum Dns novit cogitatio
nes sapientum quoniam vane sunt Itaque
nemo glorietur in hominibus Omnia
enim vestra sive sive pauli sive apollo
sive cephas sive mundus sive vita
sive mors sive presentia sive futura
omnia enim vestra sive nos autem xpi
Christus autem dei // Cap iiii
Sic nos existimet homo ut
ministros xpi et dispensatores

ministerii autem adhuc requiritur ut
fidelis quis inveniatur Mihi autem pro minimo
est ut a vobis iudicer aut ab humano
die sed neque meipsum iudico
Nichil enim mihi conscius sum sed non
in hoc iustificatus sum qui autem
iudicat me Dns est Itaque nolite
ante tempus iudicare quoad
veniat Dns qui et illuminabit abscon
dita tenebrarum et manifestabit
consilia cordium et tunc laus erit
unicuique a deo Hec autem fratres transfi
guravi in me et apollo propter vos
ut in nobis discatis ne supra quam scriptum
est unus adversus alterum infletur
quis enim alio discernit quid
autem habes quod non accepisti si autem
accepisti quid gloriaris quasi non accepe
rit Iam saturati estis iam divites
facti estis sine nobis regnatis
et utinam regnaretis ut et nos
vobiscum regnaremus Puto enim
deus nos apostolos novissimos ostendit
tanquam morti destinatos quia
spectaculum facti sumus huic mundo
et angelis et hominibus Nos stulti
propter xpm vos autem prudentes in xpo
nos infirmi vos autem fortes vos
nobiles nos autem ignobiles Usque
in hanc horam et esurimus et sitimus
et nudi sumus et colaphis cedimur
et instabiles sumus et laboramus
operantes manibus nostris maledi
cimur et benedicimus persecutionem
patimur et sustinemus blasphemamur
et obsecramus tanquam
purgamenta huius seculi facti sumus
omnium peripsema usque adhuc non

ut confun[illegible]

ue filios meos [illegible]
ta si dece milia [illegible]
habeatis m xpo sed no multos
plures ta, in xpo ihu p euāgeliū
ego vos genui rogo ergo
vos imitatores mei estote sicut
misi ad vos thimotheū q̄ est filium
meum carissimū et fidelē in dño
q̄ vos cōmonefaciat vias
meas que sunt in xpo ihu sicut
vbiq; in oi ecclia doceo tanq̄ ven
turus sim ad vos sic in
flati sunt quida Venia at cito
ad vos si dns voluerit et cognos
cā no sermonē eoꝝ qui inflati
sunt sed vtute Nō enī in sermone
e regnū dei sed in vtute Quid
vultis in virga veniā ad vos an
in caritate z spu mansuetudinis

Omnino audit inter Cap
vos fornicatio qualis nec
inter gentes ita ut vxorē pris
aliquis habeat Et vos inflati
estis et no magis luctū habuistis
ut tollat de medio vrm q hoc
opus fecit Ego quidē absens
corpe presens at spū iudi
caui ut presens eū q sic operatus e
in nōe dñi nri ihu xpi congre
gatis vobis et meo spū cū vir
tute dñi nri tradere huiusmodi satha
ne in interitū carnis ut spūs sal
uus sit in die dñi ihu xpi Nō
bona gloriatio vra Nescitis quia
modicū fermentū totā massā
corrumpit Expurgate vetus
fermentū ut sitis nova conspersio

sicut estis [illegible]
mus ymolatus [illegible]
pulchm ne in [illegible]
ne in fermēto malitie
quitatis sed in azimis sinceri
et veritatis Scripsi vobis in
epla ne cōmisceamini fornicari
non vtiq; fornicatoribus huius mundi
aut auaris aut rapacibus aut
idolis seruientibus Alioquī de
beratis de hoc mundo exisse Nu
at scripsi vobis aut cōmisceri
si quis frater nomināt est forni
cator aut auarus aut idolis ser
uiens aut maledicus aut ebrio
sus aut rapax cū huiusmodi nec cibū
sumere Quid enī mihi de his qui fo
ris sunt iudicare Nonne de his qui
intus sunt vos iudicatis Nam eos
qui foris sunt deus iudicabit Au
ferte malum de vobis ipsis C vj
Audet aliquis vrm habens
negotiū aduersus alterū iudi
cari apud iniquos et no apud
sanctos An nescitis q̄m sancti de hoc
mundo iudicabunt Et si in vobis
iudicabitur mundus indigni estis
qui de minimis iudicetis Nescitis
q̄m angelos iudicabimus quanto
magis secularia Secularia iudicia
si habueritis contemptibiles qui sunt
in ecclia illos constituite ad iudi
candū Ad verecundiā vrām dico
Sic non est inter vos sapiens qui
quis qui possit iudicare inter fratrē suū
sed frater cum iudicio con
tendit Iam quidē omnino delictū
est in vobis q̄ iudicia habetis inter
vos Quare non magis iniuriam

D' mulier ⁊ homi tangt mulieri ppter formicacoz aute vnusquisq; suā vxorē habeat ⁊ vnaquaq; suū virū habeat vxori vir debitū reddat similit aute ⁊ vxor viro ¶ mulier sui corpis ptate no habeat sed vir ¶ similit aut ⁊ vir sui corporis ptate no habeat sed mulier ¶ nolite fraudare invicē nisi forte ex consensu ad tēpus ut vacetis oracoi ⁊ iterū revertimini ne tēptet vos satanas ppter incontinentia vrām ¶ hoc at dico scm̄ indulgentia no scm̄ imperiū ¶ volo at omes hoies ee sicut meipm sed vnusquisq; pprium habz donū ex deo ¶ alius quidē sic alius vō sic ¶ dico at no nuptis ⁊ viduis bonū est illis si sic maneat sicut ⁊ ego q̄ si no se continent nubat melius est nubere q̄ vri ardere ¶ his at qui matrimonio iuncti sut precipio no ego sed dns vxorē a vō no discedere q̄ si discesserit manē nupta aut viro suo reconcilietur ⁊ vir vxorē ne dimittat ¶ his autē ego dico no dns ¶ si quis frater vxorem habz infidelē et hec consentit habitare cū illo no dimittat illa ⁊ si qua mulier habz virū infidelē et hic consentit habitare cū illa no dimittat virū ¶ sanctificatus est vir infidelis p mulierem fidelē et sanctificata est mulier infidelis p virū fidelē alioq; filii vri immundi essent nūc autē sancti sūt ¶ si infidelis discedit

scripsit ... ¶ ... vestiarium ... ¶ ... et ... ¶ ... nolite ... ¶ ... fornicarij neq; idolis ... neq; adulteri neq; molles ... neq; masculoz concubitores ... neq; fures neq; auari neq; ebriosi ... maledici neq; rapaces regnum ... possidebut ⁊ hec quidem fuistis sed abluti estis sed sanctificati estis in nōe dñi nri ihū xpi ⁊ in spū dei nri ¶ omia mihi licent sed non omia expediūt ¶ omia mihi licet sed no omia edificat ¶ omia mihi licent sed ego sub nullius redigar potestate ¶ esca ventri et venter escis deus at et hunc ⁊ has destruet ¶ corpus at no fornicationi sed dño et dns corpi deus ⁊ dñm suscitauit et nos suscitabit p virtutē suā ¶ nescitis q̄m corpa vra membra xpi sunt ¶ tollens ergo membra xpi facia membra meretricis ¶ absit ¶ an nescitis q̄m q̄ adhēret meretrici vnū corpus efficit ¶ erunt ei inquit duo in carne vna ¶ qui at adhēret dño vnus spūs est ¶ fugite fornicationē ¶ omne p̄ctm quodcūq; facerit homo extra corpus est q̄ at fornicatur in corpus suum peccat ¶ an nescitis q̄m membra vra templū sūt spūs sti q̄ in vobis est quē habetis a deo ⁊ no estis vri empti ei estis pretio magno glorificate ⁊ portate deū in corpe vro

Discedat ꝑ[on]e cum [illegible] mihi no[n] v[ide]t[ur] p[ro]fic[er]e
icetus si aut [illegible] quicq[ue] mudi [illegible] uoto ut sit [illegible]
pac ac vocauit [illegible] de [illegible] stolicitus e q[uo]d d[omi]n[u]s [illegible]
em sic mlier si vnu[m] saluu[m] fa placeat deo d[omi]no ut si vi
cies aut vnde stic vn si mulier stolicitus e q[uo]d sic mudi d[omi]n[u]s
salua faciet Nisi vnicuiq[ue] sicut placeat vxori et diuisus e
deus diuisit vnuquemq[ue] sicut vo et mlier inupta et virgo cogit
cauit dn[u]s ita ambulet z sicut que d[omi]no sit ut sit sca z corpe
in orbus eccl[es]ijs doceo Circu ssu[m] et que ad nupta e cogitet q
cisus aliquis vocatus e non sic mudi quo placeat vnꝰ sus
adducat ꝓpucium in ꝓpucio aliq[ue] Porro hoc ad vtilitate vr[ar]m dico
vocatus e no circucidat circu non ut laqueu vobis iniciam s
cisio nichil e et ꝓpucium nichil e ad id quod honestu quod facul
sed obseruacio mandator deiꝰ tate plceat sine impedimento dno
qui sic in q[ua] vocacione vocatus est seruiendi Si quis ad turpe s
in ea permaneat Seruus vocatus videri existimat sup virgine sua
es non sit tibi cure sed si potes si excedat sit sup adulta et ita opto si
fieri liber magis vtere Qui enim quid vult faciat non peccat si
in dno vocatus e ꝓnus liber nubat Ita q statuit i corde suo
e dn[u]s Similit et qui liber voca firmus no habes necessitatem
tus e ꝓnus e xpi Pretio empti ptate at habes sue voluntatis
estis nolite fieri hom[in]es Unus et hoc iudicauit in corde suo ser
quisq[ue] in quo vocatus e frr in hoc uare virginitate sua bene facit
maneat apud deu De virginib[us] Igit et q[ui] matrimonio iungit virgine
at ꝓceptu dn[u]m no habeo consiliu sua bn facit et q[ui] no iungit melius
ad do tamq[ue] miam cosecutus a facit Mulier alligata e legi quo
deo ut sim fidelis Existimo ge tpe vir eius viuit Si dormierit
hoc bonu esse hom[in]i sic esse Alligatus es vxori noli quere so vir eius liberata e Cui uult nubat
luconem Solutus es ab vxore noli tantu[m] in dno Beatior ait si
quere vxorem Si ducxeris vxo sic permanserit sm meu consiliu
rem no peccasti Et si nupserit vir puto aut q[uo]d et ego sm dei habea
go no peccabit Tribulacionem Et hoc de que ydolis Cum
aut carnis habebunt huiusmodi Ego sacrificatur scimus quia omes
aut vobis parco Hoc itaq[ue] dico scientia habemus Scia inflat
fres Tempus breue e Reliquu[m] edificat Si qs aut se
est ut et qui habet vxores tanq[ua]m existimat aliquid scire aliquid nondu
no habentes sint et qui flent cognouit quemadmodu oportet
tanq[ua]m no flentes z qui gaudet eum scire Si qs autem diligit deu hic
tanq[ua]m no gaudentes et qui vtunt

Non su liber no sum Cap-
aplus, none ihm xpm dnm
nostrm vidi Bone opus meu
vos estis m dno Et si alijs no su
aplus sed tn vobis su Na sigma
culu apostolatus mei vos estis
m dno Mea defensio apd eos
qui me interrogant hec Nunquid
no hem ptatē manducdi Et bi
bendi Nunquid non habemus

cum apl 2 frēs dni
et cephas Aut solus ego 2 barna
bas no hem ptatē hoc operandi
Quis militat suis stipendijs vm
quis plantat vineā 2 de fructu
ei⁹ no comedit Quis pascit
gregē et de lacte gregis no ma
ducat Nunquid scdm hoiez hec
dico aut et lex hec no dicit/
Scpt⁹ est em in lege moysi No
alligabis os bouj triturāti
Nunquid de bobus cura est deo
aut qpt nos utiq dicit Na qpt
nos utiq scpta sut quoniā de
bet in spe q arat arare 2 q tri
tuat in spe fructꝰ ptipiedi Si
nos vobis spiritalia seminam⁹
no magnū e si nos carnalia
vestra metam⁹ Si alij potestatis
vr ptic⁹ es sut quare no pocius
nos Sed no usi sum⁹ hac ptate
sed omia sustinem⁹ ne alicui⁹ offe
diculū demus euāngelio xpi Nes
citis qm qui in sacrio operantur
que de sacrario sut edunt et qui
altari deseruiunt cū altario ptici
pant Sic et dns ordinauit his qui
euāngeliū annūciant de euāngelio
viuere Ego aut nullo horū usus su
no scripsi aut hec ut ita fiat i me
Bonū e mi magis mori qꝫ ut
gloriam meā quis euacuet Nam
si euāngelizauero non e mi gloria
necessitas mi incubit Ve mi
e si no euāngelizauero Si enim volens
hoc ago mercedem habeo si aute
nolens dispensatio mi creditа est

dñe ecce ego mitto manū meā [illegible]
pdicab̄ sine sūptu ponā eos ut
no abutar ptate mea euāgelio
Nā tu liber essem ex oib̄ cōm
me plus feci ut plures lucrifaciā
Et sub sd iudeis tanq̄ iudeus ut
iudeos lucrarer hīs qui sub le
ge sūt tanq̄ sub lege essem cū ipe
no essem sub lege ut eos qui sb
lege erat lucrifacerē hīs qui
sine lege erat tanq̄ sine lege
essem tu sine lege dei no essem
sed in lege essem xpi ut lucrifa
cerē eos qui sine lege erat facta
sū infirmis infirmꝰ ut infirmos
lucrifacerē oib̄ oia factus sum
ut omnes saluos faceā oia at
facio ppt euāz ut particeps eius effi
ciar Nescitis q̄m hīj qui i stadio
curūt oēs quidē currūt
sed vnus accipit bꝫauiū sic
currite ut comprehendatis et
q̄ in agone contendit ab oib̄us
se abstinet Et illi quidē ut cor
ruptibilem coronā accipiant
nos at incorruptā Ego igit sic
curro no q̄si in incertū sic pugno
no q̄si aerem verberans castigo
corpus meū et in seruitutē redi
go nē forte cū aliis predicauc
rim ipe reprobus efficiar

C.x.

Nolo enim vos ignorare fres
q̄m patres nri omes sub nube
fuerūt et oēs mare trānierūt
et omes in moyse baptizati sūt
in nube et in mari et oēs eandē
escā spiritalē manducauerūt
et omes eundē potū spiritalem
bibebant bibebant enim de spiritali
consequente eos petra petra au
tem erat xps sed nō mihi bene
complacuit deus
ti sūt in deserto hec aut figu
re facte sūt ut nos simꝰ cōcu
pitores malorū sicut illi cōcu
pierūt neq̄ idolatre efficiamini
sicut quidā eorū scriptū est sedit populus manducā
dere et bibere et surrexerūt lu
dere neq̄ fornicemur sicut quidam
eorū fornicati sūt et ceciderūt
una die viginti tria milia neq̄
tēptemꝰ xpm sicut quidā eorū
tēptauerūt et a serpentibus
perierūt ab exterminatore iheu aut
oia in figura cōtingebat illis scripta
sūt aut ad correctionē nostrum
in quos fines seculorū deuenerūt
Itaq̄ q̄ se existimat stare videat
ne cadat tentatio vos non
apprehendat nisi humana fidelis
est deus q̄ non patiet vos tēp
tari sup id quod potestis sed fiet cū
tentatione etiā proventū ut pos
sitis sustinere Propter q̄d karissimi
mei fugite ab idolorū cultura
ut prudentibus loq̄r vos iudicate
quod dico Calix benedictionis cui
benedicimꝰ nonne communicatio sanguinis
xpi est et panis quē frangimus
nonne participatio corporis dñi est
q̄m vnus panis et vnum corpus multi
sumꝰ omes qui de vno calice
participamꝰ Videte israhel secundū car
nem nonne qui edunt hostias participes

Cap xj

Cui no vr ornis aut
pphetans velato capite &
turpat caput suu Que at mlier
ornis aut pphetas no velato ca
pite dehpat caput suu Vnu est
eni ac si decaluet Nam si no vela
tur mulier et tondeatur Qi tu
turpe e mulieri tondi aut decal
uari velet caput suu Vir qde
no dz velare caput suu qm yma
go et gla dei e mulier at gla
e viri Ideo ei vir ex mliere e ex
mulier ex vio sed eni no e creatu
tus vir ppter mulierem sed mulier
ppter virum Ideo dz mulier velame
habe sup caput suu ppter angelos
Veruthamen neq vir sine mliere
neq mulier sine vio in dno
Nam sicut mlier de vio ita et vir
per mliere Omia ex deo Vos ipi iu
dicate decet mulierem no velatam
orare deum nec ipa natura docet
vos qm vir quidem si coma nu
triat ignominia e illi Mulier
vero si coma nutriat gla e illi qm
capilli pro velamine ei dati sut Et si
quis ad videt contentiosus esse nos
talem consuetudinem non habemus
neq ecclie dei Hoc at precipio non
laudans qa non in melius sed in deteri
us convenitis Primu quide co
venientibus vob in ecclia audio
scissuras inter vos esse et ex parte
credo Nam optet et hereses esse ut et
qui probati sint manifesti fiant in
vobis Conuenientibus ergo vobis in
unu iam non e dominicu cena manduca
re Unusquisq enim suam cenam
presumit ad manducandu et alius

1 Volo at vos scire qm oms viri caput
2 e cap ad mlieris vir cap ad xpi deus

quide ꝯsurat alic̃ ꝯ
Quid domꝰ no habet ad
ducand, et bibendu aut ꝯmun
dei cotepnitis et confidit cot
qui no habet Quid dica vobis
laudo vos/in hoc no laudo Ego
em accepi a dno quod ⁊ tradidi
vobis qm ihc in qua nocte tra
debat accepit panem ⁊ gratias ag
egit fregit ⁊ dixit hoc e corpꝰ
meu qd pro vobis tradet hoc fa
cite in mea cōmemoracōm Simil
et calicē postq̃ cenauit dicēs hic
calix nouū testamtū e in meo
sanguine hoc facite quotiescūq̃
bibetis in mea cōmemoracōne
Quotiescūq̃ em manducabitis
panem hunc ⁊ calicē bibetis mortē
dni annūciabitis donec veniat
Itaq̃ quicūq̃ manducauerit panem
hunc vel biberit calicē dni indigne reꝰ
erit corpis et sanguinis dni pbet
ac seipm homo et sic de pane illo
edat et de calice bibat Qui en
manducat ⁊ bibit indigne iudiciū
sibi manducat ⁊ bibit non diiudi
cans corpus dni Ideo inter vos multi
infirmi et imbecilles ⁊ dormiunt
multi Quod si nos ipos diiudicare
mus non vtiq̃ iudicaremur A dno
autē iudicamur a dno corripimur
ut non cū hoc mundo damnemur
Itaq̃ fres mei cū conuenitis ad
manducandū invicē expectate
Si quis esurit domi manducet
ut non in iudiciū conuematis
Cetera autem cū venero dispo
nam// Capitulū xij.

Dignoscite fres
gentes specie ad promissionem
mutā aut diabolicā cultū
notas vobis facio qm nemo in
dei loquens dicit anathema
Et nemo pt dicere dnm ihm nisi
spū scō Diuisiones vo gratiaꝝ
sunt idem at spūs Et diuisiones
ministrationū sunt idem at dns Et
diuisiones operationū sunt idem
ad deus qui operatur omnia in omnibus
Vnicuiq̃ at datur manifestatio spūs
ad vtilitatē alterius quidē p spm datur
homini sapie alteri at homini sermo
scdm eundē spm alteri fides in
eodē spū alteri gratia sanitatum in
eodē spū alteri operatio virtutū alteri
prophetia alteri discretio spirituū
alteri genera linguaꝝ alteri interpretatio
hominū hec at omnia operatur vnus
atq̃ idem spūs diuidens singulis
prout vult Dicut ei corpus
vnum e et membra habz multa/omnia
autē membra corpis cū sint multa
vnum corpus sunt ita et xps Et ei
in vno spū omnes nos in vnum cor
pus baptizati sumꝰ sive iudei
sive gentiles sive serui sive li
beri et omnes in vno spū potati su
mus Nam et corpus no e vnum
membꝝ sed multa Si dixit pes
quia non sum manꝰ non sum de corpe
non ideo no e de corpe Et si dixe
rit auris quia no sum oculꝰ non
sum de corpe non ideo no e de cor
pe Si totum corpus oculꝰ ubi
auditus Si totum auditꝰ ubi od

Caplm xiij

Cap xiiij

ecclz edificat Volo at o[mn]es vos
loqui ligwis magis ad ꝓphetare
id maior e d ꝓphetat ꝙ q loq̃t
ligwis n̄ ſonte mēpietur ut ec
clēſia edificacōz accipiat Quid
at frēs ſi venero ad vos ligwis
loquens quid vobis ꝓdeſſe n̄ vob
loquar aut in reuelatōe aut
in ſcia aut in ꝓphetia aut in doc
trina tame que ſine anima
ſine voce dabit ſiue tibia ſiue
cithara Niſi distinctionē ſonitum
dederit quomō ſcietur id qđ
canet aut quod citharizabitur
Et em ſi incerta vocē det tuba
quis parabit ſe ad bellu[m] ta et
vos p ligwa niſi manifestum ſer
monē dederitis quo ſcietur id qđ
dicitur citis et in aera loquen
tes eritis em multa ut puta gna ligwa
tm ſit in hoc mundo et nichil ſine
voce Si ergo nescio vtute
vocis ero ei cui loquor barbarꝰ
et q̄ loquitur mihi barbarus Sic et
vos ꝙm emulatores eſtis ſpiri
tuum ad edificatōnē eccle querite
ut habundetis Et ideo q̄ loquitur
ligwa oret ut interpretet Na ſi o
rem ligwa ſpum meum orat mens
autem mea ſine fructu e Quid ergo
eſt Orabo ſpu orabo aut mente
Cetereum ſi benedixis ſpu qui sup
plet locum idiote quo dicat amē
ſup tuā benedictōz quo quid di
cas neſcit Na tu quidē bene
gratias agis ſed alter no edificat
Gratias ago deo ꝙ omn̄ vestrum lig
wa loquor ſed in ecclia volo quinq̄
va ſenſu meo loqui ut et alios
inſtruam ꝙm decē milia verbo in

ligwa ſpiritu mouet
ſensibus ſpiritu malecā
ſensibus at ꝓphetia
cum ſeptimo alterno m
ligwis et alijs labijs loquar
ipſo huic et n̄ ſic exaudient me
dicit dns Itaq̄ ligwe ſunt in
ſignum non fidelibus ſed infi
delibus ꝓphetie at non infi
delibus ſed fidelibus Si ergo conueniat vniuſ
cecla in vnū et omes ligwis lo
quant intrent at idiote aut infi
deles nonne dicet q̄ furiosi eſtis
Si at omes ꝓphetent intret at
quis infidelis aut idiota convincit
ab oibus diiudicat ab omibus
occulta cordis eius manifesta
fiunt et ita cadens in faciē adora
bit deum ꝓnuncians q̄ vere deꝰ
in vobis sit Quid ergo e fratres
cū conuenitis vnuſquiſq̄ vestrum
psalmū habet doctrinā habet apocā
lipſim habet ligwā habet interpretatōz
habet oia ad edificatōnē fiant
Siue ligwa quis loquit ſecdm
duos aut ut multum tres et p ptes
et vnus interpretetur Si at non
ſit interpres taceat in ecclesia
sibi at loquat et deo ꝓphete duo
aut tres dicat et ceteri diiudi
cent Quod ſi alij reuelatum
fuerit ſedenti prior taceat potestis
enim omes p singulos ꝓphetare
ut omes discant et omes exho
rtentur Et ſpus ꝓphetarum ꝓphe
tis ſubiecti ſunt Non enim diſſen
ſionis deus ſed pacis ſicut in oib⁹
ecclesijs ſanctorum docuit mulieres
in ecclesijs taceat Non enim per
mittitur eis loqui ſed ſubditas eſſe ſicut

CXV

Et quid et nos pictura mi
hoc tertia die mortui et vita red
deret qua habeo in xpo dño no
stro si scim horis ad bestias
pugnaui ephesi quid mihi prodest
si mortui non resurgunt manducemus
et bibamus cras enim moriemur
nolite seduci corrumpunt mores
bonos colloquia mala vigilate
te iusti et nolite peccare ignora
tia enim dei quidam habent ad
verecundiam vobis loquor sed di
cit aliquis quomodo resurgent mor
tui qualique autem corpore venient in
sipiens tu quod seminas non vi
uificatur nisi prius moriatur et quod
seminas non corpus quod futurum
est seminas sed nudum granum utputa
tritici aut alicuius ceterorum deus
autem dat illi corpus sicut vult et
unicuique seminum proprium corpus
non omne caro eadem caro sed alia
quidem alia autem pecorum alia autem volu
crum alia autem piscium et corpora
celestia et corpora terrestria sed et
alia quidem celestium gloria alia autem
terrestrium alia claritas solis
alia claritas lune et alia claritas
stellarum stella enim a stella differt
claritate sic et resurrectio mortuorum semi
natur in inuentate surgit in
gloria seminatur in infirmitate surgit in
virtute seminatur corpus animale sur
get corpus spiritale si est corpus animale est et spiritale sicut
scriptum est factus est primus homo
adam in animam viuentem nouissimus
adam in spiritum viuificantem sed non
primum quod spiritale est sed quod
animale deinde quod spirituale secundus homo de terra terrenus
de celo celestis qualis terrenus tales et terreni
qualis celestis tales et celestes
sicut portauimus imaginem terreni portemus et imaginem
celestis hoc autem dico fratres quoniam caro
et sanguis regnum dei non possidebunt neque corruptio incorruptelam
possidebit ecce mysterium vobis
dico et mortui quidem resurgemus non
omnes autem immutabimur in momento in ictu oculi in novissima
tuba canet enim et mortui resurgent incorruptibiles et nos immutabimur
oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem
et mortale hoc induere immortalitatem cum autem mortale hoc induerit
immortalitatem tunc fiet sermo qui scriptus
est absorpta est mors in victoria
ubi est mors victoria tua ubi est mors
stimulus tuus in tribulis autem mortis
peccatum est virtus autem peccati lex deo autem
gratias qui dedit nobis victoriam per dominum
nostrum ihesum christum itaque fratres mei dilecti stabiles estote et immobiles
habundantes in opere dei semper scientes
quod labor vester non est inanis in
domino de collectis autem quae fiunt in
sanctis sicut ordinaui ecclesiis galatiae ita et vos facite per unam
sabbati unusquisque vestrum apud
se reponat recondens quod ei
bene placuerit ut non cum venero
tunc collectae fiant cum autem presens fu
ero quos probaueritis per epistolas
hos mittam perferre gratiam vestram
in hierusalem si dignum fuerit ut et
ego cum meum tibi veniam
ad vos cum macedoniam pertransibo
apud vos autem forsitan manebo
vel etiam hyemabo ut vos me de
ducatis quocumque iero nolo enim vos

Epla ad Corinth Cap j

Paulus apls ihsu xpi
p voluntate dei z thimoteꝰ
frater eccle dei que est
corinthi cu stis omnib
qui sut in vniuersa achaia bñ
dictio et pax a deo pre nro et
dno ihsu xpo ⁊ benedictus deus
pr dñi nri ihsu xpi pr miseri
cordiarū z deus totius cōsola
cois q̄ consolat nos i oi tribu
lacōe nra ut possimꝰ et ipi co
solari eos qui i oi pressura sut
p exhortacōem qua exhortam
et ipi a deo q̄m sicut habudat
passiones xpi in nobis ita p
xpm habudat cōsolacio nra
Ssiue ad tribulam p vra ex
hortacōe et salute siue cōsolam
p vra cōsolacōe siue exhortam
p vra cōsolacōe siue ~~exhortam~~
~~consolam q vra~~ exhortam p vra
exhortacōe et salute que opat
tollerandaꝝ earūdē passionū q̄s
et nos patim ut spes nra firma
sit p vobis sciētes q̄m sicut
socii passionū estis sic eritis et
consolacois ita ei nolumꝰ vos
ignorare fres de tribulacōe nra
q̄ facta ē in asia q̄m supꝫ modū
grauati sumꝰ supꝫ virtutē ita ut
taederet nos etiā viuere sed z ipi
in nobis ipis responsū mortis
habuimꝰ ut non simꝰ fidentes
in nob sed in deo q̄ suscitat mor
tuos q̄ de tantis periculis eripuit
et eruit nos in quē sperāmꝰ q̄m
et adhuc eripiet adiuuantibꝰ
et vobis in oratione p nos ut ex
multatꝰ ppōm facietꝰ eius q̄
in nobis ē donatois per multos

Epla ad Corinth

gre agunt & nobis
mu hec testium cosce me
ep in simplicitate & sinceritate
dei et no in sapia carnali sed in
gra dei conuersati sum & in hoc
mudo habundantius ad apud vos
Ro et alia scribimus vob q̃ que
legistis et cognouistis spero
ad ep usq; in finē cognoscetis
sicut et cognouistis nos ep̃te
q̃uia gla vra sumꝰ sicut et
vos nra in die dñi nri ihū xpi
et hac confidentia volui prius veni
re ad vos ut secundam gratiā hab
tis et p vos trāsire in macedoniā
et iterū a macedonia venire
ad vos et a vobis deduci iudea
Cu g̃ hoc voluissem nūquid le
uitate vsus sū aut que cogito
secm carne cogito ut sit apud
me e et no fidelis ad deus ep
sermo mr q̃ fuit ad vos non est
in illo est et no sed e in illo est
di ei filius ihūs xp̃us q̃ inter vos
p nos p̃dicatus e p me et sil
uanū et thimoteū no fuit in illo
e et no sed e in illo fuit quot
quot enim p̃missiones dei sūt in
est deo et p ipm amen deo ad
gla nram qui confirmat
nos vobiscum in xpo et qui unxit
nos deus et q̃ signauit nos deus
et dedit pignus spūs in cordibus
nris ego aute testem deū in
voco in aiam meam q̃ parcens vobis
non veni ultra corinthum non
quia dominamur fidei vestre
sed adiutores sumus gaudij ves
tri nam fide statis Cap ij

Statui aut hoc ipm apud me
me stes in tristitia venire non
si em ego contristo vos et quis
e q̃ me letificat nisi q̃ contristatur
ex me et hoc ipm scribo vobis
ut non cu venero tristitiam super
tristitia habeā de quibus oportuit
me gaudē oīm vrm et fidu
ens omnia tribulatione et angustia
cordis scripsi vobis p multas lac
mas non ut contristemini sed ut
sciatis quā caritatē habeo in
undantius in vobis Si q̃ aut con
tristauit me non me contristauit
sed ex parte ut non onere omnes
vos sufficit illi q̃ eiusmodi e ob
iurgatio hec q̃ fit a pluribus
ita ut econtrario magis donetis
et consolemini ne forte habundanti
ori tristitia absorbeat q̃ eius
modi Obsecro q̃ decernatis in
ei confirmetis in illū caritatem
Ideo em et scripsi ut cognoscam
experimentū vrm an in omnibus obe
dientes sitis Cui aut aliquid
donastis et ego Nam et ego q̃d
donaui si quid donaui propter vos
in psona xpi ut non circūuemā
mur a satana Non ei ignoramus
cogitationes eius Cum venissem au
troadem in euāngelium xpi et ostium mi
hi apertū esset in dño non habui requiē
spū meo eo q̃ non invenerim titum
fratrem meum Valefaciens eis pro
fectus sū in macedoniā Deo au
gratias q̃ semp triumphat nos in
xpo ihū et odorē notitie sue
manifestat p nos in oī loco et xpi
bonus odor sumus deo in hīs qui

Cap iij

Rcipm vitrz nosmetipos co-
mendare aut multiquid egem⁹
aut quida comendaticiæ epistolæ
ad vos aut ex vobis epla nostra
vos estis scripta in cordibus vrīs
q̄ scitur et legit ab oib⁹ hoīb⁹
manifestati q̄m epla xpi estis
ministrata a nobis et scripta no
atramento sed spū dei viui non
in tabulis lapideis sed i cordib⁹
carnalibus fiduciam autem talem habe-
mus p xpm ad deū no q̄ sufficia-
mus cogitare aliquid a nob
q̄si ex nobis sed sufficientia nra
ex deo q̄ et idoneos nos fecit
ministros noui testamti non littere
sed spūs littera enim occidit spūs autē
viuificat q̄ si ministratio mortis
litteris deformata in lapidibus fuit
in gla ita ut non possent intendere
filii isrl in faciem moysi propter gloriam
vultus eius q̄ evacuatur quomo
magis ministratio spūs erit in gloria
Nam si ministratio damnationis in gla
e multo magis habundat ministerium
iustitie in gla Nam nec glificatum
e quod clarum est p glam e multo ma
gis quod manet in gla e habentes
igit talem spem multa fiducia
vtimur et non sicut moyses ponebat
velamen sup faciem suam ut non
intenderent filii isrl in faciem eius q̄

clausuram sed obtusi sunt sensus
usq; in hodiernum diem enim
velamen in lectione veteris testamti
manet non revelatum quia in xpo evacu-
atur sed usq; in hodiernum diem
cum legit moysen velamen positum
sup cor eorum sed cum conuersus fuerit
ad dnm auferet velamen Dominus
autem spūs e ubi autem spūs dni ibi li-
bertas Nos vero omnes revelata
facie gliam dni speculantes in eam
ymaginem transformamur a claritate
in claritatem tanq̄ a dni spū Cap iij

Ideo habentes hanc administrationem
sicut misericordiam consecuti sumus non
deficimus sed abdicamus occulta
dedecoris non ambulantes in astu-
tia neq; adulterantes verbum dei
sed in manifestatione veritatis nosmet
ipos commendantes ad omnem conscientiam
hominum coram deo Quod si etiam opertum e
euāngm nrm in hīs qui pereunt opertum
e in quibus deus huius seculi excec-
auit mentes infidelium ut non fulgeat
illuminatio euāngii gle xpi q̄ e
ymago dei Non enim nosmet
ipos predicamus sed ihm xpm
dnm nrm nos autem seruos vestros p
ihm quoniam deus q̄ dixit de tenebris
lucem splendescere illuxit in cordibus
nris ad illuminationem scie claritatis
dei in facie xpi ihu Habemus autem
thesaurum istum in vasis fictilibus
ut sublimitas sit virtutis dei et non
ex nobis In omnib⁹ tribulationem
patimur sed non angustiamur aporia
mur sed non destituimur persecutionem
patimur sed non derelinquimur deicimur
sed non perimus semp mortificationem
ihu in corpore nro circumferentes ut

et vita ihu m corpibus
manifestetur in carne nra
viuimus in morte tradimur
ihm ut et vita ihu manifestet
in carne nra mortali ergo
mors in nobis opat vita at
in vobis habetes ad cuius spm
scripsi sicut scriptum e credidi propter qd
locutus sum et nos credimus propter
quod et loquimur scientes quia qui
suscitauit ihm et nos cum ihu
suscitabit et constituet nobiscum
gratia eius propter nos ut gratia habun
dans per multas gratiarum actiones
habundet in gloriam dei propter
quod non deficimus sed licet ille
homo noster corrumpatur tamen
interior renouatur de die in
diem id enim qd in pnti e momentaneum
tribulationis nre supra modum in sublimitatem
eternum glie pondus operatur in nobis
non contemplantibus nobis que videntur sed que non videntur quae
enim videntur temporalia sunt que autem
non videntur eterna sunt scimus enim
quia si terrestris domus nra
huius habitationis dissoluatur edi
ficationem ex deo habemus domum
non manufactam eternam in celis Nam
et in hoc ingemiscimus habitationem
nram que de celo e superindui cu
pientes si tamen vestiti non nudi
inueniamur Nam et qui sumus
in hoc tabernaculo ingemiscimus
grauati eo quod nolumus expoliari
sed supervestiri ut absorbeatur id qd
mortale e a vita Qui autem efficit
nos in hoc ipsum deus qui dedit nobis pignus
spus

Audentes igitur semper scientes quoniam dum sumus
manentes in corpore peregrinamur a domino et non per speciem ambulamus
Audemus autem et bonam voluntatem habemus magis
peregrinari a corpore et presentes esse
ad deum et ideo contendimus sive
absentes sive presentes placere illi
Omnes enim nos manifestari oportet
ante tribunal xpi ut referat unusquisque
propria corporis prout gessit sive
bonum sive malum Scientes ergo
timorem domini hominibus suademus
deo autem manifesti sumus spero autem et
in conscientiis vestris manifestos
nos esse Non iterum commendamus
nos vobis sed occasionem damus
vobis gloriandi pro nobis ut habeatis
ad eos qui in facie gloriantur et non
in corde Sive enim mente excedimus
deo sive sobrii sumus nobis
Caritas enim xpi urget nos estimantes
hoc quoniam si unus pro omnibus
mortuus est ergo omnes mortui sunt
et pro omnibus mortuus est xps ut
et qui vivunt iam non sibi vivant
sed ei qui pro ipsis mortuus est et
resurrexit Itaque nos ex hoc neminem
novimus secundum carnem Et si cognovimus
secundum carnem xpm sed nunc
iam non novimus Si qua ergo in xpo
nova creatura vetera transierunt ecce
facta sunt omnia nova Omnia autem
ex deo qui reconciliauit nos sibi per xpm
et dedit nobis ministerium reconciliationis
quoniam quidem deus erat in xpo
mundum reconcilians sibi non reputans
illis delicta ipsorum et posuit in nobis
verbum reconciliationis pro xpo ergo legatione

Almarcho de Colpis

trum vob me i vacuum fremm
ri i cpiatib/ut ei dpe accepto
cpaudmi te et m die saluti ad
tum te fac nuc typ accepta le
cate mie dieb saluti/ Nemi de
teb villa offensione ut no vitu
pet ministeriu/mrm sed i oibus
exhibeam nosmetipos sicut dei
ministros m multa patiecia i tri
bulacoib i necessitatib m an
gustijs m plagis i carceribus m
seditionib m laboribus i vigilijs
i ieunijs m castitate i scientia
i longanimitate i suauitate m spu
sco i caritate no ficta m vo ver
mi virtute dei p arma iustic a dex
tris et a sinistris p glam z ignobi
litate p infamia et bona fa
ma ut seductores et veraces sicut
qui ignoti et cogniti qi mortui
teb et ecce viuim/ ut castigati
et no mortificati qi tristes sp
ad gaudentes sicut egentes/ multos
ad locupletantes/ tanq michil hn
tes et oia possidentes ffiratres
os/ mrm patet ad vos o corinthij
cor/ mrm dilatatu est no agusti
ami at m visceribus vris eandem
at hntes remuneratone tanquam
filijs dico dilatamini ut nos et no
lite iugu duci cu infidelibus Quae
ei participatio iustic cu iniquitate a
q societas luci ad tenebras Quae
at conuencio xpi ad belial a que
ps fideli ad infidele Quib autem

consensus templi dei cu ydolis
vos enim estis templu dei vii i sicut dixit
deus quia inhabitabo in illis et inambulabo z ero illor
deus et ipi erut mihi in populu propter
quod exite de medio eor z separa
mini dicit dns et immundu ne tetigerit
et ego recipia vos z ero vob in pa
trem z vos eritis mihi in filios z filias
dicit dns omnipotens// Cap vii

Has igit habentes promissiones
carissimi mundemus nos ab oi
inquinamento carnis et spus p
ficientes sanctificatone in timore dei
Capite nos Neminem lesimus Ne
minem corrupimus/ Neq circumve
nimus/ Non ad condempnacoem vram
dico prius enim ei in cordibus
nris estis ad commoriendu z ad
conuiuendu/ multa ei fiducia est
apud vos/ multa mihi glacio p vobis
replet sum consolacone superabu
do gaudio in oi tribulatone nra
Nam et ad vemissem in macedonia
nulla requie habuit caro nra
sed omem tribulacoem passi foris
pugne/ intus timores Sed q con
solat humiles consolatus e nos in
in aduentu tui eius non solu aute
in aduentu eius sed etiam in solacio
quo consolatus est in vobis referens
nobis vram desideriu/ vrm fletu
vram emulatone vos/ in epla no
me penitet et si penitet videns
quia epla illa et si ad horam vos
contristauit/ nc gaudeo no quia
contristati estis sed quia contristati
estis ad penitenciam Contristati
enim estis secm deu ut in nullo detrimetu

301

pacium ꝙ nobis deus ꝓ sollicitudine
tristicia ꝛ pmiꝫ in salute stabi
le opat ⁊ oculi de tristicia mor
te opatur ⁊ me ⁊ hoc ipm sol
deu contristau vos quia ego ⁊
vobis opatur sollicitudine ꝙ sed
defensione sed indignacionem
sed timore sed desiderium sed
emulacione sed vindictam in om
ib⁹ exhibuistis vos ⁊ contaminatos
esse negocio hui⁹ ⁊ si scripsi vo
bis non ꝓpter eum qui fecit iniuria ne
ꝓpter eum ꝙ passus e sed ad mani
festandam sollicitudinem nostram
quam ꝓ vobis habem⁹ ad vos coram
deo ⁊ deo consolati sum⁹ in vobis
in consolacione autem titi gaudi
magis gauisi sum⁹ super gaudio
tui qm refectus e spus ei ab om⁹
vobis ⁊ si quid apud illum de vo
bis gloriatus sum non sum confusus ⁊ sicut
omnia vobis in veritate locuti sum⁹
ita ut gloria mea ꝙ fuit ad titum
veritas facta e ⁊ viscera eius habun
dancius in nobis cum recordantem
omnem vrm obediencia quomodo cum timore
et tremore excepistis eum gaudeo
quia in omnibus confido in vobis Cap. viij.
Notam autem vobis facimus fratres
gratiam dei ꝙ data e in ecclesiis
macedonie quia in multo exprimento
tribulacionis habundancia gaudii
illorum et altissima paupertas eorum
habundauit in diuicias simplici
tatis eorum quia secundum virtutem testimo
nium illis reddo quia supra virtutem voluntarii
fuerunt cum multa exhortacione
obsecrantes nos gratiam ⁊ communicacionem
ministerii quod fit in sanctos ⁊ non sicut

spacium [illegible] primum [illegible] non [illegible]
tate dei sicut [illegible] tuum
ut quae admodum [illegible]
in vobis et in ea [illegible]
sed in omnibus habundatis
fide et sermone et scientia et omni sollicitudine
et caritate vestra in nos ut in hac
gratia habundetis non quasi imperans
dico sed per alienam sollicitudinem
etiam vestre caritatis ingenium bonum
cognoscens gratias agit deum meum
in illum qui in omnibus egenis
estis eum esse divites ut illius
inopia vos divites essetis in consilium in hoc do hoc enim vobis utile
est qui non solum facere sed et velle ce
pistis ab anno priore nunc vero et
facto perficite ut quemadmodum
promptus est animus voluntatis ita
sit et perficiendi ex eo quod habetis
quicumque enim voluntatem promptam secun
dum id quod habet acceptabilis est non secun
dum quod non habet non enim ut aliis sit
remissio vobis ad tribulationem
ex equalitate in presenti tempore vestra
habundantia illorum inopiam supplente
ut et illorum habundantia vestre
inopie sit supplementum ut fiat
equalitas sicut scriptum est Cui
multum non habundauit et qui modi
cum non minoravit Gratia autem deo qui
dedit eandem sollicitudinem pro vobis
in corde titi quia exhortacionem
quidem suscepit sed cum sol
licitior esset sua voluntate pro
fectus est ad vos Misimus cum illo
illum fratrem nostrum cuius laus est in
per omnes ecclesias non solum au

...mi hac gratia
...glam et
...ate voluntate mea deu
...hoc ne qñ nob vitupet
...ac plenitudie q̄ mistrat a nob
...dem⁹ em bona no solū coz
...sed etiā oib⁹ hoibus ñris⁹
...cu illis et stem ñrm q̄ pba
...im⁹ i multis sepe sollicitu ce
...nue, multo sollicitioze cōfidētia
...lta i vobis siue p̄ tito q̄ e socius
...meus et adiutor i nobis siue stra
...tus mri apli ecclesiaze gle dei
...stensione ergo q̄ e caritas vre
...et mee gle p̄ vobis m illos osten
...dite, in faciē ecclesiaz dei iam
...de mistrerio quod sit, in sub eo
...habudati e in scribe vob
Audio em q̄mptu aim p̄ quo
...de nobis glorioz apud mace
...dones q̄m et achaia pata e ab
...ano ptito et vre emulatio quo
...rauit plimos ihīm⁹ at scribere ut
...ne quid glamur de nobis eua
...cuetur in hac pte ut qucadmodū
...dixi pati sctis ne ut venerint
...vos imparatos ercubestam⁹ nos
...ut no dicā vos in hac substātie
...stitu⁹ gl̄e existimauī rogare scribere
...ut p̄cmiat ad nos et p̄parent
...ad nos missa bñdictōe hanc
...pata esse sic q̄ bñdictoz no q̄si
...auaritia hoc at dico qui parce
...seiat parce et metet et q̄ seminat
...in bñdictōibus de bñdictōibus et
...metet vnusquisq⁹ p̄ut destinat
...i corde suo no ex tristicia aut ex
...necessitate hilarē em datorem

...dilexit deus hilarē et ac deus oēm
...gratiam habundare facere in vob ut
...in omnib⁹ semp omnē sufficientia
...habentes habundetis in omne opus
...bonū sicut scriptū e dispersit dedit pau
...peribus iusticia eius manet in eternū
...huic aut ministrat semē seminanti
...et panē ad manducandū p̄stabit
...et multiplicabit semē vrm et au
...gebit incrementa frugū iusticie
...vre ut in omnib⁹ locupletati ha
...bundetis in omnē simplicitatem
...q̄ operat p̄ nob gratiarū actionē
...deo q̄m ministeriū huius officij non
...solū supplet ea que desunt sctis
...sed etiā habundat p̄ multas gratia
...rū actiones deo in deo p̄ probatōne
...ministerij huius glificantes deū i obe
...dientia confessionis vre i eūngelio
...xpi et simplicitate cōmunicā
...tionis in illos et in omnes et in pro
...obsecratione p̄ vobis desiderantiū
...vob p̄ eminentē gratiā dei in vob
Gratias ag deo sup
...nemrabili dono eius
...aut ego paulus obsecro vos
...p̄ mansuetudinē et modestiā xpi
...q̄ facie quidē humilis in vob ab
...sens at confido in vobis rogo
...at ne p̄sens audeā p̄ ea confidentia
...qua existimor audere in quosdā
...qui arbitrantur nos tanq̄ secm carne
...militemus nā arma militie
...me no carnalia sed potentia dei
...ad destructōnē munitōnū consi
...lia destruentes et omnē altitudinē
...extollentē se adversus scientiam dei et
...in captiuitatē redigentes omnē
...intellectū in obsequiū xpi et

Capitulum X

m promptu habitet ꝛ
obediencia ꝛ plenam fiducia ꝛ
obediencia dicit ꝛ
fiducia dicit ꝛ Si quis existit sibi
ipi se esse hoc cogitet ꝛ
apud se ꝙ sicut ipe xpi ꝛ
et nos ꝛ Ad et si amplius aliquid
gloriatur sicut de potate ꝛ quod
dedit nobis dns ꝛ edificationē
et no in destructionē ꝛ non
erubescā ꝛ ut ne videar vobis quasi
tanq terrere vos p epistolas cum
quidē epistole graues sunt
et fortes ꝛ cum ad corpis ꝛ infirma
et sermo cōtemptibilis hoc ergo
cogitet ꝙ cuiusmodi sumus ꝛ qualis
sumus ꝛ verbo p epistolas absentes tales
et presentes sumus ꝛ in facto ꝛ non cum
audemus ꝛ misere aut cōparere
nos quibusdā qui seipos cōmendant
sed ipi in nobis nosmetipos me
tientes et cōparantes nobis metipos
nobis ꝛ Nos autē non ꝛ in mensurā gloriabimur ꝛ sed secundum mensuram regule
qua mensus est nobis deus mensure
pertigendi usq ad vos superextendimus nos usq ad vos peruenimus
in euāngelio xpi non ꝛ in mensurā gloriantes ꝛ alienis laboribus ꝛ spem
autē habentes crescentis fidei vestre
in vobis magnificari secundum regulam nostram in habundantiam
etiam in illa que vltra vos sunt
euāngelizare non ꝛ alienā re
gulā ꝛ in ꝛ que parata est gloriari
Qui autem gloriatur ꝛ in dño glorietur ꝛ Non enim qui se
ipm cōmendat ille probatus est sed quem
Ultima sustinetis ꝙ cōmendat
modicū quid ꝛ in re ꝙ

mee sed et presentia ꝛ
cum vobis ꝛ cum
cum vobis ꝛ
scripsi ꝛ Timeo autem ne
ser pseb eua seduxit astutia
sua ita corrumpatur
et exciderit a simplicitate
Cum exponitis ꝛ quis veniat alium
xpm predicat quem non predicauimus
aut alium spm accipitis quem non
accepistis aut aliud euāngelium
quod non recepistis recte pate
Existimo enim nichil me minus
fecisse a magnis apostolis ꝛ
et si imperitus sermone sed non
scientia ꝛ in omnibus autem manifestati
sumus vobis aut numquid peccatum
feci meipm humilians ꝛ vos ex
altemi quia gratis euāngelium dei
euāngelizaui vobis ꝛ alias ecclias
expoliaui accipiens stipendium
ad ministerium vrm ꝛ Et cum essem
apud vos et egerem nulli onerosus
fui ꝛ Nam quod mihi deerat supplerunt
fres qui venerunt a macedonia ꝛ
dema ꝛ In omnibus sine onere me
vobis seruaui ꝛ seruabo ꝛ Est veritas xpi in me quia hec gloria
non infringetur in me in regionibus
achaie ꝛ Quare quia non diligo
vos deus scit ꝛ Quod autem facio
et faciam ut auferam occasionem
eorum qui volunt occasionem ut et
in quo gloriantur inueniantur
sicut et nos ꝛ Nam eiusmodi pseudo apli sunt operarii subdoli trans
figurantes se in aplos xpi ꝛ Et
non mirum ipe enim satanas
transfiguat se ꝛ in angelum lucis ꝛ

CXII

Dixit mihi ihs
[illegible] duo ne quid me putet
[illegible] aliqn velut ispi
[illegible] accipite me ut et ego mo
dicam quid glorier dicuod lasci
uam loquor secm deum si qi in m
[illegible]picria i hac sta gle dm nil
[illegible] glauit secm tarne a ego gla
[illegible]or fiducter cm sustertie ispie
tel tid sitis ipi sapietes custi
netis ei si quis vos i seruitutē
redigit si quis deuorat si quis
accipit si quis extollit si quis
in faciē vos cedit secm ignobi
litatē dico ei nos infirmi fuis
mus in hac pte in quo qs audz
i insipietia dico audeo z ego he
bei sue et ego hebreus sm et ego
semen abrahe sue z ego minis
tri xpi sue et ego plus in laboribus plui
mis i carceribus habundatius in
plagis sup modu i mortibus
frequenter a iudeis quinquies q
dragenas vna minus accepi
ter virgis tesus sum semel la
pidatus sum ter naufragium feci
nocte z die in profundo maris
fui in itineribus sepe piculis
fluminu piculis latronu picu
lis ex gene piculis ex gentibus
piculis in ciuitate piculis in
solitudine piculis in mari picu
lis in falsis fratribus in labore
et erupna in vigilijs multis
in fame et siti in ieiunijs multis
in frigore et nuditate p̄ter illa
que extrinsecus sue instancia mea

cotidie ne possitendo am eccle
siarum infirmat. et ego no infir
mor quis scandalizatur z ego no
uror si gliari oportz que infirmi
tatis mee sue gloriabor deus et
pr dñi mri ihu xpi scit q est bn
dictus in scla q non mentior
Damasci preposit gens CXII
arethe regis custodiebat
ciuitatē damascenoz ut me co
prehenderet et p fenestram i sporta
dimissus sum p murū et sic effugi
manus eius Si gliari oportz non
expedit quidē venia ad visi
ones et reuelationes dni Scio
em hoiem in xpo ante annos qua
tuordecim siue in corpe siue extra
corpus nescio deus scit raptum
huiusmodi hoiem siue in corpe siue extra
corpus nescio deus scit quam rapte
m paradisū et audiuit arcana
ba que non licet homi loqui p quibus
glabor p me ad meipm glabor
nisi in infirmitatibus meis Ra
et si voluero gliari non ero insipiens
veritatē enim dicam parco autem ne
quis me existimet supra id q̄ videt
in me aut audit aliquid ex me
et ne magnitudo reuelationum
extollat me datus est mihi stimulus
carni mee angelus sathane
ut me colaphizet propter quod ter
dñm rogaui ut discederet a me
et dixit mihi sufficit tibi gratia
mea Nam virtus in infirmitate
perficitur Libenter igit gliabor in
firmitatibus meis ut habitet in
me virtus xpi propter quod placeo mi
hi infirmitatibus iniurijs persecutionibus
in angustijs p xpo Cum enim infirmor

tuc fornicor sit et postea spectus
su mspiceb vob me ecclesie
ego ei debui a vobis commendari
michil ei minus steti ab his qui
sunt sup modu apli Jame et si
michil sid signa tn aplatus sta
sunt sup nob i oi patientia fidei
et prdicie et virtutib; Quid ei
e quod minus habuistis p ceteris
ecclesiis nisi qr ego ipe vo grauo
uaui vos Donate mi hac iniuria
Ecce tdo paratus su Cxm
veniē ad vos et no ero grauis
vobis Non ei qrō que vestra sunt
sed vos Nec ei debent filii patri
bus thesauriza sed parentes
filiis Ego ad libentissime impendam
et sup impendar ipe p animab; vris
licet plus vos diligens minus di
ligar Ez esto Ego no grauaui
Sed cu essem astutus dolo vos
cepi Numquid p aliquē eoz qō
misi ad vos cū fratrem vob Ro
gaui titu et misi cu illo frātre
Numquid titus circumuenit vos Nō
ne eode spu ambulauim none eisd
vestigiis olim putatis qr excu
samus nos apud vos Coram deo
ego loqm Omnia at carissimi pter
vram edificationem Timeo ei ne
forte cu venero no quales volo
inueniā vos et ego inueniar a vob
qualem no vultis ne forte cōten
tiones emulationes animositates
dissensiones detractiones susurrationes
inflationes seditiones sint in vob
Timeo ne iterū cu venero humiliet
me deus apud vos et lugeam ml
tos ex his qui ante peccauerūt et
non egerūt penam sup immundicia

et fornicatione
gesserūt
ab vob
strabit ome vm p
ut prne vobis et nūc absens
qui am peccauerit et ceteris omnib
qm si veno iterū no parcā
ex pmissis quer
loquut ex his qm vob no
tur sed potes ei nobis
crutiēs ex infirmitate
viuit ex virtute dei Nā et nos
infirmi sum in illo sed viuim
tu cū ex virtute dei in vob Vosmet
ipos temptate si estis in fide ipi vos
probate an no cognoscitis vosmet
ipos qr ihūs in vob e nisi
forte reprobi estis Spo ad qr cog
noscetis qr nos no sum reprobi
Orām ad deū ut michil mali
faciatis nob ad ut ipi sim
Non ei possim aliquid adu
veritate sed p veritate Gaudem
ad qn nos infirmi sum vos at
potentes estis hoc et oram
vrām cōsūmationē Ideo hec absens
scribo ut no pnes durius age
sedm potestē qua dns dedit m
in edificatiōē et no in destructiōē
De cetero fres gaudete perfecti
estote exhortamini idem sapite
pacem habete et deus dilectio
nis et pacis erit vobiscu Sa
lutate invicem in osculo sancto
Salutant vos omes sancti Gra
dns mri ihūs xpi et caritas dei
et communicatio sci spus sit cu omib
vobis amen Argumentum ad Galathas
Galatie sut greci hui verbi
veritatis p mud ab apostolo

Epistola ad Galathas Cap.m

Paulus no ab hoībꝫ neq; p hoīem sed p ihm xpm
et deū patrem q̄ suscitauit eū a mor-
tuis et qui mecū sunt omēs fres
ecclēsijs galacie gr̄a vob⁹ et pax
a deo pre et dño nr̄o ihu xpo q̄ dedit
semetipm p̄ peccatis nr̄is ut eriperet
nos de p̄senti seculo nequa secm
voluntatē dei et patrem nr̄m cui est
gla in secula seculoꝝ amen Miror
q̄ sic tam cito trāsferamini ab eo
q̄ vos vocauit in gr̄am xpi in
aliud euāngelium q̄ no aliud ē
sut aliqui qui uos conturbant
et volut transtulare euāngelium
Sed licet nos aut angelꝰ de celo
euāngelizet vobis p̄ter q̄ quod
euāngelizauim⁹ vobis anathe-
ma sit Sicut p̄dixi et nūc iterū
dico si quis vob euāngelizauerit
p̄ter id quod accepistis anathe-
ma sit Modo enī hoībus suadeo an
deo aut quero hoībus placere Si
adhuc hoībus placerē xpi serꝰ
no essem Notū enī vobis facio
fres euāngelium quod euāngeliza-
tum ē a me q̄ no ē secm hoīem neq;
em ego ab homine accepi neq; di-
dici sed per reuelationē ihu xp̄i Audistis
enī conuersationē meā aliq̄n in iudaismo
quia supra modū p̄secutabar ec-
clesiā dei et expugnabā illā
et p̄ficiebā in iudaismo supra multos

coetaneos meos in gne meo habun-
dantius emulator existens gr̄arū
meaꝝ traditionū Cum aut placuit
ei q̄ me segregauit de vtero matris mee
et vocauit p gr̄am suā ut revelā-
ret filiū suū in me ut euāngeli-
zem illū in gentibus Continuo non
acq̄eui carni et sanguini neq; veni
in hierusalē ad anteceſſores meos apl̄os
sed abiui in arabiā et iterū reuersus
sū damascū Deinde p̄ annos tres
veni in hierusalē videre petrū et mansi
apud eū diebus quindecim Alium
ap̄lorū neminē vidi nisi iacobū
fratrem dñi Quę aut scribo vobis
ecce coram deo quia non mentior
Deinde veni in p̄tes syrie et cilicie
Eram aut ignotus facie ecclēsijs
que erant in xpo Tantum aut au-
ditū habebant quia q̄ p̄secutabat
nos aliquando nunc euāngelizat fidē
quā aliquando expugnabat et in me clari-
ficabant deum

Cap.us

Deinde post annos quatuordecim
iterū ascendi hierusalē cum
barnaba assumpto et titulo cum illis euāngeli-
um quod p̄dico in gentibus seorsum
autem his qui videbantur aliquid esse
ne forte in vacuum currerem aut cucur-
rissem Sed neq; titus q̄ mecum erat
cum esset gentilis compulsus ē circum-
cidi Sed neq; p̄pter subintroductos falsos
fres qui subintroierunt explo-
rare libertatem nr̄am quā habe-
mus in xpo ihu ut nos in seruitutē
redigerent quibus neq; ad horā
cessimus subiectioni ut veritas euāngeli
permaneat apud vos Ab his
autem qui videbantur esse aliquid quales

aliqm fuerit michi mei mtercess
Deus ꝑsona hoīs no accip̄ christi
ēm qui videbat esse aliq̄ michi
cotulerut sed cront cū vidisset
q̄ creditu est m euāgeliū ꝑpu
tij sicut petro circūcisionis qui
ēm opatus e petro i apl̄atu cir
cūcisionis opatus e et m inter
gentes et ad cognouissēt gra
q̄ data e m petrus et iacobus
et ioēs qui videbat colūpne ee
dexteras dederut m et barnabe
societatis ut nos i gentes ipi at
circūcisionē tantū ut paupū mei
mores essem⁹ Quod etiā sollicitus
fui hoc ipm facere Qui at venisset
petrus antiochiā in faciē ei
restitit quia reprehensibilis erat
pus ei q̄ ꝓvenerunt quidam
ab iacob cū gentibus edebat
cū at venissent subtrahebat
et segregabat se timens eos qui
ex circūcisione erat et simulatori
bus consenserut ceteri iudei ita
ut etiā et barnabas duceretur
ab eis i illa simlatione Sed cū
vidissem q̄ no recte ambularent
ad veritatē euāgelij dixi petro
coram oibus Si tu iudeus cū sis ge
taliter et no iudaice vivis quomo
gentes cogis iudaizare Nos nati
iudei et no ex gentibus peccatores
sciētes at q̄ no iustificabit̄ ho
ex opibus legis nisi ꝑ fidē ih̄u
xpi et nos in xpo ih̄u credimus
ut iustificem⁹ ex fide xpi et no
ex opibus legis q̄pt quod ex o
pibus legis no iustificabit̄ oīs

caro Si quidem existens pecca
tor inuenit sum et ipse xp̄s
peccati minister Absit Si enim
quod destruo hec iterū reedifico p̄uaricatorē
me constituo Ego enī ꝑ legē legi
mortuus sum ut deo viuam xpo
confixus sum cruci Vivo aut iam non
ego vivit vero in me xp̄us Quod
at nūc vivo in carne in fide vivo
filij dei q̄ dilexit me et trad
didit semetipm p me Non abicio gra
tiam dei Si enim ꝑ legē iustitia
q̄ xp̄e gratis mortuus est Ō in
sensati galathe quis vos fas
cinauit veritati non obedire
ante q̄ quib⁹ oculis xp̄e ihesus pro
positus e et in vobis crucifixus
hoc solum volo a vobis discere
ex operibus legis spm accepistis
an ex auditu fidei Sic stulti est
ut cū spū ceperitis nūc carne
consumamini Tanta passi estis sine
causa si tamen sine causa Qui
q̄ tribuit vobis spm et operatur
virtutes in vobis ex operibus legis
an ex auditu fidei Sicut abra
ham credidit deo et reputatū est
illi ad iustitiā Cognoscite ergo
quia qui ex fide sunt hi sunt filij
abrahe Ꝓvidens aut scriptura
quia ex fide iustificat gentes deꝰ
p̄nunciauit abrahe q̄ benedicē
tur in te oēs gentes Igit qui
ex fide sunt benedicent cū fideli abra
ham Quicūq̄ enī ex operibus legis
sunt sub maledicto sunt Scriptū
est enim libro legis ihesu ut faciat ea

Cuma at no lege nec iustificat
apud deū manifestū ē q̄m iust⁹
ex fide viuit, m̄ illic ꝙ
nob redemit de maledicto legis
factus ꝓ nobis, maledictū quia
scriptū est, maledict⁹ oīs q̄ pendet
in ligno ut, in gētibus benedictio
abrahe fiet, in xpo ihū ut pmissionē
spūs accipiam⁹ p fidē
hēb scdm hoīez dico tn̄ neq̄ ho
mis confirmatu testamentū
nemo spernit aut sup ordinat, alia
he dicte sūt pmissiones, n̄ semi
ciui, no dicit et semibus quasi
i multis, sed q̄si in vno, n̄ semini tuo
q̄ ē xp⁹, hoc at dico testamentū
confirmatū a deo q̄ post quadri
gentos anos et triginta factā est
lex, nō irritū facit ad euā
cuanda pmissionē, ad si ex le
ge hereditas, iā no ex pmissione
abrahe at ex pmissione donat
deus, quid g̃ lex, ꝓpter trans
gressiones posita ē, donec veniret
semen cui repmissat, ordinata
p angelos, i manu mediatoris.
mediator at unius no ē, deus aut
unus ē, lex g̃ aduersus pmissa dei
absit, si enim data esset lex que
posset iustificare, vē ex lege esset
iustia, sed conclusit scriptura omia
sub pcto ut pmissio ex fide ihu
xpi daretur credentibus, sub at
q̄m veniret fides, sub lege custodie
bam conclusi in eam fidē q̄ revela
da est, itaq̄ lex pedagogus n̄r
fuit in xpo ihu, ut iustificemur ex fi
de, postq̄ at venit fides, iam non

Non est iudeus neq̄ grecus, non
est seruus neq̄ liber, non est mas
culus neq̄ femina, omnes enim vos
unus estis in xpo ihu, si at vos
xpi ergo semen abrahe estis
scdm pmissionē heredes, Cuq
Dico at quanto tpe hered⁹ paruul⁹
est, nichil differt a seruo
cu sit dns oīm, sed sub tutoribus
et actoribus est usq̄ ad pfinitū tpis
a patre, sic et nos cu essemus paruuli
sub elemētis huius mūdi eram⁹
seruientes, at vbi venit plenitudo
tpis, misit deus filiū suū factū
ex muliere factū sub lege, ut eos
qui sub lege erat redimeret, ut adop
tionē filioz reciperemus, quoniam at
estis filii dei, misit deus spūm filii
sui in corda nra clamantē abba
pater, itaq̄ nō ē seruus sed filius
quod si filius et hered⁹ p deū p
christū, quidē ignorantes deū eis qui
natura non sunt dii seruiebatis, nunc
at cognoscentes deū imo cogno
sciti estis a deo, quo conuertimini iterū
ad infirma et egena elementa
quibus denuo seruire vultis, dies
obseruatis et menses et tpa et annos
timeo ne forte sine causa laborauerim
in vobis, estote sicut ego
quia et ego sicut vos fratres, obsecro
vos, nichil me lesistis, scitis at
quia p infirmitatē carnis euāngeli
zaui vobis in pristinū, et temptatiōem
vram in carne mea non spreuistis
neq̄ respuistis, sed sicut angelum
dei excepistis me, sicut xp̄m ihm
ubi ē ergo beatitudo vra, testimoniū
enim phibeo vobis q̄ si fieri potuisset
oculos vros eruissetis et dedissetis

michi ego minime vel
su/ vtra dicat vobis emulatemur
vos no bn sed exclude nos vo
lut ut illos emulem bonu aut
emulari mi bono semp z no tm
ai pnc sd apud vos filioli mei q̄s
itez pturio don firmet xpc in
vobis Vellem at apud vos modo
esse et comutare voce mea quo
confidor in vobis Dicate mi qui
sub lege vultis esse lege no legistis
Scriptu e ei q̄m abrahā duos filios
os habuit vnu de ancilla z vnu
de libera Sed q̄ de ancilla secm
carne natus e Qui aut de libera
p repmissione que sut p allego
ria dicta sūt ei em sut duo testa
Vnu quide i monte sinai i seruitute
gnans q̄ est agar Sina aut mons
est in arabia q̄ coniunctus e ei que
nunc e nrlm et seruit cu filiis suis
Illa aut q̄ sursu est nrlm liberam
q̄ e mr nra Scriptu e ei letare ste
rilis q̄ no paris erupe z clama
q̄ no pturis quia multi filii deser
tc magis q̄ eius q̄ hz virū Vos aut
fres secm ysaac promissionis filii
sumus Sed quo tunc ille q̄ secm carne
ne natus fuat psequebat eu q̄
secm spm ita et nunc Sed quid
dicit scriptura Eice ancilla cu filio
eius Non em hered erit filius ancille
cu filio libere Itaq̄ fres no sumus
mus ancille filii sed libere qua
libtate p nos liberauit Xps state et
nolite iterū iugo seruitutis contineri

Ecce ego paulus Cap v
Dico vobis q̄m si circucidamini
xps vobis nichil p̄dest Testi
ficor aut rursus omni hoi circuci
denti se q̄m debitor e vniuersē
legis facere Evacuati estis a xp̄o
qui in lege iustificamini a gra ex
cidistis Nos em spu
iustie ex fide exspectamus Nam in xp̄o
neq̄ circūcisio aliquid valet
neq̄ p̄putium sed fides q̄ per dilectionem
operat Currebatis bn Quis vos
impedivit veritati no obedire
mini cōsentire persuasio
no est ex eo q̄ vocat vos modicum
fermentu tota massa corrumpit
Ego aut confido in vobis in dño q̄
nichil aliud sapiatis Qui aut co
turbat vos portabit iudiciu de
quicūq̄ e ille Ego aut fres si circum
cisionē adhuc p̄dico quid adhuc
persecuor ergo evacuatum e
scandalu crucis Utinā et abscidant
qui vos conturbat Vos em in libertate
vocati estis fres tm ne liber
tate in occasionē carni detis sed
p caritate spui seruite invicem
Omis em lex in uno sermone impletur
Diliges proxm tuu sicut teipm Quod
si invicem mordetis et comeditis
videte ne ab invicem consumamini
Dico aut Spu ambulate et desideria
carnis no perficietis Caro em con
cupiscit adversus spm et spus adversus
carne Hec em sibi invicem adversantur
ut no quecūq̄ vultis illa faciatis
Quod si spu ducimini no estis sub lege
Manifesta aut sut opa carnis que
sut fornicatio immundicia impudici
tia luxuria ydolorū seruitus veneficia
inimicicie contentiones emulationes ire rixe
dissensiones sectes invidie homicidia
ebrietates comessationes et his si
milia que p̄dico vobis sicut p̄dixi
quoniam qui talia agunt regnum dei no

Caplm vj.

Prohemiu ad Ephesios

Epla ad eph Cpm̃

In quo eam spe vocati sim⁹ p
destinati scm propositum eius q
operatur scm consilium voluntat
sue ut simꝰ in laudē gle eius q
ad spaniꝰ in xpo in quo et vos au
dissetis vm verbum veritatis p euāngē
lium salutis vre in quo et credētes
signati estis spu promissionis scō q
est pignus hereditatis mei in re
demptionē acquisitionis in laudē gle
ipius Optra et audiens fidē vrā
q est in dno ihū et dilectionē in oēs
scos no cesso gras agens p vob
memoria vri faciens in orōibꝰ meis
ut deus et pr dñi nri ihu xpi
pr gle det vobis spm sapiētie
et reuelationis in agnitionē eius
illuminatos oculos cordis vri ut sci
atis q sit spes vocationis eius que
diuitie gle hereditatis eius in scis
et q sit supereminens magnitudo
virtutis eius in nos qui credimus
scdm operationē potentie virtutis eius
qua operatus est in xpo suscitans
illū a mortuis et constituens ad dexte
ram suā in celestibus sup oēm
principatū et potestatē et virtutem et
dnationē et omne nomē quod
nominatur non solū in hoc seculo
sed etiā in futuro et oīa subiecit
sub pedibus eius et ipm dedit
caput sup oēm ecclesiā q est
corpus ipius plenitudo eius q
oia in omnibus adimplet

Et vos cū essetis mortui delic
tis et peccatis vris in quibus
aliquando ambulastis scdm seculum
mundi huius scdm principē potestatis
aeris huius spūs q nunc operatur
in filios diffidentiae in quibus et
nos omnes aliquando conversati sumus in
desideriis carnis nostre facientes
voluntates carnis
et cogitationes natura filii ire
et sicut ceteri Deus at qui dives est
in misericordia propter nimiā caritatē suā qua
dilexit nos cū essemus mortui
peccatis conuiuificauit nos xpo cui gra
estis saluati et conresuscitauit
et consedere fecit in celestibus in xpo
ihu ut ostenderet in seculis supe
ruentibus habundantes diuitias
gre sue in bonitate sup nos in xpo
ihu Gratia em estis saluati
per fidē et hoc non ex vobis Dei
donum est non ex operibus ut ne qs
gloietur Ipius em sumus figmentū creati
in xpo ihu in operibus bonis que
preparauit deus ut in illis ambulemus
Propter quod memores estote quia aliquā
vos gentes in carne qui
dicebamini preputium ab ea q dicit
circumcisio in carne manufacta
quia eratis illo tpe sine xpo alie
nati a conuersatione istius et hospites
testamentorum promissionum spem non
habentes et sine deo in hoc mundo
Nunc at in xpo ihu vos qui aliquā
eratis longe facti estis pe
in sanguine xpi Ipse est enim pax
nra q fecit utraque unum et medium
parietem solutionis inimicitias in carne
sua legem mandatorum decretis
euacuans ut duos condat in se
metipso in unum novum hominem faciens
eam pacem ut reconciliet ambos
in uno corpore deo per crucem interfi
ens inimicitias in semetipso et
veniens euāngelizauit pacem vobis

ad prem̃ xpo ia
me pre dispone et aduene sñt
sñt cuncte scrip et dñe dei
sup edificati sup fundamtũ aplo
rũ et pphar ipo summo angulari
lapide xpo illũ m quo omne edi
ficio constructa crescit i templ
plũ scm in dño in quo et vos
coedificamini i habitaculũ dei i spũ sto
Quibus rei grã ego // Cap iij
paulus vinctus xpi ihũ pro
vobis gentibus si tñ audistis
dispensacõm gre dei q data e
mihi in vobis qm scm reue
lacõne notu m fecit sicut
supra vobis in brevi q ut
potestis legentes intelligere
prudẽtia mea i misterio xpi qb
aliis gnacionibus no est agnitu
filiis hom sicut nunc revelatu
est scis aplis eius et pphis in
spu esse gentes cohe des i concor
pales et copticipes promissionis
in xpo ihũ p evangeliũ cuius fac
tus ego minister scm donu gre dei
q data e mihi scm operacõem vir
tutis eius mihi minimo omniũ scoz
data e gra hec i gentibus evangeli
zare investigabiles diuicias xpi
et illuminare omes q sit dispensacio
sacramenti abscondita a seculis i deo
q ona creauit ut innotescat prin
cipibus et potestatibus in celestibus
p ecclam multiformis sapiẽcia
dei scm prefinicõem seculoz qua
fecit in xpo ihũ dño nro i quo

habemus fiducia i accessu in
fiducia p fidem eius quod peto
ne deficiatis in tribulacionibus
meis p vobis q e gla vra
rei grã flecto genua mea ad
patrem dñi nri ihũ xpi ex quo
omis paternitas i celis et i terra
nominatur ut det vobis scm di
vitias gle sue dare vos corrobo
rari p spm eius i interiorem hoiem
habitare xpm p fidem i cordibus
vris i caritate radicati et fun
dati ut possitis comprehendere cum
omibus scis q sit latitudo et lon
gitudo et sublimitas et profundu
sapiẽcie ire supereminẽte scire
caritate xpi ut impleamini in
omem plenitudinem dei Ei autem q po
tens est omnia facere sup habundare
ñ q petimus aut intelligimus scm
virtutem q operatur i nobis ipsi
gla in ecclia et i xpo ihũ in omes
gnaciones seculi seculoz. Cap iij
Obsecro autem vos ego vinctus
in dño ut digne ambuletis
vocacõe qua vocati estis cu omi
humilitate et mansuetudine cu pa
cientia supportantes invicem in
caritate solliciti servare unitatem spũs
in vinculo pacis unum corpus et
unus spus sicut vocati estis in
una spe vocationis vre unus dñs
una fides unum baptisma unus
deus et pr omnium q super omes et p
omia et in omibus nobis Unicuiq
autem nrm data e gra scm mensu
ram donacionis xpi propter quod dicit
ascendens in altum captiua duxit
captiuitatem dedit dona hominibus

q̄ at aſcendit quid ē mihi quia
z deſcendit ſpm̄ m̄ mihi ē cum
tib⁹ ſte q̄u deſcendit ipe ē et
q̄ aſcendit ſup oēs celos at ad
mplēd oīa ipe dedit quoſdā
quide apl̄os quoſdā ad pphetas
alios vō euāgelistas alios at
paſtores et doctores ad conſuma
cōne ſcoꝝ m̄ opus miſterij z edi
ficacōne corpis xpi donec occur
ramus oēs m̄ vnitate fidei et
agnicois filij dei m̄ virū per
fectu m̄ mēſura ętatis plenitu
dinis xpi ut ia no ſimꝰ puuli
fluctuātes et circūferam̄ omni
vento doctrine z nequitia hoīm̄ in
aſtucia ad circūuencōnē erroꝝ
veritate at facientes z caritate
crescam̄ in illo p oīa q̄ ē caput
xpus ex quo totū corpus con
pactū et conexū p omem iunc
turā ſubminiſtracōis ſm̄ ope
racōnem z mēſurā vnius cuiuſq; mē
bri augmentū corpis faciens
z edificacōne ſui m̄ caritate.
Hoc igitur dico et testificor z
dño ut ia no ambulet ſicut
et gētes ambulāt z vanitate
ſenſuū ſui tenebris obſcurati
habentes intellectū alienati a vita
dei p ignorātia q̄ ē z illud
ꝑpter excecatē cordis ipoꝝ qui
deſperantes ſemetipos tradidert
impudicicie z operacōne immundicie
omnē z auaricia Vos at no ita
didiciſtis xpm̄ ſi tamē illū au
diſtis et in ipo edocti eſtis ſicut
eſt veritas in ihu Deponite vos
ſcdm̄ pristinā conuersacōne veterē
hominē qui corrumpit ſm̄ deſi
deria erroris renouamini autē
ſpu mētis vre et induite nouū
hoīem q̄ ſcdm̄ deū creatus
iuſticia et ſanctitate veritatis
quā deponentes mendaciū loq
mini veritatē vnuſquiſq; cū pxi
mo ſuo q̄m ſumꝰ m̄bra inuicē Irā
ſcimini et nolite peccare Sol
no occidat ſup iracundia vrā
Nolite locū dare dia° qui ſtu
det ia no furet magis at labo
ret operando manibus ſuis quod
bonū eſt ut habeat vnde tribua
necessitātē patienti Oīs ſmo
malus ex ore vro no procedat ſed
ſi quis bonus ē ad edificacōnē
fidei ut det gratia audientibus
Et nolite contriſtare ſpm̄ ſcm̄
dei m̄ quo ſignati eſtis in diē
redemptois Oīs amaritudo z ira
et indignacō et clamor z blas
phemia tollat a vobis cū omi
malicia Estote at invicē benig
ni miſericordes donantes invi
cem ſicut z deꝰ in xpo donauit vobis
Estote at imitatores **Cap v**
dei ſicut filij carissimi z am
bulate m̄ dilectōe ſicut z xps
dilexit nos et dedit ſemetipm̄
pro nobis oblacōnē et hostiā deo
in odore ſuauitatis Fornicacō
at et oīs immundicia aut auari
cia nec nominetur m̄ vob ſicut de
cet ſanctos aut turpitudo aut
ſtultiloquiū aut ſcurrilitas que
ad rem no ptinet ſed magis gr̄
ciarū actio Hoc em̄ ſcitote in
telligentes q̄ omis fornicator

crem subiecti est xpo ita z mulieres viris sue in oibus viri di
ligite uxores viris sicut z xps dilexit ecam et seipm tradidit
p ea ut illa sanctificet mudans
ea lauacro aque in uo vite ut
exhibeat sibi ipi gloriosa eccliam
no habente maculam aut rugam
aut aliquid eiusmodi sed ut sit
sancta et immaculata ita z viri de
bent diligere uxores suas ut cor
pora sua qui sua uxore diligit
seipm diligit Nemo ei umquam
carne suam odio habuit sed nutrit
et fouet ea sicut z xps ecclam
quia membra sumus corporis eius
de carne eius z de ossibus eius
Propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem suam z adhe
rebit uxori sue et erunt duo in carne
una Sacramentum hoc magnum
est Ego aut dico in xpo et in
ecclesia Verumtamen et vos sin
guli unusquisq; uxorem suam sicut
seipm diligat uxor aut ut timeat
virum

Caplm. vj

Filii obedite parentibus vris
in dno hoc enim est iustum ho
nora patrem tuum et matrem quod
est mandatum primum in promissione ut
bene sit tibi et sis longeuus super
terram Et vos patres nolite ad
iracundiam prouocare filios vros
sed educate illos in disciplina
et correptione dni Serui obedi
te dnis carnalibus cum timore
et tremore in simplicitate cordis
vri sicut xpo non ad oculum seruientes

Incipit epla ad philipp̃os

Paulus et thimotheus ser
ui ihesu xpi omnibus sanctis
in xpo ihesu qui sunt philip
pis cu episcopis et diaconibus
gratia vobis et pax a deo patre
nro et dño ihesu xpo gratias ago
deo meo in omni memoria vestri
semp in cunctis orationibus meis
et omnibus vobis cu gaudio deprecan
ne faciens super communicatione vestra
in euangelio xpi a prima die usq
nunc confidens hoc ipsum quia qui ce
pit in vobis opus bonum perficiet
usq in die xpi ihesu sicut est mi
hi hoc sentire pro omnibus vobis
eo quod habeam vos in corde et in vin
culis meis et in defensione et co
firmatione euangelii socios gaudii
mei omnes vos esse de cunctis
enim mihi est deus quomodo cupiam
vos omnes in visceribus xpi ihesu
et hoc oro ut caritas vestra magis
ac magis abundet in omni sensu ut probetis potiora
ut sitis sinceres et sine offensa
in die xpi repleti fructu iustitie
per ihesum xpm in gloriam et laudem dei

quia horribus structus quis
quis placuerit sibi ut seruiat
fructus voluntatis dei ex animo ad
bona voluntate seruientes sicut
dño et non hominibus scientes quoniam
quisquis quodcumque fecerit bonum hoc
recipiet a dño sive seruus sive li
ber est vobis dm cadat facere illis
remittentes minas scientes quia
et illorum et vr dñs est in celis et
personarum acceptio non est apud eum
de cetero fratres confortamini in dño
et in potentia virtutis eius induite
vos armaturam dei ut possitis stare
adversus insidias diaboli quia non
est nobis colluctatio adversus carnem
et sanguinem sed adversus principes
et potestates adversus mundi rectores
tenebrarum harum contra spiritalia
nequitie in celestibus propterea
accipite armaturam dei ut possitis
resistere in die malo et omnibus
perfecti stare in omnibus state igitur succincti
lumbos vestros in veritate et induti
loricam iustitie et calciati pedes in pa
ratione euangelii pacis in quibus
omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis
omnia tela nequissimi ignea extingue
re et galeam salutis assumite
et gladium spiritus quod est verbum
omnem orationem et obsecrationem
orate omni tempore in spiritu et in ipso
vigilantes in omni instantia et obse
cratione pro omnibus sanctis et pro me ut
detur mihi sermo in aperitione oris
mei cum fiducia notum facere mysterium
euangelii pro quo legatione fungor
in catena ita ut in ipso audeam
sicut oportet me loqui

ere ad vos vadam et qua ipe
rarus me fuit missus ad gentes de
nuncio euangelii xpi et i mala
uicti mea ppter illum xpo lucri
ficio et in extremis orbis ut plu
es e fratribus in dno confiden
es i vinculis meis habundantio
dudet me timere vm dicere qui
dam quidē et ppter invidia et
otentionē quidā at et ppter bona
voluntate xpm predicat quidam ex
itate scientes me in defensione
euangelij positus sū Scio autē
ep contentionē xpm annuntiat non
me sincere existimantes pturbare se
pressuris vinculis meis Quid
em dū omnimo sive p occasionem
sive p veritate xpus annuncietur
et in hoc gaudeo sed et gaudebo
Scio enim quia hoc michi proue
niet in salute p vestram oratione
et suffragium spūs ihū xpi secundum
dans sed in omni fiducia sicut semp
et nunc magnificabit xps in cor
pore meo sive p vita sive p mor
te Michi enim vivere xps e et
mori lucrum Si autem vivere in carne
hoc michi fructus operis e et quid
eligam ignoro Coarctor autem ex duobus
desiderium habens dissolui et es
se cum xpo multo magis melius per
manere autem in carne necessarium e
propter vos Et hoc confidens scio
quia manebo et permanebo vobis
vobis ad profectum vestrum et gaudium
fidei ut gratulatio vestra habun
det in xpo ihū in me p meum aduen
tum iterum ad vos Tantum digne
in euangelio xpi conuersamini ut sive
ui venero et videro vos sive absens
audiam de vobis quia statis vno
spū unanimes collaborantes
fide euangelij et minime ter
reami ab adversariis q est illis
causa perditionis vobis at salutis
Et hoc a deo quia vobis donatū
est ppter xpm non solum ut in eum cre
datis sed ut etiam p illum patien
mini idem certamen habentes qua
le et vidistis in me et nunc audistis
de me Si qua ergo consolatio in
xpo si quod solatium caritatis
si qua societas spūs si qua vis
cera miserationis complete gaudium
meum ut idem sapiatis eandem
caritatem habentes unanimes id
ipm sentientes nichil contentione
neq per inanem gloriam sed humili
ores sibi invicem arbitrantes
non que sua sive singuli conside
rantes sed ea que aliorum

Hoc enim sentite in vobis quod
et in xpo ihū qui cum in for
ma dei esset non rapinam arbi
tratus e esse se equalem deo sed
semetipm exinanivit formam
servi accipiens in similitudinem
homm factus et habitu inventus
ut homo humiliavit semetipm
factus obediens usq ad mortem
mortem autem crucis propter quod et
deus illum exaltavit et donavit
illi nomen quod e sup omne nomen
ut in nomine ihū omne genu flectatur
celestium terrestrium et infernorum
et omnis lingua confiteatur quia
Dns ihūs xpus in gloria est dei
patris Itaq carissimi mei sicut

semp obediste no mi pnte mea
tia sed multo magis mea abse
tia mea cu metu et tremore ve
tra salute operam dedi cum ope
patur in vobis et velle et p
ficere pro bona voluntate Omnia au
facite sine murmuratiobus et hesi
tatiobus ut sitis sine querela
et simplices filii dei sine repre
hensione in medio nationis prauae et
peruerse inter quos lucetis sicut lu
minaria in mundo verbum vite continentes
ad gloriam meam in die xpi quia non
in vacuum cucurri neq in vacuum labo
raui Sed et si immolor super sacri
ficio et obsequio fidei vre
gaudeo et congratulor omnibus vobis
Idipm autem et vos gaudete et
congratulamini mihi Spero autem
in dno ihesu xpo thimotheum cito
mittere ad vos ut ego bono
animo cognitis vris que circa
vos sunt Neminem habeo tam
unanimem qui sincere affectione pro
vobis sollicitus sit Omnes enim que
sua sunt querunt non que xpi ihesu
Hoc primetu ad eius cognoscite
dum sicut patri filius mecum ser
uiuit euangelio Hunc igitur spero
spero me mittere ad vos mox ut
videro que circa me sunt Confido
autem in dno quia et ipse veniam ad vos
cito Necessarium autem existimaui
epafroditum fratrem et coopatorem
et commilitonem meum vrum autem
apostolum et ministrum necessitatis mee
mittere ad vos quia quidem omnes
vos desiderabat et mestus erat
propterea quod audieratis illum infir
matum Nam et infirmatus est prope
modum sed deus misertus eius non
solum autem illum verum etiam et
me tristitiam super tristitiam habe
rem festinanter ergo misi illum ut
videntes eum iterum gaudeatis et
ego sine tristitia sim Excipite
itaque illum cum omni gaudio in dno
et eiusmodi cum honore habete
quia propter opus xpi usque ad mor
te accessit tradens animam suam ut
impleret id quod ex vobis deerat
erga me obsequium Cap iij
De cetero fres mei gaudete in
dno eadem vobis scribere mihi
quidem non pigrum vobis autem
necessarium Videte canes videte ma
los operarios videte concisionem
Nos enim sumus circumcisio qui spi
ritu deo seruimus et gloriamur in xpo
ihesu et non in carne fiducia ha
bentes quamquam ego habeam confidentiam
et in carne Si quis alius
videtur confidere in carne ego ma
gis octauus die circumcisus octaua die ex
stirpe de tribu beniamin hebreus
ex hebreis secundum legem pharisaeus
secundum emulationem persequens
ecclesiam dei secundum iustitiam que
lege est conuersatus sine que
rela Sed que mihi fuere lucra
haec arbitratus sum propter xpm det
rimenta Verumtamen existimo om
nia detrimentum esse propter emine
ntem scientiam ihesu dni mei propter
quem omnia detrimentum feci et ar
bitror ut stercora ut xpm lucri
faciam ut inueniar in illo non
habens meam iustitiam que ex lege

…ēm ē ꝓpe ꝙ ē ꝓpe ē xp̄m ih̄m
…ꝙ ē ꝓpe ē xp̄m ih̄m ꝙ ē ꝓpe ē xp̄m
…

meus impleat oe desiderium vrm
sedm diuitias suas in gla i pō
ihm ihū ad phōr mr gle i sla
sclorp amen Salutate omem
sem in xpo ihū Salutat vos
qui mecū sūt fres Salutant
vos omes sci maxime qui de
cesaris dmo sunt Gratia dni mri
ihū xpi cū spu vro amē

Prologus ad colocen

Olocenses et hierapolitas sicut laodi
censes fuit ascriptum et in
pruenit erat a pseudo apli
sed et ad hos accessit ipe apls
sed hos p eplam corrigit Iudi
cauit em vm ab archippo q̄ et
misterium in eos acceperat ergo a
postolus in ligatus scribit eis
ab eplo p thychicum diaconum
et onesimum acolitum

Epta ad Colos Cap̄m

Paulus apls
xpi ihū p voluntatē dei
et thimotheus frater hijs
qui sunt colosis scis et fidē
libus fratribus in xpo ihū Gra
vobis et pax a deo pre nro et dno
agimus deo et pri dni mri ihū xpi
semp p vobis orantes audientes
fidem vram in xpo ihū et dilectiō
quā habetis in omes sctos propter spem
q̄ reposita e vobis in celestibus quam
audistis in vo veritatis euāgelij
quod pruenit ad vos sic ut et in omi mu
mundo est et fructificat et crescit
sicut et in vobis ex qua die audis
tis et cognouistis gratiam dei in
veritate sicut didicistis ab epaphra
dissio et cōsrvo nro q̄ est fidelis p
vobis minister xpi ihū qui etiam mani
festauit vobis dilectionem vram in spu

Deo et nob ex quo die audiuimus
no cessamus p vob orantes et po
tulantes ut impleamini agnitione
voluntatis eius in omi sapia et in
lectu spuali ut ambuletis dig
deo p oia placentes in omi ope
bono fructificantes et crescentes in
scia dei in omi virtute cofortati
ti sedm potentia claritatis eius
in omi patia et longanimitate cum
gaudio gratias agentes deo patri
q̄ dignos nos fecit in partē sortis
sanctorū in lūce q̄ eripuit nos de po
testate tenebraꝝ et trāstulit in
regnū filij dilectionis sue in quo
habemus redemptionem in remissi
onē peccatoꝝ q̄ est ymago dei in
visibilis primogenitus omis creature
quia in ipo condita sunt vniuersa
in celis et in terra visibilia et invi
sibilia sive throni sive dnationes
sive principatus omia per ipm et in ipo
creata sunt et ipe est ante omes
et omia in ipo constant et ipe est ca
put corpis ecclie q̄ est principium pri
mogenitus ex mortuis ut sit in
omibus ipe primatū tenens quia in
ipo complacuit omem plenitudinem
habitare et per eum reconciliare omia in
ipo pacificans per sanguinem crucis
eius sive que in terris sive que
in celis sunt et vos cū essetis ali
quando alienati et inimici sensu
in operibus malis nunc autem reconci
liauit in corpe carnis eius per
mortem exhibere vos sctos et im
maculatos et irreprehensibiles
coram ipo si tamen permanetis in
fide fundati et stabiles et immobiles

Capitulum

Volo enim vos scire quale sollicitudinem habeam pro vobis et pro eis qui sunt Laodicie et quicunque non viderunt faciem meam in carne ut consolentur corda ipsorum instructi in caritate et in omnem ditionem plenitudinis intellectus in agnitionem misterii dei patris xpi in quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie abscondit hoc autem dico ut nemo vos circumueniat in sublimitate sermonum sed et si corpore absens sum tamen spiritu vobiscum sum gaudens et videns ordinem vestrum et firmamentum cuius quod in xpo est fidei eius sicut igitur accepistis xpm ihm dominum nostrum in ipso ambulate radicati et superedificati in ipso et confirmati

sicut edocti estis habundantes in illa gratiarum actione Videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam secundum traditionem hominum secundum elementa mundi et non secundum xpm quia in ipso habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis in quo et circumcisi estis circumcisione non manufacta in expoliatione corporis carnis in circumcisione xpi consepulti ei in baptismo in quo et resurrexistis per fidem operationis dei qui suscitauit illum a mortuis et vos cum essetis mortui in delictis et preputio carnis vestre conuiuificauit cum illo donans vobis omnia delicta delens quod aduersus nos erat chirographum decreti quod erat contrarium nobis et ipsum tulit de medio affigens illud cruci expolians principatus et potestates traduxit confidenter palam triumphans illos in semetipso Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu aut in parte diei festi aut neomenie aut sabbatorum que sunt umbra futurorum corpus autem xpi Nemo vos seducat volens in humilitate et religione que non vidit ambulans frustra in sensu carnis sue et non tenens caput ex quo totum corpus per nexus et connexiones subministratum et constructum crescit in augmentum dei Si igitur mortui estis cum xpo ab elementis huius quid adhuc tamquam viuentes in mundo decernitis Ne tetigeritis

Cap iij

nos gustaueritis y videritis
vtib que sue ois mtis tue ip
vsu sedm ptpm et doctrinam
tsom que sue ratone quide hu
bet ria sapie in supstitone z humili
tate et a dno prendu corpi no
in hoc aliquo satietate car
nis Igitur si modo resurrexistis
cu xpo que sursu sue querite
vbi xpus e in dextra dei sedens
cuc sursu sue sapite non que
sup tra Mortui ei estis et vita
vra abscondita est cu xpo in deo
cu em xpus apparuerit vita vra
tunc et vos appebitis cu ipo in gla
Mortificate igit membra vra que
sue sup tra fornicatione immundi
tia libidine concupiam mala et
auaritia que sut simulacroz
seruitus propter que venit ira dei
sup filios incredulitatis in quib
et vos ambulastis aliqn cu viue
retis in illis Nunc ait deponite et
vos oia ira et indignatione ma
licia blasphemia turpe sermonem
de ore vro Nolite invicem mentiri
Expoliantes vos veterem hominem
cu actibus eius et induentes no
uum hominem qui renouat in agnitione
sedm ymagine eius q creauit
cu Ubi non est gentilis z iudeus
circumcisio et ppucium barbarus
et scita seruus et liber sed omia
et in oibus xpus Induite ergo
vos sicut electi dei sancti z dilecti
viscera mie benignitate humilita
tem modestia patiam supportan
tes invicem z donantes vobismet
ipis si quis aduus aliquem habet
querela sicut z dns donauit vo
bis ita et vos Sup oia aut hec caritate
habete quod e vinculu pfectois
Et pax xpi exultet in cordib vris
vris in qua et vocati estis in
corpe Et grati estote
habitet in vobis habunditer
omi sapia docentes et comone
tes vosmetipos in psalmis et ymnis
et canticis spiritalibus in gra
tia in cordibus vris deo de
quodcuq facitis in vo aut in opo
omia in nomine dni mri ihu xpi
gratias agentes deo et patri
p ipm Mulieres subdite estote
viris sicut opt in dno Viri dili
gite uxores vras et nolite amari
esse ad eas filii obedite parentib
p oia hoc enim placitu e in dno Pa
tres nolite ad indignationem prouca
re filios vros ut no pusillanimes
fiant Servi obedite p oia dnis
carnalibus no ad oculu seruien
tes quasi hominib placentes sed in
simplicitate cordis timentes deu
quodcuq facitis ex animo opa
mini sicut dno et no hominib scien
tes q a dno accipietis retributio
nem hereditatis dno xpo seruite
Qui em iniuria facit recipiet id
quod iniq gessit et non est personar
acceptio apud deu Domini quod
iustu et equu est prestate seruis
scientes q et vos dnm habetis
in celis Orationi instate vigila
tes in ea in gratiarum actione orā
tes simul et p nobis ut deus ape
riat nob ostiu sermonis ad loqn
dum misteriu xpi propter quod et iam

Paulus apls no ab Cum
hominib⁹ neq; p homem sed p
ihesum xpm et deum patrem qui suscitauit
illum a mortuis. et omnes fratres qui mecum sunt
ecclesijs galathie. Gratia vob et pax a deo patre
nro et dño ihesu xpo qui dedit semetipm pro
peccatis nris ut eriperet nos de presenti seculo
malo secundum voluntatem dei et patris nri
cui honor et gloria in secula seculorum amen
Miror quod sic tam cito transferamini
ab eo qui vocauit vos in gratia xpi in aliud
euangelium quod non est nisi sunt aliqui qui
vos conturbent et uolunt conuertere euangelium
xpi. Sed licet nos aut angelus de celo evangelizet
vobis preter quod evangelizauimus vobis anathema
sit. Sicut predixim⁹ et nunc iterum dico si quis
vobis euangelizauerit preter id quod accepistis
anathema sit. Modo enim hominibus suadeo an
deo an quero hominibus placere si adhuc homi-
nibus placerem xpi seruus non essem. Notum
enim vobis facio fratres euangelium quod evan-
gelizatum est a me quia non est secundum hominem
neq; enim ego ab homine accepi illud neq; didici
sed per reuelationem ihesu xpi. Audistis enim
conuersationem meam aliquando in iudaismo
quoniam supra modum persequebar ecclesiam dei
et expugnabam illam et proficiebam in iudaismo
supra multos coetaneos meos in genere meo abun-
dantius emulator existens paternarum mearum
traditionum. Cum autem placuit deo qui segre-
gauit me de utero matris mee et vocauit per gra-
tiam suam ut reuelaret filium suum in me ut
euangelizem illum in gentibus continuo non
acquieui carni et sanguini neq; veni hierosolymam
ad eos qui ante me apostoli sunt sed abij in
arabiam et iterum reuersus sum damascum deinde
post annos tres veni hierosolymam videre petrum
et mansi apud eum diebus quindecim alium autem
apostolorum vidi neminem nisi iacobum fratrem
domini. Quae autem scribo vobis ecce coram deo
quia non mentior. Deinde veni in partes syrie et
cilicie eram autem ignotus facie ecclesijs iudee
que erant in christo tantummodo autem auditum
habebant quia qui persequebatur nos aliquando
nunc euangelizat fidem quam aliquando expugna-
bat et in me glorificabant deum in christo.

Deinde post annos quatuordecim iterum ascendi
hierosolymam cum barnaba assumpto et tito. Ascendi
autem secundum reuelationem et contuli cum illis
euangelium quod predico in gentibus seorsum autem
his qui videbantur aliquid essent ne forte in vacuum
curram aut cucurrerim. Sed neque titus qui mecum
erat cum esset gentilis compulsus est circumcidi
propter subintroductos falsos fratres qui subintro-
uerunt explorare libertatem nostram quam habemus
in christo ihesu ut nos in seruitutem redigant quibus
neque ad horam cessimus subiectione ut veritas
euangelij permaneat apud vos. A quibus autem
videbantur aliquid esse quales aliquando fuerint
nihil mea interest personam hominis deus non accipit
mihi enim qui videbantur aliquid esse nihil contu-
lerunt sed e contrario cum vidissent quod creditum
est mihi euangelium preputij sicut petro circumcisionis
qui enim operatus est petro in apostolatum circum-
cisionis operatus est et mihi inter gentes et cum
cognouissent gratiam que data est mihi iacobus et
cephas et iohannes qui videbantur columne esse
dextras dederunt mihi et barnabe societatis ut nos
in gentes ipsi autem in circumcisionem tantum ut
pauperum memores essemus quod et solicitus fui
hoc ipsum facere. Cum autem venisset cephas
antiochiam in faciem ei restiti quia reprehensibilis
erat. Antequam enim venirent quidam a iacobo cum
gentibus edebat cum autem venissent subtrahebat
et segregabat se timens eos qui ex circumcisione
erant. Et simulationi eius consentiebant ceteri
iudei ita ut barnabas quoque duceretur ab eis in
illorum simulationem. Sed cum vidissem quod non
recte ambularent ad veritatem euangelij dixi petro
coram omnibus si tu iudeus cum sis gentiliter et non
iudaice uiuis quomodo gentes cogis iudaizare. Nos
natura iudei et non ex gentibus peccatores scientes
quod non iustificatur homo ex operibus legis nisi
per fidem ihesu xpi et nos in christo ihesu credi-
dimus ut iustificemur ex fide xpi et non ex operibus
legis quia ex operibus legis non iustificabitur omnis
caro. Quod si querentes iustificari in christo inuenti
sumus et ipsi peccatores numquid xps peccati minister
est absit. Si enim quae destruxi haec iterum edifico
preuaricatorem me constituo. Ego enim per legem
legi mortuus sum ut deo uiuam xpo simul confixus
sum cruci. Viuo autem iam non ego viuit vero in me
xps. Quod autem nunc uiuo in carne in fide uiuo
filij dei qui dilexit me et tradidit semetipm pro me.
Non abicio gratiam dei si enim per legem iustitia
ergo xps gratis mortuus est.

O insensati galathe quis vos fascinauit ante quorum
oculos ihesus xps proscriptus est crucifixus inter
vos hoc solum a vobis volo discere ex operibus legis
spiritum accepistis an ex auditu fidei sic stulti estis
ut cum spiritu cepistis nunc carne consummamini
tanta passi estis sine causa si tamen sine causa
qui ergo tribuit vobis spiritum et operatur virtutes
in vobis ex operibus legis an ex auditu fidei sicut
abraham credidit deo et reputatum est illi ad iusti-
tiam. Cognoscite ergo quod hi qui sunt fidei hi sunt
filij abrahe. Prouidens autem scriptura quia ex fide
iustificat gentes deus abrahe nunciauit ante quod
benedicentur in illo omnes gentes. Igitur qui ex fide
sunt benedicentur cum fideli abrahe. Quicumque enim
ex operibus legis sunt sub maledicto sunt scriptum
est enim maledictus omnis qui non permanet in
omnibus quae scripta sunt in libro legis ut faciat
eas. Quod autem in lege nemo iustificatur apud deum
manifestum est quia iustus ex fide uiuit. Lex autem
non est ex fide sed qui fecerit ea uiuet in illis. Xps
nos redemit de maledicto legis factus pro nobis
maledictum quia scriptum est maledictus omnis qui
pendet in ligno. Vt benedictio abrahe fieret in gentibus
in xpo ihesu ut promissionem spiritus accipiamus per
fidem. Fratres secundum hominem dico tamen hominis
confirmatum testamentum nemo spernit aut superor-
dinat. Abrahe dicte sunt promissiones et semini eius
non dicit et seminibus quasi in multis sed quasi in uno
et semini tuo qui est xps. Hoc autem dico testamentum
confirmatum a deo quae post quadringentos et triginta
annos facta est lex non irritum facit ad euacuandam
promissionem. Si enim ex lege hereditas iam non ex
promissione. Abrahe autem per repromissionem donauit
deus. Quid ergo lex posita est propter transgressiones
donec uenisset semen cui promissum est ordinata per
angelos in manu mediatoris. Mediator autem unius non
est deus autem unus est. Lex ergo aduersus promissa
dei absit si enim data esset lex quae posset uiuificare
omnino ex lege esset iustitia. Sed conclusit scriptura
omnia sub peccato ut promissio ex fide ihesu xpi
daretur credentibus. Antequam autem ueniret fides
sub lege custodiebamur conclusi in eam fidem quae
postea reuelanda erat. Itaque lex pedagogus noster
fuit in xpo ut ex fide iustificemur. Postquam autem
uenit fides iam non sumus sub pedagogo. Omnes enim
filij dei estis per fidem in xpo ihesu. Quicumque enim
in xpo baptizati estis xpm induistis. Non est iudeus
neque grecus non est seruus neque liber non est
masculus neque femina omnes enim uos unum estis
in xpo ihesu. Si autem uos xpi ergo semen abrahe
estis secundum promissionem heredes. Dico autem
quamdiu heres paruulus est nihil differt a seruo
dominus omnium cum sit sed sub tutoribus est et
actoribus usque ad tempus prefinitum a patre. Ita
et nos cum essemus paruuli sub elementis mundi
eramus seruientes. At ubi uenit plenitudo temporis
misit deus filium suum factum ex mulier factum sub
lege ut eos qui sub lege erant redimeret ut adoptionem
filiorum reciperemus. Quoniam autem estis filij misit
deus spiritum filij sui in corda uestra clamantem
abba pater itaque iam non es seruus sed filius quod
si filius et heres per deum. Sed tunc quidem nescientes
deum his qui natura non sunt dij seruistis nunc autem
cognoscentes deum immo cogniti a deo quomodo
conuertimini iterum ad infirma et egena elementa
quibus denuo seruire uultis dies obseruatis et menses
et tempora et annos. Timeo uos ne forte sine causa
laborauerim in uobis. Estote sicut ego quia et ego
sicut uos fratres deprecor uos nullam me iniuriam
fecistis. Scitis autem quod per infirmitatem carnis
euangelizauerim uobis olim et temptationem meam
in carne mea non estis aspreti neque respuistis sed
sicut angelum dei excepistis me sicut xpm ihesum.
Vbi est ergo beatitudo uestra testimonium enim
perhibeo uobis quia si fieri potuisset oculos uestros
eruissetis et dedissetis mihi. Itaque inimicus factus
sum uobis uerum dicens. Aemulantur uos non bene
sed uolunt uos excludere ut illos aemulemini. Bonum
autem aemulari in bono semper et non solum in
presentia mea sed nunc multo magis in absentia mea
filioli mei quos iterum parturio donec formetur xps
in uobis. Volui autem nunc adesse apud uos et
mutare uocem meam quia confundor in uobis. Dicite
mihi qui sub lege uultis esse legem non legistis.
Scriptum est enim quoniam abraham duos filios
habuit unum de ancilla et unum de libera. Sed qui
de ancilla secundum carnem natus est qui autem de
libera per repromissionem. Quae sunt per allegoriam
dicta haec enim sunt duo testamenta unum quidem
in monte sinai in seruitutem generans quae est agar.
Sina enim mons est arabie qui autem coniunctus est
huic quae nunc est hierusalem seruit enim cum filiis
suis. Illa autem quae sursum est hierusalem libera
est quae est mater nostra. Scriptum est enim letare
sterilis quae non paris erumpe et clama quae non
parturis quia multi filij desertae magis quam eius
quae habet uirum. Nos autem fratres secundum
isaac promissionis filij sumus. Sed quemadmodum
tunc qui secundum carnem natus fuerat persequebatur
eum qui secundum spiritum sic et nunc. Sed quid
dicit scriptura eice ancillam et filium eius non enim
erit heres filius ancillae cum filio liberae. Itaque
fratres non sumus ancillae filij sed liberae qua
libertate xps nos liberauit state et nolite iterum
seruitutis iugo contineri. Ecce ego paulus dico
uobis quia si circumcidamini xps uobis nihil prodest.
Testificor autem rursum omni homini circumcidenti
se quia debitor est universae legis faciendae. Evacuati
estis a xpo quicumque in lege iustificamini a gratia
excidistis. Nos enim spiritu ex fide spem iustitiae
exspectamus in xpo ihesu. Nam in xpo ihesu neque
circumcisio aliquid ualet neque praeputium sed fides
quae per caritatem operatur. Currebatis bene quis
uos impedit veritati non obedire persuasio haec non
est ex eo qui uocat uos modicum fermentum totam
massam corrumpit. Ego confido in uobis in domino
quod nihil aliud sapiatis qui autem conturbat uos
portabit iudicium quicumque fuerit ille. Ego autem
fratres si circumcisionem adhuc praedico quid adhuc
persecutionem patior ergo euacuatum est scandalum
crucis. Vtinam et abscidantur qui uos conturbant.
Vos enim in libertatem uocati estis fratres tantum
ne libertatem in occasionem detis carni sed per
caritatem spiritus seruite alterutrum. Omnis enim
lex in uno sermone impletur diligis proximum tuum
sicut te ipsum. Si autem inuicem mordetis et comeditis
uidete ne ab inuicem consumamini. Dico autem
spiritu ambulate et desideria carnis non perficietis.
Caro enim concupiscit aduersus spiritum spiritus
autem aduersus carnem haec enim inuicem aduersantur
sibi ut non quae uultis illa faciatis. Quod si spiritu
ducimini non estis sub lege. Manifesta autem sunt
opera carnis quae sunt fornicatio immunditia luxuria
idolorum seruitus ueneficia inimicitiae contentiones
aemulationes iracundiae rixae dissensiones sectae
inuidiae ebrietates comessationes et his similia quae
praedico uobis sicut praedixi quoniam qui talia agunt
regnum dei non consequentur. Fructus autem spiritus
est caritas gaudium pax longanimitas bonitas
benignitas fides modestia continentia castitas.
Aduersus huiusmodi non est lex. Qui autem xpi sunt
carnem suam crucifixerunt cum uitiis et concupiscentiis.
Si spiritu uiuimus spiritu et ambulemus. Non efficiamur
inanis gloriae cupidi inuicem prouocantes inuicem
inuidentes. Fratres et si praeoccupatus fuerit homo
in aliquo delicto uos qui spirituales estis huiusmodi
instruite in spiritu lenitatis intendens te ipsum ne
et tu tempteris. Alter alterius onera portate et sic
adimplebitis legem xpi. Nam si quis existimat se
aliquid esse cum nihil sit ipse se seducit. Opus autem
suum probet unusquisque et sic in semetipso tantum
gloriam habebit et non in alio. Unusquisque enim
onus suum portabit. Communicet autem is qui
catechizatur uerbo ei qui catechizat se in omnibus
bonis. Nolite errare deus non irridetur. Quae enim
seminauerit homo haec et metet. Quoniam qui seminat
in carne sua de carne et metet corruptionem qui
autem seminat in spiritu de spiritu metet uitam
aeternam. Bonum autem facientes non deficiamus
tempore suo metemus non deficientes. Ergo dum
tempus habemus operemur bonum ad omnes maxime
autem ad domesticos fidei. Videte qualibus litteris
scripsi uobis mea manu. Quicumque uolunt placere
in carne hi cogunt uos circumcidi tantum ut crucem
christi non patiantur. Neque enim qui circumcisi sunt
legem custodiunt sed uolunt uos circumcidi ut in
uestra carne glorientur. Mihi autem absit gloriari
nisi in cruce domini nostri ihesu xpi per quem mihi
mundus crucifixus est et ego mundo. In xpo enim
ihesu neque circumcisio aliquid ualet neque praeputium
sed noua creatura. Et quicumque hanc regulam secuti
fuerint pax super illos et misericordia et super israel
dei. De cetero nemo mihi molestus sit ego enim stigmata
domini ihesu in corpore meo porto. Gratia domini
nostri ihesu xpi cum spiritu uestro fratres amen.

Ad galathas scripta est de hierusalem.

Incipit epla ꝑma ad tessalonicenses

C 1

Paulus et siluanus et timo
thеus ecclie thessalonicensium
in deo ꝑre nr̄o ihu xp̄o gra
vobis et pax ab ihu xp̄o nr̄o
Gratias agimus deo semp
de omnibus vobis memoria vr̄i facien
tes in orōibus nr̄is sine intermissione
memores operis fidei vr̄e
et laboris et caritatis et sustinentie
spei dn̄i nr̄i ihu xp̄i ante deum et pa
trem dn̄m nr̄m Scientes fratres
dilecti a deo electionem vr̄am quia euāng
nr̄m non fuit ad vos in sermone tm
sed in virtute et spu sco et in plenitudi
multa sicut scitis quales fuerimus
in vobis ꝓpter vos Et vos imitatores
nr̄i facti estis et dn̄i excipientes
verbum in tribulatione multa cum gau
dio spūs sci ita ut facti sitis forma
omnibus credentibus in macedonia et achaia
a vobis enim diffamatus est sermo
dn̄i non solum in macedonia et achaia
sed in omni loco fides vr̄a que ad deum
est ita ut non sit vobis necesse quic
quam loqui ipi enim de vobis annuntiant
qualem introitum habuerimus ad vos et
quomodo conversi estis ad deum a simulacris
servire deo vivo et vero et exspectare filium
eius de celis quem suscitauit ex mortuis
ihm qui eripuit nos ab ira ventura

Ipsi enim fratres scitis introitum
nr̄m ad vos quia non inanis fuit
sed cum passi multa et contumeliis affe
cti sicut scitis in philippis fidu
cia habuimus in deo nr̄o loqui ad
vos euāngelium dei in multa sollicitudine
Exhortatio enim nr̄a non de errore nec
de immundicia neque in dolo sicut probati
sumus a deo ut creditum nobis euāngelium
ita loquimur non quasi hominibus placentes
sed deo qui probat corda nostra Neque

et nullis fuimus aliquando adulationis
sicut scitis neque occasionem habentes
deus testis est Neque quaerentes ab hom
nibus gloriam nec a vobis neque ab al
cum possemus onero esse ut xp̄i apli
sti cum essemus parvuli in medio vr̄i tan
quam si nutrix foveat filios suos ita
desiderantes vos cupide volebamus
tradere vobis non solum euāngelium dei sed
animas nras quoniam carissimi nobis facti
estis Memores enim estis fratres laboris nr̄i et
tribulationis nostre die operantes ne
minem vestrum gravare predicavimus
in vobis euāngelium dei Vos testes estis et deus
quam sancte et iuste et sine querela vobis qui
credidistis fuimus sicut scitis qualiter
unumquemque vestrum tanquam pr filios suos
Deprecantes vos et consolantes testificati
sumus ut ambularetis digne
deo qui vocat nos in suum regnum et gloriam
Ideo et nos gratias agimus deo sine intermissione
quoniam cum accepissetis a nobis
verbum auditus dei accepistis non ut
verbum hominum sed sicut est vere verbum dei qui
operatur in vobis qui credidistis Vos enim
imitatores facti estis ecclesiarum
dei que sunt in iudea in christo ihu quia eadem
passi estis et vos a contribulibus
vestris sicut et ipsi a iudeis qui et dominum
occiderunt ihm et prophetas et nos ejecerunt
et deo non placent et omnibus hominibus
bus adversantur prohibentes nos gentibus
loqui ut salue fiant ut impleant peccata
sua semper Pervenit autem ira dei super illos
usque in finem Nos autem fratres desolati
a vobis ad tempus hore corde
non habundantius festinavimus facie vestra

uide ne quis eorum malum pro malo alicui reddat sed semper quod bonum est sectamini et in uicem et in omnes quidquid modo et nos pro uobis ad confirmandu uram cordis fm quem et gratulate am deum et patrem nrm in aduentu dni nri ihesu xpi cum omnibus sanctis eius

Oramus autem fres rogamus uos et obsecramus in dno ihesu quemadmodu accepistis a nobis quo oporteat abulare uos et placere deo sicut et abulatis ut habundetis magis rogamus autem et obsecramus in dno ihesu quemadmodu accepistis a nobis quo oporteat abulare uos et placere deo sicut et abulatis ut habundetis magis et

ut no cotristemi sicut z reliq
spem no habet q̄ cū cognouīt
q̄ ihesus mortuus e z resurrexit ita
et deus eos qui dormierūt per
ihm adducet cū eo q̄m ipe dns
i iussu et i voce archangeli et i
tuba dei descendet de celo z mor
tui qui i xpo sūt resurgent p̄mi
deinde nos qui viuimus qui relin
q̄mur simul rapiemur cū illis in
nubibus obuiam dno i aerem et
sic semp cū dno erimus Itaq; con
solamini invicē in hīs verbis
Q De tpibus aut et mo CV
mentis fres no indigetis ut
scribamus vob̄ spi ei diligetes
stis q̄ dies dni sicut fur i nocte
ita veniet Cū ei dixerint pax z se
curitas tut repentinus eis superue
niet interitus sicut dolor i utero
habetis et no effugiet Vos aute
fres no estis in tenebris ut vos di
es illa tanq̄ fur coprehendat Omes
et vos filii lucis estis z filii diei
no sumus nocte neq; tenebraz Igit
no dormiamus sicut z cet sed vigi
lemus et sobrij simus Qui ei dor
miunt nocte dormiunt et qui ebrij
sunt nocte ebrij sunt Vos at qui dies
sumus sobrij simus Induti loricā
fidei et caritatis et galeā spem
salutis q̄m posuit nos deus non
in ira sed in acquisitiōz salutis p dñm
nrm ihm xpm q̄ mortuus e p nob
ut sive vigilemus sive dormiamus
simul cū illo viuamus propt q̄d cohor
tamini invicē z edificate alter alterū
sicut et facitis Rogamus at vos
fres ut noueritis eos qui laborat
inter vos z p sunt vob in dno z monent

vos ut habeatis illos abundātius in
caritate propt opus eorum
cū eis Pacifici estote in memetipsis
Monemus aut vos fres corri
pite inquietos consolamini pusillā
nimes suscipite infirmos patien
tes estote ad oēs Videte ne q̄s
malū p malo alicui reddat sed
quod bonum e sectamini invicē z
in p gaudete Sine intermissione
orate in oīb gratias agite hec e enim vo
luntas dei in xpo ihu in oīb vob Spm
nolite extinguere Prophetias nolite sper
nere Omnia aut probate quod bonum e tenete
ab omni specie mala abstinete vos ipe
deus pacis sanctificet vos p omia ut integer
spūs vr z anima z corpus sine que
la in aduentu dni nri ihu xpi seruet
fidelis e q̄ vocat vos q̄ et faciet
fres orate p nob Salutate fres oēs
in osculo sco Adiuro vos p dnm ut
legat ep̄la hec oīb fratrib sanctis
Gratia dni nri ihu xpi cū oīb vob amen
Finit tus ad thessalonicenses ep̄la
Incipit ad thessalonicenses ep̄la
Paulus scribit aplus z notus fratri
bus de tpibus nouissimis z de aduentu
aduersarij z de tercione cuius scribit
hec ep̄la ab athenis p titum dia
conē et oēsmum a colitum Epla
Paulus et ſcda C.i
Siluanus z thimotheus ec
clesie thessalonicensium in
deo patre nro z dno ihu xpo
gratia vob et pax A deo
debemus deo sp p vob fres ut ita ut
dignum e q̄m supercrescit fides vra
et habundat caritas vnius cuiusq; vr
orum invicē ita ut z nos
ipi in vob gloriemur in ecclesijs dei

testis

[illegible] mi[illegible] ut q tenet mu
tenear don[e] d' medio fiat z tue
truclabit[ur] ille miq[ui] que dne ihe
mi ficiet sp̄ oribꝫ sue z destruct
illustracōe aductus sui [illegible] eius
e aductus scdm opacōe satḥe
i oi vtute et signis z p̄digijs me
dacibus et i oi seductōe miq[ui]tat
ijs qui pent eo q̄ caritate veritat
no receperūt ut salui fierent [illegible] deo
mittet illis dnus opacōz errōis
ut credat, me[n]dacio ut iudicent oēs
qui no credidert veritati ꝫ cosen
serut miq[ui]tati [illegible] vos at dilecti gras
agere deo sp̄ p vob fres dilecti a deo
q̄ elegit vob deꝫ p̄micias i salute
i sanctificacōe spūs z fide veritatis in
qua et vocauit vos p̄ euāg[eliu]m nrm in
acquisicōz gle dñi nri ihu xp̄i [illegible]
fres state et tenete traditōes
quas didicistis siue p̄ sermonē siue
p̄ epistolam nram [illegible] at dnus nr ihus
xp̄us et deus p̄r nr q̄ dilect[us] nob
et dedit consolacōz etnā z spem
bonā in gra cōsolent[ur] corda vra
z confirmet i oi ope z sermone bono

Cap m

Ceterū fres orate
p nobis ut sermo dñi currat
et clarificet sicut et apud vos
ut libeam[us] ab importunis et malis
hominibus non ē enim omniū fides
at dñs est q̄ confirmabit vos z custo
diet a malo confidimus at de
vobis in dno quoniam que precipimus vob
et facitis et facietis dñs at di
gat corda vra in caritate dei et
patia xp̄i [illegible] at vos fres
in nōe dñi nri ihu xp̄i ut subtra
hatis vos ab oi fre ambulante mor

Rogamus at vos fres p̄ aduc
tu dñi nri ihu xp̄i z nre co
gregacōis in ipm ut non cito mo
ueatis a vro sensu neq̄ terreatis
neq̄ p̄ spm neq̄ p̄ sermone neq̄ p̄
epistam q̄si nos missa
q̄si instet dies dñi scilicet q̄s vos se
ducat vllo modo eam si venerit dis
cessio primū z revelat[us] fuerit homo
peccati filius p̄ditōis q̄ aduersatur et
extollit[ur] supra omne qđ dr deus a
quod colitur ita ut in templo dei se
deat ostendens se tanq̄ sit deus
Non reminiscimini q̄ cū adhuc essem
apud vos hec dicebam vob et nc
quid detineat scitis ut revelet
in suo tpe Ria misterium iam opat

dmatr̃ no ſcm tradiōē que
acceptis a nob ſpi ei ſcatis
qcadmodꝫ optcat mntis nob
qm no inquieti fuimꝰ nr̃ vob
n cqꝫ gr̃tis panē maducauimꝰ
ab aliquo ſed in labōe ⁊ fatiga ⁊
noc nocte et die opantes ne
que vrm gr̃uacmus no qi no
habuim⁹ ptatē ſ̃ut nob ipos
forma dare m⁹ vob ad imitā
nob̃ra et cū eſſem⁹ apud vos
hoc denuciabam⁹ vobis qm ſi
quis no vult opari nr̃ maducet
audiuim⁹ enī mt̃ vos inquos da
ambulantes inquiete nichil ope ⁊
rantes ſed curioſe agentes hmōi ad
qui eiuſmodi ſunt denunciam⁹
et obſecramus in dño ihū xpo
ut cū ſilencio opantes ſuū pa ⁊
ne maducent vos at fres no
lite deficere bñfacientes ⁊ ſi quis
no obedit vbo nro p epla hanc
notate et no cōmiſceam⁹ cū illo
ut cōfundat ⁊ nolite eū inimi
cū eſtimare ſed corripite ut
frem ſpe ac dns pacis det vo ⁊
bis pacē ſempiternā ⁊ oī loco
dns cū oībus vobis Salutatio
nem meā ꝑ manū pauli quod ſignum
⁊ omi epla ita ſcribo ꝑa dñi
nr̃i ihū xpi cū oīb⁹ vob amen

Incipit epla p̃a ad thimotheū ci

Paulus apl̃us ihū xpi ſ̃dm
imperiū dei ſaluatoris
nr̃i et xpi ihū ſpei nre
a thimotheo dilecto filio in fide
gra mia et pax a deo pre et
xpo ihū dño nro Rogauit roganꝫ
te ut remanēs epheſi cū irem

mandassem ut denunciares quibusdā ne
dent fabulis ⁊ genealogiis interminabilibus que
ōnes ꝓbent q̃ edificationē dei que est in fide
ac precepti e caritas & corde pu
et conscientia bona ⁊ fide non
ficta a quibus quidā aberrantes
tes conuersi sunt ⁊ vaniloquium
lentes esse legis doctores non intelligentes neqꝫ que loquuntur neqꝫ
de quibus affirmant scimꝰ autē
qm bona e lex si quis ea legitime vtatur sciens hoc quod
iusto lex non e posita sed iniustis
et non subditis impiis ⁊ peccatoribus sceleratis ⁊ contaminatis pa
tricidis et matricidis homicidis
fornicariis masculorum concubitoribus plagiariis mendacibus
periuris et si quid aliud sane doctrine aduersatur q̃ e secm euāgliū
gle beati dei quod creditum est
mihi Gratias ago ei q̃ me con
fortauit in xpo ihū dño nro qui
fidelem me existimauit ponens in
ministerio q̃ prius fui blasphemus
et persecutor et contumeliosus sed
miam consecutus sum quia ignorans
feci in incredulitate Superabun
dauit autē gra dñi nri ad fidē et
dilectōē q̃ e in xpo ihū fidelis
mo et omi acceptōe dignꝰ q̃
xps venit in hunc mundū peccatores
saluos facere quorū primus ego sum
sed ideo miam consecutus sum ut
in me primo ostenderet xps ihūs
omem patientiā ad informationē
eorū qui credituri sunt in vitā eternā

cepi ac fetor mortali ingibeli
fole [illegible] ⁊ qd ⁊ fcia fcia
cmc hor pcepta comenda tibi
fili ⁊ mone fcm pdcetes in
ut militet in illis bone
militia habes fidem ⁊ bonam co
gnid qua quida repellentes
a fide naufragauerut ex q
bus e hymeneus ⁊ alexander
quos tradidi satane ut discat
non blasphemare. Capitulum.

Obsecro igit primo omn fieri
obsecrationes postulationes
orationes gratiarum actiones p omib
p regibus et oib qui in sublimi
tate sut ut quietam et tranquillam
vitam agamus in omi pietate ⁊ casti
tate hoc enim bonum est ⁊ acceptum co
ram saluatore nro deo q omnes homines
vult saluos fieri ⁊ ad agnitionem
veritatis venire. Unus enim deus
unus et mediator dei ⁊ hominum ho
mo xpus ihus qui dedit redemptionem
semetipm pro omibus testimonium
temporibus suis in quo positus sum
ego predicator et apostolus veritatem
dico in xpo non mentior doctor gen
tium in fide et veritate. Volo ergo
viros orare in omi loco leuantes
puras manus sine ira et disputa
tione. Similiter et mulieres in
habitu ornato cum verecundia et so
brietate ornare se non in tortis
crinibus aut auro aut margari
tis aut veste pretiosa sed quod decet
mulieres promittentes pietatem per
bona opa. Mulier in silentio dis
cat cum omi subiectione. Docere autem
mulieri non permitto neque dominari in
virum sed esse in silentio. Adam enim
primus formatus est deinde eua. Et
ada non est seductus mulier autem
seducta in prauricatione fuit. Saluabit
autem per filiorum generationem si permā
serit in fide et dilectione et sanctificatione
cum sobrietate. Cum

Hereticis primo. Si quis episcopatum
desiderat bonum opus desiderat. Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse. Unius uxoris virum so
brium prudentem ornatum pudicum
hospitalem doctorem non violentum
non percussorem sed modestum non liti
giosum non cupidum sue domui bene
preponentem filios habentem subditos
cum omni castitate. Si quis autem do
mui sue preesse nescit quomodo ecclie dei
diligentiam habebit. Non neophitum
non in superbiam elatus in iudicium
incidat diaboli. Oportet autem illum et
testimonium habere bonum ab his qui
foris sunt ut non in obprobrium incidat
et in laqueum diaboli. Diaconos
similiter pudicos non bilingues non
multo vino deditos non turpe lucra
cantes habentes misterium fidei
in conscientia pura. Et hi autem probentur
primum et sic ministrent nullum crimen
habentes. Mulieres similiter pudicas
non detractrices sobrias fidelis in o
mnibus. Diaconi sint unius uxoris
viri qui filios suos bene presint et suos
domibus. Qui enim bene ministrauerit
gradum sibi bonum acquirunt et
multam fiducia in fide que in xpo ihu
Hec tibi scribo sperans Cum
me uenire ad te cito si autem tar
dauero ut scias quomodo oportet te in

Domo dm edissit q̄ est cum deo vi
ui colupnā & firmamētū veritā
tis est, manifeste magnū est pie
tatis sacrametū quod manifes
tatū est in carne iustificatū est
in spū apparuit, angelis p̄dica
tū est, gentibus creditū est in
mundo, assumptū est in gla & pius ait
manifeste dicit spūs, in nouissi
mis tpibus discedent quida a fide
attendentes spiritibus erroris
et doctrinis demoniorū, ypocri
si loquentiū mendaciū et cauteri
atam habentiū suā cōscientiā
prohibentiū nubere, abstinere a cibis
quos deus creauit ad percipiendū
cū gratiarū actione fidelibus et
his qui cognouerūt veritatē quia
omis creatura dei bona et nichil
reiiciendū quod cū gratiarū actione
percipitur sanctificatur enī p verbū
dei et orationē hec ponēs fra
tribus bonus eris minister xpi ihu
enutritus verbis fidei et bone doctri
ne cui assecutus es, ineptas aut
et anilēs fabulas devita, exerce
autē teipm ad pietatē, nam corpalis
exercitatio ad modicū vtilis
est, pietas autē ad oīa vtilis
est, promissionē habens vite que
nunc est et future, fidelis sermo
dignus acceptione, in hoc enī
laboramus et maledicimur, speramus
enī in deū viuū q̄ est saluator
omīm hoīm, maxime fidelium, precipe
hec et doce, nemo adolescentiam
tuā contemnat, sed exemplū esto
fidelium, in verbo in conuersatione in
caritate in fide in castitate, da ve
nio attende lectioni exhortationi

doctrine, noli negligere gratiam
q̄ data est tibi per prophetiam cum
ipositione manus presbyterii, hec
esto ut profectus tuus manifestus sit
omnibus, attende tibi et doc
trine, insta in illis, hoc enī face
ens et te ipm saluum facies et
eos qui te audiunt, seniorē
ne increpaueris, sed obsecra
patrē, iuuenes ut fratres, anus
ut matres, iuuenculas ut sorores
in omni castitate.

Cap v

Viduas honora que vere vi
due sunt, si qua autē vidua
filios aut nepotes habet discat pri
mū domū suā regere et mutuā vicē
reddere parentibus, hoc enī acceptū
est coram deo, que autē vere vidua
est et desolata speret in deū et in
stet obsecrationibus et orationibus
nocte et die, nam q̄ in deliciis est
viuens mortua est, et hoc precipe
ut irreprehensibiles sint, si qui
autē suoꝝ et maxime domesticorū
curā non habet fidem negauit et
est infideli deterior, vidua eligatur
non minus lx annorū, que fuit vnius
viri vxor, in operibus bonis testi
monium habens si filios educauit
si hospitio recepit si sanctorū pedes
lauit si tribulationē patientibus
subministrauit si omne opus bonum
subsecuta est, adolescentiores autē
viduas devita, cum enī luxuriate
fuerint in xpo nubere volunt, ha
bentes damnationē q̄r primā fidem
irritā fecerunt, simul autē et
otiose discunt circuire domos
non solum otiose sed et verbose et
curiose loquentes que non oportet

Solo cepso rememorab nuce ſpicor
pereunt matrimonialiter eſſe nilq;
occaſione die reſurrectio maledi
ctam Iam ei quedam roſeſſe que
retro poſt factum ei quib; ꝑ
delus habz vidnas ſubmiſtret
hus et no granet ecclam ut hmõi
q; de vidue ſint ſufficiat deui
ſeruiſſe pbri duplicia honde dig
ni habeantur habeantur maxie
qui laborat in vo2 doctna dicit
in ſcptura Non reſtenabis ob
oui triturati et dignus e opa
rius mercede ſua Adiuſus pſbite
ri accuſacone noli recipe ñ ſub
duobus aut tribus teſtibz peccā
tes cora oibus arguc ut ceteri
timore habeat Teſtificor cora
deo et dño ihũ et electis angelis
cius ut hec cuſtodias ſine piudi
cio nichil faciens in altera ptem
declinando Manus cito nemi im
poſueris neq; comunicaueris pcib
alienis Te ipm caſtu cuſtodi
Nichil adhuc aquã bibe ſed vino
modico vtere ꝓpt ſtomachũ tuũ
et frequentes tuas infirmitates
Quorundã hoim peca manifeſta
ſunt precedentia ad iudiciũ quoz
dã ad et ſubſequunt similiter ac
et ſtã bona manifeſta ſunt Et que
aliter ſe habet abſtodi no poſſũt
Quotq; ſunt ſub iugo Cui
ſeruiũt dnos ſuos oĩ honore
dignos arbitrent ne nomen
dñi et doctna blaſphemetur
Qui ad fidelez habet dnos
no contemnant quia frres ſũt ſed
magis ſeruiant quia fidelez ſt
et dilecti qui bñficij ꝓcipes
ſunt hec doce et exhortare Si quis
aliter docet et no acquieſcit
ſanis ſmonibus dñi nri ihũ ꝙ
et ei que ſm pietate e doctr
ne ſuperbus nichil ſciens ſz langz
net circa questiones z pugnas
vocũ ex quibus oriuntur invidie
contentiones blaſphemie ſuſpitio
nes male cotumacie conflictatio
nes hoim mente corruptoz z qui
veritate priuati ſunt existimantiũ
questũ eſſe pietatem Est aute
questus magnus pietas ad ſuffi
cientia Nichil enim intulimus in hũc
mundũ Manifeſtũ quia nec auferre
quid poſſumus Habentes aũt alimẽ
ta et quibus tegamur hijs co
tenti ſimus Nam qui volunt diuites
fieri incidunt in temptacõem z la
queum diaboli et in deſideria mul
ta inutilia et nociua que mer
gunt hoies in interitum z per
ditionem Radix enim malorũ
e cupiditas cuius quidã appetẽ
tes erraverunt a fide et inſeruie
runt ſe doloribus multis Tu aũt
o homo dei hec fuge Sectare vero
iuſticia pietatem fidem caritatem
patienciã mansuetudinem Certa bo
nũ certamen fidei apprehende vitam
eternã in qua vocatus es z confeſſus
es bonam confeſſionem coram
multis teſtibus Precipio tibi co
ram deo qui vivificat omnia z dño
ihũ xp̃o qui teſtimoniũ reddidit ſub
pontio pilato bonam confeſſionem
ut ſerues mandatum ſine macula
irreprehenſibile uſq; in aduentũ

Dñi mri ihu xpi que sub ejus
ostendet sanus et solus potens
rex regu & dñs ¶ Immortalitatem qui
solus habet immortalitatem et
lucem habitat inaccessibilem que
nullus hom vidit nec videre potest
cui ihs honor et impium sempi
ternum amen ¶ Divitibus huius
seculi precipe non sublime sapere
neq; sperare incerto divitiarum
sed in deo vivo qui prestat nobis
omnia habunde ad fruendum bn
agere divites fieri in operibus bo
nis facile tribuere communicare
thesaurizare sibi fundamentum
bonum in futurum ut apprehendat
veram vitam ¶ Thymothee depo
situm custodi devitans profanas
vocum novitates et oppositiones
falsi nominis scientie quam quidam
promittentes circa fidem exciderunt
gratia tecum amen

Epla ad Thim Cm

Paulus
apls xpi ihu p voluntatem
dei scdm promissionem
vite q est in xpo ihu
ad thymotheum carissimo filio
gratia misericordia et pax a deo pre
et xpo ihu nro ¶ Gratias ago deo
meo cui seruio a patribus
in conscientia pura q sine me
missione habeam tui memoriam in
orationibus meis nocte ac die de
siderans te videre memor lacrimarum
tuarum ut gaudio replear recor
dationem accipiens cum de fide q
est in te non ficta que habitat
primum in tua aviae et
matre tua eunice certus su
at q et in te per quam
admoneo te ut resuscites me
am dei q est in
manuum mearum ¶ Non enim
nobis deus spm timoris sed vir
tutis et dilectionis et sobrietatis
¶ Noli itaq; erubescere testimo
dñi nri neq; me vinctum eius
conlabora evangelio scdm
tutem dei q nos liberavit et vocavit
vocatione sua sancta non secdm opera
nra sed secdm suum propositum et gra
tiam que data est nobis in xpo
ihu ante tpa secularia manifestata
est autem per illuminationem
salvatoris nri ihu xpi q destruxit
quidem mortem illuminavit autem vitam
et incorruptibilem per evangelium
quo positus sum ego predicator et
apls et magr gentium ¶ ob quam
causam et hec patior sed non
confundor ¶ Scio enim cui credidi
et certus sum quia potens est depo
situm meum servare in illum diem
¶ Formam habes sanorum verborum
que a me audisti in fide et dilec
tione in xpo ihu ¶ Bonum depositum
custodi per spm scm q habitat
in nobis ¶ Scis hoc q averse sunt
me omnes qui in asia sunt ex qui
bus est phigelus et hermogenes
¶ Det misericordiam dns domui one
sifori in illa die ¶ Et quanta ephesi
ministravit melius nosti Cm
¶ Tu ergo fili mi confortare in
gratia que est in xpo ihu & que
audisti a me per multos testes
hec commenda fidelibus hominibus
qui idonei erunt & alios docere

tha

Labora sicut bonus miles ꝓ pri
ncipe tuo. nemo militans deo implicat
se negotijs secularibus ut ei pla
ceat cui se probauit. Ita et qui cer
tat in agone non coronat nisi
legitime certauerit. laborantem
agricolam oportet primum de fructi
bus accipere. Intellige quę dico
Det tibi dns in omnibus
intellectu. Memor esto dnm ihm
xpm resurrexisse a mortuis ex
semine dauid secm euāngelium meu
in quo laboro usq ad vincula
quasi operans sed verbum dei non est
alligatum. Omnia sustinemus ꝓpt
electos ut et ipi salutem consequa
tur que est in xpo ihu cum
glia celesti. Fidelis sermo. Nam
si comortui sumus et conviuemus
si sustinemus et conregnabimus
si negauerimus et ille negabit
nos si non credimus ille fidelis
permanet. negare seipm non po
test. Hec commone testificans coram
deo noli contendere. Nichil uti
le est nisi ad subuersionem audi
entium. Sollicite cura teipm ꝓ
babilem exhibe deo operariu incon
fusibilem recte tractantem verbum
veritatis. Deuitans autem profana ad
uanilo
quia et. verborum nouitates de
vitabit impietatem. Eorum sermo ut cancer
serpit. Ex quibus est hymeneus
et philetus qui a veritate exci
derunt dicentes resurrectionem ia
esse factam et subuerterunt quo
rundam fidem. Sed firmum fun
damentum dei stat habens signa

culum hoc cognouit dns qui sunt
eius et discedat ab iniquitate
omnis qui invocat nomen dni In
magna autem domo non solum sunt
vasa aurea et argentea sed et
lignea et fictilia et quedam
quidem in honorem quedam autem
in contumeliam. Si quis autem emun
dauerit se ab istis erit vas in
honorem sanctificatum et utile do
mino ad omne opus bonum. Iuuenilia autem desideria fuge. Sec
tare uero iustitiam fidem caritatem
pacem cum his qui invocant dnm
de corde puro. Stultas autem et sine
disciplina questiones deuita
scies quia generant lites. Seruum autem
dei non oportet litigare sed
mansuetum esse ad omnes docibilem
patientem cum modestia corripi
entem eos qui resistunt veritati
ne quando det illis deus penitentiam ad cognoscendam veritatem et
a diaboli laqueis a quo
captiui tenentur ad ipius voluntatem

Hoc autem scito quod in Cap. III
nouissimis diebus instabunt
tempora periculosa erunt homines
seipsos amantes cupidi elati superbi blasphemi parentibus non
obedientes ingrati scelesti
sine affectione sine pace criminatores incontinentes immites sine
benignitate proditores protervi tumidi voluptatum amatores magis quam dei habentes
speciem quidem pietatis virtutem
autem eius abnegantes et hos de
vita fuge. Hinc enim sunt qui penetrant

domos et captuas [illegible] mu
lieres ubi oncratas petis quo
ducitur uarijs desideriis dis
cetes et magis ad sciam ueritat
pueniet ubi ducadmodu remiges
et membres restituit motus
ita et hic resistut ueritati hoies
corrupti mente reprobi circa fi
dei sed ultra no proficiet ins
pientia eou manifesta erit
omibus sicut et illoru fuit tu ad
assecutus es mea doctrinam
institutione propositu fidem lon
ganimitate dilectione patientia
persecutionib passionib qualia
michi facta fuit anthiochie yco
nio listris quales persecutoes
sustinui et exomibus me eri
puit dns et omes qui uolut
pie uiuere in xpo ihu persecu
tionem patiuntur mali autem hoies
et seductores proficient in peius
errantes et in errore mittentes
tu uero permane in his que didi
cisti et credita sunt tibi sciens
a quo didiceris et quia ab infan
cia sacras litras nosti que te
possunt instruere ad salute p
fidem q est in xpo ihu omis
ca scriptura diuinitus inspirata
utilis e ad docendu ad arguen
ad corripiendu ad erudiendu
in iustitia ut perfectus sit homo dei ad
omne opus bonu instructus iiij
Testificor coram deo et ihu
xpo ihu q iudicaturus est
uiuos et mortuos et aductu
ipius et regnu eius predica
insta oportune inportune argue
obsecra increpa in omi patientia
et doctrina [illegible] cui no
sana doctrina no sustinebit
sed ad sua desideria coacerua
sibi magistros prurientes auri
bus et a ueritate quidem audi
ent ad fabulas autem conuer
tu uero vigila in omibus labo
opus fac euangeliste ministeriu
tuu impple sobrius esto in
ia dilabor et tepus mee resolu
tionis instat bonu certamen
certaui cursu consumaui fidem
seruaui de reliquo reposita est
michi corona iustic quam red
michi dns in illo die iustus iudex
no solu aut michi sed et his qui
diligut aductu eius pestima re
mire ad me cito demas enim me
dereliquit diligens hoc seculu et
abiit thessalonicam crescens in
galaciam titus in dalmatia
lucas est mecu solus marcu assu
me et adduc tecu est enim michi
utilis in ministerio penula quam reliq
troyade apud carpu veniens
affer tecu et libros maxime aut
membranas alexander eramu
multa mala michi ostendit red
dat illi dns secdm opa eius quo
tu deuita valde enim restitit ver
bis meis in prima mea defensione ne
mo michi affuit sed omes me de
reliquerut no illis reputetur
dns ad michi astitit et confor
tauit me ut per me predicatio ipleat
atur et audiant omes gentes
quia liberatus sum de ore leonis
et liberauit me dns ab omi ope
malo et saluu faciet in regnu
suu celeste cui glia in secla secloru

amen Salutat pr̃isc̃am et aquilam ⁊ omes ꝑsos domꝰ tuas ⁊ ecclesiam domꝰ tuas ⁊ ecclesiam tuam ⁊ oms ꝑsos domꝰ tuas ⁊ ecclesiam tuam ⁊ ecclesiam tuam ⁊ ecclesiam tuam

tum sit n̄ re plsenpbile ac ip
cp adieb⁹ c̄uersatur mecū
habeb⁹ dicē mali d' nob⁹ ser-
uos dñi sue subditos esse n̄
ombus placeres no contra
dicentes no fraudantes sed i om-
nibus fidem bonā ostendentes ut
doctrinā saluatoris nri dei
ornent m ombus Apparuit
em gratia dei et saluatoris
nri ombus hominib⁹ erudiens
nos ut abnegantes impietate
et secularia desidia sobrie et
iuste et pie viuam⁹ m hoc sclo
exspectantes btam spem et aduc
tm gle magni dei et saluatoris
nri ihu xpi q dedit semetipm
p nobis ut nos redimeret ab oi
niquitate et mundaret sibi plm
acceptabilem sectatorem bonā
operum hec loquere et exhortare
et argue cū omi imperio Nemo
te contemnat

Cap m

Admone illos principibus
et potestatibus subditos esse dare
obedire ad omne opus bonum pa-
tos esse nemiem blasphemare
no litigiosos esse sed modestos
omem ostendentes mansuetudinē
ad omes homines Eramus em et
nos aliq̄n insipientes et incredu
li errantes seruientes desideriis
et voluptatibus variis et mali
cia et invidia agentes odibiles
odientes invicē Cū autē benignitas
et humanitas Apparuit saluā
toris nri dei no ex operibus
iusticie que fecim⁹ nos sed scdm
suā miam saluos nos fecit p
lauacrū regnerationis et renouationis
sps sci quē effudit in nob⁹
hādāter p ihm xp̄m saluatorē
nrm ut iustificati gratia ipius
hedes simus scdm spem vite et
ne fidelis sermo et de hijs volo
confirmare ut curent bonis o
bus p̄esse qui credunt deo
Hec sunt bona et utilia hominib⁹
Stultas aut questiones et
neologias et contentiones
nas legis deuita sunt et inu
tiles et vane Hereticum hominem
post vnam et secundā correptionē
deuita sciens quia subuersus
est q̄ eiusmodi et delinquit pro
prio condemnatus Cū misero
ad te artemā aut tichicū
festina ad me venire nicopoli
ibi enim statui hyemare Zenam
legis peritum et apollo sollicite p
mitte ut nichil illis desit Dis
cant aut et nr̄i bonis operibus
p̄esse ad usus necessarios ut
non sint infructuosi Salutat
te qui mecum sunt fratres omnes
Salutā eos omes qui nos amat
in fide Gra dei cū omib⁹ vob amē

Incipit epla ad philemonem

Paulus vinctus ihu
xpi et thimotheus
frat philemoni dilecto
adiutori nro et carissi
me est in domo tua Gra vob
et pax a deo patre nro et dño ihu
xpo Gratias ago deo meo sp
memoriam tui faciens in orati
onibus meis audiens caritatē
tuam et fidem quam habes in dño
ihu et in omes sanctos ut co

ad hebreos

Actus apl'orum Cp̃m

Multipharie multisq; modis olim deus loquens patribus in pphetis nouissime diebus autem istis locutus est nobis in filio quem constituit heredem vniuersorum per quem fecit et secula qui cum sit splendor glorie et figura substancie eius portansq; omnia verbo virtutis sue purgacionem peccatorum faciens sedet ad dexteram magestatis in excelsis tanto melior angelis effectus quanto differencius pre illis nomen hereditauit cui enim dixit aliquando angelorum filius meus es tu ego hodie genui te et rursus ego ero illi in patrem et ipse erit michi in filium et cum iterum introducit primogenitum in orbem terre dicit et adorent eum omnes angeli dei et ad angelos quidem dicit qui facit angelos suos spūs et ministros suos flammam ignis ad filium autem dicit thronus tuus deus in seculum seculi virga equitatis virga regni tui dilexisti iusticiam et odisti iniquitatem propterea unxit te deus deus tuus oleo exultacionis p̃ participes tuos et tu in principio domine terram fundasti et opera manuum tuarum sunt celi ipsi peribunt tu autem permanes et omnes sicut vestimentum veterascent et velud amictum mutabis eos et mutabuntur tu autem idem ipse es et anni tui non deficient

te expectans coapteum meum in xpo ihu et michi autem aristarchus demas et lucas adiutores mei karissimi domini nostri ihu xpi cum spiritu vestro amen

A89

Hque nute angelor dipit aliqn de adextris meis quoisq ponam inimicos tuos scabellu pedu tuorū. Nonne omes sūt administratorii spiritus in ministeriu missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis Propterea habundantius oportet observare nos ea que audiuimus ne forte ēm qui p angelos dictus est sermo factus est firmus et omis preuaricatio et inobediencia accepit iustā mercedis retributionem quomo nos effugiemus si tantam neglexerimus salutem que cū initiū accepisset enarrari p dnm ab eis qui audierūt in nobis confirmata est contestante deo signis et portentis et variis virtutibus et spiritus sancti distributionibus secm suā voluntatem Non enim angelis subiecit dns orbem terre futurū de quo loquimur Testatus est autē quodam loco quida dicens Quid est homo q memor es eius aut filius hoīs q visitas eū Minuisti eū paulo minus ab angelis gloria et honore coronasti eū et constituisti eū sup opa manuū tuarū Omnia subiecisti sub pedibus eius In eo enim q ei oia subiecit nichil dimisit non subiectū ei Nūc autē nondum videmus omnia subiecta ei Eū autē q modico q angelis minoratus est videmus ihm propter passionē mortis gloria et honore coronatū ut gratia dei pro omnibus gustaret mortē Decebat enim eū propter quē omnia et per quē omnia q multos filios in gloriam adducentē auctorē salutis eorū per passionē consummare Qui enim sanctificat et qui sanctificantur ex uno omnes propter quam causam non confunditur fratres eos vocare dicens Narrabo nomen tuū fratribus meis in medio ecclesie laudabo te Et iterū Ego ero fidens in eū Et iterū Ecce ego et pueri quos mihi dedit dns Quia ergo pueri communicauerunt carni et sanguini et ipse similiter participauit eisdem ut per mortem destrueret eū qui habebat mortis imperiū id est diabolū et liberaret eos qui timore mortis per totam vitā obnoxii erant seruituti Nusq enim angelos apprehendit sed semen abrahe apprehendit Unde debuit per omnia fratribus assimilari ut misericors fieret et fidelis pontifex ad deū ut repropiciaret delicta populi In eo enim in quo passus est ipe et tentatus potens est eis qui tentant auxiliari Unde fratres sanctificati celestis participes consideremus apm et pontificem confessionis nre ihm q fidelis est ei q fecit illū sicut et moyses in tota domo illius Amplioris enim glorie iste p moyse dignus habitus est quanto amplioremen

homines qui est ens qui fabri
cauit eum ¶ Haec dicit dns
fortitudo eius atq; ¶ Fortis ut
omnis creatura eius est ¶ Et non
est cruor in tota
domo eius tamquam famulus
in testimonio eorum qui dicenda
erant ¶ Christus vero tamquam
filius in domo sua quae domus
sumus nos si fiduciam et glo
riam spei usq; ad finem firmam
retineamus ¶ Quapropter sicut
dicit spūs sanctus ¶ Hodie si vocem
eius audieritis nolite obdurare
corda vestra sicut in exacer
batione secundum diem tentationis
in deserto Vbi tentauerunt
me patres vestri probauerunt et vi
derunt opera mea ¶ Quadraginta
annis propter quod offensus fui ge
neration huic et dixi semper
hi errant corde ipsi vero non cog
nouerunt vias meas quibus iu
rauj in ira mea si introibunt in
requiem meam ¶ Videte fratres
ne forte sit in aliquo vestrum cor
malum incredulitatis discedendi a deo
viuo sed adhortamini vos
met ipsos per singulos dies donec
hodie cognominatur ut non obdu
retur quis ex vobis fallacia pec
cati principes eius effecti sumus
si tamen initium substantie
eius usq; in finem firmum retine
amus ¶ Dum dicitur hodie si
vocem eius audieritis nolite ob
durare corda vestra quemadmodum
in illa exacerbatione ¶ Quidam
enim audientes exacerbauerunt
sed non omnes qui egressi sunt
ex egipto per moysen ¶ Quibus

autem offensus est quadraginta
annis nonne illis qui peccauerunt
quorum cadauera prostrata sunt in de
serto ¶ Quibus autem iurauit
non introire in requiem eius nisi
incredulis ¶ Et videmus quia non po
tuerunt introire in requiem
illius propter incredulitatem ¶ Time
amus ergo ne forte relicta pol
licitatione introeundi in requiem
eius existimet aliquis ex vobis deesse
Etenim et nobis nuntiatum est
quemadmodum illis ¶ Non
sermo auditus non admixtus
fuerit ex fide his qui audierunt in
credidimus enim in requiem qui
dimq; quemadmodum dixit sicut iu
rauj in ira mea si introibunt in
requiem meam ¶ Et quidem operibus
ab constitutione mundi perfectis dixit
in quodam loco de die septimo sic
Et requieuit deus die septimo
ab omnibus operibus suis et in hoc
rursus si introibunt in requiem
meam ¶ Quoniam ergo superest quosdam
introire in illam et hi quibus
prius annuntiatum est intro
ierunt propter incredulitatem iterum
definit diem quendam hodie in
Dauid dicendo post tantum temp
sicut supra dictum est hodie si vocem
eius audieritis nolite obdurare
corda vestra ¶ Si enim eis iesus requiem
praestitisset nequaquam de alia loque
retur post hac die ¶ Itaque relin
quitur sabbatismus populo dei
¶ Nam enim ingressus est in requiem
eius etiam ipse requieuit ab op
eribus suis sicut a suis deus Time
amus ergo ingredi illam requiem

ut ne mihi [illegible] meritet m
mortalitatis exemplu[illegible] in
est emissimo dei et [illegible] pe
netrabilior omi gladio ancipi
ti et pmigens usq; ad diuisio
ne aie et spus compagi q; et me
dullaz; discretor cogitacionu
et mteconiu cordis et no est
aliqua creatura invisibilis in
conspectu eius omia nuda et
apta sut oculis eius ad quem
nobis sumo habentes gn pontifi
cem magnu q; penetrauit ce
los ihm filiu dei teneamus
confessione eius non enim ha
bemus pontificem q; no possit
compati infirmitatibus nostris
tptatu autem omia p similitudi
nem absq; pcto ergo tu fiducia ad
thronu gre ut misericordia
consequamur et gratiam in
veniamus in auxilio optuo Cap
Omnis namq; pontifex v
ex hominibus assumptus pro
hominibus constituitur in ea
que sunt ad deu ut offerat dona
et sacrificia p pctis et q condo
lere possit his qui ignorant
errant qm et ipe circudatus
infirmitate est propter quam debet
quemadmodu p plo ita etiam p
semetipo offerre hostias p pctis
nec quisquam assumat sibi ho
norem sed q vocatur a deo tam
quam aaron sic et xpus non se
metipm clarificauit ut pontifex
fieret sed qui locutus est ad eu
filius meus es tu ego hodie ge
nui te sicut ad modu et in alio
loco dicit tu es sacerdos sec
dm ordinem melchisedech
qui in diebus carnis sue
supplicationem obsecrationem ad deu et exau
dit[illegible] illu a morte salum facere cu cla
more valido et lacrimis offe
rens et exauditus est p sua
cau et quidem cu esset filius
dei didicit ex his que pas
sus est obedientia et consummatus
factus est omnibus obtemperan
tibus sibi causa salutis et no
minatus a deo pontifex sec
ordine melchisedech de quo
grandis nobis sermo
ad dicendu quo mbecillis fac
ti estis ad audiendu nam cu
deberetis magri esse propter
tempus rursus indigetis ut
vos doceam que sint elementa
exordij sermonis dei et facti est
quibus lacte opus est no solido
cibo omnis enim qui lactis est p
tis expers est sermonis iustitie
parvulus enim est perfectoru autem
solidus cibus eoru qui p consue
tudine exercitatos habent sen
sus ad discretione boni ac mali
Quapter mittentes Vi
mi[illegible] de principio sermonem
ad perfectione feramur non rur
sus iacientes fundamentu pnie
ab operibus mortuis et fidei ad
deu baptismatu doctrine impositio
nis manuu ac resurrectionis
mortuoru et iudicij eterni Et
hoc faciemus si quidem deus p
miserit impossibile est enim eos

qui semel sue alienu statuerit
mentis omnino [illegible] deu verbum
vn tutus sit semel venturi et pro
lapsi sue venie tutu rursus adpe
nitencia cruaſigentes sibimetip
os filiu dei ostentui habentes
et cruci em spe vemente super
bullens ymbrem et gramias
serbid optuna illis a quibus
obtitur accipit bndictone a deo
proferens ac spinas ac tribulos
reppba est et maledicto proxia
cuig cosumacio in cobustionem
Considimus ac de vobis dilectis
simi meliora et vicinora saluti
tam et sic ita loqmur Ho em in
iustus deus ut obliuiscat opis
vestri et dilectionis qua osten
distis in nomine ipius qui minis
tristis sanctis et ministratis
stupimus ac vnuquemq vrm eam
dem ostende sollicitudine ad ex
plecone spei usq in finem ut ho
y segnes efficiam vero imita
tores eop qui fide et patiencia
hereditabut pmissiones Abra
he nanq pmittens deus cum ne
minem habuit p quo iuraret
maiore iurauit p semetipm di
cens Nisi bndicens bndicam
te et multiplicans multiplicabo
te Et sic longanimiter ferens
adeptus est pmissione Homes
em p maiore sibi iurat et ois
controuersie eop finis ad confir
macionem est iuramentu In q
habundantius volens deus osten
dere pollicitacones hereditibus
immobilitate consilij sui inter
posuit iusiurandu ut p duas
res immobiles quibus impossibile
est mentiri deu fortissimum solacia
eu habeamus qui confugimus
ad tenenda apposita spem qua
sicut ancoram habemus aie
tutam ac firmam et introeuntem
usq ad interiora velaminis ubi
precursor p nobis introiit ihus
secm ordine melchisedech pon
tifex factus in eternu
Hic em melchisedech rex
salem sacerdos dei summi
qui obuiauit abrahe regresso
a cede regum et bndixit ei
cui et decimas om diuisit a
brahem primodquidem qua in
terpretatur rex iustitie deinde
autem et rex salem quod est rex
pacis sine patre sine matre sine
genealogia neq principium dierum
neq finem vite habens assimi
latus autem filio dei manet sacer
dos in perpetuum Intuemini autem
quantus sit hic cui et decimas
dedit de principuis abrahe pa
triarcha Et quidem de filiis le
ui sacerdocium accipientes man
datum habent decimas sumere
a populo secm legem id est fratres
suos quamq et ipsi exierint de lumbis
abrahe cuius autem generacio
nis non annumeratur in eis decimas sump
sit abraham et hunc q habebat
repmissiones benedixit Et
hic quidem decimas mortales
homines accipiunt ibi autem
testatur quia viuit in eternu

Et ut ita dictu sit pro abun
dã et licu q̃ decimas accepit
decimaty est. Adhuc et i subu
psit eãt qm obuiauit ei mel
chisedech. Si ergo cõsumacõ
p sacrdociu erat leuitico po
pulus em sub ipo lege acce
pit quid adhuc necessariu
scdm ordine melchisedech
aliu surgẽ sacerdote z no sur
gẽ scdm aaron dicit. Transl
lato em sacerdocio necesse e
ut et legis translatio fiat m
quo em hec dicitur de alia tri
bu est in quo nullus altario
ppto fuit. Manifestu e em q
ex iuda ortus sit dns nr in qua
tribu nichil de sacerdotibus
moyses locutus est. Et amplius
adhuc manifestatiꝰ est si scdm
multitudine melchisedech ex
urgat alius sacrdos q̃ no scdm
lege madati carnalis factus
est. Ex scdm virtute vite indis
solubilis. Contestat em qm tu es
sacerdos scdm ordine melchi
sedech. Reprobatio quidẽ fit pce
dentis madati pter infirmi
tate eius et inutilitate. Nichil
em ad pfectu duxit lex. Intro
ductio vero melioris spei per
qua proximamꝰ ad deu et qua
tu est no sine iureiurando.
Alii quidẽ sine iureiurando sa
cerdotes facti sut. Hic ad ad
iureiurando. P eu qui dixit ad
eu. Iurauit dns z no penitebit
eu tu es sacerdos in eternu scdm
ordine melchisedech. Et ut plures sacerdotes fierẽt sut. eo
quod morte prohiberẽtur p
manere. Hic at eo q̃ manet
in eternu sempiternu habet sa
dotiu. Vnde et saluare in pe
tuu potest accedentes p se ad
p nobis ad deu semp ad int
pellandu p nobis. Et alis em
decebat ut nobis esset ponti
fex sanctus innocens impollu
segregatus a peccatoribus et
excelsior celis factus. Q̃ non
habet cottidie necessitatem
quemadmodu sacerdotes pri
p suis delictis hostias offerre
deinde p populo hoc em fecit se
mel se offerendo. Lex em ho
mines constituit sacerdotes
infirmitatem habentes. Sermo
aute iurisiurandi q̃ post legẽ
est filiu in eternu constitutu.

Capitulu. Cum

Capitulu ad sup. Cum
ea que dicuntur tale
habemꝰ pontificem q̃ consedit
in dextera sedis magestatis
in celis. Sanctoꝝ minister et
tabernaculi veri quod fixit
dns et no homo. Omnis em
pontifex. Ad offerenda mune
ra et hostias constituit. Vnde
necesse est et hic habere aliq
quid offerat. Si ergo esset sup
terra nec esset sacerdos cu
essent qui offerrent scdm legẽ
munera qui exemplari z umbre

[illegible] sciat [illegible]
[illegible] tabernaculu [illegible] mysteriu sciat tabernaculu [illegible] mysteriu [illegible] Primi sa
cte sc̃m ep̃m plen quod tibi
ostensu e in monte Ideo aute
melius pactu est, misteriu
pacis et melioris testamenti
mediator est quod in melioribꝫ
ꝓmissionibus sanctitud est
tam s illud pus culpa vacuꝫ
set non vtiq; stabile locum ni
uenerit Increpans eni eos
dicit Ecce dies veniũ dicit
dns et cõsumabo sup domu
isrl et sup domu iuda testamẽ
tũ, nonu no sc̃dm testimẽtu
quod fecꝫ patribus eorꝫ in die
qua apphendi manu illoꝝ ut
educerem eos de terra egip
ti quꝫ ipi ꝓmanserut in testi
mẽto meo Et ego neglexi eos
dicit dns quia hoc e testamẽ
tũ quod disponã domui isrl
post dies illos dicit dns dan
do legẽ meã in mentes eorꝫ
et in corda eorꝫ superscribã eis
et ero eis in deu et ipi erunt
mihi in ꝑplin Et no docebit
unusquisꝙ ꝓximu suu et unus
quisꝙ fratrem suu dicẽs cog
nosce dnm quia omes scient me
a minimo usq; ad maiorem eorꝫ
quia ꝓpitius ero iniquitatibꝫ
eorꝫ et peccatoꝝ illoꝝ non ultra
rabor Dicendo aute nouu ve
terauit priuꝫ quod aute ant
iquatur et senescit ꝓpe interitu e
Habuit quidem et CX
priuꝫ iustificationes cultu
re et sc̃m seculare tabernacu
lu eni factu est primu in quo
erant candelabru et mensa

et ꝓthesis panis quod dicitur
sanctu Post velamentu aute
sc̃dm tabernaculu quod dicit
sancta sanctoꝝ aureu habes
thuribilu et archam testamẽ
ti circumtecta ex omi pte auro
in qua urna aurea habens
manna et uirga aaron que
fronduerat et tabule testamẽ
ti Sup eam autem cherubin gl̃orie ob
umbrantia ꝓpiciatoriu de q
bus no est modo dicendu per
singula hijs vero ita compo
sitis in priori quidem taber
naculo semp introibant sacer
dotes sacrificioꝝ officia cõsu
mantes In secdo aute semel
tm in anno solus pontifex no
sine sanguine quem offerret
ꝓ sua et ꝓ ignorantia hoc
significante spu sancto nondu
ꝓpalatu esse ꝕm priore tabernaculo habente
statu que parabola e tempo
ri instanti iuxta quam munera
ꝓ[illegible]ta neq; quo ad conscientia
ꝑfectu possit seruientem solu
modo in cibis et potibus et uariis
baptismis et iustificationibus carnis
usq; ad tempus correctionis impo
sitis Christus aute assistens pon
tifex futuroꝝ bonoꝝ ꝑ amplius et ꝑfectius non manufactu idest non
huius creationis neq; ꝑ sanguinem
hircoꝝ aut vitulorum sed ꝓ ꝓprium
sanguinem introiuit semel in
sancta eterna redemptione
inuenta Si enim sanguis hircoꝝ
et thauroꝝ et cinis vitule as
persus inquinatos sanctificat
ad mundationem carnis quanto magis
sanguis Xpi qui ꝑ spm sanctu

Semetipm obtulit immolatu
xo emudabit conscientiam no
tra ab operibus mortuis ad
uiendu dm viuenti Et ideo no
ui testameti mediatoz est ut
morte intercedente in redemp
tionem eaz preuaricationu que
erant sub pmo testamto repro
missionem accipiant qui vo
cati sut eterne hereditatis
Vbi em testamentu mor
tuis confirmatu est alioquin
no du valet du viuit q testatz
est Vnde nec pmu quidem sine
sanguine dedicatu est Lecto em
omi mandato legis a moyse
vniuso pplo audiente accipiens
sanguem vitulorz z hircorz cu
aqua et lana coccinea z ysopo
ipm liz librū et omem pplm
aspsit dicens hic est sanguis
testameti quod mandauit ad
nos dns Itez tabernaculū et
omnia vasa ministerij sanguine
similiter aspsit Et omia pene
in sanguine mundantur secundu
legem et sine sanguinis effusione
non fit remissio Necesse ē go
exemplaria quidem celestiu
hijs emundari ipa aute celestia
melioribus hostijs q istis Non
em manufactis in sanctuaria
exemplaria veroz sed in ipm
celu ut appareat nc in conspectu dei
p nobis neq ut sepe offerat semz
ipm quemadmodu pontifex vtitur
in sca p singulos annos in sanguine
alieno Alioquin oportebat eu
frequenter pati ab origine mundi
Nunc aute semel in consumma
cione seculoz ad destitucionem
peccati p hostie sue oblatione
Et quemadmodu statutu hoib
semel mori post hoc aut
iudiciu sic et christus semel o
blatus ad multoz exhaurie
da peccata sine peco apparebit
expectantibus se in salute

Vbram em habens lē
futuoz bonoz non ipam
ymaginem rez p singlos anos
eisdem ipis hostijs quas offe
runt indesinenter nunquam pfectos
accedentes pfectos facere oblatio
nes essent offerri idco q nullā
habuerut vltra conscientiam
peccati cultores semel mundati
in ipis commemoratio peccatoz p
singulos annos fit Impossibile
em est sanguine thauroz et
hircoz auferri peccata Ideo ingre
diens mundū dicit hostiam et
oblationē noluisti corpus au
tem aptasti michi holocaustoma
ta pro delicto non tibi placue
runt tunc dixi ecce venio in ca
pite libri scriptū est de me ut
faciam deus voluntatē tuā Su
pius dicens quia hostias et
oblationes et holocaustoma
ta et pro peccato noluisti nec placuit
sut tibi que secundū legem offe
runt tunc dixi ecce venio ut fa
ciam deus voluntatē tuā auferet
primū ut sequens statuat in qua
voluntate sanctificati sumus
per oblationem corporis ihu xpi
semel Et omnis quidem sa
cerdos pstat cottidie ministrans
et easdem sepe offerens hostias

tam ꝙ ius faciens legem moiſ
ſne vlla miſeratione duobꝰ vel
tribꝰ teſtibꝰ moritur quato
magis putatis deteriora me
reri ſupplicia ꝙ ſilium dei conculca
uerit et ſanguinem teſtamenti
polluerit duxerit in quo ſanctificatꝰ
eſt et ſpm gre cotumelia fe
cerit dicit enim em q dixit mihi
vindicta ego retribuam et iterꝝ ꝙ
iudicabit dns ppls ſuus horren
dum eſt incidere in manus dei vi
uentis recordemini at pri
mos dies in quibus illuminati
magnum certamen ſuſtinuiſtis
paſſionum et in altero at ſocij
talis conſpectui effecti illam et
vinctis compaſſi eſtis et rapinam
bonorum vestrorum cu gaudio ſuſce
piſtis cognoſcentes vos habere
meliorem et manentem ſubſ
tantiam nolite itaq amittere confidentiam
vestram que magnam habet remu
nerationem patientia em vobis
neceſſaria eſt ut voluntate dei
facientes reportetis repmiſ
ſionem adhuc em modicum ali
quantulum qui venturus eſt veniet
et non tardabit iuſtus aute
meus ex fide viuit quod ſi ſub
traxerit ſe non placebit ani mee
nre nos aut non ſumus ſubtractionis
filij in perditionem fidei in acquiſitio ne
Eſt aute fides ſperandarꝝ CXI
rerum argumentum non
apparentium in hac em testimo
nium conſecuti ſunt senes intel
ligimus aptata eſſe ſtia verbo
dei ut ex invisibilibus visibi
lia fierent fide plima hoſtia

abel ꝑ quam obtulit deo p̄ ꝗ̄
testimoniū cōsecutus est esse
iustus testimoniū ꝓhibente
muneribus eius deo & p illud
defunctus adhuc loquit fide
enoch trāslatus est ne videret
mortem et non inuenieb̄at
quia trāstulit illū deus Ante
te trāslacōnē eius testimoniū
habebat placuisse deo Sine fi
de aute impossibile est placere
deo Credē eū oportz accedere
ad deū quia est et querentib⁹
se remunerator sit fidem hoc
responso accepto de his que
adhuc non videbantur pie
tueūs aptauit arcā in salu
tem domui sue p quā damp
nauit mundū et iusticie que
p fidem est hered est institu
tus fide q̄ vocatus abrahā
obediuit in locū exire qui ac
ceptur⁹ erat in hereditate
et exiens nesciuit quo iret
fide moratus est in terra repro
missionis tamq̄ in aliena t
tabernaculis habitando cū ysaac
et iacob cohered⁹ reprōmis
sionis eiusdem expectabat
em fundamentū habentē ciui
tatem cuius artifex et conditor
deus est fide et ipa sara steri
lis vtutem in cōceptione se
minis accepit et iam preter
tempus etatis eū fidelem arbi
trat⁹ fuit esse cū qui promisit ꝑ
quod et ab vno orti sunt hoc
est mortuo tm quam sidera celi
in multitudine et sicut arena

que est in ore maris multi
tudo Secundū fidē mortui sunt
omēs isti no acceptis repro
missionibus sed a longe eas
aspicientes et salutantes et
confitentes quia peregrini et
hospites sunt sup terrā Qui
enī hoc dicit significat se p
triam inquirere Et si quidē
illius memores essent de qua
exierant habebant vtique
tempus redeundi Nūc aut
meliore appetut id est celes
tē Ideo non confunditur deus
vocari deus eor⁹ parauit
enī illis ciuitatē fide obtu
lit abraham ysaac cū tēp
taretur et vnigenitū offere
bat qui susceperat repromis
siones ad quem dictū est quia
in ysaac vocabitur tibi se
mē arbitrans quia & a mor
tuis suscitare potens est vnde
eū et in parabolā ac
cepit fide et de futuris bene
dixit ysaac et iacob & esau
fide iacob moriens singulos
filioꝝ Ioseph benedixit & adora
uit fastigiū virge eius fide
Ioseph moriens de profectione
filioꝝ israhel memoratus
est et de ossibus suis mandā
fide moyses natus occulta
tus est mensibus tribus a
parentibus suis eo q̄ vidis
sent elegantem infantem
et non timuerut regis edic
tū fide moyses grandis ef

fectus e rorant egiptii con
fide tanq dolorem strat ppa
de mysteo grandit fectus
negrant se fillude ffe fide ppa
raome magie eligens cum
pplo dei ffi tpalib petit hali
tocu ditatem maiorib diuici
as estimans thesauris egip
tioru mpiu oppidu spicie
bat in remuneratore fide re
liquit egiptu no veritis ami
nositatem regis minisibile
em tamqua videns sustinuit
fide celebrauit pascha z sag
nemis effusionem ne qui vasta
bat pmitiuu tangeret eos fide
transiectut mare rubru tam
qua p arida tra quod experti
egipcij deuorati sut fide muri
iericho corruerut circuitu di
erum septem fide mulier
trix no perist cu incredulis
excipiens exploratores in
pace ffet quid adhuc dicam de
ficiet em me tempus enar
rantem de gedeon barach
sampson iepte dauid z samu
el et pphetis qui p fidem dei
uicerut regna opati sut iusti
ciam adepti sut repromissiones
obturauerut ora leonu ex
tinxerut impetu ignis effu
gierut aciem gladij conualue
runt de infirmitate fortes fac
ti sut in bello castra vterut
exterorum conuerterut mulier
es resurrectione mortuos suos
alij autem distenti sut non
suscipientes redemptionem
ut melioris inuenirent resur
rectionem alij vero ludibriis
verberu experti insuper vin
cula et carceres lapidati sut
secti sut temptati sut occisi
one gladij mortui sut circui
ierut in melotis in pellibus
caprinis egentes angustia
ti afflicti quibus dignus no
erat mundus in solitudinibus
errantes et in montibus et in
speluncis et in cauernis terre
et hij omes testimonio fidei
pbati non acceperut repro
missionem deus pro nobis ali
quid melius prouidente ut
ne sine nobis consummarentur
Deo scz et nos tantu Cum
habentes imposita nubem
testiu depones omne pon
dus et circumstans nos peccm
per patientiam curramus ad
ppositu nob certamen aspici
entes in auctorem fidei et co
sumatorem ihesum qui pposito
sibi gaudio sustinuit crucem
confusione contempta atq
in dextra sedis dei sedet re
cogitate enim qui talem susti
nuit a peccatoribus aduersum
semetipm contradictionem
ut non fatigemini animis
vestris deficientes non du ei
usq ad sanguinem restitistis ad
huc sub peccm repugnantes et
obliti estis consolationis q vobis
tamquam filiis loquitur Fili
mi noli negligere disciplinam
dni mei fatigeris dum

ab eo arguens ꝙ nec em dilt
git dns castigat flagellat
at omem filiu quē recipit
In disciplina psecate tam
filiis vobis se offert deus
ꝙ nullus est ex filiis que non
corripit pater ꝙ si extra
disciplinam estis cuius ptic̄ipes
facti sut omes ergo adulteri
et non filij estis Deinde pro
quidem carnis nre habuimus
eruditores et reuerebamur
eos nonne multo magis obtempe
bimus patri spiritus z viue
et illi quidem in tpe paucoꝝ
dierū secm voluntate sua eru
diebat nos hoc aute ad id qđ
vtile est in recipiendo sanctifica
tionem eius dnmō ad disciplina
m pnti quidē videtur no esse
gaudij sed meroris postea at
structu pacatissimū exercita
tis p eam reddet iustic̄e fructū
quod remissas manus z soluta
genua erigite et gressus rec
tos facite pedibus vris ut no
claudicans quis erret magis
aute sanetur pacem sequi
mini cū oībus et sanctimoniam
sine qua nemo videbit dm cō
templantes ne quis desit gre
dei ne qua radix amaritudinis
sursū germinans impediat
et p illā inquinent multi ne
quis fornicator aut pfanus
ut esau q̄ pro vna escā vendi
dit primogenita sua Scitote
em qm et postea cupiens hę
reditare benedictionē reprobatus
est no em accessistis ad mōtem

spalpabilem et accensum igni et
turbinem et caligine et
procellā et tube sonū et vocem
verboꝝ cui qui audierūt ex
cusauerūt se ne cis fieret vn
non em portabat quod dictū
est si bestia tetigerit montem
lapidabitur et ita terribile
erat qđ videbatur moyses dixit
exterritus sum et tremebundus
sed accessistis ad syon montem
et ciuitatem dei viuentis ihrlm
celestem et multoꝝ milium an
gelorū frequentiā et ecclesiam
primitiuoꝝ qui conscripti sunt
in celis et iudicem omium deum
et spūs iustoꝝ pfectoꝝ z testa
menti noui mediatorem ihesum et
sanguinis aspersionem melius lo
quentē q̄ abel Videte ne recu
setis loquentem Si em illi no
effugerunt recusantes eum qui
sup terra loquebatur multo
magis nos qui de celis loquē
tem nobis aduertimus cuius vox ter
ram mouit tunc modo aute repro
mittit dicens Adhuc semel et
ego mouebo non solū terrā sed
et celū q̄ aut adhuc semel dicit
declarat mobiliū translationem
tanq̄ factoꝝ ut maneant ea
que sut imobilia Itaq̄ fratres
regnum dei imobile suscipientes
habeamus gratiam per quam
seruiamus placentes deo cum
metu et reuerentia quoniam
etiam deus noster ignis consumens e
Caritas fraternitatis
maneat in vobis z hospita

licatem nolite obliuisci per hanc
em placentes huiusmodi angelis hos
pitio susceperunt. Vinculo vinculo
te tamquam simul vincti et labo
rantes tamquam et ipsi cor pore
mortales honorabile connubium
in omnibus et thorus immaculatus
fornicatores enim et adulteros
dicabit deus Omittamus
ri sine audacia contenti esse
bus spe enim deus dixit non
deseram neque derelinquam
ta ut confidenter dicamus
nus michi adiutor est non ti
bo quid faciat michi homo
tote prepositorum vestrorum qui vo
bis locuti sunt verbum dei quo
intuentes exitum conuersationem
imitamini fidem iesus christus
et hodie ipse et in secula Vol
time varijs et peregrinis no
lite abduci Optimum enim est gra
tia stabilizi cor non escis que
non profuerunt ambulantibus in
eis habemus altare de quo edere
potestate non habent qui taber
naculo deseruiunt Nuorum enim
animalium inferuntur sanguis pro pec
ti sancta per pontificem huius cor
pora cremantur extra castra
propter quod et iesus ut sanctificet
per suum sanguinem populum extra por
tam passus est Egrediamur igitur
ad eum extra castra improperium ei
portantes Non enim habemus
hic manentem ciuitatem sed fu
turam inquirimus per ipsum ergo
offeramus hostiam laudis semper
per deo id est fructum labiorum
confitentium nomen eius Bene
ficentie autem et communicationis

nolite obliuisci talibus enim hostijs
placetur deus Obedite prepositis
tis vestris et subiacete eis ipsi
enim pervigilat quasi rationem
pro animabus vestris reddituri ut
cum gaudio hoc faciant et non
gementes hoc enim non expedit
vobis Orate pro nobis confi
dimus enim quia bonam conscien
tiam habemus in omnibus bene
ne volentes conuersari Amplius
autem deprecor vos hoc facere
quo celerius restituatur vobis
Deus autem pacis qui eduxit
de mortuis pastorem magnum
ouium in sanguine testamenti et
ni dnm nrm ihm xpm aptet
vos in omni bono ut faciatis eius
voluntatem faciens in vobis quod
placeat coram se per ihm xpm
cui gloria in secula seculorum
amen Rogo autem vos fres
ut sufferatis verbum solacij etenim
pro paucis scripsi vobis Cog
noscite fratrem nostrum timo
theum dimissum cum quo si cele
rius venerit videbo vos Salu
tate prepositos vestros et omnes
sanctos Salutant vos fratres
de italia Gratia cum omnibus
vobis Amen.

Incipit prologus i actus apl̄oz

Lucas natione syrus cui laus
i eccl̄ia manet ap̄ antiochia
chia medicine artis edoctus
et apl̄oz xpi discipulus postea
ussq ad cōfessionem pauli peregit apl̄i
nec ei me in vgitate p̄mansit
dns maluit fieri de cui hystoriam
ager etatis anos i bithinia nos
citur de scio emigrasse hic ig
diuis stimulatus imp̄ió postquam
in achaia pte ciuitatis strabet
grecie fidelibus ternatis dni fide
li narratae ostendit eudeq ex
stirpe dauid origine descendisse
monstrat cui no imerito striben
dorp apl̄oz actuu ptas tmisto
datur ut deus i deo plenus
pdicans ep̄tricto oratore ab apl̄is
fratribus ut sorte dni electus nu
merū ap̄l̄oz scripsit paulus cōsuacanis apli
cis actibus facit que diu contra
stimulum calcitrante die elegisse
deum quod legentibus ac recipientibus dra
bruit voluit simone ostendere qui pro
ligatus aliquid fastidientibus pdi
disse stimulis quod operante agnoscit op
tet et de suis strabis edoctum
ita diuina subscripta egrotum ut no
solum corpm sed et animo eius ph̄i
cis medicinis

Incipiunt actus
apl̄oz Cap primum

Primum quidem sermonem
feci de omnibus o thiophile
de quae cepit ihesus facere
et docere usq in diem qua
precipiens apl̄is per spm sanctum quos
elegit assumptus est de quibus et
iussit sup̄ montem uium post passio

sum manifestum ap̄paruit eis
per multos dies et
dicens eis ne discederent
promissionem patris quam audistis
per os meum quoniam
aq vos autem baptizabimini spu sancto non
post multos hos dies Igit qui
venerunt interrogabant eum dicentes
dne si in hoc restituis regnum
isrl Dixit ad eos Non est
vestrum nosse tpa uel momenta que pater posuit
in sua potestate sed accipietis virtutem
supuenientis spus sancti in vos et eritis
mihi testes in hierl et in tota iudea et sa
maria et usq ad ultimum terre Et cum
hec dixisset videntibus illis elevatus
est et nubes suscepit eum ab
oculis eorum Et cum intuerentur in celum
euntem illum ecce duo viri astite
runt iuxta illos in vestibus albis
qui et dixerunt Viri galilei quid
statis aspicientes in celum hic ihesus
qui assumptus est a vobis in celum sic
ueniet quemadmodum vidistis eum
euntem in celum Tunc reuersi sunt
hierl a monte qui vocatur oliueti
qui est iuxta hierl sabbati habens iter
Et cum introissent in cenaculum as
cendebant ubi manebat petrus et
iacobus et iohannes et andreas philippus
et thomas bartholomeus et matheus
iacobus alphei et symon zelotes
et iudas iacobi hii omnes erant perse
verantes unanimiter in oratione cum mulie
ribus et maria matre ihesu et fratribus eius
In diebus illis exurgens petrus

in medio ſt ap̄ſ ſuos et dixit eis pax vob
ego sum nolite timere Conturbati
autem et conterriti putabant se
spm videre Et dixit eis quid
turbati estis et cogitationes
ascendunt in corib vris videte
manus meas et pedes meos quia
ego ipe sum palpate me et videte
quia spūs carnem et ossa non habet
sicut me videtis habere Et hoc
cum dixisset ostendit eis manus
et pedes et latus suum Adhuc
autem illis non credentibus
et mirantibus pre gaudio
dixit habetis hic aliquid quod
manducetur Et illi obtulerunt
ei partem piscis assi et favum
mellis Et cum manducasset
coram eis reliquias dedit illis
Dixit autem ad eos verba mea
quae locutus sum vobis adhuc
cum essem vobiscum quoniam
necesse est impleri omnia quae
scripta sunt in lege Moysi et
prophetis et psalmis de me
Tunc aperuit illis sensum ut
intelligerent scripturas Et
dixit eis quia sic scriptum est
et sic oportebat Christum pati
et resurgere a mortuis tertia
die et praedicari in nomine
eius paenitentiam et remissionem
peccatorum in omnes gentes
incipientibus ab Jerusalem
Vos autem testes estis horum
Et ecce ego mitto promissum
patris mei in vos vos autem
sedete in civitate quoadusque
induamini virtute ex alto
Factum est autem dum benedi-
ceret illis recessit ab eis et
ferebatur in caelum Et ipsi
adorantes regressi sunt in
Jerusalem cum gaudio magno
et erant semper in templo
laudantes et benedicentes deum
Amen

Incipit epistola beati Petri apostoli prima

Petrus apostolus Jesu Christi
electis advenis dispersionis
Ponti Galatiae Cappadociae
Asiae et Bithyniae secundum
praescientiam dei patris in
sanctificationem spiritus in
obedientiam et aspersionem
sanguinis Jesu Christi gratia
vobis et pax adimpleatur
Benedictus deus et pater domini
nostri Jesu Christi qui secundum
magnam suam misericordiam
regeneravit nos in spem vivam
per resurrectionem Jesu Christi
ex mortuis in hereditatem
incorruptibilem et incontami-
natam et immarcescibilem
conservatam in caelis in vobis
qui in virtute dei custodimini
per fidem in salutem paratam
revelari in tempore novissimo
in quo exultabitis modicum
nunc si oportet contristati
fuerint in variis tentationibus
ut probatio vestrae fidei multo
pretiosior auro quod per ignem
probatur thesaurizatum inveniatur
laude et gloria et honore in
revelatione Jesu Christi quem
cum non videritis diligitis in
quem nunc non videntes credentes
autem exultabitis laetitia inenar-
rabili et glorificata reportantes
finem fidei vestrae salutem
animarum de qua salute exqui-
sierunt et scrutati sunt prophetae
qui de futura in vobis gratia
prophetaverunt scrutantes in
quod vel quale tempus signifi-
cabat in eis spiritus Christi
praenuntians eas quae in Christo
sunt passiones et posteriores
glorias quibus revelatum est
quia non sibi ipsis vobis autem
ministrabant ea quae nunc
nuntiata sunt vobis per eos qui
evangelizaverunt vobis spiritu
sancto misso de caelo in quae
desiderant angeli prospicere
Propter quod succincti lumbos
mentis vestrae sobrii perfecte
sperate in eam quae offertur
vobis gratiam in revelatione
Jesu Christi quasi filii obedientiae
non configurati pristinis vestris
ignorantiae desideriis sed secun-
dum eum qui vocavit vos sanctum
et ipsi sancti in omni conversa-
tione sancti quia scriptum est
quoniam sancti eritis quoniam
ego sanctus sum Et si patrem
invocatis eum qui sine acceptione
personarum iudicat secundum
uniuscuiusque opus in timore
huius peregrinationis tempus
vestrum conversati scientes quod
non corruptibilibus auro vel
argento redempti estis de vana
vestra conversatione paterna
sed pretioso sanguine quasi
agni immaculati et incontaminati
Christi qui praecognitus quidem
ante mundi constitutionem
manifestatus autem novissimis
temporibus propter vos qui per
eum fideles estis in deum qui
suscitavit eum a mortuis et
gloriam ei dedit ut fides vestra
et spes esset in deo Castificantes
animas vestras in obedientia
caritatis in fraternitate sine
ficto de corde invicem diligite
intente renati non ex semine
corruptibili sed incorruptibili
per verbum dei vivi et permanentis
in aeternum propter quod omnis
caro sicut fenum et omnis gloria
eius tamquam flos foeni exaruit
fenum et cecidit flos eius verbum
autem domini manet in aeternum
hoc est autem verbum quod
evangelizatum est in vobis
Deposita igitur omni malitia
et omni dolo et simulationibus
et invidiis et omnibus detrac-
tionibus sicut modo geniti
infantes rationabile sine dolo
lac concupiscite ut in eo crescatis
in salutem si gustastis quoniam
dulcis est dominus ad quem
accedentes lapidem vivum ab
hominibus quidem reprobatum
a deo autem electum et honorificum
et vos tamquam lapides vivi
aedificamini domus spiritalis
sacerdotium sanctum offerre
spirituales hostias deo acceptabiles
per Jesum Christum quia
continetur in scriptura ecce
pono in Sion lapidem angularem
electum pretiosum et qui credit
in eum non confundetur Vobis
igitur honor credentibus autem
in incredulis lapis quem reprobave-
runt aedificantes hic factus est
in caput anguli et lapis offensionis
et petra scandali qui offendunt
verbo non credentes in quo et
positi sunt Vos autem genus
electum regale sacerdotium gens
sancta populus acquisitionis
ut virtutes annuntietis eius qui
de tenebris vos vocavit in admi-
rabile lumen suum qui aliquando
non populus nunc autem populus
dei qui non misericordiam consecuti
nunc autem misericordiam consecuti
estis Carissimi obsecro vos tamquam
advenas et peregrinos abstinere
vos a carnalibus desideriis quae
militant adversus animam vestram
conversationem vestram inter gentes
habentes bonam ut in eo quod
detrahunt de vobis tamquam de
malefactoribus ex bonis operibus
vestris glorificent deum in die
visitationis subiecti igitur estote
omni humanae creaturae propter
deum sive regi quasi praecellenti
sive ducibus tamquam ab eo missis
ad vindictam malefactorum laudem
vero bonorum quia sic est voluntas
dei ut benefacientes obmutescere
faciatis imprudentium hominum
ignorantiam quasi liberi et non
quasi velamen habentes libertatis
malitiae sed sicut servi dei omnem
honorem exhibete fraternitatem
diligite deum timete regem
Servi subditi estote in omni timore
dominis non tantum bonis et
modestis sed etiam discolis
Haec est enim gratia si propter
conscientiam dei sustineat quis
tristitias patiens iniuste Nam
quae gloria est si delinquentes
et colaphizati sustinebitis sed
si bene agentes patienter sustinetis
hoc gratia apud deum Quorum
enim estis vocati hoc et Christus
passus est pro nobis vobis relin-
quens exemplum ut sequamini
vestigia eius qui peccatum non
fecit nec inventus est dolus in
ore eius qui cum malediceretur
non maledicebat cum pateretur
non comminabatur tradebat autem
ulcisci se iniuste qui peccata
nostra ipse pertulit in corpore
suo super lignum ut peccatis
mortui iustitiae vivamus cuius
livore sanati estis errabatis enim
quasi oves sed conversi estis nunc
ad pastorem et episcopum animarum
vestrarum

Mulieres similiter subditae sint
viris suis ut et si qui non credunt
verbo per illorum mulierum
conversationem sine verbo lucri-
fiant considerantes castam
conversationem vestram cum
timore cuius non sit extrinsecus
capillatura aut circumdatio
auri aut indumenti cultus sed
qui in abscondito cordis est
hominis incorruptibilitas quieti
et mansueti spiritus quod est
coram deo dives valde Sic enim
aliquando et sanctae mulieres
sperantes in deo ornabant se
subditae propriis viris sicut
Sara obaudiebat Abrahae dominum
eum vocans cuius facti estis
filiae benefacientes et non
timentes ullam perturbationem
Viri similiter habitantes cum
illis secundum scientiam quasi
infirmiori vasculo muliebri
impertientes honorem tamquam
et coheredibus gratiae vitae ut
non impediantur orationes vestrae
Finis autem omnium adpropinquavit
estote prudentes et vigilate in
orationibus ante omnia mutuam
in vobismetipsis charitatem
continuam habentes quia charitas
operit multitudinem peccatorum
hospitales invicem sine murmura-
tione unusquisque sicut accepit
gratiam in alterutrum illam
administrantes sicut boni dispen-
satores multiformis gratiae dei
si quis loquitur quasi sermones
dei si quis ministrat tamquam
ex virtute quae administrat deus
ut in omnibus honorificetur deus
per Jesum Christum cui est gloria
et imperium in saecula saeculorum
Amen

Carissimi nolite peregrinari in
fervore qui ad tentationem vobis
fit quasi novi quod vobis accidit
tamquam ignei sed secundum
quod communicantes Christi
passionibus gaudete ut et in
revelatione gloriae eius gaudeatis
exultantes Si exprobramini in
nomine Christi beati quoniam
gloriae et virtutis dei et eius qui
gloria requiescit et quod secundum
illos quidem blasphematur secundum
vos autem honorificatur Nemo
autem vestrum patiatur quasi
homicida aut fur aut maledicus
aut alienorum adpetitor Si autem
ut christianus non erubescat
glorificet autem deum in isto
nomine Quod enim tempus
superest ut incipiat iudicium a
domo dei Quod si primum a nobis
quis finis eorum qui non credunt
evangelio dei Et si iustus vix
salvabitur impius et peccator
ubi parebunt Itaque et hi qui
patiuntur secundum voluntatem
dei fideli creatori commendent
animas suas in bonis operibus

Seniores ergo qui in vobis sunt
obsecro consenior et testis
Christi passionum qui et eius
quae in futuro revelanda est
gloriae communicator pascite
qui in vobis est gregem dei
providentes non coacte sed
spontanee secundum deum neque
turpis lucri gratia sed voluntarie
neque ut dominantes in cleris
sed forma facti gregis ex animo
et cum apparuerit princeps
pastorum percipietis immarcesci-
bilem gloriae coronam Similiter
adulescentes subditi estote
senioribus omnes autem invicem
humilitatem adinvicem insinuate
quia deus superbis resistit
humilibus autem dat gratiam
Humiliamini igitur sub potenti
manu dei ut vos exaltet in tempore
visitationis omnem sollicitudinem
vestram proicientes in eum quia
ipsi cura est de vobis Sobrii
estote et vigilate quia adversarius
vester diabolus tamquam leo
rugiens circuit quaerens quem
devoret cui resistite fortes in
fide scientes eadem passionum
ex fratribus vestris qui in mundo
sunt fieri vos autem deus omnis
gratiae qui vocavit nos in aeternam
suam gloriam in Christo Jesu
modicum passos ipse perficiet
confirmabit solidabit et fundabit
ipsi gloria et imperium in saecula
saeculorum Amen Per Silvanum
fidelem vobis fratrem ut arbitror
breviter scripsi obsecrans et
contestans hanc esse veram gratiam
dei in qua statis Salutat vos
ecclesia quae est Babylone
coelecta et Marcus filius meus
Salutate invicem in osculo
caritatis Pax vobis omnibus
qui estis in Christo Jesu Amen

Incipit epistola beati Petri apostoli secunda

Simon Petrus servus et apostolus
Jesu Christi his qui coaequalem
nobis sortiti sunt fidem in
iustitia dei nostri et salvatoris
Jesu Christi Gratia vobis et pax
adimpleatur in agnitione dei et
Jesu Christi domini nostri
Quae omnia nobis divinitus
donata sunt virtutis eius quae
ad vitam et pietatem per agnitionem
eius qui vocavit nos propria
gloria et virtute per quem
maxima nobis et pretiosa promissa
donavit ut per haec efficiamini
divinae consortes naturae fugientes
eius quae in mundo est concupis-
centiae corruptionis Et vos
autem hanc ipsam per omnem
sollicitudinem subministrantes
in fide vestra virtutem in virtute
autem scientiam in scientia autem
abstinentiam in abstinentia autem
patientiam in patientia autem
pietatem in pietate autem amorem
fraternitatis in amore autem
fraternitatis caritatem Haec enim
vobis adsint et abundent non
vacuos neque sine fructu vos
constituent in agnitione domini
nostri Jesu Christi Cui autem
haec non adsunt caecus est et
manu tentans oblitus purgationis
veterum suorum delictorum
Quapropter fratres magis satagite
ut per bona opera certam vestram
vocationem et electionem faciatis
Haec enim facientes non peccabitis
aliquando Sic enim abundanter
subministrabitur vobis introitus
in aeternum regnum domini nostri
et salvatoris Jesu Christi Propter
quod incipiam semper vos commonere
de his quamvis sciatis et confirmati
sitis in praesenti veritate Iustum
autem arbitror quamdiu sum in
hoc tabernaculo suscitare vos in
commonitione hac scio quia velox
est depositio tabernaculi mei
sicut et dominus noster Jesus
Christus significavit mihi Dabo
autem operam et unusquisque
vestrum post meum excessum
habere haec semper memoriae
commendata Non enim doctas
fabulas secuti notam vobis fecimus
domini nostri Jesu Christi virtutem
et praesentiam sed speculatores
facti illius magnitudinis Accipiens
enim a deo patre honorem et
gloriam huiusmodi a magnifica
gloria vox delata est ei Hic est
filius meus dilectus in quo mihi
complacui ipsum audite Et hanc
vocem nos audivimus de caelo
allatam cum essemus cum ipso in
monte sancto Et habemus firmiorem
propheticum sermonem cui bene
facitis attendentes quasi lucernae
lucenti in caliginoso loco donec
dies inluxerit et lucifer oriatur
in cordibus vestris hoc primum
intellegentes quod omnis prophetia
scripturae propria interpretatione
non fit Non enim voluntate humana
allata est aliquando prophetia
sed spiritu sancto inspirati locuti
sunt sancti dei homines

Fuerunt autem et pseudoprophetae
in populo sicut et in vobis erunt
magistri mendaces qui introducent
sectas perditionis et eum qui
emit eos dominum negant
superducentes sibi celerem
perditionem et multi sequentur
eorum luxurias per quos via
veritatis blasphemabitur et in
avaritia fictis verbis de vobis
negotiabuntur quibus iudicium
olim non cessat et perditiones
eorum non dormitant Si enim
deus angelis peccantibus non
pepercit sed rudentibus inferni
detractos in tartara tradidit
cruciandos in iudicium reservari
et originali mundo non pepercit
sed octavum Noe iustitiae
praedicatorem custodivit diluvium
mundo impiorum inducens et
civitates Sodomorum et Gomorrae
cinere redigens damnavit eversione
subiciens exemplum eorum qui
impie acturi sunt et iustum Lot
oppressum a nefandorum hominum
iniuria et conversatione luxuriosa
aspectu enim et auditu iustus
erat habitans apud eos qui
quotidie animam iustam iniquis
operibus cruciabant scit dominus
pios de tentatione eripere iniustos
autem ad diem iudicii reservare
cruciandos maxime autem eos qui
post carnem in concupiscentia
immunditiae ambulant et dominatum
contemnunt audaces sibimet placentes
sectas introducentes blasphemantes
ubi angeli fortitudine et potestate
maiores cum sint non ferunt contra
se apud dominum blasphemiae
judicium Isti autem sicut irrationabilia
pecora naturalia in captionem et
corruptionem in his quae ignorant
blasphemantes in corruptione sua
peribunt recipientes mercedem
iniquitatis suae voluptatem
existimantes diem delitiarum
sordes et foeda in deliciis suis
luxuriantes vobiscum epulantes
habentes oculos plenos adulterii
et incessabilis delicti inlectantes
animas infirmas cor exercitatum
habentes avaritiae maledicti
relictis directa via erraverunt
secuti viam Balaam Bosor qui
mercedem iniquitatis dilexit
correptionem autem habuit suae
iniquitatis mutum iumentum
humana voce loquens prohibuit
prophetae dementiam Isti sunt
fontes sine aqua et nebulae turbine
acti quibus procella tenebrarum
in aeternum servata est Superbam
enim vanitatis loquentes pellicere
in desideriis carnis luxuriae eos
qui paululum fugiunt conversantes
in errore libertatem illis promittentes
cum ipsi servi sint corruptionis
a quo enim quis superatus est
huius et servus addictus est
Si enim fugientes contagia mundi
in agnitione domini et salvatoris
Jesu Christi his rursus implicati
superentur deteriora facta sunt
illis novissima quam prima melius
enim erat illis non cognoscere viam
iustitiae quam post agnitionem
retrorsum conversi ab eo quod illis
traditum est sancto mandato
Contigit enim eis illud veri
proverbii canis reversus ad suum
vomitum et sus lota in volutabro
luti

Hanc iam scripturam carissimi
vobis scribo in qua excito in
vestra sincera mente recordationem
ut memores sitis eorum quae
praedicta sunt a sanctis prophetis
et mandati domini et salvatoris
apostolorum vestrorum Hoc primum
scientes quod venient in novissimis
temporibus in deceptione illusores
secundum proprias concupiscentias
ambulantes et dicentes ubi est
eius promissio aut adventus quia
ex quo patres dormierunt omnia
sic perseverant ab initio creaturae
Latet enim eos hoc volentes quia
caeli erant prius et terra de aqua
et per aquam consistens verbo dei
per quae tunc mundus aquae
inundatus perit Caeli autem qui
nunc sunt et terra eodem verbo
repositi sunt igni reservati in
diem iudicii et perditionis impiorum
hominum Unum autem hoc non
lateat vos carissimi quia unus
dies apud dominum sicut mille
anni et mille anni sicut dies unus
Non tardat dominus promissionem
sicut quidam existimant sed
patienter agit propter vos nolens
aliquos perire sed omnes ad
paenitentiam reverti Adveniet
autem dies domini ut fur in nocte
in quo caeli magno impetu transient
elementa vero calore solventur
terra autem et quae in ipsa sunt
opera exurentur Haec igitur cum
sint omnia dissolvenda quales
oportet vos esse in sanctis conversa-
tionibus et pietatibus exspectantes
et properantes in adventum dei
per quem caeli ardentes solventur
et elementa ignis ardore tabescent
Nos autem novos caelos et novam
terram secundum promissa eius
exspectamus in quibus iustitia
habitat Quapropter carissimi haec
exspectantes satagite immaculati
et inviolati ei inveniri in pace et
longanimitatem domini salutem
arbitramini sicut et carissimus
frater noster Paulus secundum
datam sibi sapientiam scripsit
vobis sicut et in omnibus epistulis
loquens in eis de his in quibus
sunt quaedam difficilia intellectu
quae indocti et instabiles depravant
sicut et ceteras scripturas ad
suam ipsorum perditionem Vos
igitur carissimi praescientes
custodite ne eorum insipientia
seducti excidatis a propria firmitate
crescite autem in gratia et cognitione
domini nostri et salvatoris Jesu
Christi ipsi gloria et nunc et in
diem aeternitatis Amen

Incipit epistola beati Petri apostoli tertia

Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de his et scripsit haec et scimus quia verum est testimonium eius

meo et ꝑphetabut filij vz z plic
vne z dabo ꝓdigia i celo sursu
z sig in tra deorsu sanguis et
ignis z vap̃or fumi ☩ sol vertet
i tenebras z luna i sanguinez antꝙ
veniat dies dñi magnus z man
festus z erit oia q̃cuq; inuocauit
nom̃ dñi saluus erit Viri israhelite
audite vba hoc ihm nazarenu
virum approbatu a deo in vob vr
tutibꝫ z ꝓdigijs z signis que fe
cit ꝑ illum deus in medio vr sic
vos scitis ☩ hunc diffinito cõsilio
et ꝓscientia dei traditum p manꝫ
iniquoꝝ affligentes interemistis
quem deus suscitauit solutis do
loribus inferni iux̃ qđ impossibile
erat teneri illum ab eo Dauid en
dicit in eu prouidebã dñm coram
me sp quia a dextris est mihi ne co
mouear ꝓpt hoc dilatauit cor meu
z exultauit lingua mea insup z caro
mea requiescet in spe quia non dere
linques animã meam in inferno nec da
bis scm tuum videre corruptionem no
tas mihi fecisti vias vite replebis
me iocunditate cu facie tua Viri
fratres liceat audenter dicere ad vos
de patriarcha dauid quia defunctꝰ
est et sepultus est z sepulchrum ei est
apud nos usqꝫ in hodiernum diem
cũ ergo esset ꝓphꝫ z sciret ꝑ iura
mento iurasset illi de fructu
renis eius sedere sup sedem eius
prouidens locutus est de resurrectione
xpi quia neqꝫ derelictus est in
inferno nec caro eius vidit corruptionem

Hunc ihm resuscitauit deus cui
omes nos testes sumus dextera
q̃ dei exaltatus promissione spꝰ
sci accepta a pre effudit hoc
quod vos videtis z audi
tis Dauid ascendit ascendit
Dixit autem dñs dño meo
sede a dextris meis donec ponam
certissime q̃ sciat omis domꝰ ys
rael et dñm eum z xpm eius hunc
ihm quem vos crucifixistis
his auditis compuncti sunt corde
z dixerunt ad petrum z ad reliquos
apostolos Quid faciemus viri fratres pe
trus aut ad illos Penitentiam agite
z baptizet unusquisq; vestrum in
nomine ihu xpi in remissionem peccatorum vrm
z accipietis donum spus sancti Vobis
enim est repromissio z filijs vris
et omnibus qui longe sunt quos
cumq; aduocauerit dñs deus noster
Alijs etiam verbis plurimis testificatus
z exhortabatur eos dicens Salua
mini a generatione ista prava Illi ergo
receperunt sermonem eius baptizati sunt
z apposite sunt in illa die animę circi
ter tria milia Erant aut perseve
rantes in doctrina apostolorum z communi
catione fractionis panis z orationibus Fiebat aut
omni animę timor Multa quoq; prodigia
z signa per apostolos fiebant in hierm et
metus erat magnus omnibus Omnes
qui credebant erant pariter z habebant
omnia communia possessiones z substantias ven
debant z dividebant illa omnibus
prout cuiusq; opus erat Quotidie quoq;
duratres animiter in templo

Cap iij

Petrus at ꝙ Johes aſcendebat
in templū ad horā orōnis
nonam. Et quidā vir q erat
claudus ex utero, portab
bat. quē ponebāt cotidie
ad portā templi q dr speciosa
ut peteret elemosinā ab in troe
untibus templū. Hic cū vidiſſet
petrū ꝙ Johes ituros in templū
rogabat eos ut eleē
mosinā acciperet. Intuens aūt in eū petrus
cū Johe dixit. Respice in nos. At ille
intendebat eis. existimans
ſe aliquid accepturū ab eis.
Petrus aūt dixit. Argentū et
aurū non ē mihi. quod aūt habeo
hoc tibi do. In nōe ihū xpi na
zareni surge ⁊ ambula. ⁊ apprehensa
eius manu dextera allevauit
eum. Et ꝓtinus cōsolidate ſunt baſes
eius ⁊ plante. Et exiliens ſtetit ⁊
ambulabat. ⁊ intrauit cū illis in
templū ambulans. et exiliens
⁊ laudans deū. ⁊ vidit eum omis ꝑplus
ambulare ⁊ laudare deū. Cognoſ
cebant aūt illū quia ipe erat q ad
elemosinā in speciosa
porta templi sedebat ad petendū. ⁊ impleti ſunt stupore
⁊ extaſi in eo qđ contigerat illi.
Dū teneret aūt petrū ⁊ johē. ille
ſanus factus. cucurrit omis
ꝑplus ad eos ad porticū q appel

latur salomōis stupefactus. Videns
aūt petrus respondit ad illos. Viri
israelite quid miramini in hoc aut
nos intuemini quasi virtute aut po
testate fecerimus huic ambulare.
Deus abrahā ⁊ deus ysaac ⁊ deus
iacob deus patrū nrōrū glorificauit
filium suum ihm quē vos quidē tra
didistis et negastis ante faciem
pilati iudicante illo dimitti. Vos
aūt sanctum ⁊ iustum negastis ⁊ petistis
virum homicidā donari vobis. Auc
torē aūt vite interfecistis quē deus
suscitauit a mortuis cuius nos testes
sumus. Et in fide nois eius huic quē vi
detis ⁊ nostis confirmauit nomen eius. ⁊ fi
des quę per eum est dedit integrā sanitatē
istam in conspectu omium vestrum. Et nunc fratres
scio quia per ignorantiā fecistis sicut
et principes vri. Deus aūt quę pnuntiauit
per os omium prophetarum pati xpm suum im
plevit sic. Penitemini igit et conuerti
mini ut deleantur vra peccata. Cum venerint
tpa refrigerii a conspectu dni. Et mittat vobis ihm
christum qui ante prędicatus est vobis. Quem oportet
celum quidem suscipere usq; in tpa restitutionis omium quę locutus
est deus per os sanctorum suorum a seculo prophetarum
aduersus quidem dixit ad patres. Quia prophetā
vobis suscitabit dns deus vr de
fratribus vestris sicut me. Ipm audietis
secundum omia quecūq; locutus fuerit
vobis. Erit aūt omis anima quę non audierit
prophetā illum exterminabitur de plebe sua
Et omes prophete a samuel ⁊ deinceps qui locuti
sunt ⁊ annunciauerunt dies istos. Vos estis
filii prophetarum ⁊ testamenti quod disposuit
deus ad patres vros dicens ad abraham
Et in semine tuo benedicent omes cognationes
terre. Vobis primum deus suscitans filium suum
misit eum benedicentem vobis ut con
uertat se unusquisq; a nequitia sua.

Cap mv

I

pilatus cu gaudiu et ptu ipl
face que mand[at] ei recipiebat
tiebat fide ne nue dne deus te
spes i mmas eop 2 dei sanct tuor
cu oi fducia loquebat vm tuu i eo
p manu tuu extendi ad sanitates et signa et pdigia fieri
p nom sci filij tui ihu ubi erat ad diem
notus est locus i q erant congregati et repleti sut oms spu sco
loqbant vm dei cu fiducia ihc
autem ad eos dicebat quis corum
et aut vna ns quisq; eop q pos
sidebat aliquid suu ei diabat
sed erat illis oia communia erat
autem magna reddebat apli tes
timoniu resurrectois ihu dni
mri 2 gra magna erat 2 oibus illis
neq; enim quisq; egen erat in illis
quotquot enim possessores domoz
aut agroz erant vendentes affe
rebat pcia eop que vendebat 2 po
nebat ad pedes aplop distribuebat
autem singulis put cuiq; opus erat
Joseph autem qui cognominatus est barna
bas ab apli quod est interpretatu
filius consolationis levites cyprius
genere cum haberet agrum vendidit illum
2 attulit pecuniam 2 posuit ad pedes aplop

Vir autem quidam nomine // Cap v
ananias cum sapphira uxore
sua vendidit agrum 2 fraudauit
de pcio agri consciente uxore sua 2
afferens pecuniam quandam ad pedes aplop
posuit dixit autem petrus ad eum
anania cur tentauit satanas cor
tuum mentiri te spui sco 2 fraudare de

pcio agri non ne manens tibi manebat
et venundatum in tua erat potestate
quare posuisti in corde tuo hanc
rem non es mentitus hominibus sed
deo audiens autem ananias hec verba cecidit
et exspirauit et factus est timor
magnus in omnes qui audierunt hec
surgentes autem iuuenes amouerunt eum
et efferentes sepelierunt uxor autem
eius non scientes quod factum est introiit
dixit autem ei petrus dic mihi si tanti
agrum vendidistis at illa dixit
etiam tanti petrus autem ad eam quid
uobis conuenit temptare spm
dni ecce pedes eorum qui sepelierunt
uirum tuum ad ostium et efferent te con
festim cecidit ante pedes eius et expi
rauit intrantes autem iuuenes inue
nerunt illam mortuam et efferentes
sepelierunt ad uirum suum et factus est
timor magnus in uniuersa ecclia et
in omnes qui audierunt hec per ma
nus autem aploz fiebant signa 2 pdigia
multa in plebe et erant unanimiter
omnes in porticu salomonis neque
autem nemo audebat coniungere se illis
sed magnificabat eos plebs sed magis
autem augebatur credentium in
no multitudo virorum ac mulierum
ita ut in plateis eicerent infirmos et
ponerent in lectulis et grabatis ut
veniente petro saltem umbra illius
obumbraret quemq; eorum et liberen
tur ab infirmitatibus suis concur
rebat autem multitudo uicinarum ciui
tatum ierusalem afferentes egros 2 ves
atos a spiritibus immundis qui curabantur omnes

Nonne manens tibi manebat
et venundatum in tua erat potestate
quare posuisti in corde tuo hanc
rem non es mentitus hominibus sed
deo audiens autem ananias hec verba cecidit
et exspirauit et factus est timor
magnus in omnes qui audierunt hec
surgentes autem iuuenes amouerunt eum
et efferentes sepelierunt uxor autem
eius non scientes quod factum est introiit
dixit autem ei petrus dic mihi si tanti
agrum vendidistis at illa dixit
etiam tanti petrus autem ad eam quid
uobis conuenit temptare spm
dni ecce pedes eorum qui sepelierunt
uirum tuum ad ostium et efferent te con
festim cecidit ante pedes eius et expi
rauit intrantes autem iuuenes inue
nerunt illam mortuam et efferentes
sepelierunt ad uirum suum et factus est
timor magnus in uniuersa ecclia et
in omnes qui audierunt hec per ma
nus autem aploz fiebant signa 2 pdigia
multa in plebe et erant unanimiter
omnes in porticu salomonis neque
autem nemo audebat coniungere se illis
sed magnificabat eos plebs sed magis
autem augebatur credentium in
no multitudo virorum ac mulierum
ita ut in plateis eicerent infirmos et
ponerent in lectulis et grabatis ut
veniente petro saltem umbra illius
obumbraret quemq; eorum et liberen
tur ab infirmitatibus suis concur
rebat autem multitudo uicinarum ciui
tatum ierusalem afferentes egros 2 ves
atos a spiritibus immundis qui cu
rabantur omnes

pncepe sacerdotu z omi qui
illo erat q̃ chēste sadūcoꝝ z
pleti sue zelo z victrie mani
aplos z posuerit illos i custodia
publica Angelus aut dñi p noctē
apiens ianuas carcis z educens
eos dixit Ite et stantes loquimi i
templo plebi oia va vite hui
Quib audissent ingressi diluculo
i templū docebat Aduciens aut
pncepes sacerdotu z qui cu eo erat
conuocauerut concilium z oēs seniores
filioꝝ isrl et miserut i carcere
ut adducent Cū venissent aut mini
steri et cauꝰ aptū carcē no inuenissent illos
reuersi nunciauerut dicentes Carcerē
quidē inuenimꝰ clausū cū oi dili
gētia z custodes stantes ad ianuas
aperientes aut neminē intus
inuenimus Vt audierut aut hos ser
mones magistratus templi z pncipes
sacerdotu ambigebat de illis quid
nā fieret Aduciens aut quida nūc
ciauit eis dicens Ecce viri quos po
suistis in carcere sut i templo sta
tes z docentes ꝑplm Tunc magistratꝰ
abijt cū ministris z adduxit illos
sine vi timebat enī ꝑplm ne lapi
darentur Vt aut adduxissent illos
statuerut in concilio z interrogauit
eos pncepꝰ sacerdotu dicēs pre
cipiendo pcepimꝰ vob ne doctrinis
hui noīe isto et ecce replestis hierlm
doctrina vra z vultis inducere sup
nos sanguē hoīs istius Iudens
aut petrus z apli dixerut Obedire
oportz magis deo q̃ hoibus Deꝰ pa
trū nrōꝝ suscitauit ihm quē vos
interemistis suspendentes i ligno Hunc

pncepem [illegible] spiritū
penitentiā sue [illegible] ꝑ-
et remissionē [illegible] su
mꝰ testes horū vorū z ꝑplm quē
dedit deus obedientibus sibi z
qui audissent dissecabant z cogita
bant interficere illos Surgens aut
quida in concilio phariseus nomi
ne gamaliel legis doctor honora
bilis vniuerse plebi iussit foras
ad breue horaꝝ spacium fieri depitas ad
illos Viri isrlite attendite vob
sup hoīb istis quid actur
sit Ante hos enī dies extitit theo
dās dicens esse se aliquid cui cōsen
sit virorū numerꝰ quadringentorū
q̃ postea occisus est z oēs quotquot
credebat ei dissipati sut z redacti
ad nichilū Post hūc extitit iu
das galileus i diebus ꝓfessionis
et auertit ꝑplm post se et ipe perit
et omēs quotquot cōsenserut ei
dispsi sut Et nūc itaq̃ dico vobis
discedite ab hoīb istis z simite
illos q̃m si ex hoīb cōsilium hoc
aut opus dissoluet Si vo ex deo
no poteritis dissoluere illos ne forte
et deo repugnare inueniamini Con
senserut aut illi et conuocates apos
tolos demulcauerut ne omīno log
uent i noīe ihu z dimiserut eos
Et illi quidē ibant gaudentes a co
spectu cōsilij q̃m digni habiti sut
p noīe eius cōtumelia pati Omi
ae die i templo z cta domos non
cessabat docentes z euāngelizantes
xpm ihm

Cvj

ſcm z legeꝛ. Audiuꝛ em cu dicere
qm nazarenꝰ deſtruet locꝝ iſtꝝ
et mutabit tradiões q̃s tradidit
nobis moyſes et in tuoꝝ cu oes
qui ſedebant in eccliꝛ viderꝝ faciem
eius tanq̃ faciem angeli

Cap vij

Dixit ad pñceps ſacerdotꝝ ſi
hec ita ſe habet. Viri aut fres
fratres et pres audite. Deus glie
apuit patri nro abrahā cū eſſet in
mesopotamia priusq̃ moraret
in charan z dixit ad illū. Egꝛedere
de tra tua et de cognacõe tua z veni in tꝝ
quā mostrauꝝ tibi. Tūc egꝛeſſus de
tra chaldeoꝝ z habitauit in charā. Et inde
postq̃ mortuus e pr eius trāſtulit
illū in tꝝ hanc in qua nc vos ha
bitatis z no dedit illi hereditatem
in ea nec passū pedis et repromisit
dare illi eam in possessionē z semi
eius post eū cū nō haberet filiū
locutus e ad deū quia erit semen
eius accola in tra aliena z subiuga
bunt eos subiacēt et male tractabunt
eos annis quadringentis z gentē cui ſer
uierit ego iudicabo. Dixit deꝰ et
post hec egredient me in
loco isto. Et dedit illi testamentū
circumcisionis z sic genuit ysaac et
circumcidit eū die octauo z ysaac
iacob et iacob xij patriarchas z pa
triarche emulantes ioseph vendide
runt in egiptū z erat deꝰ cū eo z eri
puit eū ex oibus tribulacõibus
eius. Et dedit ei gratiā z sapiaꝫ
in conspectu pharaonis regis egipti et
constituit eū ꝓpositū sup egiptū
et super omem domū suā. Venit
ad fames in vniuſa egiptū et

chamatu ⁊ tribulac̃. magnu et
no rvachat abos prec̃ mi ⁊ ꝯ
audisset at iacob esse frũ ⁊ egip
to misit prec̃ nros primu ⁊ iste
cognitus ē ioseph a fr̃ibus suis
et manifestatus ē phaom gen⁹ ei⁹
admittet ad ioseph ut veniret iacob
patrem suu ⁊ omẽ cognatõ ⁊ iacob
descendit iacob ⁊ egiptu
et defunctus ē ipe ⁊ prec̃ mi ⁊ trib⁹
lati sut ⁊ sichem ⁊ positi st ⁊ sepul
chro quod emit abraha pecu argẽti
a filijs emor filij sichem ⁊ id agim
quact at tepꝰ repmissionis quam
ꝯfessus est deus abrahe ⁊ auxit
ptus et mltiplicatus ē ⁊ egipto
quoadusq surrexit rex alius ⁊ egip
to q̃ no sciebat ioseph hic circuue
niens genus nrm afflixit pres
nros ut exponerent infantes suos
ne viuificarent hoc tpe natus ē
moyses ⁊ fuit gratus deo q̃ nutrit⁹
ē mẽsibus tribus ⁊ domo patris su
Exposito ad illo m fluie sustulit
eu filia pharaonis ⁊ nutrit eu at⁊
adoptat sibi m filiu et eruditus ē
moyses oi sapia egiptioꝝ ⁊ erat po
tens i vbis et i operibus suis Cũ at
impletꝰ ei ql annoꝝ tepꝰ ascen⁹ i
cor eius ut visitaret fres suos fi
lios isrl ⁊ cu vidisset quẽdam
iniuriã patiẽtem vindicata illũ et
fecit ultione ei⁹ q̃ iniuriã sustinebat
percusso egiptio existimabat aut
intelligẽs fres q̃ deus p manꝰ
ipius daret salutẽ illis at illi
no intellexerut Sequenti vero
die apparuit illis litigantibꝰ et

reprehendebat eos dicens
viri fres estis
utem cur at inuicem male facitis
repulit eu dicẽs quis te constituit princi
pem et iudicẽ sup nos fugit at moy
ses vbi iste et factus ē aduena in ter
ra madian vbi genuit filios duos
Et expletis annis xl apparuit
illi angelus in deserto montis sy
nai igne flamme rubi moyses aut
em videns admiratus ē visione et accessit
vt ꝯsideraret facta ē vox
dni dicẽs ego sũ deus patrũ tuo
rum deus abrahe deus ysaac ⁊ deus
iacob Extremescens at moyses no
audebat ꝯsiderare Dixit at illi
dns Solue calciamentu pedum tuo
rum locus en in quo stas terra sancta est Vi
dens vidi afflictionem plebis mee q̃ est
in egipto et gemitu eorum audiui
⁊ descendi liberare eos Et nc veni ⁊
mittam te in egiptum Hunc moysen
quem negauerut dicentes quis te
constituit principem ⁊ iudicem hunc de⁹
princip̃em ⁊ redemptorem misit cu manu
angeli q̃ apparuit illi in rubo hic
eduxit illos faciens prodigia ⁊ sig
na magna in terra egipti ⁊ in mari
rubro ⁊ in deserto annis xl hic est
moyses q̃ dixit filijs isrl ⁊ qui
dixit eis prophetam vobis suscitabit
deus de fribꝰ vris tanq̃ me ipm
audietis hic ē q̃ fuit in solitudine
ad angelo q̃ loquebat ei in monte syna
et ad patres nros q̃ accepit ꝯ vita

die nobis quid nolumus obedire
preceptis eius sed expugnare et conuertere
ad egyptum dicentes
ad aaron fac nobis deos qui pre
cedant nos quid enim huic qui eduxit
nos de terra egypti nescimus quid
acciderit ei uitulum fecerunt illis die
bus et obtulerunt hostias simulacro
et letabantur in operibus manuum suarum
statuit autem eos deus et tradidit seruire
militie celi sicut scriptum est in libro
prophetarum numquid uictimas et hostias
obtulistis mihi annis xl in deserto do
mus israel et sustulistis tabernaculum
moloch et sidus dei uestri remphan
figuras quas fecistis adorare
eos transferam uos in babilonem et tabernaculum
testimonii sicut prius uixit
in deserto sicut disposuit loquens ad
moysen ut faceret iuxta formam
quam uiderat quod et inducentes
susceperunt patres nostri cum iesu in
possessionem gentium quas expulit
deus a facie patrum nostrorum usque in
diebus dauid qui inuenit gratiam ante
deum et petiit ut inueniret tabernaculum
deo iacob salomon autem edificauit illi do
mum domino autem non habitat in templis
manufactis sicut propheta dicit celum mihi sedes
est terra autem scabellum pedum meorum
qualem domum edificabitis mihi dicit dominus
aut quis locus requietionis mee nonne
manus mea fecit hec omnia dura
ceruice et incircumcisis cordibus et au
ribus uos semper spiritui sancto resistitis sicut
patres uestri et quem prophetarum non persecuti
sunt patres uestri et occiderunt eos qui
nunciabant de aduentu iusti cuius uos
nunc proditores et homicide fuistis qui
accepistis legem in dispositione angelorum
et non custodistis audiebat
hec dissecabantur cordibus suis et stri
debant dentibus in eum at ille cum esset
repletus spiritu sancto intendens
in celum uidit gloriam dei et iesum stantem
a dextris dei et ait ecce uideo
celos apertos et filium hominis stantem a
dextris dei exclamantes autem uoce
magna continuerunt aures suas
et impetum fecerunt unanimiter in eum
et eicientes eum extra ciuitatem lapi
dabant et testes deposuerunt uestimenta
sua secus pedes adolescentis qui vo
cabatur saulus et lapidabant stephanum
inuocantem et dicentem domine ihesu accipe spiritum
meum deponens autem genibus clamauit uoce
magna dicens domine ne statuas illis
hoc peccatum et cum hec dixisset obdor
miuit in domino Saulus autem erat gratus
Lecta est CVIIJ
in illa die persecutio magna in
ecclesia que erat hierosolimis omnes dispersi
sunt per regiones iudee et samarie preter
apostolos Deportauerunt autem stephanum viri
timorati et fecerunt planctum magnum
super illum Saulus uero deuastabat
ecclesiam per domos intrans trahensque
uiros ac mulieres tradebat in custodiam
Igitur qui dispersi erant pertransibant euan
gelizantes verbum Philippus autem descen
dens in ciuitatem samarie predicabat
illis christum Intendebant autem turbe his que
a philippo dicebantur unanimiter audi
entes et uidentes signa que faciebat
Multis enim eorum qui habebant spiritus
immundos clamantes uoce magna exibant

et mlta palitra z claudi aut
Et fem ẽ gaudu magnu
Vir ad quda noctẽ ꝟsion fuit
magus seduct gẽte samarie
ee ẽsse se alique magnu
saltabat ob a mimo usq ad maxi
mu dicebet hic ē vtꝰ dei q vocat
magna Attendebat ad ei ꝙ q mul
to tpe magicis sub artibꝫ
eos Cui vo credidisset philippo evn
gelizati de regno dei i nõe ihu xpi
baptizabantur vi ac mli ẽb huc y
mon z rpe ẽdidit z cu baptizatus
esset adhesit philippo videbꝫ eccla
sticꝫ z vtutes maximas fieri stupes
cebat Cui ad audiend apli qui
erat hrlimis q recepisse samaritanam
vm dei miserut ad illos petꝫ et
iohem Qui cu venissent rogauerut p
ipis ut acciperent spm scm nondu
enim in quẽqꝫ illoꝝ venerat sed baptiza
ti tm erant i noie dni ihu Tunc ipo
nebat manꝰ sup illos z accipiebat
spm scm Cui vidisset ac symo q p im
positꝰ manuꝫ apl̃oꝝ dabatur spe
cies obtulit eis pecuniã dicens Date
z mihi hanc potestatem ut cuicuꝫ i posuero
manꝰ accipiat spm scm Petrꝰ ad
dixit ad eum pecunia tua tecum sit i p
ditionẽ quia donu dei existimasti pe
cunia possideri non est tibi neqꝫ sortis
neqꝫ modo ipsius Cor enim tuum non est rectum
coram deo pnitere itaqꝫ age ab hac
nequitia tua z roga deum si forte re
mittat tibi hanc cogitationẽ cordis tui
In felle enim amaritudinis z obligatione
iniquitatis video te esse Respondens
dixit precamini vos pro me ad dnm ut
nichil veniat sup me horum q dixistis

et cum
rediebat in
mutauerꝫ cum angelo dn
angelꝰ ad dm loc
dicens Surge z va
ad viam q descendit ab hierl̃m i gaza
hec deserta Et surgens abiit Et ec
vir ethiops eunuchus potens
datus regine ethiopum q erat sup
gazis eius venerat adorare i hierl̃m
et reuertebat sedens sup currum suu
ges ysaiam prophetã Dixit aut spus
philippo Accede z adiunge te ad
currum istum Accurrens aut philippus au
dit illum legentem ysaiam prophetã z dixit
putas ne intelligis que legis Qui
ait Et quo posssim si non aliquis ostende
rit mihi Rogauitqꝫ philippum ut a
scendens sederet secum Locus aut scripture
qua legebat erat hic Tamqꝫ ouis
ad occisionẽ ductus est z sicut agnus coram
tondente se sine voce sic non aperuit
os suum In humilitate iudicium eius sublatum
est Generationem illius quis enarrabit quoniam
tollet de terra vita eius Respondens aut
eunuchus philippo dixit Obsecro te de
quo propheta dicit hoc de se an de alio aliquo
Aperiens aut philippus os suum z incipiens
a scriptura ista euangelizauit illi ihm
Et dum irent per viam venerunt ad quandam
aquam Et ait eunuchus ecce aqua quid prohibet
me baptizari Dixit aut philippus si ex
toto corde tuo licet Et respondens dixit
Credo filium dei esse ihm xpm Et iussit stare
currum z descenderunt vterqꝫ in aquam philippus
z eunuchus z baptizauit eum Cum autem ascen
disset de aqua spus dni rapuit
philippum z apli non vidit eum eunuchus

Cap lx

Saulus ad huc spirans minas
[illegible] ad principes sacerdotum et
petiit ab eis epistolas in damascum ad
synagogas ut si quos reperisset huius
uie uirosque ac mulieres uinctos perdu
ceret hierusalem Et cum iter faceret contigit
ut appropinquaret damasco Et subito
circumfulsit eum lux de celo et cadens
in terram audiuit uocem dicentem sibi Saule
saule quid me persequeris Durum est
tibi contra stimulum calcitrare Qui ait
Domine quis es Et dominus ait ego sum
Ihesus quem tu persequeris Surge et
ingredere ciuitatem et ibi dicetur tibi quid te oporteat facere
Uiri autem illi qui comitabantur eum
stabant stupefacti audientes quidem
uocem neminem autem uidentes Surrexit
autem saulus a terra apertisque oculis nichil
uidit Ad manus autem illius trahentes
introduxerunt damasum Et erat triduum
diebus non uidens et non manducauit neque
bibit Erat autem quidam discipulus damas
in nomine ananias et dixit ad illum in uisu
Dominus Anania Et ille ait ecce ego Domine
Et dominus ad illum Surge et uade in uicum
qui uocatur rectum et quere in domo iude
saulum nomine tharsensem ecce enim orat
Et uidit uirum ananiam nomine introeuntem
et imponentem sibi manus ut uisum recipiat
Respondit autem ananias Domine audiui
a multis de uiro hoc quanta mala fecerit
tuis sanctis in hierusalem et hic habet potestatem alli
gandi omnes qui inuocant nomen tuum Dixit

illi autem dominus Uade quoniam uas electionis
est mihi iste ut portet nomen meum coram ge
tibus et regibus et filiis israel Ego enim
ostendam illi quanta oportet eum pro nomine
meo pati Et abiit ananias et introiit
in domum et imponens ei manum dixit Saule
frater Dominus misit me iesus qui apparuit
tibi in uia qua uenisti ut uideas et
implearis spiritu sancto Et confestim ceciderunt
ab oculis eius tamquam squame et uisum re
cepit Et surgens baptizatus est et cum
accepisset cibum confortatus est fuit autem
cum discipulis qui erant damasci per
dies aliquot et continuo in synagogis
predicabat iesum quoniam hic est filius dei
Stupebant autem omnes qui audiebant et
dicebant Nonne hic est qui expugnabat
in hierusalem eos qui inuocabant nomen istud Et
huc ad hoc uenit ut uinctos illos duceret
ad principes sacerdotum Saulus autem multo
magis conualescebat et confundebat
iudeos qui habitabant damasci affir
mans quoniam hic est christus Dum impleuntur au
tem dies multi consilium fecerunt iudei ut eum
interficerent Notum factum est autem saulo insidie
iudeorum Custodiebant autem et portas die
ac nocte ut eum interficerent Accipientes
autem discipuli eius nocte per murum demi
serunt submittentes in sporta Cum autem
uenisset hierusalem temptabat iungere se discipu
lis eius et omnes timebant eum non credentes
quod esset discipulus Barnabas autem ap
prehensum illum duxit ad apostolos et nar
rauit illis quomodo in uia uidisset dominum
et quia locutus est ei et quomodo in damasco
fiducialiter egerit in nomine iesu Erat autem
cum illis intrans et exiens in hierusalem fiducialiter agens
in nomine domini loquebatur quoque gentibus et disputa
bat cum gentilibus Illi autem quaerebant occidere eum

Ruod au cognouisset ꝓcs de dux
ert eu ad se et au ꝙ missi ei de Cesa
rea qui & tota uidea regalibꝫ
et samaria scebat pace & edifica
bat ab ulas & repz dmi & cōsolaca
spūsci & replebat ffem e at dixe
runt ꝓ̄ hiscet vm uos & huc mcē
ad ꝙs qui hic habitat lidde ueni
ibi hodie quida nōie eneā ab
annis octo iacēte & grabato q̄ eat
paliticꝫ & ait illi petrꝰ eneā sa
net te dns ihus xp̄s surge & sterne t
Et cotinuo surrexit & vidēt illū
oēs q̄ habitabāt lidde & saronē qui
conuersi sūt ad dnm ¶ In ioppe at fuit
quida discipla nōie tabita q̄
ēpretata dr dorcas hec erat plena
opibꝫ bonis & elis quas faciebat
ffem e at & dieb illis ut infirmata
moreꝰ lauissent posue
runt & cenaculo Cū at ioppe esset lidda
ab ioppe discipli audientes q̄ pe
trus esset & ea miserūt duos viros
ad eu rogantes ne pigeat te ꝑtra
nsire ad nos Surgens at petrus
uent cu illis Et cū uenisset duxerūt
illū & cenaculū & circūsteterūt eu oēs
uidue flentes & ostendentes tunicas et
uestes quas faciebat illis dorcas
dum esset at illis Eiectis at oibꝫ foras petrꝰ ponens
genua orauit & conuersus ad corpus
dixit Tabitha surge Illa at aperuit
uit oculos suos & uiso petro resedit
Dat at illi manū erexit eam & cū uo
casset sctos & uiduas assignauit eam
uiuā Notū at factū e p uniuersā ioppen
& credidert multi in dnm ffem e at
ut diebꝰ multis maneret petrus in

Cap Lxx

Factū at ꝙ
lus cesaree uocabꝫ cornelius
y talica religiosus
et domo sua timens deū
et deprcans deū ssp Et vidit in
manifeste ꝙ hora nona diei an
gelū dei ingredientē ad se & dicē
sibi Corneli At ille intuens eū
timore coruptꝰ dixit Quis es d
Dixit at illi Orōnes tue & elee
mosine tue ascenderūt in cōspectu dei Et nunc
mitte viros in ioppen & accersi
simonē q̄ cognominat petrꝰ hic
hospitat apud symonē quendā
coriarium cui domꝰ e iuxta mare
hic dicet tibi q̄ te oportet facere Et
cū discessisset angelus q̄ loquebat
illi vocauit duos domesticos suos
& militē metuentē deū ex his
qui illi parebant & cū eis nar
rasset oia misit illos in ioppen
Postera at die ite illis itinātibus
et appropinquantibus ciuitati ascen
dit petrus in superiora ut oraret circa
horā sextā Et ad esuriret uolu
it gustare parantibus at illis excidit
sup eū mentis excessꝰ & vidit celum
aptum & descendens vas quoddā
velut linteū magnū quatuor
initijs submitti de celo in terram
q̄ erant in eo quadrupedia & serpe
tia terre & volatilia celi Et facta est
vox ad eū Surge petre occide &
manducā Dixit at petrus Absit
dne quia nichil unq̄ manducauit
ome immundū Et vox iterū ad eū

hec horem ꝙpter quod sine du
bitacõe vel aare ꝓcedo mdogo
que ob causã accersiste me
et cornelius ait q̃ nudiꝰ quarta
die usq; hac hora orans eram
hora nona i domo mea et ecce
vir stetit ante me in veste candida
et ait corneli exaudita est
oro tua et ele tue comemorate
sunt in cõspectu dei mitte g̃o ioppe
et accersi symonẽ q̃ cognomi petrus
petrus hic hospitat i domo sy
monis corriarii cuius mãdo tosti fu
gi misi ad te et tu bñ fecisti ve
niendo nunc g̃o omes nos i con
spectu tuo sumꝰ audire pati ora
que cuncta tibi precepta sũt a dño
ill pient de petrus os sũdixit
In veritate cognio quia non est psõ
na acceptor deus sed i omni
gente q̃ timet eum et operat iusti
ciã acceptꝰ est illi verbum misit
filiis isrl annucians pacem ꝑ ihm
xpm hic est omnium dñs vos scitis
quod factum est vniuersa iudee
incipiens a galilea post baptismum
quod prædicauit iohes ihm a nazareth
quomodo unxit eum deus spũ sco et virtu
te q̃ pertransiit benefaciendo et sanando
oes oppressos a diabolo quia deus erat cum
illo et nos testes sumus omnium que fecit
in regione iudeorum et hrlm que et occide
runt suspendentes in ligno hunc deus
suscitauit die tertia et dedit eum mani
festum fieri non omni populo testibus pre
ordinatis a deo nobis qui manducauimus et bibimus cum illo postquam resurre
xit a mortuis et precepit nobis
prædicare populo et testificari quia ipse est
qui constitutus est a deo iudex vivorum et

mortuos huc omes ppse trpa
perhibet ad missios petru ad
petru p nome suu ob qui credut
i eu ad ihsum loquetes pet uia h
credit spus scus sup ob qui au
dichat tm Et obstupuert ep
circuncisione fideles qui uenerat
cu petro qr et i nacoes gra spus
scī effusa e/audiebat enī illos
loquentes linguis/magnificantes
deu Tue/ndit petrus Numquid
aq quis phibe pt ut no bapti
zetur hoc qui spm scm accepert
sicut/et nos/iussit eos i nomie ihu
xpi baptizari Tue/rogauerut eu
ut maneret ap eos aliqt diebus

Capt xi

Audierut ergo apli
et fres qui erat i iudea quo
et gentes accepert/uim dei Tu as
cendisset ad petrum/ncrimabat eu
circuncisione dicentes Quare/ingressus
ad/viros preputium habetes/et manducasti cu illis Incipies petro/exponebat illis ordine dicens Ego
eram/i ciuitate ioppe orans/et vidi
in/quadrupedia tre/i extasi/meti
visum descendes/vas quoddam
velut linteum magnum/mitti
submitti de celo/et/ueit usq ad
me Ad/quod intuens/considerabam et
vidi/quadrupedia tre/et bestias
et/reptilia/et volatilia celi Audi
ui aut/et voce dicente mi Surge/petre
occide/et manducа Dixi aut/nequaq
dne/qr/comune/et immundum/nequa
intrauit/i os meu/ndit aut/vox
sedo de celo Que deus/mundauit
tu ne/comune dixeris Hoc aut/fm
et/pter/et/accepta sbito/uir

ceruus/missus ad me
ad me Intuens/et/ppe/ut
uim/in/illis/m
trat ad me/ego/ingressus/uir
simus domu/viri Ad/nuntiauit nob
nob quo/vidisset/agelu/i domo
state/et dicete sibi/mitte/et/voca
et accersi symone/qui/cognomento
petrus/qui loqet tibi/ua/et/qua
uus/cis tu/et/oms domus tua
cepisse/m loq/cecidit spus scs
cos sicut/et/i nos/in/initio/recordat
sum/ad/vos/Et/dixit/Johes/quidem
baptizauit aq/vos aut baptizabimini
spu sco/Si ergo eande gram/dedit
illis deus sicut/et nobis qui credi
dim/i/dno/ihu xpo/ego/quis ego/eram
qui/posse/phibere deu/hec audito
tacuerut/et/glorificauerut deu/dicentes/Ergo et gentibus deus/pniam
ad/vita dedit/Et illi/quide/qui
dispsi/fuerat a tribulatione/que
facta/sucte/sub/stephano/pambulauerut usq/phenice/et/ciprum/et/anthiochiam/nemi loquentes/vm/nisi
solis/iudeis/Erat aut/quidam/ex eis
viri/ciprii/et/cirenei/Qui cu/intrassent
antiochia/loquebant/et
ad grecos/annuciantes dnm/ihm
et/cat/manus/dni/cu eis/multus
q/nus/credens/conuersus/e ad dnm
pucit aut/sermo ad aures/ecie/q
cat/ntis/sup/istius/et/misertus
barnaba usq/antiochia/Qui
cu/puenisset/et/vidisset/gram/dei/ga
uisus/e/et/hortabat/os/pposito
cordis/pmanere/i/dno/qr/cat/vir
bonus/et/plenus/spu/scto/et

ar angelus et percussit latus
te eripuit catene manus
eius et dixit ei angelus
li circumda tibi vestimentu tuu
et sequere me et exiens sequebat
eu et nesciebat quia verum est q
fiebat per angelum et estimabat at
se visu videre et transeuntes ad p
ma et secundam custodiam venerunt
ad portam ferream que ducit ad ciui
tem que ultro aperta eis et exeuntes p
cesserunt vicum unum et protinus dis
cessit angelus ab eo et petrus
ad se reuersus dixit nunc scio vere quia
misit dominus angelum suum et eripuit me
de manu herodis et de omni expectatione
plebis iudeorum Considerans au pe
trus venit ad domum marie matris
iohannis qui cognominatus est marcus ubi
erant multi congregati et orantes
pulsante autem eo ad ostium ianue per
cessit puella ad audiendum nomine rode
et ut cognouit uocem petri pre gaudio
non aperuit ianuam sed introrsum cur
rens nunciauit stare petrum ad ianuam at
illi dixerunt ad eam insanis Illa au
affirmabat sic se habere illi autem dice
bant angelus eius est Petrus autem perse
verabat pulsans eum ut aperuissent uiderunt
eum et obstupuerunt Annuens autem
eis manu ut tacerent enarrauit quomodo dominus
eduxisset eum de carcere dixitque nunciate
iacobo et fratribus hec et egressus
abiit in alium locum Fuit autem dies non
parua turbatio inter milites quid
nam de petro factum esset Herodes
autem requisiuisset eum et non inuenisset
inquisitione facta de custodibus iussit eos
duci Descendens autem a iudea in cesaream
ibi commoratus erat autem iratus
tyriis et sidoniis Illi unanimes

tu[illegible]

[illegible]ppositus [illegible]
[illegible]rcutiens [illegible]ne percussit
[illegible]m et [illegible]ebat percussit pdumpit
[illegible]nthiochia [illegible]rum totus commotus
[illegible]sit in carcere et tenebat tunica mi
[illegible]rabant[illegible] primum
[illegible]et diebus azimorum Hoc autem
[illegible]ptum est ab principibus sacerdotum
[illegible]e antiochia Et expurgetur vi
[illegible]o eis, nunc agabus significabat
[illegible]m fame magna futura
[illegible]uersum orbem terrarum quod et
[illegible]audio discipuli ad unum quis
[illegible]ebat proximis in iudeam mittere
[illegible]fitatibus iudee scribi quod et
[illegible]erant mittentes ad seniores per
[illegible]manum barnabe et saulum

Eodem autem tempore misit herodes
rex manus ut affligeret quosdam
de ecclesia Interfecit autem iacobum
fratrem iohannis gladio Videns autem quia
placet iudeis apposuit apprehendere
et petrum Erant autem dies azimorum
quem et apprehendens misit in car
cerem tradens quatuor quaternionibus
militum custodiendum uolens
post pascha producere eum populo Et pe
trus quidem seruabatur in carcere ora
tio autem fiebat sine intermissione ab ec
clesia ad deum pro eo Cum autem produ
turus esset eum herodes in ipsa nocte
erat petrus dormiens inter duos
milites uinctus catenis duabus
et custodes ante ostium custodiebant
carcerem Et ecce angelus domini astitit
et lumen refulsit in habitaculo percu
tiensque latus petri excitauit eum
dicens Surge uelociter Et ceciderunt
catene de manibus eius Dixit

venerunt ad eu ꝛ ꝑsuaso sabbato
q̃ cat si ꝑ ambitulu regis postula
bat ꝑdari eo q̃ audirent regiones
eor ab illo ⁊ tanto ad die sbo
deb vestitus veste regia sedit
p tribunali ꝛ orionabat ad eos
pplum ⁊ acclamabat dei voce
et no hois ⁊ confestim ait percussit
eu angelus dni eo q̃ no dedisset
honore deo ꝛ consumptus a vermib
expirauit ⁊ Verbum dei crescebat
et multiplicabat ⁊ Barnabas ⁊
et saulus reuersi sunt ab hierlim
plecto ministerio assumpto cui
nomatus est marcus ⁊ Cap xiij
Erant at in eccla q̃ erat in anth
ochie pphe et doctores inq̃b
barnabas et symeon q̃ vocabat
niger et lucius cyrenensis ꝛ ma
naen q̃ erat herodis tetrarche
collactaneus ꝛ saulus ⁊ ministran
tibus ad illis dño ꝛ ieiunantib
dixit illis spūs sanc ⁊ Segregate mi
barnabam ꝛ saulum in opus ad q̃
assumpsi eos ⁊ tunc ieiunantes et
orantes ꝛ ponentes sup eis manus
dimiserunt illos ⁊ ipi quidem
missi a spūsco abierunt seleuciam
et inde nauigauerunt cyprum ⁊
cu venissent salamina ꝑdicabant
verbum dei in synagogis iudeorum
habebant aut ꝛ ioannem in ministerio ⁊ cu
perambulasset vniuersa insulam
usq̃ paphum invenerunt quendam
virum magum pseudopphetam
iudeum cui nom erat barmi tus pro
sule sergio paulo viro prudente
hic accersitis barnaba ꝛ saulo
desiderabat audire verbum dei ⁊ resistebat

[illegible] ⁊ impletus [illegible]
cui dixit ꝓmisit a[illegible] ⁊ paulo aq
et paulus repletus spū sco in
tuens eum ait o plene omni dolo ꝛ o
diaboli minime cui iustitie non
desinis subuertere vias dni rectas
⁊ nunc ecce manus dni sup te et
eris cecus non videns solem usq
ad tempus ⁊ confestim cecidit
in eu caligo et tenebre ꝛ circu
ens quebat q̃rens manum duct
tui tunc proconsul cu vidisset hoc factu
credidit admirans sup doctrina
dni ⁊ cu a paphо nauigassent
paulus et qui cu eo erant venerunt
perge pamphiliā hostes at
discedens ab eis rediit hierlim
ipi vo pertranseuntes pergen puene
runt anthiochia psidie ꝛ ingressi
synagogā die sabbatoꝝ sederūt
post lectionē aute legis ꝛ pphaꝝ
miserunt principes synagoge
ad eos dicentes viri fres si quis
est in vobis sermo exhortationis
ad plebē dicite ⁊ Surgens aute
paulus et manu silentiu indicens
ait viri ꝛ sraelite ꝛ qui timetis deu
audite ⁊ deus plebis ist elegit
patres nros et plebē exaltauit
cu essent incolē in tra egipti ꝛ
in brachio exaltato eduxit eos
ex ea et ꝙ tp quasi quadraginta
eoꝝ sustinuit in deserto ꝛ destruc
gentes septē in tra chanaan sor
te distribuit eis tram eoꝝ quasi
p post quadringentos et quinq̃a

barnabā z ceteros cū de ⁊mi
sus ⁊ cū illis cū ausus publice pdi
care cū venisset yconiū discipli
replebat gaudio z spū scō xpy
Factu ē aūt yconio ut simul in
troirent synagogā iudeoꝝ
et loquerent ita ut crederēt quādam
copa iudeoꝝ z gr̄oꝝ copiosa multi
tudo ⁊ cui vō incredduli fuerēt iudei
suscitauerūt z adūersus fr̄es animos
uerūt aīos gētiū aduſ fr̄es cōtra
g̃ tpe demorati sūt ibidē fiducialit
agentes ī dño testimoniō ꝓhibente vo
gr̄e fieri dare signa z pdigia fieri
ꝑ manꝰ eoꝝ Diuisa ē aūt multitudo
ciuitatis ut quidā essent cū iudeis
quidā vō cū aplis ⁊ cū aūt fuisset impe
tus gentiliū z iudeoꝝ cū pncipibus
suis ut cōtumelijs afficerent et
lapidarent eos intelligentes cōfugi
erūt ad ciuitates lycaonie listrā
et derben z vniuersā circāitū re
gionē z ibi euāngelizantes erant
Et quidā vir listris infirmꝰ pe
dibus sedebat claudus ex vtero
matris suę qui nūq̄ ambulauerat hic
audiuit paulū loquentē cui intui
tus eū z vidēs q̄ habet fidē ut
saluꝰ fieri dixit magna voce Sur
ge sup pedes tuos rectus ⁊ exili
uit et ambulabat ⁊ cū vidisset pl̄s turbe ad cu
vidissent qđ fecerat paulꝰ leuauerūt
voce sua ⁊ lycaonice dicentes Dij
similes factī hoīm descenderūt ad nos
Et vocabāt barnabā iouē paulū
vō mercurium q̄m ipe erat dux verbi
Sacerdos q̄q iouis q̄ erat ante ciuitatē
thaurus et coronas ante portas ad
ferens cū populis volebat sacri
ficare Quod ut audierūt apli bar
nabas z paulꝰ cōscissis tunicis suis

[illegible] ⁊ ceteros cū
[illegible] ⁊ cū illis
[illegible] ⁊ cū
[illegible] ⁊ cū
[illegible] ⁊ cū

Cap xv

Et quida de iudea descendentes docebant fratres quia nisi circumcidamini more moysi non potestis saluari. Factaq; seditione non minima paulo et barnabe adversus eos statuerunt ascendere paulum et quosdam alios ex aliis ad apostolos et presbyteros hierusalem super questione hac. Illi quidem deducti ab ecclesia pertransibant phenicem et samariam narrantes conversionem gentium et faciebant gaudium magnum omnibus fratribus. Cum autem venissent hierusalem suscepti sunt ab ecclesia et apostolis et a senioribus annunciaverunt quanta deus fecisset cum illis. Surrexerunt autem quidam de secta pharisaeorum qui crediderant dicentes quia oportet circumcidi eos precipere quoque servare legem moysi. Convenerunt autem apostoli et seniores videre de verbo hoc. Cum autem magna conquisitio fieret surgens petrus dixit ad eos viri fratres vos scitis quia ab antiquis diebus in nobis elegit deus per os meum audire gentes verbum evangelii et credere qui novit corda deus testimonium perhibuit dans illis spiritum sanctum sicut et nobis et nichil discrevit inter nos et illos fide purificans corda eorum. Nunc ergo quid temptatis deum imponere iugum super cervicem discipulorum quod neque patres nostri neque nos portare potuimus. Sed per gratiam domini iesu credimus salvari quemadmodum et illi. Tacuit autem omnis multitudo et audiebant barnabam et paulum narrantes quanta fecisset deus signa et prodigia in gentibus per eos. Et postquam tacuerunt responditque iacobus dicens viri fratres audite me

Symon narravit quemadmodum primum deus visitavit sumere ex gentibus populum nomini suo. Et huic concordant verba prophetarum sicut scriptum est. Post hec revertar et edificabo tabernaculum david quod decidit et diruta eius recedificabo et erigam illud ut requirant ceteri hominum dominum et omnes gentes super quas invocatum est nomen meum dicit dominus faciens hec notum a seculo est domino opus suum. Propter quod ego iudico non inquietare eos qui ex gentibus convertuntur ad deum sed scribere ad eos ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum et fornicatione et suffocato et sanguine. Moyses enim a temporibus antiquis habet in singulis civitatibus qui eum predicent in synagogis ubi per omne sabbatum legitur. Tunc placuit apostolis et senioribus cum omni ecclesia eligere viros ex eis et mittere antiochiam cum paulo et barnaba iudam qui cognominatur barsabas et silam viros primos inter fratres scribentes per manus eorum. Apostoli et seniores fratres his qui sunt antiochie et syrie et cilicie fratribus ex gentibus salutem. Quoniam audivimus quod quidam exeuntes turbaverunt vos verbis evertentes animas vestras quibus non mandavimus placuit nobis collectis in unum eligere viros et mittere ad vos cum carissimis nostris barnaba et paulo hominibus qui tradiderunt animas suas pro nomine domini nostri iesu christi. Misimus ergo iudam et silam qui et ipsi vobis vicem reddent eadem vobis nuntiantes. Visum est enim spiritui sancto et nobis nichil ultra imponere vobis onus nisi hec necessaria ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum et sanguine suffocato

et formam cui quibꝫ cōstituere
vob bñ agere valete dixit
descendit antiochiā z cōgregata
multitudie tradidere epistolā iudae
legisse gratulant sup cōsolatione
Judas ac et silas z ipi cū essent
ppete vo plūmo cōsolati sūt fres
et cōfirmauerūt sermo ac ibi tpe di
missi sūt in pace a fribꝫ ad eos q
miserūt illos paulꝫ ac z barna
bas demorabatur antiochie do
centes et euāgelizantes cū aliis plu
ribus vbi dñi post aliqd ait dies
dixit ad barnabā paulꝫ reuten
tes visitemꝰ fres p vniuersas ciui
tates in quibꝫ pdicauimꝰ vbi dñi
quos se habeat barnabas ac
volebat secū assumere et iohem q
cognominatur marcum paulꝰ vo
rogabat eū ut quid discessisset
ab eis de pamphilia z no isset cū
eis i opus no debere eū recipi
sta e ac dissensio me illos ita
ut discederet ab invicē et bar
nabas quide assumpto marco na
uigauit cyprū paulꝰ aūt electo si
la pfectus e tradit gre dñi a
fribus pambulabat ac syriā
et ciliciā cōfirmās ecclesias p
cepit custodire precepta apl̄oꝝ z seniō

Vt transisset ysaurā
CXVI
niēs puenit derben z listrā
et ecce discipulꝰ quidā erat ibi
nomine thimotheus filius mulieris ui
due fidelis pris gentili huic tes
timoniū reddebat qui i lystris e
rat et yconio fres huic voluit
paulꝰ secū pficisci z assumens
circūcidit eū pter iudeos qui
erant in illis locis sciebat enim

missi sūt in
ad ptm
custodie decreta ab eccl̄ia
cie
esset in limis
firmabat fide
mo cottidie
ptem frigiam z galaciā regionē
venti sūt a spūsto loqui vm in
asya cū aūt ptēnissent mysiam
descendere troadem z visio p
nocte paulo ostensa est vir ma
cedo q̄dā erat stans z deprecans eū
z dicens transiens i macedoniā
adiuua nos vt ait visū vidit
statim quesiuimꝰ pficisci i macedo
niam certi facti q̄ vocasset nos
deus euāgelizare eis nauigā
tes aūt a troade recto cursu ve
nimus samothraciā z sequenti die nea
polim et inde philippos q̄ est pa
tria macedonie ciuitas colonia
est autem in hac urbe diebꝰ ali
quot cōsistentes die ac sabbato ex
gressi sumꝰ foras p̄ta fluui
vbi videbatur oratio esse z sedentes
loq̄bamꝰ mulieribus que cōuenerat
et quedā mulier nomine lidia pur
puraria ciuitatis thiatirenorū
colens deū audiuit cuius dñs
aperuit cor intendere his que dice
bant a paulo cui ac baptizata
est et domus eius deprecata est dicens
si iudicastis me fidelem dño esse
introite domum meā et manete
et coegit nos sistere ac cū ut ingressi
nos ad oratione puellā quandā
habentem spm pythonem obuiare
nobis q̄ quēstum magnum pstabat

Dnīe ſanū [illegible]
[illegible] ſti
[illegible] ſſe qui a
[illegible] hoc at
[illegible] Dolent
[illegible] ſpu dixit
[illegible] ſpire
ib ea ꝫ exeūt eadē hora vidē
eēb ad Dm eiūb qr exeūt ſpēs
[illegible] eōp applicuerēb paulꝰ
t ſylam ꝑduxerūt in forū ad
[illegible] eēb migra
tibus dixerūt hīj homēs contur
bat ciuitatē nram cū ſit iudeꝰ
t annūciat more que no līc nob
ſuſtipe neq; facē cū ſim⁹ romanꝰ
ꝫ cōcurrit plebs aduſꝫ eos et
migratus ꝫ ſcissis tunicis eōꝝ iuſſit
eos virgis cedi ꝫ cū mltas
plagas eis īposuiſſent mīſerunt
eos i carcerē ꝑcipientes custodi
re diligent custodiē eos ꝫ hmōi
cū tale ꝑceptū acceꝑiſſ mīſt eos
i mtiorē carcerē ꝫ pedes eōꝝ
ſtrinxit ligno ¶ Media aūt nocte
paulꝰ et ſylas adorantes laudā
bat deū ꝫ audiebāt eos qui in
custodia erāt ¶ Subito aūt tremo
tus factus est magnꝰ ita ut mote
rentur fundamenta carceris ꝫ statim ap
ta ſunt oīa ostia ꝫ vniuſoꝝ vincla
soluta ſunt ¶ Expergefactꝰ aūt custos
carceris ꝫ videns apta ostia carceris
euaginato gladio volebat
se interficere existimans fugisse vin
tos ¶ Clamabat aūt paulꝰ voce
magna dicens Nichil feceris tibi ma
li vniuersi sumus petito
lumine introgressꝰ ē ꝫ tremefactus
cecidit paulo ꝫ sile ad pedes et

ꝓduxit eos foras ait illis quid me
ꝫ facere ut saluus fiam ¶ Illi aūt dixe
runt credē in Dnm ihm ꝫ saluꝰ
eris tu et domus tua ¶ Et locuti sūt
illi verbum Dni cū oībus qui erant i domo
eius ¶ Et tollens eos in illa hora
noctis lauit plagas eoꝝ ꝫ bap
tizatus ē ipe et domꝰ ei⁹ cōtinuo
¶ Cū ꝓduxiſſet eos i domū suam
apposuit eis mensā ꝫ letatꝰ ē cū
oī domo sua credens deo ¶ Et cū dies
factus esset misērunt magistratus licto
res dicentes Dimittite homēs illos
Nuntiauit aūt custos carceris verba
hec paulo q̄ misērunt magistratꝰ ut
dimittamini nunc g̃ exeuntes ite i
pace ¶ Paulus aūt dixit eis Cedentes
nos publice indemnatos homines
romanos miserunt i carcerē ꝫ nunc
occulte nos eiciunt Non ita ſ veniant
et ipi nos eiciat ¶ Nuntiauerunt
aūt magistratibus lictores verba hec ¶ Ti
muerunt q̄ audito q romani essent
et venientes deprecati sunt eos ¶ Et
educentes rogabant ut egredentes
de urbe ꝫ horum aūt de carcere
intrantes ad Lydiam ꝫ visis fratribus
narrauerūt consolati sunt eos ꝫ ꝓfecti sunt

¶ Cxvij

Cum aūt pambulassent amphi
polim et apollonia venerunt
thessalonicā ubi erat synagoga
iudeorum ¶ Secūm consuetudinē paulꝰ
intrauit ad eos ꝫ ꝑ sabbata tria
disserebat eis de scripturis adapri
ens ꝫ insinuans quia xp̃m oportuit
pati ꝫ resurgere a mortuis ꝫ quia
hic ē xp̃us ihs quē ego annūcio
vobis ¶ Et quidā ex eis credidērunt
et adiuncti sunt paulo ꝫ sile ꝫ de co
lentibus gretilibus ꝫ multitudo nigra

et multos nobiles ne
Tunc Paulus assumens de
go unus quos dam malos
stus et congregans ciuitatem
tetur domui iasonis
os adduc ipso et ad no
ret eos traxerat iasonem
da trat ad principes ciuitatis cla
mates quod hic urbem conturbat et
huc venit quos suscepit iason
et hii omnes contra decreta cesaris
faciunt regem alium dicentes esse ihm
conturbauerunt autem plebem et principes
ciuitatis audientes hec et accepta
ta satisfactione ab iasone et a cete
dimiserunt eos statim uero confestim
per noctem dimiserunt paulum et sila
m beroeam qui cum uenisset synago
gam iudeorum intrauit hii autem erant
nobiliores eorum qui erant thessalonic
qui susceperunt uerbum cum omni auidi
tate cotidie scrutantes scripturas si hec
ita se haberent quapropter paulus
amicuiarat et multi quidem ex eis credi
derunt et gentilium mulieres honestarum
et uirorum non pauci cum autem cognouis
sent hebrei thessalonicenses iudei quia et hero
des predicatum est a paulo uerbum dei ue
nerunt et illuc commouentes et turba
tes multitudines erat tunc paulum
dimittere statim ut iret usque ad mare
silas autem et thimotheus remanserunt
ibi qui autem deducebant paulum per
duxerunt eum usque athenas et accepto
mandato ab eo ad silam et thimotheum
ut celerius uenirent ad illum exiret
que paulus autem cum athenis eos ex
pectaret irritabatur spiritus eius in ipso
uidens idolatrie ciuitatem deditam
disputabat igitur in synagoga cum
iudeis et colentibus et in foro per eos

Aud

et eos qui
bat cum eis et qui
uidebat
amicciator esse
amictiabat eos
ad areopagum ducere dicentes Ne
possumus scire quid hec nouum quod a te
dicatur doctrina hec nouam enim quedam in
feris auribus infert uolumus igitur scire
quid ma uelit hec esse athenienses
ad omnes et aduene hospites ad
nichil aliud uacabant nisi aut dicere
aut audire aliquid nouum stans autem
paulus in medio areopagi ait uiri
athenienses per omnia quasi superstitiosos
uos uideo pretriens enim et uidens si
mulacra uestra inueni et aram in qua
scripsit ignoto deo quem ergo
norantes colitis hunc ego annuncio
uobis deus qui fecit mundum et omnia que
in eo sunt hic celi et terre cum sit dominus
manufactis templis habitat nec ma
nibus humanis colitur indigens aliquo
cum ipse det omnibus uitam et inspiratio
nem et omnia fecitque ex uno omne genus hominum
habitare super uniuersam faciem terre definiens
statuta tempora et terminos habitationis
eorum querere deum si forte
contrectent eum aut inueniant quamuis non
longe sit ab unoquoque nostrum in ipso enim
uiuimus et mouemur et sumus sicut et
quidam uestrum poetarum dixerunt ipsius
enim genus sumus genus ergo cum simus dei
non debemus estimare aurum aut argento
aut lapidi sculpture artis et cogitationis
hominis diuinum esse sile et tempora
hec ignorantie despiciens nunc annuntiat hominibus ut omnes ubique
penitentiam agant eo quod statuit diem in qua

adduxerit eu ad tribunal dicens
quia contra legem hic suadet homi
nibus colere deum. Incipiente autem paulo aperire
os dixit gallio ad iudeos. Si quidem
esset iniquid aliqd aut facinus pessi
mum o viri iudei recte vos sustine
rem. Si vero questiones sunt de uerbo et nu
minibus et lege vre vos ipi videritis. Iu
dex ego horum nolo esse et ammauit
eos a tribunali. Apprehendentes autem
omnes sosthenem principem synagoge per
cutiebant eum ante tribunal. et nichil
horum gallioni curae erat. Paulus vero
cum adhuc sustinuisset dies multos
fratribus valefaciens navigavit syriam
et cum eo priscilla et aquila qui sibi
totonderat in cencris caput. ha
bebat enim votum. Venit ephesum et illos
illic cum iudeis. Ipse autem intran
ad illos non consensit sed
valefaciens et dicens. Iterum revertar ad vos deus volente. Et profectus
ab epheso venit caesaream et ascendit
et salutata ecclia descendit antiochiam
et facto ibi aliquanto tpe profectus
perambulans ex ordine galatiam regio
et phrygiam confirmans omnes discipu
los. Iudeus autem quidam apollo nomine
alexandrinus natione vir eloquens
devenit ephesum potens in scripturis hic
erat edoctus viam dni et fervens spu lo
quebatur et docebat diligenter ea que
sunt iesu sciens tantum baptisma iohannis
hic ergo cepit fiducialiter agere in synago
ga. Quem cum audissent priscilla et aqla
assumpserunt eum et diligentius exposuerunt
ei viam dei. Cum autem vellet ire achaiam
exhortati fratres scripserunt discipulis ut
susciperent eum. Qui cum venisset contulit

Post hec egressus ab athenis
venit corinthum. Et inveniens quen
dam iudeum nomine aquilam ponticum
natione qui nuper venerat ab italia et pris
cillam uxorem eius eo quod precepisset clau
dius discedere omnes iudeos a roma
accessit ad eos et salutato eos et quo
niam eiusdem artis erat manebat apud eos
et operabatur erant autem scenofactorie artis
disputabat in synagoga per omne sabbatum
interponens nomen dni iesu suadebatque
iudeos et grecos. Cum vellet autem de ma
cedonia proficisci et thimotheus instabat
vo paulus testificans iudeis esse xpm
ihesum. Contradicentibus autem eis et blasphe
mantibus excutiens vestimenta dixit ad eos
Sanguis vr super caput vestrum. Mundus
ego ex hoc ad gentes vadam. Et mi
grans inde intravit in domum cuiusdam
nomine titi iusti colentis deum cuius domus
erat coniuncta synagoge. Crispus autem
archisynagogus credidit dno cum omni do
mo sua et multi corinthiorum audientes
credebant et baptizabantur. Dixit autem dns
nocte per visionem paulo. Noli timere
loqui et ne taceas propterea quod ego sum tecum
et nemo apponetur tibi ut noceat tibi
quia populus multus est mihi in hac civitate. Sedit
autem ibi annum et sex menses docens inter eos verbum
dei. Gallione autem proconsule achaie
insurrexerunt uno animo iudei in paulum et

multu cu ihc̃ qm̃ credebat ꝓ
met ei iudeos revincebat pbl
ostendo ꝙ xps ihc̃

Factu est at cu apollo
esset corinthi ꝛ peulis pagnas
superioribus ptibꝫ venit ephesu
ꝛ invenit quosda discipulos dixit
ad eos si spm scm accepistis cre
dentes ille dixerut ad eu ⁊ nec
si spus scus est audiuim ille vo aut
in q̃ go baptizati estis at illi dixerut
ad eos baptismate dixit at paulꝰ
eos baptiza baptismo pnie pꝑ
dicens ei q̃ venturꝰ esset post ipm
ut credent hoc est in ihm ihc̃ audi
entes baptizati sut in nomie dñi ihu ꝙ
cũ at imposuisset illis manꝰ paulus
venit spus scus sup eos ꝛ loq̃bant ling̃is
et pphetabat erant at oes
viri fere xij ingressꝰ at synagogã
fidenter loq̃bat p tres me
ses disputans ꝛ suadens de regno dei
illis at quidam indurabant ꝛ non credebant
male dicentes deu coram multitudine
discessit ab eis segregauit discipulos
cottidie disputans in schola tyranni cuiꝺ
dam ab hora quinta usq; ad horam de
cimam hoc at factum est ꝙ biennio ita
ut omes qui habitabant in asia audirent
verbum dñi iudei atq; gentiles virtutes
q; non modicas deus faciebat p
manꝰ pauli ita ut etiam sup languidos
vidos deferrent a corpe ej sudaria
uel semicinctia ꝛ recedebant ab eis
langores ꝛ spus nequ egrediebant
tentauerut at quidam ꝛ de circuitu
eutibꝫ iudeis exorcistis invocare sup
eos qui habebat spus malos nomen
dñi ihu dicentes adiuro vos p ihm
quem paulus predicat erant at quidam

[illegible] dixit nequã dic
[illegible] vos
missionarios ꝛ cum ꝛ ipis [illegible]
pessimum ꝛ [illegible]
cum eis ita ut n
effugerent de domo illa ꝛ [illegible]
ferum e oibꝫ iudeis atq; gentilibus
qui habitabant ephesi ꝛ cecidit tor
sup omes illos ꝛ magnificabatur
nomen dñi ihu multiq; credentium
iebant confitentes ꝛ annuntiantes
actus suos multi at ex eis qui
erant curiosa sectati tulerunt libros
et combusserunt coram oibꝫ ꝛ computatis
pretiis illorum invenerunt pecuniã dena
riorum quinquaginta milium ita fortiter
verbum dei crescebat ꝛ confirmabatur
dñs at expletis disposuit paulus
in spu ire ierusalem a macedonia ꝛ achaia
ire ierusalem dicens quoniam postquam
fuero ibi oportet me ꝛ romam videre
misit at in macedoniam duos ex
ministrantibus sibi timotheum ꝛ eras
tum et ipe remansit ad tempꝰ in asia
factus est at illo tpe turbatio non minima
de via dñi demetrius ei quidam
nomine argentarius faciens edes argen
teas diane prestabat artificibus
non modicum questum quos conuocans
et eos qui eusmodi erant opifices
dixit viri scitis ꝙ de hoc artificio
est nobis acta videtis ꝛ auditis ꝙ
non solum ephesi sed pene totius asie
paulus hic suadens abstulit multam
turbam dicens quoniam non sunt dii qui ma
nibus fiunt non solum ad hoc periclitari
tur nobis pars in redargutionem
venire sed et magne diane tem

Cxx

inve[illegible] assupto[illegible]
mm[illegible] mittelene[illegible]t/ mde nau
gatet sequenti die venim[illegible] con
tra chium et alia die applicam[illegible]
samu[illegible]t sequenti die venim[illegible] mi
leti[illegible] posuit et paulus tris[illegible] nau
gauit epheso/ nequa moa fiet
illi tarsu festinabat et si possibile sibi
esset ut die pentecoste faceret
resolit[illegible] mileto ac mittens epho
so paulus vocauit maiores natu
ecce[illegible] ecclie ad veisset ad eu[illegible] simul
esset dixit eis vos scitis a pma
die qua ingressus su[illegible] tarsia qua
liter vobiscu[illegible] p omne tpo[illegible] fuerim
seruiens dno cu oi humilitate et
lacrimis[illegible] et tptationibus que mi acci
derut ex insidijs iudeoz quomo
do nichil subtraxerim vob auxiliu
quomin[illegible] nunciarem vob[illegible] et docere
vos publice et p domos testificans
iudeis atq gentilibus in deu[illegible] pe
nitentia et fidem in dnm nrm ihm
xpm et nunc ecce alligatus ego
spu vado in[illegible] hrlm que in ea ventu
ra sint mihi ignorans nisi q spus sanc
us p omnes ciuitates protestat mihi
dicens quod vincula et tribulatones
me manent sed nichil horum vereo
nec[illegible] facio animam meam pciosiorem
quam me dummodo consumem cursu
meu et ministeriu quod accepi a dno
ihu testificari euangelium gre dei
et nunc ecce ego scio q[illegible] amplius non
videbitis faciem meam vos omnes p
quos transiui predicans regnum dei
quapter contestor vos hodier
na die quia mundus sum a sanguine
eius[illegible] non enim subterfugi quin

[illegible]ttendat
[illegible] non vobis pariet
[illegible]
sagiens[illegible] fuo
post discessionem
ecce in vob no pcr[illegible]
vobisipis exurget viri loquentes
prua ut abducant discipulos p
se[illegible] quod vigilate memoria
retinetes quoniam p triennium noctem
et die non cessaui cu lacrimis mo
nens vnuquemq vrm et nunc to
mendo vos deo et verbo gre ipius q pot
est edificare et dare hereditate
inter sanctificatis omnibus/ argenti aut
auri aut veste nullius concupiui ipi scitis
quoniam ad ea que mihi opus erant et his
qui mecu sunt ministrauerunt manus
iste quia ostendi vobis quoniam sic labo
rantes oportet suscipere infirmos ac
meminisse vi dni ihu quoniam ipe dixit
beatius est magis dare q accipere
et cu hec dixisset positis genibus
suis cu omnibus illis orauit magnus
ac fletus factus est omnium et prostrati
super collu pauli osculabant eu do
lentes maxime in vo quod dixerat
quoniam amplius facie eius non essent
visuri et deducebant eu ad nauem

Factum est autem cum
nauigassemus abstracti ab eis
recto cursu venimus coo et sequenti
die rodu et inde pataram et cu
invenissemus nauem transfretantem in
phenicen ascendentes nauigauimus
[illegible]id apparuissemus autem cipru reli
quentes ea ad sinistra nauiga
uimus syria et venimus tyrum ibi

cm mauū
m cmmtat
qm paulū dia
et cōpletis
ornib ciuitatē et
posteris genibꝫ i littore ornuimꝫ
et cū valefecissemꝫ vicissim
ī nauem ille ait rediere
m sua nob vob nauigatōe exo
pleta a tyro descendimꝫ ptlm
tolemaida ꝛ salutatis fribꝫ ma
nsimꝫ die vna apud illos
die psecti venim⁹ cesaream et in
trauit domū philippi euāgeliste
q̄ erat vn⁹ de septē masimꝫ apd
eū hanc hꝫ erāt filie quatuor
vgines pphetātes et cū moraē
mur p dies aliquot supuenit
quidam a iudea pphā nōe aga
bus et cū venisset ad nos tulit
zonā pauli ꝛ alligans sibi pe
des et manꝰ dixit hec dicit spūs
scūs virū cuiꝰ est zona hec sic
alligabunt in hrlm iudei ꝛ tradet
in manꝰ gentiū quod cū audis
semꝰ rogabamꝰ nos ꝛ qui loci
illiꝰ erāt ne ascenderet hrlim
tūc respondit paulꝰ ꝛ dixit quid fa
citis flentes ꝛ affligentes cor meū
ego enī non solū alligari sed ꝛ mori
ī hrlim paratus sum propter nomē dñi
iesu et cū eo suadere nō possemꝰ
quiescimꝰ dicentes dñi voluntas
fiat post dies autē istos ppari asce
debamꝰ hrlim venerūt autē ꝛ ex discī
pulis a cesarea nobiscū adducentes

quēdā cypriū antiquū discipulū
et apud quē hospitaremur iasonem
quidā cyprium antiquum discipu
lum et cū venissemꝰ in hrlm libēter
susceperunt nos fratres Cū autē
introibat paulus nobiscum ad iacob
bum omnesq̄ collecti sunt seniores
Quos cū salutasset p singula
narrabat que fecisset deus in gen
tibus p ministerium ipius Illi au
dissent magnificabant deū dixe
runtq̄ ei Vides frater q̄ milia
sunt in iudeis qui crediderūt ꝛ oēs
emulatores sunt legis Audierunt
autē de te quia discessionē doceas a
moyse eos qui per gentes sunt iudeos
dicens no debere circuidere filios
suos neq̄ secm consuetudines ingredi
Quid ergo est vtiq̄ oportet conuenire
multitudinē audient enī te supuenisse
hoc ergo fac quod dicimus tibi nobis
viri quatuor votū habentes super
se hos assumptis sanctifica te cū illis
et impende in illis ut radant ca
pita ꝛ sciāt omnes quia quę de te
audierunt falsa sunt sed ambulas
et ipe custodiens legē De his au
tē qui crediderūt ex gentibus nos scripsi
mus iudicantes ut abstineant se ab
ydolis immolato ꝛ sanguine ꝛ suffo
cato ꝛ fornicatione Tūc paulus
assumptis viris postera die purifi
catus cū illis intrauit templum
annuncians expletionē dierū pu
rificationis donec offerretur p vno
quoq̄ eorū oblatio donec septē dies consummarentur
in quibus oblata erant Cum
Hi quidē asya eant
iudei cū vidissent eum in templo
concitauerunt omnē plebem ꝛ iecerunt
in manus clamantes viri israelite

aduocate hic e ho q adiuuat
pulu et lege z locu huc omes
vbiq doces m sup z gentiles z dis
m replu et violauit sem locum
istu? Vnderat a throphimu ephe
simu z ciuitate ad ipo que estimaue
rut quo z replu introduxisset
paulus Comotaq; e ciuitas tota
et fta e cocursio ppli z applicde
tes paulu trahebat extra tem
plu z strata clause st ianue Que
rentibus at eu ocide nuntiatu
e tribuno cohortib qua tota co
fudit, vrlim Que sta assumptis mi
litibus z centuonibus decucurrit ad
illos Que cu vidisset tribunu et
milites cessauerut paute paulu
Tunc accedens tribunus apprehendit
eu z iussit alligari catenis duabo
z interrogabat quis esset z qd fecis
set Alii aut aliud clamabat in turba
Et cu no posset certu cognoscere
p tumultu iussit duci eu in castra
Et cu veniss ad gradus cotigit
ut portaret a militibus ppter vim
ppli Sequebat enim multitudo populi
clamans tolle eu Et cu copisset
induci in castra paulo dixit tri
buno Si licet mihi loqui aliquid ad
te Qui dixit Grece nosti Nonne
tu es egyptius q ante hos dies tu
multos concitasti z eduxisti in desu
quatuor milia virox sicariox
Et dixit ad eu paulus Ego ho su
quide iudeus a thaso tilicie no
ignote ciuitatis municeps rogo
ad te permitte mihi loqui ad ppl'm Et
cu ille permisisset paulus stans in
gradibus annuit manu ad plebem Et

[illegible] nutrito ad pedes gamaliehis eruditu in
veritate paterne legis emulato
legis sicut z vos omes estis hodie
quia hac via persecutus sum usq; ad
mortem alligans z trades in custo
dias viros ac mulieres sicut princeps
sacerdotu mihi testimoniu reddit et
omes maiores natu a quibus et
epistolas accepi ibam ad fres damasci
pgebam ut adducerem inde victos
in vrlim ut punirentur Factu e autem
cuter me et appropiare damasco
media die subito de celo circumfulsit
me lux copiosa z cecidi in
terra audiui vocem dicentem mihi
Saule Saule quid me persequeris Ego au
tem respondi Quis es dne Dixitq; ad me
Ego sum ihesus nazarenus que tu per
quiris Et qui mecu erant lumen
quidem viderunt vocem at non audie
runt eius q loquebat mecu Et dixi
Quid faciam dne Dnus at dixit ad
me Surgens vade damascu z ibi
dictu tibi de omnibus quis te oporteat
facere Et cu non viderem p claritate
luis illius ad manu deductus a co
mitibus veni damascu Ananias
at quidam vir secm legem testimo
nium habens ab omnibus habitantibus iude
venies ad me et astans dixit mihi
Saule frater respice Et ego eadē

Ca XXVIIII

Postera ad die volens scire di-
ligencius qua ex causa accu-
saretur a iudeis solvit eu et iussit
sacerdotes venire et omne consi-
lium eor et producto paulo statuit eu in
medios intendes ait viri fres ego omni con-
scientia bona conversatus sum deo usq;
in hodiernu diem princeps autem sacer-
dotu ananias precepit astantibus
sibi percuti os eius tunc paulus
ad eu dixit percutiet te deus
paries dealbate et tu sedes iudi-
cans me secm legem et contra legem
iubes me percuti et qui astabant
dixerunt summu sacerdote dei ma-
ledicis dixit autem paulus nesciebam
fres quia princeps est sacerdotu est
enim scriptum principem populi tui non ma-
ledices sciens autem paulus quia una
pars esset saduceor et altera phariseor
exclamabat in concilio viri fres ego
pharisceus sum filius pharisceor
de spe et resurrectione mortuor ego
iudicor et cu hec dixisset facta
est dissensio inter pharisceos et saduceos
et soluta est multitudo saducei
dicunt non esse resurrectionem neq; an-
gelum neq; spm pharisei autem utrumq;
confitentur factus est autem clamor mag-
nus et exurgentes quidam pharisceorum
pugnabant dicentes nichil malum in-
venimus in homine isto quid si spus

locutus e ei aut agelus ẽ
na dissensio fta ẽss tmet trib
nẽ ne discerpet paulu ab ip
uissit, mlitib dirrende 2 rapi ea
de me eoz ac deduc eu i castra
Requieti ad nocte assistet ei dñs
aut constat sto sicut ei testifica
tus es de me rrlm sic te optet come
testificari ste de die colligere
se quida ep iudeis 2 denuciet se
diacteb nz maducatu nec bibi
tude don occidat paulu et rat
ad plm ep ~~m~~ viri vel qui hic tou
rulos sit cam dñi accesserit ad pn
cipes sacerdotu 2 seniores 2 dicet
Q uo rone denuiem nob michil gus
tatibs don occidam paulu nisi
g vob notu fuerit tbuno ut tcplio
ut adducat illu ad vos tanq aliq
certius cognit de eo stare vob
ep apparet parati sum mi stare illo
Quod ad audisset filius sororis pau
li insidias vene 2 ingressus 2 cast 2 nun
tiauit paulo Vocat ad paulu ad
se vnu ex centuonib ait adoles
cente hunc pduc ad tbunu habz
et aliquid indicare illi Et ille q de
assumens eu duxit ad tribunu et
ait Vinctus paulus rogauit me hunc
adolescente pducere ad te hz ei aliq
loqui tibi Apprehendes ad tribunus
manu illius secessit cu eo seorsu 2
interrogauit illu Quid e q hz tibi indicare
Ille at dixit Iudei conuenere ro
gare te ut cras in die paulu pdu
cas in cliu quasi aliquid certius
inquisituri sint de illo Tu vo ne credi
deris illis Insidiant ei illi ex eis
viri aplius q xl qui se deuouerut
no manducare nec bibere donec interficiant
missu tuu
sospite proprio
tus duobus centuo
patrate milites
cesarea et castra
ducentos a hora noctis tertia
tu parate ut ponentes paulu eu
salvum perducite ad felicem p
Timuit ei ne forte raperet eu
dei 2 occideret et ipe postea cul
pa iustineret Scribens ei epla hz
nete hec Claudius lysias optimo
psidi felici salute Virum hunc co
prensu a iudeis 2 incipiente interfici
ab eis superueniens cu exercitu eri
pui cognito quia romanus e volen
s scire causa qua obiacebat illi
deduxi eu in concilium eoz Quem inue
ni accusari de questionib legis eoz nullu
vo dignu morte aut vinculis crimen
habere cu m placuit esse de m
diu indicio quas parabat ei m
si eu ad te demutarias 2 accusatori
bus ut dicat apud te Valete g
rum Igitur milites secundu
tu duxerut per noctem in antipatri
dem et postea cu ad veriisse re
cessere 2 tradidisse epla presidi tra
diderut eam illu et paulu Qui legis
set at 2 interrogasset de q provicia esset
et cognouisset ex de cilicia Audiam
te inquit cu accusatores tui venerint
Iussitq 2 pretorio herodis custodiri eu
Post quinq at dies descendit
pncipes sacerdotu cu anamia
cu senioribus quibusda 2 tertullo
quoda oratore qui adierut presi
adusq paulu Et citato paulo cepit

…p tua clemencia …
…pestiferos … obtg iudeis i vm …
…sbe z auctoez sedicois secte …
…nazarenoz q etia replu violac …
…natus e que applensu voluim …
…dm legis mee iudicate pupue …
…ces ad tribunal lisias cu vi mgna ereptu cu de manibus mis …
…ubet actusatores eius ad te ve…
…re a quo poss ipe iudicans de o…
…nib istis cognosce de quibus nos …
…actusam cu adiceret at z iudi…
…dicetes hec ita se habere respondit ac paulus annuente sibi pside dicere
…ep milies ame esse te iudice geti…
…nic sciens bono aio p me satis …
…facia potes ei cognoscere qz non …
…plus sut dies m qp xpi exp q ascendi adorare i hrlm z neq i templo …
…inuenerut me cu aliq disputatem aut concursu faciente turbe neq i …
…sinagogis neq i ciuitate mg pbare possunt tibi de quibus me actusant
me confitebor ac hoc tibi q sedm …
…secta qua dicut hes sm sic deser…
…uio patri deo meo credes oib …
…que i lege z ppheis scripta sut spem habes i deu qua z hi ipi expectant …
…resurrectone futura iustoz z mioz …
…in hoc et ipe studeo sine offendi…
…culo conscia sit ere ad deu z ad homines
post annos at plures elemosinas fact…
…rus i gente mea dei z oblationes et …
…vota i quib inuenerut me purificatu i templo non cu turba neq cu tumultu …
…et apprehenderut me clamabat z dicebat tolle inimicu nrm quida de ea
…sa uideri quos oportebat modo ap…
…te psto esse z actusare si quid habe…
…ret adiusum me aut ipi dicebat si …
…quid invenerit i me iniquitatis tu stem
in concilio nisi de una hac sola uoce q clamaui inter vos stans quo
de resurrectione mortuoz ego iudicor hodie a vobis respondit ad illos felix certissime sciebat de via hac dicens
differtu tribunus lisias dicet audiom
vos tuum sit tm cognoscere custodie cu
z libere remissum nec quenq de suis ministrare ei prohibere aut
diebus venientibus felix cu drusilla uxore
sua q erat iudea vocato ut audiret
paulum et audiuit ab eo fidem q est
in christum xpm Disputante at illo de iustitia z castitate z de iudicio futuro
tremefactus felix respondit quod nunc
attinet vade tpe tuo accersam te similiter z spans qz pecunia daret
a paulo ut eum solueret accersebat eum loquebat cu eo Biennio at expleto
accepit successore felix porcium festus
volens at gratia ponere iudeis felix
reliquit paulum victum offectus ergo
cu venisset i provincia post triduum as…
cendit hrlm a cesarea Adierunt eum principes sacerdotu z primi iudeoz
aduersus paulum z rogabant eum postulantes gratia adversus eum ut iuberet
produci eum in hrlm insidias tendentes
ut eum interficerent in via Cap xxv
Festus at tendit ad seruandi paulum
in cesarea se autem maturius
profecturus dixit ergo ex vob aut
potentes sue descendentes simul si

quod cm vio crimen, nauissent ei
de maiatus at me eos dies no ap
p̄ ocio aut d̄ce d̄scendit a ſarea
Et ultra die ſedit p̄ tribunali z iuſſit
paulū adduci d̄xit cui cu p̄ductus
eſſ̄ ac̄uſatores eius qui ab urbe
deſcenderat iudei multas z gra
ues cauſas obtentas quas non
poterant p̄bare paulo ad rationē
reddēdi quo neq̄ in lege iudeoz
neq̄ in templo neq̄ i cesarē quicq̄
peccauit ſeſtus volēs iudeis gra
placē r̄ndens paulo dixit nūq̄
vltima aſcende z ibi de his iu
dicari apud me d̄xit ad paulū
Ad tribunal cesaris ſto vbi me
opt̄z iudicari iudeis no nocui ſic
tu melius nosti Si ei nocui
aut mortē dignū aliq̄d fecī no
recuſo mori Si vō nichil eoz
quibus hi accuſat me nec pt̄ me
illis donare cesarē apello tūc
feſtus cū conſilio locutus r̄ndit ce
ſarē apellaſti ad cesarē ibis Et
ai dies aliquot tr̄ſacti eſſent agr
pa rex z berenice deſcenderūt
cesaream ad ſalutandū feſtū Et cū
dies plures ibidē morarent feſtus
regi indicauit de paulo dicens Vir
quidā e delicto a felice z vinctus
de q̄ cū eſſem vltimus adierūt me pn
cipes ſacerdotū z ſeniores iudeoz
poſtulantes aduſ illū damnatiōē
Ad quos r̄ndi d̄xi no e romanis
tudo remanū dare aliquē hoīem
priusq̄ reus q̄ ac̄uſatores p̄ntes habeat
ac̄uſatoēs locumq̄ defendendi ac̄ci
piat ad abluendū crīmia que ei obi
ciūt Cū ge huc conuenſſet ſn vlla

dilatōe
nali uſſ
ciſſet accuſatores
rebat de quib
malū d̄nes
de ſuis ſuſpitiōe
cū z de quoda ihu defuncto q
affirmabat paulū viuere
at ego de huiuſ q̄ſtiōe dubitabam
Qi uellet ire ibi r̄ndi z ibi iudi
de iſtis paulo ad apellandū ut
uaret augusti cognitori Juſſi
uali cū dom̄ mitta cū ad cesarē
Agrippa dixit ad feſtū Volebam
et ipe hoīem audire Cras inquit
audies cū Altera ad die cū veni
agrippa et berenice cū multa ar
bitōe et intraſſet ad auditoriū cū
tribūis z viris pncipalibus ciui
Jubente feſto adducto e paulus
Et dixit feſtus Agrippa rex z oēs
qui ſimul adeſtis nobiſcū ſpicit
videtis hūc de quo oīs multitudo
iudeoz interpellauit me rhīma ut
tradem cū morti n̄ acuſabile
no potui tradē cū gpe mandata
que hic me cesarē Qi q̄ ac̄uſat
cū ſequat cesaream ubi cuſtoditur
d̄nus cū vellet clamauere tolle cū
de terra no dē cū ult viuere Ego
vō cōpi nichil dignū cū morte ad
miſſe Ipo at hec apellante ad au
guſtū iudicauī mitte de q̄ quid
certius ſcribā dno no hoīes pter
q̄ſq̄ duxi adhuc cū z maxīe ad
te rex agrippa ut mihi hac cōe
ſa habea quid ſcribā ſine rōne
cm̄ mittere vinctū z cauſas

Cap xxvj

O rex agrippa esto
n defensurꝰ me
dne maxie te sciete oia que apd
udeos sut tosuetudib⁹ z qstionib⁹
quod obsecro patienter me au
dias Et quide vita mea ab iuue
tute q ab mio fuit i gente mea i
mis nouerut oēs iudei pfite
e me ab mitio si velint testio
phibe quo stim certissima secta
re religionis vixi phizeus Et nc
sse q ad pnes nros rpmissionꝭ
stat deo asto iudicio subiectus
ni q̄ pmisit tribꝰ nre die ac nocte
uietes ssequi deuenire de q̄ ssp
actusar a iudeis rex Quid icredi
bile iudicat apud vos si deꝰ mor
tuos suscitat Et ego quide existi
mauerā me adiuꝫ nomē ihu nazare
ni debere multa cotraria agere quod
z feci irrlimis z multos sanctoꝝ ego
i carceribꝰ meis accepta a principibꝰ sacer
dotu potate accepta Et cu occidere
detuli sniam z p oēs synagogas frē
quet punies eos cōpellebā blas
phemare amplius mirabiliꝰ eos
ssecabar usq i exteras ciuitates
In quibus dū irem damasc cu
potate et pmissu principu sacerdotu
die media i via vidi rex de celo
supꝫ splendorē solis circufulsisse
me lucem et eos qui mecu simul
erant omes Cū nos ōes cecidissemꝰ
in terrā p audiui vocē
loquente mi hebrea lingua Saule
saule quid me psequeris Dure de tibi
cont stimulū calcitrare Ego ait dñe
quis es dne Dns ait Ego sū
ihus quē tu psequeris Sed exurge
z sta sup pedes tuos ad hoc enī apparui
tibi ut constituā te ministrū z teste
oz que vidisti et oz quibꝰ apparebo
tibi eripiens te de pplo z gentibus
in quas nūc ego mitto te aperire
oculos eoꝝ ut conuertat a tenebris
ad lucē z de potate satanē ad deū
ut accipiat remissionē pcoꝝ z sortē
tionē inter me sanctificatis fide q̄ est in me
rex agrippa non fui incredibilis
celesti visioni sed tibi qui st damas
ci primū z hierosolimis z p omē regionē
iudee et gentibꝰ annūciabā ut
pniam agerent z conuertent ad deū
dignā pnie opa facientes hanc ex
causa me iudei cū essem i templo
comprehensū temptabant volentes
me interficere Auxilio ergo adiutus
dei usq in hodiernū diē sto testifi
cans mīori atq maiori nichil extra
dicens nisi ea que pphe sunt locuti
futura esse et moysen z passibilia
esse si primus ex resurrectione mor
tuoꝝ lucem annūciaturus esset populo et
gentibus Hec loquente eo z rationē
reddente festus magna voce dixit
Insanis paule multe te littre ad
insaniam conuertunt Non furo optime
feste sed veri
tatis et sobrietatis verba loquor Scit
enī de hac re rex ad quē z constanter
loquor latere eū cū nichil horū
arbitror neq enī in angulo quicquā
horū gestum est Credis rex agrippa

ad paulu ꝙ modicu ſuadet me
ſopiane ſed et paulꝰ dꝑto ad
deu et i modicu ꝛ magno non
tm te ſed et oms hos ꝙ mecum
hodie ſunt tales qualis ꝛ ego ſum
excepto vinculis hijs ꝛ comitet
rex et pſcs ꝛ beronice ꝛ qui aſſide
bat eis dixit cu ſeriſſet loqbat
adhuc dicens dna michil mor
te aut vinculis dignu quid fecit
ho iſte agrippa ad feſto dixit di
mitti potuit ho hic ſi no appellaſſ
CXXVII Ut aute iudicatu eſt nauigare
eſt cu nauigaſſ i italia et
tradi paulu cu reliquis custodijs
cetuiom noie iulio cohortis augu ꝛ
te aſcendentes naue adrometina
mcipientes nauigare carta aſye
loca ſuſtulimꝰ ꝙſequante nobiſcu
ariſtharco macedone theſſalomi ꝛ
cese ꝙquieti at die deuenimꝰ ſidone
ſequane tractus iulius paulu pmi ꝛ
ſit ad amicos ire et cura ſui age
ret cu inde ſuſtuliſſꝰ ſubnauiga
uiꝰ cipro ꝓpter ꝙ eſſet ventꝰ con
trarios ꝛ pelagꝰ cilicie ꝛ pamphilie
nauigantes venimꝰ lustra q̃ licie
et ibi reperiens centurio naue al
lexandrina nauigante italia in ꝛ
poſuit nos i ea et cu multis diebꝰ
tarde nauigaremꝰ ꝛ vix deueniſſꝰ
contra gnidu ꝙhibente nos vento
adnauigauimꝰ certe iuxta ſalami
na et iuxta nauigantes venimꝰ in
locu qui dicit boni portꝰ cui
iuxta eſt ciuitas thalaſſa multo
ad tpe pacto ꝛ cu ia no eſſet tuta
nauigatio eo ꝙ ieiunium ia ptiſſ
conſulabat paulꝰ dicebꝫ eis viri

[illegible] ſed
[illegible] ſed
[illegible] ſed

fatisq; nob i hadria
in media nocte suspicabatur
nautas appere sibi aliqd regione
ui 2 submittetes inuert passu
et pusillu inde sepati 2 cenc 2
sue passus qui timetes ad ne
assa loca inciderd de puppi
mittetes actoas mr obtabat
ne sic. Nautis vo quesitis fugde
de naui cu misisset scapham 1
nad sub optextu qi incipient a
ui anchoas extendere fingit
paulo octuiom 2 militib; Nisi hij
in naui manserint vob salui fieri
no potestis. Tunc abscidetes milites
funes scaphe 2 passi se ea ab
sinerd. Et cu lux maiet fieri
rogabat paulo ot sumere cibu
dicens. Quarta die hodie
expectates ieiunij pmanetes michil
accipietes. Ppter quod rogo vos
accipere cibu p salute vra. Capilli
enim capitis de capite pibit. Et
cu hec dixisset sumens panem gras
egit deo in oppeu oim 2 cu fre
gisset cepit manducare. Hilares
aut facti ot 2 ipi sumpserut cibu
Eramus vo vniuerse aie ducente
et septuaginta. Cibo autem satiati
alleuiabat naue iactates triticu
in mare. Cu aut
dies fuisset terra non agnoscebat
sed sinu vo quen
dam litus 1 quem

cognoscebat si posset eicere naue
se cu anchoras sustulisset cedere
tulerut se motui sui mare aut gu
bernacula laxate 2 et leuato
artemone secdm auram flatu te 2
debat ad littus. Et cu incidissem
in locu bithalassu repegerut naue
et prua quidem fixa manebat im
mobilis puppis vo soluebatur
a ui maris. Militu aut consiliu fuit
ut custodiat ne quis euadens nare
tasset effugeret. Centuio aut volens ser
uare paulu prohibuit fieri iussitq;
eos qui posset natare mittere se p
mos et exire ad terra
adire 2 ceteros alios i tabul. Reliq
quosdam super q de naui essent. Et sic
factum est ut omes ad terra
et cu euasissemus tute cognouimus
insula
uocabat. Barbari vero pstabant
no modica humanitate nobis atte
sa em pyra reficiebat nos omes
propter imbre qui imminebat 2 frigus
Cu congregasset aut paulu sarmetoru
aliquantu multitudie 2 reposuisset
sup ignem vipa a calore cu prosilisset
inuasit manu eius. Ut vidert barbari
pendere bestia de manu eius adinuicem
dicebat ut q homicida est hic homo
cu euaserit de mari vltio cu non
sinit viuere. Et ille quidem excutiens
bestia in ignem michil mali passus est.
Illi aut existimabat eu in tumorem
conuertendu 2 subito casurum 2 mori
turu. Ad illos aut diutius videtes michil
mali in eo fieri conuertebant se dicebat
eu esse deu. In locis aut illis erant
predia principis insule nomine publij
qui nos susceptos tridui benigne ex
hibuit. Contigit aut patrem publij se

brebus ꝛ dissentia repatiat
Ad que paulꝰ mitit ꝛ ei ostẽ
et iposuisse ei manꝰ situat ꝛ
sto et omb qui i insula hospitant
infirmabat ꝛ curabat
Qui eam multis honorib⁹ nos hono
uerit et nauigantib⁹ iposuerut
que ntia erat post menses ad ẽ
nauigauim i naui alexadrina
q i insula hiemauerat cui erat
signe castor ꝛ tt uenissem⁹
siracusa masim⁹ ibi tribus di
xit ꝛculegetes deuiam ꝛ regiu ꝛ p
unu diem flante austro sc̃do die
uenim⁹ puteolos ubi fres
rogati sum⁹ mane apud eos dies
septe ꝛ sic uenim⁹ roma ꝛ inde
cu audisset fres occurrut nob usq
ad appiforu ꝛ tribus tabnis quos
cu uidisset paulꝰ gras agens deo ac
cepit fiduciam Cui uenissem⁹ ad roma
permisit sibi paulo mane sibimet cu
custodiente se milite post triu ad
die conuocat primos iudeoꝝ Cum ꝙ co
uenissent dicebat eis Ego uiri fres
nichil aduꝝ plebem facies aut mo
rem paternu sed uinctus ab hierlmis
traditꝰ sum in manꝰ romanoꝝ Qui cu
me interrogatiꝝ de me habuissent noluc
erut me dimitte eo q nulla causa
esset mortis i me Contradicentibus
ac iudeis coactus su appellare cesa
re no q gentem meam habeam aliquid
accusare Propter hanc igit causam rogau
ui uos uidere ꝛ alloqui quia spe ci
sum Catena hac circudatꝰ su
Cui illi dixerut ad eum Nos neq lit
teas accepim⁹ de te a iudea neq
aduenies alicꝰ fratꝝ nuncia aut
aut locutꝰ e quid de te malum
m⁹ aut a te audiem⁹ que sentis Nam

ne remeret ad eos i hospitium si
bi quibꝰ exponebat testificans
regnu dei suadens eis de ihu
lege moysi et prophetis a mane
usq ad vesperu
Hijs que dicebant a paulo quidã
uero no credebant Cumq inuicem no
essent conscientes discedebant
paulo unu uerbum q̃ bene spūs scꝫ
coruptis p ysaiam prophetam ad pa
tres nros dicens Vade ad populum istu
dic ad eos Aure audietis ꝛ no in
telligetis et uidentes uidebitis et
no perspicietis Incrassatu e enim cor
populi huius ꝛ auribꝰ grauiter audierut
et oculos suos conpserut ne forte
uideat oculis ꝛ auribꝰ audiat et
corde intelligat ꝛ conuertat ꝛ sanem
illos Notum g̃ sit uob quoꝝ gentibꝰ
missum est hoc saluare dei spūs ꝛ au
dient Mansit at biennio toto i suo
conducto ꝛ suscipiebat omes qui
ing̃ uenibant ad eu predicans regnu
dei ꝛ docens que sunt de dño ihu xpo
cu oi fiducia sine prohibitione

Epla Jacobi Cap p̃m

Iacobus petri⁹ Johes Judas
scripte eplam edidere tra mysti
cis q̃ sanctitatis ꝛ breues pitet
ac longas ꝛ breues i uis longas
i sententiis ut uarius q̃ no corp sen
tentie ne abutiat

Cap 2m p̃m

Iacobus dei ꝛ dñi mri ihu xpi ser
uus / xpi tribubꝰ que sunt i dispsione
salutem Omne gaudiu existimate
fres mei cu i tentatiões uarias
incideritis Scientes q̃ pbatu fidei
ure patientiam operat / patia at op

colfi

[illegible] ſtulicies vſq; in mensem
[illegible] ſtulicies q dñs
[illegible] aſpiciet et no ſpeciat z dabit
[illegible] mittet michahel
[illegible] ſtulicies ſtulti e ſtulti
[illegible] ie to monet z ir
[illegible] ño g⁹ eſtiet ho ille q ac
[illegible] aliquid a dño Vir duplex
[illegible] coſtab e i oib⁹ vñs ſiut ho
[illegible] ab ſſr humilib⁹ i exaltacõe ſua
[illegible] ueb at i humilitate ſua q̃m ſicut
[illegible] ſemi tñpbit hoꝛtꝰ e ei ſol
[illegible] ardõe et arſtat ſemꝰ z ſtet eꝫ
[illegible] cidit z dcor voltus eꝫ deperit
[illegible] ta z ducs i itmcib⁹ ſub marcepit
Beatꝰ vꝛ q ſuffert tẽptatoꝛ q̃m cu
[illegible] batꝰ ſiut acipiet coronã vite qua
[illegible] repmiſit deꝫ diligẽtib⁹ ſe Nemo cu
tẽpta dicat q̃m a deo tẽptor deꝫ
at i tẽptatoꝛ malorꝝ e ipe ei neiem
tẽptat Vnuſq; q̃ vꝛ tẽptat a cotu
pia ſua abſtractꝰ z illectꝰ Deinde
cotupia cu cocepit parit pcm pec
catu vꝛ cu cõſuatu ſiut gnat morte
Nolite itaq; errare fres mei dilectiſſi
Vñe datu optim z oe donu pfectu
deſurſu e deſcendẽs a pre luminu
apud quẽ no e tñs mutacõ nec vicis
ſtitudinis obumbratio Voluntarie en
genuit nos vo verbo veritatis ut ſimus
initiu aliquod creaturꝝ eꝫ Itaq;
fres mei dilectiſſ Sit aut oĩs ho ve
loꝝ ad audiendũ tardus ad loquẽdũ
z tardus ad ira Ira en viri iuſtiam
dei no operatur ppt qđ abiectes oem
immundiciam z habundantiam malicie in
mansuetudine ſuſcipite inſitum vm qđ
pt ſaluare aias vras Eſtote aut
factores vi z no auditores tantu

[illegible] ſtulcies vſq; in mensem
[illegible] ſtulicies q dñs
[illegible] aſpiciet et no ſpeciat z dabit
[illegible] mittet michahel
[illegible] ſtulicies ſtulti e ſtulti
[illegible] ie to monet z ir
[illegible] ño g⁹ eſtiet ho ille q ac
[illegible] aliquid a dño Vir duplex
[illegible] coſtab e i oib⁹ vñs ſiut ho
[illegible] ab ſſr humilib⁹ i exaltacõe ſua
[illegible] ueb at i humilitate ſua q̃m ſicut
[illegible] ſemi tñpbit hoꝛtꝰ e ei ſol
[illegible] ardõe et arſtat ſemꝰ z ſtet eꝫ
[illegible] cidit z dcor voltus eꝫ deperit
[illegible] ta z ducs i itmcib⁹ ſub marcepit
Beatꝰ vꝛ q ſuffert tẽptatoꝛ q̃m cu
[illegible] batꝰ ſiut acipiet coronã vite qua
[illegible] repmiſit deꝫ diligẽtib⁹ ſe Nemo cu
tẽpta dicat q̃m a deo tẽptor deꝫ
at i tẽptatoꝛ malorꝝ e ipe ei neiem
tẽptat Vnuſq; q̃ vꝛ tẽptat a cotu
pia ſua abſtractꝰ z illectꝰ Deinde
cotupia cu cocepit parit pcm pec
catu vꝛ cu cõſuatu ſiut gnat morte
Nolite itaq; errare fres mei dilectiſſi
Vñe datu optim z oe donu pfectu
deſurſu e deſcendẽs a pre luminu
apud quẽ no e tñs mutacõ nec vicis
ſtitudinis obumbratio Voluntarie en
genuit nos vo verbo veritatis ut ſimus
initiu aliquod creaturꝝ eꝫ Itaq;
fres mei dilectiſſ Sit aut oĩs ho ve
loꝝ ad audiendũ tardus ad loquẽdũ
z tardus ad ira Ira en viri iuſtiam
dei no operatur ppt qđ abiectes oem
immundiciam z habundantiam malicie in
mansuetudine ſuſcipite inſitum vm qđ
pt ſaluare aias vras Eſtote aut
factores vi z no auditores tantu

ſtulcies vſq; in mensem
ſtulicies q dñs
aſpiciet et no ſpeciat z dabit
mittet michahel
ſtulicies ſtulti e ſtulti
ie to monet z ir
ño g⁹ eſtiet ho ille q ac
aliquid a dño Vir duplex
coſtab e i oib⁹ vñs ſiut ho
ab ſſr humilib⁹ i exaltacõe ſua
ueb at i humilitate ſua q̃m ſicut
ſemi tñpbit hoꝛtꝰ e ei ſol
ardõe et arſtat ſemꝰ z ſtet eꝫ
cidit z dcor voltus eꝫ deperit
ta z ducs i itmcib⁹ ſub marcepit
Beatꝰ vꝛ q ſuffert tẽptatoꝛ q̃m cu
batꝰ ſiut acipiet coronã vite qua

dipt illo me habeis dipte mo
rideb q2 si no me habeis ornidatu
frud eb in gressor legis Sed leg
mi et sic facite sicut p lege dice
tat mi pietes iudicate iudicate
em fine mia illi q no fecit miam
cup exaltat ad mia iudicia ia
rissimi quid p deit fres mei si fide
quis dicat se ee opa ad no ha
beat Nu quid potie fides saluat
eu si ai fr aut sorot nudi sit et
indigeat victu cottidiano dicat
ai aliquis de vob illis te i pace
calefacimini z saturamini no de deis
ai eis que necia sut corpi q p deit
sic z fides si no habeat opa mor
tua e in semetipa Sed dicat quis
tu fidem habes et opa ego habeo ostende
de mi fide tua sine opibs z ego oste
da tibi ex opibs ex opibs fidem mea
tu credis q vn e deus bn facis
et demones credut z cotremiscut
Vis ai stulte o ho iactabis q fides
sine opibus otosa et abrutia pr
mr none ex opibs iustificat q est
offens filius sup altar
fides eius fides cooperabat opibs
illius et ex opibs fides consumata
e et supleta e scptura dicens Cre
didit abrahe deo et reputatu
ei ad iustiam z amicus dei appellatus
e Videtis q m ex opibs iustificatur
ho et non ex fide tantu Cap iiij
Similit at et raab meretrix
none ex opibs iustificata e
suscipiens nuncios et alia via
eiciens Sicut ei corpus sine spu
mortuu e ita et fides sine opibs
mortua e Nolite plures magri fieri

[illegible] mi mandu
[illegible]
mis Sicut
[illegible] corpe [illegible]
equoz frenis
cohibemus nobis
circumferim Ecce z nauis
ne sint et a ventis validis
circumferunt de a modico gubn
ubi impetus dirigentis uolue
ita et lingua modicu quide m
e z magna exaltat Ecce qua
ignis q magna silua incendit
et lingua ignis e uniuersitas in
quitatis lingua constituit in membr
mris q maculat totu corpus et
inflammat rotam nativitatis nre
flammata gehenna Omnis enim natura
bestiaru et volucru z serpentiu
etia ceteroz domat z domita e
a natura humana lingua autem nullus
hoim domare pt inquietu malu
plena veneno mortifero In ipa
benedicimus deu z patrem et in ipa
maledicimus homines qui ad similitudi
dei facti sut Ex ore p exit benedi
ctio z maledictio Non opoz fres mei
haec ita fieri Nunquid fons de eode
foramine emanat dulci z amara
aqua Nunquid pt fres mei fi
cus uuas facere aut vitis ficus sic
nec salsa dulce pt facere aqua
Quis sapiens z disciplinatus inter vos ostendat
ex bona conuersatione opa sua in mansue
tudine sapie Si autem zelu amaru
habetis z contentiones in cordibus

ibi ꝛ ꝯstancia

ꝑmu quide ꝑdica

dmde ꝓcacia modestia sua

bois ꝯsencie plica mia

ructibꝫ homib⁹ lo iudicias sme

nlacie fructus ac iusti⁹ ꝛ pace

minat⁹ factibꝫ pace ⁊ bel

et lites ⁊ vobis ⁊ one sme

o ꝯcupiscetys vris que mili

at ꝛ membris vris ⁊ cocupiscitis

t no habetis occiditis ꝛ zelatis

no potestis adipisci ligatis et

lligeratis no habet⁹ ꝑ qꝫ

no postulastis petatis ꝛ no accipitis

co qꝫ male petatis ut ꝛ cocupiscē

tys vris ⁊ samitis adulteri mes

citis et auricia hui⁹ mudi mimica

e dei ⁊ quicuꝫ voluit amicꝰ esse

huius scli mimicus dei ꝯstituet⁹

aut putatis q⁹ ianiter scriptu

dicat ad inuidia cupiscit spus

q habitat in vob maiorem ac dat

gram ⁊ subditi ꝑ estote deo ⁊ resisti

te ac dia⁹ ꝛ fugiet a vob ⁊ appiqua

te deo ꝛ appiquabit vob ⁊ mundate

manꝰ vras peccatores ꝛ purificate

corda vra duplices animo miseri

estote ꝛ lugete ⁊ risus vr⁹ ꝛ luctus

conuitat⁹ ꝛ gaudium vrm ⁊ mœror

humiliamini ⁊ cospectu dni ꝛ exaltabit

vos ⁊ nolite detrahere alterutrum fres

qui detrahit fri aut q̄ dicat fra

tre suu detrahit legi ꝛ iudicat legē

Aut iudicas legē non es factor

egis latoꝛ et iudex qui pt ꝑdere et

liberare tu ac quis es qui iudicas

proxm tuu ecce nunc qui dicitis ho

die aut crastino ibimꝰ in illa ciui

tate ꝛ faciemꝰ ibi annu et

mercabimur ꝛ lucrū faciemꝰ qui ignō

quid fiet ⁊ crastinus dies ꝙ est vita

vra nisi vapoꝛ ad modicu parens

ꝛ deinceps exterminabit⁹ ꝙ co nt di

catis voluerit⁹ si dns voluit et

si vixerimꝰ faciemꝰ hoc aut illud

nunc ac exultatis in superbijs vris

omnis exultatio talis maligni est

enti q⁹ hmōi est ꝛ non faciēti pcr illi

bite nunc diuites/ Cap. V.

plorate vlulantes in miserijs

vris que aduenient vob Diuicie vre

putrefacte sue ꝛ vestimenta vra a tinee

comesta sut⁹ aurū ꝛ argentū vrm eru

ginauit ꝛ erugo eoꝝ in testiū vobis

erit et manducabit carnes vras sic⁹

ignis Thesaurizastis vob ira in

nouissimis diebus Ecce merces operariꝰ

qui messuerūt regiones vras que frau

data est a vob clamat ꝛ clamor eoꝝ

in aures dni sabaoth introiit in

latibula eius super terra et in luxurijs enu

trimistis corda vra in die occisionis

adduxistis occidistis iustū ꝛ non re

sistit vobis Patientes estote fres

usq; ad aduentu dni Ecce agricola ex

pectat pciosum fructum terre patiens

rens dnī accipiat temporaneū ꝛ serotinu

patientes estote ꝛ vos ꝛ confirmate corda

vra quoniā aduentus dni appropiabit Nolite

ingemiscere fres in alterutrum ut no

iudicemini Ecce iudex ante ianuas assi

stit Exemplū accipite fres laboris et

patre ꝑ ꝓphas qui locuꝰ ſũ
dñi ſcte bte ſam ꝙ qui ſuſtinuiſtꝭ
ſuſſentia iob audiſtis ⁊ finẽ dñi
vidiſtis quia miſeric⁹ e dñs ⁊ miſe
rator ſm ou ad ſtes mei no ſit
iuraꝫ neq ꝑ celũ neq ꝑ terꝫ
neq aliud quodlibꝫ iuramẽtũ
ſit ad ſmonẽ vr eſt eſt no no ut
non ſub iudicio decidatis ⁊ triſtet
aliquis vrm oret eq mo ⁊ ſpſallat
infirmat aliqs ex vob ꝙducat
ꝓbros ecie ⁊ ocnt ſup eũ vngentes
eũ oleo i nomine dñi ⁊ oro fidei ſal
uabit infirmũ et alleuiabit eũ
dns et ſi ꝓcas fit dimittet ei ſo
fr mi ergo alterutꝝ pcas vras et
orate ꝓ invicẽ ut ſaluemini multũ
enim valet deprcatio iuſti aſſidua
helias ho erat ſmilis nob paſſi
bilis et oratõe orauit ut no plu
eret ſup tra et no pluit annos
tres et meſes ſex et rurſus oauit
et celũ dedit pluuiã ⁊ tra dedit
fructũ ſuũ fres mei ſi qs ex vobis
erraueꝛit a veritate ⁊ conuerterit qs
eũ ſcire debz quoꝛ q conuerti fecerit pec
catũ ab erroꝛe vie ſue ſaluabit animã
eius a morte ⁊ operit multitudinẽ peccato

Incipit canonica ꝑ petri ci

Petrus apls ihu xpi
electis aduenis diſſ
ſoꝛib ponti galatie cap
padocie aſie ⁊ bithinie ſcom
ꝓſcientiã dei patris ſanctificatis
ſpũ in obedientia ⁊ aſperſionem
ſanguinis ihu xpi Gra vob ⁊ pax
multiplicet benedictus deus ⁊ pr
dñi nri ihu xpi q ſcom magnã
miam ſuã regenerauit nos in ſpem

[illegible] ſpi in
[illegible] ſcoꝛ
[illegible] ſcoꝛ
[illegible] ſcoꝛ

[illegible] maiestati ac noiis
[illegible] ptribus ꝑpt vob qui p nrm
[illegible] estis m deo q̄ iustitia cu
a mortuis & dedit ei gl̄am ut fides
vra & spes esset i deo. Hinc itaq; cas
tigates i obedientia castitatis m
nitatis amor simplia corda i
ce diligite attendentes renati no
ex semie corruptibili sed incorrup
tibili p vm dei viui & pmanentis
qua ois caro sicut fenu & gl̄a eius tan
quam flos agri exaruit & marcuit
uerbum aut dni manet in eternu hoc e
aut vm quod evāgelizatu e i vob
Deponentes igit omem
malicia & oem dolu & simulatoes
et invidias et oes detractoes sicut mo
do geniti infantes rationabiles sine
dolo lac concupiscite ut i eo crescatis
in salute si tn gustastis qm dulcis
est dns ad quē accedentes lapidem
vivum ab hoibus quidē reprobatu a deo
aut electum & honorificatum et ipi tam
quam lapides vivi superedificamini do
mus spiritalis sacerdotium sanctum of
ferre spuales hostias acceptabiles
deo p iesum xpm cui ꝑpt q̄d contine
tur in scriptura ecce ponam in sion lapidem
summum angulare electum pciosum et
q̄ credit in eu non confundet vob
igit honor credentibus non credentibus
autem lapis quē reprobauerunt edifican
tes hic factus est in caput anguli et
lapis offensionis et petra scandali his q̄
offendunt verbo nō credentes in q̄ positi

vos autem genus electum regale sacer
dotium gens sancta populus acquisitionis ut
annuncietis eius q̄ de tenebris vos vo
cauit in admirabile lumen suum qui
aliquando non populus dei nunc autem populus dei qui
non consecuti miam nunc autem miam conse
cuti Carissimi obsecro vos tanquam
aduenas & peregrinos abstinere vos a
carnalibus desideriis que militant
aduersus animas vras conversationem vram inter
gentes bonam ut in eo quod detrahunt
de vobis tanquam de malefactoribus ex
bonis operibus vos considerantes glorifi
cent deum in die visitationis subditi
estote omni humane creature propter deum
sive regi quasi precellenti sive ducibus
tanquam ab eo missis ad vindictam malefac
torum laudem vero bonorum quia sic est vo
luntas dei ut benefacientes obmutescere
faciatis imprudentium hominum igno
rantiam quasi liberi et non quasi velamen
habentes malitie libertatem sed sicut
serui dei Omnes honorate fraternitatem
diligite deum timete regem honorificate
Serui subditi estote in omni timore
dominis non tantum bonis & modestis sed
etiam discolis Hec est enim gratia si propter
conscientiam dei sustinet quis tristitias
ac patiens iniuste Quod enim gloria est si pec
cantes & colaphizati sufferetis Sed
si bene facientes patienter sustinetis
hoc est gratia apud deum In hoc enim
vocati estis Et quia passus est pro nobis
vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia
eius qui peccatum non fecit nec inventus
est dolus in ore eius Qui cum ma
ledicetur non maledicebat cum pateretur
non comminabatur Tradebat autem iudicanti
se iniuste Qui peccata nra ipse portauit in

corpe suo sup lignu ut pare-
tru iusta vnam ? eu ? lue sitis
ti estis ? ratib ? et sicut pue ? ra-
tes sed ? usi estis nuc ad pa
tores ? pm aug ? vnz Cap m
Similit mlieres subdite sic
uris suis ut ? si qui no ard ?
verbo p mliez gustacz sine vo
lucrifiant cosidentes ? timoz
tam ? cultacz ? vnz quaz sit no
extinseaub capillatu ? a circu
dacio aui ? a ? diumeti vestimctoz
cultu sed q ? abstonditi cordis est
ho ? incorruptibili ? quieti ? mo
desti spus q ? e ? cospau dei locuples
Sic et aliq ? sc ? mlies spantes
? deo ornabat se subiecte ppria vi
ris sicut sara obediebat abrahe
dnm cui vocab cuius estis filie bn
facientes ? no timentes vllam p turba
cozem viri similit cohabitantes sdm
scientiam q ? mfirmiori vasculo mu
lebri ? patientes honorem tanq ? et
cohedibus gre vite ut no ? impedi
antur orones vre ? in fide ac ora
tione ? oroc estote compatientes
fraternitatis amatores misericordes mo
desti humiles non reddentes malu p
malo nec maledm p maledicto
sed econtrario benedicentes quia ? hoc
vocati estis ut benedictionem hereditate
possideatis ? Qui ei vult vita diligere
et videre dies bonos cohibeat linguam suam a malo ? labia ei ne loquan
tur dolu ? declinet a malo ? faciat bonu ? inquirat pace ? sequat eam quia
oculi dni sup iustos ? aures eius in
preces eoz ? vultus autem dni sup faci
entes mala ? et quis est qui vobis noceat
si boni emulatores fueritis ? sed ? si quid
patimini propter iustitia beati ? timore
eoz non conturbemini neq ? conturbemini

Immaculatum cor
pus sit adiutorium
ea vobiscum ? quia ? vobis
ad modicum ? tribulemini
ea bona ? interpellatio
sit de vobis ? susceptibilem
ante vnigenitum ? confitemini
eligite ei in sanctitate ? iustitia
tate dei patientes ? malefactores
et ? potius mercedem propter ? peccatis mortui
et iustis propter iustitiam mortificatis
deo mortificatos quidem carne vi
ficatos autem spu in quo ? in quibus qui ?
ne etiam spiritalibus venientes pdi
qui ? credulis fuerunt aliquando qui
portabat dei patientia ? diebus
noe quando fabricata ? arca pau
ci id est octo animae salue facte ? per aq ?
quam ? et nos nunc similem formam salvos
facit baptisma non carnis depositio
nem sordium sed conscientie bone interrogatio
? deum per resurrectionem ihesu christi
dei degressibus morte ut vite et ange
lis deo ? efficientibus ? profectibus ? et celo subeuntibus
rectis sibi angelis ? potestatibus ? virtu
Christo igitur passo ? carne Cum
et vos eadem cogitatione armamini
quia qui passus est carne desinit a peccatis
ut ita non hominum desideriis sed
voluntati dei quod reliquum est in carne
viuat tpus sufficiat enim ? preteritum tpus
ad voluntatem gentium consumadam
qui ambulauerunt in luxuriis desideriis vinolentiis comessationibus potationibus ? illicitis ydolorum cultibus
in quibus ? admirantur non concurrentibus vobis in
eadem luxurie confusionem blasphemantes qui reddent rationem ei qui paratus est
iudicare vivos ? mortuos per hoc
enim ? mortuis euangelizatum est ut
iudicentur quidem secundum homines ? carne

[illegible] ut ꝙ applicabit [illegible]
[illegible] ꝑdcꝭ ⁊ vitalare ⁊ omnes [illegible]
[illegible] ut ad mutuu ⁊ vobm ecclie tue
[illegible] cotmuu [illegible] ep ⁊ omne
epi miltrii ⁊ pcoꝛ hospitales
uice ſme nmuatoꝛ cotiquiſq;
ſicut accepit gre ⁊ alterutꝛ illud
ministrate ſicut boi dispsatoꝛes
multiformis gre dei Qui qs loqt
ſi ſmones dei Qui quis ministrat ut
oibꝫ glorificet deus p ihm xm
cui e gla ⁊ impiu ⁊ ſcla ſclorꝫ
Carissi nolite pegrinari ⁊ ferue
qui ad tptacoꝛ vob fit qi nouu
aliquid vob otigat ſed comuni
catis xpi passionibꝫ gaudete
ut ⁊ reuelate gle eius gaudeatis
exultantes Qui exprobramini in noie
xpi bti estis qm honoꝛis gle et
virtutis dei ⁊ q e eius ſpus ſup vos
requiescit Sed ꝛndeat aliꝰ ut
homicida aut furꝰ aut maledicus aut alie
noꝝ appetitoꝛ si at ut xpianus non
erubescat glorificet aut deum in isto hoc
qm tps inchoandi e ut iudicium de
domo dei Qui at primum a
nobis qis finis eoꝝ qui non credunt
dei euāngelio Et si iustus vix
vix saluabit impius ⁊ peccator ubi
parebunt itaq; et hi qui patiuntur
ſcm voluntatem dei fideli cātori
commendent animas suas in bonitate

Seniores ergo qui in vobis
obsecro cosenioꝛ ⁊ testis xpi
passionum q et eius ſpus reuelandæ
gle cōmunicatoꝛ pascite qui
in vobis gregem dei prouidentes non
coacti ſed spontanee ſm deum neq;
turpis lucri gra ſed voluntarie
neq; ut dominantes cleroꝝ ſed forma
facti gregis ex animo et cum ap
paruerit princeps pastoꝝ capietis
immarcessibile gle coronam Similit
adolescentes subditi estote seniorib⁹
oēs autem inuicē humilitatem insinuate
quia deus superbis resistit humilibus at
dat gram Humiliamini ergo sub potenti
mani dei ut vos exaltet in tpe visi
tationis omnem sollicitudinem vestram
proiicientes in eum qm ipi cura est vob
Sobrii estote et vigilate quia aduersarius
vr diabolus tanq; leo rugiens circuit
quem deuoret Cui resistite
fortes in fide scientes eandem passionem
ei qui in mundo e vre fraternitati fieri
deum at oīs gre q vocauit nos in et
na ſua gliam in xpo ihu modicum
passos ipe perficiet confirmabit
solidabit et ipi gla et imperium in
ſcla ſclorꝫ amen Per siluanum fi
delem frem vob ut arbitroꝝ bre
uiter scripsi obsecrans et contestans hanc
esse veram gratiam dei in qua statis
Salutat vos ecclia q e in babilone
collecta et marcus filius meus Sa
lutate in osculo sto dilectionis vos
obis qui estis in xpo amen

Incipit epla petri scda Cap 1m

Symon petrus seruus et
apls ihu xpi his qui
coēqle nobiscum sortiti est
fidem in iustitia dei nri et salua
toris ihu xpi Gra vob et pax
adimpleat in cognitione dei nri et
ihu dñi ꝙm oia nob diuine virtus
sue que ad vitam et pietatem donata e

p cognitoꝝ eius q̄ vocauit vos
gla ⁊ virtute p quē maxia ⁊ pcio
sa vob̄ p̄missa donat ut p hec ef
ficiamini diuine consortes nature
fugientes eius q̄ in mundo e cupi
scie corruptoꝝ vos at autem oēs
sub intuentes ministrate in fide vra
virtute in virtute at sciam in scia
aut abstinentia in abstinentia aut
patiam in pacia a pietate in pie
tate aut amore fraternitatis in amore
fraternitatis caritate hec enim si vobis
cu assint ⁊ supent non vacuos nec
infructuosos constituet in dni nri
ihu xpi cognitione Cui cui non pstat
sunt hec cecus est ⁊ manu tenens
oblitionē accepit purgatoꝝ com
veteꝝ suoꝝ delictoꝝ Quapp̄ fres
magis satagite ut p hec opa certa
vram vocatoꝝ et electoꝝ faciatis hec
enim facientes non peccabitis aliq̄n
Sic enim habundanter ministrabit vobis
introitus ⁊ eternū regnū dni nri et
saluatoris ihu xpi Propter q̄ incipiam
vos semp commonere de hijs ⁊ quidē si
tes ⁊ confirmatos vos in p̄senti veritate
Justum ac arbitror q̄diu sum in hoc
tabernaculo suscitare vos in commoni
tione certus q̄ velox est depositio ta
bernaculi mei sicut et dns noster ihs
xpc significauit mihi Dabo at operam
et frequenter habere post obitum meum ut
sciatis hoc post meum excessum ydoneas
fabulas secuti notam fecimus vobis
domini nri ihu xpi virtutem ⁊ p̄sentiam
sed speculatores facti illius
magnitudinis Accipiens enim a deo
patre honorem ⁊ gloriam vocem delapsam ad
eum huiusmodi a magnifica gla

me et filium meum est mihi
ipm audite Et hanc vocem
nos audiuimus de celo allatam cum essemus cum
ipso in monte sco Et habemus firmiorem
propheticum sermonem cui
bene facitis intendentes quasi lucerne lucenti in
loco obscuro donec dies illucescat ⁊ lucifer
oriatur in cordibus vris Hoc
primum intelligentes quod omnis
prophetia scripture propria interpretatione non fit
Non enim voluntate humana allata est aliquando prophetia sed
spiritu inspirati locuti sunt sancti dei ho
mines fuerunt vero et pseudoprophe
te populo sicut et inter vos erunt magistri
mendaces qui introducent sectas
perditionis et eum qui emit eos dominum ne
gantes superducentes sibi celeritatem perditio
nem et multi sequentur eorum luxurias per quas via veritatis blasphe
mabitur et in auaritia fictis verbis
de vobis negotiabuntur quibus iudicium
iam olim non cessat et perditio eorum
non dormitat Si enim deus angelis
peccantibus non pepercit sed carce
ribus caliginis inferni detractos
in tartarum tradidit in iudicium
cruciandos reservari et originali
mundo non pepercit sed octauum noe
iustitie predicatorem custodiuit diluuio
inducto impiorum et ciuitates sodomorum et gomorreorum
in cinerem redigens eversione damna
uit exemplum eorum qui impie acturis pos
nendis et iustum lot oppressum a ne
fandorum iniusta ac luxuriosa
conuersatione eripuit aspectu enim et
auditu iustus erat habitans apud
eos quotidie videns et audiens iustam
animam operibus cruciabat inquit

Hec no cognoscit via iustus qui pro
aymicoz retrozsu conuti ab eo qd
illis traditus est sto mdato cognit
ea eas illud vei pubi & tamb trusa
ad suu vomitu z sus lota i volutab luti
Hec cec vob caussi C m
sidam scribo eptas in quibus
exalto vrtz i domonicoz smartu
mete ut meoz sitis coz que pre
dixi voz a sac pphis z aplos vroz
preptoz dni et saluatoris hoc pm
strctes q veient i nouissis dieb
i deapde illusoes uiuo ppsan ab
cupiscencias abulates dicentes
Vbi est pmissio a aductq eis eoq ia
pres nri dormierut ona sic psuc
rat ab initio creatis latz ei cob hoc
volentes q acli cant pus z tra de
aqua z p aqua consistes dei vo pq
ille tuc mundus aqua mudatq pit
Celi ad qui nc st z tra coz vo repo
siti sut ign reseruati i die iudicij et
pdicois ipioz hoim Vnu vo hoc no
latet vos caussi qz vn dies apud
dm sicut mille ani et mille ani
sicut vn dies No tardat dns pro
missis sed pacit agit ppter nos no
lens aliquos pire sed oes ad pniam
reuti Aducet ad dies dni ut fur
i qua celi magno impetu trsiet ele
menta vo calore soluet tra z opa
dissoluenda sit qualeb oportz nos esse
i sanctis conuacoib z pietatib expectan
tes et pperantes i aductu diei per
qua celi ardentes soluet z elementa
igne ardes tabescet Nouos vero
celos z nouam trram z promissa ipius exs
pectamus i qbus iusticia habitat Pro
pter qd caussi hoc expectantes satagite
immaculati et inviolati inuenti in
pace z dni nri longanimitate saluti
uram arbitrami sicut z caussimus frater

nr pauly scdm data sibi sapiã
sspte vob sicut ⁊ oribꝫ eplis to
quꝫ ⁊ cae dñe in quibꝫ sue
quedã difficilia intellectu que m
docti ⁊ instabiles deprauãt sicut
et ceteras scripturas ad suã ipoz p
dicone vob g̃ sres pscientes custo
dite ne ispiceũ errore iniquoꝝ
excidatis a pp̃a firmitate Crescite
vero ⁊ gra ⁊ cognicõe dñi nri ihu
xpi ⁊ saluatoris ipi gla ⁊ nc ⁊ dec etm amen

Quod fuit ꝑncipio audiuim qđ
audiuim⁹ oculis nris qđ ꝓspexim⁹
et manus nre contractauerũt de
verbo vite et vita manifesta e ⁊ vidim⁹
⁊ testam⁹ ⁊ annunciam⁹ vob vitam et
am q erat apud patrem ⁊ apparuit nob
Quod vidim⁹ ⁊ audiuim⁹ annunciam⁹
⁊ vob ut ⁊ vos societatem habeatis nobiscũ
⁊ societas nra sit ad patrem ⁊ filiũ
eius ihu xpm Et hec scribim⁹ vob ut
gaudeatis ⁊ gaudium vrm sit plenum
Et hec e annunciatio qua audiuim⁹
ab eo ⁊ nunciam⁹ vob qm deus lux
e ⁊ tenebre in eo non sunt ulle Si dixerim⁹
qm societatem habem⁹ cum eo ⁊ in tenebris
ambulam⁹ mentim⁹ ⁊ non facim⁹ veritatem
Si autem in luce ambulam⁹ sicut ⁊ ipse e
in luce societatem habem⁹ adinuicem
⁊ sanguis ihu filii eius emundat nos
ab oi peccato Si dixerim⁹ qm peccm non
habem⁹ ipi nos seducim⁹ ⁊ veritas in
nobis non est Si confitemur peccta nra
emundat nos ab oi iniquitate Si dixe
rim⁹ qm non peccauim⁹ mendacem
facim⁹ eum ⁊ verbum eius non e in nobis
filioli mei hec scribo vobis ut non
peccetis sed ⁊ si qs peccauerit aduo
catum habem⁹ apud patrem ihm xp̃m iustum
et ipe e propiciatio p peccatis nris non

ꝑ meipm iuro tibi dicit dñs quia benedicendo benedicam tibi et multiplicando multiplicabo semen tuum sicut stellas celi et sicut arenam que est in labio maris possidebit semen tuum portas inimicorum suorum et benedicentur in semine tuo omnes gentes quia obedisti voci meę Reuertere igitur ad populum tuum et habita cum eis Ego autem ero tecum et custodiam te quocumq; perrexeris et reducam te in terram istam nec dimittam donec omnia faciam que locutus sum tibi Surrexit ergo iacob et inposuit filios suos et uxores suas super camelos et ascendit plaustra sua et abiit in terram mesopotamie ut ueniret ad patrem suum ysaac in terram chanaan Et edificauit ibi domum et pecoribus suis fecit tabernacula unde et nomen loco illi impositum est Tabernacula Transiit quoq; iacob sichimam ciuitatem sichimorum que est in terra chanaan postquam reuersus est de mesopotamia et habitauit in circuitu ciuitatis Emitque partem agri de manu filiorum emor patris sichem centum agnis pecoribus in qua tetendit tabernaculum suum Fecitque ibi altare quod uocauit deus deus israhel

Scribo vob filioli qm
remittunt vob pcta ꝓpter nom
cum Scribo vob pres qm cognouistis deum qui abinitio e Scribo vob
adolescentes qm vicistis malignum
Scribo vob infantes qm cognouistis
patrem Scribo vob iuuenes qm fortes estis et verbum dei in vob manet
et vicistis malignum Nolite
diligere mundum neq; ea que in mundo
sunt Si qs diligit mundum non e ca
tas patris in eo qm oe qđ e in mundo
concupiscentia carnis e et concupiscentia oculorum
et superbia vite que non e ex
patre sed ex mundo e ⁊ mundus tran
sibit et concupiscentia eius qui autem facit
voluntatem dei manet in eternum
Filioli nouissima hora e ⁊ sicut audistis
quia antichristus venit Nunc antichristi

et pam i eo no e dic q i comanet
no pmat et oie q pccat no vidit
eu n cognot su filioli nec vob se
ducat qui facit iustica iustus est
sicut ille iustus e qui facit pam
ex dia e qm abinicio diab pccat
In hoc apparuit filius dei ut dissoluat
opa diaboli Qui e q natus e ex deo
pccm no faat qm semc rpus i eo ma
net et no pt pccare qm ex deo natus
e In hoc manifestati sue filii dia Qui
q no e iustus no e de deo et q no di
ligit frem suu qm hec annciacio
qua audistis ab inicio ut diligatis
alterutr no sicut cayn q ex maligno
erat et occidit frem suu Et propt q occ
idit eu qm opa ei maligna erant
fris ad eius iusta Nolite mirari
fres si odit vos mundus Nos scimus
qm tnslati sumus de morte ad vita
qm diligimus fres Qui no diligit
manet i morte Qui q odit frem suu
homicida e Et scitis qm oi homicida
no het vita eina in se manentem In
hoc cognouim caritate dei qm i p nob
aiam sua posuit et nos debem pro ab
p fribus pone Qui habuit substam hui
mudi et videt frem suu necessitate
habe et clauserit viscera sua ab eo
quomo caritas dei manet i eo filioli
mei no diligam vo nec lingua sed
ope et veritate In hoc cognouim qm ex
veritate sumus et in conspectu ei suadebim
corda nra qm si reprehenderit nos cor
nrm maius e deus corde nro et nouit
oia Carissimi si cor nrm no reprehenderit
nos fiducia habem ad deum et quod pe
cierim accipiem ab eo qm mandata ei
custodim et ea que sue placita coram
eo facim et hoc e mandatu ei ut cre
dam nri noie filii ei ihu xpi et diligam

altutem sicut dixit mandatum nō
et q̄ fuat mandata ei⁹ illo mane
⁊ ipe i eo et hoc scim⁹ q̄m manet
in nobis q̄a de spu suo dedit nob

Carissimi nolite dm̄ Cum
spui credere sed probate spus si
ex deo sint q̄m multi pseudoppte
ecti et mundū In hoc cognoscit⁹
spum dei omis spus q̄ confitet ihm xp̄m
ex deo no e ⁊ hic e antix⁹ de quo
audistis q̄m venit ⁊ nc in mundo e
Vos ex deo estis filioli ⁊ vicistis eū
q̄m maior e q̄ i vob e qui i mundo
e Ipi de mundo sut i deo de mundo lo
quunt ⁊ mundus eos audit Nos ex
deo sum⁹ Qui nouit deū audit nos
Qui no e ex deo no audit nos In
hoc cognoscim⁹ spm veritatis ⁊ spm er
roris Carissimi diligam⁹ invicē q̄m ca
ritas ex deo e et omis q̄ no diligit
no nouit deū q̄m deus caritas e
In hoc apparuit caritas dei in nobis
q̄m filiū suū vnigenitū misit deus
in mundū ut viuam⁹ p eū In hoc e cari
tas non q̄si nos dilexim⁹ deū sed
q̄m ipe prior dilexit nos ⁊ misit
filiū suū propiciatorē p̄ peccatis nris
Carissimi si sic deus dilexit nos
et nos debem⁹ alterutr⁹ diligere deū
nemo vidit vmq̄ Si diligamus
invicē deus in nobis manet ⁊ caritas
eius in nob perfecta e In hoc cognos
cim⁹ q̄m in eo manem⁹ ⁊ ipe in nobis
q̄m de spu suo dedit nob et nos
vidim⁹ ⁊ testificam⁹ q̄m pr misit
filiū suū salvatorē mundi Quis
q̄s confessus fuit q̄m ihūs e filius
dei deus in eo manet ⁊ ipe in deo
et nos cognouim⁹ et credim⁹ caritati
quā habet deus in nobis Deus caritas e et
qui manet in caritate in deo manet

< deus in eo manet
in eo ut videam⁹ q̄m
in quasi sicut ille [illegible] mundum
hoc mundo [illegible]
pfecta caritas foras mittit ti
re q̄m timor [illegible] qui ait non
no e perfect⁹ in caritate Hoc g dili
gam⁹ deū q̄m deus
nos Si q̄s dixit q̄m diligo
fratrem suum oderit mendax e Qui
no diligit fratrem suum quē videt
quē no videt quomo pt diligere
et hoc mandatū habem⁹ a deo ut
q̄ diligit deū diligat ⁊ fratrem suum Cv

Omnis q̄ credit q̄m ihūs e xp̄s
ex deo natus e et omis q̄ dili
git eum qui genuit ipm diligit et eū q̄
natus ex eo e In hoc cognoscim⁹
q̄m diligim⁹ natos dei cum deum di
ligam⁹ ⁊ mandata eius faciam⁹
Hec est caritas dei ut mandata ei⁹
custodiam⁹ et mandata ei⁹ gravia no
sunt q̄m omne q̄d natum e ex deo vi
cit mundum et hec e victoria q̄ vi
cit mundum fides vra Quis e q̄ vi
cit mundū nisi q̄ credit q̄m ihūs e
filius dei Hic e q̄ venit p aquam
⁊ sanguinem ihūs xp̄s non in aq̄ solū
sed in aq̄ ⁊ sanguine et spus e q̄ testi
ficat q̄m xp̄s e veritas Quia tres
sunt qui testim̄ dant in celo pr
aq̄ ⁊ sanguis et tres unum sunt et
tres sunt qui testim̄ dant in terra spūs et
aq̄ ⁊ sanguis et tres unum sunt Si
testimoniū hominū accipim⁹ testim̄
dei maius e q̄m hoc e testimoniū dei
quod maius e quia testificatus e de
filio suo Qui credit in filiū dei hz
testimoniū dei in se Qui ei non credit
mendacem facit eum q̄m
non credit in testimoniū q̄d testificatus

Incipit Epla Johannis

Amor dilecte dne et natis eo
quos ego diligo i vitate et
no ego solus sed et oes qui
cognouerut veritate propter
veritatem q permanet i nob et nobiscu
erit i etnu erit nobis gra mia
pax a deo pre et a ihu xpo filio
patris i vitate et caritate Gauisus
valde quia inueni de filiis tuis am
bulantes in vitate sicut mandatu
accepimus a patre Et nc rogo te dna
non tanq mandatu nouu
scribens tibi sed qd habuimus ab
initio ut diligamus alterutrum et hoc

et iuxta ut a principio fuerim man
datum eius Hoc ei mandauerut que
admodu audistis ab initio eo am
buletis quia multi seductores exierut
in mundu qui no confitent ihm xpm
venisse in carne hic est seductor et
antixps Videte vosmetipos ne per
datis que opati estis sed ut mercedem
plenam accipiatis Omnis qui precedit
et no permanet in doctrina dei deum non habet
Qui permanet in doctrina xpi hic
habet et patrem et filium Si quis venit ad vos et hanc doctrinam non
affert nolite accipere eum in domum
nec ave dixeritis ei Qui enim dicit ei
ave communicat operibus illius malignis
Multa habens vobis scribere nolui
per cartam et atramentum Spero enim me futurum
me ad vos et os ad os loqui ut gaudium
nrum plenum sit Salutat te
filia sororis tue electe

Incipit Epla tercia Johis Cap i

Amor gaudium carissimo quem
ego diligo in vitate Caussa
dilectionis ordinem facio de pspe
re me ingredi et valere sicut prospere agit
ania tua Gauisus sum valde venientibus
fratribus et testimonium perhibentibus veritati
tue sicut tu in veritate ambulas
Majorem horum non habeo gratiam quam ut
audiam filios meos in vitate ambulare
Caussa fidelia facis quicquid operaris
in fratres et hoc in peregrinos qui testimonium
perhibuerunt caritati tue in conspectu
ecclie quos bene facies deducere
digne deo quia pro nomine eius profecti sunt
nichil accipientes a gentilibus Nos
ergo debemus suscipere huiusmodi ut cooperatores
simus veritatis Scripsissem forsitan
ecclie sed ille qui amat primatum
tenere in eis dicionem no

recapiendos ꝑ hoc si venio
amenca ⁊ opa ipius fuat vi
maligne gatriene ⁊ nos ⁊ ꝑ
no ciyta sufficiat neq; ipe sa
apit sted ꝺ eos qui suscipiut
ꝑhibet ⁊ de cata cia Caussime
noli imitari malu sed ꝗ bonu
est q̄ bn fuat ep ds ⁊ q̄ male
facat no videt cu Demetrio testi
monꝫ reddit ab oibꝫ ⁊ ab ipa vi
tate Et nos testiom ꝑhibem ⁊ nosti
gm testiom mem ⁊ ep ⁊ tulio
habiu scribe tibi ꝓpo at ꝗ tm
te vid ⁊ ꝺ ad os loqmur pax
tibi Salutat te ami Saluta tu
amicos nominatim Epla Jude
Judas ihu xpi seruus frater
autem iacobi hijs qui ⁊ ds pre di
lectis et ⁊ ihu xo cosuuatis ⁊ vo
catis hijs nobis ⁊ pax ⁊ caritas
adipleat Caussi omes sollicitu
dinem faciebs scribendi mihi nobis
de comuni vra salute necesse hn
bui scribe vob deprame supius testi
fem̄ et tradite sce fidei obtinti
ere et quida homes qui olim p
scripti sue ⁊ hoc iudicium impiu dei mi
gra ad ēmissionem ⁊ luxuria ⁊
solu dnatore ⁊ dnm nm ihm xm
negantes Comone ad vos volo si
dens semel oia quo ihus ꝓpm de
tra egipti salvans sedo eos qui
no crediderit ꝑdidit Angelos
eos qui no seruauerit suu pna
tum sed dereliquerit suu domi
cilium in iudicium dei magnum
culis etnis sub caligine reser
uauit Sic sodoma et gomorra
et finitime ciuitates sili modo
exfornicate ⁊ abeuntes pg carne
alteri facte
me etm pcu
lucet et hm qui re
nacone de
ad blasphemi Cu mi
archangelus cu diabolo dispu
tans altercabatur
no est ausus iudicium inferre
phemie sed dixit
tibi dns hm aute quecuq; ignorat blasphemat quecq; a
natualit tanq; muta aia
norut ni hijs corrupti Ve
qui via chayn abierut ⁊ errore
balaam mercede effusi sut ⁊ i
tradicone chore pierut hijs
in epulis conuiuates sine timo
sentipos pascentes nubes sine
aqua que a ventis circumferun
arbores autumpnales infructu
ose bis mortue eradicate fluc
tus feri maris despumantes suas
confusiones sidera errantia quib;
procella tenebre in eternu
reseruata est ecce
pfecerunt autem de hijs septimus
ab adam enoch dicens Ecce ven
dns in sanctis milibus suis fa
cere iudicium contra omes et ar
guere omnes impios de omnibus
operibus impietatis eorum quibus
impie egerut ⁊ de omnibus du
ris verbis que locuti sut con
tra eum peccatores impii hijs murmu
matores querulosi secundum desi
deria sua ambulantes ⁊ os illorum
loquitur superba admirantes per
sonas questus causa Vos auten
carissimi memores estote verbo
que predicta sut ab apls dm

ihū xpi qui dedit illi deus palā seruis suis que oportet fieri cito et significauit mittens per angelū suū suo iohanni qui testimoniū perhibuit verbo dei et testimoniū ihū xpi quecunq; vidit

Beatus q legit et q audiunt verba prophetie huius libri huius et seruant ea que in ea scripta sunt tempus enim prope est Iohannes septem ecclesijs que sunt in asia Gratia vobis et pax ab eo q est et q erat et q venturus est et a septem spiritibus qui in conspectu throni eius sunt et ab ihū xpo q est testis fidelis primogenitus mortuorum et princeps regum terre q dilexit nos et lauit nos a peccatis nris in sanguine suo et fecit nos regnum et sacerdotes deo et patri suo ipsi gla et imperiū in secula seculorum amen

Ecce venit cum nubibus et videbit eum omis oculus et qui eum pupugerunt et plangent se super eum omnes tribus terre etiam amen Ego sum alpha et o principium et finis dicit dns deus q est et qui erat et q venturus est omnipotens

Incipit prologus in apocalipsim

Iohannes apostolus et euangelista a deo patre electus atque dilectus in toto orbe dilectoribus ab eo est habitus ut in cena super pectus eius recumbere et ad crucem astare solus magnitatis adsecutus ipse eciam custodienda virginem tradidit matri atque eum apostolum dei et testimonium ihū xpi egregius in patmos insulam portaretur illic ab eodem apocalipsis postrema describit ut sicut in principio canonis id est libri geneseos mundum incorruptibile principium pronotatur ita eciam corruptibilis finis per virginem et apocalipsim

Ego iohes ſcr̃ vr̃ 2 ꝑticeps 1 tribu
lacõe et regno 2 patiẽd in 1ſu ſu
1 inſula q̃ appellat̃ pathmos ꝓ
vm dei 2 teſtiom 1ſu ſui 1 ſpi 1
dnica die et audiui poſt me vocẽ
magnã tamq̃ tube dicẽtis q̃d
videſ ſcribe in libro et mitte ſcptis
eccleſijs q̃ ſũt in aſia epheſum et ſmirnã 2 ꝑga
mu et thiatyrã 2 ſardis 2 philadel
phiam et laodiciã et conuſus ſu
ut videm vocẽ q̃ loq̃bat mecũ
et conuſus vidi ſcptem candelabra
aurea et 1 medio ſcptem tanquã filiũ hoĩs vestitũ po
dere 2 ꝑcinctũ ad mamillas zona
aurea caput autẽ eius 2 capilli cand
candidi tanquã lana alba 2 tanquã
nix et oculi eius velut flama ignis
et pedes eius ſimili aurichalco
ſicut 1 camino ardenti et vox illi
ius tanquã vox aquarũ multarũ
et habebat in dextera ſua ſtellas vij
et de ore eius gladius ex utraq̃
parte acutus exibat 2 facies eius
ſicut ſol lucet in virtute ſua et cũ
vidiſſem eum cecidi ad pedes eius tã
quã mortuus et posuit dexteram
ſuam ſup me dicẽs mihi noli timere ego
ſum primus et nouiſſimus 2 ſum mor
tuus et ecce ſum viues 1 ſcula ſeculorũ
et habeo claues mortis 2 inferni
Scribe ea que vidiſti 2 que ſunt et
que oportet fieri poſt hec et ſacra
mentum ſcptem ſtellarũ quas vidiſti 1
dextera mea et ſcptem candelabra au
rea ſcptem ſtelle angeli ſunt ſcptem
eccleſiarũ 2 candelabra vij ſcptem ecce ſ
Angelo epheſi ecce ſcribe C.ij.
Hec dicit q̃ tenet ſcptem ſtellas
in dextera ſua q̃ ambulat in medio

ſcptem candelabrorũ aureorũ noui
opa tua et labor tuus et patientiã
tua et quia non poteſ ſuſtinere ma
los et tẽptaſti eos qui ſe dicũt
apoſtolos eſſe 2 non ſunt 2 inueniſti eos
mendaces et patientiã habes 2 ſu
ſtinuiſti ꝓpter nomen meũ 2 non defe
ciſti Sed habeo aduersus te q̃ ca
ritatem tuã primã reliquiſti unde
eſto itaq̃ memor unde excidiſti et age
pniam et prima opera fac Quod
ſi veniam tibi et mouebo candelabrũ
tuum de loco ſuo niſi pniam egeris
Sed hoc habes quia odiſti facta
nicolaitarũ que et ego odi Qui
habet aurem audiat quid ſpus dicat ec
cleſijs Vincenti dabo edere de ligno vi
te quod est in paradiſo dei mei Et ange
lo ſmirnẽe ecce ſcribe Hec dicit ꝑ
mus et nouiſſimus q̃ fuit mortuus
et vixit Scio tribulationẽ tuã et
paupertatem tuã ſed dives es et blaſ
phemaris ab eis q̃ ſe dicũt iudeos
eſſe 2 non ſunt ſed ſunt ſynagoga ſathanę
Nichil horũ timeas que paſſu
rus es Ecce missurus est diabolus
ex vobis in carcerem ut tẽptemini
et habebitis tribulationem diebus
decem Esto fidelis usq̃ ad mortem
2 dabo tibi coronam vite Qui habet
aurem audiat quid ſpus dicat ec
cleſijs Qui vincit non ledet a mor
te ſecunda Et angelo ꝓcurami ſtri
be Hec dicit qui habet rumphcam
ex utraq̃ ꝑte acuta Scio ubi ha
bitas ubi ſedes e ſathane 2 tenes
nomen meum 2 non negaſti fidem
meam et in diebus antipas teſtis
meus fidelis q̃ occiſus est apud vos
ubi ſathanas habitat Sed habeo

[illegible] pauca q̄m hos illic [illegible]
nichs dostrine [illegible]laam q̄ docebat balach mittere scandalū coram
filijs isrl & fornicari ⁊ manducare
[illegible] ecclesie q̄ habet nicolaitarū ⁊ similit pñia age si quo
minꝰ veniā tibi ⁊ pugnabo cū
illis in gladio oris mei q̄ habet
aurē audiat quid spūs dicat
ecclesijs Vincenti dabo manna abs
condituꝫ ⁊ dabo illi calculū al
bū et in calculo nomē nouū scr̄m
quod nemo scit q̄ no accipit
angelo thiatire ecclesie scri
be hec dicit filius dei q̄ habet oculos
sicut flammā ignis ⁊ pedes eius
similes aurichalco Noui opa tua
⁊ fidē ⁊ caritatē ⁊ ministeriū ⁊ pa
tientiā tuā ⁊ opa tua nouissima
plura prioribus Sed habeo aduersus
te pauca q̄ mittis mulierē iezabel
que se dicit prophetā docere
⁊ seducere seruos meos fornicari
et manducare de ydolatricis Et
dedi illi tempus ut pniam ageret
et nolunt penitere a fornicatione sua
Ecce mitto eā in lectū et qui
mechantur cū ea in tribulatione
maxima nisi pniam egerint ab
operibus suis ⁊ filios eius occidam
in morte Et scient oēs ecclesie
q̄ ego sū scrutans corda ⁊ renes
⁊ dabo vnicuiq; vestrū secūm opera
vestra Vobis autē dico ceteris qui thi
atyre estis quicūq; non habent
doctrinā hanc qui no cognouerūt
altitudines satane quemadmodū
dicunt non mittā super vos aliud pon
dus tamen id quod habetis tenete

donec veniam Et qui vicerit ⁊ qui
custodierit usq; in finē opa mea dabo
illi potestatem sup gentes ⁊ reget eas
in virga ferrea tanquā vasa figuli
confringent sicut et ego accepi
a patre meo ⁊ dabo illi stellam ma
tutinā Qui habet aurē audiat quid
spūs dicat ecclesijs // Cap iij
Et angelo ecclie sardis scribe hec
dicit q̄ habet septē spūs dei et
septem stellas Scio opa tua q̄
nomē habes q̄ viuas ⁊ mortuus
es esto vigilans ⁊ confirma cetera
que moritura erant Non enim inuenio
opa tua plena coram deo meo In mente
ergo habe qualit accepisti ⁊ audisti
et serua et pniam age Si ergo non vi
gilaueris veniam ad te tanquā fur et
nescies qua hora veniam ad te Sed
habes pauca nomina in sardis qui
non inquinauerūt vestimenta sua et
ambulabunt mecū in albis q̄ digni
sunt Qui vincit vestiet sic vesti
mentis albis ⁊ non delebo nomē eius
de libro vite ⁊ confitebor nomen
eius coram patre meo ⁊ coram angelis
eius Qui habet aurē audiat quid
spūs dicat ecclesijs Et angelo philo
delphie ecclie scribe Hec dicit
sanctus ⁊ verus q̄ habet clauem dauid
q̄ aperit ⁊ nemo claudit claudit ⁊ ne
mo aperit Scio opa tua Ecce dedi
coram te ostium apertum q̄d nemo potest
claudere quia modicā habes virtu
tem et seruasti verbum meum ⁊ non ne
gasti nomen meum Ecce dabo de sy
nagoga satane qui dicunt se iudeos
esse et non sunt sed mentiuntur

Apoc

Et fac illos ut veniat et adorent
ante pedes tuos et sciant quia ego dilexi
te Dixit iterum Veni pariter mecum et
ego te ducam ab hora tentationis
que ventura est in orbem universe tem
tare habitantes in terra Ecce venio cito
tene quod habes ut nemo accipiat
at corona tua Qui vicerit faciam
illum columnam in templo Dei mei et
foras non egredietur amplius et scribam
super eum nomen Dei mei et nomen civi
Dei mei novae Jerusalem quae descendit de celo
a Deo meo et nomen meum novum Qui
habet aurem audiat quid Spiritus dicat
ecclesiis Et angelo laodiciae ecclesiae
scribe Haec dicit amen testis fidelis
et verus qui est principium omnis creaturae
Dei Scio opera tua quia neque frigidus es
neque calidus utinam frigidus esses
aut calidus Sed quia tepidus es et
nec frigidus nec calidus incipiam te
evomere ex ore meo quia dicis quod di
ves sum et locupletus et nullius egeo et
nescis quia tu es miser et miserabi
lis et pauper et caecus et nudus Sua
deo tibi emere a me aurum ignitum pro
batum ut locuples fias et vestimentis
albis induaris et non appareat confu
sio nuditatis tuae et collyrio ungue
oculos tuos ut videas Ego quos amo
arguo et castigo Aemulare ergo et poe
nitentiam age Ecce sto ad ostium et pulso
Si quis audierit vocem meam et aperuerit
ianuam introibo ad illum et coenabo cum
illo et ipse mecum Qui vicerit dabo ei
sedere mecum in throno meo sicut et ego
vici et sedi cum patre meo in throno eius
Qui habet aurem audiat quid
Spiritus dicat ecclesiis // Cum

Post hoc vidi et ecce ostium
apertum in caelo et vox prima quam
audivi tamquam tubae loquentis me
cum dicens Ascende huc et ostendam
tibi quae oportet fieri post haec
Statim fui in spiritu et ecce sedes
posita erat in caelo et super sedem
sedens Et qui sedebat similis
aspectui lapidis iaspidis
Dmi et sardinis erat in circuitu
dis sedis visio smaragdina Et
in circuitu sedis sedilia 24
super thronos 24 seniores se
des circumamicti vestimentis
bus et in capitibus eorum coro
nae aureae Et de throno procedebant
fulgura et voces et tonitrua et
septem lampades ardentes ante
thronum quae sunt septem spiritus dei
Et in conspectu sedis tamquam mare
vitreum simile crystallo Et in medio
sedis et in circuitu sedis quatuor
animalia plena oculis ante et retro
Et animal primum simile leoni Et secun
dum animal simile vitulo et tertium animal ha
bens faciem quasi hominis et quartum animal
simile aquilae volanti Et quatuor
animalia singula eorum habebat alas
senas et in circuitu et intus plena
sunt oculis Et requiem non habe
bant die et nocte dicentia Sanc
tus sanctus Dns Deus omps qui erat
et qui est et qui venturus est Et cum
darent illa animalia gloriam
et honorem et benedictionem sedenti
super thronum viventi in saecula saeculorum
amen procidebant xxiiii seniores
ante sedentem in throno et adorabant
vivente in saecula saeculorum Et mittebant

[illegible] nabus [illegible] throni [illegible]
[illegible]ibus ca[illegible] re accipe gla
et honorem virtutem et [illegible] creasti
ora [illegible] vos [illegible] et
omnes sue et vidi mi dyota sedentis
sup throni [illegible] mu mtu et foris
plenum signaculis septem et vidi a
[illegible] sorte predicte voce magne
dicentis dignus aperire libros et sol
ue signacula eius et nemo potuit m
neus in toto nec subtus terram
re librum neque respicere mi illud
go flebam multum quia nemo dig
nus inventus e aperire librum nec vide
re et unus de senioribus dixit mi
hi fleuit ecce vicit leo de tribu
da radix dauid aperire librum et
solue septem signacula eius CAP V
Et vidi et ecce in medio throni
et mor animalium et in medio seniorum
agnum stantem tanquam occisum habentem
cornua septem et oculos vii qui sunt
vii spus dei missi in omnem terram et
venit et accepit de dextera sedentis
in throno librum et cum aperuisset
librum mor animalia et xxiiii seniores
ceciderunt coram agno habentes singuli
citharas et phialas aureas plenas
odoramentorum que sunt orationes
sanctorum et cantabant canticum novum di
centes dignus es domine accipere librum
et aperire signacula eius quoniam occisus
es et redemisti nos deo in sanguine
tuo ex omni tribu et lingua et populo et
natione et fecisti nos deo nostro reg
num et sacerdotes et regnabimus super terram
et vidi et audivi vocem angelorum
multorum in circuitu throni et animalium
et seniorum et erat numerus eorum milia

mitu voce magna dicentium dignus
est agnus qui occisus est accipere virtutem
et divinitatem et sapientiam et fortitudinem
et honorem et gloriam et benedictionem et omnem
creaturam que in celo et est et que super terram
et que sub terra et in mari et ea que in
eis sunt omnes audivi dicentes sedenti
in throno et agno benedictio et hon
et gla et potas in scla seculorum et mor
animalia dicebant amen et xxiiii seniores
ceciderunt in facies suas et adoraverunt
Et vidi quod aperuisset CAP VI
Agnus unum de septem signaculis
et audivi unum de iiii animalibus
tanquam vocem tonitrui dicentis veni et vide et
vidi et ecce equus albus et qui sedebat
super illum habebat arcum et data est
data ei corona et exivit vincens
ut vinceret et cum aperuisset sigillum secundum
audivi secundum animal dicens veni et vide
et exivit alius equus rufus et qui sede
bat super eum datum est ei ut sumeret
pacem de terra ut invicem se in
ciderent et datus est illi gladius mag
nus et cum aperuisset sigillum tertium au
divi tertium animal dicens veni et vide et
ecce equus niger et qui sedebat super eum
habebat stateram in manu sua et audivi
tanquam vocem in medio iiii animalium dicentem
bilibris tritici denario et tres bilibres
ordei denario et vinum et oleum ne le
seris et cum aperuisset sigillum quartum
audivi vocem quarti animalis dicentis
veni et vide et ecce equus pallidus et qui
sedebat desuper nomen illi mors et
infernus sequebatur eum et data est illi
potas super iiii partem terre interficere gla
dio fame et morte et bestiis terre
et cum aperuisset sigillum quintum vidi

subtus altare aur mi
vm dñi xpi tristiam quod hebat
et clamabat voce magna dicē
teb vsq; dne sanc z verus non
vindicas sanguiem m de hbitā qui
hitat t tra et date sue illis stolas
le stole albe z dictu e illis ut re
quiescent tpus adhuc modicu
donec impleat nūb cozp cōsiu et
fres cozp qui nitt occidi sic sicut et
illi et ecce apuit et sigillu septu
vidi et ecce tremotus factus e magn
nub et sol factus e niger tanq; saccus
cilicinus et luna tota facta e sicut sang
uis et stelle celi ceciderut sup tra
sicut ficus mittit grossos suos cu
a vento magno mouet et celu re
cessit sicut ymber involutus z omis
mons et insule de locis suis mote
sunt et reges tre et principes z tribu
ni et diuites z fortes et oīs seruus
et liber abscondert se i speluncis et
i petris montiu et dixer montibus
z petris cadite sup nos z abscondite
nos a facie sedentis sup thronu et
ab ira agni qm venit dies magnus
ire i poz z q; potuit stare

Capm

Post hec vidi mor angelos sta
tes sup mor angulos tre tenē
tes mor ventos tre ne flaret sup
tra neq; sup mare neq; i ulla arbo
re et vidi alterū angelū ascendentē ab
ortu solis hītē signu dei viui et
clamauit voce magna mor angelis
bus datu e noce tre z mari dicens
nolite nocere tre z mari neq; arboribus
quo adusq; signemus seruos dei nri in
frontibus cozp et audiui numerum signa
tozp cxlmor milia signati ex omni
tribu filioz isrl ex tribu iuda xii
milia signati ex tribu ruben xii
milia signati
[illegible] xii milia
[illegible] xii milia
ex tribu naptalim xii milia
ex tribu manasse xii milia signati
ex tribu symeon xii milia signati
ex tribu leui xii milia
ex tribu ysachar xii milia signati
ex tribu zabulon xii milia signati
ex tribu ioseph xii milia signati
ex tribu beniamin xii milia
Post hec vidi turba magna
dinumerare nemo potuit ex omni gē
z tribubus et populis z linguis stan
tes ante thronu z conspectu agni amic
tos albis z palme i manibus eoz et
clamabat voce magna dicentes
Salus deo nro q; sedet sup thronu
et agno et omes angeli stabant
in circuitu throni z seniozu z ani
malium et ceciderut in conspectu throni
ni in facies suas z adorauerut deu
dicentes amen Benedictio z claritas
z sapia et gratiarū actio honoz virtus
z fortitudo deo nro i secula seculoz amen
Et respondit vnus de senioribus dicens
michi hijs qui amicti sue stolis al
bis qui sue z unde venerut Et dixi
illi Dne mi tu scis Et dixit michi
hijs sue qui venerut de tribulatione
magna z lauerut stolas suas z dealba
uerut eas i sanguine agni Ideo sunt
ante thronu dei et seruiut ei die ac
nocte i templo eius Et q; sedet i thro
no habitat sup illos et no cadet sup
illos neq; sol neq; ullus estus qm
agnus q; in medio throni e reget
illos z deducet eos ad vite fontes
aquarū z absterget deus oē lacrima ab oculis
Et cū aperuisset Capm vm
sigillu septimu factu e silentiu
in celo quasi media hora Et vidi

aquile volatus p mediu celi dicit
voce magna Væ væ væ habitatibus
terra de ceteris vocibus tube trium an-
gelorum qui erant tuba canituri

Et quintus angelus tuba cecinit
et vidi stellam de celo cadentem
in terram et data est illi clavis putei
abissi et aperuit puteum abissi et ascen-
dit fumus putei sicut fumus fornacis
magne et obscuratus est sol et aer de
fumo putei et de fumo putei egre-
diebantur locuste in terram et data est illis po-
testas sicut habent potestatem scorpiones
terre dicebatur autem ne lederent
fenum terre neque omne viride neque omnem
arborem nisi tantum homines qui non
habent signum dei in frontibus suis et
datum est illis ne occiderentur eos sed ut
cruciarentur mensibus quinque et cruciatus
eorum sicut cruciatus scorpii cum percutit
hominem et in diebus illis quærent
homines mortem et non invenient eam et desi-
derabunt mori et mors fugiet ab eis
Et similitudines locustarum similes
equis paratis in prelium et super capita earum
tamquam coronæ similes auro et facies
earum sicut facies hominum et habebant
capillos sicut capillos mulierum et
dentes eorum sicut dentes leonum et
habebant loricas sicut loricas ferreas
et vox alarum earum sicut vox currus
equorum multorum currentium in bellum et
habebant caudas similes scorpionibus et
aculei erant in caudis earum potestas
earum ad nocendum hominibus mensibus quinque
Et habebant super se regem angelum abissi
cui nomen ebraice abaddon græce
autem apollion et latine habet nomen
exterminans Væ unum abiit et ecce ve-
niunt adhuc duo væ post hec Et sextus

angelus tuba cermt et audiui voc
vna ex cornibus altaris aurei quod
e am oculos dei dicentem sexto an
gelo q habebat tubam Solue mr
angelos qui alligati sut ad fluuium
magno eufrate Et soluti sut mr
angeli qui parati erat ad horam et
diem et mensem ad annu ut occidant
tertia pte hoim Et nus equestr
exercitus centies milliesies decem mi
lia Et audiui numm eor et ita vidi
equos in visione Et qui sedebant
sup eos habentes loricas igneas et ia
cinctinas et sulphureas Et capita
equor erant tanquam capita leonu
et de ore ipor procedit ignis ad sulphur
et fumus Ab his tribus plagis occi
sa e tertia ps hoim de igne et de sul
fure et fumo q procedebat ex ore ipor
Potestas em equor in ore ipor est
et in caudis eor na et caude eor
similes serpentibus habentes capita
et in his nocent Et reliq hoies qui
no sut occisi in his plagis neq pe
nitentia egerut de operib⁹ manuu
suaz ut no adorarent demonia et
simulacra aurea et argentea ereа
et lapidea et lignea que neq videre
possut neq audire neq ambulare et
no egerent pnitentiaz ab homicidijs suis
neq a veneficijs suis neq a forni
catione sua neq a furtis suis Cap x
Et vidi alium angelum fortem descen
dentem de celo amictu nube et
iris in capite eius Et facies ei sol
ut sol et pedes eius tanquam colum
na ignis et habebat in manu sua li
bellu apertu et posuit pedem suu
dexteru sup mare sinistru autem sup

terram Et clamauit voce magna
quemadmodu cu leo rugit Et cu clama
masset locuti sut septem tonitrua
voces suas Et cu locuta fuissent
septem tonitrua voces suas scrip
turus eram Et audiui vocem de celo
dicentem Signa que locuta sut
septem tonitrua noli ea scribere
Et angelum quem vidi stantem sup
mare et sup terra levauit manum
suam ad celum Et iuravit per vi
ventem in secula seculoz qui creauit
celu et ea que in illo sut et terra
et ea que in ea sut et mare
et ea que in eis sut quia tempus
plus non erit sed in diebus vo
ce septimi angeli cu ceperit tuba
mysterium dei consumabitur sicut evangelizauit per seruos
suos prophetas Et audiui vocem
de celo iterum loquentem mecum et
dicentem Vade et accipe librum
apertum de manu angeli stantis sup
mare et sup terram Et abiui ad an
gelum dicens ei ut daret michi li
brum Et dixit mihi Accipe librum et
devora eum et faciet amaricare
ventrem tuum sed in ore tuo erit dul
ce tanquam mel Et accepi librum de
manu angeli et devoraui eum et erat
in ore meo tanquam mel dulce Et cu
devorassem eum amaricatus e venter
meus Et dixit mihi Oportet te iterum
prophetare populis et gentibus et
linguis et regibus multis Cxj
Et datus e michi calamus
similis virge dicens Surge et
mensura templum dei et altare et

uoce magna diente illis ad me
dicens ascendite huc et ascenderut in celu in
nube et viderut illos inimici eoꝝ
et in illa hora factus e tremotus
magnus et decima pꝑs ciuitatis ce
cidit et occisa sunt in tremotu nomia
hoim vij milia et reliqui timore
fuerunt et dederut gloriam deo celi
Ve secdm abiit hoc ve tciu venit
cito et septimus angelus tuba ce
cinit et facte sunt voces magne
in celo dicentes facte sunt
mundi dni nri et xpi eius et regnabit
in scla sclorum et xxiiii seniores
res qui in conspectu dei sedent in se
dibus suis ceciderut in facies suas
et adorauerut deum dicentes
gratias agimus tibi dne deus opͥs q es et
qui erat qm accepisti virtute tua
magna et regnasti et irate sunt
gentes et aduenit ira tua et tempus
mortuoꝝ iudicari et reddere mercedem
seruis tuis pꝓphetis et sanctis et timentibus
nomen tuum pusillis et magnis et exter
minare eos qui corrumpunt terram
Et apertum e templum dei Cxij
in celo et visa e archa testa
menti eius in templo eius et facte
sunt fulgura et voces et tremotus
et grando magna et signum mag
num apparuit in celo mulier amicta
sole et luna sub pedibus eius et in
capite eius corona stellarum xii
et in utero habens et clamabat
parturiens et cruciatur ut pariat
et visum e aliud signum in celo et
ecce draco magnus rufus habens
capita septem et cornua decem et in

vocat mugna diante illis ad me
dicens huc et ascenderut in celu in
nube et viderut illos inimici eoꝝ
et in illa hora factus e tremotus
magnus et decima pꝑs ciuitatis ce
cidit et occisa sunt in tremotu nomia
hoim vij milia et reliqui timore
fuerunt et dederut gloriam deo celi
Ve secdm abiit hoc ve tciu venit
cito et septimus angelus tuba ce
cinit et facte sunt voces magne
in celo dicentes facte sunt
mundi dni nri et xpi eius et regnabit
in scla sclorum et xxiiii seniores
res qui in conspectu dei sedent in se
dibus suis ceciderut in facies suas
et adorauerut deum dicentes
gratias agimus tibi dne deus opͥs q es et
qui erat qm accepisti virtute tua
magna et regnasti et irate sunt
gentes et aduenit ira tua et tempus
mortuoꝝ iudicari et reddere mercedem
seruis tuis pꝓphetis et sanctis et timentibus
nomen tuum pusillis et magnis et exter
minare eos qui corrumpunt terram
Et apertum e templum dei Cxij
in celo et visa e archa testa
menti eius in templo eius et facte
sunt fulgura et voces et tremotus
et grando magna et signum mag
num apparuit in celo mulier amicta
sole et luna sub pedibus eius et in
capite eius corona stellarum xii
et in utero habens et clamabat
parturiens et cruciatur ut pariat
et visum e aliud signum in celo et
ecce draco magnus rufus habens
capita septem et cornua decem et in

uerunt et uidebunt de populis et tribubus et linguis et gen
tibus corpora eoꝝ per tres dies et dimi
dium et corpora eoꝝ non sinent poni
in monumentis et habitatores terre
gaudebunt super illis et
et munera mittent unus ad alterum
quia hi duo prophete cruciauerunt eos
qui habitant super terram et post dies tres
et dimidium spiritus uite a deo in
trauit in eos et steterunt super pedes
suos et timor magnus cecidit super
eos qui uiderunt eos et audierunt

uerunt et uidebunt de populis et tribubus et linguis et gen
tibus corpora eoꝝ per tres dies et dimi
dium et corpora eoꝝ non sinent poni
in monumentis et habitatores terre
gaudebunt super illis et
et munera mittent unus ad alterum
quia hi duo prophete cruciauerunt eos
qui habitant super terram et post dies tres
et dimidium spiritus uite a deo in
trauit in eos et steterunt super pedes
suos et timor magnus cecidit super
eos qui uiderunt eos et audierunt

capitibus sius septe diademata
et cauda eius trahebat terciam
partem stellarum celi et misit eas in terram
Et draco stetit ante mulierem que
erat paritura ut cum peperisset filium
eius devoraret Et peperit filium
masculum qui recturus erat omnes gen
tes in virga ferrea Et raptus est
filius eius ad deum et ad thronum
eius et mulier fugit in desertum ubi habebat locum paratum
ab deo ut ibi pascat illum diebus
mille ducentis lxta Et factum est prelium
magnum in celo michahel et an
geli eius prelabatur cum draco
Et draco pugnabat et angeli eius
et non valuerunt neque locus inventus
est amplius eorum in celo et projectus
est draco ille magnus serpens an
tiquus qui vocatur diabolus et sathanas
nas qui seducit universum orbem projectus
est in terram et angeli eius cum
illo missi sunt Et audivi vocem magnam
in celo dicentem Nunc facta est salus
et virtus et regnum deo nostro et potestas
christi eius quia projectus est accusa
tor fratrum nostrorum qui accusabat illos
ante conspectum dei nostri die ac
nocte Et ipsi vicerunt illum propter
sanguinem agni et propter verbum testimonii
sui et non dilexerunt animas suas
usque ad mortem propterea letamini
celi et qui habitatis in eis Ve terre
et mari quia descendit diabolus ad
vos habens ira magna sciens quod
modicum tempus habet Et postquam
vidit draco quod projectus est in terram
persecutus est mulierem que peperit mas
culum Et date sunt mulieri due

ale aquile
ceptum locum suum
et tpa et dimidium a facie
pentis Et misit [illegible] de ore suo
post mulierem aquam tanquam flumen ut
eam faceret trahi a flumine Et adjuvit
terra mulierem Et aperuit terra
os suum et absorbuit flumen
misit draco de ore suo Et iratus est
draco in mulierem et abiit face
re prelium cum reliquis de semine eius qui
custodiunt mandata dei et habent
testimonium dei ihesu et stetit super are
Et vidi de mari
bestiam ascendentem Cap. xiij
habentem capita vii et cornua
decem et super cornua eius decem di
demata Et super capita eius nomina
blasphemie Et bestia quam vidi
similis erat pardo et pedes eius sicut
pedes ursi et os eius sicut os leonis
Et dedit illi draco virtutem suam et
potestatem magnam Et vidi unum de ca
pitibus eius quasi occisum in mortem
et plaga mortis eius curata
est Et admirata est universa terra
post bestiam et adoraverunt draconem
quia dedit potestatem bestie et adoraverunt
bestiam dicentes quis similis
bestie et quis potest pugnare cum ea
Et datum est ei os loquens magna
et blasphemie et data est illi potestas
facere menses xl duos Et aperuit
os suum in blasphemias ad deum
blasphemare nomen eius et tabernaculum eius et eos qui in celo
habitant Et datum est illi bellum fa
cere cum sanctis et vincere illos et data
est ei potestas in omnem tribum et

…nte ꝓtrad…
…ra quoꝝ
…ra no ſut …
…ſ…ſtu … uulnꝰ meum
…ſpus … audiat ⁊ cu
…ruptuitate diuat m captiuitate
… q̄ m gladio occidet opꝛ
… gladio occidi hic ē paciencia
Et vidi alia beſtia aſcen
…de de tra et habebat cornua duo
…milia agni ⁊ loqbat ſicut draco
…tate poteſtis beſtie omeꝝ faci
…t in conſpectu eius et faciet tra
…mb hſitantes in ea adorabũt
…eſtia pma cuius curata ē plaga
…ortis et faciet ſigna magna
ut etiã ignē facere de celo deſce
…dere in tra in conſpectu hoim ⁊ ſe
…ducit hſitates in tra ꝑpt ſigna
…uę data ſunt illi facere in conſpectu
beſtie dicẽs hſitatibus tre ut
faciant ymaginẽ beſtie q̄ habꝫ
plagã gladij ⁊ vixit et dicẽ
…illi ut dicat ſpm ymagini beſ
tie ut et loquat ⁊ ymago beſtie
et faciet ut quicũq̄ non adorauerit
ymaginẽ beſtie occidat et faciet
omes pusillos et magnos ⁊ diui
tes et pauperes et liberos ⁊ ſuos
habẽ caracterem in dextera ſua
aut in frontibus ſuis ⁊ ne q̄s poſſit
emere aut vendere niſi q̄ habet carac
terem aut nomẽ beſtie aut numerꝰ no
minis eius hic ſapia ē qui habet in
telligentiã computet numꝝ beſtie nam
et hoīs ē ⁊ numꝰ eius ē ſexcẽti
sexaginta ſex

Cxiiij

Et vidi et ecce agnus ſtabat
ſup montẽ ſyon ⁊ cu illo cxlmi
…milia habentes nomẽ eius ⁊ nomẽ

…pris eius ſcptu in frontibus ſuis et
audiui vocẽ de celo tanq̄ vocẽ aq̄rũ
multarũ ⁊ tanq̄ vocẽ tonitrui magni
et vocem quã audiui ſicut citharedorũ
citharizantium in citharis
ſuis et cantabant q̄ canticũ no
uum ante ſedem ⁊ ante iiij^or animalia et
ſeniores et nemo poterat dicere can
ticum niſi illa centum xlmi^or milia qui
empti ſunt de tra hec ſunt qui cum mulie
ribus non ſunt coinquinati virgines ei
ſunt hec ſunt agnum quocunq̄ ierit
hec empti ſunt ex hoibus primicie deo
et agno et in ore eorũ non ē inuenta
mendacium ſine macula ei ſunt ante
thronum dei et vidi alterum angelum
volantem p medium celi habentem evã
gelium eternum ut evãngelizare ſedẽ
tibus ſup tra et ſup omẽ gentem
et tribum ⁊ linguam et ꝑpulum dicentem
magna voce timete deum ⁊ date
illi honorem q̄ venit hora iudicij eius
⁊ adorate eum q̄ fecit celum ⁊ tram
mare et fontes
aquarum et alius angelus ſecutus ē
dicens cecidit cecidit babilon illa
magna q̄ a vino ire fornicationis
ſue potauit omes gentes et angelus
tertius ſecutus illos dicens voce
magna ſi q̄s adorauerit beſtiam
et ymaginem eius et acceperit caracte
rem in fronte ſua aut in manu ſua
et hic bibet de vino ire dei q̄ miſtum
est in calice ire ipius ⁊ cruciabit
igne et sulphure in conſpectu an
gelorum ſanctorum et in conſpectu agni et
fumus tormentorum eorum aſcendet in
ſeculum ſeculi nec habebunt requiem die ac
nocte qui adorauerunt beſtiam ⁊ yma
ginem eius ⁊ ſi q̄s acceperit caracterem

nois cum his patru scoz e qui
custodiut madata dei z fidē ihu
Et audiui vocē de celo dicēte
Scribe Beati mortui qui i dño
moriunt Amodo iam dicit spūs
ut requescant a laboribus suis opa
enim illoz sequūt illos Et vidi et
ecce nubē candida z sup nubē
sedēte simlem filio hoīs habētē
i capite suo corona aurea z in
manu sua falcem acutā Et alt
angelus egressus de templo clamā
voce magna ad sedentē super
nubē Mitte falcem tuā z mete
quia venit hora ut metat quia ma
turauit messis tra Et misit q
sedebat sup nubē falcē suā in
tra et messuit tra Et alius
angelus egressus de templo qui e
i celo habēs et ipe falcē acutā
Et alius angelus de altari q est
potatē sup ignē z clamauit voce
magna ad eū q habēt falcē acutā
Mitte falcē tuā acutā z vindemia
botros vineē tre quia maturē
sunt uue eius Et misit angelus
falcē suā acutā z vindemiauit
vineā tre et misit i lacū ire dei
magnū Et calcatus e lacus extra
ciuitatē z egressus est sanguis de lacu
usq ad frenos equoz p stadia mille
Et vidi a CXV expecta
signū in celo magnū z mi
rabile Angelos septē habēn
tes plagas septē nouissimas
quia in illis consumata e ira dei
Et vidi tanq mare vitreū mixtū
igne z eos qui victores fuerūt bestiam
et ymagine eius z numerū nois illius

stantes sup
citharas dei z cantantes
moysi
tes magnalia opa tua
ne deus opifex z vie tue
rex seculoru Quis no timebit te dne
z magnificabit nomē tuū quia tu so
lus pius Eo quia omes gentes venient
z adorabūt i conspectu tuo
iudicia tua manifesta sunt
hec vidit et apta e templū ta
bernaculi i celo z egressi
angeli habentes vii plagas de
vestiti lapide mundo candido
precti circa pectora zonis aureis
Et vnu ex quatuor animalibus dedit vii
angelis vii fialas aureas ple
nas ire dei viuentis i sclo
seculoz Et impletu e templū fumo
a maiestate dei z de virtute eius
Et nemo poterat intrare i templū don
consummarent vii plage vii angelor
Et audiui vocē magna
de celo dicēte vii angelis
Ite et effundite vii fialas ire de
in terrā Et abiit primus z effudit
fialā suā in terrā et factū e vulnus
sevum ac pessimum in homines qui ha
bent caracterē bestie z eos qui
adorauerūt ymagine eius Et secūs
effudit fialā eius i mare z factus e
sanguis tanq mortui et omīa aīa
vite mortua e i mari Et tertius
effudit fialā suā sup flumina z sup
fontes aquaru z factus e sanguis et
audiui angelū aquaru dicētē iustus
es dne qui es z qui eras sanctus q hec
iudicasti Quia sanguinē sanctoz

et voces et tonitrua et terremotus
tus facus e magnus qualis nu
qua fuit ex q hominis fuerit super
terra tali terremotus sic magnus
Et fca e ciuitas magna in tres
partes et ciuitates gentium ceciderunt
Et babilon magna venit
in memoria ante deum dare ei calicem
vini indignationis ire eius Et omnis
insula fugit et montes non sunt inuenti
Et grando magna sicut talentum
descendit de celo in homines et blasphemauerunt homines deum propter plagam
grandinis quoniam magna facta e vehementer
Et venit unus de septem Cxvii
angelis qui habebant vii
alas et locutus e mecum dicens
Veni et ostendam tibi damnationem
meretricis magne que sedet super
aquas multas cum qua fornicati
sunt reges terre et inebriati sunt
qui habitant terram de vino prostitutionis
eius Et abstulit me in desertum
in spu Et vidi mulierem sedentem
super bestiam coccineam plenam no
minibus blasphemie habentem ca
pita septem et cornua decem Et
mulier erat circumdata purpurea
et coccino et inaurata auro et
lapide pretioso et margaritis habens
poculum aureum in manu sua ple
num abhominationibus et immundicia
fornicationis eius Et in fronte
eius nomen scriptum misterium
Babilon magna mater fornicationum
terre Et vidi mulierem ebriam
de sanguine sanctorum et sanguine mar
tirum ihesu et miratus sum cum vidisset

illa ammirata ac magna et dixit
mecū angelus d̄ruāc mirarīs
ego tibi dicā sacrāmētū mu
lieris z bestie q portat ea q̄ hz
capita vij et cornua dec bes
tia qua vidisti fuit z no ē z as
cēsura ē de abisso et in interitu
ibit et mirabunt inhabitantes
ter quoz no sunt scripta nomina in
libro vite ad constitutione mundi
videntes bestia q erat z no est
et hic ē sensus q habz sapiam
hic capte capita septē montes sup
sup quos mulier sedet z reges
septē sunt quinq ceciderūt unus
e et alius no dum venit et cū venerit
oportz illū breue tempus manere
et bestia q erat z no ē et ipa oc
tava ē z de septē et in interitu
vadit et decē cornua que vidisti
decē reges sunt qui regnum no
dum acceperunt sed potestatē tanq
reges una hora accipiēt post bes
tia hīj unū consiliū habent et
virtutē z potestatē suā bestie tradent
hīj cū agno pugnabunt z agnus
vincet illos qm dns dnoz ē et
rex regū et qui cū illo sūt vocati
et electi et fideles et dicit mihi
aquas quas vidisti ubi meretrix
sedet populi sunt et gentes z lingue
et decē cornua que vidisti et
bestia hīj odiet fornicariā et
desolatā facient illā z nudā et
carnes eius manducabunt z ipas igni
comburent deus enim dedit in
corda eoz ut faciant quod illi
placitum ē ut dent regnum suum
bestie donec consumentur verba dei
et mulierem quā vidisti ē ciuitas

magna q habet regnum super
tes terre et p[illegible] vidi alium
gelū descendentē de celo habentē
potestatē magnā et terra illuminata ē
a gla eius et exclamauit in forti
voce dicēs cecidit cecidit babilon
magna et facta est habitatio
nioz et custodia omnis spūs immū
et custodia omnis volucris immū
et odibilis quia de vino furoris
ire eius biberunt omnes gentes
de cui illa fornicate sunt et mer
catores terre de virtutibus deliciarum
eius audiui alia vocē de celo dicē
tem exite de illa populus meus z no
ticipes sitis delictoz eius et de
plagis eius no accipiatis quoniam
pervenerunt peccata eius usq ad celū
et recordatus ē deus iniquitatū
eius reddite illi sicut ipa reddi
dit vobis et duplicate duplicia
secūm opa eius in poculo q miscu
it miscete illi duplū in cratere
ta tu date illi tormentū z luctū
quia in corde suo dicit sedeo re
gina et vidua no sum z luctū non
videbo ideo in una die venient pla
ge eius mors z luctus z fames et
igni comburet quia fortis ē deus
qui iudicauit illā z deflebunt et
plangent se super illā reges terre qui
cū illa fornicati sunt z in deliciis
vixerunt cū viderint fumū incendii
eius longe stabūt propter timorem
tormentoz ei dicentes/ Cxvm

Ve ve ciuitas illa magna
babilon ciuitas illa fortis quo
una hora venit iudicium tuum et ne
gociatores terre flebunt z lugebunt
super illā quoniam mercem eoz nemo
emet amplius/ merces auri z argenti

et lapidib⁹ pciosis 2 margaritis et
lapide et purpura et bysso 2 coccino
et omne ligno thimu et omne vas
ebur et omne vas de lapide
pciosissimo et ere 2 ferro 2 mar
more et cynamomu et amomu
et thimiamatoru et vnguenti 2 thu
ris et vini et olei et simile 2 tri
tici et iumentoru et ouiu 2 equo
rum et curruu et mancipioru et am
marum hoim et poma tua desiderii
anime tue discesserut a te et amplius
ria non inuenient mercatores
tui Quia diuites facti sut ab ea
qui stabunt propter timorem torme
toru eius flentes ac lugentes et
dicentes Ve ue ciuitas illa magna
que amicta erat purpura bysso 2 cocco
et deaurata erat auro et lapide
pciosso et margaritis ornata quo
nam hora destitute sut tante di
uicie Et omnes gubernatores 2 omes
qui in locu nauigant et nautе et
qui in mari operantur longe stete
runt et clamauerut viden⁹ locum
incendij eius dicentes Que similis
ciuitati huic magne Et miserunt
pulueres sup capita sua 2 clama
uerut flentes 2 lugentes 2 dicen
tes Ve ue ciuitas illa magna
in qua diuites facti sut omes qui
habebat naues in mari de pciis eius
quoniam una hora desolata est Exul
ta sup eam celu et sancti apostoli
et pphete quoniam iudicauit deus iu
dicium vestrum de illa Et sustulit unus
angelus fortis lapidem quasi mo
larem magnum et misit in mare
dicens Hoc impetu mittet babi
lon magna illa ciuitas et ultra

iam non inuenietur et vox citha
rodoru et musicoru et tibia tuben
tium et tuba non audietur in te am
plius et omis artifex omnis artis
non invenietur in te amplius et vox
sponsi et sponse non audietur in te
adhuc quia mercatores tui erant
principes terre quia in veneficiis tuis
erraverunt omes gentes et in ea
sanguis pphetaru et sanctoru inventus
est et omniu qui interfecti sut in terra Cxix

Post hec audiui quasi vocem
magna turbaru multaru in
celo dicentiu alleluia laus 2 glo
ria et virtus deo nro est quia vera
et iusta iudicia eius sut q iudicauit
de meretrice magna q corrupit
ram in pstitutione sua 2 vindicauit
sanguine seruoru suoru de manu
eius Et iterum dixerut alleluia et
eius fumus ascendit in sclm sclorum Et ceci
derunt xxiiii^or seniores et quatuor
animalia et adorauerut deu sedente
sup thronu dicentes amen alle
luia Et vox de throno exiuit dicens Lau
dem dicite deo nro omes servi eius
et qui timetis deu pusilli et magni
Et audiui sicut vocem turbe magne
ne et sicut vocem aquaru multaru
et sicut vocem tonitruoru magnoru
dicentiu alleluia quoniam regnauit
dns deus noster omnipotens Gaudea
mus et exultemus et demus
gloriam ei quia venerunt nuptie
agni et uxor eius pparauit se
et datu est illi ut cooperiat se bys
sino splendenti candido Byssinum
enim iustificationes sut sanc
toru Et dixit michi Scribe be
ati qui ad cenam nuptiarum agni

vocati sut et dixit mihi hec v
ba vera dei sut et eadē ad pedes
eius ut adorarē eū. Et dixit mihi
Vide ne feceris. Conseruus tu
tuus sū et fratrū tuorū habentiū
testimoniū ihū. Deū adora. Et
timoniū enī ihū est spūs pphe
tie. Et vidi celū aptū. Et ecce
equus albus. Et qui sedebat sup
eū vocabat fidelis et verax. Et
iustitia iudicat et pugnat. Et
li. alute eius. Vīa dei. Et exercitꝰ
qui sut in celo sequebant eū in
equis albis vestiti bissino albo
et mundo. Et de ore ipius pcedit
gladius exutraq; pte acutus
ut in ipo pcutiat gentes. Et ipe
reget eas in virga ferrea. Et ipe
calcat torcular vini furoris
ire dei oipotentis. Et habet in
vestimēto et in femore suo scptū
rex regū. Et dns dnantiū. Et vi
di vnū angelū stantē in sole. Et
clamauit voce magna dicens
omnibus auibus que volabant p
mediū celi. Venite et congregamini
ad cenā magnā dei. Ut ma
ducetis carnes regū. Et carnes
tribunorū. Et carnes fortiū. Et
carnes equorū. Et sedentiū in
ipis. Et carnes omniū liberorū. ac
seruorū. Et pusillorū. ac magnorū.
Et vidi bestiā. Et reges terre. Et exer
citus eorū congregatos ad faciendū pliu
in illo q̄ sedebat in eq̄. Et in exer
citu eius. Et apphensa est bestia
et cū illa pphēta falsus q̄ fecerat sig
na coram ipo. quibus seduxit eos qui
acceperūt caracterē bestie. Et qui
adorauerūt ymaginē eius. Vīui missi

sunt in stagnū ignis ardentis sulphure. Et
reliqui occisi sunt in gladio sedentis equū
dentis de ore ipius. Et omnes aues
saturate sunt carnibus eorū.

Et vidi angelū descendentē
de celo habentē clauē
et catenā magnā in manu. Et
apphendit draconē serpentē
qui est diabolus. Et satanas. Et
ligauit eū p annos mille. Et misit eū in
abissū. Et clausit. Et signauit
sup illū. ut non seducat amplius gen
tes donec consumentur mille anni. Et
post hec oportet illū solui modico tp.
Et vidi sedes. Et sedentes sup eas.
Et iudicium datum est illis. Et animas
decollatorū p̄pter testimoniū ihū. Et p
verbū dei. Et qui non adorauerūt bestiā
neq; ymaginē eius. Nec acceperūt
caracterē in frontibus suis
in manibus suis. Et vixerūt. Et regnauerūt
cū xpo mille annis. Et ceteri
mortuorū non vixerūt donec con
summentur mille anni. Hec est pri
ma resurrectio. Beatus. Et sanctus qui habet
partē in resurrectione prima. Et in hijs
secunda mors non est potestatis. Sed erunt
sacerdotes dei. Et xpi. Et regnabunt
cū illo mille annis. Et cū consumma
ti fuerint mille anni. Soluetur sa
tanas de carcere suo. Et exibit. Et
seducet gentes que sunt super quatuor
angulos terre. Gog. Et magog. Et
congregabit eos in pliū quorum
quorum est sicut harena maris. Et
ascenderunt super latitudinē terre
et circuierunt castra sanctorum. Et ciuitatē
dilectā. Et descendit ignis de celo

et diabolus
missus est in
stagnum ubi et
bestia cruciabu
tur die ac nocte in secula seculo
rum et vidi thronum magnum candidu
et sedentem super eum a cuius aspectu
fugit et terra et celum et locus
inventus ab eis et vidi mortuos
magnos et pusillos stantes
in conspectu throni et libri
aperti sunt et alius liber apertus
qui est vite et iudicati sunt mor
tui ex his que scripta erant in li
bris secundum opera ipsorum et dedit mare
mortuos qui in eo erant et iudicatum
est de singulis secundum opera ipsorum
et infernus et mors missi sunt in
stagnum ignis hec est mors secun
da stagnum ignis et qui non est inven
tus in libro vite scriptus missus
est in stagnum ignis (CXXI)

Et vidi celum novum et terram
novam primum enim celum et prima
terra abierat et mare iam non est
et ego Iohannes vidi civitatem sanc
tam Ierusalem novam descendentem de celo
a deo paratam sicut sponsam ornatam
viro suo et audivi vocem magnam
de throno dicentem Ecce tabernacu
lum dei cum hominibus et habitabit cum eis et
ipsi populus eius erunt et ipse deus
cum eis erit eorum deus et absterget
deus omnem lacrimam ab oculis eorum
et mors ultra non erit ultra neque
luctus neque clamor neque dolor
erit ultra quia prima abierunt et
dixit qui sedebat in throno Ecce nova

facio omnia et dixit mihi scribe quia
hec verba fidelissima sunt et verax et dixit mihi fac
tum est ego sum alpha et o principium et finis ego
sitienti dabo fonte aque vive gratis
qui vincit possidebit hec et ero illi
deus et ille erit mihi filius timidis at
que incredulis et execratis et homicidis et
fornicatoribus et veneficis et idola
tris et omnibus mendacibus pars illorum erit
in stagno ardenti igne et sulphure quod
est mors secunda Et venit unus de septem
angelis habentibus fiales plenas septem
plagis novissimis et locutus est mecum di
cens Veni et ostendam tibi sponsam uxorem
agni Et sustulit me in spiritu in montem
magnum et altum et ostendit mihi civitatem sanc
tam Ierusalem descendentem de celo a deo habentem claritatem
dei et lucem eius simile lapidi pretioso tamquam
lapidi iaspidis sicut crystallum Et
habebat murum magnum et altum habentem
portas duodecim et in portis angelos duodecim et nomina
scripta que sunt nomina duodecim tribuum filiorum
israel ab oriente porte tres et ab aquilone
parte tres et ab austro porte tres et ab
occasu porte tres Et murus civitatis ha
bens fundamenta duodecim et in ipsis duodecim nomina
apostolorum agni Et qui loquebatur mecum
habebat mensuram harundinem auream
ut metiretur civitatem et portas eius et murum
Et civitas in quadro posita est longitudo eius
tanta est quanta et latitudo eius Et mensus est
civitatem harundine per stadia duodecim milia
longitudo et latitudo et altitudo eius equalia sunt
Et mensus est murum eius centum quadraginta
quatuor cubitorum
mensura hominis quod est angeli Et erat structura
muri eius ex lapide iaspide ipsa vero civitas
aurum mundum simile vitro mundo fundamenta muri

cuitatis et lapide pcioso ornata
fundatu[m] ꝑmu[m] iaspi[dem] sedm[um] saphi
ro[m] stru[m] calcedoni[um] q[ua]r[tum] smaragd
dm[um] quintu[m] sardonix sext[um] sardi
septm[um] crisolitu octm[um] berillus
nonu[m] topasi[um] decim[um] crisopra
sm[um] iacintu[m] xm[um] ametistu[m] et xi
porte xii margarite sut p singu
las et singule porte erat ex sin
gulis mrgaritis et platee ciuitat
aurei mudi tanq[uam] vitr[um] pluciduz et
teplu[m] non vidi i ea dns deus ei agn[u]s
eget sole nec luna ut luceat i ea na
claritas dei illuiabit eam et lucerna
ei agn[u]s est et ambulabut gentes in
lumine eius et reges terre affere gla
suam et honore in illa et porte eius non
claudent p die nox enim non erit illuc
et affere gla et honore gentiu
non intrabit i ea aliq[uid] coinquinatu et
abhoia et facies et mendacium nisi
qui scripti sunt i libro vite agni

xxij

Et ostendit mihi fluuiu aque
vite splendid tanq[uam] cristallu
procedente de sede dei et agni i me
platee eius et ex utraq[ue] parte fluui lignu
vite affere fructus xii per singulos
menses reddens fructu[m] suu[m] et folia
ligni ad sanitate gentiu et omne
maledictu[m] non erit amplius et sedes dei et
agni in illa erunt et serui eius seruient
illi et videbut facie eius et nomen eius in
frontibus eoru[m] et nox ultra non
erit et non egebut lumine lucerne neq[ue]
lumine solis quoniam dns deus illuminabit illos
et regnabut in secula seculoru[m] et dixit mihi
hec verba fidelissima et verax est et dns

deus spiritu
gentiu misit angelu[m]
suu[m] ostendere
seruis suis que
oportet fieri cito
beatus q[ui] custodit
ba libri huius ego
et vidi hec et postq[uam] audi
disse et cecidi ut adorarem an
angeli q[ui] mihi hec ostendebat
mihi vide ne feceris consernus tuus
frm tuoru[m] prophetaru[m] et eoru[m] q[ui] ser
va libri huius deu adora et dixit
mihi signaueris verba prophetie li
bri huius tempus enim prope est
adhuc et q[ui] nocet nocebit
adhuc et q[ui] in sordibus est sordescat
adhuc et iustus iustificet se adhuc
et sanctus sanctificet se adhuc ecce venio cito et merces mea
mecum est reddere unicuiq[ue] secundum opus
sua ego sum alpha et o primus et
nouissimus principium et finis beati q[ui] lauant
stolas suas ut sit potestas eoru[m] in ligno
vite et per portas intrent in ciuitate foris ca
nes et venefici et fornicarii et homicide
et idolis seruientes et omnis q[ui] amat et fa
cit mendacium ego iesus misi angelu[m]
meu[m] testificari vobis hec in ecclesiis
super testimonium dauid stella splen
dida et matutina et spiritus et sponsa
dicunt veni et q[ui] audit dicat veni et
qui sitit veniat et q[ui] vult accipiat aqua
vite gratis contestor ego omni
audienti verba prophetie libri huius si quis ap
posuerit ad hec apponet deus super illum pla
gas scriptas in libro isto et si quis diminu
erit de verbis libri prophetie huius auferet deus
partem eius de libro vite et de ciuitate sancta et de his
que scripta sunt in libro isto dicit q[ui] testimoniu[m] perhibet
istorum etiam veniam cito amen veni
domine iesu gratia domini nri iesu xpi
cum omnibus vobis amen

360

Exodus

Leuiticus

Deutrus

Iosue

Iudicum

Iudicum hebraica dr Sophtim i ſpe
culame qua a moyſe uſq ad ꝓdic
ſmuel regē ꝓlic ſpe nr̄ gerebat ꝑ ca
iudicibꝫ ſuadentibꝫ ſe qui ſcripſit
ſcr ꝓlic ſperulatorēs et ideo et
corp facta ille liber deſcribit de
quo ihugo. in diaſtolen libꝝ inſcr
iudicū a ſamuele fuiſſe dr̄m dicut
illiꝰ vidēt q̄ ipſe habet q̄ in omnē
ſuit conſcriptū ita q̄ quilibꝫ iudicū
acta tpīb ſui in ſcriptis reliquerit
et poſtea aliquis illa rāmodo colle
gerit Rubꝰ ad ipſe fuit no eſt clarū
Tribuſtā dicentibꝫ q̄ fuit ſamuel
illiꝰ q̄ fuit eſdras illiꝰ q̄ alius
quida ꝓphēta verisimiliꝰ vidēt
q̄ ꝓmitas fuit q̄ ecclā parabolas ſalo
mōnis et libꝝ regū in vnū colle
gerit In hoc ergo libro agit de ꝑn
cipibꝰ et iudicibꝰ ac deſcriptione
ꝓmiſſe ꝑre et de victoria et triumphis
habitis cont̄ hoſtes Et ꝙ cōplectit
ſtos ad duos libros ſcz Ioſue et
iudicū Origenes ꝓm̄ primos addt
penthateuco et vocat octateuchū
ab octo quod de ſcripte ſit. thēucos
volumen quaſi octometria ſcripte a ſui

Ruth

Ruth moabitidis regis de cognatione ihesu
cōplectit natiuitatē i. ꝓphetia q̄ fuit
Ihesu 16 Emitte agnū dñe dñatorē
terre de petra deſerti i. de filia Ruth
mulierē gentili Venter ei erat dure
et ſterilis et ſic ſignabant ꝑ lapidē
deſerti Et ſic Ihesaias ut ſcribit ꝓphe
tauit q̄ ex eis agnus dñs mitti debe
bat de gentili ruth Ipſe ꝙ liber de

Regū ꝓmꝰ

Regū liber diſtinguit
ꝓpiam ob rem a ꝓcedēti li
Qd apud hebreos ꝓmus
ꝓmus de Samuel a nom
et cōtinet ꝓmū et ſecūm regē
nam diſtinctionē Ubi nō
tribuū ſed an q̄ habet
gubernabat ꝑ iudices ut
gedeon ſeptē ann̄ Et vltim
eū fuit Samuel ſub quo ꝓpa
mptue percipit ſibi dari regē a d
m nra qua dedit eis Saul reg
tempꝰ cui dñs Samuelis ſum
ſacerdos vocabat heli ꝙ tēz
poſtea utriuſq ſtoze ſc Saul a ſe
dus q̄ cōp̄ta regnauit ſic
qua nouit filios ſuos ſ. ciouē
ſacerdotes indigne regē et no
corripuit eos efficaciter Saul
vō eo q̄ ad rapinas a ꝓpositū
auaritia deſcendit nō deleuit
inimicos quos dñs ꝓpm iuſſit
deleri i Reg 15 Deus ꝙ ſubſtituit
ſumo ſacerdoti heli m Sadoch
ſacerdote ſuum Et regnū Sau
lis in Dauid qui elegit de ꝙ ꝑ
cor ſuum ſic ꝓmꝰ liber

Regū 2us

Regū duo ꝓmi libri
computat apud hebreos ꝓ vno
dicto Samuel eo q̄ ꝓmus ex
deſcribit natalitia Samuelis et
geſta ipſi Et quia hic liber Saul
et Dauid hiſtoria cōtinet ty
trisq ad Samuel reſtruit quā
ſpe ꝓmo unxit Saul in regem
poſtea abiecto Saule a dño unxit
Dauid regem futurꝰ Et ſic huic

Regu xxij

Malachim sedm distinctionem
breuior est subdub liber regu
mib sedm distinctione imam
d et quartu regu vocatur
malachim i. regu et hoc a ma
d libri Iuda vd vetat illud libr
malachoth quod sonat regnoru
ed mihi ut credo conuenit qm i ea
grit pnia de vno regno tantu sm
udeoz et de regibus eius liat
postea occasionalit in duo diuisu
fuerit fut. enim sub tribus regib
Saul dauid et salom in diuisim
Iheroz quibz regnat eo amb
bi nota Samuel iudicat isral an
Saul rege xx amb Saul vero
regnat ys amb Viuente samuele
et eo mortuo duobus amb ysbo
am samuelis aggregant amb
saulis ad dd xl amb regnasse
Ded mortuo salomone successit
filius eius roboam cui qm sic
bat consilia iuuenu et imprudtu
adscripsit sibi duo tribus sz tribus
iuda et tribus beniamin et vocta
bat regnu iuda vel regnu dauid
et decem alie tribus sibi isral re
cesserut ab eo et adscripserut ali
tamen regi sz ihr roboam et us
cabatur regnu isral vel regnu
decem tribuu et hz iste terciu li
ber regu capla xxj

Regu xv

palippocon

Plante qua ea quemplegit ul[lus]
negu obmissa ul[lus] plene relata
que [illegible] libro sumatur
explicant ff de a pa l. scripti et
a tipo vo quod enlinque ff ff
palipomenos quodda ptra pud
grecd passui tpis cuig gte plud
lis d palipomenon l. ptmissa
dm hugrinoz ad dr a para l.
pter et ypob l. sub et mene de
fectus qi ptmissa supplens defec
tu ff habz ille liber palipomenon
pmg capla 29 hebraica ad dictat
dabreiamm l. va dicz Palippcon
Paralippcon ista liber l. primus
Cronicis dr qua cota e gesta
tpm ab adam usq ad fine regni
captiuitate babilonica sub de
cem capla facta. in qua termina
liber regu finit et sidus palipo
menon ff et qz libz palipocon comuni
tat in matia cu libris regu z fine
supplet que ming ibi dicut z deo pg
libros regu immediate sequit /
dicus supplet dabreiamm ignorat
con cu inter agiographa capiatur
debeat int apocrifa computari sed
pg tn stulit hunc libz de hebreo
in latinu ad petitione Cromacij
pbi primo cu dabreiamm lo cor
rexit postmodu noua editione nem
ia recte deo placuis q correctori pro
mit anteponit z ecclesiastice q ami
Paralipocon iste liber Ezdras
dr ead epitegame vetis mstri
menti instrumetu vetus Diuina
scriptura dr ab mstruo qz mistruit
in doctina fidei et moz z facit in
fallibilit fidem a legittimis z probatis
in hijs que sut ad deu recte mistru
endu publicu in hijs qui admuti
ptmet ul causas ff dr epitheuc
ab epi l. pbi et thamos petro uel
mepo quasi
mone qua
mat pulsa
in aliqz ab
cessaiq est a
scriptura magn
ff Esdras explicant
nes, maior hui sunt de gra
gia salvatoris z quod dr
est media Cronis z dicitur
Esdras ecclesiastes ul epithoma
ff hz iste sidus palipocon
Habreiamm ad m libros
agat de utroq uigno scz
et iste in palipomenon by
regibus iudu agit ponitur
ad legendu qua finis sidus pali
pomenon idem e cu principio e
dras et Necemias Ezdre primus
mo uno uoluit comitantur
ista qz primus Esdre cu libris meis
micis liber appellet et cetera
ad et quartus Esdre a cetero
int apocrifa computat z diat
aute iste liber immediate pg pali
pomenon sicut dr deg in libro de
hebraice questionibus eo qz idem
ff finis paralipocon et principium
huius libri historia vis tholice p
texte historia libri huius pter
quod quidam tholica aut ecclesiastica
ordinat in hoc 2o libro agitur
de reditu filioz isrl in patria
de captiuitate babilonica z de re
staura dis templi et altaris et
de sacrificiis vasoz alienigenaz
ff habz iste liber Esdre primus
capla 2o hunc libz tn stulit deus
rogatu duoz ex poto quoz vnus
dicebat Daminon alter roga
ciamus ut patri in plogo Nee
mias consolutor mias
mistrat et Esdras adiutor
ut dicit ysid l. ethimologiaz quoda

Thobias

Thobias captiuat̃ in ꝑma captiuitate cum tribus qua
tuor glaustr̃ galazar z Ken z
mase my minue vel sorte ou nige
assir ductꝰ e my minue a balmana
sar nige assiroz z Ken qui erat
postea samarie tribꝰ amb depssa
tpit z trastulit m assiriob sꝫ sept
tribus qui dmansert hystoria ty
thobie consumata e submanasse
filio ezechie hec scolastica hystoria

Tobias

hystoria thobie ꝓordiu habuit m captiuitate ꝑ tribuu
qua sert balmanasar duo vñ
spe timiu habuit no tñ scuit
dicit em scām liam hystorie thobiab
nepotis post ꝓcidiu nām z randu
templi dñi cui em tatꝰ suꝰ scām
uitatis dei castigat te dñs benit
deu sclor ut redisset m te tabet
nadab sua a duxit ad te dñs
captiuitatis m dieby ac mortis sue
cui ꝓd. aīd scīpt de reditu captiuoꝝ
aut terra desta repletur z dom
ni q m ea sutenta ꝑtes redissent
but. dñi vñ attendam⁹ timiu ante thō
bie scām thobie sunt em tmis hystorie
q sunt ei tmis vite no nsi m dspse
dis hystoria ad plus vltra tpa ꝑ
sic q̃ am⁹ ei scām ad pie captiuitatis
scīpto ano ezechie et amaulid esse
ad qq amis tantū regni arta zq
amul sic mortuꝰ est

Judith

Judith hec liber apud hebreos mꝰ
apocrifa reputatur q̃ tñstulit
q̃dam⁹ ad petitiõe paule z eustochiu
de caldeis m latinꝫ Inde z apud
caldeos mꝰ hystoriat reputat z
dicat q̃d m plogo huius libri q mos
na smodus hui libꝝ auctentizant
In hoc gs libro agit de obsidioe ppli
sce de honestate z pbitate judith
de interfectõe holofernis z liberatoe
populi sce z hꝫ capitula 16

Esdre ludus

Esdras ille apparuit de babi
lone et scām quosdam ut ta
dmaetꝰ m hystoria ipe scīpt
alachias appta q z esdras lo
bat z dicebat z scīpta velo
ꝛ lege dñi dei q lege moysi do
nata a dabuzardan ama de te
plo velocit repauit Vel q ipsa
scīpturas adhuc erant quibꝰ velociter
scribit z m scām deo m plogo
sup negtio mutat notas characteres
hebraicos ipse em ad ꝓpha cant
eodem libꝝ samaritanoꝝ z hebraeoꝝ
ste liber q scām quosdam dicat ꝓpe
hebraꝰ hꝫ capla 24 et reputat
a quibus sorte scīptus esdre qua
uis ut sup̃ patuit tria z q̃rta
esdre no habent m tñslatione
latina cōmuniter ymo dctissat
verisimlit dicat q ipse sit primꝰ ꝓpe

Thobias

Thobias iste liber m caldaico no habetur
hebraice ty scripi nom mꝰ duinos
recepit libros scribat demiq thō
bias a matia libꝝ q ideo agit
de ppha thobie ꝓbatꝰ z multipli
ci studio de instructoe pueri z
mistio angeli raphaelis de ho
nestate mrionij et hꝫ capla 14
huius libꝝ tñstulit hieronymꝰ de caldaico
in latinum ad petitiõe cromatij z eliodi

Explicit

Hester

Hester liber ut dicit
[illegible] no exposuit hester tm ab eccl
tribuit sed mardochei cui auctor ei
hester tm instituit spm ad petitione pau
le et custodiam de hebreo i latinu
qua i greco corrupte erat propter
discordiam sed deo ut dicit hos in prologo
cuius ne lena[t] cu de archimi helcz
et armarenę ab archa deiß sta in
hoc g[o] libro agit[ur] de continuis nigris
assueti de crudelitate amany et eius
mestitie gaudia p prudentiam hesdri
tate hester de exaltatione mardochei
et libatione ppli xpi in tributo perpe
iudaici a vapulatione molita p aman
facta sut p regę assuerę hęc in
trente figurans liberatione spualis
gnis humani a tyrannide diabolica

Hester

Liber hester p dr̄is filius
cocurrente vigil ratione spalis pul
chritudis et puritatis stolę dr̄i ma
tre tenuit dr̄ hester capladio

Job

Job in prologo biblię dicit immediate
post penthateucu fuit motus
de iob ob quod aliqui dicut hunc
librum a moyse compositum alii dicut
q iob no fuit realis ho sed proiecta
in ea[r] patie illis no obstantibus
tenet fit a doctoribus q iob compo
suit hunc librum eoptus melius assir
cocis qui in illo libro describuntur
et ponit iob ante iosue et iob dicitur
fuisse ante iosue et dicut quidā q
iob fuit iobab q fuit regnū et regna[t]
post balach filius beor de quo gen
36 dicit dr̄ cu no fuisse de populo
israel sed de gente edumea 18 di di
Item iste iob no fuit ante legem
moysi sed tpe iudicu in hoc g[o] libo
agitur de patia xpi iob et ppetarū
et de disputatoe quā habuit cū
amicis suis de prudentia dei et
corpis resurrectoe et habz ca[pi]a 42

Job

Iob iste liber q maxime
est disputativus ppter hoc iob mor-

dna [illegible]
[illegible] fuisse
[illegible] et
[illegible] ut
[illegible] ei
[illegible] ei
[illegible] ei

Sapientie

Ecclesiasticus

Ecclesiasticus

Ecclesiasticus iste liber agit de obedientia subditor & de instructione honor maior & de nobilitate sapie et de laude eor patrum & hb capitula xlij.

Isayas

Isayas iste ppha dicit tpe cui⁹ et dies magis diendus & cui⁹ ta qua ppha dicta ppsa in enigmate et obscuris veritate futura ptulit de xpo et ecclie misit illud et expssit ppcatis scribendo in q clade transiit illa que i cui⁹ cirta ppm tabsut⁹ implcta in qua vera

lut pz in glogo fuit nepos ioiade
ioiadech q fuit vinct⁹ a se nebuzardan
& spulat⁹ ac ipsu libro in egipto defu
fuit anno 38 tpis ptolomei fil⁹ lagi
getis rex & regnat⁹ in egipto pz pto
lomeu philadelphu strenuissimu qui
quo lo in pplos transtulere bibliothe
cas de hebreo in greca in regis egip
ti quonda dicebant tonus vocabulo
pharaones postea vo ptolomei philadelphus & euergetes fuerunt
nora et dicit ipse in plogo libri
q cu multa tpa in captiuitate egipto
muerit ibi libros relictos non pue
rotespnde donec a lo in pplis
no translatos in quos cadit liba iste
& ipo hoc dicit quida q spes ipos
no reposuit que libros ez in transtulit
de hebreo in greca contrariu tat de
ipo in lib⁹ etho⁹ ei aut libro extra
trad certissime ipse filij sirach ie
solomitis ihesu magni sacdotis ne
pos reposuit et hoc quod verat
ordinauit et ideo in pl de eo q.
transtulit ipse libros et q reposuit
dicit ad iste liber q panaretos a
pan i totu et retos ytus quasi
totus ytutibus plenus iste liber
cordis est de canoc hebreoz sanct
et precedent

Ecclesiasticus

Ecclesiasticus iste liber agit de obedientia subditor & de instructione honor maior & de nobilitate sapie et de laude eor patrum & hb capitula xlij.

Isayas

Isayas iste ppha dicit tpe cui⁹ et dies magis diendus & cui⁹ ta qua ppha dicta ppsa in enigmate et obscuris veritate futura ptulit de xpo et ecclie misit illud et expssit ppcatis scribendo in q clade transiit illa que i cui⁹ cirta ppm tabsut⁹ implcta in qua vera

capte ibi
in anno
et vbi nolite timere
dion dn dare tributu regi
ducto quab postea captiu
salmanasar rex assiria
q rex 18 capta e samaria
tulit rex assiriox israel
cont uidetur q rex 20 et
loc ysaias applcetat usq ad
nassen regem q fuit ei tri
pstima sloc serua ligna pro
dni scribi et ostenat q i capti
tate p tribus a anno ez ezechi
pbi manasses an q rex 18 dici
Anno septo ezechie capta est
samaria et vbi sup responditum
q applcetat inchoauit an capti
o tribuu lig ea facta et ia applce
uit et lig post babilonicam
captiuitate redit applcatis adiu
dni in ois cuius cura e de vocati
one gentiu ad fidem & de aductu
xpi in carne eius passione et
hab capitula 66.

Isayas

Isayas sdm quosdd fuit
anno matthi regis manasse
regis iuda applcetauit at i diebus
ozie ioathan achas et ezechie
regu iuda et sub manasse filio
ezechie pstitit m duas partes
occubuit sepultus & sub petro
regis ninꝰ trahit aquaꝝ quas
olim ezechias iacto obstruxerat
ibi uere xpc

Jeremias

Ieremias de anathoth vicinus distans
ab anathoth vicinus distans
usq hodie trib⁹ miliaribus ihsu ie
solimis iste fuit sacerdos i matro

Ieremias apud thaphnas Jeremias
in egypto lapidibus obrutus ostendit
patrum in eo loco sepulchra q̄ Judæ
populum nō posse tantam ꝛc̄ impietatem
tam sua deleuisse ab eo loco serpen
tibus egipcios a tactu aspidis facit
desertos magna cum ibi religione
egipcij veneratur ꝛc̄q̄ Jeremias

Ieremias de captiuo in ethiops pelle suam ꝛc̄q̄ ubi habet
allegiam q̄ habituati in principio ꝛpet
rando nō possit mutare cutem malum
magis q̄ ethiops negredine sua hor
tatur dicitur q̄ nō sit impossibile sed
q̄ hoc vix pficile vel q̄ rādo sit ta
lis cutis plena amoto q̄ diutina
consuetudo tristē q̄ in vim nē Jeremias
sapiē ꝛc̄ deo potiē mutatā cogitatio
corp in ppetuū Threnorum

Hebraice Cynoth grece Threni di
cuntur lamentationes in quibus qua
tuor alphabeta habent ubi Jeremias
postq̄ captā ruinas ciuitatis suę
deplorat ea facta et pressit Jeremias
inquirendo sub a singulis litteris
alphabeti [illegible] que erat de i
tegritate dictorum breuit stet hoc
ympno alphabetis ostendo ubi usus nici
pit secm ordinē alphabeti usq̄
ad g hoc primo duo alphabeta quasi
saphico metro scripta sue quia tres
versiculos qui sibi nexi sue ab una
eadē littera inquirut heroicū comma co
cludit ut sit in hoc ympno vt queat
lyre resonare fabrice ꝛc̄ mira gestos
femine tuos ꝛc̄ solue polluti labij re
atum dicitur comma heroicum ut finis
versus equametri hoc versu habet Jeremias
alphabetum duobus scriptum et trimetrum
sed ex eadē littera versus incipiunt quatuor
alphabetum sic est primo et secundo
et habet liber tres tertia ꝛc̄.

Incipit Jeremias

Ieremias de destructione ciuitatis vrbis hy
principaliter intendit ad diuinitatis
misterium messie sacrificia q̄ vniuersi
tatem ad principalem corruptionem
corporis pertinentia de diebus messie
et de orbis alijs per locutionem ad
lucem ad messiam conuersum eundem
libri q̄ hanc est messiam intendens
per populum dicit g. vigilate igitur
ego video ꝛc̄ in quo passu portendit
reuelatio destructionis vrbis per
spiritum validorum tollitur et aptat ad
tempus et distribuit ibi illorum adductis
sub figura fundens vbi vltio ꝛc̄
eius septentrionali ꝛc̄

Jemias

Nicolaus de lira dicit q̄ Jemias
tpe illo erubat ꝙnq̄ modul me
tristicandi, mira, diligēcia, magnitudo
dñus a singulis lris alphabeti que
esset dēmōstratiue dicendi. Ideo hic
posuit Jemias ita ut sit ymno
dolōis ortus q̄ quia in translatione
hebraici sēmonis in latinū non potuit
hoc seruari dico apud nos lic hebraica
ic̄ nō dicantur an̄ quib⁹ liq̄ sit hebraico
de mirgritate dicendi. Et ideo
dicit ille doctor ego interpretor literas
hebraicas que ponuntur nō magis
prudendū est ad expositionē dicti
q̄ in ymno predicto, in cui q̄ hebraico
qui vbiq̄ literas suas magis nostris
miscil de hoc dicit. Cum ecclesiastes
interpretet literas imperitorū videt
sentētys ipsius. Sed quid sit videre
pbabilius q̄ Jemias tu dictauit tam
mēa lugubres lamētationes nō fuit
usus tali modo dictandi q̄ de scripturis
ostat sed cuiusdā poetice subtilis
sime designatōis in hoc alicuius specialis
alios sancti misterii sed morales. Cum
enim q̄a plures doctores catholici
voluit Jemiam sime spāli misterio tale
stilū in lamētationibus nō habuisse
Nota alphabetū hebraicū significat
apud eum eo q̄ solū vnā vicē ponit
vnū tali alphabeto. Et ista quidē
nō replicatō vbiq̄ in lamētationibus
denotat pt q̄ ille ppl⁹ p⁹ lamētabi
libus misertus afflictus fuit similit
p peccatis suis dēducto causa breuit
ōmittitur &c.

Baruch

Baruch fuit notarius Jemie vñ
hic legit in hystoria scolastica.
Anno quarto anno Joachim filij Josie
Jemias locutus fuisset ad omnē pl⁹m
iuda et ad omnes habitatores Jerusalem dicens
anno Josie locutus sū vobis vt dis
et hodie et diluculo nō audistis nec

Ezechiel

Daniel

xxiiii^or^ the maxels

Regula

Xii

Ozee

Ozee filius beeri de tribu Issachar octauus in betg
moth hic applcta[t] am capti
uitatem a Salmanazar regi
rioz tpibus z regni Juda sz
sic qui et azarias z xpi et
athe z palipoy 21 et achaz
xpi z palipoy 28 et ezechie
z xpi 28 et z palipp 29 et tpibs
oseae no xdig sub quo diuisq
est pre a juda de quo hoc z xpi 12
qui idem fuit filig nabatq fuit
ad roboam fuit filius joas regis
israel nec descendit ab eo sed ab
jeu tria quatuor fuit ei pncipes
Jeu Ozee ergo loquens de ydola
tria ppli xpi crebro notat spiri
tum Samaria Jezrahel z uxo
re fornicaria et filios fornica
cois et adultera tubiculo clau
sa mariti multo tpe sine uidua
et sub veste lugubri uiri ad se
reditu pstolat et pq xp dr de mu
dacie et diluuio patrie admoz
filios xpi ut plutat ad dm z xpi a[d] 12

Ozee

Ozee de tribu Issachar octauus rex 12
tribuum applcta[t] tonitruo tribus
pauca de ducibus loquens z pnuntiat
hystoriale n vsitato tpe iudeis ad ppm
reditus hrem tra sua sepulcrum
placida quiete dormiunt hec scolastica hysto

Joel

Joel de tribu Ruben natus i agro bethoron descripsit
terra duaz tribuum eruca bruchus
locusta et rubigine vastanda pre
dixit cx offensoz ee futura sup
suos dei et arillas quod sm ysi
m die penthecostes hic m bethoron
in pace mortuus et sepultus hec
in hystoria scolastica

Johelis

Johel filius fatuel applcta[t] m
diebus Ozie Joathan achaz et
ezechie regu juda et m diebus
Jeroboam filij joas regis israel de quo
sup m plogo sup Ozee hic ostendit
bit tria duaz tribuum colligenda
p eruca bruchus locusta z rubiginem
m eruca e omnib qui caulib et
folia arboz demolitur Eruchus
est fetus locuste antq habeat alas
cui nichil prop volare incipit dicit
attactibus vel altrilabiis et tunp
fertur volat de locusta Rubigo
dicit qn fruges quoda nec nocio
percutitur et ventis imbrib similibus
talib conditoib rebus cognoscit dr
sepe punire superbia z
ut pz de pharaone Quidam glosa
p eruca assirij et chaldei signatur
et locusta per ira a medi per bruchu
invasiones z omb suas sect alios
andri p rubigine romanos ysi ind

Johelis

Amos

Amos ꝓphet̄a fuit ꝑ
hoc tpe ꝑ
ꝓphetas et
ꝓphetas
ꝓphetas et
ꝓphetas et
ꝓphetas et

Abdias

Jonas

Jonas

Michéas

Naum

Naum

Naum

Naum

Habacuk

Sophonias

Aggeus

Zacharias

Zacharias filius abdo erat filius
Barachie dictus appellatur etia
anno Darij regis Persarum Ascende
ns de babilone puer fuit cum duobus mensib
m appellandus Unde mortuus nabu
chodonosor rege babilonis et mortuo
eius filio Balthasar Danielis q
Darius medus successit in regnu
chaldeoz Eius mortuus succes
sit Cyrus rex persarum q primo anno regni
sui remisit anno xo milia iudeoz
de captiuitate Babilonis primus Zoro
babel et Jesum filium Josedech magn
um sacerdotem et principes ut redirent
et templum dni et postea per eos ia
fundamenta operis fuit impeditum
ex mandato successorum Cyri si
Artaxerxes filius eius qui et Cambises
et Assuerus et sic opus manse
rit impletum usque ad sextum annum Darij
filij Dareos de quo hic dr

Zacharias ~~in dalia~~ et erat aggr
de quo stat simul appellatus
uerunt cohortantes Zorobabel du
cem et Jesum qui eis esset ut reedificet
edificium templi qui ia cessabat tempus
completum esse annoz post quod
Hieremias appellat templi reedificandi
Zacharias in dalia loquit de li
beratione iudeoz de uinculis contra
inimicos eoz et de humiliatis
aduersus eos et passionis eius
et habet capitula xi

Item
Jeronimus in prologo bibliq de appellatio

Hodie dicti quod esset a cunctis au
gusto huic Zacharie monuerbo omnes
generis Quanto ostendit quod esset cu
messias no solu a patribus pre
dom genus missurus
set uerus deus homo natus
de uirgine

Zacharias filius abdo erat filius
sacerdote q sordida
mittendo filios
nes alienigenas
alios uicios se macula
pinta cum satham q
mihi assistebat ut pz in
tertio capitulo Ubi mi
stus passus de ihu xo mdu
multitudine carnis pro ad
am et ea que passus de
uestis sagine et sputo sordi
dus tactu illud sanat et dr
tauim cum quasi ignis et
Deus tangit illud Zacharie
et erat lapis qui de coram
ihesu super lapide unu septem
oculi sunt et ad litram ait Ecce
de lira hic expe dr lapis za
danie xo Qui que sunt septe
oculi i plenitudo septe donoz
spus scti de quibus dr isaie xi
requiescet super eum spus sapie et
tangit erat illud Zacharie
stet candelabru totu aureu et
q hoc designabat fides et opera
completo et consumato templi
cultu reedificato diu incepta sunt
Uidit candelabru accipit septem
septem q erigit in erat ad illu
minacom fidelium Iterato tan
git illud alii et erat q quadrige
egredientes de medio duoru
montiu in quadriga prima equi

Malachias

Machabeoꝝ j9

Machabeoꝝ libꝝ non sꝫ de ca
noe hebraoꝝ Habent tame
n ecclia mꝫ duoꝝ libroꝝ hꝝ
toriab ꝙ hꝝ ẽm duobus libris
dicut hoc mplogo galeato Macha
beoꝝ pmꝰ hebraicꝫ repi Scdꝫ
greccꝫ ꝙ ex eo ipa scti ꝑ plad
zeꝝ In hꝝ ab libris agit de phꝫ
mꝫ duab hebreoꝝ a gente ffaz
et de pugna sabbatoꝝ et de nobi
libꝰ triumphꝰ iudi machabei qui
ai pauci deuicit multos a pugge
bat castra gladio suo j macꝫ ta
nexplat ẽm machabeus ꝙ regeꝰ
sui ꝙcato Et ab isto machabeo
denbiant libri machabeoꝝ Dui
dꝫ ab iste liber n duos quoꝝ pmꝰ
habet ca 16 Scdus ab 14. 9ꝰ

Machabeoꝝ scdꝰ

Machabeoꝝ scdꝰ liber no est hystoie ꝙsecutus
sꝫ dꝙsecutor capitulator Est em
epla q̃a scribit Judas machabeꝰ
et Jonatus Judeoꝝ n Jrlm a Judea
dispsom iudeoꝝ qui exulabant
in duꝑs regionibus orientis Et
dicit Habanꝰ q̃dam scdus liber
duisam hꝫ a pore narratione scdꝰ
in hystoie no destruit veritatem
q̃ liq̃ milta pot cotinet testioꝝ
in pluꝝ interfuit que i pmo libꝰ
no inuenit Et mꝫ alia dꝫ dꝫ n
actib gestis septe fratꝝ machabeoꝝ

vobis concludit nouum sacrificium deo
[illegible] et abrui sacrificium veteris
legis Dicat a ꝓpha paulo post m
ꝓpna prio dꝫ ꝓpo testamentu
mu[illegible] ei ꝓpo vite et pace
Habacuc ab gꝫ smalis legitur
de abuctoe populi iudeoꝝ a pa
dom sui et de genere ortacone
Et habet capla 3

Machabeoꝝ j9

Machabeoꝝ libꝝ non sꝫ de ca
noe hebraoꝝ Habent tame
n ecclia mꝫ duoꝝ libroꝝ hꝝ
toriab ꝙ hꝝ ẽm duobus libris
dicut hoc mplogo galeato Macha
beoꝝ pmꝰ hebraicꝫ repi Scdꝫ
greccꝫ ꝙ ex eo ipa scti ꝑ plad
zeꝝ In hꝝ ab libris agit de phꝫ
mꝫ duab hebreoꝝ a gente ffaz
et de pugna sabbatoꝝ et de nobi
libꝰ triumphꝰ iudi machabei qui
ai pauci deuicit multos a pugge
bat castra gladio suo j macꝫ ta
nexplat ẽm machabeus ꝙ regeꝰ
sui ꝙcato Et ab isto machabeo
denbiant libri machabeoꝝ Dui
dꝫ ab iste liber n duos quoꝝ pmꝰ
habet ca 16 Scdus ab 14.

Machabeoꝝ scdꝰ

Machabeoꝝ scdꝰ liber no est hystoie ꝙsecutus
sꝫ dꝙsecutor capitulator Est em
epla q̃a scribit Judas machabeꝰ
et Jonatus Judeoꝝ n Jrlm a Judea
dispsom iudeoꝝ qui exulabant
in duꝑs regionibus orientis Et
dicit Habanꝰ q̃dam scdus liber
duisam hꝫ a pore narratione scdꝰ
in hystoie no destruit veritatem
q̃ liq̃ milta pot cotinet testioꝝ
in pluꝝ interfuit que i pmo libꝰ
no inuenit Et mꝫ alia dꝫ dꝫ n
actib gestis septe fratꝝ machabeoꝝ

Translacoes duile lu

Nota multe a vaie sue
sacoꝝ libroꝝ sꝫ bibl
Et noue testamtoꝝ

ꝑma tnslacio

Nota an incarnacone dni
3 j ꝛ so mꝫptus floruit
ptholomeꝰ philadelphꝰ a
egipti q̃ fuit grecus natꝰ

Scda translacio

Post ascensione dni anb p
tres eius quida daud aquila de
ponto cognomine Iudeus q̃ trnsla
tio so mꝫptꝰ multis distor
dabat a veritate hebraica se
ait alia tnslacoem ꝙe adrian
Impatoꝛis

Tercia tnslacio

Deinde post annos 3 q̃ dictum
alꝫ iudeis ad fidem tocius nouc
ꝛeligionis fecit tnslacone
dicta sub ꝙe comodi regnat

Quarta tnslacio

Deinde post annos 30 symachus
item Judeus fecit tnslacone
quarta regnante Severo

Quinta tnslacio

Deinde post annos octo inventa
e nihilo q̃dꝫ tnslacio que
q̃ autor cuius ignoratꝫ dicta
est vulgata translatio seu qui
ta dicio

Hic ceatur Iura Canones

Notand differentia int canone decretu et decretales canon qui de statutu in concilio z multoz coz assensu promulgatu

Decretum

Decretu dr quod ppter pntibus cardinalibus suis ptratibus super aliquo negotio ecclastico statuit

Decretales

Decretales sut epte quas ppter aliquu suu aliquo negotio cu consulenti rndet

Prima pte decretoz agit de iudicio

tribus habet cm actu z vna distinctio

Secda pte decretoz e de causis et

iudicibus hz cm xl causas z quelz causa continet quas questiones

Tertia pte decretoz e de clericis

Quarta pte decretoz e de sacramentis

Quinta pte decretoz e de sacramento matrimonij

Sexta pte decretoz e de crimine

Septima pte decretoz e de penis

Octaua pte decretoz e de consecratione

Nona pte decretoz e de ritibus

Decima pte decretoz e de officio

Undecima pte decretoz e de accusationibus

Duodecima pte decretoz e de testibus

Tertiadecima pte decretoz e de appellationibus

Quartadecima pte decretoz e de restitutionibus

Quintadecima pte decretoz e de regulis

Sextadecima pte decretoz e de consuetudine

Septimadecima pte decretoz e de crimine falsi

Octauadecima pte decretoz e de simonia

Nonadecima pte decretoz e de homicidio

Vicesima pte decretoz e de bigamis

Vicesima prima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Vicesima secda pte decretoz e de excessibus clericoz

Vicesima tercia pte decretoz e de iudicio

Vicesima quarta pte decretoz e de penitentia

Vicesima quinta pte decretoz e de consecratione

Vicesima sexta pte decretoz e de ritibus

Vicesima septima pte decretoz e de officio

Vicesima octaua pte decretoz e de accusationibus

Vicesima nona pte decretoz e de testibus

Trigesima pte decretoz e de appellationibus

Trigesima prima pte decretoz e de restitutionibus

Trigesima secda pte decretoz e de regulis

Trigesima tercia pte decretoz e de consuetudine

Trigesima quarta pte decretoz e de crimine falsi

Trigesima quinta pte decretoz e de simonia

Trigesima sexta pte decretoz e de homicidio

Trigesima septima pte decretoz e de bigamis

Trigesima octaua pte decretoz e de excessibus prelatoz

Trigesima nona pte decretoz e de excessibus clericoz

Quadragesima pte decretoz e de iudicio

Quadragesima prima pte decretoz e de penitentia

Quadragesima secda pte decretoz e de consecratione

Quadragesima tercia pte decretoz e de ritibus

Quadragesima quarta pte decretoz e de officio

Quadragesima quinta pte decretoz e de accusationibus

Quadragesima sexta pte decretoz e de testibus

Quadragesima septima pte decretoz e de appellationibus

Quadragesima octaua pte decretoz e de restitutionibus

Quadragesima nona pte decretoz e de regulis

Quinquagesima pte decretoz e de consuetudine

Quinquagesima prima pte decretoz e de crimine falsi

Quinquagesima secda pte decretoz e de simonia

Quinquagesima tercia pte decretoz e de homicidio

Quinquagesima quarta pte decretoz e de bigamis

Quinquagesima quinta pte decretoz e de excessibus prelatoz

Quinquagesima sexta pte decretoz e de excessibus clericoz

Quinquagesima septima pte decretoz e de iudicio

Quinquagesima octaua pte decretoz e de penitentia

Quinquagesima nona pte decretoz e de consecratione

Sexagesima pte decretoz e de ritibus

Sexagesima prima pte decretoz e de officio

Sexagesima secda pte decretoz e de accusationibus

Sexagesima tercia pte decretoz e de testibus

Sexagesima quarta pte decretoz e de appellationibus

Sexagesima quinta pte decretoz e de restitutionibus

Sexagesima sexta pte decretoz e de regulis

Sexagesima septima pte decretoz e de consuetudine

Sexagesima octaua pte decretoz e de crimine falsi

Sexagesima nona pte decretoz e de simonia

Septuagesima pte decretoz e de homicidio

Septuagesima prima pte decretoz e de bigamis

Septuagesima secda pte decretoz e de excessibus prelatoz

Septuagesima tercia pte decretoz e de excessibus clericoz

Septuagesima quarta pte decretoz e de iudicio

Septuagesima quinta pte decretoz e de penitentia

Septuagesima sexta pte decretoz e de consecratione

Septuagesima septima pte decretoz e de ritibus

Septuagesima octaua pte decretoz e de officio

Septuagesima nona pte decretoz e de accusationibus

Octuagesima pte decretoz e de testibus

Octuagesima prima pte decretoz e de appellationibus

Octuagesima secda pte decretoz e de restitutionibus

Octuagesima tercia pte decretoz e de regulis

Octuagesima quarta pte decretoz e de consuetudine

Octuagesima quinta pte decretoz e de crimine falsi

Octuagesima sexta pte decretoz e de simonia

Octuagesima septima pte decretoz e de homicidio

Octuagesima octaua pte decretoz e de bigamis

Octuagesima nona pte decretoz e de excessibus prelatoz

Nonagesima pte decretoz e de excessibus clericoz

Nonagesima prima pte decretoz e de iudicio

Nonagesima secda pte decretoz e de penitentia

Nonagesima tercia pte decretoz e de consecratione

Nonagesima quarta pte decretoz e de ritibus

Nonagesima quinta pte decretoz e de officio

Nonagesima sexta pte decretoz e de accusationibus

Nonagesima septima pte decretoz e de testibus

Nonagesima octaua pte decretoz e de appellationibus

Nonagesima nona pte decretoz e de restitutionibus

Centesima pte decretoz e de regulis

Centesima prima pte decretoz e de consuetudine

Centesima secda pte decretoz e de crimine falsi

Centesima tercia pte decretoz e de simonia

Centesima quarta pte decretoz e de homicidio

Centesima quinta pte decretoz e de bigamis

Centesima sexta pte decretoz e de excessibus prelatoz

Centesima septima pte decretoz e de excessibus clericoz

Centesima octaua pte decretoz e de iudicio

Centesima nona pte decretoz e de penitentia

Centesima decima pte decretoz e de consecratione

Centesima undecima pte decretoz e de ritibus

Centesima duodecima pte decretoz e de officio

Centesima tertiadecima pte decretoz e de accusationibus

Centesima quartadecima pte decretoz e de testibus

Centesima quintadecima pte decretoz e de appellationibus

Centesima sextadecima pte decretoz e de restitutionibus

Centesima septimadecima pte decretoz e de regulis

Centesima octauadecima pte decretoz e de consuetudine

Centesima nonadecima pte decretoz e de crimine falsi

Centesima vicesima pte decretoz e de simonia

Centesima vicesima prima pte decretoz e de homicidio

Centesima vicesima secda pte decretoz e de bigamis

Centesima vicesima tercia pte decretoz e de excessibus prelatoz

Centesima vicesima quarta pte decretoz e de excessibus clericoz

Centesima vicesima quinta pte decretoz e de iudicio

Centesima vicesima sexta pte decretoz e de penitentia

Centesima vicesima septima pte decretoz e de consecratione

Centesima vicesima octaua pte decretoz e de ritibus

Centesima vicesima nona pte decretoz e de officio

Centesima tricesima pte decretoz e de accusationibus

Centesima tricesima prima pte decretoz e de testibus

Centesima tricesima secda pte decretoz e de appellationibus

Centesima tricesima tercia pte decretoz e de restitutionibus

Centesima tricesima quarta pte decretoz e de regulis

Centesima tricesima quinta pte decretoz e de consuetudine

Centesima tricesima sexta pte decretoz e de crimine falsi

Centesima tricesima septima pte decretoz e de simonia

Centesima tricesima octaua pte decretoz e de homicidio

Centesima tricesima nona pte decretoz e de bigamis

Centesima quadragesima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Centesima quadragesima prima pte decretoz e de excessibus clericoz

Centesima quadragesima secda pte decretoz e de iudicio

Centesima quadragesima tercia pte decretoz e de penitentia

Centesima quadragesima quarta pte decretoz e de consecratione

Centesima quadragesima quinta pte decretoz e de ritibus

Centesima quadragesima sexta pte decretoz e de officio

Centesima quadragesima septima pte decretoz e de accusationibus

Centesima quadragesima octaua pte decretoz e de testibus

Centesima quadragesima nona pte decretoz e de appellationibus

Centesima quinquagesima pte decretoz e de restitutionibus

Centesima quinquagesima prima pte decretoz e de regulis

Centesima quinquagesima secda pte decretoz e de consuetudine

Centesima quinquagesima tercia pte decretoz e de crimine falsi

Centesima quinquagesima quarta pte decretoz e de simonia

Centesima quinquagesima quinta pte decretoz e de homicidio

Centesima quinquagesima sexta pte decretoz e de bigamis

Centesima quinquagesima septima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Centesima quinquagesima octaua pte decretoz e de excessibus clericoz

Centesima quinquagesima nona pte decretoz e de iudicio

Centesima sexagesima pte decretoz e de penitentia

Centesima sexagesima prima pte decretoz e de consecratione

Centesima sexagesima secda pte decretoz e de ritibus

Centesima sexagesima tercia pte decretoz e de officio

Centesima sexagesima quarta pte decretoz e de accusationibus

Centesima sexagesima quinta pte decretoz e de testibus

Centesima sexagesima sexta pte decretoz e de appellationibus

Centesima sexagesima septima pte decretoz e de restitutionibus

Centesima sexagesima octaua pte decretoz e de regulis

Centesima sexagesima nona pte decretoz e de consuetudine

Centesima septuagesima pte decretoz e de crimine falsi

Centesima septuagesima prima pte decretoz e de simonia

Centesima septuagesima secda pte decretoz e de homicidio

Centesima septuagesima tercia pte decretoz e de bigamis

Centesima septuagesima quarta pte decretoz e de excessibus prelatoz

Centesima septuagesima quinta pte decretoz e de excessibus clericoz

Centesima septuagesima sexta pte decretoz e de iudicio

Centesima septuagesima septima pte decretoz e de penitentia

Centesima septuagesima octaua pte decretoz e de consecratione

Centesima septuagesima nona pte decretoz e de ritibus

Centesima octuagesima pte decretoz e de officio

Centesima octuagesima prima pte decretoz e de accusationibus

Centesima octuagesima secda pte decretoz e de testibus

Centesima octuagesima tercia pte decretoz e de appellationibus

Centesima octuagesima quarta pte decretoz e de restitutionibus

Centesima octuagesima quinta pte decretoz e de regulis

Centesima octuagesima sexta pte decretoz e de consuetudine

Centesima octuagesima septima pte decretoz e de crimine falsi

Centesima octuagesima octaua pte decretoz e de simonia

Centesima octuagesima nona pte decretoz e de homicidio

Centesima nonagesima pte decretoz e de bigamis

Centesima nonagesima prima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Centesima nonagesima secda pte decretoz e de excessibus clericoz

Centesima nonagesima tercia pte decretoz e de iudicio

Centesima nonagesima quarta pte decretoz e de penitentia

Centesima nonagesima quinta pte decretoz e de consecratione

Centesima nonagesima sexta pte decretoz e de ritibus

Centesima nonagesima septima pte decretoz e de officio

Centesima nonagesima octaua pte decretoz e de accusationibus

Centesima nonagesima nona pte decretoz e de testibus

Ducentesima pte decretoz e de appellationibus

Ducentesima prima pte decretoz e de restitutionibus

Ducentesima secda pte decretoz e de regulis

Ducentesima tercia pte decretoz e de consuetudine

Ducentesima quarta pte decretoz e de crimine falsi

Ducentesima quinta pte decretoz e de simonia

Ducentesima sexta pte decretoz e de homicidio

Ducentesima septima pte decretoz e de bigamis

Ducentesima octaua pte decretoz e de excessibus prelatoz

Ducentesima nona pte decretoz e de excessibus clericoz

Ducentesima decima pte decretoz e de iudicio

Ducentesima undecima pte decretoz e de penitentia

Ducentesima duodecima pte decretoz e de consecratione

Ducentesima tertiadecima pte decretoz e de ritibus

Ducentesima quartadecima pte decretoz e de officio

Ducentesima quintadecima pte decretoz e de accusationibus

Ducentesima sextadecima pte decretoz e de testibus

Ducentesima septimadecima pte decretoz e de appellationibus

Ducentesima octauadecima pte decretoz e de restitutionibus

Ducentesima nonadecima pte decretoz e de regulis

Ducentesima vicesima pte decretoz e de consuetudine

Ducentesima vicesima prima pte decretoz e de crimine falsi

Ducentesima vicesima secda pte decretoz e de simonia

Ducentesima vicesima tercia pte decretoz e de homicidio

Ducentesima vicesima quarta pte decretoz e de bigamis

Ducentesima vicesima quinta pte decretoz e de excessibus prelatoz

Ducentesima vicesima sexta pte decretoz e de excessibus clericoz

Ducentesima vicesima septima pte decretoz e de iudicio

Ducentesima vicesima octaua pte decretoz e de penitentia

Ducentesima vicesima nona pte decretoz e de consecratione

Ducentesima tricesima pte decretoz e de ritibus

Ducentesima tricesima prima pte decretoz e de officio

Ducentesima tricesima secda pte decretoz e de accusationibus

Ducentesima tricesima tercia pte decretoz e de testibus

Ducentesima tricesima quarta pte decretoz e de appellationibus

Ducentesima tricesima quinta pte decretoz e de restitutionibus

Ducentesima tricesima sexta pte decretoz e de regulis

Ducentesima tricesima septima pte decretoz e de consuetudine

Ducentesima tricesima octaua pte decretoz e de crimine falsi

Ducentesima tricesima nona pte decretoz e de simonia

Ducentesima quadragesima pte decretoz e de homicidio

Ducentesima quadragesima prima pte decretoz e de bigamis

Ducentesima quadragesima secda pte decretoz e de excessibus prelatoz

Ducentesima quadragesima tercia pte decretoz e de excessibus clericoz

Ducentesima quadragesima quarta pte decretoz e de iudicio

Ducentesima quadragesima quinta pte decretoz e de penitentia

Ducentesima quadragesima sexta pte decretoz e de consecratione

Ducentesima quadragesima septima pte decretoz e de ritibus

Ducentesima quadragesima octaua pte decretoz e de officio

Ducentesima quadragesima nona pte decretoz e de accusationibus

Ducentesima quinquagesima pte decretoz e de testibus

Ducentesima quinquagesima prima pte decretoz e de appellationibus

Ducentesima quinquagesima secda pte decretoz e de restitutionibus

Ducentesima quinquagesima tercia pte decretoz e de regulis

Ducentesima quinquagesima quarta pte decretoz e de consuetudine

Ducentesima quinquagesima quinta pte decretoz e de crimine falsi

Ducentesima quinquagesima sexta pte decretoz e de simonia

Ducentesima quinquagesima septima pte decretoz e de homicidio

Ducentesima quinquagesima octaua pte decretoz e de bigamis

Ducentesima quinquagesima nona pte decretoz e de excessibus prelatoz

Ducentesima sexagesima pte decretoz e de excessibus clericoz

Ducentesima sexagesima prima pte decretoz e de iudicio

Ducentesima sexagesima secda pte decretoz e de penitentia

Ducentesima sexagesima tercia pte decretoz e de consecratione

Ducentesima sexagesima quarta pte decretoz e de ritibus

Ducentesima sexagesima quinta pte decretoz e de officio

Ducentesima sexagesima sexta pte decretoz e de accusationibus

Ducentesima sexagesima septima pte decretoz e de testibus

Ducentesima sexagesima octaua pte decretoz e de appellationibus

Ducentesima sexagesima nona pte decretoz e de restitutionibus

Ducentesima septuagesima pte decretoz e de regulis

Ducentesima septuagesima prima pte decretoz e de consuetudine

Ducentesima septuagesima secda pte decretoz e de crimine falsi

Ducentesima septuagesima tercia pte decretoz e de simonia

Ducentesima septuagesima quarta pte decretoz e de homicidio

Ducentesima septuagesima quinta pte decretoz e de bigamis

Ducentesima septuagesima sexta pte decretoz e de excessibus prelatoz

Ducentesima septuagesima septima pte decretoz e de excessibus clericoz

Ducentesima septuagesima octaua pte decretoz e de iudicio

Ducentesima septuagesima nona pte decretoz e de penitentia

Ducentesima octuagesima pte decretoz e de consecratione

Ducentesima octuagesima prima pte decretoz e de ritibus

Ducentesima octuagesima secda pte decretoz e de officio

Ducentesima octuagesima tercia pte decretoz e de accusationibus

Ducentesima octuagesima quarta pte decretoz e de testibus

Ducentesima octuagesima quinta pte decretoz e de appellationibus

Ducentesima octuagesima sexta pte decretoz e de restitutionibus

Ducentesima octuagesima septima pte decretoz e de regulis

Ducentesima octuagesima octaua pte decretoz e de consuetudine

Ducentesima octuagesima nona pte decretoz e de crimine falsi

Ducentesima nonagesima pte decretoz e de simonia

Ducentesima nonagesima prima pte decretoz e de homicidio

Ducentesima nonagesima secda pte decretoz e de bigamis

Ducentesima nonagesima tercia pte decretoz e de excessibus prelatoz

Ducentesima nonagesima quarta pte decretoz e de excessibus clericoz

Ducentesima nonagesima quinta pte decretoz e de iudicio

Ducentesima nonagesima sexta pte decretoz e de penitentia

Ducentesima nonagesima septima pte decretoz e de consecratione

Ducentesima nonagesima octaua pte decretoz e de ritibus

Ducentesima nonagesima nona pte decretoz e de officio

Trecentesima pte decretoz e de accusationibus

Trecentesima prima pte decretoz e de testibus

Trecentesima secda pte decretoz e de appellationibus

Trecentesima tercia pte decretoz e de restitutionibus

Trecentesima quarta pte decretoz e de regulis

Trecentesima quinta pte decretoz e de consuetudine

Trecentesima sexta pte decretoz e de crimine falsi

Trecentesima septima pte decretoz e de simonia

Trecentesima octaua pte decretoz e de homicidio

Trecentesima nona pte decretoz e de bigamis

Trecentesima decima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Trecentesima undecima pte decretoz e de excessibus clericoz

Trecentesima duodecima pte decretoz e de iudicio

Trecentesima tertiadecima pte decretoz e de penitentia

Trecentesima quartadecima pte decretoz e de consecratione

Trecentesima quintadecima pte decretoz e de ritibus

Trecentesima sextadecima pte decretoz e de officio

Trecentesima septimadecima pte decretoz e de accusationibus

Trecentesima octauadecima pte decretoz e de testibus

Trecentesima nonadecima pte decretoz e de appellationibus

Trecentesima vicesima pte decretoz e de restitutionibus

Trecentesima vicesima prima pte decretoz e de regulis

Trecentesima vicesima secda pte decretoz e de consuetudine

Trecentesima vicesima tercia pte decretoz e de crimine falsi

Trecentesima vicesima quarta pte decretoz e de simonia

Trecentesima vicesima quinta pte decretoz e de homicidio

Trecentesima vicesima sexta pte decretoz e de bigamis

Trecentesima vicesima septima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Trecentesima vicesima octaua pte decretoz e de excessibus clericoz

Trecentesima vicesima nona pte decretoz e de iudicio

Trecentesima tricesima pte decretoz e de penitentia

Trecentesima tricesima prima pte decretoz e de consecratione

Trecentesima tricesima secda pte decretoz e de ritibus

Trecentesima tricesima tercia pte decretoz e de officio

Trecentesima tricesima quarta pte decretoz e de accusationibus

Trecentesima tricesima quinta pte decretoz e de testibus

Trecentesima tricesima sexta pte decretoz e de appellationibus

Trecentesima tricesima septima pte decretoz e de restitutionibus

Trecentesima tricesima octaua pte decretoz e de regulis

Trecentesima tricesima nona pte decretoz e de consuetudine

Trecentesima quadragesima pte decretoz e de crimine falsi

Trecentesima quadragesima prima pte decretoz e de simonia

Trecentesima quadragesima secda pte decretoz e de homicidio

Trecentesima quadragesima tercia pte decretoz e de bigamis

Trecentesima quadragesima quarta pte decretoz e de excessibus prelatoz

Trecentesima quadragesima quinta pte decretoz e de excessibus clericoz

Trecentesima quadragesima sexta pte decretoz e de iudicio

Trecentesima quadragesima septima pte decretoz e de penitentia

Trecentesima quadragesima octaua pte decretoz e de consecratione

Trecentesima quadragesima nona pte decretoz e de ritibus

Trecentesima quinquagesima pte decretoz e de officio

Trecentesima quinquagesima prima pte decretoz e de accusationibus

Trecentesima quinquagesima secda pte decretoz e de testibus

Trecentesima quinquagesima tercia pte decretoz e de appellationibus

Trecentesima quinquagesima quarta pte decretoz e de restitutionibus

Trecentesima quinquagesima quinta pte decretoz e de regulis

Trecentesima quinquagesima sexta pte decretoz e de consuetudine

Trecentesima quinquagesima septima pte decretoz e de crimine falsi

Trecentesima quinquagesima octaua pte decretoz e de simonia

Trecentesima quinquagesima nona pte decretoz e de homicidio

Trecentesima sexagesima pte decretoz e de bigamis

Trecentesima sexagesima prima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Trecentesima sexagesima secda pte decretoz e de excessibus clericoz

Trecentesima sexagesima tercia pte decretoz e de iudicio

Trecentesima sexagesima quarta pte decretoz e de penitentia

Trecentesima sexagesima quinta pte decretoz e de consecratione

Trecentesima sexagesima sexta pte decretoz e de ritibus

Trecentesima sexagesima septima pte decretoz e de officio

Trecentesima sexagesima octaua pte decretoz e de accusationibus

Trecentesima sexagesima nona pte decretoz e de testibus

Trecentesima septuagesima pte decretoz e de appellationibus

Trecentesima septuagesima prima pte decretoz e de restitutionibus

Trecentesima septuagesima secda pte decretoz e de regulis

Trecentesima septuagesima tercia pte decretoz e de consuetudine

Trecentesima septuagesima quarta pte decretoz e de crimine falsi

Trecentesima septuagesima quinta pte decretoz e de simonia

Trecentesima septuagesima sexta pte decretoz e de homicidio

Trecentesima septuagesima septima pte decretoz e de bigamis

Trecentesima septuagesima octaua pte decretoz e de excessibus prelatoz

Trecentesima septuagesima nona pte decretoz e de excessibus clericoz

Trecentesima octuagesima pte decretoz e de iudicio

Trecentesima octuagesima prima pte decretoz e de penitentia

Trecentesima octuagesima secda pte decretoz e de consecratione

Trecentesima octuagesima tercia pte decretoz e de ritibus

Trecentesima octuagesima quarta pte decretoz e de officio

Trecentesima octuagesima quinta pte decretoz e de accusationibus

Trecentesima octuagesima sexta pte decretoz e de testibus

Trecentesima octuagesima septima pte decretoz e de appellationibus

Trecentesima octuagesima octaua pte decretoz e de restitutionibus

Trecentesima octuagesima nona pte decretoz e de regulis

Trecentesima nonagesima pte decretoz e de consuetudine

Trecentesima nonagesima prima pte decretoz e de crimine falsi

Trecentesima nonagesima secda pte decretoz e de simonia

Trecentesima nonagesima tercia pte decretoz e de homicidio

Trecentesima nonagesima quarta pte decretoz e de bigamis

Trecentesima nonagesima quinta pte decretoz e de excessibus prelatoz

Trecentesima nonagesima sexta pte decretoz e de excessibus clericoz

Trecentesima nonagesima septima pte decretoz e de iudicio

Trecentesima nonagesima octaua pte decretoz e de penitentia

Trecentesima nonagesima nona pte decretoz e de consecratione

Quadringentesima pte decretoz e de ritibus

Quadringentesima prima pte decretoz e de officio

Quadringentesima secda pte decretoz e de accusationibus

Quadringentesima tercia pte decretoz e de testibus

Quadringentesima quarta pte decretoz e de appellationibus

Quadringentesima quinta pte decretoz e de restitutionibus

Quadringentesima sexta pte decretoz e de regulis

Quadringentesima septima pte decretoz e de consuetudine

Quadringentesima octaua pte decretoz e de crimine falsi

Quadringentesima nona pte decretoz e de simonia

Quadringentesima decima pte decretoz e de homicidio

Quadringentesima undecima pte decretoz e de bigamis

Quadringentesima duodecima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Quadringentesima tertiadecima pte decretoz e de excessibus clericoz

Quadringentesima quartadecima pte decretoz e de iudicio

Quadringentesima quintadecima pte decretoz e de penitentia

Quadringentesima sextadecima pte decretoz e de consecratione

Quadringentesima septimadecima pte decretoz e de ritibus

Quadringentesima octauadecima pte decretoz e de officio

Quadringentesima nonadecima pte decretoz e de accusationibus

Quadringentesima vicesima pte decretoz e de testibus

Quadringentesima vicesima prima pte decretoz e de appellationibus

Quadringentesima vicesima secda pte decretoz e de restitutionibus

Quadringentesima vicesima tercia pte decretoz e de regulis

Quadringentesima vicesima quarta pte decretoz e de consuetudine

Quadringentesima vicesima quinta pte decretoz e de crimine falsi

Quadringentesima vicesima sexta pte decretoz e de simonia

Quadringentesima vicesima septima pte decretoz e de homicidio

Quadringentesima vicesima octaua pte decretoz e de bigamis

Quadringentesima vicesima nona pte decretoz e de excessibus prelatoz

Quadringentesima tricesima pte decretoz e de excessibus clericoz

Quadringentesima tricesima prima pte decretoz e de iudicio

Quadringentesima tricesima secda pte decretoz e de penitentia

Quadringentesima tricesima tercia pte decretoz e de consecratione

Quadringentesima tricesima quarta pte decretoz e de ritibus

Quadringentesima tricesima quinta pte decretoz e de officio

Quadringentesima tricesima sexta pte decretoz e de accusationibus

Quadringentesima tricesima septima pte decretoz e de testibus

Quadringentesima tricesima octaua pte decretoz e de appellationibus

Quadringentesima tricesima nona pte decretoz e de restitutionibus

Quadringentesima quadragesima pte decretoz e de regulis

Quadringentesima quadragesima prima pte decretoz e de consuetudine

Quadringentesima quadragesima secda pte decretoz e de crimine falsi

Quadringentesima quadragesima tercia pte decretoz e de simonia

Quadringentesima quadragesima quarta pte decretoz e de homicidio

Quadringentesima quadragesima quinta pte decretoz e de bigamis

Quadringentesima quadragesima sexta pte decretoz e de excessibus prelatoz

Quadringentesima quadragesima septima pte decretoz e de excessibus clericoz

Quadringentesima quadragesima octaua pte decretoz e de iudicio

Quadringentesima quadragesima nona pte decretoz e de penitentia

Quadringentesima quinquagesima pte decretoz e de consecratione

Quadringentesima quinquagesima prima pte decretoz e de ritibus

Quadringentesima quinquagesima secda pte decretoz e de officio

Quadringentesima quinquagesima tercia pte decretoz e de accusationibus

Quadringentesima quinquagesima quarta pte decretoz e de testibus

Quadringentesima quinquagesima quinta pte decretoz e de appellationibus

Quadringentesima quinquagesima sexta pte decretoz e de restitutionibus

Quadringentesima quinquagesima septima pte decretoz e de regulis

Quadringentesima quinquagesima octaua pte decretoz e de consuetudine

Quadringentesima quinquagesima nona pte decretoz e de crimine falsi

Quadringentesima sexagesima pte decretoz e de simonia

Quadringentesima sexagesima prima pte decretoz e de homicidio

Quadringentesima sexagesima secda pte decretoz e de bigamis

Quadringentesima sexagesima tercia pte decretoz e de excessibus prelatoz

Quadringentesima sexagesima quarta pte decretoz e de excessibus clericoz

Quadringentesima sexagesima quinta pte decretoz e de iudicio

Quadringentesima sexagesima sexta pte decretoz e de penitentia

Quadringentesima sexagesima septima pte decretoz e de consecratione

Quadringentesima sexagesima octaua pte decretoz e de ritibus

Quadringentesima sexagesima nona pte decretoz e de officio

Quadringentesima septuagesima pte decretoz e de accusationibus

Quadringentesima septuagesima prima pte decretoz e de testibus

Quadringentesima septuagesima secda pte decretoz e de appellationibus

Quadringentesima septuagesima tercia pte decretoz e de restitutionibus

Quadringentesima septuagesima quarta pte decretoz e de regulis

Quadringentesima septuagesima quinta pte decretoz e de consuetudine

Quadringentesima septuagesima sexta pte decretoz e de crimine falsi

Quadringentesima septuagesima septima pte decretoz e de simonia

Quadringentesima septuagesima octaua pte decretoz e de homicidio

Quadringentesima septuagesima nona pte decretoz e de bigamis

Quadringentesima octuagesima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Quadringentesima octuagesima prima pte decretoz e de excessibus clericoz

Quadringentesima octuagesima secda pte decretoz e de iudicio

Quadringentesima octuagesima tercia pte decretoz e de penitentia

Quadringentesima octuagesima quarta pte decretoz e de consecratione

Quadringentesima octuagesima quinta pte decretoz e de ritibus

Quadringentesima octuagesima sexta pte decretoz e de officio

Quadringentesima octuagesima septima pte decretoz e de accusationibus

Quadringentesima octuagesima octaua pte decretoz e de testibus

Quadringentesima octuagesima nona pte decretoz e de appellationibus

Quadringentesima nonagesima pte decretoz e de restitutionibus

Quadringentesima nonagesima prima pte decretoz e de regulis

Quadringentesima nonagesima secda pte decretoz e de consuetudine

Quadringentesima nonagesima tercia pte decretoz e de crimine falsi

Quadringentesima nonagesima quarta pte decretoz e de simonia

Quadringentesima nonagesima quinta pte decretoz e de homicidio

Quadringentesima nonagesima sexta pte decretoz e de bigamis

Quadringentesima nonagesima septima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Quadringentesima nonagesima octaua pte decretoz e de excessibus clericoz

Quadringentesima nonagesima nona pte decretoz e de iudicio

Quingentesima pte decretoz e de penitentia

Quingentesima prima pte decretoz e de consecratione

Quingentesima secda pte decretoz e de ritibus

Quingentesima tercia pte decretoz e de officio

Quingentesima quarta pte decretoz e de accusationibus

Quingentesima quinta pte decretoz e de testibus

Quingentesima sexta pte decretoz e de appellationibus

Quingentesima septima pte decretoz e de restitutionibus

Quingentesima octaua pte decretoz e de regulis

Quingentesima nona pte decretoz e de consuetudine

Quingentesima decima pte decretoz e de crimine falsi

Quingentesima undecima pte decretoz e de simonia

Quingentesima duodecima pte decretoz e de homicidio

Quingentesima tertiadecima pte decretoz e de bigamis

Quingentesima quartadecima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Quingentesima quintadecima pte decretoz e de excessibus clericoz

Quingentesima sextadecima pte decretoz e de iudicio

Quingentesima septimadecima pte decretoz e de penitentia

Quingentesima octauadecima pte decretoz e de consecratione

Quingentesima nonadecima pte decretoz e de ritibus

Quingentesima vicesima pte decretoz e de officio

Quingentesima vicesima prima pte decretoz e de accusationibus

Quingentesima vicesima secda pte decretoz e de testibus

Quingentesima vicesima tercia pte decretoz e de appellationibus

Quingentesima vicesima quarta pte decretoz e de restitutionibus

Quingentesima vicesima quinta pte decretoz e de regulis

Quingentesima vicesima sexta pte decretoz e de consuetudine

Quingentesima vicesima septima pte decretoz e de crimine falsi

Quingentesima vicesima octaua pte decretoz e de simonia

Quingentesima vicesima nona pte decretoz e de homicidio

Quingentesima tricesima pte decretoz e de bigamis

Quingentesima tricesima prima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Quingentesima tricesima secda pte decretoz e de excessibus clericoz

Quingentesima tricesima tercia pte decretoz e de iudicio

Quingentesima tricesima quarta pte decretoz e de penitentia

Quingentesima tricesima quinta pte decretoz e de consecratione

Quingentesima tricesima sexta pte decretoz e de ritibus

Quingentesima tricesima septima pte decretoz e de officio

Quingentesima tricesima octaua pte decretoz e de accusationibus

Quingentesima tricesima nona pte decretoz e de testibus

Quingentesima quadragesima pte decretoz e de appellationibus

Quingentesima quadragesima prima pte decretoz e de restitutionibus

Quingentesima quadragesima secda pte decretoz e de regulis

Quingentesima quadragesima tercia pte decretoz e de consuetudine

Quingentesima quadragesima quarta pte decretoz e de crimine falsi

Quingentesima quadragesima quinta pte decretoz e de simonia

Quingentesima quadragesima sexta pte decretoz e de homicidio

Quingentesima quadragesima septima pte decretoz e de bigamis

Quingentesima quadragesima octaua pte decretoz e de excessibus prelatoz

Quingentesima quadragesima nona pte decretoz e de excessibus clericoz

Quingentesima quinquagesima pte decretoz e de iudicio

Quingentesima quinquagesima prima pte decretoz e de penitentia

Quingentesima quinquagesima secda pte decretoz e de consecratione

Quingentesima quinquagesima tercia pte decretoz e de ritibus

Quingentesima quinquagesima quarta pte decretoz e de officio

Quingentesima quinquagesima quinta pte decretoz e de accusationibus

Quingentesima quinquagesima sexta pte decretoz e de testibus

Quingentesima quinquagesima septima pte decretoz e de appellationibus

Quingentesima quinquagesima octaua pte decretoz e de restitutionibus

Quingentesima quinquagesima nona pte decretoz e de regulis

Quingentesima sexagesima pte decretoz e de consuetudine

Quingentesima sexagesima prima pte decretoz e de crimine falsi

Quingentesima sexagesima secda pte decretoz e de simonia

Quingentesima sexagesima tercia pte decretoz e de homicidio

Quingentesima sexagesima quarta pte decretoz e de bigamis

Quingentesima sexagesima quinta pte decretoz e de excessibus prelatoz

Quingentesima sexagesima sexta pte decretoz e de excessibus clericoz

Quingentesima sexagesima septima pte decretoz e de iudicio

Quingentesima sexagesima octaua pte decretoz e de penitentia

Quingentesima sexagesima nona pte decretoz e de consecratione

Quingentesima septuagesima pte decretoz e de ritibus

Quingentesima septuagesima prima pte decretoz e de officio

Quingentesima septuagesima secda pte decretoz e de accusationibus

Quingentesima septuagesima tercia pte decretoz e de testibus

Quingentesima septuagesima quarta pte decretoz e de appellationibus

Quingentesima septuagesima quinta pte decretoz e de restitutionibus

Quingentesima septuagesima sexta pte decretoz e de regulis

Quingentesima septuagesima septima pte decretoz e de consuetudine

Quingentesima septuagesima octaua pte decretoz e de crimine falsi

Quingentesima septuagesima nona pte decretoz e de simonia

Quingentesima octuagesima pte decretoz e de homicidio

Quingentesima octuagesima prima pte decretoz e de bigamis

Quingentesima octuagesima secda pte decretoz e de excessibus prelatoz

Quingentesima octuagesima tercia pte decretoz e de excessibus clericoz

Quingentesima octuagesima quarta pte decretoz e de iudicio

Quingentesima octuagesima quinta pte decretoz e de penitentia

Quingentesima octuagesima sexta pte decretoz e de consecratione

Quingentesima octuagesima septima pte decretoz e de ritibus

Quingentesima octuagesima octaua pte decretoz e de officio

Quingentesima octuagesima nona pte decretoz e de accusationibus

Quingentesima nonagesima pte decretoz e de testibus

Quingentesima nonagesima prima pte decretoz e de appellationibus

Quingentesima nonagesima secda pte decretoz e de restitutionibus

Quingentesima nonagesima tercia pte decretoz e de regulis

Quingentesima nonagesima quarta pte decretoz e de consuetudine

Quingentesima nonagesima quinta pte decretoz e de crimine falsi

Quingentesima nonagesima sexta pte decretoz e de simonia

Quingentesima nonagesima septima pte decretoz e de homicidio

Quingentesima nonagesima octaua pte decretoz e de bigamis

Quingentesima nonagesima nona pte decretoz e de excessibus prelatoz

Sexcentesima pte decretoz e de excessibus clericoz

Sexcentesima prima pte decretoz e de iudicio

Sexcentesima secda pte decretoz e de penitentia

Sexcentesima tercia pte decretoz e de consecratione

Sexcentesima quarta pte decretoz e de ritibus

Sexcentesima quinta pte decretoz e de officio

Sexcentesima sexta pte decretoz e de accusationibus

Sexcentesima septima pte decretoz e de testibus

Sexcentesima octaua pte decretoz e de appellationibus

Sexcentesima nona pte decretoz e de restitutionibus

Sexcentesima decima pte decretoz e de regulis

Sexcentesima undecima pte decretoz e de consuetudine

Sexcentesima duodecima pte decretoz e de crimine falsi

Sexcentesima tertiadecima pte decretoz e de simonia

Sexcentesima quartadecima pte decretoz e de homicidio

Sexcentesima quintadecima pte decretoz e de bigamis

Sexcentesima sextadecima pte decretoz e de excessibus prelatoz

Sexcentesima septimadecima pte decretoz e de excessibus clericoz

Sexcentesima octauadecima pte decretoz e de iudicio

Sexcentesima nonadecima pte decretoz e de penitentia

Sexcentesima vicesima pte decretoz e de consecratione

Sexcentesima vicesima prima pte decretoz e de ritibus

Sexcentesima vicesima secda pte decretoz e de officio

Sexcentesima vicesima tercia pte decretoz e de accusationibus

Sexcentesima vicesima quarta pte decretoz e de testibus

Sexcentesima vicesima quinta pte decretoz e de appellationibus

Sexcentesima vicesima sexta pte decretoz e de restitutionibus

Sexcentesima vicesima septima pte decretoz e de regulis

Sexcentesima vicesima octaua pte decretoz e de consuetudine

Sexcentesima vicesima nona pte decretoz e de crimine falsi

Sexcentesima trices

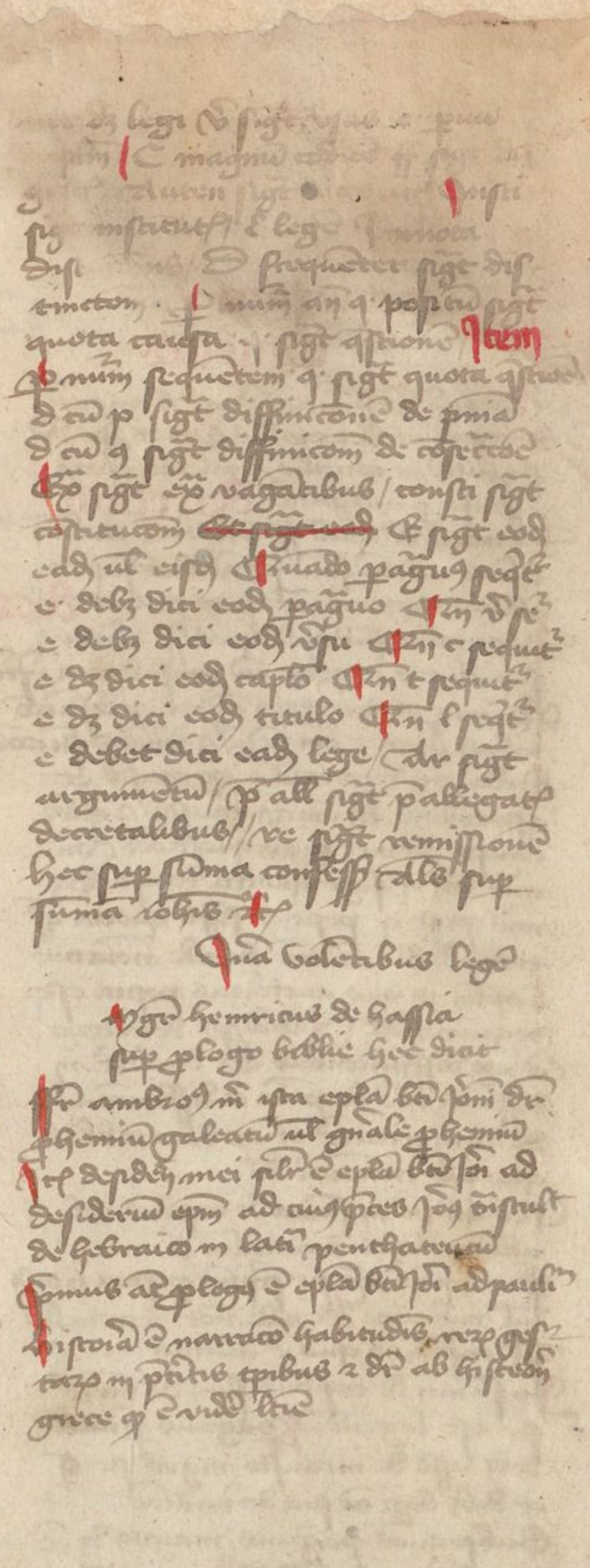

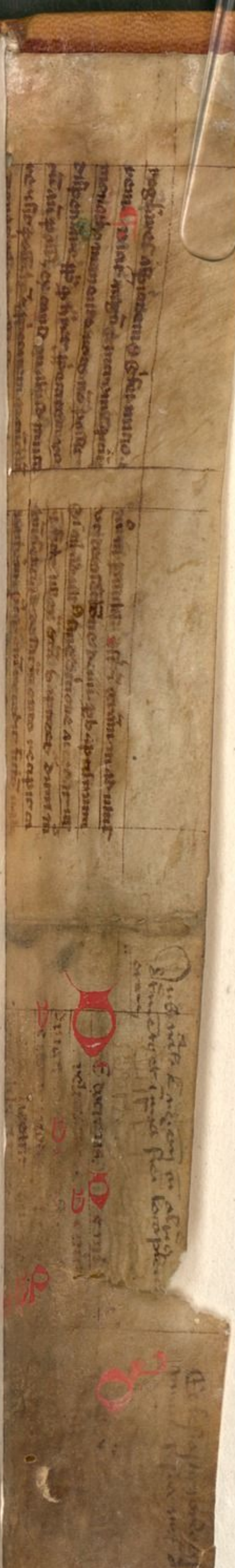

Nr. 30 Ausgang: Aug. 1972
I. Schäden: jklmnxnozaze
II. Behandlung: 8 13 25 29 37 38 20 40
BSB MÜNCHEN

Cod. Mal.
206.15